

Taylor Institution.

DICTIONNAIRE

FRANCAIS-PERSAN

TOME I

DICTIONNAIRE

FRANCAIS-PERSAN

TOME I

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

PAR

J. B. NICOLAS

Ex-Consul de France en Perse

TOME PREMIER

A—K

PARIS

MAISONNEUVE FRÈRES & CH. LECLERC, ÉDITEURS

25, QUAI VOLTAIRE 25

1885

Imprimerie de E. J. Brill à Leide.

A

SA MAJESTÉ IMPÉRIALE

LE CHAH DE PERSE

HOMMAGE RESPECTUEUX DE L'AUTEUR.

PRÉFACE

Tout le monde sait que la langue parlée aujourd'hui à la Cour de Téhéran n'est pas tout à fait celle de Ferdouci. En effet, depuis l'occupation de la Perse par les Arabes, l'élément envahisseur de la langue arabe a considérablement empiété sur l'idiome des Persans, qui, en adoptant le Koran pour leur code religieux ont dû aussi modifier leur système d'écriture. La langue arabe est par conséquent devenue la langue rituelle en Perse. Les jeunes enfants qui font leurs études dans les collèges du pays apprennent avant tout le Koran, et par suite l'Arabe. Cette langue constitue donc le fonds même de l'instruction, et avec le temps, son action se faisant de plus en plus sentir, elle joue dans la langue persane un rôle analogue à celui que le latin et le grec jouent dans le Français. D'autre part, la conquête Touranienne, tout en favorisant la renaissance des lettres dans l'Iran

et provoquant un retour momentané vers l'ancienne langue, n'a pas laissé que de faire sentir son influence sur l'idiome usuel. Enfin, les relations de plus en plus fréquentes des Persans avec les Russes, les Anglais et les Français ont nécessairement introduit dans le vocabulaire bien des termes nouveaux qui ont acquis droit de cité.

Il résulte de toutes ces causes que l'idiome vulgaire a admis une quantité d'expressions arabes, turques, russes, anglaises et françaises, qu'on chercherait en vain dans les livres, et dont un long usage peut seul faire connaître l'emploi précis.

Or, nous le disons hautement et sans crainte d'être démenti, un seul Français s'est rendu maître de toutes les finesses, de toutes les délicatesses de la langue persane, un seul a parlé à fond l'ancien et le nouvel idiome, et ce Français est Mr. J. B. Nicolas, l'auteur du présent dictionnaire, premier drogman de la légation de France en Perse. Mr. Nicolas était à même de fréquenter la cour et d'apprendre, dans l'intimité des plus grands personnages, le langage le plus correct et le plus pur. Et là, pendant un séjour de trente années, il put converser, s'instruire, entrer de plus en plus profondément dans le secret de cette langue qu'il aimait en conquérant, et qu'il plaçait au rang des plus harmonieuses.

Il ne fallait rien de moins qu'une connaissance aussi étendue de la langue iranienne pour se hasarder à com-

poser un dictionnaire complet. Mr. Nicolas traduisit l'ouvrage de Littré, et présenta ce travail colossal à l'Imprimerie Nationale. La commission des Impressions gratuites, ne disposant pas des fonds nécessaires pour subvenir aux frais énormes qu'eût entrainé la publication de cette œuvre, ne put donner suite à cette demande. Dans une situation modeste alors, et résolu à doter son pays d'un ouvrage dont le besoin se fait si vivement sentir, Mr. Nicolas prit le parti de résumer son grand dictionnaire, et c'est cet abrégé que nous publions aujourd'hui, répondant ainsi à ses derniers désirs.

Car ce monument durable fut le rêve de sa vie entière, la pensée constante de ses nuits studieuses, et jusqu'au dernier moment il n'eut devant les yeux que le parachèvement de son œuvre. Voici une lettre que là bas, en Perse, sentant sa fin prochaine et comprenant que tout était dit pour lui, qu'il ne verrait point ici bas se réaliser son espérance la plus chère, il écrivit la veille de sa mort:

«J'ai mis plus de trois ans à réunir en forme de dictionnaire les notes que j'avais pu recueillir pendant un séjour de trente années en Perse. Malgré les soins que j'ai pris à composer cet ouvrage, il est loin d'être sans reproches. Il serait bon, aujourd'hui que je ne suis plus, de l'examiner avec soin...........

«Dans la transcription française il faudrait supprimer la lettre *h* à la fin des participes persans, comme

dans نشسته que j'ai écrit *nèchèstèh*, — écrivez le sans *h*: *nèchèstè*; كرده *kèrdèh*: écrivez *kèrdè*, ainsi de suite...

«Dans cette même transcription il faudrait supprimer la lettre *u* dans les mots qui s'écrivent par un ق (*q*); ainsi قبول que j'ai écrit *quèboul*, écrivez le *qèboul*.

«Quant aux exemples contenus dans ce dictionnaire, j'en réponds. Ils sont puisés dans les meilleurs ouvrages persans ou calqués sur la conversation journalière des Persans de la Cour avec lesquels j'étais constamment en communication.»

Les conseils que Mr. Nicolas donne dans cette lettre ont été suivis, on peut s'en convaincre en parcourant ce livre. Toutefois une dernière difficulté restait à vaincre pour la publication de ce présent dictionnaire: la correction des épreuves. Nous avons à remercier vivement ici son Excellence le Général Nazare Aga, envoyé extraordinaire de la Cour de Téhéran à Paris. Sans lui, bien du temps se serait passé encore avant que nous pussions livrer cet ouvrage à la publicité, et c'est grâce à son amitié toute désinteressée, que ce livre pourra voir le jour. Dans certains cas même, le travail de Mr. Nazare Aga ne s'est pas borné à une simple correction matérielle. Il a aussi ajouté certains mots. Ainsi le mot «*affranchir*» dans le sens d'affranchir une lettre, n'existait pas en Perse il y a cinq ans. Grâce aux constants efforts de

sa Majesté le Chah de Perse pour favoriser dans son royaume l'éclosion des sciences modernes, nombre de termes techniques se sont créés ou introduits dans l'idiome usuel de l'Iran. Ces termes ont été soigneusement recueillis, et on les trouvera dans ce dictionnaire à leur ordre alphabétique. Mr. Stanislas Guyard, qu'une mort prématurée vient d'enlever à une brillante carrière, a aussi corrigé ce premier volume, qui presente ainsi toute la perfection qu'on peut demander à un ouvrage de ce genre.

Ce dictionnaire, rédigé avec une connaissance parfaite du Persan, donne la traduction des mots français dans toutes leurs acceptions: Par exemple, le mot «accréditer» dans le sens de «mettre en crédit» se dit معتبر کردن *meu'eutèbèr kèrdèn* tandis que «accréditer près d'un gouvernement» se traduit مأمور کردن *mè-'èmour kèrdèn*; de même, le mot «bout» se dit سر *sèr*, ou نوك *noouk*; — «venir à bout» از عهده بر آمدن *èz 'euhdè bèr-âmèdèn*; — «au bout du compte,» خلاصه *khoulacè*, آخر الامر *âkhèr-oul-èmr*, pr. t. *âkhir-ul-èmr*; — «être à bout» بستوه آمدن *bè-sètouh âmèdèn*; — «à tout bout de champ» هر دم *hèr dèm*.

Dans aucun dictionnaire encore paru on ne trouvera cette abondance de matières. Ce qui ajoute encore à la richesse de cet ouvrage, c'est qu'à côté de la prononciation persane proprement dite, qui est celle de Téhéran, on trouvera indiquée la prononciation plus ouverte des provinces du Nord, qui est celle de Tèbriz.

C'est celle qui est indiquée ici par l'abréviation pr. t.

A ce sujet bien des discussions se sont élevées. Messieurs Guy Le Strange et Haggard, dans leur introduction à la comédie persane intitulée «*Le vizir de Lankuran*,» soutiennent que la prononciation du *fatha* doit être figurée pas un *a*, cette lettre représentant le vrai son du *fatha* persan mieux que ne le peut faire notre *è*. Effectivement, disent-ils, l'*a* bref des Persans de Téhéran est un son intermédiaire entre l'*a* de *had* et l'*u* de *sun*. La prononciation *è*, ajoutent-ils, est turque et doit être soigneusement évitée. D'autre part Mr. Polak, qui fut pendant neuf ans médecin de sa Majesté le Chah de Perse, décrit l'*a* bref des Persans comme un son *voisin* de l'*ä* allemand. L'*ä* allemand équivalant à notre *è* français, il est clair qu'un son qui en est seulement *voisin* ne saurait être confondu avec lui; aussi Mr. Polak admet-il un moyen terme et représente-t-il le *fatha* par *œ*, système qui a été récemment suivi par Mr. de Biberstein Kazimirski. Mr. Guyard, dans son «*Manuel de la langue Persane vulgaire*» décrit aussi le son du fatha comme un *a* très ouvert et nuancé, non comme un *è* caractérisé. Comment concilier ces données avec la transcription de M. Nicolas, qui représente franchement le *fatha* persan par *è*, tandis qu'il réserve l'*a* pour certains mots prononcés à la turque? D'une manière bien simple: M. Nicolas estimait qu'en l'absence d'un signe qui pût figurer la prononciation réelle du *fatha* persan, mieux

valait adopter une lettre française s'en rapprochant autant que possible; il choisit donc l'*è*, transcription également admise par M. Barbier de Meynard, qui résida aussi en Perse, et par A. Chodzko. La prononciation turque, au contraire, — et par prononciation turque il faut entendre ici la prononciation de l'Azerbeïdjan, et non celle de Constantinople —paraissait à M. Nicolas se rapprocher davantage de l'*a* pur: il adopta notre *a* pour la représenter. La question pratique lui sembla ainsi résolue, sans s'engager dans une discussion théorique. Car il est bon d'ajouter qu'une preuve évidente de l'incertitude du *fatha* persan nous est fournie par les Persans eux mêmes. Son Excellence le Général Nazare-Aga signe en transcription française *Nazare-Aga* et non *Nèzère-Aga.* Et cependant lui même nous disait dernièrement que le système de Mr. Nicolas représente parfaitement la prononciation de Téhéran. De même, son Excellence l'Ambassadeur de Perse à Constantinople signe *Hassan-Ali-Khan* et non *Hècèn 'Eli Khan.* Le tout est de savoir si, dans la pratique, il est préférable de contraindre l'étudiant à exagérer le son *è* plutôt que le son *a.* L'autorité de M. Nicolas en ces matières, son long séjour en Perse nous paraissent trancher la question.

Paris, 2 Février 1885.

ALPHONSE NICOLAS.

LISTE

DES PRINCIPALES ABRÉVIATIONS EMPLOYÉES DANS CE DICTIONNAIRE.

a.	Arabe.	
adj.	Adjectif.	
adv.	Adverbe.	
a. p.	Arabe-persan.	
pl.	Pluriel.	
pr. t.	Prononciation turque.	
s.	Substantif.	
s. f.	»	féminin.
s. m.	»	masculin.
t.	Turc.	

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-PERSAN

A

A, qui marque le datif, ب ou به *bé*, را *ra* — attentif à la leçon, بدرس مقيّد *bè-dèrs mouqèiyèd*; à toi, بتو *bè-tou*, ترا *toura*; à moi, بمن *bè-mèn*, مرا *mèra*; — s'emploie aussi pour après, پس *pès*, a. بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*: à un mois de là, بعد از يك ماه *bè'èd èz yèk mah*; — avec, با *ba*, به *bè*: travailler à l'aiguille, با سوزن كار كردن *ba souzèn kar kèrdèn*; — 3me pers. de l'ind. du verbe avoir, دارد *darèd*: il a, دارد *darèd*, او دارد *ou darèd*; — il n'y a pas, il n'a pas, ندارد *nè-darèd*, نيست *nist*; — dans, en, در *dèr*: à Paris, در پاريس *dèr paris*, ou پاريس *paris*; — il est à Paris, در پاريس است *dèr paris-èst*, ou پاريس است *paris-èst*; — à indique aussi la possession: c'est à lui, مال اوست *malé oust*, از اوست *èz oust*, از آن اوست *èz âné oust*; — cette maison est à moi, اين خانه مال من است *în khanè malé mèn èst*.

Aba, s. m., a. عبا *'èba*, pr. t. *'aba*.

Abaissement, s. m., پستی *pèsti*, نشیب *nèchib*, a. سفالت *sèfalèt* تنزّل *tènèzzoul*, pr. t. *tènèzzul*; fig., خواری *khari*, a. مذلّت *mèzèllèt*, حقارت *hèqarèt*, pr. t. *haqarèt*, رذالت *rèzalèt*.

Abaisser, v. a., پائین آوردن *payïn âvourdèn*, پست کردن *pèst kèrdèn*, پائین کردن *payïn kèrdèn*, فرود آوردن *feroud âvourdèn*; — abaissez le voile, روبند را پائین کنید *roubènd-ra payïn kounid*; — fig. humilier, ذلیل کردن *zèlil kèrdèn*, خوار کردن *khar kèrdèn*; — abaissé, e, پست شده *pèst choudè*, پائین آمده *payïn âmèdè*, فرود آمده *feroud âmèdè*; — humilié, e, ذلیل شده *zèlil choudè*, خوار شده *khar choudè*.

Abandon, s. m., روگردانی *rou-guèrdani*, دست کشیدن *dèst kèchidèn*, ول کردن *vèl kèrdèn*, a. ترك *tèrk*, متروکیّت *mètroukiyèt*.

Abandonner, v. a., دست کشیدن *dèst kèchidèn* ترك کردن *tèrk kèrdèn*, ول کردن *vèl kèrdèn*, بحال خود گذاشتن *bè-halé khoud gouzachtèn*, روگردان شدن *rou-guèrdan choudèn*; — je l'ai abandonné, از او دست کشیدم *èz ou dèst kèchidèm*; — s'abandonner à, خودرا انداختن *khoud-ra èndakhtèn*; — abandonné, e, ترك شده *tèrk choudè*, a. متروك *mètrouk*; — à ses passions, ول گرد *vèl-guèrd*, a. لاابالی *la-abali* (pron. vulg. pour *la-oubali*).

Abasourdir, v. a., گیج کردن *guidj kèrdèn*; — abasourdi, e, گیج *guidj*, گیج شده *guidj choudè*, a. مدهوش *mèdhouch*.

Abatage (de bois), s. m., وجه رسوم هیزم شکنی *vèdjhé rouçoumé hizoum-chèkèni.*

Abâtardir, v. a., از حالت اصلی برگردانیدن *èz halèté èsli bèrguèrdanidèn*; — s'abâtardir, از حالت اصلی برگشتن *èz halèté èsli bèrguèchtèn*; — abâtardi, e, از حالت اصلی برگشته *èz halèté èsli bèrguèchtè.*

Abâtardissement, s. m., action d'abâtardir et de s'abâtardir. V. ces mots.

Abat-jour, s. m., نور افکن *nour-èfkèn.*

Abattement, s. m., سستی *sousti*, بی قوّتی *bi-qouvvèti.*

Abatteur, s. m., افکن *èfkèn*, افکننده *èfkènèndè*; — de bois, هیزم شکن *hizoum-chèkèn.*

Abattre, v. a., بر زمین انداختن *bèr zèmïn èndakhtèn*, افکندن *èfkèndèn*; — s'abattre, زمین خوردن *zèmïn khourdèn*; — en parlant d'un oiseau, نشستن *nèchèstèn*; — du vent, ساکت شدن *sakèt choudèn*, کم شدن *kièm choudèn*; — abattu, e, زمین افتاده *zèmin ouftadè*; — sans force بی قوّت شده *bi-qouvvèt choudè.*

Abbaye, s. f., دیر *dèir.*

Abbé, s. m., کشیش *kèchich*, a. رهبان *rouhban*, راهب *rahèb*, pr. t. *rahib.*

Abbesse, s. f., گیسفید دیر *guicèfidé dèir.*

Abcès, s. m., دمّل *dummèl.*

Abdication, s. f., a. استعفا *èstè'èfa*, pr. t. *isti'ifa.*

Abdiquer, v. a., دست کشیدن *dèst kèchidèn*, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*, ترك کردن *tèrk kèrdèn.*

Abdomen, s. m., شکم *chèkèm*, a. صفاق *sèfaq*, pr. t. *zifaq.*

Abécédaire, s. m., الف بی *alèf-bèi*, a. كتاب الهجا *kètab-oul-hèdja.*

Abeille, s. f., زنبور *zèmbour*, a. نحل *nèhl*, نحلة *nèhlèt.*

Aberration, s. f., erreur, a. غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat*, خطا *khèta*, pr. t. *khata.*

Abêtir, v. a. V. **Abrutir.**

Abhorrer, v. a., نفرت كردن *nèfrèt kèrdèn*, اكراه داشتن *èkrah dachtèn.*

Ab-intestat, adv., وصيّت نكرده *vèciyèt nèkèrdè.*

Abîme, s. m., گرداب *guèrd-âb*, غرقاب *ghèrghab*, a. ورطه *vèrtè*, pr. t. *vèrta*; — tomber dans un abîme, بگرداب افتادن *bè-guèrd-âb ouftadèn.*

Abîmer, v. a, jeter dans un abîme, بگرداب انداختن *bè-guèrd-âb èndakhtèn*, بورطه انداختن *bè-vèrtè èndakhtèn*; — fig., خراب كردن *khèrab kèrdèn*, ضايع كردن *zayè' kèrdèn*; — abîmé, e, خراب شده *khèrab choudè*; on dit aussi تمام شده *tèmam choudè* (fini).

Abject, e, adj., نا كس *na-kès*, فرو مايه *ferou-mayè*, خوار *khar*, a. دون *doun*, رذيل *rèzil.*

Abjection, s. f., فرو مايگی *ferou-mayègui*, خواری *khari*, a. رذالت *rèzalèt*, دنائت *dèna'èt*, سفالت *sèfalèt.*

Abjuration, s. f., a. ارتداد *èrtèdad*, pr. t. *irtidad.*

Abjurer, v. a., رو گردان شدن *rou-guèrdan choudèn*, ارتداد كردن *èrtèdad kèrdèn*, مرتدّ شدن *mourtèdd choudèn.*

Ablatif, s. m., a. المفعول عنه *èl-mèf'oul 'ènhou*, جرّی *djèrri.*

Abluer, v. a., پاك كردن *pak kèrdèn*, دفع لكه كردن *dèf'é lèkè kèrdèn.*

Ablution, s. f., lotion, شست و شوی *choust-o-choui*, آبدست *âb-dèst*, a. غسل *ghousl*, وضوء *vouzou'*; — faire ses ablutions, وضوء کردن *vouzou' kèrdèn* (ou ساختن *sakhtèn* ou گرفتن *guèrèftèn*).

Abnégation, s. f., خودرا بحساب نیاوردن *khoud-ra bè hèçab nèyavourdèn*, a. ترك نفس *tèrké nèfs*.

Aboi, Aboiement, s. m., لائیدن سگ *layidèné sèg*.

Abois, s. m. pl., حالت نا امیدی *halèté na-oumidi*; — en parlant d'une personne qui se meurt, حالت مرگ *halèté mèrg*, a. حالت نزع *halèté nèz'*.

Abolir, v. a., منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*, موقوف کردن *moougouf kèrdèn*, باطل کردن *batèl kèrdèn*; — aboli, e, موقوف شده *moougouf choudè*, منسوخ شده *mènsoukh choudè*, a. باطل *batèl*, منسوخ *mènsoukh*.

Abolissement, s. m., ou **Abolition**, s. f., a. انتساخ *èntèçakh*, pr. t. *intiçakh*, بطلان *boutlan*.

Abominable, adj. des 2 g, وحشت انگیز *vèhchèt-ènguiz*, a. مکروه *mèkrouh*.

Abominablement, adv., بطور بسیار بد *bè-toouré bèciar bèd*, a. مکروهًا *mèkrouhèn*.

Abomination, s. f., عمل شنیع *'èmèlé chèni'*, کراهت *kèrahèt*.

Abondamment, adv., انبوه *èmbouh*, فراوان *fèravan*, بسیار *bèciar*, a. متکاثرًا *moutèkacèrèn*, pr. t. *mutèkiacirèn*.

Abondance, s. f., فراوانی *fèravani*, بسیاری *bèciari*, وقت فراخی *vèqté fèrakhi*, a. کثرت *kèsrèt*.

Abondant, e, adj., فراوان *fèravan*, انبوه *èmbouh*, بسیار *bèciar*, خیلی *khèili*, a. وافر *vafèr*, pr. t. *vafir*, کثیر *kècir*.

Abonder, v. n., فراوان بودن *fèravan boudèn*, فراوان داشتن *fèravan dachtèn.*

Abonnement, s. m., a. كرا *kèra*, pr. t. *kira*, كرايه *kèrayè*, pr. t. *kirayè*, اجاره *èdjarè*, pr. t. *idjarè.*

Abonner (S'), v. pron., كرايه كردن *kèrayè kèrdèn*, اجاره كردن *èdjarè kèrdèn*; — abonné, e, a. مستأجر *moustè-'èdjèr*, pr. t. *mustè'èdjir.*

Abonnir, v. a., خوب كردن *khoub kèrdèn*; — s'abonnir, خوب شدن *khoub choudèn*; — abonni, e, خوب شده *khoub choudè.*

Abord, s. m., a. وصلت *vèslèt*, مساحلت *mouçahèlèt*, مقاربت *mouqarèbèt*; — d'abord, نخست *nekhoust*, در اوّل مرحله *dèr èvvèl mèrhèlè*, a. اوّلا *èvvèlèn*; — de prime abord, اوّل باوّل *èvvèl bè-èvvèl.*

Abordable, adj. des 2 g., نزديكى پذير *nèzdiki-pèzir*, a. ممكن المواصله *moumkèn-oul-mouvacèlè*, pr. t. *mumkin ul-muvacèlè.*

Abordage, s. m., approche, نزديك شدن *nèzdik choudèn*; — choc de deux vaisseaux, كشتى بكشتى خوردن *kèchti bè-kèchti khourdèn*, a. مصادمة *mouçadèmèt.*

Aborder, v. a., approcher du rivage, بكنار رسيدن *bè-kènar rècidèn*, بساحل رسيدن *bè-sahèl rècidèn*; — approcher, نزديك شدن *nèzdik choudèn*, a. تقرّب *tèqèrroub*, pr. t. *tèqarrub.*

Aborigènes, s. m. pl., بومى *boumi*, a. اهل البلد *èhl-oul-bèlèd.*

Abornement, s. m., a. تحديد *tèhdid.*

Aborner, v. a., حدّ گذاشتن *hèdd gouzachtèn*, تحدید کردن *tèhdid kèrdèn.*

Abortif, ive, adj., اپگانه *èpganè*, افگانه *èfganè*, پیش از وقت زائیده شده *pich èz vèqt zayidè choudè.*

Abouchement, s. m., a. مشافهه *mouchafèhè*, pr. t. *muchafèhè.*

Aboucher, v. a., رو برو کردن *rou bè-rou kèrdèn*; — s'aboucher, بهم رسیدن *bè-hèm rècidèn*, رو برو شدن *rou bè-rou choudèn*, a. ملاقات *moulaqat*, مشافهه *mouchafèhè.*

Abougri, e, adj. V. **Rabougri.**

Aboutir, v. n., منتهی شدن *mountèhi choudèn*, منجرّ شدن *moundjèrr choudèn.*

Aboutissant, e, adj., منجرّ میشود *moundjèrr michèvèd.*

Aboutissants, s. m. pl., les tenans et aboutissants, a. متعلّقات *moutè'èllèqat.*

Aboyer, v. n., لائیدن سگ *layidèné sèg.*

Abrégé, s. m., a. مجمل *moudjmèl*, مختصر *moukhtècèr.*

Abréger, v. a., مجمل کردن *moudjmèl kèrdèn*, مختصر *moukhtècèr kèrdèn.*

Abreuver, v. a., آب دادن *âb dadèn*, سیرآب کردن *sir-âb kèrdèn*; — abreuvé, e, سیرآب شده *sir-âb choudè.*

Abreuvoir, s. m., آبشخور *âbèch-khour*, *abèch-khèvèr*, a. مشارع *mècharè'.*

Abréviateur, trice, s., اختصار کننده *èkhtèçar kounèndè*, a. مختصر *moukhtècèr*, pr. t. *moukhtècir.*

Abréviation, s. f., a. اختصار *èkhtèçar*, pr. t. *ikhtiçar.*

Abri, s. m., سایه گاه *sayè-gah*, پناه *pènah*, a. مأمن *mè'èmèn*, ملجا *mèldja.*

Abricot, s. m., زردآلو *zèrd-âlou.*

Abricotier, s. m., درخت زردآلو *dèrèkhté zèrd-âlou.*

Abriter, v. a., پناه دادن *pènah dadèn*, محفوظ داشتن *mèhfouz dachtèn*; — s'abriter, پناه جستن *pènah djoustèn*, پناه بردن *pènah bourdèn*; — abrité, e, پناه جسته *pènah djoustè*, پناه آورده *pènah âvourdè*, a. محفوظ *mèhfouz*, مصون *mèçoun.*

Abrogation, s. f., نابود *na-boud*, a نسخ *nèskh*, ابطال *èbtal*, pr. t. *ibtal.*

Abroger, v. a., نابود کردن *na-boud kèrdèn*, منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*, باطل کردن *batèl kèrdèn*; — abrogé, e, نابود شده *na-boud choudè*, منسوخ شده *mènsoukh choudè*, a. منسوخ *mènsoukh.* Les persans emploient aussi dans ce sens le mot موقوف *moougouf.*

Abrutir, v. a., بحالت حیوان انداختن *bè-halèté hèivan èndakhtèn*; — s'abrutir, مثل حیوان شدن *mèslé hèivan choudèn*, بحالت حیوان افتادن *bè-halèté hèivan ouftadèn*; — abruti, e, مثل حیوان شده *mèslé hèivan choudè.*

Abrutissement, s. m., حال حیوانی *halé hèivani.*

Absence, s. f., a. غیاب *ghiab*, غیبت *ghèibèt*, pr. t. *ghaïbèt*; — en mon absence, در غیاب من *dèr ghiabé mèn.*

Absent, e, adj., a. غایب *ghayèb*, pr. t. *ghayib*; au pl. غایبین *ghayèbin.*

Absenter (S'), v. pron., غایب شدن *ghayèb choudèn.*

Absinthe, s. f., افسنتین *èfsèntin.*

Absolu, e, adj., indépendant, خودرای *khoud-rè'i*, خودسر *khoud-sèr*, a. مستقل *moustèqèll*, pr. t. *moustaqill*; —

pouvoir absolu, a. استقلال *èstèqlal*, pr. t. *istiqlal.*

ABSOLUMENT, adv., a. البتّه *èlbèttè*, حكمًا *heukmèn*, مطلق *moutlèq*, pr. t. *moutlaq.*

ABSOLUTION, s. f., آمرزش *âmourzèch*, بخشايش *bèkhchchayèch*, a مغفرت *mèghfèrèt*, عفو *èfv*, pr. t. *afv.*

ABSOLUTOIRE, adj. der 2 g., آمرزكار *âmourzègar*, بخشاينده *bèkhchayèndè*, a. عافى *'âfi.*

ABSORBANT, E, adj., فرو برنده *ferou bèrèndè*, a. شارب *charèb*, pr. t. *charib.*

ABSORBER, v. a., فرو بردن *ferou bourdèn*, بلع كردن *bèl' kèrdèn*; — absorbé, e, بلع شده *bèl' choudè*, فرو برده شده *ferou bourdè choudè.*

ABSORPTION, s. f., a. بلع *bèl'.*

ABSOUDRE, v. a., بخشيدن *bèkhchidèn*, آمرزيدن *âmourzidèn*; — absout, absoute, بخشيده شده *bèkhchidè choudè.*

ABSTENIR (S'), v. pron., s'empêcher de faire quelque chose, اجتناب كردن *èdjtènab kèrdèn*, احتراز كردن *èhtèraz kèrdèn*; — se priver de quelque chose, پرهيز كردن *pèrhiz kèrdèn.*

ABSTINENCE, s. f., jeûne, پرهيزكارى *pèrhiz-kari*, پرهيز *pèrhiz*; — action de s'abstenir, a. اجتناب *èdjtènab*, pr. t. *idjtinab*, احتراز *èhtèraz*, pr. t. *ihtiraz*, امساك *èmsak*, pr. t. *imsak.*

ABSTINENT, E, adj., پرهيزكار *pèrhiz-kar*, pr. t. *pèrhiz-kiar.*

ABSTRACTIF, IVE, adj., a. تجريدى *tèdjridi.*

ABSTRACTION, s. f., examen d'une chose séparée de ses accessoires, a. تجريد *tèdjrid*; — abstraction faite,

a. قطع نظر *qèt'é nèzèr*; — séparation, a. تفريق *tèfriq*.

Abstractivement, adv., a. مجرّداً *moudjèrrèdèn*, بالتجريد *bèt-tèdjrid*.

Abstrait, e, adj., a. مجرّد *moudjèrrèd*.

Abstrus, e, adj., a. مغلق *moughlèq*.

Absurde, adj. des 2 g., پوچ *poutch*, نامربوط *na-mèrbout*, بی معنی *bi-mè'èni*, a. لغو *lèghv*, pr. t. *laghv*.

Absurdement, adv., بطور نامربوط *bè-tooure na-mèrbout*.

Absurdité, s. f., کار بی معنی *karé bi-mè'èni*.

Abus, s. m., mauvais usage, a. سوء استعمال *sou'é èstè'èmal*, pr. t. *souï isti'imal*; — erreur, a. غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat*; — désordre, a. بی نظمی *bi-nèzmi*.

Abuser, v. a., faire un mauvais usage, سوء استعمال کردن *sou'é èstè'èmal kèrdèn*; — tromper, فریب دادن *fèrib dadèn*, گول زدن *goul zèdèn*; — s'abuser گول خوردن *goul khourdèn*.

Abusif, ive, adj., a. مخالف رسوم *moukhalèfé rouçoum*, خلاف عادت *khèlafé 'âdèt*.

Abusivement, adv., بطور خلاف رسوم *bè-tooure khèlafé rouçoum*, خلاف قانون *khèlafé qanoun*, ناحقّ *na-hèqq*.

Abuseur, s. m., فریبنده *fèribèndè*, a. خادع *khadè'*, pr. t. *khadi'*.

Acabit, s. m., a. قسم *qèsm*, جنس *djèns*, pr. t. *djins*, مقوله *mèqoulè*.

Acacia, s. m., درخت قرظ *dèrèkhté qèrz*.

Académicien, s. m., a. ارباب دار الفنون *èrbabé dar-oul-fenoun*, pr. t. *erbabi dar-ul-funoun*.

Académie, s. f., a. دار الفنون *dar-oul-fenoun*, دار العلوم *dar-oul-'ouloum.*

Académique, adj. des 2 g., متعلّق بدار العلوم *moutè-'èllèq bè dar-oul-'ouloum*, a. علمی *'èlmi*, pr. t. *'ilmi.*

Acajou, s. m., درخت قرص *dèrèkhté qours*, چوب قرص *tchoubé qours.*

Acariâtre, adj. des 2 g., تند مزاج *tound-mèzadj*, تند خوی *tound-khouï.*

Accablant, e, adj., ستوه آور *setouh-âvèr*, بستوه آورنده *bè-setouh âvèrèndè.*

Accablement, s. m., بی قوّتی *bi-qouvvèti.*

Accabler, v. a., زیاد خسته کردن *ziad khèstè kèrdèn*, بستوه آوردن *bè-setouh âvourdèn*, بار سنگین نهادن *baré sènguïn nèhadèn*, عاجز کردن *'âdjèz kèrdèn*; — accablé, e, زیر بار سنگین مانده *ziré baré sènguïn mandè*, عاجز شده *'âdjèz choudè.*

Accaparement, s. m., a. احتکار *èhtèkar*, pr. t. *ihtikiar.*

Accaparer, v. a., انبار کردن اجناس *èmbar kèrdèné èdjnas*, احتکار کردن *èhtèkar kèrdèn.*

Accapareur, s. m., a. محتکر *mouhtèkèr*, pr. t. *muhtèkir.*

Accéder, v. n., پذیرفتن *pèzirèftèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn.*

Accélérateur, trice, adj., a. معاجّل *mou'èddjèl*, pr. t. *mou'addjil.*

Accélération, s. f., a. تعاجیل *tè'èdjil*, pr. t. *ta'adjil.*

Accélérer, v. a., عجله کردن *èdjèlè kèrdèn*, تعجیل کردن *tè'èdjil kèrdèn.*

Accent, s. m., prononciation particulière, a. لهجه *lèhdjè*,

تلفّظ *tèlèffouz*, pr. t. *tèlèffuz*; — signe qui se met sur les voyelles, a. حركت *hèrèkèt*, pl. حركات *hèrèkat*, pr. t. *harèkiat*.

Accentuation, s. f., وضع حركات *vèz'é hèrèkat*, pr. t. *vaz'i harèkiat*.

Accentuer, v. a., حركات گذاشتن *hèrèkat gouzachtèn*.

Acceptable, adj. des 2 g., پذيرفتنى *pèzirèftèni*, قبول كردنى *qèboul kèrdèni*, a. مقبول *mèqboul*, pr. t. *maqboul*.

Acceptation, s. f., پذيرائى *pèzirayi*, a. قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul*, اجابت *èdjabèt*, pr. t. *idjabèt*.

Accepter, v. a., پذيرفتن *pèzirèftèn*, قبول كردن *qèboul kèrdèn*; — accepté, e, پذيرفته *pèzirèftè*, مقبول افتاده *mèqboul ouftadè*, قبول شده *qèboul choudè*, a. مقبول *mèqboul*, pr. t. *maqboul*.

Acception, s. f., préférence, برترى *bèrtèri*, a. امتياز *èmtiaz*, pr. t. *imtiaz*, تفضّل *tèfèzzoul*; — sens d'un mot, a. معنى *mè'èni*, pr. t. *ma'na*, pl. معانى *mè'âni*.

Accès, s. m., دست رس *dèst-rès*, a. مقاربت *mouqarèbèt*; — de fièvre, a. نوبه *nooubè*.

Accessible, adj., نزديكى پذير *nèzdiki-pèzir*, مقاربتش اسان *mouqarèbètèch âçan*.

Accession, s. f., a. رضايت *rèzayèt*, قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul*, رضا *rèza*, pr. t. *riza*.

Accessoire, s. et adj., a. فرع *fèr'*, pl. فروعات *ferou'at*, ضميمه *zèmimè*, لاحقه *lahèqè*.

Accessoirement, adv., a. ضميمةً *zèmimètèn*.

Accident, s. m., événement, a. عارضه *'ârèzè*, pr. t. *'âriza*, اتّفاق *èttèfaq*, قضيّه *qèziyè*, pr. t. *qaziyè*, واقعه *vaqè'è*,

pr. t. *vaqa'a*, pl. وقوعات *vouqou'ât*, حادثه *hadècè*, pr. t. *hadicè*, pl. حوادث *hèvadès*, pr. t. *havadis*; — malheur, آسیب *âcib*, a. قضا *qèza*, pr. t. *qaza*, بلا *bèla*.

Accidentel, le, adj., a. اتّفاقی *èttèfaqi*, pr. t. *ittifaqi*.

Acclamer, v. a., بالاجماع اختیار کردن *bèl-èdjma' èkhtiar kèrdèn*.

Acclamation, s. f., آواز سرور *âvazé serour*.

Acclimater, v. a., بآب وهوای مملکتی عادت دادن *bè-âb-o-hèvaï mèmlèkèti 'âdèt dadèn*, — s'acclimater, بآب وهوای مملکتی عادت کردن *bè-âb o-hèvaï mèmlèkèti 'âdèt kèrdèn*; — acclimaté, e, بآب وهوای مملکت عادت کرده *bè-âb-o-hèvaï mèmlèkèt 'âdèt kèrdè*.

Accointable, adj. des 2 g. V. **Abordable**.

Accointance, s. f., دوستی *dousti*, آشنائی *âchènayi*, a. الفت *oulfèt*, معاشرت *mou'âchèrèt*.

Accointer (S'), v. pron., دوستی کردن *dousti kèrdèn*, الفت کردن *oulfèt kèrdèn*, معاشرت کردن *mou'âchèrèt kèrdèn*.

Accolade, s. f., در آغوش کشیدن *dèr âghouch kèchidèn*, a. معانقه *mou'ânèqè*.

Accoler, v. a., embrasser, در آغوش کشیدن *dèr âghouch kèchidèn*; — lier ensemble, با هم بستن *ba hèm bèstèn*; — joindre, بهم پیوسته کردن *bè-hèm pèivèstè kèrdèn*.

Accommodant, e, adj., خوش معامله *khoch-mou'âmèlè*.

Accommodement, accord d'un différent, s. m., آشتی *âchti*, a. صلح *soulh*.

Accommoder, v. a., arranger, درست کردن *droust kèrdèn*,

ترتیب دادن *tèrtib dadèn*; — réconcilier, آشتی دادن *âchti dadèn*; — s'accommoder (se contenter), راضی بودن *razi boudèn*; — se réconcilier, آشتی کردن *âchti kèrdèn*.

Accompagnement, s. m., هم آوازی *hèm-âvazi*, همراهی در ساز *hèm-rahi dèr saz*, هم آهنگی *hèm-âhèngui*; — action de reconduire, a. بدرقه *bèdrèqè*, تشییع *tèchyi'*.

Accompagner, v. a., همراه رفتن *hèm-rah rèftèn*, رفاقت کردن *rèfaqèt kèrdèn*; — reconduire quelqu'un, مشایعت کردن *mouchayè'èt kèrdèn*; — escorter par cérémonie, بدرقه کردن *bèdrèqè kèrdèn*.

Accomplir, v. a., achever, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, تکمیل کردن *tèkmil kèrdèn*; — accompli, e, a. کامل *kamèl*, pr. t. *kiamil*, تامّ *tamm*, مکمّل *moukèmmèl*.

Accomplissement, s. m., a. تکمیل *tèkmil*, اتمام *ètmam*, pr. t. *itmam*, تتمیم *tètmim*.

Accord, s. m., همدمی *hèm-dèmi*, یگانگی *yèganègui*, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, اتّحاد *èttèhad*, pr. t. *ittihad*, موافقت *mouvafèqèt*, pr. t. *muvafaqat*; — accord d'instruments, هم آهنگ *hèm-ahèng*; — d'accord, ensemble, a. بالاتّفاق *bèl-èttèfaq*, pr. t. *bil-ittifaq*; — d'accord, loc. adv., j'y consens, قبول دارم *qèboul darèm*.

Accordable, adj. des 2 g., سازش پذیر *sazèch-pèzir*, a. ممکن الاسعاف *moumkèn-oul-ès'af*, pr. t. *mumkin-ul-is'af*; — qui peut se donner, دادنی *dadèni*, دادنش ممکن *dadènèch moumkèn*.

Accorder, v. a., remettre en bonne intelligence, آشتی دادن *âchti dadèn*; — un instrument, کوک کردن *kouk*

kèrdèn; — octroyer, ارزانی داشتن *èrzani dachtèn*, دادن *dadèn*; — arranger, برازیدن *bèrazidèn*, ترتیب دادن *tèrtib dadèn*; — s'accorder, یکدل شدن *yèk-dèl choudèn*, یکرأی شدن *yèk-rè'i choudèn*, متفق شدن *mouttèfèq choudèn*; — se réconcilier, آشتی کردن *âchti kèrdèn*, امتزاج کردن *èmtèzadj kèrdèn*.

Accort, e, adj., خوش احوال *khoch-èhval*, a. ملایم الطبع *moulayèm-out-tèb'*.

Accostable, adj. des 2 g. V. Abordable.

Accoster, v. a. V. Aborder.

Accoter, v. a., پازیر گذاشتن *pazir gouzachtèn*; — s'accoter, تکیه کردن *tèkiè kèrdèn*.

Accotoir, s. m., پازیر *pazir*, پشتیبان *pouchtiban*, a. ضامن *zamèn*.

Accouchement, s. m., زایش *zayèch*, a. وضع حمل *vèz'é hèml*.

Accoucher, v. n., زائیدن *zayidèn*; — v. a., زایانیدن *zayanidèn*; — accouchée, زائیده *zayidè*.

Accoucheur, s. m., accoucheuse, s. f. V. Sage-femme.

Accouder, (S') v. pron., آرنجرا تکیه دادن *ârèndj-ra tèkiè dadèn*.

Accouplement, s. m., گایش جانوران *gayèché djanèvèran*, a. مجامعت *moudjamè'èt*.

Accoupler, v. a., جفت کردن *djouft kèrdèn*; — s'accoupler, جفت شدن *djouft choudèn*; — accouplé, e, جفت شده *djouft choudè*.

Accourcir, v. a., کوتاه کردن *koutah kèrdèn*.

Accourcissement, s. m. V. Raccourcissement.

Accourir, v. n., شتافتن *chètaftèn,* بشتاب آمدن *bè-chètab âmèdèn* بدو آمدن *bèdoou âmèdèn.*

Accoutumer, v. a., عادت دادن *'âdèt dadèn* آموخته کردن *âmoukhtè kèrdèn*; — s'accoutumer, عادت کردن *'âdèt kèrdèn,* آموخته شدن *âmoukhtè choudèn*; — accoutumé, e, عادت کرده *'âdèt kèrdè.*

Accréditer, v. a., mettre en crédit, معتبر کردن *meu'eutèbèr kèrdèn*; — accréditer près d'un gouvernement, مأمور کردن *mè'èmour kèrdèn*; — donner de la réputation, مشهور کردن *mèchhour kèrdèn,* شهرت دادن *chouhrèt dadèn*; — accrédité, près d'un gouvernement, a. مأمور *mè'èmour,* مرخّص *mourèkhkhès,* pr. t. *mourakhkhas*; — mis en crédit, معتبر شده *meu'eutèbèr choudè.*

Accroc, s. m., پارگی *parègui* دریدگی *dèridègui.*

Accrocher, v. a., suspendre, آویختن *âvikhtèn*; — prendre avec un crochet, بچنگل گیر آوردن *bè-tchènguèl guir âvourdèn*; — s'accrocher, گیر کردن *guir kèrdèn.*

Accroire, v. a., faire, en faire accroire, مشتبه کردن *mouchtèbèh kèrdèn,* متقاعد کردن *moutèqa'èd kèrdèn.*

Accroissement, s. m., افزایش *èfzayèch,* a. ازدیاد *èzdiad,* pr. t. *izdiad.*

Accroître, v. a., زیاد کردن *ziad kèrdèn,* افزودن *èfzoudèn*; — s'accroître, زیاد شدن *ziad choudèn,* افزون شدن *èfzoun choudèn*; — accru, e, زیاد شده *ziad choudè.*

Accroupir (S'), v. pron., بر زانو نشستن *bèr zanou nèchèstèn.*

Accroupissement, s. m., action de s'accroupir. V. ce mot.

Accueil, s. m., پذیرائی *pèzirayi*, a. تلقّی *tèlèqqi*, pr. t. *tèlaqqi.*

Accueillir, v. a., پذیرائی کردن *pèzirayi kèrdèn.*

Acculer, v. a., به تنگنای انداختن *bè-tèngnaï èndakhtèn*, میدان کسی‌را تنگ کردن *mèidané kèci-ra tèng kèrdèn.*

Accumulateur, trice, s., جمع کننده *djèm' kounèndè.*

Accumulation, s. f., جمع آوری *djèm'-âvèri.*

Accumuler, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*; — accumulé, e, جمع شده *djèm' choudè.*

Accusateur, trice, s., اسناد دهنده *èsnad dèhèndè*, تهمت کننده *teuhmèt kounèndè*, a. متّهم *mouttèhèm*, pr. t. *muttèhim.*

Accusatif, s. m., a. مفعول *mèf'oul.*

Accusation, s. f., a. تهمت *teuhmèt*, اسناد *èsnad*, pr. t. *isnad*, اتّهام *èttèham*, pr. t. *ittiham.*

Accuser, v. a., اسناد دادن *èsnad dadèn*, تهمت کردن *teuhmèt kèrdèn*, متّهم کردن *mouttèhèm kèrdèn*; — s'accuser, بر تقصیر خود مقرّ شدن *bèr tèqsiré khoud mouqèrr choudèn*; — accusé, e, a. متّهم *mouttèhèm*, مدّعی علیه *mouddè'a 'èlèih.*

Acéphale, adj. des 2 g., بی سر *bi-sèr*, a. بلا راس *bè-la rè'ès.*

Acérain, adj. m., فولادوار *fouladvar.*

Acerbe, adj. des 2 g., تلخ مزه *tèlkh-mèzè.*

Acerbité, s. f., تلخ مزگی *tèlkh-mèzègui.*

Acéré, e, adj., بُرّا *bourra*, بران *bouran*, برنده *bourèndè.*

Acéteux, euse, adj., ترشمزه *tourch-mèzè*, a. حامض *hamèz*, pr. t. *hamiz.*

ACHALANDER, v. a., جلب مشتری کردن *djèlbé mouchtèri kèrdèn*; — achalandé, e, مشتریدار *mouchtèri-dar.*

ACHARNEMENT, s. m., a. اصرار *èsrar*, pr. t. *israr*, عناد *'ènad*, pr. t. *'inad*, حرص *hèrs*, pr. t. *hirs*; — avec acharnement, بحرص تمام *bè-hèrsé tèmam.*

ACHARNER, v. a. V. EXCITER. — S'acharner, اصرار کردن *èsrar kèrdèn*, بعناد استادگی کردن *bè-'ènad istadègui kèrdèn.*

ACHAT, s. m., خرید *khèrid*, a. اشترا *èchtèra*, pr. t. *ichtira*, مبایعه *moubayè'è.*

ACHEMINEMENT, s. m., راه *rah.*

ACHEMINER, v. a., راه انداختن *rah èndakhtèn*, روانه کردن *rèvanè kèrdèn*; — s'acheminer, راه افتادن *rah ouftadèn*, روانه شدن *rèvanè choudèn*: — acheminé, e, راه افتاده, *rah ouftadè*, روانه شده, *rèvanè choudè.*

ACHETER, v. a., خریدن *khèridèn*, خرید کردن *khèrid kèrdèn*, ابتیاع نمودن *èbtia' nemoudèn.*

ACHETEUR, EUSE, s., خریدار *khèridar*, a. مشتری *mouchtèri.*

ACHÈVEMENT, s. m., انجام پذیری *èndjam-pèziri*, a. اتمام *ètmam*, pr. t. *itmam*, ختم *khètm.*

ACHEVER, v. a., تمام کردن *tèmam kèrdèn*, صورت انجام دادن *sourèté èndjam dadèn*; — achevé, e, تمام شده *tèmam choudè.*

ACHOPPEMENT, s. m., pierre d'achoppement, a. مانع *manè'*, pr. t. *mani'*, pl. موانع *mèvanè'*, pr. t. *mèvani'.*

ACIDE, adj. des 2 g., ترش *tourch*, a. حامض *hamèz*, pr. t. *hamiz.* — S., ترشی *tourchi.*

Acidité, s. f., تـرشيّت *tourchiyèt*, a. حموضت *hèmouzèt*, pr. t. *hamouzèt*, حموضيّت *hèmouziyèt*, pr. t. *hamouziyèt.*

Acier, s. m., فولاد *foulad*, پولاد *poulad.*

Aciérie, s. f., كارخانۀ فولاد *kar-khanèyé foulad.*

Acolyte, s. m., مـلازم كـشيـش *moulazèmé kèchich*; — au fig., a. رفيق *rèfiq.*

Aconit, s. m., plante vénéneuse, اقـويـنطـون *aqoïntoun*, a. خانق النمر *khanèq oun-nèmr.*

Acquéreur, euse, s., تحصيل كننده *tèhsil kounèndè*; — acheteur, a. مشترى *mouchtèri.*

Acquérir, v. a., تحصيل كردن *tèhsil kèrdèn*; — acheter, خريدن *khèridèn*; — aquis, e, تحصيل شده *tèhsil choudè*, a. محصول *mèhsoul.*

Acquiescement, s. m. V. **Consentement.**

Acquiescer, v. n. V. **Consentir.**

Acquisition, s. f. a. تحصيل *tèhsil*, pr. t. *tahsil*; — achat, خريد *khèrid.*

Acquit, s. m., قبض رسيد *qèbzé rècid.*

Acquittement, s. m., a. اداى دين *èdaï dèin*; — d'un accusé, اطلاق *ètlaq*, pr. t. *itlaq.*

Acquitter, v. a. et s'Acquitter, v. pron., اداى دين كردن *èdaï dèin kèrdèn*, از قرض خلاص شدن *èz qèrz khèlas choudèn*, قرض خودرا ادا كردن *qèrzé khoud-ra èda kèrdèn.*

Acre, adj. des 2 g., زمخت *zoumoukht.*

Acreté, s. f., زمختى *zoumoukhti.*

Acrimonie, s. f., تلخ مزگى *tèlkh-mèzègui.*

Acrimonieux, euse, adj., تلخ مزه *tèlkh-mèzè.*

Acte, s. m., كار *kar*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl.*

Acteur, trice, s., شبیه آورنده *chèbih âvèrèndè*, a. مقلّد *mouqèllèd*, actrice, مقلّده *mouqèllèdè*; — qui participe à une affaire, a. شریک عمل *chèriké 'èmèl.*

Actif, ve, adj., qui agit, کارکن *kar-koun*, کارپرداز *kar-pèr-daz*, a. عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil*; — prompt, چست *tchoust*, a. جلد *djèld*, سریع العمل *sèri'-oul-'èmèl*, سریع *sèri'*; — verbe actif, a. فعل متعدّی *fè'èlé moutè'èddi*, pr. t. *fi'li muta'addi.*

Action, s. f., کار *kar*, کردار *kèrdar*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl.*

Actionnaire, s. m., حصّه دار *hèssè-dar*, pr. t. *hissè-dar.*

Actionner, v. a., بمحکمه کشیدن *bè-mèhkèmè kèchidèn.*

Activer, v. a., تشویق کردن *tèchviq kèrdèn.*

Activité, s. f., چستی *tchousti*, جلدی *djèldi*, a. سرعت *sour'èt.*

Actuel, le, adj., اکنونی *èknouni*, حالائی *halayi*, a. حالیه *haliè*, لاحق *lahèq*, pr. t. *lahiq.*

Actuellement, adv., اکنون *èknoun*, a. حالا *hala.*

Adam, nom propre, a. آدم *âdèm*, حضرت آدم *hèzrèté âdèm*, pr. t. *hazrèti âdèm.*

Adapter, v. a., برازیدن *bèrazidèn*, وصل کردن *vèsl kèrdèn.*

Addition, s. f., ce qu'on ajoute, a. علاوه *'èlavè*, pr. t. *'ilavè*, ضمیمه *zèmimè*; — règle d'arithmétique, a. جمله *djoumlè*, جمع *djèm'.*

Additionnel, le, adj., a. مضاف *mouzaf.*

Additionner, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*, جمع حساب کردن *djèm'é hèçab kèrdèn.*

Adepte, s. m., a. محرم الاسرار *mèhrèm-oul-èsrar.*

Adhérence, s. f., union d'une chose à une autre, پیوستگی *pèivèstègui*; — attachement à un parti, طرفداری *tè-rèf-dari.*

Adhérent, e, adj., پیوسته *pèivèstè*; — partisan, هوادار *hèva-dar*, طرفدار *tèrèf-dar.*

Adhérer, v. n., être attaché à quelque chose, پیوسته بودن *pèivèstè boudèn*, متّصل بودن *mouttècèl boudèn*; — à une opinion, هوادار شدن *hèva-dar choudèn*, طرفدار شدن *tèrèf-dar choudèn.*

Adhésion, s. f., پیوستگی *pèivèstègui*, a. اتّصال *èttèçal*, pr. t. *ittiçal*; — consentement, a. رضا *rèza*, pr. t. *riza*, قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul.*

Adieu, s. m., خدا حافظ شما باشد *khouda hafèzé chouma bachèd*; — adieu, je m'en vais, میروم خدا حافظ شما باشد *mirèvèm khouda hafèzé chouma bachèd.*

Adjacent, e, adj., پیوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttècil.*

Adjectif, s. m., a. صفت *sèfèt*, pl. صفات *sèfat*, pr. t. *sifat.*

Adjoindre, v. a., انباز کردن *èmbaz kèrdèn*, همکار کردن *hèm-kar kèrdèn*; — adjoint, e, انباز شده *èmbaz choudè*, شریک شده *chèrik choudè*; — adjoint est aussi s., همکار *hèm-kar*, همشغل *hèm-choughl*, a. معین *mou'ïn.*

Adjonction, s. f., a. اشتراک *èchtèrak*, pr. t. *ichtirak*, ترفیق *tèrfiq.*

Adjudant, s. m., آجدان *âdjudan*; — adjudant général, آجدان باشی *âdjudan bachi.*

Adjudication, s. f., a. تمليك شرعى *tèmliké chèr'i*, pr. t. *tèmliki chèr'i*.

Adjuger, v. a., شرعًا مالك كردن *chèr'èn malèk kèrdèn*, بحسب حكم شرع تسليم كردن *bè-hècèbé heukmé chèr' tèslim kèrdèn*.

Adjuration, s. f., a. استقسام *èstèqsam*, pr. t. *istiqsam*, استحلاف *èstèhlaf*, pr. t. *istihlaf*.

Adjurer, v. a., قسم دادن *qècèm dadèn*.

Admettre, recevoir, v. a., پذيرفتن *pèzirèftèn*, قبول كردن *qèboul kèrdèn*; — admis, ise, پذيرفته *pèzirèftè*.

Administrateur, s. m., a. مدبّر الملك *moudèbbèr-oul-moulk*; — militaire, a. ضابط *zabèt*, pr. t. *zabit*; — d'une mosquée, a. متولّى *moutèvèlli*; — civil, a. حاكم *hakèm*, pr. t. *hakim*.

Administration, s. f., a. تمشيت امور مملكت *tèmchièté oumouré mèmlèkèt*, pr. t. *tèmchièti umouri mèmlèkèt*, حكومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt*.

Administrer, v. a., حكومت كردن *houkoumèt kèrdèn*; — la justice, متصدّى امور شريعت شدن *moutècèddii oumouré chèri'èt choudèn*.

Admirable, adj. des 2 g., شگفت انگيز *chèguèft-ènguiz*, حيرت افزا *hèirèt-èfza*, a. عجيب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*.

Admirablement, adv., بطور عجيب *bè-tooure 'èdjib*, a. بديعًا *bèdi'èn*, عجيبًا *'èdjibèn*.

Admirateur, trice, s., شگفت كننده *chèguèft kounèndè*, حيرت كننده *hèirèt kounèndè*.

Admiration, s. f., شگفت *chèguèft*, a. تعجّب *tè'èd-*

djoub, pr. t. *tè'addjub*, استعجاب *èstè'èdjab*, pr. t. *isti'idjab*, حیرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*.

Admirer, v. a., در شگفت ماندن *dèr chèguèft mandèn*, تعجّب کردن *tè'èddjoub kèrdèn*.

Admissible, adj. des 2 g., پذیرفتنی *pèzirèftèni*, قبول کردنی *qèboul kèrdèni*, a. مقبول *mèqboul*, pr. t. *maqboul*.

Admission, s. f., پذیرائی *pèzirayi*, a. قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul*.

Admonester, v. a., سرزنش کردن *sèr-zènèch kèrdèn*, نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn*.

Admonition, s. f., نکوهش *nèkouhèch*, سرزنش *sèr-zènèch*, a. تعذیر *tè'èzir*, توبیخ *tooubikh*, pr. t. *tèvbikh*.

Adolescence, s. f., عنفوان جوانی *'ènfèvané djèvani*, a. شباب *chèbab*.

Adolescent, e, adj., جوان *djèvan*, a. شاب *chabb* مراهق *mèrahèq*.

Adonner, (S'), v. pron., خودرا انداختن *khoud-ra èndakhtèn*, مبتلا شدن *moubtèla choudèn*, مقیّد شدن *mouqèiyèd choudèn*; — adonné, e, a. مبتلا *moubtèla*, مقیّد *mouqèiyèd*, pr. t. *muqaiyèd*.

Adopter, v. a., prendre pour fils, بفرزندی قبول کردن *bèfèrzèndi qèboul kèrdèn*; — préférer, اختیار کردن *èkhtiar kèrdèn*, بر گزیدن *bèrguzidèn*, ترجیح دادن *tèrdjih dadèn*.

Adoptif, adj. (fils adoptif) پسر خوانده *pècèr-khandè*.

Adoption, s. f., فرزند خواندگی *fèrzènd-khandègui*; — préférence, a. ترجیح *tèrdjih*.

Adorable, adj. des 2 g., لایق پرستش *layèqè pèrèstèch*, شایان ساجده *chayané sèdjdè*.

Adorateur, trice, s., پرستنده *pèrèstèndè*, پرستش کننده *pèrèstèch kounèndè*, پرست *pèrèst*; — adorateur du feu, آتش‌پرست *âtèch-pèrèst*; — des idoles, بت پرست *bout-pèrèst*, pr. t. *pout-pèrèst*.

Adorer, v. a., پرستیدن *pèrèstidèn*, پرستش کردن *pèrès-tèch kèrdèn*, ساجده کردن *sèdjdè kèrdèn*.

Adosser, v. a., تکیه دادن *tèkiè dadèn*; — s'adosser, تکیه کردن *tèkiè kèrdèn*.

Adoucir, v. a., ملایم کردن *moulayèm kèrdèn*.

Adoucissant, e, adj., a. ملیّن *moulèiyïn*.

Adoucissement, s. m., a. ملایمت *moulayèmèt*, تسکین *tèskïn*.

Adoucisseur, euse, qui polit les glaces, s., جلاگر *djè-la-guèr*.

Adragant, s. m., a. صمغ کتیره *sèmghé kètirè*, pr. t. *sam-ghi kètirè*.

Adresse, s. f., dextérité, چیره دستی *tchirè-dèsti*, جلد دستی *djèld-dèsti*, a. لباقت *lèbaqèt*; — d'une lettre, برنامه *bèr-namè*, سرنامه *sèr-namè*, a. عنوان *'ünvan*.

Adresser, v. a., envoyer, فرستادن *ferustadèn*, انفاذ داشتن *ènfaz dachtèn*, ارسال داشتن *èrsal dachtèn*; — s'adresser, avoir recours, رجوع کردن *roudjou' kèr-dèn*; — adressé, e, à, a. خطاباً *khètabèn*, pr. t. *khi-tabèn*.

Adroit, e, adj., چیره دست *tchirè-dèst*.

Adroitement, adv., بچیره دستی *bè-tchirè-dèsti*, باستادی *bè-oustadi*.

Adulateur, **trice**, s., چاپلوس *tchaplous*, a. مداهن *moudahèn.*

Adulation, s. f., چاپلوسی *tchaplouci*, a. مداهنه *moudahènè.*

Aduler, v. a., چاپلوسی کردن *tchaplouci kèrdèn*, مداهنه کردن *moudahènè kèrdèn.*

Adulte, adj. des 2 g., بحدّ بلوغ رسیده *bè-hèddé boulough rècidè*, a. بالغ *balègh*, pr. t. *baligh.*

Adultère, s. m., زناکاری *zèna-kari*, a. زنا *zéna*, pr. t. *zina*; — adj. des 2 g., زناکار *zèna-kar*, pr. t. *zina-kiar*, a. زانی *zani.*

Adultérin, **ine**, adj., حرامزاده *hèram-zadè*, a. ولد زنا *vèlèdé zéna*, pr. t. *vèlèdi zina.*

Advenir, v. a., وقوع یافتن *veqou' yaftèn*, روی دادن *rouï dadèn*, ظهور کردن *zehour kèrdèn*, واقع شدن *vaqè' choudèn.*

Adventif, **ive** adj., a. مال موروث *malé moourous*, pr. t. *mali mèvrous.*

Adverbe, s. m., a. ظرف المکان *zèrf-oul-mèkan*, pr. t. *zarf-ul-mèkian.*

Adverbial, **e**, adj., a. ظرفی *zèrfi*, pr. t. *zarfi.*

Adverbialement, adv., a. ظرفاً *zèrfèn*, pr. t. *zarfan.*

Adversaire, s., دشمن *douchmèn*, a. خصم *khèsm*, pr. t. *khasm*, مخالف *moukhalèf*, pr. t. *moukhalif.*

Adversatif, **ive**, adj., a. متضادّ *moutèzadd.*

Adverse, adj., les parties adverses, a. مدّعي ومدّعى عليه *mouddè'i vè mouddè'a 'èlèih.*

Adversité, s. f., فلکزدگی *fèlèk-zèdègui*, بد بختی *bèd-bèkhti*, a. نکبت *nèkbèt.*

Aérer, v. a., هوا دادن *hèva dadèn*; — aéré, e, پر هوا *pour hèva.*

Aérien, ne, adj., هوائی *hèvayi*, pr. t. *havayi.*

Aéromètre, s. m., a. میزان هوا *mizané hèva.*

Aéronaute, a. سیّاح هوا *sèiyahé hèva.*

Aérostat, s. m., کشتی هوا *kèchtii hèva*, بالون *baloun.*

Affabilité, s. f., دلجوئی *dèl-djouyi*, خاطرنوازی *khatèr-nèvazi*, مهربانی *mèhrèbani.*

Affable, adj. des 2 g., دلنواز *dèl-nèvaz*, مهربان *mèhrèban*, خاطرنواز *khatèr-nèvaz.*

Affadir, v. a., بی مزه کردن *bi-mèzè kèrdèn.*

Affadissement, s. m., بی مزگی *bi-mèzègui.*

Affaiblir, v. a., از قوّت انداختن *èz qouvvèt èndakhtèn*, ضعیف کردن *zè'if kèrdèn*; — s'affaiblir, از قوّت افتادن *èz qouvvèt ouftadèn*, ضعیف شدن *zè'if choudèn*; — affaibli, e, از قوّت افتاده *èz qouvvèt ouftadè.*

Affaiblissant, e, adj., ضعیف کننده *zè'if kounèndè.*

Affaiblissement, s. m., ناتوانی *na-tèvani*, بی قوّتی *bi-qouvvèti*, a. ضعف *zè'èf*, pr. t. *za'f.*

Affaire, s. f., کار *kar*, a. امر *èmr*, pl. امور *oumour*, pr. t. *umour*; — ce n'est pas mon affaire, کار من نیست *karé mèn nist*; — il y a beaucoup d'affaires, کار بسیار است *kar bèciar èst*; — chargé d'affaires, مصلحتگذار *mèslèhèt gouzar*, pr. t. *maslahat-guzar*; — je n'ai rien à faire, کاری ندارم *kari nèdarèm.*

Affairé, e, adj., a. مشغول *mèchghoul.*

Affaissement, s. m., a. ضعف *zè'èf*, pr. t. *za'f*, فتور *fetour.*

Affaisser, v. a., فرو نشاندن *ferou nèchandèn*; — s'affaisser, فرو نشستن *ferou nèchèstèn*; — s'affaiblir, ضعیف شدن *zè'if choudèn.*

Affamer, v. a., گرسنه گذاشتن *gourèsnè gouzachtèn*, به تنگنای گرسنگی انداختن *bè-tèngnaï gourèsnègui èndakhtèn*; — affamé, e, گرسنه *gourèsnè.*

Affectation, s. f., ساختگی *sakhtègui.*

Affecter, v. a., destiner à, مخصوص کردن *mèkhsous kèrdèn*, مقرر کردن *mouqèrrer kèrdèn*; — faire une impression, تأثیر کردن *tè'ècir kèrdèn*, اثر کردن *ècèr kèrdèn*; — faire ostentation, ساختگی کردن *sakhtègui kèrdèn*, وانمود کردن *va-nemoud kèrdèn*; — affliger, غمناك کردن *ghèmnak kèrdèn*; — affecté, e, qui n'est pas naturel, ساخته *sakhtè*, ساختگی *sakhtègui*, a. جعلی *djè'èli*; — attaché, destiné, مخصوص شده *mèkhsous choudè*; — affligé, غمناك *ghèmnak*, a. مغموم *mèghmoum*, pr. t. *maghmoum.*

Affection, (sentiment) s. f., مهر *mèhr*, دلبستگی *dèl-bèstègui*, a. محبّت *mèhèbbèt*; — accident du corps ou de l'âme, درد *dèrd*, سودا *soouda*, pr. t. *sèvda*, a. علّت *'èllèt*, pr. t. *'illèt.*

Affectionner, v. a., دوست داشتن *doust dachtèn*, میل داشتن *mèil dachtèn*; — affectionné, e, دوست داشته شده *doust dachtè choudè*, دلربوده *dèl-reboudè.*

Affectueusement, adv., بمهربانی *bè-mèhrèbani*, بامحبّت *ba-mèhèbbèt.*

Affectueux, euse, adj., مهربان *mèhrèban.*

Affermer, v. a., donner à ferme, باجاره دادن *bè-èdjarè*

dadèn; — prendre à ferme, اجاره كردن *èdjarè kèrdèn*, كرايه كردن *kèrayè kèrdèn*.

Affermir, v. a., استوار كردن *ustvar kèrdèn*, محكم كردن *meuhkèm kèrdèn*.

Affermissement, s. m., استوارى *ustvari*, a. استحكام *èstèhkam*, pr. t. *istihkiam*, تقويت *tèqviyèt*.

Affiche, s. f., a. ورقهٔ اعلام *vèrèqèyé è'èlam*.

Afficher, v. a., ورقهٔ اعلام بديوار چسپاندن *vèrèqèyé è'èlam bè-divar tchèspandèn*.

Affidé, e, adj. et s., a. محرم *mèhrèm*, معتمد *meu'eutèmèd*.

Affiler, v. a., تيز كردن *tiz kèrdèn*; — affilé, e, تيز *tiz*, برّا *bourra*.

Affiliation, s. f., a. ادخال *èdkhal*, pr. t. *idkhal*, انسلاك *ènsèlak*, pr. t. *insilak*.

Affilier, v. a., در سلك گروهى منسلك كردن *dèr sèlké guerouhi mounsèlèk kèrdèn*; — s'affilier, در سلك گروهى منسلك شدن *dèr sèlké guerouhi mounsèlèk choudèn*.

Affiloir, s. m., سنگ تيزكن *sèngué tiz-koun*.

Affinité, s. f., alliance, parenté, خويشى *khichi*; — rapport, a. مناسبت *mounacèbèt*; — communauté d'espèce, de genre, a. مجانست *moudjanècèt*.

Affirmatif, ive, adj. a. مصدّق *moucèddèq*, pr. t. *muçaddiq*.

Affirmation, s. f., a. تصديق *tèsdiq*, pr. t. *tastiq*.

Affirmativement, adv., a. بالتصديق *bèt-tèsdiq*, pr. t. *bittastiq*.

Affirmer, v. a., تصديق كردن *tèsdiq kèrdèn*.

Affixe, adj. des 2 g., پيوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*,

pr. t. *muttacil*; — pronom affixe, a. ضمير متّصل *zèmiré mouttècèl*, pr. t. *zamiri muttècil.*

AFFLICTION, s. f., اندوه *èndouh*, a. غصّه *ghoussè*, الم *èlèm*, غم *ghèm*.

AFFLIGEANT, E, adj., غمانگيز *ghèm-ènguiz.*

AFFLIGER, v. a., اندوهكين كردن *èndouhkïn kèrdèn*, دل آزرده كردن *dèl-âzourdè kèrdèn*; — s'affliger, اندوهكين شدن *èndouhkïn choudèn*, غمگين شدن *ghèmguïn choudèn*, دلتنگ شدن *dèl-tèng choudèn*; — affligé, e, اندوهكين *èndouhkïn.*

AFFLUENCE, s. f., écoulement abondant d'eau, a. سيلان *sèilan*, جريان *djèrèyan*; — abondance de choses, بسيارى *bèciari*, a. كثرت *kèsrèt*; — grand concours de monde, a. ازدحام *èzdèham*, pr. t. *izdiham.*

AFFLUER, v. n., couler vers, جارى شدن *djari choudèn*, ريختن *rikhtèn*; — se réunir en foule en parlant des choses ou des personnes, جمع شدن *djèm' choudèn*; en parlant des personnes qui se réunissent en un lieu, ازدحام كردن *èzdèham kèrdèn.*

AFFOLER, v. a., مفتون كردن *mèftoun kèrdèn*; — s'affoler, مفتون شدن *mèftoun choudèn*; — affolé, e, مفتون شده *mèftoun choudè*, a. مفتون *mèftoun.*

AFFOURAGER, v. a., بدوابّ خوراك دادن *bè-dèvabb khourak dadèn.*

AFFRANCHIR, v. a., آزاد كردن *âzad kèrdèn*, خلاص كردن *khèlas kèrdèn*; — une lettre پول كاغذ پسترا دادن *poulé kaghèzé post-ra dadèn*; مهر پست بر روى كاغذ زدن *mohré post bèr rouï kâghèz zèdèn.*

Affranchissement, s. m., a. خلاص *khèlas*, خلاصی *khèlaci*; — d'une lettre. V. **Affranchir**.

Affre, s. f., ترس شدید *tèrcé chèdid*, a. هول *hooul*, pr. t. *hèvl*.

Affréter, v. a., کشتی کرایه کردن *kèchti kèrayè kèrdèn*.

Affreusement, adv., بطور هولناك *bé-toouré hooulnak*.

Affreux, **euse**, adj., هولناك *hooulnak*, سهمناك *sèhmnak*, a. مهیب *mouhib*, مهول *mèhoul*, pr. t. *mahoul*.

Affriander, v. a., تطمیع کردن *tètmi' kèrdèn*; — affriandé, e, تطمیع شده *tètmi' choudè*.

Affront, s. m., بی ادبی *bi-èdèbi*, بی حرمتی *bi-heurmèti*, a. هتك حرمت *hètké heurmèt*, pr. t. *hatki heurmèt*.

Affronter, v. a., بی پروا پیش رفتن *bi-pèrva pich rèftèn*.

Affronteur, **euse**, s., فریبنده *fèribèndè*, فریب دهنده *fèrib dèhèndè*.

Affubler, v. a., پوشاندن *pouchandèn*; — s'affubler, پوشیدن *pouchidèn*.

Affût, s. m., عرّادهٔ طوپ *'èrradèyé toup*; — endroit où l'on se cache, دیده گاه *didè-gah*, pr. t. *didè-guiah*; — être à l'affût, مترصّد فرصت بودن *moutèrèssèdé foursèt boudèn*.

Afin, **afin que**, conj., برای اینکه *bèraï ïn-ké*, از بهر اینکه *èz bèhré ïn ké*, تاکه *ta-ké*, pr. t. *ta-ki*, afin de, برای *bèraï*; — afin de voir, برای دیدن *bèraï didèn*.

Agaçant, **e**, adj., (pour les dents) کند کنندهٔ دندان *kound kounèndèyé dèndan*; — au fig., qui fait des agaceries, نازنده *nazèndè*, ناز کننده *naz kounèndè*, عشوه گر *'uchvè-guèr*.

Agacement, s. m., (des dents) کندی دندان *koundii dèndan*.

Agacer, v. a., les dents کند کردن دندان *kound kèrdèné dèndan*; — provoquer, تحریض کردن *tèhriz kèrdèn*; — contrarier, آزار دادن *âzar dadèn*; — chercher à plaire, عشوه وناز کردن *'uchvè-o-naz kèrdèn.*

Agacerie, s. f., ناز *naz*, عشوه گری *'uchvè-guèri.*

Agaric, s. m., غریقون *gheriqoun.*

Agathe, s. f., عقیق یمانی *'èqiqé yèmani*, pr. t. *'aqiqi yamani.*

Age, s. m., سال *sal*, a. سنّ *sènn*, pr. t. *sinn*; — quel âge a-t-il? چند سال دارد *tchènd sal darèd.*

Agé, e, adj. پیر *pir*, سالدار *sal-dar*, کهن‌سال *keuhèn-sal*, a. مسنّ *moucènn*, pr. t. *mucinn.*

Agence, s. f., وکالتگری *vèkalèt-guèri.*

Agencement, s. m., آرایش *ârayèch.*

Agencer, v. a., درست کردن *droust kèrdèn*, آراستن *arastèn*; — agencé, e, آراسته *ârastè.*

Agenda, s. m., دفتر کوچك *dèftèré koutchèk.*

Agenouiller, (S'), v. pron., زانو بزمین گذاشتن *zanou bè-zèmīn gouzachtèn.*

Agent, s. m., qui agit, a. عامل *'âmèl*, pr. t. *'amil*, pl. عمّال *'oummal*, مؤثّر *mouèssèr*, pr. t. *muèssir*; — celui qui fait les affaires d'un autre, a. وكيل *vèkil*, pl. وكلا *vou-kèla*; — agent de change, صرّاف *sèrraf.*

Agglomération, s. f., جمع شدن *djèm' choudèn*, a. اجتماع *èdjtèma'*, pr. t. *idjtima'.*

Agglomérer, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*; — s'aglomérer, جمع شدن *djèm' choudèn*; — aglooméré, e, جمع شده *djèm' choudè.*

Agglutination, s.f., التيام يافتن زخم *èltiam yaftèné zèkhm*, a. التيام *èltiam*, pr. t. *iltiam*.

Agglutiner, v. a., اتّصال دادن *èttèçal dadèn*, التيام دادن *èltiam dadèn*, متّصل كردن *mouttècèl kèrdèn*; — s'agglutiner, پيوسته شدن *pèivèstè choudèn*, متّصل شدن *mouttècèl choudèn*.

Aggravant, e, adj., معظم كننده *meu'euzèm kounèndè*, بدتر كننده *bèdtèr kounèndè*.

Aggraver, v. a., بدتر كردن *bèdtèr kèrdèn* جزئى را كلّى كردن *djuz'i-ra koulli kèrdèn*; — agravé, e, معظم شده *meu'euzèm choudè*, بدتر شده *bèdtèr choudè*.

Agile, adj. des 2 g., چست *tchoust*, چاپك *tchapouk*, چالاك *tchalak*.

Agilement, adv., بچستى *bè-tchousti*, بچالاكى *bè-tchalaki*.

Agilité, s. f., چستى *tchousti*, چالاكى *tchalaki*, سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'èt*.

Agio, s. m., صرفۀ پول *sèrfèyé poul*, a. صرف *sèrf*, pr. t. *sarf*.

Agiotage, s. m., a. مرابحه *mourabèhè*.

Agir, v. a., عمل كردن *'èmèl kèrdèn*; — s'agir : il s'agit de, كار اينجاست كه *kar ïndjast ké*.

Agissant, e, adj., qui se donne du mouvement, پيوسته در حركت *pèivèstè dèr hèrèkèt*; — qui opère avec force, a. عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil*, سريع الاثر *sèri'-oul-ècèr*.

Agitateur, s. m., فتنه انگيز *fètnè-ènguiz*.

Agitation, s. f., au physique, جنبش *djoumbèch*, a. حركت *hèrèkèt*; — fig., دغدغۀ دل *dèghdèghèyé dèl*, a. اضطراب *èztèrab*, pr. t. *iztirab*; — tumulte, a. فتنه *fètnè*, pr. t.

fitnè, فساد *fèçad*, manque de calme, بی آرامی *bi-ârami.*

AGITER, v.a., remuer, تکان دادن *tèkan dadèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn*, جنبانیدن *djoumbanidèn*; — s'agiter, اضطراب کردن *èztèrab kèrdèn*; — agité, e, au fig., a. مضطرب *mouztèrèb.*

AGNATION, s. f., خویشی *khichi*, a. قرابت *qèrabèt*, pr. t. *qarabèt.*

AGNEAU, s. m., برّه *bèrrè.*

AGONIE, s. f., حالت جان کندن *halèté djan kèndèn*, حالت نزع *halèté nèz'.*

AGONISANT, E, adj., جان کنان *djan kènan*, جان بلب آمده *djan bè-lèb âmèdè.*

AGONISER, v. n., جان کندن *djan kèndèn*, در حالت نزع بودن *dèr halèté nèz' boudèn.*

AGRAFE, s. f., قلّابه *qoullabè.*

AGRAFER, v. a. قلّابه‌را بستن *qoullabè-ra bèstèn.*

AGRAIRE, adj. des 2 g., متعلّق بتقسیم زمین *moutè'èllèq bè-tèqsimé zèmîn.*

AGRANDIR, v. a., بزرگتر کردن *bouzourgtèr kèrdèn*; — s'agrandir, بزرگتر شدن *bouzourgtèr choudèn.*

AGRANDISSEMENT, s. m., بزرگتر شدن *bouzourgtèr choudèn.*

AGRÉABLE, adj. des 2 g., دلپسند *dèl-pècènd*, دلپذیر *dèl-pèzir*, خوش *khoch*, a. مرغوب *mèrghoub*, مقبول *mèqboul*, pr. t. *maqboul.*

AGRÉABLEMENT, adv., بطور خوش *bè-tooure khoch*, بذوق وصفا *bè-zoouq-o-sèfa.*

AGRÉER, v. a., پذیرفتن *pèzirèftèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn.*

Agrégation, s. f., action d'agréger. V. ce mot; — assemblage, a. اجتماع *èdjtèma'*, pr. t. *idjtima'*.

Agréger, v. a., داخل کردن *dakhèl kèrdèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*; — agrégé, e, قبول شده *qèboul choudè*.

Agrément, s. m., plaisir, a. لذّت *lèzzèt*, حظّ *hèzz*, pr. t. *hazz*, ذوق *zoouq*, pr. t. *zèvq*; — approbation, a. رضا *rèza*, pr. t. *riza*; — amusement, خوشگذرانی *khoch-gouzèrani*, a. نزهت *nouzhèt*.

Agresseur, s. m., تعرّض کننده *tè'èrrouz kounèndè*, a. صایل *sayil*, متعرّض *moutè'èrrèz*, pr. t. *mutè'arriz*.

Agression, s. f., a. تعرّض *tè'èrrouz*, pr. t. *tè'arruz*, صولت *sooulèt*, pr. t. *sèvlèt*.

Agreste, adj. des 2 g., بیابانی *biabani*, a. صحرائی *sèhrayi*.

Agricole, adj. des 2 g., qui s'adonne à l'agriculture, برزگر *bèrzè-guèr*; — qui a rapport à la culture, a. متعلّق بزراعت *moutè'èllèq bè-zèra'èt*, a. فلّاحی *fellahi*.

Agriculteur, s. m., برزگر *bèrzè-guèr*, زراعت کننده *zèra'èt kounèndè*, a. فلاح *fèllah*, زارع *zarè'* pr. t. *zari'*.

Agriculture, s. f., کشت کاری *kècht-kari*, برزگری *bèrzè-guèri*, a. زرع *zèr'*, زراعت *zèra'èt*, pr. t. *zira'at*, فلاحت *fèlahèt*.

Aguerrir, v. a., بجنگ آموخته کردن *bè-djèng âmoukhtè kèrdèn*; — s'aguerrir, جنگ آزمودن *djèng âzmoudèn*; — aguerri, e, جنگ آزموده *djèng âzmoudè*, جنگ دیده *djèng didè*.

Aguets, s. m. pl., a. کمین *kèmïn*; — être aux aguets, در کمین نشستن *dèr kèmïn nèchèstèn*.

Ah! interj., وای *vai*, آه *ah*.

Ahurir, v. a., گیج کردن *guidj kèrdèn*; — ahuri, e, گیج شده *guidj choudè*, a. مبهوت *mèbhout*.

Aide, s. m., celui qui prête assistance, یاور *yavèr*, a. معاون *mou'avèn'* معین *mou'ïn*; — s. f., assistance, یاوری *yavèri*, دستیاری *dèstiari*, t. کومك *keumèk*, p. دستگیری *dèst-guiri*.

Aider, v. a., یاوری کردن *yavèri kèrdèn*, کومك کردن *keumèk kèrdèn*, امداد کردن *èmdad kèrdèn*.

Aïeul, pl. **aïeux**, s. m., نیا *nia*, a. جدّ *djèdd*, pl. اجداد *èdjdad*.

Aïeule, s. f., مادر بزرگ *madèré bouzourg*, a. جدّه *djeddè*.

Aigle, s. m., دال *dal*, t. قره قوش *qèrè-qouch*, a. انوق *ènouq*, pl. انواق *ènvaq*, عقّاب *'ouqqab*, pl. عقبان *'ouqban*.

Aiglon, s. m., بچه عقّاب *bètchèyé ouqqab*.

Aigre, adj. des 2 g., ترش *tourch*; — aigre-doux, میخوش *mèi-khoch*.

Aigrelet, te, adj., ترش مزه *tourch-mèzè*.

Aigrement, adv., به ترش روئی *bè-tourch-rouyi*, بسختی *bè-sèkhti*.

Aigreur, s. f., ترشیّت *tourchiyèt*; — en parlant des personnes disposées à se fâcher, ترش روئی *tourch-rouyi*, سخت روئی *sèkht-rouyi*, a. خشونت *khechounèt*.

Aigrir, v. a., ترش کردن *tourch kèrdèn*; — au fig., en parlant des personnes, بغیظ آوردن *bè-ghèiz âvourdèn*, بحدّت آوردن *bé hèddèt âvourdèn*; — s'aigrir, ترش شدن *tourch choudèn*; — au fig., خشمناك شدن *khèchmnak choudèn*, غضبناك شدن *ghèzèbnak choudèn*; —

aigri, e, ترش شده *tourch choudè*; — irrité, خشمناك *khèchmnak.*

Aigu, e, adj., تیز *tiz*; — angle aigu, a. زاویهٔ حادّه *zavièyé haddè*, pr. t. *zavièi haddè.*

Aiguière, s. f., آفتابه *aftabè*, a. ابریق *èbriq*, pr. t. *ibriq.*

Aiguille, s. f., سوزن *souzèn*; — de montre, عقربه *ègrèbè*; — à coudre la grosse toile, جوالدوز *djouval-douz*, pr. t. *tchouvaldiz.*

Aiguillette, s. f., وقسل بند *vèqsèl-bènd.*

Aiguillon, s. m., dard d'insecte, نیش *nich.*

Aiguillonner, v. a., تحریض کردن *tèhriz kèrdèn.*

Aiguiser, v. a., تیز کردن *tiz kèrdèn.*

Ail, s. m., سیر *sir.*

Aile, s. f., بال *bal*, a. جناح *djènah.*

Ailé, e, adj., بالدار *bal-dar*, با پر وبال *ba pèr-o-bal.*

Ailleurs, adv., جای دیگر *djaï diguèr*; — d'ailleurs, d'un autre lieu, از جای دیگر *èz djaï diguer*; — d'ailleurs, en outre, قطع نظر از این *qèt'é nèzèr èz ïn*, علاوه بر این *'èlavè bèr ïn.*

Aimable, adj. des 2 g., دلبند *dèl-bènd*, دلربا *dèl-rouba.*

Aimant, e, adj., دوستدار *doust-dar*, a. ودود *vedoud.*

Aimant, s. m., آهن ربا *âhèn-rouba*, a. مقناطیس *mèqnatis*, pr. t. *miqnatis.*

Aimanter, v. a., بآهن ربا اندود کردن *bè-ahèn-rouba èndoud kèrdèn.*

Aimer, v. a., دوست داشتن *doust dachtèn*; — s'aimer, s'entr'aimer, همدیگررا دوست داشتن *hèm-diguèr-ra doust dachtèn*; — aimé, e, دوست داشته شده *doust dachtè*

choudè, a. محبوب *mèhboub*; — s'aimer soi même, خودرا دوست داشتن *khoud-ra doust dachtèn*.

Aîne, s. f., زهار *zèhar*, a. مغبن *mèghbèn*, pl. مغابن *mèghabèn*.

Aîné, **e**, adj., مهتر *mèhtèr*, بزرگ *bouzourg*.

Aînesse, s. f., a. تقدّم السنّ *tèqèddoum ous-sènn*; — droit d'aînesse, a. حقّ تقدّم السنّ *hèqqé tèqèddoum ous-sènn*.

Ainsi, adv., de cette façon, همچنین *hèm-tchenïn*, این طور *ïn toour*; — ainsi que, چنانکه *tchènan-ké*; — ainsi, par conséquent, a. لهذا *lèhaza*; — ainsi donc, پس *pès*; — c'est ainsi, چنین است *tchènïn èst*, این طور است *ïn toour èst*.

Air, s. m., atmosphère, a. هوا *hèva*, pr. t. *hava*; — bon air, هوای خوب *hèvaï khoub*, خوش هوا *khoch hèva*; — air malsain, a. هوای غیر سالم *hèvaï ghèiré salèm*; — apparence, a. ظاهر *zahèr*; — avoir l'air, ressembler, ماندن *mandèn*, شبیه بودن *chèbih boudèn*; — propos en l'air, حرف هوائی *hèrfé hevayi*, حرف ول *hèrfé vèl*, حرف بیهوده *hèrfé bihoudè*; — air, terme de musique, نوا *nèva*, a. مقام *mèqam*, pr. t. *maqam*, هوا *hèva*, pr. t. *hava*.

Airain, s. m., مس بروی آمیخته *mès bè-rouï âmikhtè*.

Aire, s. f., خرمنگاه *khèrmèn-gah*.

Airée, s. f., خرمن *khèrmèn*, pr. t. *kharmèn*.

Aisance, s. f., facilité, آسانی *âçani*, a. سهولت *souhoulèt*; — commodité, فراخی حال *fèrakhii hal*, آسودگی *âçoudègui*, a. رفاهیّت *rèfahiyèt*; — lieu d'aisance, آبدست *âb-dèst*, آبریز *âb-riz*, a. خلا *khèla*, مستراح *moustèrah*.

Aise, adj. des 2 g., خوشحال *khoch-hal*, خشنود *khochnoud*, خرسند *khoursènd*, شادمند *chadmènd*.

Aise, s. f., آسودکی *âçoudègui*, فرحبالی *fèrèh-bali*, a. رفاهیت *rèfahiyet*; — être à son aise, اسوده بودن *âçoudè boudèn*.

Aisé, e, adj., آسان *âçan*, a. سهل *sèhl*.

Aisément, adv., بآسانی *bè-âçani*, a. بالسهولة *bès-sehoulèt*.

Aisselle, s. f., بغل *bèghèl*.

Ajournement, s. m., a. تأخیر *tè'èkhir*, pr. t. *ta'akhir*, تعویق *tè'èviq*, pr. t. *ta'aviq*.

Ajourner, v. a., بتعویق انداختن *bè-tè'èviq èndakhtèn*; — ajourné, e, بتعویق افتاده *bè-tè'èviq ouftadè*.

Ajouter, v. a., افزودن *èfzoudèn*, علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*; — ajouter foi, باور کردن *bavèr kèrdèn*, اعتقاد کردن *è'ètèqad kèrdèn*.

Ajustement, s. m., action d'ajuster, a. ترتیب *tèrtib*; — parure, a. زینت *zinèt*.

Ajuster, v. a., rendre juste un poids, une mesure, همسنج کردن *hèm-sèndj kèrdèn*, عیار کردن *'èyar kèrdèn*, معادل کردن *mou'âdél kèrdèn*; — viser, نشانه گرفتن *nèchanè guèrèftèn*; — accommoder, درست کردن *droust kèrdèn*; — parer, زینت دادن *zinèt dadèn*, آراستن *ârastèn*.

Alambic, s. m., دیك عرق کشی *diké 'èrèq-kèchi*, a. انبك *èmbèk*, mieux, انبیق *èmbiq*.

Alambiquer, v. a., دقیق کردن *dèqiq kèrdèn*, موشکافی کردن *mou-chèkafi kèrdèn*; — alambiqué, e, a. مدقق *moudèqqèq*.

Alarguer, v. n., et s'alarguer, از کنار دور شدن *èz kènar dour choudèn.*

Alarme, s. f., crainte, ترس *tèrs*; — fausse alarme, ترس بی جا *tèrsé bi dja.*

Alarmer, v. a., ترساندن *tèrsandèn*, ترسانیدن *tèrsanidèn*; — s'alarmer, ترسیدن *tèrsiden*, هراسان شدن *hèraçan choudèn*; — alarmé, e, ترسیده *tèrsidè* هراسان *hèraçan.*

Alarmiste, s. m., خبر اراجیف دهنده *khèbèré èradjif dèhèndè.*

Albâtre, s. m., مرمر سفید *mèrmèré sèfid.*

Album, s. m., جنگ *djoung*, a. مجموعه *mèdjmou'è.*

Albumine, s. f., سفیدهٔ تخم مرغ *sèfidèyé tokhmé mourgh.*

Alcali, s. m. نمک قالیه *nèmèké qaliè*; — alcali volatile, جوهر نشادر *djoouhèré nèchadèr.*

Alchimie, s. f., کیمیاگری *kimia-guèri*, کیمیا *kimia.*

Alchimiste, s. m., کیمیاگر *kimia-guèr.*

Alcool, s. m., poudre extrêmement fine, سرمه *surmè*, a. کحل *keuhèl*; — esprit de vin, عرق سه آتشی *'èrèqé sè âtèchi.*

Alcoran, s. m., a. قرءان *qour'an*, فرقان *fourqan.*

Alcove, s. f., پس خانه *pès-khanè*, خوابگاه *khab-gah.*

Alcyon, s. m. oiseau, مارتین *martïn.*

Aléatoire, adj. des 2 g., a. منوط باتّفاق *mènout bè-èt-tèfaq.*

Alène, s. f., درفش *dèrèfch.*

Alentours, s. m. pl., a. اطراف *ètraf*, اکناف *èknaf.*

Alerte, adj. des 2 g., بیداردل *bidar-dèl.*

Alezan, adj. m., کرند *kurènd.*

Algèbre, s. f., فنّ جبر ومقابله *fènné djèbr o-mouqabèlè*, a. الجبر والمقابله *èl djèbr-vèl-mouqabèlè*.

Algébriste, s. m., a. ارباب الجبر والمقابله *èrbab èl-djèbr-vèl-mouqabèlè*.

Alibi, s. m., در جاى غير وقوع حادثه حاضر بودن *dèr djaï ghèiré veqou'é hadècè hazèr boudèn*.

Aliénable, adj. des 2 g., انتقال پذير *èntèqal-pèzir*, فروختنى *feroukhtèni*.

Aliénation, s. f., vente, فروش *ferouch*, a. بيع *bèi'*; — d'esprit, ديوانگى *divanègui*, a. جنون *djenoun*.

Aliéner, v. a., vendre, فروختن *feroukhtèn*, منتقل كردن *mountèqèl kèrdèn*; — au fig., rendre fou ديوانه كردن *divanè kèrdèn*; — aliéné, e, فروخته شده *feroukhtè choudè*, بغير منتقل شده *bè-ghèir mountèqèl choudè*; fou, ديوانه *divanè*; — on dit aussi aliéner les cœurs, دل مردمرا رمانيدن *dèlé mèrdoum-ra rèmanidèn*.

Alignement, s. m., a. تصفيف *tèsfif*.

Aligner, v. a., صفّ بصفّ آراستن *sèff bè-sèff ârastèn*; — s'aligner, صفّ كشيدن *sèff kèchidèn*.

Aliment, s. m., توشه *touchè*, خوراك *khourak*, a. طعام *ta'am*, غذا *ghèza*, pr. t. *ghida*, pl. اغذيه *èghziè*, pr. t. *aghdiè*, قوت *qout*.

Alimentaire, adj. des 2 g., a. غذائى *ghèzayi*, pr. t. *ghadayi*.

Alimenter, v. a., پروردن *pèrvèrdèn*, خوراك دادن *khourak dadèn*.

Alinéa, s. m., ابتداى سطر *èptèdaï sètr*.

Aliter, v. a., بسترى كردن *bèstèri kèrdèn*; — s'aliter,

بستری شدن *bèstèri choudèn*; — alité, e, بستری *bèstèri*, بستری شده *bèstèri choudè*.

Alizari, s. m., روناس *rounas*, قرمز *qèrmèz*, a. بقم *bèqèm*.

Alize, s. f., a. نبق *nèbèq*, pr. t. *nabaq*.

Allaiter, v. a. شیر دادن *chir dadèn*; — allaiter un enfant, طفلیرا شیر دادن *tèfli ra chir dadèn*.

Allécher, v. a., تطمیع کردن *tètmi' kèrdèn*.

Allée, s. f., خیابان *khiaban*; — allées et venues, آمد ورفت *âmèd-o-rèft*.

Allégation, s. f., a. تقریر *tèqrir*, نقل *nèql*, pr. t. *naql*.

Allégement, s. m., a. تخفیف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif*.

Alléger, v. a., تخفیف دادن *tèkhfif dadèn*, سبکتر کردن *sèbouk-tèr kèrdèn*.

Allégorie, s. f., a. مجاز *mèdjaz*, استعاره *èstè'ârè*, pr. t. *isti'ârè*.

Allégorique, adj. des 2 g., a. مجازی *mèdjazi*.

Allégoriquement, adv. a., مجازًا *mèdjazèn*.

Allègre, adj. des 2 g., سر دماغ *sèré dèmagh*, فرحناك *fèrèhnak*.

Allègrement, adv., با سر دماغ *ba sèré dèmagh*, بشادی *bèchadi*.

Allégresse, s. f., شادی *chadi*, شادمانی *chadmani*, خرّمی *khourrèmi*; — a. سرور *serour*.

Alléguer, v. a., mettre en avant, بمیان آوردن *bè-mian âvourden*; — citer une autorité, نقل کردن *nèql kèrdèn*.

Alléluia, s. m., a. سبحان اللّه *soubhan allah*.

Aller, v. n., رفتن *rèftèn*; — je vais à Paris, پاریس میروم *paris mirèvèm*; — je m'en vais, میروم *mirèvèm*; — al-

ler à pied, پیاده رفتن *piadè rèftèn* ; — à cheval, سواره رفتن *sèvarè rèftèn* ; — par terre, از راه خشکی رفتن *èz rahé khochki rèftèn* ; — aller et venir, رفتن وبرگشتن *rèftèn-o-bèrguèchtèn* ; — allons, برویم *bèrèvim* ; — où allez-vous, کجا میروید *koudja mirèvid.*

Alliage, s. m., امیزش *âmizéch*, a. خلطه *khoultè*, شبّاب *chèiyab* اختلاط *èkhtèlat*, pr. t. *ikhtilat.*

Alliance, s. f., entre les familles, خویشی *khichi* ; — confédération, a. اتفاق *ètlèfaq*, pr. t. *ittifaq.*

Allier, v. a., mêler, incorporer ensemble, آمیختن *âmikhtèn*, قاتی کردن *qati kèrdèn*, مخلوط کردن *mèkhlout kèrdèn* ; — s'allier, former une alliance par mariage, نسبت پیدا کردن *nèsbèt pèida kèrdèn*, بنکاح علاقه پیدا کردن *bè-nèkah 'èlaqè pèida kèrdèn* ; — en parlant de deux états, همپیمان شدن *hèm-pèiman choudèn*, پیمان کردن *pèiman kèrdèn*, اتّفاق کردن *èttèfaq kèrden* ; — allié, e, همپیمان *hèm-pèiman*, a. متّفق *mouttèfèq*, pr. t. *muttèfiq*, pl. متّفقین *mouttèfèqïn*, pr. t. *muttèfiqïn* ; — les puissances alliées, a. دول متّفقه *duvèlé mouttèfèqè*, pr. t. *duvèli muttèfiqè* ; — allié, e, mélangé, آمیخته *âmikhtè*, a. ممزوج *mèmzoudj*, pr. t. *mamzoudj*, مخلوط *mèkhlout*, pr. t., *makhlout* ; — en parlant de parenté, نسبت پیدا کرده *nèsbèt pèida kèrdè*, خویش شده *khich choudè.*

Allocution, s. f., a. خطاب *khètab*, pr. t. *khitab.*

Allonge, s. f., قایش *qayèch*, pr. t. *qaïch.*

Allonger, v. a., بلندتر کردن *boulènd-tèr kèrdèn* ; — allongé, e, بلند شده *boulènd choudè.*

Allouable, adj. des 2 g., دادنی *dadèni.*

Allouer, v. a. دادن *dadèn*, مقرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn.*

Allumer, v. a., افروختن *èfroukhtèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*; — s'allumer, افروخته شدن *èfroukhtè choudèn*, روشن شدن *roouchèn choudèn*; — allumé, e, افروخته شده *èfroukhtè choudè*, روشن شده *roouchèn choudè.*

Allumette, s. f., a. کبریت *kèbrit*, pr. t. *kibrit.*

Allumeur, euse, s., افروز *èfrouz*, افروزنده *èfrouzèndè.*

Allure, s. f., راه *rah*, روش *rèvèch.*

Allusion, s. f., a. کنایه *kènayè*, اشاره *èchare*, pr. t. *icharè.*

Almanach, s. m., سالنامه *sal-namè*, a. تقویم *tèqvim*, pr. t. *taqvim.*

Aloès, s. m., a. عود *'oud*; — bois d'aloès, چوب عود *tchoubé 'oud.*

Aloi, s. m., a. عیار *'èyar*, pr. t. *'ayar.*

Alopécie, s. f., ریختن مو *rikhtèné mou.*

Alors, adv., آن وقت *ôn-vèqt*, آنگه *ôn-guèh.*

Alouette, s. f., هوزه *houzè*, vulg. قزلاغ *qazalagh.*

Alourdir, v. a., سنگین کردن *sènguïn kèrdèn.*

Alphabet, s. m., a. الفبا *èlèf-ba*, ou الفبی *èlèf-bèi*, pr. t. *èlif-ba*, a. حروف الهجا *hourouf-oul-hèdja.*

Altérable, adj. des 2 g., تغییرپذیر *tèghyir-pèzir.*

Altérant, e, adj. qui cause la soif, تشنه کننده *tèchnè kounèndè*, a. معطّش *mou'èttèch*, pr. t. *mou'attich.*

Altération, s. f., modification, a. تغییر *tèghyir*, pr. t. *taghyir*; — soif, تشنگی *tèchnègui*, a. عطش *'ètèch*, pr.

t. *'atch*, *'atèch*; — falsification des monnaies, قلبزنی *qèlb-zèni.*

Altercation, s. f., ستیز *sètiz*, ستیزه *sètizè*, a. نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*.

Altérer, v. a., changer l'état d'une chose, تغییر دادن *tèghyir dadèn*; — causer la soif, تشنه کردن *tèchnè kèrdèn*; — altérer les monnaies, سکه را قلب زدن *sèk-kè ra qèlb zèdèn*; — s'altérer, خراب شدن *khèrab chou-dèn*, ضایع شدن *zayè' choudèn*; — altéré, e, gâté, خراب شده *khèrab choudè*; — changé, تغییر یافته *tègh-yir yaftè*; — qui a soif, تشنه *tèchnè*.

Alternatif, ve, adj., بنوبت *bè-nooubèt*, a. متناوب *moutè-navèb*, pr. t. *mutènavib*.

Alternation, s. f., a. نوبت *nooubèt*, p. t. *nèvbèt*.

Alterner, v. a., بنوبت کار کردن *bè-nooubèt kar kèrdèn*.

Altesse, s. f., a. نوّاب *nèvvab*, حضرت *hèzrèt*, pr. t. *hazrèt*.

Altier, ière, adj., a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*, متکبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkabbir*.

Alun, s. m., زاغ سفید *zaghé sèfid*, ou زاج سفید *zadjé sèfid*, a. شبّ *chèbb*, pr. t. *chabb*.

Alvéole, s. f., جای دندان *djaï dèndan*; — cellule dans un rayon de miel, زنبور خانه *zèmbour-khanè*.

Amabilité, s. f., caractère d'une personne aimable, دلربائی *dèl-roubayi*, دلستانی *dèl-sètani*; — douceur, شیرین طبعی *chirïn-tèb'i*.

Amadou, s. m., آتش گیره *âtèch-guirè*.

Amadouer, v. a., پخته کردن *poukhtè kèrdèn*, تطمیع کردن *tètmi' kèrdèn*.

Amaigrir, v. a., لاغر کردن *laghèr kèrdèn*; — s'amaigrir, لاغر شدن *laghèr choudèn*; — amaigri, e, لاغر شده *laghèr choudè.*

Amaigrissement, s. m., لاغری *laghèri.*

Amalgamer, v. a., مخلوط کردن *mèkhlout kèrdèn*, آمیختن *âmikhtèn.*

Amande, s. f., بادام *badam*; — huile d'amandes, روغن بادام *roougħènè badam.*

Amandier, s. m., درخت بادام *dèrèkhté badam.*

Amant, s. m., دلدار *dèl-dar*, a. رفیق *rèfiq*, عاشق *'âchèq*, pr. t. *'achiq*; — amante, a. معشوقه *mè'èchouqè*, pr. t. *ma'chouqa.*

Amarante, s. f., زلف عروس *zoulfé 'èrous*, عروس در پرده *'èrous dèr pèrdè.*

Amarre, s. f., ریسمان کشتی *rismané kèchti.*

Amarrer, v. a., بستن *bèstèn.*

Amas, s. m., توده *toudè*, خرمن *khèrmèn.*

Amasser, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn.*

Amateur, s. m., دوست دارنده *doust darèndè*, a. مایل *mayel*, pr. t. *mayil.*

Amazone, s. f., زن سوار شده *zèné sèvar choudè*, زن جنگی *zèné djèngui.*

Ambassade, s. f., maison d'un ambassadeur, سفارتخانه *sèfarèt-khanè*, a سفارت *sèfarèt*; — fonction d'ambassadeur, سفیری *sèfiri*, a. سفارت *sèfarèt.*

Ambassadeur, s. m., سفیر کلان *sèfiré kèlan*, a. سفیر کبیر *sèfiré kèbir*, ایلچی کبیر *iltchii kèbir.*

Ambigu, e, adj., a. مبهم *moubhèm.*

Ambiguïté, s. f., a. ابهام *èbham*, pr. t. *ibham.*

Ambitieux, euse, adj., نامجوی *nam-djouï*, a. حريص الاقبال *hèris-oul-èqbal*, pr. t. *haris-ul-iqbal.*

Ambition, s. f., نامجوئى *nam-djouyi*, حرص نام وننگ *hèrse nam-o-nèng*, a. حرص الاقبال *hèrs-oul-èqbal*, pr. t. *hirs-ul-iqbal.*

Ambitionner, v. a., حريص بودن *hèris bouden*, بحرص خواستن *bè-hèrs khastèn*, آرزو كردن *ârzou kèrdèn.*

Amble, s. m., t. يورغه *yourghè.*

Ambler, v. n., يورغه راه رفتن *yourghè rah rèftèn.*

Ambre, s. m., كهربا *kèh-rouba*, pr. t. *kèh-riba*, a. عنبر *'èmbèr.*

Ambulance, s. f., مريضخانهٔ اردو *mèriz-khanèyé ourdou.*

Ame, s. f., جان *djan*, a. روح *rouh*, pl. ارواح *èrvah*; — mon âme, (expression affectueuse) جانم *djanèm*, pr. t. *djanim*, جان من *djané mèn*; — individu, a. نفر *nèfèr*, نفس *nèfs*, pl. نفوس *noufous.*

Améliorer, v. a., بهتر كردن *bèhtèr kèrdèn.*

Amélioration, s. f., به بودى *bèh-boudi*, بهترى *bèhtèri*, a. اصلاح *èslah*, pr. t. *islah.*

Amen, s. m., a. آمين *âmïn.*

Amende, s. f., ترجمان *tèrdjouman*, تاوان *tavan*, a. جريمه *djèrimè*, غرامت *ghèramèt.*

Amendement, s. m., a. اصلاح *èslah*, pr. t. *islah.*

Amender, v. a., بهتر كردن *bèhtèr kèrdèn*, اصلاح دادن *èslah dadèn*; — s'amender, بهتر شدن *bèhtèr choudèn*, اصلاح پذيرفتن *èslah pèzirèftèn.*

Amener, v. a., آوردن *âvourdèn*; — amenez, بياوريد *bia-vèrid.*

Aménité, s. f., a. لطف *loutf.*

Amer, ère, adj., تلخ *tèlkh*; — parole amère, حرف تلخ *hèrfé tèlkh.*

Amèrement, adv., بتلخی *bè-tèlki.*

Amertume, s. f., تلخی *tèlkhi.*

Ameublement, s. m., اسباب خانه *èsbabé khanè.*

Ameuter, v. a., سگهارا جمع کردن *sèg-ha-ra djèm' kèrdèn*; — soulever le peuple, بفتنه بر انگیختن *bè-fètnè bèr ènguikhtèn.*

Ami, e, s., یار *yar*, دوست *doust*, pr. t. *dost*, a. حبیب *hèbib*, pr. t. *habib*; — mon ami, دوست من *dousté mèn*, دوستم *doustèm*, pr. t. *dostoum*; — ancien ami, دوست دیرینه *dousté dirinè*, دوست قدیم *dousté qèdim.*

Amiable, adj. des 2 g., دوستی آمیز *dousti-âmiz*, a. p. مودّت مقرون *mouvèddèt-mèqroun*, pr. t. *mèvèddèt-maqroun*; — à l'amiable, دوستانه *doustanè.*

Amiante, s. f., سنگ سوخت ناپذیر *sèngué soukht-na-pèzir.*

Amical, e, adj. دوستی نمون *dousti-nemoun.*

Amicalement, adv., دوستانه *doustanè*, از روی دوستی *èz roui dousti*, محبّانه *mouhèbbanè*, pr. t. *muhibbanè.*

Amidon, s. m., نشاسته *nèchastè.*

Amincir, v. a., نازك کردن *nazèk kèrdèn.*

Amiral, s. m., دریا بگی *dèria-bègui*, a. امیر البحر *èmir-oul-bèhr*, pr. t. *amir-ul-bahr.*

Amirauté, s. f. دریا بگی گری *dèria-bègui-guèri*; — arsenal de marine محل دریا بگی *mèhèllé dèria-bègui.*

Amitié, s. f., دوستی *dousti*, a. مودّت *mouvèddèt*, pr. t. *mè-*

vèddèt, وداد *vèdad*, محبّت *mouhèbbèt*, pr. t. *muhabbèt.*

Ammoniac, s., a. نشادر *nèchadèr*, pr. t *nichadır.*

Amnistie, s. f., a. عفو *'èfv*, pr. t. *'afv* عفو عام *'èfvé 'âmm*, pr. t. *'afvi 'âmm.*

Amoindrir, v. a., کم کردن *kèm kèrdèn*; — s'amoindrir, کم شدن *kèm choudèn.*

Amoindrissement, s. m., کاست *kast*, کاهش *kahèch*, a. تقلیل *tèqlil*, pr. t. *taqlil.*

Amolir, v. a., نرم کردن *nèrm kèrdèn*; — s'amolir, نرم شدن *nèrm choudèn.*

Amonceler, v. a., روی هم گذاشتن *rouï hèm gouzachtèn*, خرمن کردن *khèrmèn kèrdèn*, توده کردن *toudè kèrdèn*, تل کردن *tèll kèrdèn.*

Amorce, s. f., دانه *danè*, a. طعمهٔ صید *teu'mèyé sèid.*

Amortir, v. a., سست کردن *soust kèrdèn.*

Amour, s. m., دل شیفتگی *dèl-chiftègui* a. محبّت *mouhèb-bèt*, pr. t. *muhabbèt*, عشق *'èchq*, pr. t. *'ichq*; — brûler d'amour, در آتش عشق سوختن *dèr âtèché 'èchq soukhtèn*; — amour-propre, خود پسندی *khoud-pè-cèndi.*

Amoureusement, adv., از روی عشق *èz rouï 'èchq*, عاشقانه *'âchèqanè.*

Amoureux, euse, adj., گرفتار درد عشق *guèrèftaré dèrdé 'èchq*, a. عاشق *'âchéq*, pr. t. *'âchiq*, pl. عشاق *'ouch-chaq*; — être éperdument amoureux, عاشق شیدا بودن *'âchèqé chèida boudèn.*

Amovibilité, s. f., بی پائی *bi-payi*, ناپایداری *na-paï-dari* بی قراری *bi-qèrari.*

Amovible, adj. des 2 g., ناپایدار *na-païdar*, بی قرار *bi-qèrar*.

Amphibie, adj. et s. m., هم آبی و هم خاکی *hèm-âbi-o-hèm khaki*.

Amphibologie, s. f., a. ابهام *èbham*, pr. t. *ibham*.

Amphibologique, adj. des 2 g. V. **Ambigu**.

Amphithéatre, s. m., طاقنما *taq-nema*, سیرگاه *sèir-gah*, pr. t. *sèir guiah*.

Ample, adj. des 2 g., فراخ *fèrakh*, گشاد *gouchad*, پهن *pèhn*, a. واسع *vacè'*, pr. t. *vaci'*.

Amplement, adv., beaucoup, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*, a. زیاد *ziad*.

Ampleur, s. f., گشادی *gouchadi*, a. وسعت *vous'èt*, pr. t. *vus'at*.

Ampliatif, ive, adj., بسط دهنده *bèst dèhèndè*, a. موسّع *mouvèssè'*, pr. t. *muvassi'*.

Ampliation, s. f., زیادی *ziadi*.

Amplificateur, مبالغه کننده *moubalèghè kounèndè*.

Amplifier, v. a., بسط دادن *bèst dadèn*, مبسوط کردن *mèbsout kèrdèn*.

Ampoule, s. f., ampoule sur la peau, پینه *pinè*, شوغه *chough̀è*, a. مجله *moudjlè*; — fiole, صراحی *surahi*, شیشه *chichè*.

Ampoulé, e, adj., a. مغلق *moughlèq*.

Amputation, s. f., action d'amputer. V. ce mot.

Amputer, v. a., بریدن عضو *bouridèné 'uzv*.

Amulette, s. f., بازو بند *bazou-bènd*, a. تعویذ *tè'èviz*.

Amusant, e, adj., خوش *khoch*, دلگشا *dèl-goucha*, صفا بخش *sèfa-bèkhch*.

Amusement, s. m., بازی *bazi*, خوش گذرانی *khoch-gouzèrani.*

Amuser, v. a., faire perdre le temps, مشغول کردن *mèchghoul kèrdèn*, از کار باز داشتن *èz kar baz-dachtèn*; — paraître amusant, خوش آمدن *khoch âmèdèn*; — s'amuser, خوش گذرانی کردن *khoch-gouzèrani kèrdèn*, ذوق کردن *zoouq kèrdèn.*

Amusette, s. f., بازیچه *bazitchè.*

An, s. m., سال *sal*, a. سنه *sènè*, pl. سنوات *sènèvat*; — l'an dernier, سال گذشته *salé gouzèchtè*; — l'an prochain, سال آینده *salé âyèndè.*

Anachorète, s. m., عزلت گزین *'èzlèt-guzïn*, a. زاهد *zahèd*, pr. t. *zahid*, منزوی *mounzèvi.*

Anagramme, s. m., a. تحریف *tèhrif*, pr. t. *tahrif*, pl. تحریفات *tèhrifat*, pr. t. *tahrifat.*

Analeptique, adj. des 2 g., a. مقوّی *mouqèvvi*, pr. t. *mouqavvi.*

Analogie, s. f., a. نسبت *nèsbèt*, pr. t. *nispet*, دخل *dèkhl*, مناسبت *mounacèbèt*, تناسب *tènaçoub*; — il n'y a aucune analogie, هیچ نسبت ندارد *hitch nèsbèt nèdarèd*, هیچ دخل ندارد *hitch dèkhl nèdarèd.*

Analogiquement, adv., بالمشابهة *bèl-mouchabèhèt.*

Analogue, adj. des 2 g., مانند *manènd*, a. شبیه *chèbih*, موافق *mouvafèq*, pr. t. *muvafiq.*

Analyse, s. f., گشایش *gouchayèch*, a. حل *hèll*, pr. t. *hall*, تجزّی *tèdjèzza* (vulg. p. *tèdjèzzou*).

Analyser, v. a., گشودن *guechoudèn*, حل کردن *hèll kèrdèn*, تجزّی کردن *tèddjèzza kèrdèn.*

Anarchie, s. f., بی نظمی *bi-nèzmi*, a. عدم حکومت *'èdèmé houkoumèt*, pr. t. *'adèmi hukioumèt.*

Anathème, s. m., نفرین *nèfrïn*, a. لعن *lè'èn*, pr. t. *la'n*, لعنت *lè'ènèt*, pr. t. *la'nèt.*

Anathématiser, v. a., نفرین کردن *nèfrïn kèrdèn*, لعن کردن *lè'èn kèrdèn.*

Anatomie, s. f., a. تشریح *tèchrih*, علم تشریح *'èlmé tèchrih*, pr. t. *'ilmi tèchrih.*

Anatomiser, v. a., تشریح کردن *tèchrih kèrdèn.*

Ancêtres, s. m. pl., نیاگان *niagan*, a. اسلاف *èslaf*, اجداد *èdjdad*, آبا واجداد *âba vè èdjdad.*

Anchois, s. m., ماهی ریزه *mahii rizè.*

Ancien, ne, adj., دیرینه *dirinè*, a. قدیم *qèdim*, pr. t. *qadim.*

Anciennement, adv., در زمان قدیم *dèr zèmané qèdim.*

Ancienneté, s. f., پیشینی *pichini*, a. تقدّم *tèqèddoum.*

Ancrage, s. m., لنگرگاه *lènguèr-gah.*

Ancre, s. f., لنگر *lènguèr.*

Ancrer, v. n., jeter l'ancre, لنگر انداختن *lènguèr èndakhtèn* ; — s'ancrer, در جای قرار گرفتن *dèr djaï qèrar guèrèftèn*, قرار گرفتن *qèrar guèrèftèn.*

Âne, s. m., خر *khèr*, اولاغ *oulagh*, t. اشک *èchèk.*

Anéantir, v. a., نیست کردن *nist kèrdèn*, نابود کردن *naboud kèrdèn*, معدوم کردن *mè'èdoum kèrdèn* ; — s'anéantir, نیست شدن *nist choudèn*, معدوم شدن *mè'èdoum choudèn* ; — anéanti, e, نیست شده *nist choudè*, a. معدوم *mè'èdoum*, pr. t. *ma'doum.*

Anéantissement, s. m., a. انعدام *èn'èdam*, pr. t. *in'idam.*

Anecdote, s. f., داستان *dastan*, a. حكايت *hèkayèt*, pr. t. *hikiayèt*, قصّه *qèssè*, pr. t. *qissa.*

Ânée, s. f., خروار *khèrvar.*

Anémone, s. f., زريون *zèrioun.*

Ânerie, s. f., خريّت *khèriyèt*, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat.*

Ânesse, s. f., خر ماده *khèré madè.*

Anévrisme, s. m., ورم رگ *vèrèmé règ.*

Anfractueux, euse, adj. پيچيده *pitchidè*, a. معوّج *mou'èvvèdj*, pr. t. *mu'avvadj.*

Anfractuosité, s. f., پيچيدگی *pitchidègui*, a. انعواج *èn'èvadj*, pr. t. *in'ivadj.*

Ange, s. m., فرشته *fèrèchtè*, سروش *serouch*, a. ملك *mèlèk*, pl. ملايك *mèlayèk* pr. t. *mèlaïk.*

Angélique, adj. des 2 g., فرشته سرشت *fèrèchtè-sèrècht*, فرشته آسا *fèrèchtè-âça*, a. p. ملايكانه *mèlayèkanè*, pr. t. *mèlaïkanè*; — s. f., plante, a. سنبل خطائی *soumboulé khètayi*, pr. t. *sumbuli khatayi.*

Angle, s. m., گوشه *gouchè*, pr. t. *keuchè*, a. زاويه *zaviè*, pl. زوايا *zèvaya.*

Angoisse, s. f., اندوه *èndouh*, a. غصّه *ghoussè*, غمّ *ghèmm*, pr. t. *ghamm.*

Angine, s. f., a. خناق *khounaq.*

Anguille, s. f., مار ماهی *mar-mahi.*

Angulaire, adj. des 2 g., گوشه‌ئی *gouchèyi.*

Anguleux, euse, adj., گوشه‌دار *gouchè-dar*, a. كثير الزوايا *kècir-ouz-zèvaya.*

Ânier, s. m., اولاغی *oulaghi*, خر چران *khèr-tchèran.*

Animadversion, s. f., a. ذمّ *zèmm*, pr. t. *zamm.*

Animal, s. m., جانور *djanèvèr*, a. حيوان *hèivan*, pr. t. *haïvan*, pl. حيوانات *hèivanat*, pr. t. *haïvanat.*

Animal, e, adj., جانورى *djanèvèri*, a. حيوانى *hèivani*, pr. t. *haïvani.*

Animalité, s. f., a. حيوانيّت *hèivaniyèt.*

Animation, s. f., union de l'âme au corps, اتّحاد روح وجسد *èttèhadé rouh-o-djècèd*, pr. t. *ittihadi rouh-u-djècèd*; — vivacité, chaleur, گرمى *guèrmi*, گرميّت *guèrmiyèt.*

Animé, ée, adj., جاندار *djan-dar*, a. ذى روح *zi-rouh.*

Animer, v. a., donner la vie, جاندار كردن *djan-dar kèrdèn*, احيا كردن *èhya kèrdèn*; — il signifie aussi encourager, exciter. V. ces mots; — au fig., donner de l'action, بغيرت آوردن *bè-ghèirèt âvourdèn*, برغبت آوردن *bè-règhbèt âvourdèn*, دل دادن *dèl dadèn.*

Animosité, s. f., كينه *kinè*, a. بغض *boughz*, غيظ *ghèiz*, pr. t. *ghaïz.*

Anis, s. m., رازيانه *razianè*, باديان *badian*, a. انيسون *aniçoun.*

Anisette, s. f., عرق رازيانه *'èrèqè razianè.*

Annales, s. f. pl., a. تواريخ *tèvarikh*, وقايع سنويّه *veqaï'é sènèviyè*, pr. t. *vaqaï'i sènèviyè.*

Anneau, s. m., a. حلقه *hèlqè*, pr. t. *halqa*; — anneau de fer, حلقهٔ آهنى *hèlqèyé âhèni*; — anneau que l'on met au doigt, انگشتر *èngouchtèr.*

Année, s. f., voyez **An**.

Annexe, s. f., a. ضميمه *zèmimè.*

Annexer, v. a., ضمّ کردن *zèmm kèrdèn.*

Annexion, s. f., action d'annexer. V. ce mot; — terme de gramm., a. اضافت *èzafèt.*

Annihiler, v. a. V. **Anéantir**.

Annonce, s. f., پیغام *pèigham*, a. اخبار *èkhbar*, اعلام *è'èlam*, pr. t. *i'lam* اعلان *è'èlan*, pr. t. *i'lan.*

Annoncer, v. a., پیغام دادن *pèigham dadèn*, اخبار کردن *èkhbar kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn.*

Annuaire, s. m., سال نامه *sal-namè.*

Annuellement, adv., هر سال *hèr sal*, هر ساله *hèr-salè.*

Annuel, le, adj., هر ساله *hèr-salè.*

Annulaire, s. m. (doigt), a. بنصر *bènsèr*, pr. t. *binsir.*

Annulation, s. f., باطل شدن *batèl choudèn*, a. بطلان *boutlan.*

Annuler, v. a., از درجهٔ اعتبار انداختن *èz dèrèdjèyé è'ètèbar èndakhtèn*, منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*, باطل کردن *batèl kèrdèn*; — annulé, e, از درجهٔ اعتبار افتاده *èz dèrèdjèyé è'ètèbar ouftadè*, باطل شده *batèl choudè*, a. منسوخ *mènsoukh*, pr. t. *mansoukh.*

Anoblir, v. a., در سلك نجبا منسلك کردن *dèr sèlké noudjèba mounsèlèk kèrdèn*; — anobli, e, در سلك نجبا منسلك شده *dèr sèlké noudjèba mounsèlèk choudè.*

Anodin, ine, adj., a. ملیّن *moulèiyïn.*

Anomalie, s. f., از قاعده خارج *èz qa'èdè kharèdj*, بی قاعدگی *bi-qa'èdègui.*

Anonyme, adj. des 2 g., اسمش غیر معلوم *èsmèch ghèiré mè'èloum*, a. معدوم الاسم *mè'èdoum-oul-èsm*, pr. t. *ma'doum-ul-ism.*

Anse, s. f., دسته *dèstèh*, a. مقبض *mèqbèz*; — petit golfe, a. فرضه *fourzè*.

Antagoniste, s. m., a. خصم *khèsm*, pr. t. *khacim*.

Antécédent, **e**, adj., گذشته *gouzèchtè*, پیشین *pichïn*, a. سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq*, مقدم *mouqèddèm*, pr. t. *mouqaddam*.

Antéchrist, s. m., a. دجّال *dèddjal*.

Antédiluvien, **ne**, adj., پیش از طوفان *pich èz toufan*.

Antenne, s. f., چوب بادبان *tchoubé badban*, دیرك بادبان *dirèké badban*.

Antérieur, **e**, adj., پیشین *pichïn*, پیش از این *pich èz ïn*, a. سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq*, مقدم *mouqèddèm*.

Antérieurement, adv. a., مقدّمًا *mouqèddèmèn*, سابقًا *sabèqèn*, بودن اوّل *boudèné èvvèl*.

Anthropophage, s. et adj. آدمخوار *âdèm-khar*, مردمخور *mèrdoum-khour*.

Antichambre, s. f., اوطاق بیرونی *otagué birouni*.

Anticipation, s. f., پیش از وقت *pich èz vèqt*, سبقت کرده *sèbqèt kèrdè*, a. باستقدام الوقت *bè-èstèqdam-oul-vèqt*, pr. t. *bi-istiqdam-ul-vaqt*.

Anticiper, v. a., پیشدستی کردن *pich-dèsti kèrdèn*, تقدم کردن *tèqèddoum kèrdèn*, سبقت کردن *sèbqèt kèrdèn*.

Antidate, s. f., a. تاریخ مقدم *tarikhé mouqèddèm*, pr. t. *tarikhi mouqaddam*.

Antidater, v. a., تاریخ گذشته نوشتن *tarikhé gouzèchtè nèvèchtèn*.

Antidote, s. m., پادزهر *padzèhr*, a. تریاق *tèriaq*, pr. t. *tariaq*.

Antifébrile, adj. des 2 g., a. دافع الحمّى *dafè'-oul-houmma*, pr. t. *dafi'-ul-humma.*

Antilope, s. f., آهو *âhou*, بز كوهی *bouzé kouhi.*

Antimoine, s. m., راسخت *raçoukht*, روی سوخته *rouï soukhtè*, سنگ سرمه *sèngué surmè.*

Antinational, e, adj., a. خلاف ملّت *khèlafé mèllèt*, pr. t. *khilafi millèt*, مخالف ملّت *moukhalèfé mèllèt*, pr. t. *moukhalifi millèt.*

Antioche, ville, a. انطاكیه *èntakiè.*

Antipathie, s. f., a. نفرت *nèfrèt*, منافرت *mounafèrèt.*

Antique, adj. des 2 g., دیرینه *dirinè*, a. قدیم *qèdim*, pr. t. *qadim*, عتیق *'ètiq*, pr. t. *'atiq*; — s., کار قدیم *karé qèdim*, a. آثار قدیم *âçaré qèdim*, pr. t., *âçari qadim.*

Antiquité, s. f., قدیمی *qèdimi*; — dans l'antiquité, در ایّام قدیم *dèr èiyamé qèdim.*

Antithèse, s. f., a. اضداد کلمات *èzdadé kèlèmat*, pr. t. *azdadi kalimat.*

Antonomase, s. f., a. کنیه *kouniè.*

Antre, s. m., غار *ghar*, a. مغاره *mègharè*, pr. t. *ma-ghara.*

Anus, s. m., انجیره *èndjirè*, پیزی *pizi.*

Anxiété, s. f., بی آرامی *bi-ârami*, پیچوتاب *pitch-o-tab*, a. اضطراب *èztèrab*, pr. t. *iztirab.*

Aout, s. m., شهر آب *chèhré âb*, آب *ab*, ماه اوت *mahé out.*

Apaisement, s. m., a. تسکین *tèskïn.*

Apaiser, v. a., آرامیدن *âramidèn*, آرام کردن *âram kèr-dèn*, ساکت کردن *sakèt kèrdèn*, تسکین کردن *tèskïn*

kèrdèn; — s'apaiser, آرام گرفتن *âram guèrèftèn*, راحت شدن *rahèt choudèn*.

A PART, expression adv., جدا *djèda*.

APARTÉ, s. m., خود بخود *khoud bè-khoud*.

APATHIE, s. f., افسردگی *èfsourdègui*, مرده دلی *mourdè-dèli*.

APATHIQUE, adj. des 2 g., بی حسّ *bi-hèss*.

APERCEVOIR, v. a., در گذر دیدن *dèr guzèr didèn*, بنظر امدن *bè-nèzèr âmèdèn*, تشخیص کردن *tèchkhis kèr-dèn*; — s'apercevoir, فهمیدن *fèhmidèn*.

APERÇU, s. m., a. خلاصه *khoulacè*, pr. t. *khoulaça*.

APÉRITIF, IVE, adj., بول آور *booul-âvèr*, اشتها افزا *èchtèha-èfza*.

APETISSER, v. a., کوچکتر کردن *koutchèktèr kèrdèn*.

A PEU PRÈS, adv., a. تخمیناً *tèkhminèn*, تخمین *tekhmīn*, تقریبًا *tèqribèn*.

APHORISME, s. m., a. رای *raï*, pl. ارا *ara*.

APHRODISIAQUE, adj. des 2 g., شهوت افزا *chèhvèt-èfza*.

APITOYER, v. a., برقّت آوردن *bè-rèqqèt âvourdèn*; — s'api-toyer, رقت کردن *rèqqèt kèrdèn*, برقّت آمدن *bè-rèqqèt âmèdèn*.

APLANIR, v. a., rendre uni, هموار کردن *hèmvar kèrdèn*, مسطّح کردن *moucèttèh kèrdèn*; — fig., faciliter, آسان کردن *âçan kèrdèn*; — aplani, e, هموار *hèmvar*.

APLATIR, v. a., پخش کردن *pèkhch kèrdèn*, پخت کردن *pèkht kèrdèn*; — s'aplatir, پخت شدن *pèkht choudèn*; — aplati, e, پخت شده *pèkht choudè*.

APLATISSEMENT, s. m., پخت *pèkht* پخش *pèkhch*.

Aplomb, s. m., a. خط عمود *khètté 'èmoud*, pr. t. *khatti 'amoud.*

Apocryphe, adj. des 2 g., بی اصل *bi-èsl.*

Apogée, s. f., a. ذروهٔ سما *zurvèyé sèma*, pr. t. *zèrvèi sèma.*

Apologie, s. f., ستایش *sètayèch*, a. مدح *mèdh*, توصیف *toocif*, pr. t. *tavsif.*

Apologiste, s. m., ستایش کننده *sètayèch kounèndè*, a. مدّاح *mèddah.*

Apologue, s. m., a. مثل *mècèl.*

Apoplexie, s. f., a. سکته *sèktè.*

Apostille, s. f., a. حاشیه *hachiè.*

Apostiller, v. a., در حاشیه نوشتن *dèr hachiè nèvèchtèn.*

Apostat, s. m. et adj., از دین برگشته *èz dïn bèr-guèchtè*, a. مرتدّ *mourtèdd*, pr. t. *murtadd.*

Aposter, v. a., در کمین گذاشتن *dèr kèmïn gouzachtèn.*

Apostropher, v. a., خطاب کردن *khètab kèrdèn.*

Apothicaire, s. m., دوا ساز *dèva-saz.*

Apôtre, s. m., a. حواری *hèvari*, pr. t. *havari*, pl. حواریون *hèvarioun*, pr. t. *havarioun.*

Apparaître, v. n., نمایان شدن *nemayan choudèn*, ظهور کردن *zouhour kèrdèn.*

Appareil, s. m., a. اسباب *èsbab*, آلت *âlèt*, pl. آلات *alat*; — appareil de guerre, اسباب جنگ *èsbabé djèng*, آلت حرب *âlèté hèrb* pr. t. *âlèti harb.*

Appareiller, v. a., جفت کردن *djouft kèrdèn*; — v. n., mettre à la voile, بادبان گشادن *badban gouchadèn*; — s'appareiller, جفت شدن *djouft choudèn.*

Apparemment, adv., گویا *gouya*, بحسب ظاهر *bè-hècèbé zahèr*, a. ظاهرًا *zahèrèn*, pr. t. *zahirèn*.

Apparence, s. f., نمایش *nemayèch*, a. صورت ظاهر *sourèté zahèr*, pr. t. *sourèti zahir*, صورت ظاهریه *sourèté zahèriyè*, pr. t. *sourèti zahiriyè*; — en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, بصورت ظاهر *bè-sourèté zahèr*.

Apparent, e, adj., پیدا *pèida*, هویدا *houvèida*, آشکار *âchkar*, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*.

Apparenter (S'), v. pron., خویشی کردن *khichi kèrdèn*, خویش شدن *khich choudèn*.

Apparition, s. f., رخ نمائی *roukh-nemayi*, پدیداری *pèdidari*, a. ظهور *zouhour*.

Apparier, v. a. V. **Appareiller**.

Appartement, s. m., منزلگاه *mènzèl-gah*.

Appartenance, s. f., a. تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'* pl. توابع *tèvabè'* pr. t. *tèvabi'* مضاف *mèzaf*, pl. مضافات *mèzafat* (vulg. pour *mouzaf* et *mouzafat*), متعلّقات *moutè'èllèqat*.

Appartenant, ante, adj., مال‌مخصوص *malé mèkhsous*, a. متعلّق *moutè'èllèq*, pr. t. *mutè'alliq*; — les biens à lui appartenants, املاك متعلقه باو *èmlaké moutè'èllèqè bè-ou*.

Appartenir, v. n., مال خود بودن *malè khoud boudèn*, متعلّق بودن *moutè'èllèq boudèn*; — ce cheval m'appartient, این اسب مال من است *in èsp malé mèn èst*, ou متعلّق بمن اسب *moutè'èllèq bè-mèn èst*, ou از من است *èz mèn èst*.

Appas, s. m. pl., زیبائی *zibayi*, a. حسن جمال *heusné*

djèmal, pr. t. *husni djèmal*, حسن *heusn*, pr. t. *husn*.

Appât, s. m., دانه *danè*, a. طعمة الصيد *teu'mèt-ous-sèid*.

Appauvrir, v. a., بی نوا کردن *bi-nèva kèrdèn*, فقیر کردن *fèqir kèrdèn*; — s'appauvrir, بی نوا شدن *bi-nèva choudèn*, فقیر شدن *fèqir choudèn*; — appauvri, e, بی نوا شده *bi-nèva choudè*, فقیر شده *fèqir choudè*.

Appauvrissement, s. m., بی نوائی *bi nèvayi*, a. فقر *fèqr*, pr. t. *faqr*, فاقه *faqèh*, pr. t. *faqa*.

Appel, s. m., recours au juge supérieur, نقل دعوا از محکمه بمحکمهٔ دیگر *nèqlé dè'èva èz mèhkèmè bè-mèhkèmèyé diguèr*; — appellation à haute voix, بانک *bang*, بانگ دعوت *bangué dè'èvèt*, a. صدا *sèda*, pr. t. *sada*; — signal qui se fait avec un tambour, بانگ طبل *bangué tèbl*.

Appeler, v. a., dire le nom d'une personne, نامیدن *namidèn*; — faire venir, آواز کردن *âvaz kèrdèn*, صدا کردن *sèda kèrdèn*; — appeler en justice, بمحکمه حاضر کردن *bè-mèhkèmè hazèr kèrdèn*, ou کشیدن *kèchidèn*; — défier, بمیدان دعوت کردن *bè-mèidan dè'èvèt kèrdèn*; — appelé, e, نامیده شده *namidè choudè*.

Appellatif, ve, adj., a. اسم جنس *èsmé djèns*, pr. t. *ismi djïns*.

Appendice, s. m., a. ضمیمه *zèmimè*.

Appesantir, v. a., سنگین کردن *sènguïn kèrdèn*, ثقیل کردن *sèqil kèrdèn*; — s'appesantir, سنگین شدن *sènguïn choudèn*.

Appesantissement, s. m., سنگین شدن *sènguïn choudèn*; a. تثقیل *tèsqil*.

Appétence, s. f. V. **Appétit**.

Appétissant, **e**, adj., اشتها افزا *èchtèha-èfza*.

Appétit, s. m., a. اشتها *èchtèha*, pr. t. *ichtiha*; — je n'ai pas d'appétit, اشتها ندارم *èchtèha nèdarèm*.

Applaudir, v. a., دست بدست زدن *dèst bè-dèst zèdèn*, مرحبا گفتن *mèrhèba goftèn*, تحسين كردن *tèhsïn kèrdèn*; — s'applaudir, خودرا تحسين كردن *khoud-ra tèhsïn kèrdèn*.

Applaudissement, s. m., دست زنى *dèst-zèni*, مرحبا گوئى *mèrhèba-gouyi*, آفرين *âfèrïn*, a. تحسين *tèhsïn*, pr. t. *tahsïn*.

Applicable, adj. des 2 g., نسبت دادنى *nèsbèt-dadèni*.

Application, s. f., action de mettre une chose sur une autre, روى چسپيدن *rouï tchèspidèn*, چسپيدگى *tchèspidègui*, a. نصب *nèsb*, pr. t. *nasb*, *nasp*; — attention suivie, ورزش *verzèch*, كوشش *kouchèch*, a. دقّت *dèqqèt*, pr. t. *diqqat*, مواظبت *mouvazèbèt*, سعى *sè'i*, pr. t. *sa'i*.

Appliquer, v. a., چسپانيدن *tchèspanidèn*, نصب كردن *nèsb kèrdèn*; — s'appliquer, ورزش كردن *verzèch kèrdèn*, كوشش كردن *kouchèch kèrdèn*, سعى كردن *sè'i kèrdèn*, مواظبت كردن *mouvazèbèt kèrdèn*.

Appointement, s. m., a. مواجب *mèvadjèb*, pr. t. *mavadjib*, علوفه *'ouloufè*, وظيفه *vèzifè*.

Appointer, v. a., مواجب دادن *mèvadjèb dadèn*; — appointé, e, صاحب مواجب *sahèbé mèvadjèb*.

Apport, s. m. بازار *baz-ar*.

Apportage, s. m., a. p. حمّالى *hèmmali*.

Apporter, v. a., آوردن *âvourdèn*: apporte de l'eau, آب بیار *âb biar*, mieux, آب بیاور *âb biavèr*; — produire, rapporter, حاصل آوردن *hacèl âvourdèn*; — causer, باعث شدن *ba'ès choudèn*: apporter du dommage, باعث ضرر شدن *ba'ècé zèrèr choudèn.*

Apposer, v. a., گذاشتن *gouzachtèn*, زدن *zèdèn.*

Apposition, s. f., a. وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'.*

Appréciation, s. f., action d'apprécier. V. ce mot.

Apprécier, v. a., نرخ گذاشتن *nèrkh gouzachtèn*, قیمت کردن *qèimèt kèrdèn*; — ajouter du prix, قدر دانستن *qèdr danèstèn.*

Appréhender, craindre, v. a., ترسیدن *tèrsidèn*, واهمه داشتن *vahèmè dachtèn*; — prendre, saisir, گرفتن *guèrèftèn.*

Appréhension, s. f. V. Crainte.

Apprendre, v. a., یاد گرفتن *yad guèrèftèn*, آموخته شدن *âmoukhtè choudèn*; apprendre par coeur, از بر کردن *èz bèr kèrdèn.*

Apprenti, s. m., شاگرد *chaguèrd.*

Apprentissage, s. m., شاگردی *chaguèrdi*, a. تعلّم *tè'èl-loum.*

Apprêt, s. m., manière d'apprêter les cuirs, پیرایش *pira-yèch*, a. p. دبّاغی *dèbbaghi*, a. دباغت *dèbaghèt.*

Apprêter, v. a., آماده کردن *âmadè kèrdèn*, درست کردن *droust kèrdèn*, مهیّا کردن *mouhèiya kèrdèn*, حاضر کردن *hazèr kèrdèn*; — s'apprêter, حاضر شدن *hazèr chou-dèn*; — apprêté, e, آماده *âmadè*, a. مهیّا *mouhèiya*, حاضر *hazèr*, pr. t. *hazir.*

Apprêts, s. m. pl., a. تدارك *tèdarèk* (vulg. pour *tèdarouk*), pr. t. *tèdaruk*, pl. تداركات *tèdarèkat* (pour *tèdaroukat*), pr. t. *tèdarukiat*, تهيئة *tèhyiyè*.

Apprivoiser, v. a., رام كردن *ram kèrdèn*, عادى كردن *'âdi kèrdèn*; — s'apprivoiser, عادت كردن *'âdèt kèrdèn*, — apprivoisé, e, عادت كرده *'âdèt kèrdè*.

Approbateur, s. m., پسند كننده *pècènd kounèndè*, تحسين كننده *tèhsïn kounèndè*.

Approbation, s. f., پسند *pècènd*, a. تحسين *tèhsïn*, pr. t. *tahsïn*, رضا *rèza*, pr. t. *riza*.

Approbatif, ive, adj., a. استصوابى *èstèsvabi* pr. t. *istisvabi*.

Approchant, e, adj., نزديك *nèzdik*, a. قريب *qèrib*, pr. t. *qarib*.

Approchant, adv., a. قريبًا *qèribèn*, pr. t. *garibèn*, تقريبا *tèqribèn*, pr. t. *taqribèn*, تخمينًا *tèkhminèn*, pr. t. *takhminèn*.

Approcher, v. a., نزديك آوردن *nèzdik âvourdèn*; — v. n., s'approcher نزديك شدن *nèzdik choudèn*.

Approfondir, v. n., گود كردن *gooud kèrdèn*, ژرف كردن *jèrf kèrdèn*; — fig., غور رسى كردن *ghoour-rèci kèrdèn*, بكنه رسيدن *bè-kounh rècidèn*, تدقيق كردن *tèdqiq kèrdèn*.

Appropriation, s. f., تصرّف كردن *tècèrrouf kèrdèn*, a. تصرّف *tècèrrouf*.

Approprier, v. a., موافق كردن *mouvafèq kèrdèn*; — s'approprier, ضبط كردن *zèbt kèrdèn*, بتصرّف خود در آوردن *bè-tèssèrroufé khoud dèr-âvourdèn*.

Approuver, v. a., تصديق كردن *tèsdiq kèrdèn*, روا داشتن *rèva dachtèn*, رضا دادن *rèza dadèn*; — approuvé, e, تصديق شده *tèsdiq choudè*.

Approvisionner, v. a., ذخيره كردن *zèkhirè kèrdèn*, توشه انباشتن *touchè èmbachtèn*.

Approvisionnement, s. m., a. ذخيره *zèkhirè*, pr. t. *zakhira*, صورصات (écrit aussi سيورسات) *soursat*, pr. t. *sorsat*.

Approximation, s. f., a. تخمين *tèkhmïn*, pr. t. *takhmïn*; — par approximation, a. تخمينا *tèkhminèn*, pr. t. *takhminèn*.

Appui, s. m., soutien, support, پشتيبان *pouchtiban*; — il signifie aussi faveur, aide, تكيه گاه *tèkiè gah*, پشت پناه *pouchté pènah*, a. اعانت *è'ânèt*.

Appuyer, v. a., تكيه دادن *tèkiè dadèn*; — s'appuyer, تكيه كردن *tèkiè kèrdèn*; — au fig., favoriser, ياورى كردن *yavèri kèrdèn*, دستگيرى كردن *dèst-guiri kèrdèn*, اعانت كردن *è'ânèt kèrdèn*.

Âpre, adj. des 2 g., زمخت *zoumoukht*, زفت *zèft*.

Après, adv., پس *pès*, a. بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*; — après cela, پس از اين *pès èz ïn*, سپس *sèpès*, بعد از اين *bè'èd èz ïn*; — d'après, conformément à, از روى *èz rouï*; — d'après ce portrait, از روى اين تصوير *èz rouï ïn tèsvir*; — vu, eu égard, d'après cela, نظر باين *nèzèr bè-ïn*; — un mois après, يك ماه بعد از اين *yèk mah bè'èd ez ïn*; — après-demain, پس فردا *pès fèrda*; après que, بعد از اينكه *bè'èd èz ïn kè*, بعد از آنكه *bè'èd èz ôn kè*; — après qu'il est venu, بعد از آنكه آمد *bè'èd èz ôn kè âmèd*, ou, بعد از آمدنش *bè'èd èz amèdè-*

nèch; — après quoi, پس از این *pès èz ïn*, بعد از این *bè'èd èz ïn*.

À PRÉSENT, adv., اکنون *èknoun*, a. حالا *hala*, الآن *èl'ân*, vulg. *èl'èn*; — Je m'en vais à présent, حالا میروم *hala mirèvèm*.

ÂPRETÉ, s. f., زمختی *zoumoukhti*, تلخی *tèlkhi*.

APTE, adj. des 2 g., شایسته *chayèstè*, a. قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*, مستعد *moustè'èdd*, pr. t. *mousta'idd*.

APTITUDE, s. f., شایستگی *chayèstègui*, a. قابلیّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*, استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad*.

APURER, v. a., قطع کردن حساب *qèt' kèrdèné hèçab* تفریغ کردن حساب *tèfrigh kèrdèné hèçab*.

AQUATIQUE, adj. des 2 g., آبی *âbi*.

AQUEDUC, s. m., راه آب *rahé âb*, a قنات *qènat*, pr. t. *qanat*, pl. قنوات *qènèvat*, pr. t. *qanavat*.

AQUEUX, EUSE, adj., آبدار *âb·dar*.

AQUILON, s. m., باد زمستان *badé zèmèstan*.

ARABE, s. et adj., تازی *tazi*, a. عرب *'èrèb*, pr. t. *'arèb*; — langue arabe, زبان عربی *zèbané 'èrèbi*; — en arabe, عربی *'èrèbi*.

ARABESQUES, s. m. pl., زینت عربی *zinèté 'èrèbi*.

ARABIE s. f., عربستان *'èrèbèstan*; — heureuse, یمن *yèmèn*; — déserte, حجاز *hèdjaz*.

ARABISME, s. m., a. اصطلاح عرب *èstèlahé 'èrèb*, اصطلاح عربی *èstèlahé 'èrèbi*.

ARABIQUE, adj. des 2 g., a. عربی *'èrèbi*; — gomme arabique, صمغ عربی *sèmghé 'èrèbi*, pr. t. *samghi 'arèbi*.

ARAIGNÉE, s. f., تنند *tènènd*, جولاهك *djoulahèk*, a. عنکبوت

'ènkèbout; — toile d'araignée, تار عنكبوت *taré 'ènkèbout.*

Ararat, s. m., كوه آغر *kouhé âghèr.*

Aratoire, adj. des 2 g., متعلّق بزراعت *moutè'èllèq bèzèra'èt.*

Arbitrage, s. m., a. توسّط *tèvèssout*, واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita.*

Arbitraire, adj. des 2 g., a. منوط باراده *mènout bè-èradè.*

Arbitrairement, adv., بطور دلخواه *bè-toouré dèl-khah*, باختيار خود *bè-èkhtiaré khoud.*

Arbitral, e, adj., a. توسّطى *tèvèssouti*, pr. t. *tèvassuti.*

Arbitralement, adv., بتوسّط *bè-tèvèssout.*

Arbitre, s. m., puissance qui a la volonté de choisir, فاعل مختار *fa'èlé moukhtar*, a. اختيار *èkhtiar*; — Dieu a donné à l'homme son libre arbitre, خدا ادمرا فاعل مختار كرد *khouda âdèm-ra fa'èlé moukhtar kèrd*, خدا آدمرا اختيار داد *khouda âdèm-ra èkhtiar dad*; — celui que d'autres personnes choisissent pour terminer leurs différends, a. حكم *hèkèm*; — tiers arbitre, ثالث *salès* pr. t. *salis*; — maitre absolu, a. حاكم مطلق *hakèmé moutlèq*, pr. t. *hakimi moutlaq.*

Arborer, v. a., افراشتن *èfrachtèn*, بلند كردن *boulènd kèrdèn*; — arborer le drapeau, علم افراشتن *'èlèm èfrachtèn.*

Arbouse, s. f., a. حنّاء احمر *hènna'é èhmèr.*

Arbre, s. m., درخت *dèrèkht*, a. شجر *chèdjèr*, pl. اشجار *èchdjar.*

Arbrisseau, s. m. V. **Arbuste**.

Arbuste, s. m., درخت ریزه *dèrèkhté rizè.*

Arc, s. m., کمان *kèman*, a. قوس *qoous*, pr. t. *qavs*; — tendre un arc, زه کردن کمان *zèh kèrdèné kèman.*

Arcade, s. f., طاق *taq*, a. عرش *'èrch*, pr. t. *'arch.*

Arc en-ciel, s. m., تیراژه *tirajè*, کمان‌آسمان *kèmané âcè-man*, a. قوس قزح *qooucé qouzèh*, pr. t. *qavsi qouzah.*

Archange, s. m., بزرگ فرشتگان *bouzourgué fèrèchtègan*; — l'archange Gabriel, a. جبرایل *djèbra'il.*

Arche, s. f., طاق پل *taqé pol*, طاق جسر *taqé djèsr*; — de Noé, کشتی نوح *kèchtii nouh.*

Archéologie, s. f., علم آثار قدیمه *'èlmé âçaré qèdimè*, pr. t. *'ilmi âçari qadimè.*

Archer, s. m., تیرانداز *tir-èndaz*, کماندار *kèman-dar*; — a. قوّاس *qèvvas*, pr. t. *qavvas.*

Archet, s. m., کمان *kèman*, کمانه *kèmanè.*

Archevêché, s. m., محلّ حکومت خلیفه *mèhèllé houkou-mèté khèlifè.*

Archevêque, s. m. Les Persans emploient le mot خلیفه *khèlifè.*

Archi-fou, adj. m., f. archi-folle, از دیوانه دیوانه‌تر *èz di-vanè divanètèr.*

Archipel, s. m., دریای پر جزیره *dèriaï pour djèzirè.*

Architecte, s. m., a. معمار *mè'èmar*, pr. t. *mi'mar.*

Architecture, s. f., a. معماری *mè'èmari.*

Archives, s. f. pl., a. دفتر *dèftèr*, pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir*; — se dit aussi du lieu où l'on garde ces documents, دفتر خانه *dèftèr-khanè.*

Archiviste, s. m., دفتردار *dèftèr-dar.*

Arçon, s. m., pièce de bois de la selle, قلطاق *qèltaq*, pr. t. *qaltaq*; — archet du cardeur, كمان حلاج *kèmané hèlladj*,

Arçonner, v. a., حلاجی کردن *hèlladji kèrdèn*.

Arctique, adj. des 2 g., a. شمالی *chèmali*.

Ardent, e, adj., qui est enflammé, سوزان *souzan*, شعله‌ور *cheu'eulèvèr*, سوزنده *souzèndè*, فروزان *fourouzan*; — fig., véhément, گرم *guèrm*, آتشین *âtèchïn*.

Ardemment, adv., بگرمیّت *bè-guèrmiyèt*, بحرارت *bè-hèrarèt*.

Ardeur, s. f., تف *tèf*, تاب *tab*, تابش *tabèch*, a. حرارت *hèrarèt*; — chaleur qu'on éprouve dans certaines maladies, سوزش *souzèch*; — au fig., غایت اشتیاق *ghayèté èchtiaq*, آتش غیرت *âtèché ghèirèt*, a. غیرت *ghèirèt*, pr. t., *ghaïrèt*.

Ardoise, s. f., سنگ کبود *sèngué kèboud*, سنگ قیاغن *sèngué qiaghèn*.

Ardu, e, adj., دشوار *douchvar*, a. مشکل *mouchkèl*, pr. t. *muchkil*, صعب *sè'èb*, pr. t. *sa'b*.

Arène, s. f., ریگ نرم *rigué nèrm*; — lice, میدان *mèidan*.

Arête, s. f., استخوان ماهی *oustoukhané mahi*.

Argent, s. m., métal, نقره *nouqrè*, سیم *sim*; — monnaie, پول *poul*; — je n'ai pas d'argent, پول ندارم *poul nèdarèm*; — vif-argent. V. **Mercure**.

Argenter, v. a., نقره‌یی کردن *nouqrèyi kèrdèn*, مفضّض کردن *moufèzzèz kèrdèn*; — argenté, e, a. مفضض *moufèzzèz*.

Argenterie, s. f., اسباب نقره èsbabé nougrè.

Argentin, e, adj., نقرهوار nougrèvar, سیمین simīn, مثل نقره mèslé nougrè.

Argile, s. f., گل زرد guèlé zèrd, گل خشت guèlé khècht.

Argileux, euse, adj. گل‌آلود guèl-âloud.

Arguer, v. n., استدلال کردن èstèdlal kèrdèn, الزام کردن èlzam kèrdèn; — v. a., accuser, reprendre, نکوهش کردن nèkouhèch kèrdèn, مذمّت کردن mèzèmmèt kèrdèn.

Argument, s. m., آوند âvènd, a. دلیل dèlil, برهان bourhan, حجّت heuddjèt.

Argumentation, s. f., آوند avènd, a. دلیل dèlil, حجّت heuddjèt, فنّ البراهنه fènn-oul bèrahènè.

Argumentateur, s. m., مباحثه کننده moubahècè kounèndè, a. مباحث moubahès, pr. t. mubahis.

Argumenter, v. n., دلیل آوردن dèlil âvourdèn, برهان آوردن bourhan âvourdèn.

Argutie, s. f., حرف بیهوده hèrfé bihoudè.

Aride, adj. des 2 g., au propre, شورهزار chourè-zar; au fig., بی حاصل bi-hacèl.

Aridité, s. f., au propre, خشکی khouchki; au fig., بی حاصلی bi-hacèli.

Aristocratie, s. f., ریاست بزرگان riacèté bouzourgan, حکومت اشراف houkoumèté èchraf; — en parlant des personnes de l'aristocratie, بزرگان bouzourgan, نجبا noudjèba.

Aristocratique, adj. des 2 g., متعلّق بحکومت نجبا moutè'èllèq bè-houkoumèté noudjèba.

Aristoloche, s. f., زراوند zèravènd.

Arithméticien, s. m., دانندۀ علم حساب *danèndèyé 'èlmé hèçab.*

Arithmétique, s. f., فنّ شمار *fènné choumar*, فنّ حساب *fènné hèçab*, علم حساب *'èlmé hèçab.*

Arithmétiquement, adv., بحسب علم حساب *bè-hècèbé 'èlmé hèçab.*

Arlequin, s. m., بذله باز *bèzlè-baz*, a. مسخره *mèskhèrè.*

Arlequinade, s. f., بذله بازی *bèzlè-bazi*, مسخرگی *mèskhèrègui*, a. سخريّه *soukhriyè.*

Armateur, s. m., صاحب كشتی *sahèbé kèchti*, مالك كشتی *malèké kèchti*; — en course, دزد دريا *douzdé dèria.*

Arme, s. f., افزار هيجا *èfzaré hèidja*, اسباب جنگ *èsbabé djèng*, a. سلاح *sèlah*, pr. t. *silah*, pl. اسلحه *èslèhè*, pr. t. *èsliha.*

Armée, s. f., سپاه *sèpah*, لشكر *lèchkèr*, قشون *qouchoun*, a. عسكر *'èskèr*, pr. t. *'askèr*, pl. عساكر *'èçakèr*, pr. t. *'açakèr*; — armée de mer, لشكر دريا *lèchkèré dèria*; — les armées alliées, عساكر دول متّفقه *'èçakèré douvèlé mouttèfèqè*, pr. t. *'açakiri duvèli muttèfiqa.*

Armement, s. m., تدارك جنگ *tèdarèké djèng*, تهيئۀ جنگ *tèhyiyèyé djèng.*

Arménie, s. f., ارمنستان *èrmènèstan.*

Arménien, ne, adj. et subst., ارمنی *èrmèni.*

Armer, v. a., سلاح پوشاندن *sèlah pouchandèn*, با اسلحه مكمّل كردن *ba èslèhè moukèmmèl kèrdèn*; — s'armer, سلاح پوشيدن *sèlah pouchidèn*; — armé, e, سلاح پوشيده *sèlah pouchidè*, a. مسلّح *moucèllèh.*

Armistice, s. m., a. متارکه *moutarèkè*, pr. t. *mutarèkè*.

Armoire, s. f., دولابچه *doulabtchè*, دولاب *doulab*, pr. t. *dolab*, a. مخزن *mèkhzèn*.

Armoirie, s. f., نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*.

Armoise, s. f. گیاه بوی مادران *guiahé bouï madèran*, برنجاسپ *bèrèndjasp*, a. حبق الراعی *hèbèq-our-ra'i*.

Armurier, s. m., تفنگساز *tufèng-saz*.

Aromatique, adj. des 2 g., خوشبوی *khoch-bouï*, a. معطّر *mou'èttèr*.

Arome, s. m., خوش بوئی *khoch-bouyi*, a. عطر *'ètr*, pr. t. *'atr*.

Aromatiser, v. a., معطّر کردن *mou'èttèr kèrdèn*.

Arpent, s. m., a. جریب *djèrib*.

Arpentage, s. m., جریب پیمائی *djèrib-pèimayi*.

Arpenter, v. a., بجریب پیمودن *bè-djèrib pèimoudèn*.

Arqué, e, adj., کمانوار *kèmanvar*, کمانی *kèmani*.

Arquer, v. a., کمانی کردن *kèmani kèrdèn*.

Arrache-pied (d'), بی فاصله *bi-facèlè*.

Arracher, v. a., کندن *kèndèn*, درآوردن *dèr-âvourdèn*; — arracher des mains, از دست ربودن *èz dèst roubou-dèn*, از دست قاپیدن *èz dèst qapidèn*.

Arracheur, s. m., کننده *kènèndè*.

Arrangement, s. m., a. نظم *nèzm*, pr. t. *nazm*, ترتیب *tèrtib*.

Arranger, v. a., جا بجا کردن *dja bè-dja kèrdèn*, ترتیب دادن *tèrtib dadèn*, منتظم کردن *mountèzèm kèrdèn*;

— arrangé, e, جا بجا شده *dja bè-dja choudè.*

Arrérages, s. m. pl., وجه باقی مانده *vèdjhé baqi mandè,* a. قصور *qouçour,* بقایا *bèqaya* pr. t. *baqaya,* بقیّه *bèqiyè,* pr. t. *baqiyè.*

Arrêt, s. m., sentence, a. فتوی *fètva,* حکم *heukm;* — aux arrêts, en prison, در زندان *dèr zèndan,* a. محبوس *mèhbous;* — arrêts du destin, قضا وقدر *qèza-ou-qèdèr,* pr. t. *qaza-ou-qadèr.*

Arrestation, s. f., V. Arrêter.

Arrêter, v. a., گرفتن *guèrèftèn,* جلو گرفتن *djèloou guèrèftèn;* — retenir, نگاه‌داشتن *nègah-dachtèn;* — mettre en prison, حبس کردن *hèbs kèrdèn;* — résoudre, قرار دادن *qèrar dadèn;* — arrêter ses yeux sur quelque chose, چشم دوختن *tchèchm doukhtèn;* — s'arrêter, ایستادن *istadèn,* مکث کردن *mèks kèrdèn;* — arrêté, e, (conclu), قرار داده شده *qèrar dadè choudè;* — emprisonné, a. محبوس *mèhbous.*

Arrhes, s. f. pl., a. بیع *bèi',* a. p. بیعانه *bèi'ânè.*

Arrière, s. m., پس *pès,* a. عقب *'èqèb,* pr. t. *'aqib;* — en arrière, پس *pès,* در عقب *dèr 'èqèb;* — par derrière از پس *èz pès,* از عقب *èz 'èqèb;* — l'arrière d'un vaisseau, پس کشتی *pècé kèchti.*

Arriéré, e, adj. عقب مانده *'èqèb-mandè,* پس مانده *pès-mandè.*

Arrière-garde, s. f., چنداول *tchèndavoul,* a. ساقة الجیش *saqèt-oul djèich.*

Arrivage, s. m., a. ورود *vouroud.*

Arrivée, s. f., رسیدن *rècidèn*, وارد شدن *varèd choudèn*, a. ورود *vouroud*, وصول *vouçoul*.

Arriver, v. n., aborder, بکنار رسیدن *bè-kènar rècidèn*, بساحل رسیدن *bè-sahèl rècidèn*; — parvenir à un lieu où l'on voulait aller, رسیدن, *rècidèn*, واصل شدن *vacèl choudèn*; — en parlant d'un évènement, روی دادن *rouï dadèn* واقع شدن *vaqè' choudèn*, حادث شدن *hadès choudèn*; — est-il arrivé? رسیده است *rècidè-èst*; — il lui est arrivé un malheur, برای او آفتی روی داد *bèraï ou âfèti rouï dad*.

Arrogamment, adv., بیبادسری *bè bad-sèri*, بگستاخی *bè-goustakhi*.

Arrogance, s. f., بادسری *bad-sèri*, گستاخی *goustakhi*, a. غرور *ghourour*.

Arrogant, e, adj., بادسر *bad sèr*, a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*.

Arroger (S'), v. pron., ادّعا کردن *èddè'â kèrdèn*.

Arrondir, v. a., گرد کردن *guèrd kèrdèn*, مدوّر ساختن *moudèvvèr sakhtèn*; — s'arrondir, گرد شدن *guèrd choudèn*, مدوّر شدن *moudèvvèr choudèn*; — arrondi, e, گرد شده *guèrd choudè*, a. مدوّر *moudèvvèr*.

Arrondissement, s. m., action d'arrondir, a. تدویر *tèdvir*; — division d'un pays, a. ناحیه *nahiè*; — d'une ville, a. محلّه *mèhèllè*.

Arrosage et **Arrosement**, s. m., آبیاری *âbyari*.

Arroser, v. a., آبیاری کردن *abyari kèrdèn*, آب دادن *âb dadèn*, آب پاشیدن *âb pachidèn*; — arrosé, e, آبیاری شده *âbyari choudè*.

Arrosoir, s. m., آبپاش *âb-pach.*

Arsenal, s. m., قورخانه *qourkhanè.*

Arsenic, s. m., زرنیخ *zèrnikh*, مرگ موش *mèrgué mouch*, a. سمّ الفار *sèmm-oul-far.*

Arsenical, e, adj., زرنیخی *zèrnikhi.*

Art, s. m., métier, پیشه *pichè*, a. صنعت *sèn'èt* pr. t. *san'at* pl. صنایع *sènayè'*, pr. t. *sanaï'*; — savoir, دانش *danèch*, a. معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*; — méthode, a. فنّ *fènn*, pl. فنون *fenoun*, pr. t. *funoun*; — l'art oratoire, a. علم کلام *'èlmé kèlam*, pr. t. *'ilmi kèlam.*

Artère, s. f., a. رگ تپنده *règué tèpèndè*, a. شریان *chèrèyan*, pl. شرایین *chèrayïn.*

Arthrite, s. f., درد مفاصل *dèrdé mèfacèl*, a. داء المفاصل *da-oul-mèfacèl.*

Artichaut, کنگر فرنگی *kènguèré frèngui*, انگنار *ènguenar.*

Article, s. m., jointure des os, بندگاه *bènd-gah*, a. مفصل *mèfsèl*, pl. مفاصل *mèfacèl*, pr. t. *mèfacil*; — en parlant d'un écrit composé de plusieurs paragraphes, a. فقره *fèqèrè*, pr. t. *faqarè*, مقامه *mèqamè*, pl. مقامات *mèqamat*, pr. t. *maqamat*; — d'un traité, d'un livre, a. باب *bab*, pl. ابواب *èbvab*, فصل *fèsl*, pr. t. *fasl*, pl. فصول *feçoul*; — article de la mort, حالت مرگ *halèté mèrg*, حالت نزع *halèté nèz'*, دم آخر *dèmé âkhèr*; — article de foi, شرط ایمان *chèrté iman*, آیت دین *ayèté dïn*; — terme de gramm., حرف تعریف *hèrfé tè'èrif*, a. لام التعریف *lam-out-tè'èrif*, pr. t. *lam ut-ta'rif*; — article de marchandise, مقولهٔ جنس *mèqoulèyé djèns.*

Articulation, s. f., اوضاع مفاصل *oouza'é mèfacèl.*

Articuler, v. a., prononcer distinctement, ادا كردن *èda kèrdèn*, تلفّظ كردن *tèlèffouz kèrdèn*.

Artifice, s. m., industrie, استادى *oustadi*, هنر *hounèr*; — ruse, حيله كارى *hilè-kari*, a. مكر *mèkr*, pr. t. *makr*, حيله *hilè*, pl. حيل *hièl*; — feu d'artifice, آتش بازى *âtèch-bazi*.

Artificiel, le, adj., a., عملى *'èmèli*, جعلى *djè'èli*, مصنوعى *mèsnou'i*.

Artificiellement, adv., از روى صنعت *èz rouï sèn'èt*.

Artificieux, euse, adj., حيله كار *hilè-kar*, pr. t. *hilè-kiar*.

Artificier, s. m., فشنگساز *fèchèng-saz*.

Artificieusement, adv., از روى حيله *èz rouï hilè*.

Artillerie, s. f., t. p. طوپخانه *toup-khanè*.

Artilleur, s. m., t. طوپچى *touptchi*, pr. t. *toptchow*.

Artisan, s. m., پيشه ور *pichèvèr*, ارباب صنعت *èrbabé sèn'èt*.

Artiste, s. m., پيشه ور *pichèvèr*, استاد *oustad*, صنعت كار *sèn'èt-kar*, pr. t. *san'at-kiar*.

Artistement, adv., باستادى *bè-oustadi*, استادانه *oustadanè*, pr. t. *ustadanè*.

As, s. m., point marqué sur un dé, خال *khal*, يک خال *yèk khal*.

Ascendant, s. m., terme de généalogie, a. نسب صاعده *nècèbé sa'èdè*; — se dit des astres qui montent sur l'horizon, a. طالع *talè'* pr. *tali'*; — point du ciel ou degré du signe qui monte sur l'horizon, نقطهٔ ارتفاع *nouqtèyé èrtèfa'*, pr. t. *nouqtaï irtifa'*, درجهٔ

ارتفاع *dèrèdjèyé èrtèfa'*, pr. t. *dèrèdjèi irtifa'*; — les ascendants, les parents et ancêtres, a. آبا واجداد *âba vè èdjdad*; — au fig., a. تسلّط *tècèllout*, pr. t. *tècèllut*, استيلا *èstila*, pr. t. *istila*; — il a un grand ascendant sur lui, بر او خيلى تسلّط دارد *bèr ou khèili tècèllout darèd.*

Ascension, s. f., بالا رفتن *bala rèftèn*, a. صعود *sou'oud*; — dans les cieux, باسمان رفتن *bè-âsman rèftèn.*

Ascensionnel, elle, adj., a. صعودى *sou'oudi.*

Ascète, s. m., a. زاهد *zahèd*, pr. t. *zahid.*

Ascétique, adj. des 2 g., a. زهدى *zahèdi*, pr. t. *zahidi.*

Ascite, s. f., hydropisie du bas ventre, استسقاء بطنى *èstèsqaï bètni.*

Ascitique, adj. des 2 g., a. مستسقى البطن *moustèsqi-oul-bètn.*

Asiatique, adj. des 2 g., آسيائى *âciayi*, a. مشرقى *mèch-rèqi*, شرقى *chèrqi*, pr. t. *charqi.*

Asie, s. f., آسيا *âcia*, a. اقاليم شرقيّه *èqalimé chèrqiyè* pr. t. *aqalimi charqiyè.*

Asile, s. m., جاى بست *djaï bèst*, پناه گاه *pènah-gah*, a. مأمن *mè'èmèn*, دار الامان *dar-oul-èman*; — au fig., پشت پناه *pouchté pènah*, ياور *yavèr*, a. ملجا *mèldja*, ملاذ *mèlaz.*

Aspect, s. m., ديدار *didar*, نمايش *nemayèch*, a. منظر *mèn-zèr*, منظره *menzèrè.*

Asperge, s. f., مار گياه *mar-guiah*, مار چوبه *mar-tchoubè.*

Asperger, v. a., پاشيدن *pachiden.*

Aspérité, s. f., زبريت *zèbriyèt*, a. خشونت *khouchounèt.*

Aspersion, s. f., پاشیدگی *pachidègui.*

Asphyxie, s. f., خفگی *khèfègui.*

Aspirant, e, adj., a. طالب *talèb*, pr. t. *talib.*

Aspiration, s. f., a. تنفّس *tènèffous.*

Aspirer, v. a., نفس کشیدن *nèfès kèchidèn*, تنفّس کردن *tènèffous kèrdèn*; — à, v. n., آرزومند بودن *arzoumènd boudèn*, منظور داشتن *mènzour dachtèn*, طالب بودن *talèb boudèn.*

Assaillant, s. m., هجوم آور *houdjoum-âvèr.*

Assaillir, v. a., هجوم کردن *houdjoum kèrdèn*, حمله آوردن *hèmlèh âvourdèn.*

Assainir, v. a., سالم کردن *salèm kèrdèn.*

Assaisonnement, s. m., ادویه ریزی *èdviè-rizi.*

Assaisonner, v. a., ادویه ریاختن *èdviè rikhtèn.*

Assassin, s. m., مردمخونی *mèrdoumé khouni*, ترخون *tèrkhoun*, ادم کش *âdèm-kouch*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil.*

Assassiner, v. a., کشتن *kouchtèn*, قتل نفس کردن *qètlé nèfs kèrdèn.*

Assaut, s. m., t. یوریش *yourèch*, a. هجوم *houdjoum*; — prendre d'assaut, بیورش غلبه کردن *bè-yourèch ghèlèbè kèrdèn.*

Assemblage, s. m., فراهم آوری *fèrahèm-âvèri*, a. اجتماع *èdjtèma'*, pr. t. *idjtima'*, جمع *djèm'*, pr. t. *djam'.*

Assembler, v. a., یك جا فراهم آوردن *yèk dja fèrahèm âvourdèn*, جمع کردن *djèm' kèrdèn*; — s'assembler, فراهم آمدن *fèrahèm âmèdèn*, جمع شدن *djèm' choudèn*; — assemblé, e, جمع شده *djèm' choudè.*

Assemblée, s. f., انجمن *èndjoumèn*, a. مجلس *mèdjlès*, pr.

t. *madjlis*, pl. مجالس *mèdjalès*, pr. t. *madjalis*, جماعت *djèma'èt*, pr. t. *djama'at.*

Asséner, v. a., زدن *zèdèn.*

Assentiment, s. m., a. قبول *qèboul*, رضا *rèza*, pr. t. *riza.*

Asseoir, v. a., نشاندن *nèchandèn*, نشانیدن *nèchanidèn*; — s'asseoir, نشستن *nèchèstèn*; — asseyez-vous, بنشینید *bènèchinid.*

Assermenter, v. a., تحلیف کردن *tèhlif kèrdèn*; — assermenté, e, قسم خورده *qècèm khourdè*, سوگند خورده *soouguènd khourdè.*

Assertion, s. f., a. قول *qooul*, pr. t. *qavl*, مدّعا *mouddè'a*; — cette assertion est sans fondement, این قول بی پاست *ïn qooul bi past.*

Asservissement, s. m., بندگی *bèndègui.*

Asservir, v. a., بنده کردن *bèndè kèrdèn*, زیر دست آوردن *ziré dèst âvourdèn*; — asservi, e, بنده شده *bèndè choudè*, زیر دست *ziré dèst*, a. محکوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum.*

Assesseur, s. m., a. معاون *mou'âvèn.*

Assez, adv., بس *bès*, a. کافی *kafi*, pr. t. *kiafi*; — cela n'est pas assez, این بس نیست *ïn bès nist.*

Assidu, e, adj. a. مواظب *mouvazèb*, pr. t. *muvazib*, مداوم *moudavèm*, pr. t. *mudavim.*

Assiduité, s. f., a. مواظبت *mouvazèbèt*, pr. t. *muvazabèt*, مداومت *mudavèmèt*, تقیّد *tèqèiyoud.*

Assidument, adv., a. بمواظبت *bè-mouvazèbèt.*

Assiégeant, e, adj., محاصره کننده *mouhacèrè kounèndè*, a. محاصر *mouhacèr.*

Assiéger, v. a., محاصره کردن *mouhacèrè kèrdèn*; — assiégé, e, a. محصور *mèhsour*, pr. t. *mahsour*; — les assiégés, محصورين *mèhsourïn*, pr. t. *mahsourïn*.

Assiette, s. f., بوشقاب *bouchqab*.

Assiettée, s. f., يک بوشقاب پر *yèk bouchqabé pour*.

Assignat, s. m., پول کاغذی *poulé qaghèzi*.

Assignation, s. f., a. حواله *hèvalè*, pr. t. *havalè*.

Assigner, v. a., حواله کردن *hèvalè kèrdèn*.

Assimilation, s. f., a. تشبيه *tèchbih*.

Assimiler, v. a., تشبيه کردن *tèchbih kèrdèn*, همسان کردن *hèm-san kèrdèn*.

Assises, (Cour d'), مجلس شرعی *mèdjlècé chèr'i*, pr. t. *madjlici char'i*.

Assistance, s. f., aide, ياوری *yavèri*, دستياری *dèstyari*, a. معاونت *mou'âvènèt*, امداد *èmdad*, pr. t. *imdad*; — présence, a. حضور *houzour*.

Assistant, e, adj., a. حاضر *hazèr*, pr t. *hazir*, pl. حاضرين *hazèrïn*, حضّار *houzzar*, موجود *mooudjoud*, pr. t. *mavdjoud*.

Assistant, s. m., ياور *yavèr*, a. معاون *mou'âvèn*, pr. t. *mou'âvin*.

Assister, v. n., être présent, حاضر بودن *hazèr boudèn*; — v. a., aider, ياوری کردن *yavèri kèrdèn*, دستياری کردن *dèstyari kèrdèn*, امداد کردن *èmdad kèrdèn*.

Association, s. f., انبازی *èmbazi*, a. شراکت *chèrakèt*.

Associer, v. a., شريک کردن *chèrik kèrdèn*; — s'associer, انباز شدن *èmbaz choudèn*, شريک شدن *chèrik chou-*

dèn; — associé, e, انباز شده *èmbaz choudè*, شريك شده *chèrik choudè*.

Associé, e, s., انباز *èmbaz*, a. شريك *chèrik*, pl. شركا *chourèka*, pr. t. *churèka*.

Assommant, e, adj., ستوه آور *setouh-âvèr*.

Assommer, v. a., با گرز كشتن *ba gourz kouchtèn*; — au fig. بستوه آوردن *bè-setouh âvourdèn*, به تنگ آوردن *bè-tèng âvourdèn*, بی زار كردن *bi-zar kèrdèn*.

Assomption, s. f., معراج حضرت مريم *mè'èradjé hèzrèté mèrièm*.

Assortiment, s. m., a. انواع اجناس *ènva'é èdjnas*, pr. t. *anvaï adjnas*.

Assortir, v. a., جور كردن *djour kèrdèn*, بهم موافق كردن *bè-hèm mouvafèq kèrdèn*; — s'assortir, جور شدن *djour choudèn*.

Assoupir, v. a., خيره احوال كردن *khirèh-èhval kèrdèn*, خواب آلود كردن *khab âloud kèrdèn*, خوابانيدن *khabanidèn*; — s'assoupir, خواب آلود شدن *khab âloud choudèn*, بخواب رفتن *bè-khab rèftèn*; — assoupi e, خواب آلوده *khab âloudè*.

Assoupissant, e, adj., خواب آلود كننده *khab-âloud kounèndè*, خواب آور *khab-âvèr*.

Assoupissement, s. m., خواب آلودگی *khab-âloudègui*.

Assouplir, v. a., نرم كردن *nèrm kèrdèn*, ملايم كردن *moulayèm kèrdèn*.

Assourdir, v. a, كر كردن *kèr kèrdèn*, اصمام كردن *èsmam kèrdèn*; — s'assourdir, كر شدن *kèr choudèn*.

Assouvir, v. a., سير كردن *sir kèrdèn*; — s'assouvir سير

شدن *sir choudèn*; — assouvi, e, سیر شده *sir choudè*, سیر *sir*.

Assujétir, v. a., soumettre à, زیر دست آوردن *ziré dèst âvourdèn*, محکوم کردن *mèhkoum kèrdèn*; — fixer, وصل دادن *vèsl dadèn*, ساخت بستن *sèkht bèstèn*; — s'assujétir, بگردن گرفتن *bè-guèrdèn guèrèftèn*; — assujéti, e, soumis, a. محکوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*, تابع *tabè'*, pr. t. *tabi'*; — fixé, وصل شده *vèsl choudè*.

Assujétissement, s. m., زیردستی *ziré-dèsti*, a. محکومیّت *mèhkoumiyet*, pr. t. *mahkioumiyèt*.

Assumer, v. a., بگردن گرفتن *bè-guèrdèn guèrèftèn*.

Assurance, s. f., خاطرجمعی *khatèr-djèm'i*, یقینی *yèqini*, a. وثوق *vouçouq*; — garantie, بیمه *bimè*.

Assurément, adv., بی شك *bi chèkk*, a. البتّه *èlbèttè*, یقیناً *yèqinèn*, pr. t. *yaqinèn*.

Assurer, v. a., donner de la stabilité, محکم کردن *meuhkèm kèrdèn*; — affirmer, تأکید کردن *tè'èkid kèrdèn*, تأیید کردن *tè'èyid kèrdèn*; — faire garantir, بیمه کردن *bimè kèrdèn*; — s'assurer, vérifier, وارسی کردن *va-rèci kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn*; — s'assurer d'une chose, la prendre, بدست آوردن *bè-dèst âvourdèn*; — assuré, e, خاطرجمع *khatèr-djèm'*, a. یقین *yèqïn*, pr. t. *yaqïn*; — garanti, e, بیمه شده *bimè choudè*.

Assyrie, s. f., کردستان *kourdèstan*, pr. t. *kurdistan*.

Asthmatique, adj. des 2 g., تنگ نفس *tèng-nèfès*, ضیق نفس *ziq-nèfès* (vulg. pour *zèiq-nèfès*).

Asthme, s. m., تنگ نفسی *tèng-nèfèci*, a. ضیق النّفس *ziq-oun-nèfès*.

ASTICOTER, v. a., آزار دادن *âzar dadèn*, پیله کردن *pilè kèrdèn.*

ASTRE, s. m., ستاره *sètarè*, اختر *èkhtèr*, a. کوکب *kooukèb*, pr. t. *kèvkèb*, pl. کواکب *kèvakèb*, pr. t. *kèvakib*, نجم *nèdjm.*

ASTREINDRE, v. a., obliger, وا داشتن *va dachtèn*, مضطر کردن *mouztèrr kèrdèn*, مجبور کردن *mèdjbour kèrdèn*; — astreint, e, a. مجبور *mèdjbour.*

ASTRICTION, s. f., a. انقباض *ènqèbaz*, pr. t. *inqibaz.*

ASTRINGENT, E, adj., a. قابض *qabèz*, pr. t. *qabiz.*

ASTROLABE, s. m., a. اسطرلاب *èstèrlab*, pr. t. *oustourlab.*

ASTROLOGIE, s. f., a. علم نجوم *'èlmé noudjoum*, pr. t. *'ilmi nudjoum.*

ASTROLOGUE, s. m., a. منجّم *mounèddjèm*, pr. t. *munèddjim.*

ASTRONOME, s. m., اخترشناس *èkhtèr-chènas*, دانندهٔ علم هیئت *danèndèyé 'èlmé hèi'èt.*

ASTRONOMIE, s. f., اخترشناسی *èkhtèr-chènaçi*, a. علم هیئت *'èlmé hèi'èt*, pr. t. *'ilmi hèi'èt.*

ASTRONOMIQUEMENT, adv., از روی علم هیئت *èz rouï 'èlmé hèi'èt*, حسب قواعد الهیئت *hècèbé qèva'èd-oul-hèi'èt*, pr. t. *haçabi qava'id-ul-hèi'èt.*

ASTUCE, s. m., a. دغا *dègha*, مکر *mèkr*, pr. t. *makr*, حیله *hilè.*

ASTUCIEUX, EUSE, دغل *dèghèl*, حیله‌کار *hilè-kar*, حیله‌باز *hilè-baz*, a. قلاش *qèllach*, pr. t. *qallach*, مکار *mèkkar*, pr. t. *makkiar.*

ATELIER, s. m., دستگاه *dèst-gah*, کارخانه *kar-khanè.*

Atermoiement, s. m., a. تأخير *tè'èkhir*, مهلت *meuhlèt.*

Atermoyer, v. a., بعهدهٔ تعويق انداختن *bè-'euhdèyé tè'èviq èndakhtèn*, بتأخير انداختن *bè-tè'èkhir èndakhtèn.*

Athée, s. m., ناخدا *na-khouda*, خداناشناس *khouda-na-chènas*, a. دهرى *dèhri.*

Athéisme, s. m., انكار خدا *ènkaré khouda*, انكار وجود خدا *ènkaré voudjoudé khouda*, مذهب دهرى *mèzhèbé dèhri.*

Athlète, s. m., كشتى گير *kouchti-guir*, پهلوان *pèhlèvan*, pr. t. *pèhlivan.*

Atlantique (Océan), adj., بحر محيط *bèhré mouhit*, pr. t. *bahri muhit.*

Atlas, s. m., étoffe, a. اطلس *ètlès*; — recueil de cartes géographiques, كتاب نقشهٔ جغرافيه *kètabé nèqchèyé djoghrafiè*.

Atmosphère, s. f., پناد *pènad* (terme vieilli) a. هوا *hèva*, pr. t. *hava*, جوّ هوا *djouvvé hèva*, pr. t. *djuvvi hava.*

Atmosphérique, adj. des 2 g., منسوب بهوا *mènsoub bè-hèva.*

Atôme, s. m., a. ذرّه *zèrrè*, pl. ذرّات *zèrrat.*

Atonie, s. f., بى قوّتى *bi-qouvvèti.*

Atours, s. m. pl., زينت زنان *zinèté zènan.*

Atrabilaire, adj. des 2 g., ماليخوليا *malikhoulia*, a. سوداوى *sooudavi*, pr. t. *sèvdavi.*

Âtre, s. m., t. اوجاق *oudjaq*, pr. t. *odjaq.*

Atroce, adj. des 2 g., سخت *sèkht*, بسيار بد *bèciar bèd*, a. شديد *chèdid*, جسيم *djècim*; — crime atroce,

جنایت جسیمه *djènayèté djècimè*; — châtiment atroce, عذاب شدید *'èzabé chèdid*, pr. t. *'azabi chèdid*; — âme atroce, سیاهدل *siah-dèl*, بسیار بد دل *bèciar bèd-dèl.*

Atrocement, adv., بسیار بد *bèciar bèd.*

Atrocité, s. f., بدئ شدید *bedii chèdid.*

Atrophie, s. f., ضعف اعضای بدن *zè'èfé è'èzaï bèdèn*, شدّت ضعف *chèddèté zè'èf*, لاغری *laghèri.*

Attabler, (S'), v. pron., سر سفره نشستن *sèré soufrè nèchèstèn.*

Attache, s. f., بند *bènd.*

Attachement, s. m., دلبستگی *dèl-bèstègui*, علاقهٔ قلب *'èlaqèyé qèlb*, a. محبّت *mouhèbbèt*, pr. t. *muhabbèt.*

Attacher, v. a., بستن *bèstèn*, بهم پیوستن *bèhèm pèivèstèn*; — s'attacher, se coller, چسپیدن *tchèspidèn*; — être attaché, بسته شدن *bèstè choudèn*; — s'attacher à quelqu'un بکسی دل بستن *bè-kèçi dèl bèstèn*; — attaché, e, بسته شده *bèstè choudè*, بسته *bèstè*; — d'amitié, دلبسته *dèl-bèstè*, مهربان *mèhrèban*; — d'ambassade, وابستهٔ یک سفارت *va-bèstèyé yèk sèfarèt.*

Attaque, s. f., t. یوریش *yourèch*, a. حمله *hèmlè*, هجوم *houdjoum.*

Attaquer, v. a., حمله کردن *hèmlè kèrdèn*, هجوم آوردن *houdjoum âvourdèn*, یوریش کردن *yourèch kèrdèn.*

Atteindre, v. a., arriver, رسیدن *rècidèn*, واصل شدن *vacèl choudèn*; — atteindrez-vous aujourd'hui Téhéran? امروز بطهران میرسید یا نه *èmrouz bè-tèhran mirècid ya nè*; — je n'y puis atteindre, نمیتوانم برسم *nèmitèvanèm*

bèrècèm; — atteindre la cible, به نشانه زدن *bè-nè-chanè zèdèn*; — atteindre le but de ses désirs, بمقصود رسیدن *bè-mèqsoud rècidèn*; — atteint, e, frappé, زده شده *zèdè choudè*; — d'une affection quelconque, گرفتار *guèrèftar*, a. مبتلا *moubtèla.*

Atteinte, s. f., action d'atteindre, زنش *zènèch*; — dommage, زیان *zian*, a. خلل *khèlèl*, ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*, نقصان *nouqsan*; — porter atteinte, ضرر زدن *zèrèr zèdèn.*

Attelage, s. m., اسبهای کالسکه *èspehaï kalèskè.*

Atteler, v. a., اسب کالسکه بستن *èspé kalèskè bèstèn.*

Attenant, e, adj., پیوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttacil.*

Attendre, v. a., منتظر شدن *mountèzèr choudèn*, منتظر بودن *mountèzèr boudèn*, انتظار کشیدن *èntèzar kèchidèn*, صبر کردن *sèbr kèrdèn*; — je vous attendais, منتظر شما بودم *mountèzèré chouma boudèm*; — s'attendre à, امید داشتن *eumid dachtèn*, امیدوار بودن *eumidvar boudèn.*

Attendrissant, e, adj., رقّت انگیز *rèqqèt-ènguiz.*

Attendrissement, s. m., a. رقّت *rèqqèt*, pr. t. *riqqat.*

Attendrir, v. a., نرم کردن *nèrm kèrdèn*, ملایم کردن *moulayèm kèrdèn*; — au fig., برقّت اوردن *bè-rèqqèt âvourdèn*; — s'attendrir, نرم شدن *nèrm choudèn*, ملایم شدن *moulayèm choudèn*; — au fig. برقّت آمدن *bè-rèqqèt âmèdèn.*

Attendant, participe présent, انتظار کنان *èntèzar kounan*; — en attendant, a. علی العجاله *èlèl-'èdjalè.*

Attendu, adv., نظر به *nèzèr bè*; — attendu son âge, نظر

بسنّش *nèzèr bè-sènnèch*; — attendu que, چون *tchoun*, چونکه *tchounkè*, pr. t. *tchounki*.

Attentat, s. m., قصد جان *qèsdé djan*, a. قصد *qèsd*, pr. t. *qast*.

Attente, s. f., a. انتظار *èntèzar*, pr. t. *intizar*; — dans le sens d'espérance, چشمداشت *tchèchm-dacht*, a. امید *eumid*, امل *èmèl*.

Attenter, v. n., قصد عمل بد کردن *qèsdé 'èmèlé bèd kèrdèn*; — attenter à la vie de quelqu'un, قصد جان کسی کردن *qèsdé djané kèci kèrdèn*.

Attentif, ive, adj., بادقّت *ba-dèqqèt*.

Attention, s. f., a. دقّت *dèqqèt*, pr. t. *diqqat*; — prêter, faire attention, دقّت کردن *dèqqèt kèrdèn*.

Attentivement, adv., با دقّت *ba dèqqèt*.

Atténuant, e, adj., کم کننده *kèm kounèndè*.

Atténuer, v. a., کم کردن *kèm kèrdèn*, تخفیف دادن *tèkhfif dadèn*.

Attérer, v. a., بر زمین زدن *bèr zèmīn zèdèn*, با خاك یکسان کردن *ba khak yèk-san kèrdèn*.

Attestation, s. f., گواهی *guèvahi*, شهادت نامه *chèhadèt-nâmè*, a. استشهاد *èstèchhad*, pr. t. *istichhad*.

Attester, v. a., گواهی دادن *guèvahi dadèn*, شهادت دادن *chèhadèt dadèn*.

Attiédir, v. a., نیم گرم کردن *nim-guèrm kèrdèn*; — s'attiédir, نیم گرم شدن *nim-guèrm choudèn*; — attiédi, e, نیم گرم شده *nim-guèrm choudè*.

Attiédissement, s. m., نیم گرم شدن *nim-guèrm choudèn*.

Attifer, v. a., آراستن *ârastèn*, زینت کردن *zinèt kèrdèn*; — attifé, e, آراسته *ârastè*.

Attirail, s. m., افزار *èfzar*, a. اسباب *èsbab*, آلت *âlèt*, pl. آلات *âlat*.

Attirer, v. a., بخود کشیدن *bè-khoud kèchidèn*, جلب کردن *djèlb kèrdèn*, جذب کردن *djèzb kèrdèn*; — s'attirer, سبب شدن *sèbèb choudèn*; — s'attirer l'amitié de quelqu'un, کسی‌را دوست خود کردن *kèci-ra dousté khoud kèrdèn*.

Attiser, v. a., افروختن *èfroukhtèn*.

Attitude, s. f., a. طور *toour*, pr. t. *tavr*, وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*.

Attouchement, s. m., پرواس *pèrvas*, a. لامسه *lamècè*, لمس *lèms*.

Attractif, ive, adj., a. جاذب *djazèb*, pr. t. *djazib*.

Attraction, s. f., کشیدگی *kéchidègui*, a. جذب *djèzb*, انجذاب *èndjèzab*, pr. t. *indjizab*.

Attrait, s. m., دلربائی *dèl-roubayi*, دلکشی *dèl-kèchi*, a. جذبه *djèzèbè*.

Attrape, s. f., فریب *fèrib*, گول *goul*, رنگ *rèng*.

Attraper, v. a., prendre, گرفتن *guèrèften*; — obtenir par industrie, بدست آوردن *bè-dèst âvourden*, گیر آوردن *guir âvourdèn*; — au fig., tromper, گول زدن *goul zèdèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*; — être attrapé, e, فریب خوردن *fèrib khourdèn*.

Attrayant, e, adj., دلکش *dèl-kèch*, دلربا *dèl-rouba*, a. جاذب *djazèb*, pr. t. *djazib*.

Attribuer, v. a., اسناد دادن *èsnad dadèn*, حمل کردن *hèml kèrdèn*.

Attribut, s. m., a. صفت *sèfèt*, pr. t. *sifat*; — terme de gramm., a. خبر *khèbèr*.

Attristant, e, اندوه انگیز *èndouh-ènguiz*.

Attrister, v. a., اندوهناك كردن *èndouhnak kèrdèn*, غمگین كردن *ghèmguïn kèrdèn*; — s'attrister, غمگین شدن *ghèmguïn choudèn*.

Attristé, e, adj., اندوهناك *èndouhnak*, a. محزون *mèhzoun*, pr. t. *mahzoun*.

Attrition, s. f., پشیمانی *pèchimani*, a. ندامت *nèdamèt*.

Attrouper, v. a., گروه گروه فراهم آوردن *guerouh guerouh fèrahèm âvourdèn*; — s'attrouper, گروه گروه جمع شدن *guerouh guerouh djèm' choudèn*.

Au, art. contr., به *bè*, در *dèr*; — je l'ai dit au Prince, بشاهزاده گفتم *bè chah-zadè goftèm*; — je l'ai vu au marché, در بازار دیدمش *dèr bazar didèmèch*.

Aubaine, s. f., bonne aubaine, a. نعمت غیر مترقّبه *nè'èmèté ghèiré moutèrèqqèbè*, pr. t. *ni'mèti ghaïri mutèraqqèbè*.

Aube, s. f., سحرگاه *sèhèr-guh*, صبحدم *soubh-dèm*, بامداد *bamdad*, a. فجر *fèdjr*, صبح *soubh*.

Aubépine, s. f., درمنه *dèrmènè*, جاورد *djavèrd*, a. ثغامه *sèghamè*, pl. ثغام *sègham*.

Auberge, s. f., مهمانخانه *mèhman-khanè*.

Aubergine, s. f., بادنجان *badèndjan*.

Aubergiste, s. m., صاحب مهمانخانه *sahèbé mèhman-khanè*.

Aucun, e, adj., هیچ یك *hitch yèk*, هیچ كدام *hitch koudam*.

Aucunement, adv., بهیچ وجه *bè-hitch vèdjh*, بهیچ طور *bè-hitch toour.*

Audace, s. f., گستاخی *goustakhi*, a. جسارت *djèçarèt.*

Audacieux, se, adj., گستاخ *goustakh*, بی پروا *bi-pèrva*, a. جسور *djèçour.*

Audacieusement, adv., باجسارت *bè-djèçarèt.*

Au-delà, adv., آن طرف *ôn tèrèf*, آن سمت *ôn sèmt.*

Au-dessous, prép., در زیر *dèr zir*; — adv., از زیر *èz zir.*

Au-dessus, prép., بالا *bala*, روی *rouï*; — adv. از روی *èz rouï.*

Au-devant, adv., پیش *pich*, در پیش *dèr pich*, روبرو *rou-bè-rou.*

Audience, s. f., qu'on donne à quelqu'un, گوش دادن *gouch dadèn*, a. استماع *èstèma'*, pr. t. *istima'*; — assistance, a. ملاقات *moulaqat*, pr. t. *mulaqat*; — audience royale, سلام شاهانه *sèlamé chahanè*, بار حضور *baré houzour*; — salle d'audience, تالار سلام *ta-laré sèlam*, دیوانخانه *divan-khanè.*

Auditeur, s. m., شنونده *chenèvèndè*, a. سامع *samè'*, pr. t. *sami'.*

Auditoire, s. m., شنوندگان *chenèvèndègan.*

Auge, s. f., pierre creusée pour faire manger les chevaux, آخور *âkhour*; — pour les faire boire, ستل *sètl*, آبشاخور *âbèch-khour.*

Augée, s. f., بقدر یك ستل پر *bè-qèdré yèk sètl pour.*

Augmentation, s. f., افزایش *èfzayèch*, فزونی *fezouni*, a. ترقی *tèrèqqi*, pr. t. *tèraqqi*, ازدیاد *èzdiad*, pr. t. *iz-diad.*

Augmenter, v. a., افزودن *èfzoudèn*, زیاد کردن *ziad kèrden*, علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*; — s'augmenter, زیاد شدن *ziad choudèn.*

Augure, s. m., شکون *chekoun*, a. فال *fal*, pl. فؤول *fou'oul*; — de bon augure, فرخنده فال *fèrkhoundè-fal*; — de mauvais augure, فال شؤم *falé choum.*

Augurer, v. a., تفأل کردن *tèfa''oul kèrdèn.*

Auguste, adj., خجسته *khodjestè*, a. همایون *houmayoun*, مفخّم *moufèkhkhèm.*

Aujourd'hui, adv., امروز *èmrouz.*

Aumône, s. f., a. صدقه *sèdèqè*, pr. t. *sadaqa*, pl. صدقات *sèdèqat*, pr. t. *sadaqat.*

Aumônier, s. m. تقسیم کننده صدقات *tèqsim kounèndèyé sèdèqat*, ملّا *moulla.*

Aunage, s. m., گز کردن *guèz kèrdèn.*

Aune, s. f., گز *guèz*, a. ذرع *zèr'*, pr. t. *zira'.*

Auner, v. a., ذرع کردن *zèr' kèrdèn*, گز کردن *guèz kèrdèn.*

Auparavant, adv., پیش از این *pich èz ïn*, پیشتر *pichtèr*, a. اوّل *èvvèl*, مقدّم *mouqèddèm*; — deux ans auparavant, دو سال پیش از این *dou sal pich èz ïn.*

Auprès, prép., نزد *nèzd*, در نزد *dèr nèzd*, نزدیك *nèzdik*, a. قریب *qèrib*, pr. t. *qarib*; — auprès de moi, در نزد من *dèr nèzdé mèn*, نزد من *nèzdé mèn*; — auprès de l'école, نزدیك مدرسه *nèzdiké mèdrècè.*

Auréole, s. f., a. نور الاولیا *nour-oul-oolia.*

Auriculaire, adj. des 2 g., témoin auriculaire, شاهد بگوش خود شنیده *chahèdé bè-gouché khoud chènidè*; — doigt

auriculaire, کالوج *kaloudj*, انگشت کوچك *èngouchté koutchèk*, a. خنصر *khènsèr*, pr. t. *khinsir*.

Aurore, s. f., صبحدم *soubh-dèm*, صبح کاذب *soubhé kazèb*, a. فجر *fèdjr*.

Auspice, s. m., manières diverses de connaitre l'avenir, a. فال *fal*; — prendre les auspices, فال گرفتن *fal guèrèftèn*; — heureux aûspices, فالمیمون *falé mèimoun*, pr. t. *fali maïmoun*; — au fig., sous d'heureux auspices, ayant la fortune favorable, از قوت بخت *èz qouvvèté bèkht*; — on dit aussi sous vos auspices, در زیر سایهٔ شما *dèr ziré sayèyé chouma*, از التفات شما *èz èltèfaté chouma*.

Aussi, adv., نیز *niz*, هم *hèm*; — moi aussi, من هم *mèn hèm*, من نیز *mèn niz*.

Aussitôt, adv., همانکه *hèmônkè*, تا *ta*, آندمکه *ôn dèmkè*, اندمیکه *ôn dèmikè*.

Austère, adj. des 2 g., تند *tound*, سخت *sèkht*, با صلابت *ba-sèlabèt*.

Austèrement, adv., بسختی *bè-sèkhti*.

Austérité, s. f., سختی *sèkhti*, a. صلابت *sèlabèt*.

Austral, e, adj., a. جنوبی *djenoubi*.

Australie, s. f., دیار جنوبی *diaré djenoubi*.

Autant, adv., بقدر *bè-qèdr*, آنقدر *ôn qèdr*; — je suis autant que vous, شأن من هم بقدر شأن شماست *chè'èné mèn hèm bè-qèdré chè'èné choumast*; — autant qu'il en faut, هر قدر لازم باشد *hèr qèdr lazèm bachèd*; — autant que, هر قدریکه *hèr qèdrikè*.

Autel, s. m., a. محراب *mèhrab*, pr. t. *mihrab*.

Auteur, s. m., celui qui est la première cause de quelque chose, نخستين سبب *nekhoustïn sèbèb*, a. صانع *sanè'* pr. t. *sani'*, مبدا *mèbdè'*; — inventeur, ايجاد كننده *idjad kounèndè*, a. مخترع *moukhtèrè'*, مبدع *moubdè'*, pr. t. *mubdi'*, موجد *moudjèd*, pr. t. *moudjid*; — celui qui a composé un livre, a. مؤلف *mou'èllèf*, pr. t. *mu'èllif*, pl. مؤلفين *mou'èllèfïn*, مصنف *moucènnèf*, pr. t. *muçannif*, pl. مصنفين *moucènnèfïn*, pr. t. *muçannifïn*.

Authenticité, s. f., a. صحت *sèhhèt*, pr. t. *sihhat*.

Authentique, adj. des 2 g., a. صحيح *sèhih*, pr. t. *sahih*.

Authentiquement, adv., a. صحيحا *sèhihèn*, pr. t. *sahihèn*, حقيقة *hèqiqètèn*, pr. t. *haqiqatèn*.

Autocratie, s. f., a. استقلال *èstèqlal*, pr. t. *istiqlal*.

Autocrate, s. m., پادشاه مطلق العنان *padèchahé moutlèq-oul-'ènan*, a. سلطان مستقل *soultané moustèqèll*, pr. t. *soultani mustaqill*.

Autographe, adj. et subs., دست خط *dèst-khètt*.

Automate, s. m., a. آلت محرك *âlèté mouhèrrèk*.

Automnal, e, adj., پاييزى *païzi*, خريفى *khèrifi*, pr. t. *kharifi*.

Automne, s. m., پاييز *païz*, فصل خزان *fèslé khèzan*, فصل خريف *fèslé khèrif*.

Autopsie, s. f., a. تشريح *tèchrih*.

Autorisation, s. f., دستور *dèstour*, a. رخصت *roukhsèt*, اذن *èzn*, pr. t. *izïn*, اجازه *èdjazè*, pr. t. *idjazè*.

Autoriser, v. a., مرخص كردن *mourèkhkhès kèrdèn*, اذن دادن *èzn dadèn*.

Autorité, s. f., فرمان روائی *fèrman-rèvayi*, حکمداری *heukm-dari*, حکمرانی *heukm-rani*, a. حکومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt*.

Autour, prép. et adv., پیرامن *piramèn*, پیرامون *piramoun*, دور *doour*.

Autour, s. m., (oiseau), چرغ *tchèrgh*.

Autre, adj., دیگر *diguèr*, غیر از این *ghèir èz ïn*; — je viendrai une autre fois, دفعهٔ دیگر میآیم *dèf'èyé diguèr miayèm*; — l'un et l'autre, هر دو *hèr dou*.

Autrefois, adv., پیش از این *pich èz ïn*, a. سابقاً *sabèqèn*, pr. t. *sabiqa*.

Autrement, adv., طرز دیگر *tèrzé diguèr*, طور دیگر *tooure diguèr*; — il signifie aussi sinon, واگر نه *vèguèr nè*, a. والا *vè-èlla*, pr. t. *vè-illa*.

Autre part, adv., جای دیگر *djaï diguèr*, در محلّ دیگر *dèr mèhèllé diguèr*; — d'autre part, d'ailleurs, de plus, از جهت دیگر *èz djèhèté diguèr*, علاوه بر این *'èlavè bèr ïn*.

Autriche, s. f., اوستریا *èvstria*, ممالك نمسه *mèmalèké nèmsè*.

Autruche, s. f., شترمرغ *chetour-mourgh*.

Autrui, s. m., مردم *mèrdoum*, a. غیر *ghèir*, pr. t. *ghaïr*, pl. اغیار *èghiar*, pr. t. *aghiar*.

Auvent, s. m., سایه‌بان *sayèban*.

Auxiliaire, adj. des 2 g., یاور *yavèr*, مددرسان *mèdèd-rèçan*, امداد کننده *èmdad kounèndè*.

Avalanche, s. f., سرازیر شدن برف از کوه *sèrazir choudèné bèrf èz kouh*, بهمن *bèhmèn*.

AVAL, s. m., سرازیر *sèrazir*, نشیب *nèchib*.

AVALER, v. a., تناول کردن *tènavoul kèrdèn*, بلعیدن *bèl'idèn*; — avalé, e, بلعیده شده *bèl'idè choudè*.

AVANCE, s. f., پیش *pich*, a. مسابقت *mouçabèqèt*, pr. t. *mouçabaqat*; — payement avant le terme, پول پیشکی *poulé pichèki*, مساعده *mouça'èdè*.

AVANCEMENT, s. m., a. ترقّی *tèrèqqi*.

AVANCER, v. a., pousser en avant, پیش کشیدن *pich kèchidèn*; — v. n. پیش رفتن *pich rèftèn*, جلو رفتن *djeloou rèftèn*; — s'avancer. Voir le précédent.

AVANIE, s. f., a. افترا *èftèra*, pr. t. *iftira*.

AVANT, prép., پیش *pich*, a. قبل *qèbl*, pr. t. *qabl*, اوّل *èvvèl*; — avant d'aller, پیش از رفتن *pichèz rèftèn*; — avant vous پیش از شما *pich èz chouma*, قبل از شما *qèbl èz chouma*; — en avant, پیش *pich*, جلو *djeloou*.

AVANT-BRAS, s. m., آرش *ârèch*, pr. t. *ârich*.

AVANT-COUR, s. f., حیاط بیرونی *hèyaté birouni*.

AVANT-COUREUR, s. m., qui devance, پیشرو *pich-roou*, پیش آهنگ *pich-âhèng*; — qui annonce quelque chose پیك *pèik*, a. برید *bèrid*.

AVANT-GARDE, s. f., سر آهنك سپاه *sèr-âhèngué sèpah*, a. مقدّمة الجیش *mouqèddèmèt-oul-djèich*, pr. t. *mouqaddimèt-ul-djèich*.

AVANT-HIER, adv., پریروز *pèrirouz*, پرندوش *pèrèndouch*.

AVANT QUE, conj., پیش *pich*, پیش از آنکه *pich èz ôn ké*; پیش از *pich èz*.

AVANT-PROPOS, s. m., a. مقدّمه *mouqèddèmè*, pr. t. *mouqaddimè*.

Avantage, s. m., سود *soud*, a. فایده *faïdè*, pl. فواید *fèvayèd*, خیر *khèir*, pr. t. *khaïr*, نفع *nèf'*, pr. t. *naf'*, منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *mènfa'at*, pl. منافع *mènafè'*, pr. t. *mènafi'*.

Avantageux, euse, adj., سودمند *soudmènd*, بافایده *ba-faïdè*, a. نافع *nafè'*, pr. t. *nafi'*.

Avantageusement, adv., با فایده *ba faïdè*.

Avantager, v. a., بیشتر دادن *bichtèr dadèn*.

Avant tout, adv., پیش از همه چیز *pich èz hèmè tchiz*, a. اوّلاً *èvvèlèn*.

Avant-veille, s. f., دوروز پیش *dou rouz pich*.

Avare, adj. des 2 g., تنگ دست *tèng-dèst*, a. خسیس *khècis*, بخیل *bèkhil*.

Avarice, s. f., تنگدستی *tèng-dèsti*, a. بخل *boukhl*, خسّت *khèssèt*, pr. t. *khissèt*, طمع *tèmè'*, pr. t. *tama'*.

Avarie, s. f., خرابی *khèrabi*, آفت زدگی *âfèt-zèdègui*, a. خسارت *khèçarèt*, pr. t. *khaçarèt*.

Avarier (S'), v. pron., خراب شدن *khèrab chouden*, ضایع شدن *zayè' choudèn*; — avarié, e, خراب شده *khèrab choudè*, خراب *khèrab*.

Avec, prép., با *ba*, همراه *hèm-rah*, ب, به *bè*; — avec moi, با من *ba mèn*, همراه من *hèm-rahé mèn*; — avec votre permission, باذن شما *bè-èzné chouma*.

Aveline, s. f. V. **Noisette**.

Avenant, e, adj., خوش آیند *khoch-âyènd*.

Avènement, s. m., au trône, جلوس بر تخت سلطنت *djelous bèr tèkhté sèltènèt*, a. جلوس *djelous*, pr. t. *djulous*.

Avenir, s. m., زمان آینده *zèmané âyèndè*; — à l'avenir, بعد از این *bè'èd èz ïn.*

Aventure, s. f., ماجرا *ma-djèra*, a. حادثه *hadècè*, pr. t. *hadicè*, واقعه *vaqè'è*, pr. t. *vaqa'a*; — d'aventure, par aventure, a. اتّفاقًا *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqan*; — à l'aventure, بی مقصود *bi mèqsoud*, هر چه بادا باد *hèr tchè bada bad.*

Aventurer, v. a., بمعرض خطر انداختن *bè-mè'èrèzé khètèr èndakhtèn*; — s'aventurer, خودرا بمعرض خطر انداختن *khoud-ra bè-mè'èrèzé khètèr èndakhtèn.*

Aventurier, e, s., آواره *âvarè*, در بدر *dèr-bè-dèr* ماجرا جو *ma-djèra-djou.*

Avenue, s. f., خیابان *khiaban.*

Avérer, v. a., تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn*, وارسی کردن *va-rèci kèrdèn.*

Averse, s. f., باران شدید *barané chèdid*, باران ناگهان *barané naguèhan.*

Aversion, s. f., a. نفرت *nèfrèt*, اکراه *èkrah*, pr. t. *ikrah.*

Avertir, v. a., آگاه کردن *âgah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, اخبار کردن *èkhbar kèrdèn*; — averti, e, آگاه شده *âgah choudè*, خبر دار شده *khèbèr-dar choudè.*

Avertissement, s. m., آگاهی *âgahi*, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*, pl. اخبار *èkhbar.*

Aveu, s. m., a. اقرار *èqrar* pr. t. *iqrar*, اعتراف *è'ètèraf*, pr. t. *i'tiraf.*

Aveugle, adj. et s., نابینا *na-bina*, کور *kour*, a. اعمی *è'èma*, pr. t. *a'ma.*

Aveuglement, s. m., نابینائی *na-binayi*, کوری *kouri*, a. عمی *'èma*, pr. t. *'ama.*

Aveuglément, adv., مثل نابینا *mèslé na-bina*, کورانه *kou-ranè*.

Aveugler, v. a., کور کردن *kour kèrdèn*, چشم کندن *tchèchm kèndèn*.

Avicenne, nom prop., a. ابوعلی ابن سینا *èbou 'èli èbn sina*, pr. t. *abou 'ali ibn sina*.

Avide, adj. des 2 g., آزمند *âzmènd*, گداچشم *guèda-tchèchm*,

Avidement, adv., بگدا چشمی *bè-guèda-tchèchmi*, a. حرصًا *hèrsèn*, pr. t. *hirsèn*.

Avidité, s. f., آز *âz*, آزمندی *âzmèndi*, a. حرص *hèrs*, pr. t. *hirs*.

Avilir, v. a., خوار کردن *khar kèrdèn*, ذلیل کردن *zèlil kèrdèn*; — s'avilir, ذلیل شدن *zèlil choudèn*; — avili, e, خوار شده *khar choudè*, ذلیل شده *zèlil choudè*.

Avilissant, e, adj., باعث خواری *ba'ècé khari*, باعث رذالت *ba'ècé rèzalèt*.

Avilissement, s. m., خواری *khari*, a. حقارت *hèqarèt*, رذالت *rèzalèt*.

Aviron, s. m., فه *fèh*, خله *khèlè*, vulg. پاروی زورق *paroui zoourèq*.

Avis, s. m., opinion, a. اعتقاد *è'ètèqad*, pr. t. *i'tiqad*, رای *rè'i*, pl. آرا *âra*; — avertissement, v. ce mot; — conseil, پند *pènd*, a. نصیحت *nècihèt*, pr. t. *nacihat*, pl. نصایح *nèçayèh*, pr. t. *naçaïh*.

Avisé, e, adj., آگاه *âgah*, a. متنبّه *moutènèbbèh*, pr. t. *mutènèbbih*.

Aviser, v. a., آگاهی دادن *âgahi dadèn*, مخبر کردن *moukhbèr kèrdèn*, اطّلاع دادن *èttèla' dadèn*; — s'aviser, بخاطر رسیدن *bè-khatèr rècidèn.*

Aviver, v. a. V. **Raviver**.

Avocat, s. m., وکیل دعوای شرعی *vèkilé dè'èvaï chèr'i.*

Avoine, s. f., دو سر *dou-sèr*, کرکاس *kèrkas.*

Avoir, v. a., داشتن *dachtèn*; — il a de l'argent, پول دارد *poul darèd*; — j'ai, دارم *darèm*; — il a, دارد *darèd*; — nous avons, داریم *darim*; — j'avais, میداشتم *midachtèm*, ou, داشتم *dachtèm*; — j'aurai, خواهم داشت *khahèm dacht*; — si j'avais, اگر میداشتم *èguèr midachtèm*; — je n'ai pas, ou, je n'en ai pas, ندارم *nèdarèm*; — y a-t-il? دارد یا نه *darèd ya nè*; — n'y a-t-il pas, آیا ندارد *âya nèdarèd*, ایا نیست *âya nist.*

Avoisiner, v. a., نزدیك شدن *nèzdik choudèn*, همجوار شدن *hèm-djèvar choudèn.*

Avortement, s. m., بچه انداختن *bètchè èndakhtèn.* — سقط.

Avorter, v. n., بچه انداختن *bètchè èndakhtèn*, اسقاط کردن جنین *èsqat kerdèné djènïn.*

Avorton, s. m., افگانه *èfganè*, اپگانه *èpganè.*

Avoué, s. m., a. وکیل *vèkil.*

Avouer, v. a., اقرار کردن *èqrar kèrdèn*, اعتراف کردن *è'ètèraf kèrdèn.*

Avril, s. m., نیسان *nèiçan*, pr. t. *niçan*, اردی بهشت *ourdi-bèhècht* (moins usité).

Axe, s. m., a. محور *mèhvèr*, pr. t. *mihvèr*; — axe de la terre, محور زمین *mèhvèré zèmin*, a. محورالارض *mèhvèr-oul-èrz*, pr. t. *mihvèr-ul-èrz.*

Axiome, s. m., a. قول حکما *qooulé houkèma*, قول مسلّم *qooulé moucèllèm* pr. t. *qavli mucèllèm*, قاعدهٔ مسلّم, *qa'èdèyé moucèllèm*, pr. t. *qa'adèi mucèllèm*.

Axonge, s. f., پیه حیوانات *piké hèivanat*.

Azedarac, s. m., درخت آزاد *dèrèkhté âzad*, آزاد درخت *âzad-dèrèkht*.

Azérole, s. f., کوهج *kouhèdj*, a. زعرور *zè'èrour*, pr. t. *za'rour*.

Azérolier, s. m., درخت کوهج *dèrèkhté kouhèdj*.

Azime, adj. des 2 g., بی مایه *bi-mayè*, a. فطیر *fètir*.

Azur, s. m., لاجورد *ladjouvèrd*.

Azuré, e, adj., لاجوردرنگ *ladjouvèrd-rèng*, لاجوردی *ladjouvèrdi*.

B

Babel, (Tour de), برج نمرود *bourdjé nèmroud*, pr. t. *burdji nèmroud*.

Babeurre, s. m., دوغ *dough*.

Babil, **babillage**, s. m., ژاژ گوئی *jaj-gouyi*, یاوه گوییی *yavè-gouyi*.

Babillard, e, adj., ژاژ گوی *jaj-gouï*, یاوه گوی *yavè-gouï*.

Babiller, v. n., ژاژ گوئی کردن *jaj-gouyi kèrdèn*, یاوه گفتن *yavè goftèn*.

Babiole, s. f., آلت طفل بازی *âlèté tèfl-bazi*, بازیچه *bazitchè*.

Babord, s. m., طرف چپ کشتی *tèrèfé tchèpé kèchti*.

Babouche, s. f., پاپوش *pa-pouch*, افزار پا *èfzaré pa*, کفش *kèfch*.

Bac, s. m., کلك *kèlèk*.

Bacchanal, s. m., هنگامه *hèngamè*.

Bachique, adj. des 2 g., متعلق بشراب *moutè'èllèq bè-chèrab*.

Bâcler, v. a., نامربوط درست کردن *na-mèrbout droust kèrdèn*.

Badaud, s. m., کهبل *keuhbèl*.

Badauderie, s. f., آوارگی *âvarègui*, بیهودگی *bihoudègui*.

Badiane, s. f., بادیان *badian*, رازیانه *rasianè*.

Badigeonner, v. a., دیوار را رنگ زدن *divar-ra rèng zèdèn*.

Badigeonneur, s. m., رنگ زن *rèng-zèn*.

Badin, e, adj., شوخ *choukh*, لاغ زن *lagh-zèn*.

Badinage, s. m., شوخی *choukhi*, a. هزله *hèzlè*, pl. هزلیات *hèzliyat*.

Badine, s. f., چوب دست *tchoubé dèst*.

Badiner, v. n., شوخی کردن *choukhi kèrdèn*, ظرافت کردن *zèrafèt kèrdèn*.

Badinerie, s. f. V. **Badinage**.

Bafouer, v. a., ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*, استهزا کردن *èstèhza kèrdèn*.

Bagasse, ou **Bagace**, s. f., نی شکر کوبیده *nèi-chèkèré koubidè*, نی شکر له شده *nèi-chèkèré lèh choudè*.

Bagage, s. m., بار *bar*, بنه *bounè*, اسباب سفر *èsbabé sèfèr*.

Bagarre, s. f., هنگامه *hèngamèh*, a. قیل و قال *qil-o-qal*, عربده *'èrbèdè*, pr. t. *'arbèdè*.

Bagatelle, s. f., چیزی ناقابل *tchizi na-qabèl*.

Bagdad, بغداد *baghdad.*

Bagne, s. m., چاه زندان *tchah-zèndan.*

Bague, s. f., انگشتر *èngouchtèr.*

Baguenauder, v. n., ول گشتن *vèl guèchtèn*, بیهوده گردیدن *bihoudè guèrdidèn.*

Baguette, s. f. چوب دست *tchoubé dèst*; — de fusil, سنبه *soumbè.*

Bai, adj., کهر *kèhèr.*

Baie, s. f., rade, لنگر گاه *lènguèr-gah*; — petit fruit, دانه *danè*, a. حبّه *hèbbè*, pr. t. *habbè.*

Baigner, v. a., خیسانیدن *khiçanidèn*; — il signifie aussi arroser, سیرآب کردن *sir-âb kèrdèn*, شادآب کردن *chad-âb kèrdèn*; — se baigner, توی آب رفتن *toui âb rèftèn*, آب تنی کردن *âb-tèni kèrdèn.*

Baigneur, euse, s., qui se baigne, توی آب رونده *toui âb rèvèndè*; qui baigne, a. حمّامی *hèmmami*, a. t. حمّامچی *hèmmamtchi.*

Baignoire, s. f., آبدان *âbdan*, a. مسغل *mèsghèl.*

Bail, s. m., اجاره نامچه *èdjarè-namtchè.*

Baillement, s. m., دهان دره *dèhan-dèrè*, خمیازه *khèmyazè*, فاژ *faj*, آسا *âça.*

Bailler, v. n., دهان دره کردن *dèhan-dèrè kèrdèn*, خمیازه کشیدن *khèmyazè kèchidèn.*

Baillon, s. m., بند دهان *bèndé dèhan.*

Baillonner, v. a., دهان بستن *dèhan bèstèn.*

Bain, s. m., گرمابه *guermabè*, گرماوه *guèrmavè*, a. حمّام *hèmmam*; — prendre un bain, حمّام رفتن *hèmmam rèftèn.*

Baïonnette, s. f., نیزهٔ تفنگ *nèizèyé tufèng*, نیزه *nèizè*; — fusil à baïonnette, تفنگ نیزه دار *tufèngué nèizè-dar*, t. سنکولو تفنگ *sungulu-tufèng*.

Baïram, s. m., روز عید *rouzé 'èid*, عید نوروز *'èidé nou-rouz*, a. عید *'èid*.

Baise-main, s. m. دستبوسی *dèst-bouci*.

Baiser, v. a., بوسیدن *boucidèn*, ماچ کردن *match kèrdèn*, بوسه دادن *boucè dadèn* (ou گرفتن *guèrèftèn*), a. تقبیل *tèqbil*; — se baiser همدیگررا بوسیدن *hèm-diguèr-ra boucidèn*.

Baiser, s. m., ماچ *match*, بوسه *boucè*; — de paix, بوسهٔ آشتی *boucèyé âchti*.

Baiseur, euse, s., بوسه گیرنده *boucè guirèndè* (ou کننده *kounèndè*).

Baisse, s. f., کاست *kast*, پستی *pèsti*, a. تنزل *tènèzzoul*.

Baisser, v. a., پائین آوردن *payïn âvourdèn*; — de prix تنزل کردن *tènèzzoul kèrdèn*, ارزان شدن *èrzan choudèn*; — se baisser, خم شدن *khèm choudèn*; — baissé, e, پائین آمده *payïn âmèdè*.

Bal, s. m., مجلس رقص *mèdjlècé rèqs*; — bal masqué, مجلس رقص به تبدیل لباس *mèdjlècé rèqs bè-tèbdilé lèbas*.

Baladin, e, s., بازیگر *bazi-guèr*, رقصنده *rèqsèndè*, a. مقلّد *mouqèllèd*, pr. t. *muqallid*, رقّاص *rèqqas*, pr. t. *raqqas*.

Balafrer, v. a., روی کسی زخمدار کردن *rouï kèci zèkhm-dar kèrdèn*.

Balafre, s. f., اثر زخم *ècèré zèkhm*.

Balai, s. m., جاروب *djaroub*, vulg. *djarou*.

Balais, adj.; — rubis-balais, a. لعل *lè'èl.*

Balance, s. f., ترازو *tèrazou.*

Balancement, s. m., خرام *khèram.*

Balancer, v. a., tenir en équilibre, موازنه كردن *mouvazènè kèrdèn*, تعديل كردن *tè'èdil kèrdèn*; — faire mouvoir, جنباندن *djoumbandèn*; — se balancer, كرازيدن *guèraziden* (il est vieux), خراميدن *khèramidèn.*

Balançoire, s. f., گواچه *gouvatchè*, بادپيچ *bad-pitch*, جنبلول *djoumbeloul*, چنچلی *tchèntchouli.*

Balayer, v. a., جاروب كردن *djaroub kèrdèn*, vulg. جارو كردن *djarou kèrdèn.*

Balayeur, euse, s. جاروب كننده *djaroub kounèndè*, جاروب كش *djaroub-kèch.*

Balayures, s. f. pl., خاكروبه *khak-roubè.*

Balbutiement, s. m. V. **Balbutier.**

Balbutier, v. n., كلته كردن *kèltè kèrdèn*, لكنت داشتن *louknèt dachtèn*, a. تعتع كردن *tè'tè' kèrdèn*, تمتمه كردن *tèmtèmè kèrdèn.*

Balcon, s. m., طارمی *taroumi*, غلام گردش *ghoulam-guèrdèch*, شاهنشين *chah-nichïn*; en dialecte *ghilanien*, شيشه خاره *chichè-kharè.*

Baldaquin, s. m., سايهبان *sayèban*, pr. t. *saïban.*

Baleine, s. f., نهنگ *nèhèng.*

Balise, s. f., علامت در دريا *'èlamèt dèr dèria.*

Baliste, s. f., منجنيق *mèndjèniq*, a. قذاف *qazaf.*

Baliverne, s. f., حرف پوچ *hèrfé poutch*, حرف بيهوده *hèrfé bihoudè*, a. ترّهات *tèrrèhat.*

Baliverner, v. n., بيهوده گفتن *bihoudè goftèn*, ژاژ گوئی

کردن *jaj-gouyi kèrdèn,* یاوه گفتن *yavè goftèn.*

Balle, s. f., petite boule faite d'étoffe, گروهه *guèrouhè,* گوی *gouï,* vulg. طوپ *toup* (turc) ; — petite boule de plomb, گلوله *gouloulè* ; — de marchandise, لنگه *lènguè.*

Ballet, s. m., a. رقص *rèqs,* pr. t. *raqs.*

Ballon, s. m., aérostat, کشتی هوا *kèchtii hèva* ; — à jouer, t. طوپ *toup.*

Ballot, s. m., لنگه *lènguè.*

Ballottage, s. m., a. قرعه *qour'è,* pr. t. *qour'a.*

Ballotter, v. n., procéder à un nouveau scrutin, بقرعه انداختن *bè-qour'è èndakhtèn* ; — remuer en tous sens, جنبانیدن *djoumbanidèn.*

Ballottement. V. Ballottage.

Balourdise, s. f., کار خام *karé kham,* کار نامعقول *karé namè'èqoul.*

Balourd, e, s., a. احمق *èhmèq,* pr. t. *ahmaq.*

Balsamine, s. f. plante, گل حنا *goulé hèna.*

Balsamique, adj. des 2 g., بلسانبو *bèlsan-bou,* بلسان آمیز *bèlsan-âmiz,* a. بلسانی *bèlsani.*

Balsamum, s. m., بلسان *bèlsan.*

Baltique (Mer), دریای بلتیك *dèriaï bèltik.*

Balustrade, s. f., نرده *nèrdè,* صراحی *sourahi,* شبکه *chèbèkè.*

Balustre, s. m. V. Balustrade.

Balzane, s. f., سفیدئی پای اسب *sèfidii paï èsp.*

Bambin, s. m., کودک خرد *koudèké khourd,* طفل کوچك *tèflé koutchèk.*

Bamboche, s. f., marionnette, a. ایازل *èyazèl*, pr. t. *ayazil*; — débauche, v. ce mot.

Bambocher, v. n., عیش و عشرت کردن *'èich-o-'èchrèt kèrdèn*.

Bambou, s. m., نی هندی *nèyé hèndi*, خیزران *khèizerun*.

Ban, s. m., publication de mariage, اعلام عروسی *è'èlamé 'èrouci*; — exil, v. **Bannissement**.

Banal, e, adj., a. عامّ *'âmm*, عوامّی *'èvammi*, pr. t. *'avammi*.

Banane, s. f., انجیر آدم *èndjiré âdèm*, a. موز *moouz*, pr. t. *mouz*.

Bananier, s. m., درخت موز *dèrèkhté moouz*.

Banc, s. m., سکو *sèkou*, نشیمن *nèchimèn*, t. اسکملی *èskèmli*, a. مصطبة *mèstèbè*; — de sable, کمر ریگ *kèmèré rig*.

Bancal, e, adj., کج‌پا *kèdj-pa*.

Bancroche, adj. des 2 g. V. **Bancal**.

Bandage, s. m., خسته بند *khèstè-bènd*, a. ضماد *zèmad*, pr. t. *zimad*.

Bandagiste, s. m., خسته‌بند ساز *khèstè-bènd-saz*.

Bande, s. f., نوار *nèvar*, بند *bènd*, a. ضماد *zèmad*; — troupe, گروه *guerouh*, a. فوج *fooudj*, pr. t. *fèvdj*, pl. افواج *èfvadj*.

Bandelette, s. f., بند کوچك *bèndé koutchèk*.

Bander, v. a., بستن *bèstèn*, پیچانیدن *pitchanidèn*; — v. n., کشیده شدن *kèchidè choudèn*, نعوظ کردن *nou'ouz kèrdèn*.

Banderole, s. f., علم زینت *'èlèmé zinèt*.

Bandit, s. m., رهزن *rèh-zèn*, راهزن *rah-zèn*.

Bandoulier, s. m. V. **Bandit.**

Bandoulière, s. f., بند تفنگ *bèndé tufèng.*

Bannière, s. f., بيدق *bèidèq*, a. رايت *rayèt*, pl. رايات *rayat*, علم *'èlèm*, pr. t. *'alèm.*

Bannir, v. a., نفي كردن *nèfi kèrdèn*, اخراج بلد كردن *èkhradjé bèlèd kèrdèn*; — banni, e, نفي شده *nèfi choudè.*

Banissable, adj. des 2 g., شايان اخراج بلد *chayané èkhradjé bèlèd.*

Banissement, s. m., a. نفي *nèfi.*

Banque, s. f., صرّافخانه *sèrraf-khanè.*

Banqueroute, s. f., ور شكستگى *vèr-chèkèstègui*, a. افلاس *èflas*, pr. t. *iflas*; — faire banqueroute, ور شكست شدن *vèr-chèkèst choudèn.*

Banqueroutier, s. m., ورشكست *vèr-chèkèst.*

Banquet, s. m., جشن *djèchn*, مهمانى *mèhmani*, a. ضيافت *ziafèt.*

Banquette, s. f., سندلئى كوچك *sèndèlii koutchèk.*

Banquier, s. m., a. صرّاف *sèrraf*, pr. t. *sarraf.*

Baptême, s. m., a. تعميد *tè'èmid* pr. t. *ta'mid*, معموديّت *mè'èmoudiyèt.*

Baptiser, v. a., تعميد كردن *tè'èmid kèrdèn.*

Baptismal, e, adj., a. مخصوص بتعميد *mèkhsous bè-tè'èmid.*

Baptistoire, s. m., دفتر تعميد *dèftèré tè'èmid.*

Baquet, s. m., طشت چوبين *tèchtè tchoubïn.*

Baragouiner, v. a., نامربوط حرف زدن *na-mèrbout hèrf zèdèn.*

Baraque, s. f., كاز *kaz*, خانهٔ چوبين *khanèyé tchoubïn.*

Baraterie, s. f., خیانت رئیس کشتی *khianèté rèyicé kèchti.*

Baratte, s. f., اسباب کره سازی *èsbabé kèrè-sazi.*

Barbacane, s. f., دیده‌گاه *didè-gah*, سوراخ دیوار *sourakhé divar.*

Barbare, adj. des 2 g., cruel, بی رحم *bi-rèhm*; — non civilisé, جنگلی *djènguèli*, a. وحشی *vèhchi*, pr. t. *vahchi.*

Barbarie, s. f., cruauté, بی رحمی *bi-rèhmi*, سخت دلی *sèkht-dèli*; — manque de civilisation, درشتی *drouchti*; — nom de pays, ممالك مغربی *mèmalèké mèghrèbi.*

Barbaresque, adj. des 2 g., a. مغربی *mèghrèbi*, pr. t. *maghrèbi.*

Barbarisme, s. m., a. غلط مشهور *ghèlèté mèchhour.*

Barbe, s. f., ریش *rich*; — barbe blanche, ریش سفید *riché sèfid*; — faire la barbe, et, se faire la barbe, se raser, ریش تراشیدن *rich tèrachidèn.*

Barbeau, s. m., a. اخراس الکلب *èkhras-oul-kèlb.*

Barbet, s. m., سگ درازموی *sègué dèraz-moui.*

Barbier, s. m., سر تراش *sèr-tèrach*, دلاک *dèllak*, a. حلاق *hèllaq*, pr. t. *hallaq.*

Barbifier, v. faire la barbe.

Barboter, v. n., توی گل (آب ou) راه رفتن *toui guèl* (ou *âb*) *rah rèftèn.*

Barboteur, s. m., اردك خانگی *eurdèké khanègui.*

Barboteuse, s. f., فاحشهٔ بازاری *fahèchèyé bazari*, جنده *djèndè.*

Barbouillage, s. m., آلایش *alayèch*, a. کسافت *kèçafèt.*

Barbouiller, v. a., salir, چرك کردن *tchèrk kèrdèn*,

کسیف کردن *kècif kèrdèn*; — peindre mal, بکسافت نقاشی کردن *bè-kèçafèt nèqqachi kèrdèn.*

Barbouilleur, se, کسافت کننده *kèçafèt kounèndè.*

Barbu, e, adj., ریشدار, *rich-dar.*

Barbue, s. f., poisson, سپرماهی *sèpèr-mahi.*

Bardache, s. m., کونی *kouni*, کونده *koun-dèh.*

Barder (un cheval), v. a., برگستوان روی اسب نهادن *bèr-goustèvan rouï èsp néhadèn.*

Barde, s. f., برگستوان *bèrgoustèvan.*

Barguigner, v. n., تردید کردن *tèrdid kèrdèn.*

Baril, s. m., پیپ *pip*, چلیك *tchèlik.*

Bariolé, e, adj., رنگارنگ *rèng-a-rèng.*

Barioler, v. a., رنگارنگ کردن *rèng a-rèng kèrdèn*, گوناگون کردن *goun-a-goun kèrdèn.*

Baromètre, s. m., میزان هوا *mizané hèva*, a. میزان الهوا *mizan-oul-hèva*, pr. t. *mizan-ul-hava.*

Baroque, adj. des 2 g., a. غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, عاجیب *'èdjib*, pr t. *'adjib.*

Barque, s. f., ناوه *navè*, زورق *zoourèq.*

Barrage, s. m., barrière, a. سد *sèdd*; — droit qu'on paye pour passer, رسوم راهداری *rouçoumé rah-dari.*

Barre, s. f., تیر *tir*, پانه *panè*; — trait de plume, a. خط *khètt.*

Barrer, v. a., از پشت محکم کردن *èz poucht meuhkèm kèrdèn*, بستن *bèstèn.*

Barrette, s. f., کلاه *koulah.*

Barricade, s. f., سنگر *sènguèr*, سد کوچه *sèddé koutchè*, a. متریس *mètèris*, t. طابور *tabor.*

Barricader, v. a., مسدود کردن *mèsdoud kèrdèn*, سنگر بستن *sènguèr bèstèn*, گرفتن *guèrèftèn*; — se barricader, قایم شدن *qayèm choudèn*, پنهان شدن *penhan choudèn*; — barricadé, e, گرفته شده *guèrèftè choudè*, a. مسدود *mèsdoud*.

Barrière, s. f., سد راه *sèddé rah*.

Barrique, s. f., پیپ بزرگ *pipé bouzourg*.

Bartovelle, s. f., کبک سرخ رنگ *kèpké sourkh-rèng*.

Bas, s. m., جوراب *djourab*.

Bas, s. m., partie inférieure, پست *pèst*, پائین *payïn*, زیر *zir*; — en bas, پائین *payïn*; — tomber en bas, پائین افتادن *payïn ouftadèn*; — le bas-ventre زیر شکم *ziré chèkèm*.

Bas, adv., — mettre bas les armes, اسلحه بزمین انداختن *èslèhè bè-zèmïn èndakhtèn*, تسلیم اسلحه کردن *tèslimé èslèhè kèrdèn*; — parler bas, (یواش ou) آهسته حرف زدن *âhèstè* (ou *yavach*) *hèrf zèdèn*; — tout bas, آهسته *âhèstè*, یواش *yavach*; — en parlant des animaux, mettre bas, بره کردن *berè kèrdèn*, زائیدن *zayidèn*.

Bas, se, adj., a. دنی *dèni*; — ce bas monde, این دنیای دنی *ïn douniaï dèni*; — vil, فرومایه *ferou-mayè*, a. رذیل *rèzil* — à bas prix, ارزان *èrzan*.

Basane, s. f., مشین *mèchïn*.

Basané, e, adj., سیاه چهره *siah-tchèhrè*, a. اسمر *èsmèr*.

Bascule, s. f., لنگر *lènguèr*.

Base, s. f., پایه *payè*, پایگاه *paï-gah*, a. اساس *èças*.

Baser, v. a., پایه دار کردن *payè-dar kèrdèn*, پایدار کردن *paï-dar kèrdèn*; — se baser, استناد کردن *èstènad kèrdèn*.

Bas-fond, s. m., زمین پست *zèminé pèst*, گودال *gooudal*; — de mer, سنار *sènar*.

Basilic, s. m., شاه سپرغم *chah-sèpèrghèm*, شاه اسپرغم *chah-èspèrghèm*, a. ریحان *rèihan*.

Basilique, s. f., کلیسای بزرگ *kliçaï bouzourg*.

Basque, s. f., دامن *damèn*.

Basse, s. f., آواز بم *âvazé bèm*, بم *bèm*; — instrument de musique, کمانچهٔ بزرگ *kemantchèyé bouzourg*.

Basse-cour, s. f., حیاط مرغان *hèyaté mourghan*.

Bassesse, s. f., فرو مایگی *ferou-mayègui*.

Bassement, adv., بفرو مایگی *bè-ferou-mayègui*.

Bassin, s. m., لگن *lèguèn*, طشت *tècht*; les deux bassins d'une balance, شاهینهای ترازو *chahïnhaï tèrazou*; — pièce d'eau, a. حوض *hoouz*, pr. t. *haouz*.

Bassiner, v. a., گرم کردن بستر *guèrm kèrdèné bèstèr*.

Bassinoire, s. f., اتوی رختخواب *outouï rèkhté-khab*.

Bassora, ville, a. بصره *bèsrè*.

Bastion, s. m., سنگر *sènguèr*, بستیان *bèstian*.

Bastonnade, s. f., کتک کاری *keutèk-kari*, چوبزنی *tchoub-zèni*.

Bastringue, s. m., میخانهٔ ادبار *mèi-khanèyé èdbar*.

Bât, s. m., پالان *palan*.

Bataille, s. f., نبرد *nèbèrd*, پیکار *pèigar*, رزم *rèzm*, جنگ *djèng*, a. محاربه *mouharèbè*; — livrer bataille, بجنگ اقدام کردن *bè-djèng èqdam kèrdèn*; — gagner la bataille, غالب آمدن *ghalèb âmèdèn*; — perdre la bataille, مغلوب شدن *mèghloub choudèn*, شکست خوردن *chèkèst khourdèn*; — champ de bataille, میدان جنگ

meidané djèng, میدان محاربه *mèidané mouharèbè*, pr. t. *mèidani muharèbè*.

Batailler, v. n., ستیزه کردن *sètizè kèrdèn*.

Bataillon, s. m., جرگه *djèrguè*; — bataillon carré, a. قلعه *qèl'è*, pr. t. *qal'a*; — chef de bataillon, سرکردهٔ جرگه *sèr-kèrdèyé djèrguè*.

Batardeau, s. m., بندآب *bènd-âb*.

Bâtard, e, adj., حرام زاده *hèram-zadè*, a. ولد زنا *vèlèdé zèna*, pr. t. *vèlèdi zina*.

Bateau, s. m., زورق *zoourèq*; — bateau à vapeur, کشتی بخار *kèchtii boukhar*.

Batelage, s. m., حقّه بازی *houqqè-bazi*.

Bateleur, s. m., حقّه باز *houqqè-baz*.

Batelier, ère, s., a. t. زورقچی *zoourèqtchi*.

Bâter, v. a., پالان گذاشتن *palan gouzachtèn*.

Bâti, s. m., دوخت درشت *doukhté droucht*.

Batifoler, v. n., مثل طفل بازی کردن *mèslé tèfl bazi kèrdèn*.

Bâtiment, s. m., édifice, کرداد *kèrdad*, a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*, pl. ابنیه *èbniè*, عمارت *'èmarèt*, pr. t. *'imarèt*, pl. عمارات *'èmarat*, pr. t. *'imarat*; — navire, کشتی *kèchti*, a. سفینه *sèfinè*, pl. سفاین *sèfayèn*.

Bâtir, v. n., بنا کردن *bèna kèrdèn*, بنّائی کردن *bènnayi kèrdèn*; — bâtir une maison, خانهٔ بنا کردن *khanèyi bèna kèrdèn*; — terme de tailleur, coudre à grands points, درشت دوختن *droucht doukhtèn*.

Bâtisse, s. f., بنا سازی *bèna-sazi*, بنّائی *bènnayi*, a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*.

BÂTON, s. m., چوب *tchoub.*

BÂTONNER, v. a., چوب زدن *tchoub zèdèn.*

BATTAGE, s. m., action de battre le blé, خرمن کوبی *khèr-mèn-koubi.*

BATTANT, s. m., d'une cloche, زبانك ناقوس *zèbanèké na-qous*; — d'une porte, لنگۀ در *lènguèyé dèr.*

BATTEMENT, s. m., action de battre, زدن *zèdèn*, a. ضرب *zèrb*; — palpitation, طپش قلب *tèpèché qèlb*, a. خفقان *khèfèqan*, pr. t. *khafaqan.*

BATTE, s. f., t. طوقمق *toqmaq.*

BATTERIE, s. f., plusieurs pièces de canons, طوپخانه *taup-khanè*; — querelle, زد و خورد *zèd-o-khourd*; — pièce qui couvre le bassinet d'une arme à feu, چقماغ تفنگ *tchèqmaghé tufèng*; — de cuisine, اسباب مطبخ *èsbabé mèthèkh.*

BATTOIR, s. m. V. BATTE.

BATTRE, v. a., زدن *zèdèn*, کوفتن *kouftèn*; — l'ennemi بر دشمن فایق شدن *bèr douchmèn fayèq chaudèn*; — le tambour, دهل زدن *douhoul zèdèn*, طبل زدن *tèbl zèdèn*; — le blé, خرمن گندم کوبیدن *khèrmèné guèndoum koubidèn*; — au fig., battre la campagne, هذیان گفتن *hèzian goftèn*; — v. n., le cœur lui bat, دلش میطپد *dèlèch mitèpèd*; — se battre, باهمدیگر دعوا کردن *ba hèm-diguèr dè'èva kèrdèn*, جنگ کردن *djèng kèrdèn*; — battu, e, زده شده *zèdè chaudè*, a. مضروب *mèzraub*, pr. t. *maz-raub.*

BAUGE, s. m., کاهگل *kah-guèl.*

Baudet, s. m., اولاغ کوچك *oulaghé koutchèk*, کرّه‌خر *kourrè-khèr*.

Baudrier, s. m., کمربند شمشیر *kèmèr-bèndé chèmchir*.

Baume, s. m., a. بلسان *bèlsan*.

Baumier, s. m., درخت بلسان *dèrèkhté bèlsan*.

Bavard, e, s., ژاژ خای *jaj-khaï*, هرزه درای *hèrzè-dèraï*, یاوه‌گو *yavè-gou*, لافزن *laf-zèn*, a. فضول *fouzoul*.

Bavardage, s. m., ژاژ خائی *jaj-khayi*, یاوه گوئی *yavè-gouyi*, فضولی *fouzouli*.

Bavarder, v. n., یاوه گفتن *yavè goftèn*, لاف زدن *laf zèdèn*.

Bavarderie, s. f. V. **Bavardage**.

Bave, s. f., آب دهان *âbé dèhan*, لعاب دهان *lou'abé dèhan*.

Baver, v. n., آب دهان ریختن *âbé dèhan rikhtèn*.

Baveux, euse, adj., لعابدار *lou'ab-dar*.

Bayer, v. n., دهان دره کردن *dèhan-dèrè kèrdèn*.

Bazar, s. m., بازار *bazar*, a. سوق *souq*, pl. اسواق *èsvaq*, pr. t. *asvaq*.

Béant, e, adj., دهان باز کرده *dèhan baz kèrdè*.

Béat, e, adj., پارسا *parsa*, a. متدیّن *moutèdèiyïn*.

Béatification, s. f., در سلك اولیا منسلك کردن *dèr sèlké ooulia mounsèlèk kèrdèn*.

Béatifier, v. a., بسعادت ابدی رسانیدن *bè-sè'âdèté èbèdi rèçanidèn*; — béatifié, e, بدرجهٔ سعادت ابدی رسیده *bè-dèrèdjèyé sè'âdèté èbèdi rècidè*.

Béatitude, s. f., سعادت جاودانی *sè'adèté djavèdani*.

Beau, belle, adj., خوب *khoub*, زیبا *ziba*, خوشگل *khoch-guèl*, a. جمیل *djèmil*; — le plus beau, خوبترین *khoubtèrïn*;

— il fait beau, هوا خوب است *hèva khoub èst*; — les beaux arts, a. فنون شريفه *fenouné chèrifè*, pr. t. *funouni chèrifè*; — les belles lettres, a. فنّ انشاء *fènné èncha*, pr. t. *fanni ïncha*; — le beau sexe, زنان *zènan*.

Beaucoup, adv., بسيار *bèciar*, خيلى *khèili*, فراوان *fèravan*; — j'en veux beaucoup, خيلى ميخواهم *khèili mikhahèm*; — il y en a beaucoup, خيلى دارد *khèili darèd* خيليست *khèilist*, فراوان است *fèravan èst*.

Beau-fils, s. m., gendre, داماد *damad*; — qui n'est fils que par alliance ناپسرى *na-pècèri*.

Beau-frère, s. m., frère du mari de la femme, برادر شوهر *bradèré choouhèr*; — frère de la femme épousée, برادرزن *bradèr-zèn*; — le mari de la sœur, شوهر همشيره *choouhèré hèmchirè*; — se dit de deux hommes qui ont épousé deux sœurs, همريش *hèm-rich*, p. t. باجناق *badjanaq*.

Beau-père, s. m., celui qui a épousé notre mère, ou de qui nous avons épousé la fille; dans le premier cas on dit ناپدر *na-pèdèr*, dans le second پدرزن *pèdèr-zèn*, زن پدر *zèn-pèdèr*.

Beauté, s. f., زيبائى *zibayi*, خوشگلى *khoch-guèli* دلبرى *dèl-bèri*, خوبى *khoubi*, a. حسن *heusn*, جمال *djèmal*.

Bec, s. m., نوك مرغان *noouké mourghan*, a. منقار *mènqar*, pr. t. *minqar*, pl, مناقير *mènaqir*; — de plume, نوك قلم *noouké qèlèm*, سر قلم *sèré qèlèm*.

Bécasse, s. f., كفاد *kèfad*.

Bécassine, s. f., ابيا *èbia*, dans le Ghilan, نوشت *noucht*.

Becfigue, s. m., مرغ انجیر خور *mourghé èndjir-khour*, چرنگك *tchèrènguèk.*

Bêche, s. f., بیل *bil.*

Bêcher, v. a., بیل زدن *bil zèdèn*, شخم کردن *chokhm kèrdèn.*

Becqueter, v. a., منقار زدن *mènqar zèdèn.*

Bedaine, s. f., شکم گنده *chèkèmé goundè.*

Bedeau, s. m., دربان کلیسا *dèrbané kiliça.*

Bedon, s. m., homme gros et gras, مرد گنده *mèrdé goundè.*

Bédouin, s. m., a. بدوی *bèdèvi*, pl. بداوی *bèdavi.*

Bégayement, s. m., کلته *kèltè*, a. لکنة *louknèt.*

Bégayer, v. n., کلته کردن *kèltè kèrdèn*, دیر گفتن *dir goftèn.*

Bègue, adj. des 2 g., کلته زبان *kèltè-zèban*, گنگاج *gungadj.*

Bégueule, s. f., زن بافیس *zèné ba-fis.*

Bégueulerie, s. f., فیس *fis.*

Beignet, s. m., خمیر توی روغن سرخ کرده *khèmiré toui roughèn sourkh kèrdè.*

Bêlement, s. m., آواز گوسفند *âvazé gousfènd.*

Bêler, v. n., آواز کردن گوسفند *âvaz kèrdèné gousfènd.*

Belette, s. f., دله *delè*, a. نفخة *nèfkhèt.*

Bélier, s. m., قوچ *goutch* ; — machine de siège گاوسر *gav-sèr*, a. مقمعه *mèqmè'è*, pr. t. *maqma'a* ; — signe du zodiaque, برج حمل *bourdjé hèmèl.*

Bélitre, s. m., ناکس *na-kès.*

Bella-dona, s. f., plante, a. حشیشة الحمرة *hèchichèt-oul-hèmrèt*, pr. t. *hachichèt-ul-hamrat.*

Belle, adj. f. V. **Beau**.

Belle-de-jour, s. f., سوسن صاحرائی *soucèné sèhrayi.*

Belle-de-nuit, s. f., لاله عبّاسی *lalè-'abbassi.*

Belle-fille, s. f., زن پسر *zèn-pècèr*, a. عروس *'èrous.*

Bellement, adv., آهسته *âhèstè*, بملایمت *bè-moulayèmèt.*

Belle-mère, s. f., celle que notre père épouse après la mort de notre mère, نامادری *na-madèri*, مارِیره *marirè*; — à l'égard d'une bru, مادر شوهر *madèré choouhèr*; — à l'égard d'un gendre, مادر زن *madèr-zèn.*

Belle-soeur, s. f., خواهر زن *khahèr-zèn.*

Belligérant, e, adj., جنگ کننده *djèng kounèndè*, a. محارب *mouharèb*, pl. محاربین *mouharèbïn*, pr. t. *muharib*, *muharibïn*, مبارز *moubarèz*, pr. t. *mubariz.*

Belliqueux, se, adj., پرخاشجو *pèrkhach-djou*, جنگجو *djèng djou*, جنگ آور *djèng-âvèr.*

Belvéder, s. m., نظر گاه *nèzèr-gah.*

Ben ou **Benen**, s. m., درخت بید مشک *dèrèkhté bidé mèchk.*

Bénédiction, s. f., برکت یزدانی *bèrèkèté yèzdani*, a. برکت *bèrèket*, pl. برکات *bèrèkat*, pr. t. *bèrèkiat*; — se dit aussi de l'action par laquelle les parents bénissent leurs enfants, دعای خیر *dou'aï khèir.*

Bénéfice, s. m., سود *soud*, a. فائده *faïdè*, pl. فوايد *fèvayèd*, pr. t. *fèvaïd*, منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *manfa'at*, pl. منافع *mènafè'*, pr. t. *mènafi'.*

Bénéficier, v. n., سود کردن *soud kèrdèn*, منفعت کردن *mènfè'èt kèrdèn.*

Benêt, adj. et s. m., a. ابله *èblèh.*

Bénévole, adj. des 2 g., خيرخواه *khèir-khah.*

Bénévolement, adv., از روى خير خواهى *èz rouï khèir-khahi.*

Béni, e, adj. V. **Bénit.**

Bénignement, adv., بمهربانى *bè-mèhrèbani,* بلطف *bè-loutf.*

Bénignité, s. f., رضا جوئى *rèza-djouyi,* مهربانى *mèhrèbani,* a. لطف *loutf.*

Bénin, bénigne, رضا جو *rèza-djou,* مهربان *mèhrèban,* a. حليم *hèlim,* pr. t. *halim.*

Bénir, v. a., دعاى خير كردن *dou'aï khèir kèrdèn,* تقديس كردن *tèqdis kèrdèn,* مبارك كردن *moubarèk kèrdèn* ; — rendre grâce, شكر كردن *choukr kèrdèn,* تشكّر كردن *tèchèkkour kèrdèn.*

Bénit, e, adj., a. مبارك *moubarèk,* pr. t. *mubarèk,* مقدّس *mouqèddès,* pr. t. *mouqaddès.*

Benjoin, s. m., عسلبند *'ècilbènd,* pr. t. *'acilbènd.*

Béquille, s. f., دستوار *dèstvar,* عصاى دوشاخه *'èçaï dou-chakhè.*

Béquiller, v. n., بر عصا تكيه كردن *bèr 'èça tèkiè kèrdèn.*

Bercail, s. m., آغال *âghal,* آغل *âghèl* ; — fig., rentrer au bercail, بدين اصلي بركشتن *bè-diné èsli bèrguèchtèn.*

Berceau, s. m., گهواره *guèhvarè,* a. مهد *mèhd,* pr. t. *mèhèd* ; — fig., lieu où une chose a pris naissance, a. اصل *èsl,* pr. t. *asl,* منبع *mènbè',* مطلع *mètlè'.*

Bercer, v. a., جنبانيدن گهواره *djoumbandèné guèhvarè.*

Berger, ère, s., شبان *chèban,* گلّهبان *guèllèban.*

Bergerie, s. f. V. **Bercail.**

Berlue, s. f., خيرگى چشم *khirèguii tchèchm.*

Berneur, euse, s., fig., ریشخند کننده *rich-khènd kounèndè.*

Berner, v. a., ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn.*

Besace, s. f., خورجین *khourdjïn*, توبره *toubrè.*

Bésicles, s. f. pl., عینك *'èinèk.*

Besogne, s. f., کار *kar*, a. مصلحت *mèslèhèt*, pr. t. *maslahat*, شغل *choughl*, مشغله *mèchghèlè*, pr. t. *mèchghalè.*

Besoin, s. m., a. ضرورت *zerourèt*, احتیاج *èhtiadj*, pr. t. *ihtiadj*, حاجت *hadjèt*; — j'ai besoin ou j'en ai besoin ضرور دارم *zerour darèm*; — je n'en ai pas besoin ضرور ندارم *zerour nèdarèm*, لازم نیست *lazèm nist*; — il a besoin de vous, او بشما محتاج است *ou bè-chouma mouhtadj èst* او بشما احتیاج دارد *ou bè-chouma èhtiadj darèd*; — quel besoin? à quoi bon? چه ضرور *tchè zerour.*

Bestialement, adv., a. مثل حیوان *mèslé hèivan.*

Bestial, e, adj., جانوری *djanèvèri*, a. حیوانی *hèivani*, pr. t. *haïvani*, بهیمی *bèhimi.*

Bestialité, s. f., a. حیوانیّت *hèivaniyèt*, pr. t. *haïvaniyèt.*

Bestiaux, s. m. pl., a. دوابّ *dèvabb*, حیوانات *hèivanat*, pr. t. *haïvanat.*

Bêta, s. m., خیلی بی عقل *khèili bi-'èql*, خیلی حیوان *khèili hèivan.*

Bétail, s. m., a. دوابّ *dèvabb.*

Bête, s. f., جانور *djanèvèr*, a. حیوان *hèivan*, pr. t. *haïvan*, pl. حیوانات *hèivanat*, pr. t. *haïvanat*; — de somme, حیوان بارکش *hèivané bar-kèch*, بارکیر *bar-guir*; — à quatre pieds, حیوان چهارپا *hèivané tchèhar-pa*; — de

proie, حیوان درنده *hèivané dèrèndè*; — sauvage, حیوان وحشی *hèivané vèhchi.*

Bête, sot, peu intelligent, a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*, ابله *èblè*, p. a. بی عقل *bi-'èql.*

Bétel, s. m. plante, پان *pan*, a. تنبول *tèmboul.*

Bêtement, adv., با حماقت *ba hèmaqèt*, بهبی عقلی *bè-bi-'èqli.*

Bêtise, s. f., خریّت *khèriyèt*, ابلهی *èblèhi*; — il a fait une bêtise, خریّت کرده است *khèriyèt kèrdè-èst.*

Bétoine, s. f. کسترہ *kèstèrè.*

Bette, ou **Poirée**. V. **Poirée**.

Betterave, s. f., لبلبو *lèblèbou*, لبو *lèbou*, چغندر *tchou-ghoundour.*

Beuglement, s. m., صدای گاو *sèdaï gav.*

Beugler, v. n., صدا کردن گاو *sèda kèrdèné gav.*

Beurre, s. m., روغن *rooughèn*; — beurre frais, کره *kèrè*, خامه *khamè.*

Beurrer, v. a., کره گذاشتن *kèrè gouzachtèn*, بکره اندودن *bè-kèrè èndoudèn.*

Beurrier, **ère**, adj. et s., روغن فروش *rooughèn-ferouch.*

Bévue, s. f., a. خبط *khèpt*, سهو *sèhv*, غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat.*

Bey, s. m., بك *bèk*, pr. t. *bèi.*

Beylerbey, s. m., بگلربگی *bèglèrbègui.*

Beyrouth (ville), بیروت *bèirout.*

Biais, s. m., کاجی *kèdji*, اریف *ourif*, a. انحراف *ènhèraf*, pr. t. *inhiraf*; — de biais, کج *kèdj.*

Biaisement, s. m., marcher en biaisant, کجراه رفتن *kèdj rah rèftèn*;— détour pour tromper, حیله کاری *hilè-kari.*

Biaiser, v. n., کج رفتن *kèdj rèftèn*; — user de ruse, حیله کردن *hilè kèrdèn.*

Biaiseur, s. m., حیله‌کار *hilè-kar*, pr. t. *hilè-kiar.*

Biberon, s. m., ماچوچه *matchoutchè.*

Bible, s. f. a. تورات *toourat*, pr. t. *tèvrat.*

Bibliographie, s. f., a. فنّ کتبیّه *fènné koutoubiyè.*

Bibliographe, s. m., کتاب آشنا *kètab-âchena.*

Bibliomane, adj. des 2 g., دیوانهٔ کتاب *divanèyé kètab.*

Bibliomanie, s. f., a. p. هوس کتاب *hèvècé kètab.*

Bibliophile, adj. des 2 g. کتابدوست *kètab-doust.*

Bibliothécaire, s. m., کتابخانه دار *kètab-khanè-dar*, ناظر کتابخانه *nazèré kètab-khanè.*

Bibliothèque, s. f., کتاب خانه *kètab-khanè*, pr. t. *kitab-khanè.*

Bien, s. m., نیکی *niki*, نیکوئی *nikouyi*, خوبی *khoubi*, a. خیر *khèir*, pr. t. *khaïr*; — faire du bien, نیکی کردن *niki kèrdèn*; — homme de bien, آدم نیك خواه *âdèmé nik-khah*;— ce qu'on possède, a. مال *mal*, pl. اموال *èmval*, ملک *mèlk*, pl. املاك *èmlak*; — cela fait du bien, این سودمند است *ïn soudmènd èst*, این نافع است *ïn nafè' èst.*

Bien, adv., خوب *khoub*; — très bien, خیلی خوب *khèili khoub*; — il signifie aussi beaucoup, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*; — il y a bien du monde, خیلی جمعیّت است *khèili djèm'iyèt èst.*

Bien-aimé, **e**, adj., جانان *djanan*, جانانه *djananè*, a. عزیز *'èziz*, pr. t. *'aziz.*

Bien-aise, adj., خرسند *khoursènd*, p. t. خشنود *khoch-noud*, a. ممنون *mèmnoun.*

Bien-dire, s. m., فصاحت زبان *fèçahèté zèban*, a. فصاحت *fèçahèt*, pr. t. *fèçahat.*

Bien-disant, s. m., شیرین سخن *chirîn-soukhèn*, سخن سنج *soukhèn-sèndj*, a. فصیح اللسان *fècih-oul-lèçan*, pr. t. *facih-ul-liçan.*

Bien-être, s. m., آسودگی *âçoudègui*, رفاهیّت حال *rèfahiyèté hal.*

Bien-faire, s. m., نیکی کردن *niki kèrdèn*, خوبی کردن *khoubi kèrdèn.*

Bienfaisance, s. f., نیکوکاری *nikou-kari.*

Bienfaisant, e, adj., نیکوکار *nikou-kar*, a. خیّار *khèiyar.*

Bienfait, s. m., نیکی *niki*, a. احسان *èhsan*, pr. t. *ihsan*, نعمت *nè'èmet*, pr. t. *ni'mèt.*

Bienfaiteur, trice, s., a. ولی نعمت *vèli-nè'èmet*; — c'est votre bienfaiteur, ولی نعمت شماست *vèli-nè'èmté choumast.*

Bien-fonds, s. m., a. ملك *mèlk*, pl. املاک *èmlak.*

Bienheureux, se, adj., نیک بخت *nik-bèkht*, سعادتمند *sè'âdètmènd.*

Bien que, conj., اگرچه *èguèr-tchè*, با آنکه *ba ônkè*, a. مع هذا *ma' haza.*

Bienséance, s. f., شایستگی *chayèstègui*, زیبندگی *zibèndègui*, a. ادب *èdèb.*

Bienséant, e, adj., شایسته *chayèstè*, زیبنده *zibèndè*, سزا *sèza.*

Bientôt, adv., زود *zoud*, a. عنقریب *'èn-qèrib*, pr. t. *'an-qarib*; — je reviendrai bientôt, زود بر میگردم *zoud bèrmiguèrdèm.*

Bienveillance, s. f., خیر خواهی *khèir-khahi*, خیر اندیشی *khèir-èndichi*, a. التفات *èltèfat*, pr. t. *iltifat*, عنایت *'ènayèt*, pr. t. *'inayèt*, لطف *loutf*.

Bienveillant, e, adj., نیکخواه *nik-khah*, خیر خواه *khèir-khah*.

Bienvenu, e, adj., خوش آمده *khoch-âmèdè*; — soyez le bienvenu, خوش آمدید *khoch âmèdid*.

Bienvenue, s. f., خوش آمد *khoch-âmèd*, a. میمنت قدوم *mèimènèt-qoudoum*.

Bière, s. f., boisson, آبجو *âb-djoou*; — cercueil, a. تابوت *tabout*.

Biffer, v. a., محو کردن *mèhv kèrdèn*, خطّ بطلان کشیدن *khètté boutlan kèchidèn*.

Bigame, s. f. et adj., دارندهٔ دو زن *darèndèyé dou zèn*.

Bigamie, s. f. دو زن داشتن *dou zèn dachtèn*.

Bigarré, e, adj., رنگارنگ *rèng-a-rèng*, چپار *tchèpar*, a. ابلق *èblèq*, الوان *èlvan*.

Bigarrer, v. a., رنگارنگ کردن *rèng-a-rèng kèrdèn*.

Bigarrure, s. f., رنگارنگ بودن *rèng-a-rèng boudèn*.

Bigler, v. n., بچشم احول نگاه کردن *bè-tchèchmé èhvèl nègah kèrdèn*.

Bigle, adj. des 2 g., چشم احول *tchèchm-èhvèl*, لوچ *loutch*.

Bigot, e, a. متدیّن *moutèdèiyèn*, pr. t. *mutèdèiyïn*.

Bijou, s. m., a. جوهر *djoouhèr*, pr. t. *djèvhèr*, pl. جواهر *djèvahèr*, pr. t. *djèvahir*.

Bijoutier, s. m., جواهری *djèvahèri*.

Bijouterie, s. f., a. جواهر *djèvahèr*, pr. t. *djèvahir*.

Bilan, s. m., a. دفتر دیون ومطالبات *dèftèré douioun vè-moutalèbat.*

Bilboquet, s. m., گوی بازی *goui-bazi.*

Bile, s. f., زرده *zèrdè*, زرداب *zèrd-âb*, a. صفرا *sèfra*, pr. t. *safra.*

Bilieux, se, adj., صفراوی *sèfravi.*

Billard, s. m., بلیارد *bèliard.*

Bille, s. f., گروهه *guèrouhè*, گلوله *gouloulè*, t. طوپجغز *topdjighiz.*

Billet, s. m., نوشته *nèvèchtè*, a. تذکره *tèzkèrè*, رقعه *rouq'è*, pr. t. *rouq'a.*

Billevesée, s. f., حرف ول *hèrfé vèl.*

Biographie, s. f., احوال مردم نویسی *èhvalé mèrdoum-nèvici.*

Bipède, adj. des 2 g., دوپا *dou-pa*, دارندهٔ دوپا *darèndèyé dou pa.*

Bis, adj., du pain bis, نان سیاه *nané siah.*

Bis, adv., دوباره *dou barè*, از نو *èz noou*, از سر *èz sèr*, a. تکرار *tèkrar.*

Bisaïeul, s. m., نیای بزرگ *niaï bouzourg*, جدّ بزرگ *djèddé bouzourg.*

Bisaieule, s. f., مادر نیای بزرگ *madèré niaï bouzourg.*

Bisannuel, le, adj., دو سالی *dou-sali.*

Biscaïen, s. m., گلّه *goullè*, گلوله *gouloulè.*

Biscornu, e, adj., بی ترکیب *bi-tèrkib.*

Biscuit, s. m., نان خشك *nané khochk*, سوخاری *soukhari* (pris du russe).

Bise, s. f., باد زمستان *badé zèmèstan*, باد شمال *badé chèmal.*

Biser, v. n., سیاه شدن *siah choudèn*; — reteindre, دوباره رنگ کردن *dou barè rèng kèrdèn.*

Bismuth, s. m., a. مرقشیطه *mèrqèchitè*, pr. t. *marqachita.*

Bisquer, v. n., کاجخلقی کردن *kèdj-khoulqi kèrdèn.*

Bissac, s. m., توبره *toubrè*, خورجین *khourdjïn.*

Bissextil, e, adj., a. کبیسه *kèbicè*, année bissextile, سال کبیسه *salé kèbicè.*

Bistouri, s. m., نیشتر *nichtèr.*

Bitume, s. m., کزف *kèzèf*, نفط *nèft*, a. قیر *qir.*

Bitumineux, euse, adj., نفطی *nèfti.*

Bivouac, ou **Bivac**, اوردو *ourdou*, pr. t. *ordou.*

Bivouaquer, ou **Bivaquer**, v. a., اوردو زدن *ourdou zèdèn*, در اوردو بیتوتت کردن *dèr ourdou bèitoutèt kèrdèn.*

Bizarre, adj. des 2 g., شگفت *chèguèft*, a. تحف *tohaf*, عجیب *'èdjib*, pr. t. *'adjib*, غریبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*, غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib.*

Bizarrement, adv., بطور عجیب *bè-toouré 'èdjib*, عجیبانه *'èdjibanè*, غریبانه *ghèribanè*, pr. t. *gharibanè.*

Bizarrerie, s. f., چیزی غریب *tchizi ghèrib*, a غرابت *ghèrabèt*, pr. t. *gharabèt.*

Blafard, e, adj., رنگش پریده *rènguèch pèridè.*

Blague, s. f., petit sac, a. کیسه *kicè*; — hablerie, باد پیمائی *bad-pèimayi*, لافزنی *laf-zèni.*

Blagueur, euse, adj., باد پیما *bad-pèima*, لافزن *laf-zèn*, pr. t. *lafazèn.*

Blaireau, s. m., شغاره *chègharè*, شغار *chèghar*, à Ispahan, خوکره *khoukèrè.*

Blâmable, adj. des 2 g., شایستهٔ مذمّت *chayestèyé mèzèmmèt*, a. مذموم *mèzmoum.*

Blâme, s. m., نکوهش *nèkouhèch*, a. ذمّ *zèmm*, مذمّت *mèzèmmèt.*

Blâmer, v. a., سرزنش کردن *sèr-zènèch kèrdèn*, نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn*, مذمّت کردن *mèzèmmèt kèrdèn.*

Blanc, che, adj., سفید *sèfid* سپید *sèpid.*

Blanc-bec, s. m., ساده‌رو *sadè-rou*, بی ریش *bi-rich.*

Blanc d'Espagne, s. m., گل سفید *guèlé sèfid*, pr. t. *guili sèfid.*

Blanc-seing, s. m., مهر سفید *meuhré sèfid.*

Blanchâtre, adj. des 2 g., مایل بسفیدی *mayèl bè-sèfidi.*

Blancheur, s. f., سفیدی *sèfidi.*

Blanchir, v. a., سفید کردن *sèfid kèrdèn*; — le linge, رخت شستن *rèkht choustèn*; — v. n., سفید شدن *sèfid choudèn*; — blanchi, e, سفید شده *sèfid choudè.*

Blanchissage, s. m., شستشو *chousté-chou*, رخت شوئی *rèkht-chouyi*, vulg. رخت شوری *rèkht-chouri.*

Blanchisserie, s. f., شستنگاه *choustèn-gah*, جای رخت شوئی *djaï rèkht-chouyi.*

Blanchisseur, euse, s., رخت شوی *rèkht-choui*, vulg. رخت شور *rèkht-chour.*

Blaser, v. a., سیر کردن *sir kèrdèn.*

Blason, s. m., نشان دودمان *nèchané doudeman.*

Blasphémateur, s. et adj., کفرگو *koufr-gou.*

Blasphématoire, adj. des 2 g., کفرآمیز *koufr-âmiz*, pr. t. *kufr-âmiz.*

Blasphème, s. m., a. كفر *koufr*, pr. t. *kufr*.

Blasphémer, v. n., كفر گفتن *koufr goftèn*.

Blé, s. m., گندم *guèndoum*, a. حنطه *hèntè*; — couper le blé, گندم درويدن *guèndoum dèrèviden* (ou درو كردن *deroou kèrdèn*).

Blème, adj. des 2 g., رنگ پريده *rèng-pèridè*, زرد شده *zèrd choudè*.

Blesser, v. a., زخم كردن *zèkhm kèrdèn*, زخمدار كردن *zèkhm-dar kèrdèn*, مجروح كردن *mèdjrouh kèrdèn*; — se blesser, زخم خوردن *zèkhm khourdèn*, زخمدار شدن *zèkhm-dar choudèn*, مجروح شدن *mèdjrouh choudèn*; — blesser signifie aussi offenser, رنجاندن *rèndjandèn*, رنجانيدن *rèndjanidèn*; — blessé, e, زجمدار *zèkhm-dar*, زخم خورده *zèkhm khourdè*, a. مجروح *mèdjrouh*; — offensé, رنجيده *rèndjidè*, آزرده خاطر شده *âzourdè-khatèr choudè*.

Blessure, s. f., زخم *zèkhm*, ريش *rich*, a. جرح *djèrh*, pr. t. *djurh*.

Bleu, e, adj., كبود *kèboud*, آبى *âbi*; — bleu céleste, لاجورد *ladjvèrd*.

Bleuâtre, adj. des 2 g., نيلگون *nil-goun*.

Bleuir, v. a., كبود كردن *kèboud kèrdèn*; — v. n., كبود شدن *kèboud choudèn*.

Bloc, s. m., توده *toudè*; — en bloc, adv., روى هم *rouï-hèm*.

Blocus, s. m., سدّ گذرگاه *sèddé gouzèr-gah*, سدّ راه عبور *sèddé rahé 'oubour*, a. محاصره *mouhacèrè*, pr. t. *mouhaçara*.

Blond, e, adj., زرد موى *zèrd-mou*.

Blondine, e, adj. V. **Blond.**

Blondir, v. n., زردمو شدن *zèrd-mou choudèn*, زرد شدن *zèrd choudèn.*

Bloquer, v. a., بستن راه آمد ورفت *bèstèné rahé âmèd-o-rèft*, انسداد راه تردّد *ènsèdadé rahé tèrèddoud.*

Blottir (Se), v. pron., بر خود پیچیدن *bèr khoud pitchidèn.*

Blouser (Se), v. pron., سهو کردن *sèhv kèrdèn*, خبط کردن *khèpt kèrdèn.*

Bluette, s. f., شرارۂ آتش *chèrarèyé âtèch*; — trait d'esprit, a. نکته *nouktè*, pr. t. *nuktè.*

Bluteau, ou **Blutoir**, s. m., آردبیز *ârd-biz.*

Bluter, v. a., بیختن *bikhtèn*, t. p. الك کردن *èlèk kèrdèn.*

Bobêche, s. f., لالۂ شمعدان *lalèyé chèm'dan.*

Bobine, s. f., نائچه *naïtchè.*

Bocage, s. m., جای پر درخت *djaï pour dèrèkht.*

Bocal, s. m., شیشه *chichè.*

Boeuf, s. m., گاو *gav*; — viande de bœuf, گوشت گاو *gouchté gav.*

Bohème (pays), مملکت بوحم *mèmlèkèté bohèm.*

Bohémien, ne, s., چنگانه *tchènganè*, فیوج *fioudj.*

Boire, v. a., اشامیدن *âchamidèn*, نوشیدن *nouchidèn*, (peu employés), خوردن *khourdèn*; — boire du vin, شراب خوردن *chèrab khourdèn*; — que voulez vous boire? چه میل دارید بخورید *tchè mèil darid bekhourid.*

Boire, s. m., نوشیدنی *nouchidèni*, a. شرب *chourb.*

Bois, s. m., à brûler هیزم *hizoum*, هیمه *himè*; — de construction, چوب *tchoub*; — forêt, جنگل *djènguèl*, بیشه

bichè ; — en bois, چوبین *tchoubïn*, از چوب *èz tchoub.*

Boisé, e, adj., پر درخت *pour dèrèkht*, جنگل *djènguèl.*

Boiserie, s. f., کارچوبی *karé tchoubi.*

Boisseau, s. m., پیمانه *pèimanè.*

Boisson, s. f., آشامیدنی *âchamidèni*, a. مشروب *mèchroub*, pl. مشروبات *mèchroubat.*

Boîte, s. f., t. قوطی *qouti*, pr. t. *qoutou*, جعبه *djè'bè.*

Boitement, s. m., لنگیدن *lènguidèn.*

Boiter, v. n., لنگیدن *lènguidèn.*

Boiteux, euse, adj., لنگ *lèng*, یک پا لنگ *yèk-pa-lèng.*

Bol, s. m., terre argileuse, گل *guèl*, pr. t. *guil*, bol d'Arménie, گل ارمنی *guèlé èrmèni*, pr. t. *guili armèni* ; — coupe, a. کاسه *kacè*, pr. t. *kiacè.*

Bombance, s. f., a. عیش وعشرت *'èich-o-'èchrèt*, pr. t. *'aïch-u-'ichrèt.*

Bombardement, s. m., خمپاره اندازی *khoumparè-èndazi.*

Bombarder, v. a., خمپاره انداختن *khoumparè èndakhtèn.*

Bombardier, s. m., خمپاره انداز *khoumparè-èndaz.*

Bombe, s. f., خمپاره *khoumparè.*

Bombé, e, adj., a. حبابی *houbabi.*

Bomber, v. a., حبابی کردن *houbabi kèrdèn*, v. n., حبابی شدن *houbabi choudèn.*

Bon, s. m., قبول نامه *qèboul-namè*, a. سند *sènèd*, حجّت *heuddjèt.*

Bon, ne, adj., خوب *khoub* ; — c'est très bon, خیلی خوب است *khèili khoub èst* ; — tout de bon, راستی *rasti*, a. جدّا *djèddèn* ; — de bonne heure, زود *zoud*,

صبح زود *soubhé zoud*; — bon marché, ارزان *èrzan*; — trouver bon, پسند کردن *pècènd kèrdèn.*

Bonace, s. f., سکون آب دریا *sekouné âbé dèria*, a. سکونة البحر *soukounèt-oul-bèhr*, pr. t. *sukiounèt-ul-bahr.*

Bonasse, adj. des 2 g., ساده لوح *sadè-loouh*, ساده دروں *sadè-dèroun.*

Bonbon, s. m., شیرینی *chirini.*

Bonbonnière, s. f., شیرینیدان *chirinidan.*

Bond, s. m., جهش *djèhèch*, منجك *mèndjèk*, پرتاب *pèrtab*, گنبد *goumbèd*, جهیدگی *djèhidègui.*

Bonde, s. f., بندآب *bènd-âb.*

Bondir, v. n., جست و خیز کردن *djèst-o-khiz kèrdèn*, جهیدن *djèhidèn*, گنبد زدن *goumbèd zèdèn.*

Bondissant, e, adj., گنبد زنان *goumbèd zènan*, جهش کنان *djèhèch kounan.*

Bondissement, s. m. V. Bond.

Bondon, s. m., میخ چوبین *mikhé tchoubïn*, سر پیپ *sèré pip.*

Bonheur, s. m., نیکبختی *nik-bèkhti*, بخت *bèkht*, سعادتمندی *sè'âdètmèndi*, a. اقبال *èqbal*, pr. t. *iqbal.*

Bonhomie, s. f., ساده دلی *sadè-dèli.*

Bonification, s. f., a. اصلاح *èslah*, pr. t. *islah*; — remise, تنزیل قیمت *tenzilé qèimèt*, pr. t. *tènzili qeimèt.*

Bonifier, v. a., بهتر کردن *bèhtèr kèrdèn*, اصلاح کردن *èslah kèrdèn*; — bonifié, e, بهتر شده *bèhtèr choudè*, اصلاح پذیرفته *èslah pèzirèftè.*

Bonjour, s. m., روز شما بخیر *rouzé chouma bè-khèir*; les Persans aiment mieux employer le salut arabe, سلام

عليك *sèlamoun 'èlèik*, ou سلام عليكم *sèlamoun 'èleikoum*; on répond وعليك السلام *vèlèikè-s-sèlam* ou وعليكم السلام *vèlèikoumou-s-sèlam*.

Bonne, s. f., پرستار *pèrèstar*, كنيز *kèniz*, a. خدمه *khèdèmè*.

Bonne-aventure, s. f., a. فال *fal*, استخاره *èstèkharè*, pr. t. *istikharè*.

Bonne nuit, s. f., شب شما بخير *chèbé chouma bè-khèir*.

Bonnet, s. m., كلاه *koulah*; — bonnet de nuit, شب كلاه *chèb-koulah*; — au fig., gros bonnet, بزرگ *bouzourg*, pl. بزرگان *bouzourgan*.

Bonneterie, s. f., كلاهدوزى *koulah-douzi*.

Bonnetier, s. m., كلاه دوز *koulah-douz*.

Bon sens, s. m., هوش *houch*, خرد *khèrèd*, a. عقل *'èql*, pr. t. *'aql*.

Bonsoir, s. m., en persan on emploie la même formule arabe que pour bonjour. V. ce mot.

Bonté, s. f., نيكى *niki*, خوبى *khoubi*, a. التفات *èltèfat*, كرم *kèrèm*, لطف *loutf*; — ayez la bonté, التفات بفرمائيد *èltèfat bèfèrmayid*, التفات كرده *èltèfat kèrdè*; — ayez la bonté de me donner ce livre, التفات فرموده اين كتابرا بمن بدهيد *èltèfat fèrmoudè ïn kètab-ra bè-mèn bèdèhid*.

Borax, s. m., بوره *bourè*.

Bord, s. m., لب *lèb*, كنار *kènar*, a. ساحل *sahèl*, pr. t. *sahil*, pl. سواحل *sèvahèl*, pr. t. *sèvahil*; — le bord de la mer, لب دريا *lèbé dèria*, كنار دريا *kènaré dèria*.

Bordée, s. f., خالى شدن طوپهاى يكطرفى كشتى *khali choudèné toupehaï yèk-tèrèfii kèchti.*

Border, v. a., سجاف دوختن *sèdjaf doukhtèn*, حاشيهدار كردن *hachiè-dar kèrdèn.*

Bordel, s. m., جنده خانه *djèndè-khanè.*

Bordure, s. f., سجاف *sèdjaf*, a. حاشيه *hachiè*, pl. حواشى *hèvachi*, pr. t. *havachi.*

Bordereau, s. m., سياههٔ حساب *siahèyé hèçab.*

Boréal, e, adj., a. شمالى *chèmali.*

Borée, s. m., باد شمال *badé chèmal.*

Borgne, adj. des 2 g., يك چشم كور *yèk-tchèchm-kour*, يك چشمش كور *yèk tchèchmèch kour.*

Borne, s. f., pierre, marque sur une route, فرسنگسار *fèrsèng-sar*, علامت حدود *'èlamèté houdoud*; — limite de chaque chose, a. حد *hèdd*, pl. حدود *houdoud*; — il y a des bornes à tout, هر چيزى حدّى دارد *hèr tchizi hèddi darèd.*

Borner, v. a., فرسنگسار گذاشتن *fèrsèng-sar gouzachtèn*; — limiter, resserrer, حد گذاشتن *hèdd gouzachtèn*, محدود كردن *mèhdoud kèrdèn*; — fig. modérer, بحد اعتدال آوردن *bè-hèddé è'ètèdal âvourdèn*; — borné, e, محدود شده *mèhdoud choudè*, a. محدود *mèhdoud*; — au fig., borné d'esprit, a. ناقص العقل *naqès-oul-'èql*, كم عقل *kèm-'èql.*

Bosnie, pays, مملكت بوسنى *mèmlèkèté bosni.*

Bosphore, s. m., بوغاز *boghaz.*

Bosquet, s. m., جاى پر درخت *djaï pour dèrèkht.*

Bosse, s. f., قوژ *gouj*, قوز *gouz*; — en parlant des ani-

maux, كوهه *kouhè*; — la bosse d'un chameau, كوهۀ شتر *kouhèyé choutour.*

Bosselage, s. m., برجستگی *bèrdjèstègui.*

Bosseler, v. a., برجسته ساختن *bèrdjèstè sakhtèn.*

Bossu, e, adj., قوز پشت *gouz-poucht.*

Bossuer, v. a., قوزدار کردن *gouz-dar kèrdèn.*

Botanique, s. f., a. علم نباتات *'èlmé nèbatat*, pr. t. *'ilmi nèbatat.*

Botanique, adj. des 2 g., a., منسوب بعلم نباتات *mènsoub bè-'èlmé nèbatat.*

Botaniste, s. m., دانندۀ علم نباتات *danèndèyé 'èlmé nèbatat.*

Botte, s. f., choses liées ensemble, دسته *dèstè*; — une botte de paille, يک دستۀ كاه *yèk dèstèyé kah*; — chaussure, چكمه *tchèkmè.*

Botteler, v. a., دسته بستن *dèstè bèstèn.*

Botter, v. a., چكمه پوشاندن *tchèkmè pouchandèn*; — se botter, چكمه پوشيدن *tchèkmè pouchidèn.*

Bottier, s. m., چكمه دوز *tchèkmè-douz.*

Bottine, s. f., چكمۀ كوتاه *tchèkmèyé koutah*, نيم چكمه *nim-tchèkmè.*

Bouc, s. m., بوز نر *bouzé nèr*; — se dit aussi d'une peau de bouc où l'on met du vin etc., خيك *khik.*

Bouche, s. f., دهن *dèhèn*, دهان *dèhan*; — la bouche d'un canon, دهنۀ طوپ *dèhènèyé toup*; — bouche à feu, طوپ *toup.*

Bouchée, s. f., a. لقمه *louqmè*, pr. t. *loqma*, pl. لقمات *louqmat.*

Boucher, ère, s., a. قصّاب *qèssab*, pr. t. *qassab*.

Boucherie, s. f., دكّان قصّابی *doukkané qèssabi*; — fig., a. قتل عامّ *qètlé 'âmm*, pr. t. *qatli 'âmm*.

Bouchon, s. m., سر *sèr*; — le bouchon d'une bouteille, سر شیشه *sèré chichè*.

Boucle, s. f., d'oreille, گوشواره *gouchvarè*, a. حلقه *hèlqè*, pr. t. *halqa*; — de cheveu, مرغول *mèrghoul*, مرغوله *mèrghoulè*, a. جعد *djeu'd*; — de soulier, سگک *sèguèk*.

Boucler, v. a., attacher avec une boucle, سگك بستن *sèguèk bèstèn*; — les cheveux, مرغوله درست کردن *mèrghoulè droust kèrdèn*, زلف را پیچ وتاب دادن *zoulf-ra pitch-o-tab dadèn*.

Bouclier, s. m., سپر *sèpèr*.

Bouder, v. n., قهر کردن *qèhr kèrdèn*, اخم کردن *èkhm kèrdèn*.

Bouderie, s. f., a. قهر *qèhr*, pr. t. *qahr*.

Boudeur, euse, s., اخم کننده *èkhm kounèndè*, رنجیده *rèndjidè*.

Boudoir, s. m., خلوتگاه *khèlvèt-gah*, خلوتخانه *khèlvèt-khanè*.

Boue, s. f., گل *guèl*.

Bouée, s. f., نشانهٔ لنگر *nèchanèyé lènguèr*.

Boueur, euse, s., جاروبکش کوچه *djaroub-kèché koutchè*.

Boueux, euse, adj., پر گل *pour guèl*, گلی *guèli*.

Bouffant, e, adj., باد کرده *bad kèrdè*.

Bouffée, s. f., a. نفس *nèfès*; — une bouffée de fumée, یک نفس دود *yèk nèfècé doud*.

Bouffer, v. n., دهان‌را پر از باد کردن *dèhan-ra pour èz bad kèrdèn*; — faire bouffer, gonfler, بر آمده کردن *bèr-âmèdè kèrdèn*, پر از باد کردن *pour èz bad kèrdèn.*

Bouffi, e, adj., باد کرده *bad kèrdè.*

Bouffir, v. a. V. **Bouffer.**

Bouffon, s. m., بلگنجك کار *bulgundjèk-kar*; — il signifie aussi plaisant, بذله باز *bèzlè-baz*, a. مقلّد *mouqèllèd* pr. t. *mouqallid.*

Bouffonnerie, s. f., مسخرگی *mèskhèrègui.*

Bougeoir, s. m., شمعدان کوچك *chèm'dané koutchèk.*

Bouger, v. n., جنبیدن, *djoumbidèn*, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn.*

Bougie, s. f., شمع کافوری *chèm'é kafouri*, شمع *chèm'.*

Bougonner, v. n., دندنه کردن *dèndènè kèrdèn*, زیر لب حرف زدن *ziré lèb hèrf zèdèn.*

Bouillant, e, adj., جوشان *djouchan*, داغ *dagh.*

Bouilli, s. m., گوشت آبپز *gouchté âb-pèz.*

Bouillie, s. f., لپه *lèpè*, pr. t. *lapa.*

Bouillir, v. n., جوشیدن *djouchidèn*, جوش خوردن *djouch khourdèn*; — faire bouillir, جوشاندن *djouchandèn.*

Bouilloire, s. f., قطری *qètri.*

Bouillon, s. m., آبگوشت *âb-goucht.*

Bouillonnant, e, adj., جوشان *djouchan.*

Bouillonnement, s. m., جوش *djouch*, جوشش *djouchèch*, a. غلیان *ghèlèyan.*

Bouillonner, v. n., غلیان کردن *ghèlèyan kèrdèn*, جوش خوردن *djouch khourdèn.*

Boulanger, s. m., نانوا *nanva*, a. خبّاز *khèbbaz*, pr. t. *khabbaz.*

Boulangerie, s. f., نانوائی *nanvayi.*

Boule, s. f., گروهه *guerouhè*, گلوله *gouloulè.*

Boulet, s. m., گلولۀطوپ *goulouléyé toup.*

Boulette, s. f., زوالۀ گوشت قیمه کرده *zèvalèyé gouchté qèimè kèrdè*, کوفته *kouftè.*

Boulevard, s. m., rempart, سنگر *sènguèr* ; — promenade, بولوار *boulvar* (pris du français).

Bouleversement, s. m., زیر و زبر *zir-o-zè-bèr*, a. انقلاب *ènqèlab*, pr. t. *inqilab.*

Bouleverser, v. a., زیروزبر کردن *zir-o-zè-bèr kèrdèn.*

Boulimie, s. f., گرسنگی شدید *gourousnèguii chèdid*, a. جوع الکلب *djou'-oul-kèlb.*

Boulin, s. m., آشیانۀ کبوتر *âchianèyé kèboutèr.*

Boulingrin, s. m., سبزه‌زار *sèbzè-zar.*

Bouquet, s. m., دستۀ گل *dèstèyé goul.*

Bouquetière, s. f., زن گل فروش *zèné goul-ferouch.*

Bouquin, s. m., vieux bouc, بز نر کهنه سال *bouzé nèré keuhnè-sal* ; — vieux livre کتاب کهنه *kètabé keuhnè.*

Bouquiner, v. n., کتاب کهنه خریدن *kètabé keuhnè khèridèn.*

Bouquineur, s. m., طالب کتاب کهنه *talèbé kètabé keuhnè.*

Bouquiniste, s. m., کتاب کهنه فروش *kètabé keuhnè-ferouch.*

Bourbe, s. f., لجن *lèdjèn*, غلیژن *ghèlijèn.*

Bourbeux, euse, adj., لجنی *lèdjèni.*

Bourbier, s. m., جای پر لجن *djaï pour lèdjèn.*

Bourde, s. f., حرف دروغ *herfé dourough.*

Bourdon, s. m., زنبور سرخ *zèmbouré sourkh*. — V. **Cloche**.

Bourdonnement, s. m., a. طنّين *tènnïn*.

Bourdonner, v. n., غنّه کردن *ghènnè kèrdèn*, طنّين کردن *tènnïn kèrdèn*.

Bourg, s. m., a. قصبه *qècèbè*, pr. t. *qaçaba*, pl. *qècèbat*, pr. t. *qaçabat*.

Bourgade, s. f., قصبهٔ کوچك *qècèbèyé koutchèk*.

Bourgeois, e, s., بلده نشين *bèlèdè-nèchïn*, شهری *chèhri*.

Bourgeoisie, s. f., اهالی بلد *èhalii bèlèd*.

Bourgeon, s. m., تنده *tundè*, جانه *djanè*.

Bourgeonner, v. n., تنديدن *tundidèn*, جانه زدن *djanè zèdèn*.

Bourrasque, s. f., کولاك *koulag*.

Bourre, s. f., آکنش *âguènèch*, آکنه *âguènè*, ريزهای پشم *rizèhaï pèchm*, a. حشو *hèchv*, pr. t. *hachu*.

Bourreau, s. m., ميرغضب *mir-ghèzèb*, a. جلّاد *djèllad*.

Bourrée, s. f., دستهٔ شاخهای خشك *dèstèyé chakhehaï khochk*.

Bourreler, v. a., ne se dit qu'au fig., اذيت دادن *èziyèt dadèn*, آزار کردن *âzar kèrdèn*, اذيت کردن *èziyèt kèrdèn*, آزار قلب دادن *âzaré qèlb dadèn*.

Bourrer, v. a., آکنده کردن *âkèndè kèrdèn*; — faire manger outre mesure, زياد خورانيدن *ziad khourandèn*; — se bourrer, زياد خوردن *ziad khourdèn*.

Bourrique, s. f., خر ماده *khèré madè*.

Bourriquet, s. m., خرکی *khèrèki*, خر کوچك *khèré koutchèk*.

Bourru, e, adj., تلخمزاج *tèlkh-mèzadj*.

Bourse, s. f., a. كيسه *kicè*; — bourse à tabac, كيسۀ توتن *kicèyé tutun*; — lieu où s'assemblent les marchands, محل اجتماع تجار *mèhèllé èdjtèma'é touddjar*.

Boursier, ière, s., كيسەدوز *kicè-douz*; — enfant élevé aux frais de l'Etat, شاگرد دولتى *chaguèrdé doouléti*.

Boursoufler, v. a., اماسيدن *âmacidèn*, آماس كردن *amas kèrdèn*, باد كردن *bad kèrdèn*.

Boursouflure, s. f., آماس *âmas*.

Bousculer, v. a., زير و زبر كردن *zir-o-zè-bèr kèrdèn*.

Boussole, s. f., قطب نما *qoutb-nema*.

Bouse, s. f., تزك *tèzèk*.

Bout, s. m., سر *sèr*, نوك *noouk*; — venir à bout, از عهده بر آمدن *èz 'euhdè bèr-âmèdèn*; — au bout du compte, a. خلاصه *khoulacè*, آخر الامر *âkhèr-oul-èmr*, pr. t. *âkhir-ul-èmr*; — être à bout, بستوه آمدن *bè-sètouh âmèdèn*; — à tout bout de champ, هر دم *hèr dèm*.

Boutargue, s. f., تخم ماهى نمك زده *toukhmé mahii nèmèk zèdè*.

Boute-en-train, s. m., a. اهل صفا *èhlé sèfa*, pr. *èhli safa*.

Boute-feu, s. m., فتنه انگيز *fètnè-ènguiz*.

Bouteille, s. f., شيشه *chichèh*, بطرى *botri*.

Boutique, s. f., a. دكان *doukkan*, pr. t. *dukkian*, pl. دكاكين *dèkakïn*, pr. t. *dèkiakïn*.

Boutiquier, s. m., دكاندار *doukkan-dar*.

Boutoir, s. m., پوز گراز *pouzé gouraz*.

Bouton, s. m., d'habit, بندمه *bèndèmè*, t. دكمه, تكمه, دوكمه *deukmè*, pr. t. *deuïmè*; — sur la peau, ابله مرغان *âbèlè*

mourghan, سرخیزه *sèr-khizè*; — de rose, غنچه *ghountchè*, pr. t. *ghountcha*.

Boutonnement, s. m. action de pousser des boutons, غنچه بندی *ghountchè-bèndi*; — saison des boutons, فصل غنچه *fèslé ghountchè*.

Boutonner, v. a., un habit, دکمه کردن *deukmè kèrdèn*; — en parlant des arbres, غنچه بستن *ghountchè bèstèn*.

Boutonné (homme), qui ne laisse pas pénétrer sa pensée, a. کتوم *kètoum*.

Boutonnière, s. f., مادگی *madègui*, انگوله *èngoulè*.

Bouture, s. f., بوته *boutè*, نشا *nècha*.

Bouverie, s. f., طویلهٔ گاو *tèvilèyé gav*.

Bouvier, s. m., گاوبان *gavban*.

Boxer, v. n., با مشت دعوا کردن *ba moucht dè'èva kèrdèn*.

Boyau, s. m., روده *roudè*.

Bracelet, s. m., دست بند *dèst-bènd*, بازو بند *bazou-bènd*.

Brachial, e, adj. منسوب ببازو *mènsoub bè-bazou*.

Braconner, v. a., در خفیه (بدزدی ou) شکار کردن *dèr khoufiè* (ou *bè-douzdi*) *chèkar kèrdèn*.

Braconnier, s. m., در خفیه (بدزدی ou) شکار کننده *dèr khoufiè* (ou *bè-douzdi*) *chèkar kounèndè*.

Braillard, e, adj., فریادزن *fèriad-zèn*.

Brailler, v. n., فریاد کردن *fèriad kèrdèn*.

Brailleur, se, s. V. **Braillard**.

Braiment, s. m., صدای خر *sèdaï khèr*.

Braire, v. n., نهق زدن *nèhèq zèdèn*, صدا کردن خر *sèda kèrdèné khèr*.

Braise, s. f., اخكر *èkhkèr.*

Braiser, v. a., روی اخکر برشته کردن *rouï èkhkèr bèrèchtè kèrdèn*; — braisé, e, روی اخکر برشته کرده *rouï èkhkèr bèrèchtè kèrdè* (ou شده *choudè*).

Braisière, s. f., منغل *mènghal.*

Bramane, s. m., a. برهمن *bèrèhmèn*, pl. براهمه *bèrahèmè.*

Bramer, v. n., صدا کردن مرال *sèda kèrdèné mèral.*

Brancard, s. m., de voiture, مالبند *mal-bènd*; — civière à bras, a. تابوت *tabout.*

Branchage, s. m., شاخهای درخت *chakhehai dèrèkht.*

Branche, s. f., شاخ درخت *chakhé dèrèkht*, شاخهٔ درخت *chakhèyé dèrèkht*, شاخ *chakh.*

Branchu, e, adj., پر شاخه *pour chakhè.*

Brandillement, s. m., جنبش *djoumbèch*, a. حرکت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkèt.*

Brandiller, v. a. V. **Brandir.**

Brandilloire, s. f. V. **Balançoire.**

Brandir, v. a., جنبانیدن *djoumbanidèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn.*

Brandon, s. m., شرارهٔ آتش *chèrarèyé âtèch*, آتش پاره *âtèch-parè*; — espèce de torche, a. مشعل *mèch'èl.*

Branlant, e, adj., جنبان *djoumban.*

Branle, s. m., جنبش *djoumbèch*, a. حرکت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkèt*; — mettre en branle بحرکت آوردن *bèhèrèkèt âvourdèn.*

Branler, v. a., جنبانیدن *djoumbanidèn*, حرکت دادن *hèrèkèt dadèn*; — v. n., جنبیدن *djoumbidèn*, حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn.*

Braquer, v. a. راست كردن *rast kèrdèn.*

Bras, s. m., بازو *bazou*, a. ساعد *sa'èd*, pr. t. *sa'id.*

Brasier, s. m., منغال *mènghal.*

Brasière, s. f. V. **Brasier.**

Brasse, s. f., بغل *bèghèl*; — une brasse de bois, يك بغل هيزم *yèk bèghèlé hizoum.*

Brasser, v. a., faire de la bière, آبجو ساختن *âb-djoou sakhtèn.*

Brasserie, s. f., كارخانهٔ آبجو *kar-khanèyé âb-djoou.*

Brasseur, s. m., آبجوپز *âb-djoou-pèz.*

Brassière, s. f., پيراهن نيم تنه *pirahèné nïm-tènè.*

Bravade, s. f., اظهار بى باكى *èzharé bi-baki.*

Brave, adj. des 2 g., دلير *dèlir*, دلاور *dèl-âvèr*, a. شجاع *choudja'*, pr. t. *chèdja'*, رشيد *rèchid.*

Bravement, adv., دليرانه *dèliranè*

Braver, v. a., حقير شمردن *hèqir choumourdèn*, بنظر نياوردن *bè-nèzèr nèyavourdèn*, بحساب نياوردن *bè-hèçab nèyavourdèn.*

Bravo, int., به به *bèh-bèh*, آفرين *âfèrïn*, a. مرحبا, *mèrhèba*, pr. t. *marhaba*, بارك الله *barèk-allah.*

Bravoure, s. f., دليرى *dèliri*, دلاورى *dèl-âvèri*, مردانگى *mèrdanègui.*

Brayette, s. f., شكاف شلوار *chèkafé chèlvar.*

Brebis, s. f., ميش *mich.*

Brèche, s. f., رخنه *rèkhnè*, شكاف *chèkaf*; — ouvrir une brèche, ديوار قلعه را رخنه كردن *divaré qèl'è-ra rèkhnè kèrdèn.*

Bredouillement, s. m., action de bredouiller. V. ce mot.

BREDOUILLER, v. n., کلتہ زبانی کردن *kèltè-zèbani kèrdèn.*

BREDOUILLEUR, EUSE, کلتہ زبان *kèltè-zèban.*

BREF, ÈVE, adj., کوتاه *koutah*, a. مختصر *moukhtècèr*, pr. t. *moukhtaçar.*

BREF, adv., باری *bari*, a. خلاصه *khoulacè*, الحاصل *èl-hacèl*, pr. t. *èl-hacil.*

BRÉSIL (Bois de), a. بقم *baqam* ou *bèqèm.*

BRETELLE, s. f., بند شلوار *bèndé chèlvar.*

BREUVAGE, s. m., نوشیدنی *nouchidèni*, آشامیدنی *âchamidèni.*

BREVET, s. m., فرمان *fèrman*, pl. فرامین *fèramïn.*

BREVETAIRE, s. m., فرماندار *fèrman-dar*, صاحب فرمان *sahèhé fèrman.*

BREVETER, v. a., فرمان مرحمت کردن *fèrman mèrhèmèt kèrdèn.*

BRÉVIAIRE, s. m., کتاب دعا *kètabé dou'a*, pr. t. *kitabi do'a*, کتاب صلوات *kètabé sèlèvat*, pr. t. *kitabi salavat.*

BRÉVITÉ, s. f., a. اختصار *èkhtèçar*, pr. t. *ikhtiçar.*

BRIBE, s. f. morceau de pain, تکه نان *tikèyé nan*; — reste d'un repas, پس ماندهٔ خوراك *pès-mandèyé khourak.*

BRICOLE, s. f., تسمه *tèsmè*, t. قایش *qaïch.*

BRIDE, s. f., جلو *djèloou*, لگام *lègam*, a. لجام *lèdjam.*

BRIDER, v. a., جلو کردن *djèloou kèrdèn*, دهنه کردن *dèhènè kèrdèn.*

BRIÈVEMENT, adv., بطور کوتاه *bè-tooure koutah*, a. مختصراً *moukhtècèrèn*, pr. t. *moukhtaçarèn*, مجملاً *moudjmèlèn.*

BRIÈVETÉ, s. f., کم دوامی *kèm-dèvami*; — concision, a. اختصار *èkhtèçar*, pr. t. *ikhtiçar.*

Brigade, s. f., گروه سپاه *guerouhé sèpah.*

Brigadier, s. m., سرکردهٔ سوار *sèr-kèrdèyé souvar.*

Brigand, s. m., راهزن *rah-zèn,* رهزن *rèh-zèn,* a. قاطع الطريق *qatè'-out-tèriq,* pr. t. *qati'-ut-tariq.*

Brigandage, s. m., رهزنی *rèh-zèni.*

Brigander, v. n., دزدی کردن *douzdi kèrdèn,* راهزنی کردن *rah-zèni kèrdèn.*

Brigue, s. f., a. طلب *tèlèb.*

Briguer, v. a., طلب کردن *tèlèb kèrdèn,* تلاش کردن *tèlach kèrdèn.*

Brillamment, adv., با کمال رونق *ba kèmalé roounèq.*

Brillant, s. m., برلنت *berlènt* (du français), الماس *almas.*

Brillant, e, adj., درخشان *dèrèkhchan,* پرتو انداز *pèrtoou-èndaz,* a. برّاق *bèrraq.*

Briller, v. n., درخشیدن *dèrèkhchidèn,* برق زدن *bèrq zèdèn.*

Brimborion, s. m., a. جزءی *djouz'i.*

Brin, s. m., d'herbe, سر گیاه *sèré guiah,* گیاه نورسته *guiahé noou roustè;* — petit fragment, a. ذرّه *zèrrè,* pl. ذرّات *zèrrat;* — il n'y a pas un brin de sel, یك ذرّه نمك ندارد *yèk zèrrè nèmèk nèdarèd.*

Brique, s. f., خشت *khècht,* a. آجر *âdjour.*

Briquet, s. m., آتش زنه *âtèch-zènè.*

Briqueterie, s. f., کورهٔ آجر پزی *kourèyé âdjour-pèzi.*

Briquetier, s. m., آجر پز *âdjour-pèz.*

Bris, s. m., شکست *chèkèst.*

Brise, s. f., باد خنك *badé khounèk,* باد صبا *bad sèba,* pr. t. *badi saba,* a. نسیم *nècim.*

Brisée, s. f., پی *pèi*, a. اثر *ècèr*, pl. آثار *âçar*.

Briser, v. a., خرد کردن *khourd kèrdèn*, شکستن *chèkèstèn*; — se briser, شکستن *chèkèstèn*, شکسته شدن *chèkèstè choudèn*, خرد شدن *khourd choudèn*; — brisé, e, شکسته *chèkèstè*.

Brisement, s. m., action de briser, v. **Brisure**; — brisement des vagues, از هم پاشیدن امواج *èz hèm pachidèné èmvadj*.

Brisure, s. f., شکست *chèkèst*, شکستگی *chèkèstègui*.

Broc, s. m., a. ظرف شراب *zèrfé chèrab*.

Brocanter, v. a., خرید و فروش کردن *khèrid-o-ferouch kèrdèn*, مبادله کردن *moubadèlè kèrdèn*.

Brocanteur, s. m., خرید و فردش کننده *khèrid-o-ferouch kounèndè*.

Brocard, s. m., نیش *nich*.

Brocarder, v. a., نیش زدن *nich zèdèn*, سخن نیش آمیز گفتن *soukhèné nich-âmiz goftèn*.

Brocart, s. m., دیبا *diba*; — d'or, دیبای زرّین *dibaï zèrrin*, زربفت *zèr-bèft*.

Broche, s. f., سیخ *sikh*.

Brocher, v. a., زربافی کردن *zèr-bafi kèrdèn*; — en parlant des livres, شیرازه بستن *chirazè bèstèn*, جزوهای کتاب بهم دوختن *djouzvehaï kètab bè-hèm doukhtèn*.

Brocheur, euse, s., شیرازه بند *chirazè-bènd*.

Brochet, s. m., ماهی سفید *mahii sèfid*.

Brochette, s. f. V. **Broche**.

Brochure, s. f., شیرازه بندی *chirazè-bèndi*, کتاب جلد نشده *kètabé djèld nèchoudè*.

Brocoli, s. m., کلم سیاه *kèlèmé siah.*

Brodequin, s. m., لاپچین *laptchïn.*

Broder, v. a., سوزندوزی کردن *souzèn-douzi kèrdèn*; — brodé, e, سوزندوزی کرده *souzèn-douzi kèrdè,* قلابدوزی *qoullab-douzi.*

Broderie, s. f., سوزندوزی *souzèn-douzi,* قلابدوزی *qoullab-douzi.*

Brodeur, euse, s., سوزندوز *souzèn-douz,* قلابدوز *qoullab-douz.*

Broiement, s. m., له شدن *lèh choudèn.*

Broncher, v. n., اشکوخ خوردن *èchkoukh khourdèn*; — en parlant des chevaux, سر سم رفتن *sèré soum rèftèn.*

Bronches, s. f. pl., a. مجاری الریه *mèdjari-our-riè,* pr. t. *medjari-ur-ria.*

Bronze, s. m., برنج *brèndj.*

Bronzer, v. a., رنگ برنجی زدن *rèngué brèndji zèdèn.*

Brosse, s. f., ماهوت پاك كن *mahout-pak-koun.*

Brosseur, euse, ماهوت پاك كن زن *mahout-pak-koun-zèn.*

Brossier, s. m., ماهوت پاك كن ساز *mahout-pak-koun-saz.*

Brouette, s. f., گردونهٔ دستی *guèrdounèyé dèsti.*

Brouetter, v. a., با گردونهٔ دستی حمل ونقل کردن *ba guèrdounèyé dèsti hèml-o-nèql kèrdèn.*

Brouhaha, s. m., هنگامه *hèngamè,* دمدمه *dèmdèmè.*

Brouillard, s. m., مه *mèh.*

Brouiller, v. a., mettre pêle-mêle, بهم زدن *bè-hèm zèdèn,* آمیختن *âmikhtèn*; — fig., mettre de la confusion, مغشوش کردن *mèghchouch kèrdèn*; — mettre en mauvaise intelligence deux personnes, میانهٔ دو نفررا

بر هم زدن *mianèyé dou nèfèr-ra bèr-hèm zèdèn*, نفاق انداختن *nèfaq èndakhtèn*; — se brouiller, se troubler en parlant, در سخن معطّل ماندن *dèr soukhèn mou'èttèl mandèn*; — cesser d'être d'amis, قهر کردن *qèhr kèrdèn*, قطع علاقه کردن *qèt'é 'èlaqè kèrdèn*.

Brouillerie, s. f., قهر *qèhr*.

Brouillon, s. m., a. مسوّده *moucèvvèdè*.

Brouillon, adj. m., مغشوش کاری کننده *mèghchouch-kari kounèndè*.

Brousse, ville, بروسه *broucè*, pr. t. *brouça*.

Broussaille, s. f., گون *guèvèn*.

Brouter, v. a., چریدن *tchèridèn*.

Broutilles, s. f. pl., شاخهای ریزه *chakhehaï rizè*.

Broyement, s. m., له شدن *lèh choudèn*.

Broyer, v. a., نرم کردن *nèrm kèrdèn*, کوبیدن *koubidèn*, سائیدن *sayidèn*, له کردن *lèh kèrdèn*.

Broyeur, s. m.,ساینده *sayèndè*, سابنده *sabèndè*, سای *saï*, a. سحّاق *sèhhaq*, pr. t. *sahhaq*.

Bru, s. f., عروس *'èrous*.

Bruant, ou **Bréant**, s. m., گنجشک سبزرنگ *goundjèchkè sèbz-rèng*.

Brugnon, s. m., شلیل *chèlil*, pr. t. *chalil*.

Bruine, s. f., باران نرم *barané nèrm*.

Bruiné, e, adj., باران زده *baran zèdè* (ou خورده *khourdè*).

Bruir, v. n., صدا کردن *sèda kèrdèn*.

Bruissement, s. m. V. **Bruit**.

Bruit, s. m., آواز *âvaz*, غیو *ghiv*, a. صدا *sèda*, pr. t. *sada*; — nouvelle, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabar*, pl. اخبار *èkhbar*.

Brûlant, e, adj., سوزان *souzan.*

Brûler, v. a., سوزاندن *souzandèn*, سوزانیدن *souzanidèn*, آتش زدن *âtèch zèdèn*; — v. n., se consumer, سوختن *soukhtèn*; — fig. شدت اشتیاق داشتن *chèddèté èchtiaq dachtèn*; — brûler d'amour, در آتش عشق سوختن *dèr âtèché 'èchq soukhtèn*; — brûlé, e, سوخته *soukhtè*, a. محروق *mèhrouq*, pr. t. *mahrouq.*

Brûlot, s. m., کشتی آتش زن *kèchtii âtèch-zèn*, a. حراقه *hèrraqè*, pr. t. *harraqa.*

Brûlure, s. f., جای سوخته *djaï soukhtè*, اثر سوزش *ècèré souzèch.*

Brumal, e, adj., زمستانی *zèmèstani.*

Brume, s. f., مه *mèh*, ابر *èbr.*

Brumeux, se, adj., مه آلود *mèh-âloud*, پر از مه *pour èz mèh.*

Brun, e, adj., گندم گون *guèndoum-goun*, a. اسمر *èsmèr*: — sur la brune, طرف عصر *tèrèfé 'èsr.*

Brunâtre, adj. des 2 g., مایل برنگ گندم *mayèl bè-rèngué guèndoum.*

Brunet, te, adj. diminutif de brun. V. ce mot.

Brunir, v. a., رنگ سیاه زدن *rèngué siah zèdèn*; — il signifie aussi polir, جلا دادن *djèla dadèn*, پرداخت کردن *pèrdakht kèrdèn*, صیقل زدن *sèiqèl zèdèn.*

Brunissage, s. m., جلا سازی *djèla-sazi.*

Brunisseur, s. m., جلا ساز *djèla-saz*, صیقل زن *sèiqèl-zèn.*

Brunissoir, s. m., a. مصقله *mèsqèlè*, pr. t. *masqala.*

Brusque, adj. des 2 g., تند مزاج *tound-mèzadj*, باحدت *ba-hèddèt.*

Brusquement, adv., به تندی *bè-toundi*, بحدّت *bè-hèddèt.*

Brusquer, v. a., تندی کردن *toundi kèrdèn*, تند حرف زدن *tound hèrf zèdèn.*

Brusquerie, s. f., تندی *toundi.*

Brut, e, adj., qui n'a pas été raffiné, ناساخته *na-çakhtè*, ناپرداخته *na-pèrdakhtè.*

Brutal, e, adj., بی ادب *bi-èdèb*, ناهنجار *na-hèndjar.*

Brutalement, adv., بی ادبانه *bi-èdèbanè*, مثل حیوان *mèslé hèivan.*

Brutaliser, v. a., درشتی کردن *drouchti kèrdèn.*

Brutalité, s. f., ناهنجاری *na-hèndjari*, حیوانیّت *hèiva-niyèt.*

Brute, s. f., a. حیوان *hèivan*, pr. t. *haïvan*, pl. حیوانات *hèivanat*, بهیمه *bèhimè*, pl. بهائم *bèhayèm*, pr. t. *bèhaïm.*

Bruyamment, adv., با هنگامه *ba-hèngamè.*

Bruyant, e, adj., هنگامه انگیز *hèngamè-ènguiz.*

Bruyère, s. f., خلنگ *khèlèng.*

Buanderie, s. f., محلّ رخت شوئی *mèhèllé rèkht-chouyi*, vulg. رخت شور خانه *rèkht-chour-khanè.*

Buandier, s. m., qui fait le blanchissage des toiles neuves, کازر *kazèr*, pl. کازران *kazèran*, a. قصّار *qèssar*, pr. t. *qassar.*

Bubon, s. m., دمّل *doummèl.*

Bûche, s. f., کنده *koundè*; — une bûche de bois, یك کنده هیزم *yèk koundè hizoum.*

Bûcheron, s. m., هیزم شکن *hizoum-chèkèn*, هیزم چین *hi-zoum-tchïn.*

Budget, s. m., خرج و مداخل دولت *khèrdj-o-mèdakhèlé dooulèt.*

Buffet, s. m., دولاب سفره خانه *doulabé soufrè-khanè.*

Buffle, s. m., گاومیش *gav-mich*, گامیش *gamich.*

Buis, s. m., شمشاد *chèmchad.*

Buglose, s. f., plante, گاو زبان *gav-zèban.*

Buisson, s. m., خارزار *khar-zar*; — bouquet d'arbres, جای پر درخت *djaï pour dèrèkht*, سایه گاه *sayè-gah.*

Bulbe, s. f., پیاز گل *piazé goul.*

Bulgarie, s. f., pays, ممالك بلغار *mèmalèké boulghar.*

Bulle, s. f., a. حباب *houbab.*

Bulletin, s. m., اخبار نامهٔ اوردو *èkhbar-namèyé ourdou*, روزنامه *rouz-namè*, حوادث نامه *hèvadès-namè*, pr. t. *havadis-namè.*

Bure, s. f., قماش پشمین *goumaché pèchmïn.*

Buraliste, s. m., نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza.*

Bureau, s. m., à écrire, میز تحریر *mizé tèhrir*; — d'administration, دفتر خانه *dèftèr-khanè.*

Burette, s. f., سرکه دان *sèrkèdan.*

Burin, s. m., قلم حکاکی *qèlèmé hèkkaki*, میتین *mitïn.*

Buriner, v. a., کندن *kèndèn*, حکاکی کردن *hèkkaki kèrdèn.*

Burlesque, adj. des 2 g., خنده انگیز *khèndè-ènguiz*, مضحکه انگیز *mèzhèkè-ènguiz.*

Burlesquement, adv., بطور خنده انگیزی *bè-toouré khèndè-ènguizi*, بطور شوخی *bè-toouré choukhi.*

Busc, s. m., سینه بند *sinè-bènd.*

Buse, s. f., oiseau, غم خورک *ghèm-khourèk*, pr. t. *gham*

khorèk; — fig., sot, نادان *na-dan*, نافهم *na-fèhm*, بی مغز *bi-mèghz*.

Busquer, v. a., سینهبند گذاشتن *sinè-bènd gouzachtèn*; — busqué, خم *khèm*, کج *kèdj*, a. مقوّس *mouqèvvès*.

Buste, s. m., مجسّمهٔ نیم تنه *moudjèssèmèyé nïm-tènè*.

But, s. m., اماج *amadj*, نشانه *nèchanè*, a. هدف *hèdèf*, pl. اهداف *èhdaf*; — fig., a. مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*, مراد *mourad*, غرض *ghèrèz*, pr. t. *gharaz*, مرام *mèram*; — quel est votre but principal اصل مراد شما چه چیز است *èslé mouradé chouma tchè tchiz èst*.

Buter, v. n., به نشانه زدن *bè-nèchanè zèdèn*, نشانه زدن *nèchanè zèdèn*.

Butin, s. m., t. یغما *yèghma*, p. تاراج *taradj*, a. غنیمت *ghènimèt*, pr. t. *ghanimèt*, pl. غنایم *ghènayèm*, pr. t. *ghanaïm*.

Butiner, v. n., یغما کردن *yèghma kèrdèn*, تاراج کردن *taradj kèrdèn*, تاخت وتاز کردن *takht-o-taz kèrdèn*.

Butor, s. m., oiseau, مرغ ماهی‌خور *mourghé mahi-khour*; — fig., بی عقل *bi-'èql*, نادان *na-dan*, a. ابله *èblèh*.

Butte, s. f., تودهٔ خاک *toudèyé khak*, t. تپه *tèpè*, a. تل *tèll*, pl. تلال *tèlal*.

Butter, v. n. V. Broncher.

Buvable, adj. des 2 g., نوشیدنی *nouchidèni*, خوردنی *khourdèni*.

Buveur, s. m., خورنده *hhourèndè*, آشامنده *âchamèndè*, a. شارب *charèb*, pr. t. *charib*.

C

C', pron. dém., pour ce, ça; — c'est pourquoi, این است که *ïn èst kè.*

Ça, pron. dém., این *ïn.*

Ça, adv., اینجا *ïn-dja*; — venez çà, بیائید اینجا *biayid ïn-dja*; — çà et là, loc. adv., این طرف وآن طرف *ïn tèrèf-o-ôn tèrèf*; — en deçà, این طرف *ïn tèrèf*; — interjection, a. یا الله *yallah.*

Cabale, s. f., پیمان مفسدین *pèimané moufsèdïn*, اتّفاق مخفی *èttèfaqé mèkhfi.*

Cabaler, v. n., مخفی اتّفاق کردن *mèkhfi èttèfaq kèrdèn.*

Cabaleur, euse, فتنه جو *fètnè-djou*, حیله باز *hilè-baz.*

Cabane, s. f., کریچ *kèridj*, کریچه *kouridjè*, کریزه *kourizè.*

Cabaret, s. m., میکده *mèi-kèdè*, میخانه *mèi-khanè*; — plateau, سینی *sini.*

Cabaretier, s. m., میفروش *mèi-ferouch.*

Cabas, s. m., سبد *sèbèd*, a. قفّه *qouffè.*

Cabestan, s. m., چرخ ریسمان لنگر *tchèrkhé rismané lènguèr.*

Cabine, s. f., اوطاق در کشتی *otaq dèr kèchti.*

Cabinet, s. m., petite chambre où l'on se retire pour travailler, خلوتگاه *khèlvèt-gah*, a. خلوت *khèlvèt*; — lieu où l'on serre des papiers, دفتر خانه *dèftèr-khanè*; — lieu d'aisance, آبریز *âb-riz*, a. خلا *khèla*, مستراح *moustèrah*, مبرز *mèbrèz*, pr. t. *mabraz.*

Câble, s. m., ریسمان کلفت *rismané koulouft*, a. طناب *tènab*, vulg. *tènèf.*

Cabler, v. a., طناب تابیدن *tènab tabidèn.*

Cabochon, s. m., حبابی *houbabi.*

Cabotage. V. **Caboter.**

Caboter, v. n., با کشتی از ساحل بساحل رفتن *ba kèchti èz sahèl bè-sahèl rèftèn.*

Caboteur, s. m., اجاره‌دار کشتی *èdjarè-daré kèchti.*

Cabotier, s. m., کشتی سواحل *kèchtii sèvahèl.*

Cabrer (Se), v. pron., بر دو پا راست شدن *bèr dou pa rast choudèn*, بلند شدن *boulènd choudèn*; — fig., s'emporter de colère, خشمناك شدن *khèchmnak choudèn.*

Cabri, s. m., بز بچه *bouz bètchè.*

Cabriole, s. f., پرتاب *pèrtab.*

Cabrioler, v. n., پرتاب کردن *pèrtab kèrdèn.*

Cabrioleur, euse, s., پرتاب کننده *pèrtab kounèndè.*

Caca, s. m., گه *goh.*

Cacade, s. f., بی تدبیری *bi-tèdbiri.*

Cacao, s. m., بادام هندی که از مغز آن شکولا میسازند *badamé hèndi ké èz mèghzé ôn chocolat miçazènd.*

Cache-Cache, s. m., چشم بندك *tchèchm-bèndèk.*

Cachectique, adj. des 2 g., a. غیر سالم *ghèiré salèm.*

Cachemire, ville, کشمیر *kèchmir*; — châle, شال کشمیری *chalé kèchmiri*, ترمه *tèrmè.*

Cacher, v. a., نهفتن *nehouftèn*, نهان کردن *nèhan kèrdèn*, پنهان کردن *pènhan kèrdèn*, قایم کردن *qayèm kèrdèn*; — se cacher, پنهان شدن *pènhan choudèn*; — caché, e, نهان *nèhan*, پنهان *pènhan.*

Cachet, s. m., مهر *meuhr*, ou *mohr*, pr. t. *meuhur.*

Cacheter, v. a., مهر زدن *meuhr zèdèn*, مهر کردن *meuhr kèrdèn*; — cacheté, e, مهر شده *meuhr choudè*, a. ممهور *mèmhour*.

Cachette, s. f., کمین *kèmïn*, جای مخفی *djaï mèkhfi*; — en cachette, در خفیه *dèr khoufiè*, مخفی *mèkhfi*.

Cachot, s. m., زندان تاریك *zendané tarik*.

Cachotterie, s. f., حرف پنهانی *hèrfé pènhani*, حرکت پنهانی *hèrèkèté pènhani*.

Cacophonie, s. f., a. هرج ومرج *hèrdj-o-mèrdj*.

Cadastre, s. m, حساب همهٔ ممالک *hèçabé hèmèyé mèmalèk*.

Cadavéreux, se, adj., en parlant des animaux, مانند لاشه *manèndè lachè*; — des humains, مانند میّت *manèndé mèiyit*.

Cadavre, s. m., en parlant des animaux, لاش *lach*, لاشه *lachè*; — en parlant des humains, مرده *mourdè*, a. جیفه *djifè*, میّت *mèiyit*, جنازه *djènazè*.

Cadeau, s. m., d'un supérieur à un inférieur, انعام *èn'am*, a. خلعت *khèl'èt*, عنایت *'ènayèt*, هدیه *hèdiè*; — d'un inférieur à un supérieur, پیشکش *pich-kèch*.

Cadenas, s. m., a. قفل *goufl*, pl. اقفال *èqfal*.

Cadenasser, v. a., با قفل بستن *ba goufl bèstèn*, قفل کردن *goufl kèrdèn*.

Cadence, s. f., a. موازنه *mouvazènè*.

Cadencé, e, adj., a. موزون *moouzoun*, pr. t. *mèvzoun*.

Cadencer, v. a., موزون کردن *moouzoun kèrdèn*.

Cadet, te, adj., ولد واپس زاد *vèlèdé va-pès-zad*, کوچك *koutchèk*, pr. t. *kutchuk*.

Cadi, s. m., a. قاضی *qazi*, pr. t. *qadi*.

Cadran, s. m., solaire, ساعت آفتاب *sa'èté âftab*; — partie extérieure d'une montre, لوحهٔ ساعت *loouhèyé sa'èt*.

Cadre, s. m., چهار چوبه *tchèhar-tchoubè*, ou, par contraction, چار چوبه *tchar-tchoubè*.

Cadrer, v. n., جور شدن *djour choudèn*, موافق آمدن *mouvafèq âmèdèn*.

Caduc, que adj., پیر *pir*, فرتوت *fèrtout*, از کار افتاده *èz kar ouftadè*.

Caducité, s. f., پیری *piri*, فرتوتی *fèrtouti*.

Cafard, e, adj., ریاکار *ria-kar*, pr. t. *ria-kiar*.

Cafarderie, s. f., ریاکاری *ria-kari*.

Café, s. m., a. قهوه *qèhvè*, pr. t. *qahvè*; — lieu où l'on prend le café, قهوه خانه *qèhvè-khanè*, pr. t. *qahvè-khanè*.

Cafetier, s. m., قهوه‌جی *qèhvèdji*, pr. t. *qahvèdji*.

Cafetière, s. f., قهوه جوش *qèhvè-djouch*.

Cafier ou Caféier, s. m., درخت قهوه *dèrèkhté qèhvè*.

Cage, s. f., a. قفس *qèfès*, pr. t. *qafès*.

Cagnard, e, adj., تنبل *tèmbèl*.

Cagnarder, v. n., تنبلی کردن *tèmbèli kèrdèn*.

Cagnardise, s. f., تنبلی *tèmbèli*.

Cagneux, se, adj., کج پا *kèdj-pa*.

Cagot, e, adj., زهد فروش *zeuhd-ferouch*, a. متزاهد *moutèzahèd*, pr. t. *mutèzahid*.

Cagoterie, s. f., زهد فروشی *zeuhd-ferouchi*, a. زهد کاذب *zeuhdé kazèb*, pr. t. *zèhdi kiazib*.

Cahier, s. m., جزو *djouzv*, a. جزء *djouz'*; — les cahiers d'un livre, جزوهای کتاب *djouzvehaï kètab*; — livre de dépense ou autre, a. دفتر *dèftèr*.

Cahot, s. m., تکان *tèkan*, تکان کالسکه *tèkané kalèskè*.

Cahotage, s. m., تکان خوری *tèkan-khouri*.

Cahotant, **e**, adj., جنبان *djoumban*, تکان دهنده *tèkan dèhèndè*.

Cahoter, v. a., تکان دادن *tèkan dadèn*; — v. n., تکان خوردن *tèkan khourdèn*.

Cahute, s. f., خانهٔ دهقان *khanèyé dèhqan*, کریج *kèridj*, کریاجه *kouridjè*, کریز *kouriz*.

Caille, s. f., t. بلدرچین *bèldèrtchïn*, pr. t. بلدرجین *bildurdjïn* ou بولدرجین *buldurdjïn*.

Caillement, s. m., انبستگی *èmbestègui*, a. انجماد *èndjèmad*, pr. t. *indjimad*.

Caillé, **e**, adj., انبسته *èmbèstè*; — s. m., lait caillé, شیر انبسته *chiré èmbèstè*.

Cailler, v. a., انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*, منجمد کردن *moundjèmèd kèrdèn*; — se cailler, انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, منجمد شدن *moundjèmèd choudèn*.

Cailletage, s. m., یاوه گوئی *yavè-gouyi*.

Cailleteau, s. m., بچهٔ بلدرچین *bètchèyé bèldèrtchïn*.

Caillot, s. m., خون انبسته *khouné èmbèstè*.

Caillou, s. m., سنگ *sèng*, سنگ غلطان *sèngué ghèltan*.

Caillouteux, **euse**, adj., سنگلاخ *sènglakh*.

Caïque, s. m., قایق *qaïq*, زورق *zoourèq*.

Caire, ville, a. القاهره *èl-qahèrè*, prononciation turque *èl-qahirè*.

Caisse, s. f., a. صندوق *sèndouq*, pl. صناديق *sènadiq*; — tambour, دهل *douhoul*, a. طبل *tèbl*, pl. اطبال *ètbal.*

Caissier, s. m., خزينه دار *khèzinè-dar*, pr. t. *khaznadar.*

Caisson, s. m., جبۀ زاد لشکر *djèbèyé zadé lèchkèr.*

Cajoler, v. a., تملّق کردن *tèmèllouq kèrdèn*, چاپلوسی کردن *tchaplouci kèrdèn*, مداهنه کردن *moudahènè kèrdèn.*

Cajolerie, s. f., چاپلوسی *tchaplouci*, a. مداهنه *moudahènè.*

Cajoleur, euse, s., چاپلوس *tchaplous*, a. متملّق *moutèmèllèq*, pr. t. *mutèmèlliq.*

Calamine, s. f., توتیای سفید *toutiaï sèfid.*

Calamité, s. f., آسیب *âcib*, a. مصیبت *moucibèt*, pl. مصایب *mèçayèb*, pr. t. *mouçaïb*, آفت *âfèt*, pl. آفات *âfat*, بلا *bèla*, فلاکت *fèlakèt.*

Calamiteux, euse, adj., آسیب آمیز *âcib-âmiz*

Calamus, s. m., a. قلم *qèlèm*, pr. t. *qalèm.*

Calandre, s. f. insecte, کرم گندم *kèrmé guèndoum*; — machine pour lustrer le drap, مهرۀ ماهوت *meuhrèyé mahout*

Calandrer, v. a., مهره زدن *meuhrè zèdèn.*

Calcaire (Pierre), سنگ گچ *sèngué guèdj*, سنگ آهک *sèngué âhèk.*

Calcédoine, s. f., agate trouble, عقیق تیره رنگ *'èqiqé tirèrèng.*

Calcination, s. f., آهک شدن *âhèk choudèn.*

Calciner, v. a., منقلب بآهک کردن *mounqèlèb bè-âhèk kèrdèn*; — se calciner, منقلب بآهک شدن *mounqèlèb bè-âhèk choudèn*, آهک شدن *âhèk choudèn*; — calciné, e, آهک شده *âhèk choudè.*

Calcul, s. m., compte, شمار *choumar*, شماره *choumarè*, همسار *hèmsar*, a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*; — concrétion pierreuse qui se forme principalement dans la vessie, سنگ مثانه *sèngué mèçanè.*

Calculable, adj. des 2 g., شمردنی *choumourdèni*, حساب پذیر *hèçab-pèzir.*

Calculateur, trice, s., شمارنده *choumarèndè* شماره‌دان *choumarè-dan*, a. محاسب *mouhacèb*, pr. t. *mouhacib.*

Calculer, v. a., شمردن *choumourdèn*, حساب کردن *hèçab kèrdèn*; — calculé, e, شمرده شده *choumourdè choudè*, a. معدود *mè'èdoud*, pr. t. *ma'doud*, محسوب *mèhsoub*, pr. t. *mahsoub.*

Cale, s. f., fond de cale, ته کشتی *tèhé kèchti.*

Calèche, s. f., کالسکه *kalèskè.*

Caleçon, s. m., زیر جامه *ziré djamè*, pron. vulg. *zar-djamè.*

Calembour, s. m., a. جناس *djènas*, تجنیس *tèdjnis.*

Calembredaine, s. f., حرف ول *hèrfé vèl*, حرف پوچ *hèrfé poutch.*

Calandes, s. f. pl., اوّل هر ماه رومی *èvvèlé hèr mahé roumi.*

Calendrier, s. m., a. تقویم *tèqvim*, pr. t. *taqvim.*

Calepin, s. m., دفتر کوچک *dèftèré koutchèk.*

Calfater, v. a., با قیر درزهای کشتی گرفتن *ba qir dèrzehaï kèchti guèrèftèn* (ou اندودن *èndoudèn*).

CALFEUTRER, v. a., درزهارا گرفتن *dèrzeha-ra guèrèftèn*; — calfeutré, e, درزها گرفته *dèrzèha guèrèftè.*

CALIBRE, s. m., اندازهٔ لولهٔ تفنگ *èndazèyé loulèyé tufèng.*

CALIBRER, v. a., گلولهرا موافق اندازهٔ لولهٔ تفنگ کردن *goulè-ra mouvafèqé èndazèyé loulèyé tufèng kèrdèn.*

CALICE, s. m., قدح قربانی *qèdèhé qourbani*, قدح مبارك *qèdèhé moubarèk.*

CALIFAT, s. m., a. خلافت *khèlafèt*, pr. t. *khilafèt.*

CALIFE, s. m., a. خليفه *khèlifè*, pr. t. *khalifè*, pl. خلفاء *khoulèfa.*

CALIFOURCHON, s. m., à califourchon, یك پا این ور یك پا آن ور *yèk pa ïn vèr yèk pa ôn vèr.*

CALIN, E, adj., با ناز *ba-naz* با عشوه وناز *ba-'euchvè-o-naz.*

CALINERIE, s. f., ناز *naz.*

CALINER (SE), ناز کردن *naz kèrdèn.*

CALLIGRAPHE, s m., خوشنویس *khoch-nèvis*, a. خطّاط *khèttat*, pr. t. *khattat.*

CALLIGRAPHIE, s. f., خوشنویسی *khoch-nèvici*, a. حسن الخطّ *heusn-oul-khètt.*

CALMANT, s. m., a. مليّن *moulèiyèn*, pr. t. *mulèiyïn*, دوای مليّن *dèvaï moulèiyèn*, pr. t. *davaï mulèiyin.*

CALME, s. m., آرامی *ârami*, آرامش *ârамèch.*

CALME, adj. des 2 g., آرام *âram*, آسوده *âçoudè*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*, ساکن *sakèn*, pr. t. *sakïn*; — la mer est calme, آب دریا آرام است *âbé dèria âram èst.*

CALMER, v. a, آرام کردن *âram kèrdèn*, تسکین دادن *tèskïn dadèn*; — se calmer, آرام شدن *âram choudèn,*

تسکین یافتن *tèskïn yaftèn*; — calmé, e, آرام شده *âram choudè*, تسکین یافته *tèskïn yaftè*.

Calomel, s. m., کلومل *kèlomèl*.

Calomniateur, trice, s., افترا کننده *èftèra kounèndè*, a. مفتری *mouftèri*.

Calomnie, s. f., a. بهتان *bouhtan*, افترا *èftèra*, pr. t. *iftira*.

Calomnieusement, adv., بافترا *bè-èftèra*.

Calomnieux, se, adj., افترا آمیز *èftèra-âmiz*.

Calomnier, v. a., افترا زدن *èftèra zèdèn*, بهتان زدن *bouhtan zèdèn*.

Calorimètre, s. m., a. میزان حرارت *mizané hèrarèt*, a. میزان الحرارة *mizan-oul-hèrarèt*.

Calorique, s. m., a. مبدأ حرارت *mèbdè'é hèrarèt*, pr. t. *mèbdèi hararèt*.

Calotte, s. f., عرقچین *'èrèq-tchïn*.

Calque, s. m., صورتی بر کاغذ نازك منتقل شده *sourèti bèr kaghèzé nazèk mountèqèl choudè*.

Calquer, v. a., بر روی کاغذ نازك صورت نقل کردن *bèr rouï kaghèzé nazèk sourèt nèql kèrdèn*.

Calumet, s. m., چبوق دراز *tchoubouqé dèraz*.

Camarade, s. des 2 g., همراه *hèm-rah*, دوست *doust*, a. رفیق *rèfiq*.

Camaraderie, s. f., همراهی *hèm-rahi*, a. رفاقت *rèfaqèt*, pr. t. *rèfaqat*.

Camard, e, adj., بینی پهن *binii pèhn*, a. افطح الانف *èftèh-oul-ènf*.

Cambouis, s. m., قیر کهنه *qiré keuhnè*.

Cambrer, v. a., خم کردن *khèm kèrdèn*; — cambré, e, خم *khèm*, خمیده *khèmidè.*

Cambrure, s. f., خمیدگی *khèmidègui.*

Cambuse, s. f., انبار کشتی *èmbaré kèchti.*

Cambusier, s. m., انباردار کشتی *èmbar-daré kèchti.*

Caméléon, s. m., آفتابگردك *âftab-guèrdèk*, آفتاب پرستك *âftab-pèrèstèk*, a. بوقلمون *bou-qèlèmoun*, pr. t. *bou-qalèmoun*, حربا *hèrba*, pr. t. *harba.*

Caméléopard, s. m., girafe, زراف *zèraf*, شترگاو پلنگ *choutour-gav-pèlèng*, a. زرّافه *zèrrafè.*

Camélia, s. m., کاملیه *kamélia.*

Camelotte, s. f., جنس پست *djènsé pèst.*

Camelot, s. m., a. صوف *souf.*

Caméristе, s. f., کنیز *kèniz*, a. خدمه *khèdèmè.*

Camisole, s. f., پیراهن نیم‌تنه *pirahèné nim-tènè.*

Camomille, s. f., بابونه *babounè.*

Camouflet, s. m., a. تحقیر *tèhqir*, رذالت *rèzalèt.*

Camp, s. m., t. اوردو *ourdou*, pr. t. *ordou.*

Campagnard, e, adj., دهاتی *dèhati*, دهقان *dèhqan.*

Campagne, s. f., plaine, دشت *dècht*, a. صحرا *sèhra*, pr. t. *sahra*; — action des troupes, guerre, سفر جنگ *sèfèré djèng*, a. سفر *sèfèr*; — la campagne, par opposition à la ville, ده *dèh*, بیابان *biaban.*

Campane, s. f., پشکل *puchkul*, pr. t. *puchkiul.*

Campêche (Bois de), چوب بقم *tchoubé bèqèm.*

Campement, s. m., t. اوردو *ourdou*, pr. t. *ordou.*

Camper, v. n., اوردو زدن *ourdou zèdèn.*

Camphré, e, adj., کافور آمیز *kafour-âmiz.*

Camphre, s. m., a. كافور *kafour*, pr. t. *kiafour*.

Camphrer, v. a., كافور ريختن *kafour rikhtèn* (ou پاشيدن *pachidèn*).

Camus, e, adj., بينى كوتاه و پهن *binii koutah-o-pèhn*, a. اخنس *èkhnès*.

Canaille, s. f., مرد بى سر وپا *mèrdé bi-sèr-o-pa*, اوباش *ooubach*, a. اراذل الناس *èrazèl-oun-nas*, pr. t. *èrazil-ün-nas*.

Canal, s. m. pl., canaux, جوى *djouï*, راه آب *rahé âb*, a. نهر *nèhr*; — moyen, راه *rah*, a. وسيله *vècilè*, واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita*.

Canaliser, v. a., جوى كندن *djouï kèndèn*.

Canapé, s. m., نيم تخت *nim-tèkht*.

Canard, s. m., مرغابى *mourghabi*, t. اوردك *eurdèk*.

Canarder, v. a., با تفنگ زدن *ba tufèng zèdèn*.

Cancan, s. m., سخن چينى *soukhèn-tchini*.

Cancaner, v. n., سخن‌چينى كردن *soukhèn-tchini kèrdèn*.

Cancanier, e, s., سخن‌چين *soukhèn-tchīn*.

Cancer, s. m., a. آكله *âkèlè*, pr. t. *âkilè*; — signe du zodiaque, a. سرطان *sèrètan*.

Candeur, s. f., صافدلى *saf-dèli*, صفوت قلب *sèfvèté qèlb*.

Candelabre, s. m., شمعدان بزرگ شاخه دار *chèm'dané bouzourgué chakhè-dar*; جار *djar*.

Candi, sucre candi s. m., نبات *nèbat*, قند *qènd*.

Candidat, s. m., a. طالب *talèb*, pr. t. *talib*.

Candide, adj. des 2 g., صافدرون *saf-dèroun*, نيك نهاد *nik-nèhad*.

Candidement, adv., از روى صافيدرون *èz rouï safi-deroun*.

Candir, v. n., قند شدن *qènd choudèn.*

Cane, s. f., مرغابی ماده *mourghabii madè.*

Canevas, s. m. toile à broder, a. مسطر *mèstèr*, pr. t. *mastar*; — ébauche. V. ce mot.

Caniche, s. m., سگ درازمو *sègué dèraz-mou.*

Caniculaire, adj. des 2 g., a. باحوری *bahouri.*

Canicule, s. f., constellation, a. کلب اکبر *kèlbé èkbèr*; — Les canicules, époque des fortes chaleurs, a. ایّام الباحور *èiyam-oul-bahour.*

Canif, s. m., قلمتراش *qèlèm-tèrach*, pr. t. *qalèmtrach*, t. چاقو *tchaqou.*

Canin, e, adj., از جنس سگ *èz djènsé sèg*, a. کلبی *kèlbi*; — dents canines, سگدندان *sèg-dèndan*; — faim canine, گرسنگی سگ *gourousnèguii sèg*, a. جوع الکلب *djou'-oul-kèlb.*

Cannaie, s. f., نیزار *nèi-zar.*

Canne, s. f., نی *nèi*, نای *naï*; — à sucre, نی شکر *nèi chèkèr*; — bâton, چوب دست *tchoub-dèst.*

Canneler, v. a., شش خان کردن *chèch-khan kèrdèn*; — — cannelé, e, ششخان *chèch-khan.*

Cannelle, s. f., دارچین *dartchïn.*

Cannellier, s. m., درخت دارچین *dèrèkhté dartchïn.*

Cannelure, s. f., راه‌راه *rah-rah*, خطّ‌خطّ *khètt-khètt.*

Cannibale, s. m., مردم‌خور *mèrdoum-khour*; — fig., homme féroce, سنگدل *sèng-dèl.*

Canon, s. m., t. طوپ *toup.*

Canons, s. m. pl., a. قانون *qanoun*, pl. قوانین *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn.*

CANONIAL, E, adj., منسوب بقانون *mènsoub bè-qanoun.*

CANONIQUE, adj. des 2 g., a. قانونى *qanouni*, شرعى *chèr'i.*

CANONIQUEMENT, adv., از روى قانون *èz rouï qanoun*, موافق قانون *mouvafèqé qanoun.*

CANONISATION, s. f., a. تقديس *tèqdis*, pr. t. *taqdis, taqtis.*

CANONISER, v. a., تقديس كردن *tèqdis kèrdèn.*

CANONISTE, s. m., دانندۀ قانون *danèndèyé qanoun.*

CANONNADE, s. f., طوپ اندازى *toup-èndazi.*

CANONNER, v. a., با طوپ زدن *ba toup zèdèn*, طوپ انداختن *toup èndakhtèn.*

CANONNIER, s. m., t. طوپچى *touptchi.*

CANONNIÈRE, s. f., كشتى طوپدار *kèchtii toup-dar.*

CANOPE, s. f., a. سهيل *souhèïl.*

CANOT, s. m., ناوه *navè*, زورق *zoourèq.*

CANTALOU, s. m., خربزۀ فرنكى *khèrbouzèyé frèngui*, طالبى *talèbi*, كرمك *guèrmèk.*

CANTATRICE, s. f., زن خواننده *zèné khanèndè.*

CANTHARIDE, s. f., كاغنه *kaghènè*, a. ذرّوح *zèrrouh*, pl. ذراريح *zèrarih.*

CANTINE, s. f. ميخانۀ اوردو *mèi-khanèyé ourdou.*

CANTINIÈRE, s. f., ميفروش در اوردو *mèi-ferouch dèr ourdou.*

CANTIQUE, s. f., تسبيح خوانى *tèsbih-khani*, a. مزمور *mèzmour*, نشيد *nèchid.*

CANTON, s. m., a. محلّه *mèhèllè*, pr. t. *mahallè.*

CANTONNEMENT, s. m., a. معسكر *mou'èskèr, mè'èskèr.*

Cantonner, v. a., جابجا كردن قشون *dja-bè-dja kèrdèné qouchoun*; — se cantonner, جابجا شدن *dja-bè-dja choudèn*, منزل گرفتن *mènzèl guèrèftèn.*

Canule, s. f., لولهٔ كوچك *loulèyé koutchèk.*

Cap, s. m., promontoire, دماغه *dèmaghè*; — tête, سر *sèr.*

Capable, adj. des 2 g., سزاوار *sèzavar*, a. قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*, مستعد *moustè'èdd*, pr. t. *musta'idd*, قادر *qadèr*, pr. t. *qadir.*

Capacité, s. f., a. قابليّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*, استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad.*

Caparaçon, s. m., t. جول *djoul.*

Caparaçonner, v. a., جول كردن *djoul kèrdèn*; — caparaçonné, e, جول كرده *djoul kèrdè.*

Cape, s. f., بالاپوش *bala-pouch.*

Capillaire, adj. des 2 g., مثل موى نازك *mèslé mouï nazèk.*

Capitaine, s. m., سلطان *soultan*; — d'un vaisseau, ناخدا *nakhouda.*

Capital, s. m., مايه *mayè*, سر مايه *sèr-mayè*, a. رأس المال *rè'ès-oul-mal.*

Capital, e, adj., مادّه *maddè*, a. اصل *èsl*, pr. t. *asl*, اصليّه *èsliyè*, pr. t. *asliyè*; — c'est là le point capital de cette affaire, اصل مادّهٔ اين امر همين است *èslé maddèyé ïn èmr hèm ïn èst.*

Capitale, s. f., پاى تخت *paï tèkht*, pr. t. *paï takht.*

Capitaliste, s. m., سر مايه‌دار *sèr-mayè-dar.*

Capitation, s. f., گزيت *guèzèit*, گزيد *guèzid*, a. خراج *khèradj*, pr. t. *kharadj*, جزيه *djèziè.*

Capiteux, euse, adj., تند *tound.*

Capitulation, s. f., معاهدهٔ استئمان *mou'ahèdèyé ès-timan.*

Capituler, v. n., زنهار خواستن *zènhar khastèn*, امان خواستن *èman khastèn*, تسلیم شدن *tèslim choudèn.*

Caporal, s. m., p. t. دهباشی *dèh-bachi.*

Capot, adj. invariable, a. مات *mat*, متحیّر *moutèheiyèr*, pr. t. *moutèhaïr.*

Capote, s. f., زبر پوش *zè-bèr-pouch*, بالاپوش زنانه *bala-pou-ché zènanè.*

Câpre, s. f., کور *kèvèr*, کبر *kèbèr.*

Caprice, s. m., رومی خوئی *roumi-khouyi*, a. هوس *hèvès.*

Capricieusement, adv. از روی رومی خوئی *èz rouï roumi-khouyi.*

Capricieux, se, adj., رومی خوی *roumi-khouï*, متلوّن مزاج *moutèlèvvèn-mèzadj.*

Capsule, s. f., terme de botan., تخمدان نباتات *tokhmdané nèbatat*; de fusil, چاشنی *tchachni*, پستانك *pèstanèk.*

Capricorne, s. m., برج جدی *bourdjé djèdi.*

Câprier, s. m., درخت کور *dèrèkhté kèvèr.*

Captateur, trice, حیله‌باز *hilè-baz.*

Captation, s. f., a. حیله *hilè*, فنّ *fènn.*

Capter, v. a. بدست آوردن *bè-dèst âvourdèn*; — **capté, e**, بدست آورده شده *bè-dèst âvourdè choudè.*

Captieusement, adv., از روی حیله *èz rouï hilè.*

Captieux, euse, adj., فریب آمیز *fèrib-âmiz.*

Captif, ive, adj., گرفتار *guèrèftar*, a. اسیر *ècir.*

Captiver, v. a., بدست اوردن *bè-dèst âvourdèn*, اسیر کردن *ècir kèrdèn.*
Captivité, s. f., گرفتاری *guèrèftari*, a. p. اسیری *èciri.*
Capture, s. f., t. یغما *yèghma*, a. غنیمت *ghènimèt*, pr. t. *ghanimèt.*
Capturer, v. a., گیر آوردن *guir âvourdèn*, گرفتن *guèrèftèn*, یغما کردن *yèghma kèrdèn.*
Capuchon, s. m., t. باشلق *bachlèq*, pr. t. *bachlik.*
Capucin, s. m., کشیش *kèchich*, a. رهبان *rouhban.*
Capucine, s. f., لادن *ladèn.*
Caquet, s. m., یاوه *yavè*, حرف ول *hèrfé vèl.*
Caquetage, s. m. V. Caquet.
Caqueter, v. n., یاوه گفتن *yavè goftèn*, حرف ول زدن *hèrfé vèl zèdèn.*
Caqueteur, euse, s., یاوه گو *yavè-gou*, بسیار گو *bèciar-gou.*
Car, conj., باجهت اینکه *bè-djèhèté ïn ké*, زیرا *zira*, زیرا که *zira ké*, pr. t. *zira ki.*
Carabé, s. m., کهربا *kèh-rouba.*
Carabine, s. f., تفنگ گلوله زن *tufèngué gouloulè-zèn.*
Carabinier, s. m., حامل تفنگ گلوله زن *hamèlé tufèngué gouloulè-zèn.*
Caractère, s. m., d'écriture, a. خط *khètt*, pl. خطوط *khetout* ou *khoutout*; — d'impression, a. حرف *hèrf*, pl. حروف *hourouf*; — petits caractères, حروف ریزه *hourouf é rizè*; — naturel, خوی *khouï*, a. طبیعت *tèbi'èt*, pr. t. *tabi'at*; — dignité, a. شأن *chè'èn*, رتبه *routbè.*
Caractériser, v. a., بیان کردن *bèyan kèrdèn*, وصف کردن *vèsf kèrdèn.*

Caractéristique, adj. des 2 g., a. مبيّن *moubèiyèn*, pr. t. *mubèiyin*, مميّز *moumèiyèz*, pr. t. *mumèiyiz*.

Carafe, s. f., تنگ *tüng*.

Carafon, s. m., تنگ کوچك *tüngué koutchèk*.

Caramel, s. m., کاچيك *katchik* (terme vieilli) قند سوخته *qèndé soukhtè*.

Carat, s. m. قراط *qirat*.

Caravane, s. f., کاروان *karvan*, a. قافله *qafèlè*, pr. t. *qafilè*.

Caravansérail, s. m., کاروانسرای *karvan-sèraï*.

Carbonade, s. f., گوشت برشته *goucht é bèrèchtè*.

Carbonate, s. m., نمك زغال *nèmèké zoghal*.

Carbone, s. m., زغال *zoghal*, a. فحم *fèhm* ou *faham*.

Carbonique, adj. des 2 g., زغالی *zoghali*; — acide carbonique, a. حامض فحم *hamèzé fèhm*, pr. t. *hamizi fahm*.

Carbonisation, s. f., زغال شدن *zoghal choudèn*.

Carboniser, v. a., بزغال منقلب کردن *bè-zoghal mounqèlèb kèrdèn*; — se carboniser بزغال منقلب شدن *bè-zoghal mounqèlèb choudèn*; — carbonisé, e, زغال شده *zoghal choudè*.

Carcan, s. m., کمند *kèmènd*, طوق آهنین *toouqé âhènïn*.

Carcasse, s. f., استخوان بدن *oustoukhané bèdèn*.

Cardamone, s. f., هال *hal*.

Carder, v. a., حلاّجی کردن *hèlladji kèrdèn*, شانه کردن پشم *chanè kèrdèné pèchm*.

Cardeur, s. m., a. حلاّج *hèlladj*, pr. t. *halladj*.

Cardinal, s. m., قاردينال *qardinal*; — adj., les qatre points

cardinaux, a. جهات اربعه *djèhaté èrbè'è*, pr. t. *djèhati èrba'a.*

CARDINALAT, s. m., پایهٔ قاردینال *payèyé qardinal.*

CARDON, s. m., کنگر کوهی *kènguèré kouhi.*

CARÊME, s. m., پرهیز *pèrhiz*, a. صوم *sooum*, pr. t. *savm*, pl. صیام *siam.*

CARÉNAGE, s. m., محلّ قیر انداتی کشتی *mèhèllé qirèndayii kèchti.*

CARÈNE, s. f., کمر کشتی *kèmèré kèchti.*

CARESSANT, E, adj., نواز *nèvaz*, نوازش کننده *nèvazèch kounèndè.*

CARESSE, s. f., نوازش *nèvazèch*, دلنوازی *dèl-nèvazi*, ناز *naz.*

CARESSER, v. a., نوازش کردن *nèvazèch kèrdèn*, دلنوازی کردن *dèl-nèvazi kèrdèn*, ناز کردن *naz kèrdèn*; — caressé, e, نوازش کرده شده *nèvazèch kèrdè choudè.*

CARGAISON, s. f., بار کشتی *baré kèchti.*

CARGUE, s. f., طناب بادبان *tènabé badban.*

CARGUER, v. a., بادبانهارا جمع کردن *badbanha-ra djèm' kèrdèn* (ou کوتاه کردن *koutah kèrdèn*).

CARICATURE, s. f., صورت هجو *sourèté hèdjv.*

CARIÉ, E, adj., کرم خورده *kèrm khourdè*, پوسیده *poucidè*, a. رمیم *rèmim*; — dent cariée, دندان کرم خورده *dèndané kèrm khourdè.*

CARIER, v. a., پوسانیدن *pouçanidèn*; -- se carier, پوسیدن *poucidèn.*

CARILLON, s. m., صدای ناقوس *sèdaï naqous.*

CARILLONNER, v. n., ناقوس زدن *naqous zèdèn.*

CARILLONNIER, s. m., ناقوسزن *naqous-zèn.*

Carmin, s. m., لك سرخ *lèkké sourkh.*

Carnation, s. f., رنك كوشت بدن *rèngué gouchté bèdèn.*

Carnage, s. m., خون ریزی *khoun-rizi*, a. قتل عام *qètlé 'âmm* pr. t. *qatli 'âmm.*

Carnassier, e, adj., كوشت خوار *goucht-khar.*

Carnaval, s. m., ايّام عيش قبل از پرهيز *èiyamé 'èich qèbl èz pèrhiz.*

Carnet, s. m., a. p. كتابچه *kètabtchè.*

Carnivore, adj. des 2 g., V. **Carnassier.**

Carogne, s. f., جنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè.*

Carotte, s. f., زردك *zèrdèk.*

Caroube, s. m., a. خرنوب *khèrnoub*, pr. t. *kharnoub.*

Caroubier s. m., درخت خرنوب *dèrèkhté khèrnoub.*

Carpe, s. f., ماهی سازان *mahii sazan*, ماهی سیم *mahii sim.*

Carré, e. adj., چهار كوشه *tchèhar-gouchè*, a. مربّع *mourèbbè'.*

Carquoi, s. m., تركش *tèrkèch.*

Carreau, s. m., de pierre, تخته سنك *tèkhtè sèng*; — de terre cuite, آجر *âdjour*; — de vitre, جام *djam*, شيشهٔ پنجره *chichèyé pèndjèrè.*

Carrefour, s. m., چهارسو *tchèhar-sou.*

Carrelage, s. m., action de carreler, تخته سنك فرش *tèkhtè-sèng-fèrch.*

Carreler, v. a., تخته سنك فرش كردن *tèkhtè-sèng fèrch kèrdèn.*

Carreleur, s. m., تخته سنك فرش كن *tèkhtè-sèng-fèrch-koun.*

Carrément, adv., en carré, بطرز چهار گوشه *bè-tèrzé tchè-har-gouchè*; — fig., d'une manière décidée, آشکارا *âchkara*, pr. t. *achikiara*, a. صريحا *sèrihèn*.

Carrer, v. a., چهار گوشه کردن *tchèhar-gouchè kèrdèn*.

Carrière, s. f., de pierres, معدن سنگ *mè'èdèné sèng*; — lice, ميدان مشق سوار *mèidané mèchqé souvar*; — cours de la vie, مدّت زندگانی *mouddèté zèndègani*, a. عمر *'eumr*, pr. t. *'eumur*, مدّت عمر *mouddèté 'eumr*, pr. t. *muddèti 'eumur*; — profession, پيشه *pichè*, a. حرفه *hèrfè*, منصب *mènsèb*.

Carriole, s. f., عرادهٔ دو چرخی *'èradèyé dou-tchèrkhi*.

Carrosse, s. m., گردون *guèrdoun*, گردونه *guèrdounè*, کالسکه *kalèskè*.

Carrossier, s. m., کالسکه ساز *kalèskè-saz*.

Carte, s. f., à jouer, گنجفه *guèndjèfè*; — géogr. نقشهٔ جغرافيه *nèqchèyé djoghrafiè*.

Cartel, s. m., دعوت بجنگ طپانچه *dè'èvèt bè-djèngué tèpantchè*.

Cartilage, s. m., جرنده *djèrèndè*, vulg. استخوان نرم *oustoukhané nèrm*, a. غضروف *ghouzrouf*, pl. غضاريف *ghèzarif*, pr. t. *ghazarif*.

Carton, s. m., a. مقوّا *mouqèvva*, pr. t. *mouqavva*.

Cartonner, v. a., با مقوّا جلد کردن *ba mouqèvva djèld kèrdèn*.

Cartonnier, s. m., مقوّا ساز *mouqèvva-saz*.

Cartouche, s. f., فشنگ *fèchèng*.

Cas, s. m., terme de gramm., a. صيغه *sighè*, pr. t. *sigha*; — circonstance, a. کيفيّت *kèifiyèt*, حالت *halèt*,

pl. حالات *halat*; — accident, a. واقعه *vaqè'è*, pr. t. *vaqi'a*, حادثه *hadècè*, pr. t. *hadicè*; — en tout cas, در هر حال *dèr hèr hal*; — faire cas de محلّ گذاشتن *mèhèll gouzachtèn*; — en cas que, در صورتیکه *dèr sourèti ké*; — dans ce cas, en ce cas, در این صورت *dèr ïn sourèt.*

Casanier, ière, adj., خانه نشین *khanè nèchïn.*

Casaque, s. f., بالاپوش *bala-pouch.*

Cascade, s. f., ابشار *âb-char*, a. سلسبیل *sèlsèbil.*

Caser, v. a., جا بجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*; — se caser, جا بجا شدن *dja bè-dja choudèn.*

Case, s. f., خانه *khanè.*

Casemate, s. f., منزل زیر زمین *mènzèlé ziré zèmïn.*

Caserne, s. f., سرباز خانه *sèr-baz-khanè.*

Caserner, v. n., در سرباز خانه نشستن *dèr sèr-baz-khanè nèchèstèn*; — v. a., در سرباز خانه گذاشتن *dèr sèr-baz-khanè gouzachtèn*, در سرباز خانه جا دادن *dèr sèr-baz-khanè dja dadèn.*

Caspienne (Mer), دریای خزر *dèriaï khèzèr.*

Casque, s. m., خود *khoud*, طاسکلاه *tas-koulah.*

Casquette, s. f., کلاه *koulah.*

Cassant, e, adj., شکستنی *chèkèstèni*, زود شکن *zoud-chèkèn.*

Casse, s. f., خیار شنبر *khiaré chèmbèr.*

Casse-cou, s. m., جای گردن شکن *djaï guèrdèn-chèkèn.*

Casse-noisette, s. m., فندق شکن *fèndèq-chèkèn.*

Casse-tête, s. m., massue, گرز *gourz.*

Casser, v. a., شکستن *chèkèstèn*; — annuler, باطل کردن *ba-*

tèl kèrdèn, منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*; — destituer, عزل کردن *'èzl kèrdèn*, معزول کردن *mè'èzoul kèrdèn*; — cassé, e, شکسته *chèkèstè*; — affaibli, از کار افتاده *èz kar ouftadè*, زبون *zèboun*; — destitué, e, a. معزول *mè'èzoul*; — se casser, شکستن *chèkèstèn*, شکسته شدن *chèkèstè choudèn*.

Casserole, s. f., دیك *dik*.

Cassette, s. f., مجری *mèdjri*, قوطی *qouti*, صندوقچه *sèndouqtchè*.

Casseur, s. m., qui casse, شکن *chèkèn*, شکننده *chèkènèndè*; — fig., fanfaron, بادپران *bad-pèran*.

Cassolette, s. f., a. p. بخوردان *boukhourdan*, a. مجمر *mèdjmèr*, مجمره *medjmèrè*.

Cassonade, s. f., شکر *ckèkèr*.

Cassure, s. f., جای شکسته *djaï chèkèstè*, شکست *chèkèst*.

Castagnettes, s. f, pl., چنك *tchèng*.

Caste, s. f., a. زمره *zoumrè*, طایفه *taïfè*, صنف *sènf*, pr. t. *sinf*, pl. اصناف *èsnaf*.

Castel, s. m. a. قلعه *qèl'è*, pr. t. *qal'a*.

Castor, s. m., بیدستر *bidèstèr*, سقلاب *sèqlab*.

Castration, s. f., action de châtrer, V. ce mot.

Casualité, s. f, a. عرضیّة *'èrèziyèt*.

Casuel, **e**, adj., a. عارضی *'ârèzi*, اتّفاقی *èttèfaqi*, pr. t. *ittifaqi*.

Casuellement, adv., a. اتّفاقًا *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqèn*, *ittifaqa*.

Catacombes, s. m. pl., دخمه *dèkhmè*, a. لحد *lèhd*, pr. t. *lahd*.

CATAFALQUE, s. m., سریر تابوت *sèriré tabout*, زینت جنازه *zinèté djènazè*.

CATAIRE, ou herbe-au-chat, s. f., گربه گیاه *gourbè-guiah*.

CATALEPSIE, s. f., a. داءالسبات *da'-ous-soubat*.

CATALEPTIQUE, adj. des 2 g., گرفتار داءالسبات *guèrèftaré da'-ous-soubat*, a. مسبوت *mèsbout*.

CATALOGUE, s. m., فهرست *fèhrèst*, دفتر *dèftèr*.

CATAPLASME, s. m., مرهم *mèrhèm*, t. لاپه *lapa*, a. ضماد *zèmad*, pr. t. *zimad*, ضمادة *zèmadèt*, pr. t. *zimadèt*.

CATARACTE, s. f., آب آوردن چشم *âb âvourdèné tchèchm*; — d'un fleuve, آبشار *âb-char*, a. جندل *djèndèl*.

CATARRHE, s. m., a. نزله *nèzlè*, pr. t. *nèzla*, pl. نوازل *nèvazèl*, pr. t. *nèvazil*, زکام *zoukkam*, pr. t. *zukkiam*.

CATARRHEUX, SE, adj., گرفتار نزله *guèrèftaré nèzlè*.

CATÉCHISER, v. a., درس دین دادن *dèrsé dïn dadèn*.

CATÉCHISME, s. m., درس دین *dèrsé dïn*, درس اصول دین *dèrsé ouçoulé dïn*; — livre qui contient l'instruction religieuse, کتاب عقاید *kètabé 'èqayèd*.

CATÉGORIE, s. f., a. فرقه *fèrqè*, مقوله *mèqoulè*.

CATÉGORIQUE, adj. des 2 g., درست *droust*, a. وافی *vafi*, صریح *sèrih*, pr. t. *sarih*.

CATÉGORIQUEMENT, adv., درست *droust*, a. صریحا *sèrihèn*, pr. t. *sarihèn*.

CATHÉDRALE, et adj. f., کلیسای بزرگ *kliçaï bouzourg*.

CATHOLICISME, s. m., a. مذهب کاتولیك *mèzhèbé katoulik*.

CATHOLIQUEMENT, adv., موافق مذهب کاتولیك *mouvafèqé mèzhèbé katoulik*.

CATHOLIQUE, adj., a. کاتولیك *katoulik*.

Caucase, (pays), قاوقاز *qavqaz*, قوقاز *qèvqaz*.

Cati, s. m., مهره *meuhrè*, a. جلا *djèla*, pr. t. *djila*.

Catin, s. f., جنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè*, قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahpè*.

Catir, v. a., جلا دادن *djèla dadèn*.

Catisseur, euse, s., جلاگر *djèla-guèr*, مهره‌زن *meuhrè-zèn*.

Cauchemar, s. m., بختك *bèkhtèk*, سگاچه *sègatchè*, a. كابوس *kabous*, pr. t. *kiabous*, pl. كوابيس *kèvabis*, صاغوت *saghout*.

Cause, s. f., a. سبب *sèbèb*, باعث *ba'ès*, pr. t. *ba'is*, علّت *'èllèt*, pr. t. *'illèt*, جهت *djèhèt*; — à cause de cela, با ين علّت *bè-ïn 'èllèt*, از اين جهت *èz ïn djèhèt*; — à cause de vous, جهت شما *djèhèté chouma*, بعلّت شما *bè-'èllèté chouma*; — être cause, باعث شدن *ba'ès choudèn*.

Causer, v. a., سبب شدن *sèbèb choudèn*, باعث شدن *ba'ès choudèn*; — s'entretenir avec quelqu'un, حرف‌زدن *hèrf zèdèn*, گفتگو كردن *goft-gou kèrdèn*, صحبت كردن *seuhbèt kèrdèn*.

Causticité, s. f., نيش زبان *niché zèban*.

Caustique, adj. des 2 g., corrosif, سوزان *souzan*; — fig., نيشدار *nich dar*.

Cautère, s. m., داغ *dagh*.

Cautérique, adj. des 2 g., سوزاننده *souzanèndè*, a. محرّق *mouhèrrèq*.

Cautérisé, e, adj., داغ شده *dagh choudè*.

Cautérisation, s. f, داغ كردن *dagh kèrdèn*.

Cautériser, v. a., داغ كردن *dagh kèrdèn*.

Caution, s. f., پایندان *payèndan*, a. کفیل *kèfil*, ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*; — la caution d'un tel, وکالت فلان کس *vèkalèté foulan kès*.

Cautionnement, s. m., a. کفالت *kèfalèt*.

Cavale s. f., مادیان *madian*.

Cavalerie, s. f., نظام سوار *nèzamé souvar*, سواران نظام *souvarané nèzam*.

Cavalier, s. m., شخص سوار *chèkhsé souvar*, سوار *souvar*.

Cavalièrement, adv., رندانه *rèndanè*.

Cave, s. f., زیر زمین *ziré zèmïn*, *zir-zèmïn*.

Caveau, s. m., مغارۀ کوچك *mègharèyé koutchèk*.

Caverne, s. f., a. غار *ghar*, مغاره *mègharè*.

Caverneux, euse, adj., مغارستان *mègharèstan*.

Caviar, s. m., اشپل *ouchpoul*.

Cavellation, s. f., a. مغلطة *mèghlètèt*, pr. t. *maghlatat*.

Cavité, s. f., گودی *gooudi*, a. جوف *djoouf*, pr. t. *djèvf*, pl. اجواف *èdjvaf*.

Ce, Cet, Cette, pl. ces, pron. dém., این *ïn*; — ce livre, این کتاب *ïn kètab*; — cette femme, این زن *ïn zèn*; — ces enfants این بچها *ïn bètchèha*.

Ceci, Celui-ci, Celle-ci, pl. ceux-ci, celles-ci, این *ïn*; — donnez-moi ceci, اینرا بمن بدهید *ïn-ra bè-mèn bèdèhid*; — donnez moi ceux-ci, celles-ci, اینهارا بمن بدهید *ïnha-ra bè-mèn bèdèhid*.

Céans, adv., اینجا *ïn-dja*, در اینجا *dèr ïn-dja*.

Cécité, s. f., نابینائی *na-binayi*, کوری *kouri*.

Cédant, e, adj., واگذار کننده *va-gouzar kounèndè*.

Céder, v. a., واگذاشتن *va-gouzachtèn*, واگذار کردن *va-gouzar kèrdèn.*

Cédrat, s. m., بادرنگ *bad-rèng*, بالنگ *balèng.*

Cèdre, s. m., صنوبر *sènooubèr*, نازو *najou*, a. عرعر *'èr'èr*, pr. t. *'ar'ar*, ارز *èrèz*, pr. t. *arèz.*

Cédrie, s. f., résine, صمغ صنوبر *sèmghé sènooubèr*, a. صمغ الارز *sèmgh-oul-èrèz.*

Cédule, s. f., a. تمسك *tèmèssouk.*

Ceindre, v. a., کمر بستن *kèmèr bèstèn*, بکمر بستن *bèkèmèr bèstèn.*

Ceinture, s. f., کمربند *kèmèr-bènd.*

Ceinturier, s. m., کمربندساز *kèmèr-bènd-saz.*

Ceinturon, s. m., بند شمشیر *bèndé chèmchir.*

Cela, celui-la, celle-là, ceux-là, celles-là, pron. dém., آن *ôn*, او *ou.*

Célébration, s. f., a. اجرای رسوم *èdjraï rouçoum*, pr. t. *idjraï ruçoum.*

Célèbre, adj. des 2 g., نامدار *nam-dar*, a. مشهور *mèchhour* ; — devenir célèbre, نامدار شدن *nam-dar choudèn*, مشهور شدن *mèchhour choudèn.*

Célébrer, v. a., سپاس کردن *sèpas kèrdèn*, ثنا گفتن *sèna goftèn*, مدح کردن *mèdh kèrdèn* ; — un mariage, اجرای رسوم نکاح کردن *èdjraï rouçoumé nèkah kèrdèn.*

Célébrité, s. f., نام *nam*, ناموننگ *nam-o-nèng*, a. شهرت *cheuhrèt*, اشتهار *èchtèhar*, pr. t. *ichtihar*, صیت *sèit.*

Céler, v. a., نهان کردن *nèhan kèrdèn*, پنهان کردن *pènhan kèrdèn.*

Céleri, s. m., کرفس *kèrèfs.*

Célérité s. f., تیزی *tizi*, a. سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'at.*

Céleste, adj. des 2 g., آسمانی *âsmani*, a. سماوی *sè-mavi.*

Célibat, s. m., a. عزوبت *'euzoubèt.*

Célibataire s. m., a. عزب *'èzèb.*

Celle, celles, pron. dém., آنکه *ôn ké*, اینکه *ïn ké.*

Cellier, s. m., انبار *èmbar*, a. مخزن *mèkhzèn*, pr. t. *makhzèn.*

Cellule, s. f., گوشهٔ درویشان *gouchèyé dèrvichan*; — alvéole où les abeilles font leur cire, خانهٔ زنبور *khanèyé zèmbour.*

Celui, celle, pron. dém., آنکه *ôn ké*, انیکه *ïn kè.*

Celui-ci, celle-ci, pron. dém., این *ïn.*

Celui-là, celle-là, pron. dém., ان *ôn.*

Cendre, s. f., خاکستر *khakèstèr.*

Cendré, e, adj., خاکستر رنگ *khakèstèr-rèng.*

Cendrée, s. f., t. p. ساچمهٔ ریزه *satchmèyé rizè*

Cendreux, se, adj., خاکستر آلود *khakèstèr âloud.*

Cendrier, s. m., جای خاکستر *djaï khakèstèr*, خاکستردان *khakèstèrdan.*

Cénobite, s. m., تکیه نشین *tèkiè-nèchïn.*

Cénotaphe, s. m., گور خالی *gouré khali.*

Cens, s. m., مالیات سالیانه *maliaté salianè*, a. خراج الارض *khèradj-oul-èrz*, pr. t. *kharadj-oul-arz.*

Censal, s. m., a. دلال *dèllal.*

Censé, e, adj., میگویند *migouyènd*, مشهور به *mèchhour bè.*

Censeur, s. m., qui reprend les actions d'autrui, عیب جوی *'èib-djouï*; — qui est commis à l'inspection des

livres, a. مفتّش *moufèttèch*, pr. t. *mufèttich*, مميّز *mouméiyèz*, pr. t. *muméiyiz*.

Censurable, adj. des 2 g., مذمّت كردنى *mèzèmmèt kèrdèni*, مستحقّ مذمّت *moustèhèqqé mèzèmmèt*.

Censure, s. f., blâme, عيبگيرى *'èib-guiri*, a. ذمّ *zèmm*; — examen, وارسى *va-rèci*, غوررسى *ghoour-rèci*, a. تحقيق *tèhqiq*, pr. t. *tahqiq*.

Censurer, v. a., reprendre, عيب گرفتن *'èib guèrèftèn*; — censurer un livre, عيب كتاب را ثابت كردن *'èibé kètab-ra sabèt kèrdèn*, وارسى كردن *va-rèci kèrdèn*.

Cent, adj. num., صد *sèd*.

Centaine, s. f., بقدر صد عدد *bè-qèdré sèd 'èdèd*.

Centaurée, s. f., a. كنتاريون *kèntèrioun*.

Centenaire, adj. des 2 g., صد ساله *sèd-salè*, صد سالگى *sèd-salègui*.

Centenier, s. m., t. يوز باشى *yuz-bachi*.

Centième, adj. des 2 g., صدم *sèdoum*; — s. m., صديك *sèd-yèk*.

Central, e, adj., a. وسطى *vècèti*, مركزى *mèrkèzi*.

Centralisation, s. f., a. تجمّع *tèdjèmmou'*.

Centraliser, v. a., يكجا جمع كردن *yèk dja djèm' kèrdèn*.

Centre, s. m., ميان *mian*, a. مركز *mèrkèz*.

Centrifuge, adj. des 2 g., از مركز زمين گريزان *èz mèrkèzé zèmin gourizan*.

Centripète, adj. des 2 g., بمركز زمين منجذب *bè-mèrkèzé zèmin moundjèzèb*.

Centuple, adj. des 2 g., صد چندان *sèd tchèndan*.

Centupler, v. a., صد چندان کردن *sèd tchèndan kèrdèn*; — centuplé, e, صد چندان شده *sèd tchèndan choudè.*

Cep, s. m., تاك *tak*, رز *rèz.*

Cependant, adv., با این حال *ba ïn hal*, با وصف‌این *ba vèsfé ïn*, امّا *amma*, با وجود این *ba voudjoudé ïn*, a. معهذا *mè'-haza*, pr. t. *mè'a-haza.*

Céphalalgie, s. f., درد سر شدید *dèrdé sèré chèdid.*

Cerbère, s. m., سگ جهنّم *sègué djèhènnèm.*

Cerceau, s. m., چنبر *tchèmbèr.*

Cercle, s. m., چنبر *tchèmbèr*, دائره *daïrè*; — réunion, a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis.*

Cerclé, e, adj., دورش با چنبر گرفته *doourèch ba tchèmbèr guèrèftè.*

Cercueil, s. m., a. تابوت *tabout.*

Cérébral, e, adj., a. دماغی *dèmaghi.*

Cérémonial, s. m., a. تشریفات *tèchrifat.*

Cérémonie, s. f., du culte, آئین *âyïn*, a. رسم *rèsm*, pl. رسوم *rouçoum*; — marque de déférence, a. تکلیف *tèklif*; — habit de cérémonie, رخت رسمی *rèkhté rèsmi*, a. کسوهٔ رسمیّه *kèsvèyé rèsmiyè*, pr. t. *kisvèi rasmiyè*; — sans cérémonie, بی تکلیف *bi tèklif*, بی تکلیفانه *bi tèklifanè.*

Cérémonieux, euse, adj., پر تکلیف *pour tèklif.*

Cerf, s. m., گوزن *guèvèzn.*

Cerf-volant, s. m., باد بادك *bad-badèk*, بادبرك *bad-bèrèk.*

Cerfeuil, s. m., جعفری فرنگی *djè'èfèrii frèngui.*

Cerise, s. f., گيلاس *guilas*; — celles qui sont aigres, griottes, آلوبالو *âlou-balou*.

Cerisier, s. m., درخت گيلاس *dèrèkhté guilas*.

Cerneau, s. m., گردوى تازه *guèrdouï tazè*.

Cerner, v. a., دور گرفتن *doour guèrèftèn*, محاصره كردن *mouhacèrè kèrdèn*; — cerné, e, دورش گرفته *doourèch guèrèftè*.

Certain, e, adj., a. يقينى *yèqini*, يقين *yèqïn*, صريح *sèrih*, محقّق *mouhèqqèq*, pr. t. *mouhaqqaq*.

Certainement, adv., a. البتّه *èlbèttè*.

Certes, adv., a. البتّه *èlbèttè*, واقعًا *vaqè'èn*.

Certificat, s. m., كاغذ رضامندى *kaghèzé rèzamèndi*, گواهنامه *guèvah-namè*.

Certifier, v. a., گواهى دادن *guèvahi dadèn*, شهادت دادن *chèhadèt dadèn*.

Certitude, s. f., خاطرجمعى *khatèr-djèm'i*, يقينى *yèqini*, a. علم اليقين *'èlm-oul-yèqïn*, pr. t. *'ilm-ul-yaqïn*, حقيقت *hèqiqèt*, pr. t. *haqiqat*.

Céruse, s. f., اسفيداج *èsfidadj*.

Cerveau, s. m., كام *kam*, a. دماغ *dèmagh*, pr. t. *dimagh*.

Cervelle, s. f., مغز *mèghz*, مغزكلّه *mèghzé kèllè*.

Ces, pron. dém., اين *ïn*; — ces femmes, اين زنها *ïn zènha*.

Cessation, s. f., a. ترك *tèrk*, انقطاع *ènqèta'*, pr. t. *ïnqita'*.

Cesse (Sans), loc. adv., پيوسته *pèivèstè*, a. لا ينقطع *la yènqètè'*.

Cesser, v. a., دست برداشتن *dèst bèr-dachtèn*, دست كشيدن *dèst kèchidèn*, موقوف كردن *moouqouf kèrdèn*.

Cession, s. f., وا گذار کردن *va-gouzar kèrdèn*, a. فراغت *fèraghèt*, pr. t. *fèraghat*, انتقال *èntèqal*, pr. t. *intiqal.*

C'est-à-dire, a. يعنى *yè'èni*, pr. t. *ya'ni.*

Cet, pron. dém. V. Ce.

Ceux, pron. dém., آنهایکه *ônhaï ké*, اانانکه *ônôn kè.*

Chacal, s. m., شغال *chèghal.*

Chacun, e, pron., هرکسی *hèr kèci*, هریکی *hèr yèki.*

Chagrin, s. m., اندوه *èndouh*, a. غمّ *ghèmm*, غصّه *ghoussè*, الم *èlèm*, حزن *heuzn.*

Chagrin, e, adj., اندوهکین *èndouhkïn*, غمناك *ghèmnak*, غمگین *ghèmguin*, a. مغموم *mèghmoum*, pr. t. *maghmoun.*

Chagrin, s. m., espèce de cuir, صاغری *saghri, saghèri.*

Chagrinant, e, adj., اندوه انگیز *èndouh-ènguiz.*

Chagriné, e, adj., اندوهکین *èndouhkïn.*

Chagriner, v. a., اندوهکین کردن *èndouhkïn kèrdèn*, محزون کردن *mèhzoun kèrdèn.*

Chaîne, s. f., زنجیر *zèndjir* ; — chaîne de montre, زنجیر ساعت *zèndjiré sa'èt.*

Chaînette, s. f., زنجیر کوچك *zèndjiré koutchèk.*

Chair, s. f., گوشت *goucht.*

Chaire, s. f., a. منبر *mèmbèr*, کرسی *koursi*, pr. t. *kursu, kurci.*

Chaise, s. f., صندلی *sèndèli* ; — percée, صندلی مبرز *sèndèlii mèbrèz.*

Chaland, s. m., خریدار *khèridar*, a. مشتری *mouchtèri.*

Chale, s. m., شال *chal.*

CHALEUR, s. f., گرمی *guèrmi*, گرما *guèrma*, a. حرارت *hèrarèt*, pr. t. *hararèt*.

CHALEUREUX, EUSE, adj., دل‌گرم *dèl-guèrm*.

CHALOUPE, s. f., زورق *zoourèq*.

CHALUMEAU, s. m., نای *naï*, نی *nèi*, زیش *zich*, a. مزمار *mèzmar*, pr. t. *mizmar*, pl. مزامیر *mèzamir*.

CHAMAILLER (SE), منازعه کردن *mounazè'è kèrdèn*, دعوا کردن *dè'èva kèrdèn*.

CHAMARRER, v. a., زینت کردن *zinèt kèrdèn*; — chamarré, e, زینت شده *zinèt choudè*.

CHAMARRURE, s. f., آرایش *arayèch*, زیب *zib*, a. زینت *zinèt*.

CHAMBELLAN, s. m., پیشخدمت شاهی *pich-khèdmèté chahi*.

CHAMBRE, s. f., t. اوطاق *outaq*, *otaq*.

CHAMBRIÈRE, s. f., کنیز *kèniz*.

CHAMEAU, s. m., شتر *choutour*, a. جمل *djèmèl*; — la femelle, a. ناقه *naqè*, pr. t. *naqa*.

CHAMELIER, s. m., شتربان *choutourban*, ساربان *sarban*.

CHAMELLE, s. f., شتر ماده *choutouré madè*, a. ناقه *naqè*, pr. t. *naqa*.

CHAMOIS, s. m., بز کوهی *bouzé kouhi*.

CHAMP, s. m., کشت‌زار *kècht-zar*, a. مزرعه *mèzrè'è*, pr. t. *mèzra'a*; — se dit de toute sorte de terres labourées ou non, دشت *dècht*; — en plein champ, در بیابان *dèr biaban*; — champ de bataille, میدان جنگ *mèidané djèng*; — sur le champ, همین ساعت *hèm-ïn sa'èt*, a. الآن *èl'ân*; — à tout bout de champ, هر دم *hèr dèm*.

Champêtre, adj. des 2 g., بیابانی *biabani*, a. صحرائی *sèhrayi*, pr. t. *sahrayi*.

Champignon, s. m., قارچ *qartch*.

Champion, s. m., پهلوان *pèhlèvan*, pr. t. *pèhlivan*; — défenseur, a. حامی *hami*.

Chance, s. f., بخت *bèkht*, pr. t. *bakht*, a. اقبال *èqbal*, طالع *talè'*, pr. t. *tali'*, — je n'ai pas de chance, بخت ندارم *bèkht nèdarèm*.

Chancelant, e, adj., چمیدگی کنان *tchèmidègui kounan*; — qui hésite, a. متردد *moutèrèddèd*.

Chanceler, v. n., گرازیدن *guèrazidèn*, چمیدن *tchèmidèn*.

Chancelier, s. m., دفتردار *dèftèr-dar*.

Chancellerie, s. f., دفتر خانه *dèftèr-khanè*.

Chanceux, se, adj., خوش بخت *khoch-bèkht*; — douteux, a. ما تحت الریب *ma taht-our-rèib*.

Chancre, s. m., a. آکله *âkèlè*, pr. t. *âkilè*.

Chandelier, s. m., شمعدان *chèm'dan*, pr. t. *cham'dan*.

Chandelle, s. f., a. شمع *chèm'*.

Change, s. m., a. عوض *'èvèz*, مبادله *moubadèlè*; — lettre de change, برات *bèrat*: — le change de l'argent, a. صرف *sèrf*, pr. t. *sarf*.

Changement, s. m., a. انقلاب *ènqèlab*, pr. t. *inqilab*, تغییر *tèghyir*, pr. t. *taghyir*, تغیّر *tèghèiyour*, pr. t. *tèghaiyur*, تبدل *tèbèddoul*.

Changer, v. a., عوض کردن *'èvèz kèrdèn*; — changer de la monnaie, پول خرد کردن *poul khourd kèrdèn*, ; — changé, e, عوض شده *'èvèz choudè*.

Changeur, s. m., a. صرّاف *sèrraf*.

Chanoine, esse, s., a. رهبان *rèhban.*

Chanson, s. f., سرود *seroud*, a. نغمه *nèghmè*, pr. t. *naghmè*, pl. نغمات *nèghèmat*, pr. t. *nèghamat.*

Chansonnette, s. f., سرود مختصر *seroudé moukhtècèr.*

Chansonnier, s. m., سرود نویس *seroud-nèvis*, مصنّف نغمات *moucènnèfé nèghèmat.*

Chant, s. m., سرایش *sèrayèch*, آوازه خوانی *âvazè-khani*, نوا *nèva*; — air, a. مقام *mèqam*, pr. t. *maqam*, pl. مقامات *mèqamat*, pr. t. *maqamat.*

Chanter, v. a., آوازه خواندن *âvazè khandèn*, سرائیدن *sèrayidèn*, سرودن *seroudèn*; — en parlant de prière, خواندن *khandèn*, قرائت کردن *qèra'èt kèrdèn*; — en parlant des oiseaux, خواندن *khandèn.*

Chanterelle, s. f., سیم باریک کمانچه *simé bariké kèmantchè.*

Chanteur, se, s., خواننده *khanèndè*, سراینده *sèrayèndè.*

Chantier, s. m., d'atelier, کارگاه *kar-gah*; — place où l'on entasse du bois, انبار هیزم *èmbaré hizoum.*

Chantre, s. m., دعا خوان *dou'a-khan.*

Chanvre, s. m., شاهدانه *chah-danè*, کنو *kènou*, کنب *kènèb.*

Chaos, s. m., a. هرج ومرج *hèrdj-o-mèrdj*, هیولا *hèyoula.*

Chapeau, s. m., کلاه *koulah.*

Chapelet, s. m., هزاردانه *hèzar-danè* (peu usité), a. تسبیح *tèsbih.*

Chapelier, s. m., کلاهساز *koulah-saz*, کلاهدوز *koulah-douz.*

Chapelle, s. f., جای نماز *djaï nèmaz*, کلیسای کوچك *kliçaï koutchèk.*

Chapiteau, s. m., سر ستون *sèré setoun.*

Chapitre, s. m., a. باب *bab*, pl. ابواب *èbvab*, فصل *fèsl*, pr. t. *fasl*, pl. فصول *fouçoul*; — du Coran, سوره *sourè.*

Chapitrer, v. a., سخت ملامت کردن *sèkht mèlamèt kèrdèn*, عتاب کردن *'ètab kèrdèn*; — chapitré, e, a. معاتب *mou'âtèb.*

Chapon, s. m., خروس اخته *khouroucé èkhtè.*

Chaponner, v. a., اخته کردن *èkhtè kèrdèn*; chaponné, اخته شده *èkhtè choudè.*

Chaque, pron., هر *hèr*; — chaque femme, هر زن *hèr zèn*, هر زنی *hèr zèni*; — chaque fois, هر دفعه *hèr dèf'è*, pr. t. *hèr dèf'a.*

Char, s. m., گردونه *guèrdounè.*

Charade, s. f., a. معمّا *mou'èmma*, pr. t. *mou'amma.*

Charbon, s. m., زغال *zoughal*; — de terre, زغال سنگ *zoughalé sèng.*

Charbonner, v. a., با زغال سیاه کردن *ba zoughal siah kèrdèn*, با زغال نوشتن *ba zoughal nèvèchtèn.*

Charbonnier, s. m., زغال فروش *zoughal-ferouch.*

Charcuterie, s. f., گوشت خوك *gouchté khouk.*

Charcutier, v. s., قصّاب خوك *qèssabé khouk.*

Chardon, s. m., خار شتر *khar-choutour.*

Chardonneret, s. m., دارپژه *darpèjè.*

Charge, s. f., fardeau, بار *bar*, a. حمل *hèml*, pr. t. *haml*; — commission, emploi, کار *kar*, a. شغل *choughl*, مأموريّت *mè'èmouriyèt* منصب *mènsèb.*

CHARGEMENT, s. m., بارگیری *bar-guiri.*

CHARGER, v. a. بار کردن *bar kèrdèn,* حمل کردن *hèml kèrdèn*; — charger une arme à feu, پر کردن *pour kèrdèn*; — quelqu'un, سپردن *soupourdèn*; — se charger, بعهده گرفتن *bèr 'euhdè guèrèftèn,* بپای خود گرفتن *bè-paï khoud guèrèftèn,* گردن گرفتن *guèrdèn guèrèftèn*; — je me charge de cette affaire, من این کار را گردن میگیرم *mèn ïn kar-ra guèrdèn miguirèm*; — chargé, e, بار کرده *bar kèrdè,* a. محمول *mèhmoul,* pr. t. *mahmoul*; — de dettes, زیر بار قرض مانده *ziré baré qèrz mandè,* a. مقروض *mèqrouz,* pr. t. *maqrouz*; — d'affaires, مصلحت گذار *mèslèhèt-gouzar*, pr. t. *maslahat-guzar*; — chargé de quelque commission, a. مأمور *mè'èmour.*

CHARGEUR, s. m., بار کننده *bar-kounèndè.*

CHARIOT, s. m., گردونهٔ بار کش *guèrdounèyé bar-kèch.*

CHARITABLE, adj. des 2 g., ثوابکار *sèvab-kar,* فیض رسان *fèiz-rèçan.*

CHARITABLEMENT, adv., از روی مرحمت *èz-rouï mèrhèmèt.*

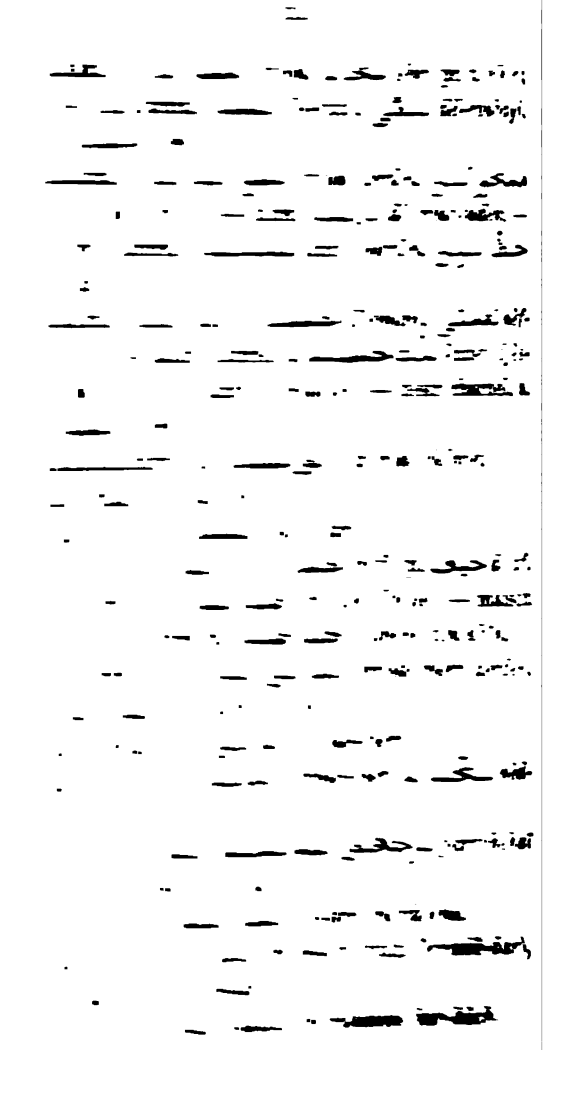
CHARITÉ, s. f., رضای خدا *rèzai khouda,* راه خدا *rahé khouda,* a. ثواب *sèvab,* مرحمت *mèrhèmèt*; — aumône, a. صدقه *sèdèqè,* pr. t. *sadaqa.*

CHARIVARI, s. m., های و هوی *hay-o-houï.*

CHARLATAN, s. m., qui se dit médecin, a. مطبّب *mouttèbbèb,* pr. t. *muttabbib*; — qui en impose چاپلوس *tchaplous,* a. فیّاش *fèiyach.*

CHARLATANISME, s. m., چاپلوسی *tchaplouci.*

CHARMANT, E, adj., دلاویز *dèl-âviz,* دلربا *dèl-rouba,* خیلی مقبول *khèili mèqboul.*

Charrier, v. a., با گردونه حمل‌ونقل کردن *ba guèrdounè hèml-o-nèql kèrdèn*, با گردونه کشیدن *ba guèrdounè kèchidèn.*

Charriage, s. m., اجرت عرابه‌دار *eudjrèté 'èrabè-dar* (*'èr-radè-dar*).

Charron, s. m., عرّاده ساز *'èrradè-saz.*

Charronnage, s. m., عرّاده سازی *'èrradè-sazi.*

Charrue, s. f., سپار *sèpar*, جفت *djouft.*

Charte, ou **Chartre**, s. f., قانون نامه *qanoun-namè*, شرط نامه *chèrt-namè.*

Chasse, s. f., شکار *chèkar*, a. صید *sèid*; — aller à la chasse, شکار رفتن *chèkar rèftèn.*

Chasse-mouche, s. m., مگس پران *mèguès-pèran.*

Chasser, v. a., بیرون کردن *biroun kèrdèn*, راندن *randèn*. — poursuivre le gibier, شکار کردن *chèkar kèrdèn*, صید کردن *sèid kèrdèn.*

Chasseur, **Chasseresse**, s., p. t. شکارچی *chèkartchi*, a. صیاد *sèiyad*, pr. t. *saïyad.*

Chassie, s. f., ریم چشم *rimé tchèchm*, چرك چشم *tchèrké tchèchm.*

Chassieux, euse, adj., ریمدار *rim-dar.*

Chassi, s. m., چارچوبه *tchar-tchoubè*, pr. t. چرچوه *tchèr-tchivè.*

Chaste, adj. des 2 g., پاکدامن *pak-damèn*, با عصمت *ba-'èsmèt*, a. عفیف *'èfif*, pr. t. *'afif.*

Chasteté, s. f., پاکدامنی *pak-damèni*, a. عفت *'èffèt*, pr. t. *'iffèt*, عصمت *'èsmèt*, pr. t. *'ismèt.*

Chastement, adv., ا *èz rouï 'èffèt.*

Chat, s. m., گربه *gourbè.*
Châtaigne, s. f., شاهبلوط *chah-bèlout.*
Châtaigneraie, s. f., شاهبلوطزار *chah-bèlout-zar.*
Châtaignier, s. m., درخت شاهبلوط *dèrèkhté chah-bèlout.*
Châtain, adj. m., رنگ شاهبلوط *rèngué chah-bèlout,* شاهبلوطگون *chah-bèlout-goun.*
Château, s. m., forteresse, باره *barè,* a. قلعه *qèl'è,* pr. t. *qal'è,* حصار *hèçar,* pr. t. *hiçar;* — maison où demeure le seigneur, a. عمارت *'èmarèt,* pr. t. *'imarèt,* pl. عمارات *'èmarat,* pr. t. *'imarat,* t. قوناق *qonaq,* سرای *saraï.*
Chat-huant, s. m., بوم *boum.*
Châtier, v. a., تنبيه كردن *tèmbih kèrdèn,* عقوبت كردن *'ouqoubèt kèrdèn,* باجزا رسانيدن *bè-djèza rèçanidèn;* — châtié, e, گوشمال خورده *gouch-mal khourdè.*
Châtiment, s. m., گوشمال *gouch-mal,* a. تنبيه *tèmbih,* عقوبت *'ouqoubèt,* جزا *djèza.*
Chaton, s. m., d'une bague, نگين *nèguïn;* — petit chat, گربه كوچك *gourbèyé koutchèk.*
Chatouillement, s. m., غلغج *ghèlghèdj,* غلغليج *ghèlghèlidj.*
Chatouiller, v. a., غلغليج كردن *ghèlghèlidj kèrdèn.*
Chatouilleux, se, adj., غلغليج پذير *ghèlghèlidj-pèzir.*
Châtrer, v. a., اخته كردن *èkhtè kèrdèn;* — chatré, اخته *èkhtè.*
Châtreur, s. m., اخته كننده *èkhtè kounèndè.*
Chaud, e, adj., گرم *guèrm,* a. حارّ *harr;* — de l'eau chaude, آب گرم *âbé guèrm;* — il fait chaud, هوا گرم است *hèva guèrm èst.*

Chaud, s. m. V. **Chaleur**.

Chaude-pisse, s. f., سوزنک *souzènèk*.

Chaudement, adv., گرم *guèrm*; — tenez-vous chaudement, خودتانرا گرم نگاهدارید *khoudètan-ra guèrm nègah darid*; — avec chaleur, بگرما *bè-guèrma*; — fig., avec ardeur, بگرمیّت *bè-guèrmiyèt*, با حرارت *ba hèrarèt*; — avec vivacité, با حدّت *ba hèddèt*.

Chaudière, s. f., دیك بزرگ *diké bouzourg*, طیان *tian*.

Chaudron, s. m., دیك *dik*, تنگیره *tènguirè*.

Chaudronnier, ière, s., مسگر *mès-guèr*.

Chauffage, s. m., هیزم *hizoum*.

Chauffer, v. a., گرم کردن *guèrm kèrdèn*; — chauffer de l'eau, آب گرم کردن *âb guèrm kèrdèn*; — se chauffer, گرم شدن *guèrm choudèn*.

Chaufferette, s. f., آتشدان *âtèchdan*.

Chaufour, s. m., کورۀ آهکپزی *kourèyé âhèk-pèzi*.

Chaufournier, s. m., آهکپز *âhèk-pèz*.

Chaumage, s. m., بریدن کاهبن *bouridèné kah-boun*.

Chaume, s. m., کاهبن *kah-boun*, ساقۀ کاه *saqèyé kah*, گالی *gali*.

Chaumer, v. a., کاهبن چیدن *kah-boun tchidèn*, گالی بریدن *gali bouridèn*.

Chaumière, s. f., خانۀ گالیپوش *khanèyé gali-pouch*, تواره *tèvarè*.

Chausse-pied, s. m., پاشنه‌کش *pachnè-kèch*.

Chausse-trape, s. f., تله *tèlè*, دام *dam*.

Chaussée, s. f., levée de terre près d'une rivière, بند *bènd*, بندآب *bend-âb*; — milieu d'une rue, d'un chemin راه سنگفرش *rahè sèng-fèrch*.

CHAUSSER, v. a. mettre à quelqu'un ses souliers, کفش پوشانیدن *kèfch pouchanidèn*; — se chausser, کفش پا کردن *kèfch pa kèrdèn*, کفش پوشیدن *kèfch pouchidèn*; — chaussé, e, کفش پوشیده *kèfch pouchidè*.

CHAUSSES, s. f. pl., شلوار *chèlvar*, pr. t. *chalvar*.

CHAUSSETTE, s. f., جوراب *djourab*.

CHAUSSON, s. m., عرق چین پا *'èrèq-tchiné pa*.

CHAUSSURE, s. f., افزار پا *èfzaré pa*, کفش *kèfch*.

CHAUVE, adj. des 2 g., لغسر *lègh-sèr*, کچل *kètchèl*.

CHAUVE-SOURIS, s. f., شب پره *chèb-pèrè*, a. خفّاش *khèf-fach*.

CHAUX, s. f., آهك *âhèk*; — four à chaux, V. CHAUFOUR.

CHAVIRER, v. n., وارونه شدن *varounè choudèn*.

CHEF, s. m., tête, سر *sèr*; — fig., qui est le principal, ریش سفید *rich-sèfid*, بزرگ *bouzourg*, a. رأس *rè'ès*.

CHEF-D'OEUVRE, s. m., منتهای صنعت *mountèhaï sèn'èt*, کار اوستاد *karé oustad*.

CHEF-LIEU, s. m., a. مقرّ حکومت *mèqèrré houkoumèt*.

CHEMIN, s. m., راه *rah*, a. طریق *tèriq*, pr. t. *tariq*, pl. طرق *terouq*, ou *tourouq*.

CHEMINÉE, s. f., بخاری *boukhari*.

CHEMINER, v. n., راه رفتن *rah rèftèn*.

CHEMISE, s. f., پیراهن *pirahèn*.

CHEMISETTE, s. f., پیش بند سینه *pich-bèndé sinè*.

CHENAPAN, s. m., نابکار *na-bè-kar*, pr. t. *na-bè-kiar*.

CHÊNE, s. m., درخت بلوط *dèrèkhté bèlout*.

CHÊNEAU, s. m., درخت بلوط کوچك *dèrèkhté bèlouté koutchèk*.

CHENET, s. m., پیش بخاری *pich-boukhari.*

CHENEVIS, s. m. V. CHANVRE.

CHENILLE, s. f., کرم درخت *kèrmé dèrèkht.*

CHENU, E, adj., سفید موی *sefid-mouï.*

CHER, ÈRE, adj., گران *guèran*; — aimé, a. عزیز *'èziz*, pr. t. *'aziz.*

CHERCHER, v. a., جستجو کردن *djoust-ou-djou kèrdèn*, تجسس کردن *tèdjèssous kèrdèn.*

CHERCHEUR, EUSE, s., جوینده *djouyèndè.*

CHÈRE, s. f., خوراک *khourak*, a. طعام *to'am*, pr. t. *ta'am*, غدا *ghèda*, غذا *ghèza*, pr. t. *ghiza*; — bonne chère, خوراک خوب *khouraké khoub*, a. اطعمهٔ نفیسه *èt'èmèyé nèficè*, pr. t. *at'imèi nèficè.*

CHÈREMENT, adv., à haut prix, گران *guèran*, بقیمت گران *bè-qèimèté guèran*; — tendrement, از ته دل *èz tèhé dèl*, عزیزانه *'èzizanè.*

CHÉRIR, v. a., بغایت دوست داشتن *bè-ghayèt doust dachtèn*, عزیز داشتن *'èziz dachtèn*, از جان دوست داشتن *èz djan doust dachtèn*; — chéri, e, , a. محبوب *mèhboub*, عزیز *'èziz.*

CHÉRISSABLE, adj. des 2 g., دوست داشتنی *doust dachtèni.*

CHERTÉ, s. f., گرانی *guèrani.*

CHÉTIF, VE, adj. خوار *khar*, a. رذیل *rèzil*, ذلیل *zèlil*; — se dit aussi des enfants, des plantes qui ne sont pas vigoureux, لکنته *lèkèntè*, پژمرده *pèjmourdè*, a. ضعیف *zè'if*, pr. t. *za'if*, علیل *'èlil*, pr. t. *'alil.*

Chétivement, adv., misérablement, بطور مسکین *bè-tooure mèskïn.*

Cheval, s. m., اسب *èsp*; — monter à cheval, سوار شدن *souvar choudèn.*

Chèvaleresque, adj. des 2 g., دلیرانه *dèliranè.*

Chevalier, s. m., d'un ordre دارندهٔ نشان *darendèyé nèchan*, صاحب نشان *sahèbé nèchan.*

Chevelu, e, adj., دراز موی *dèraz-mouï.*

Chevelure, s. f., موی سر *mouï sèr*, گیسو *guiçou*, زلف *zoulf.*

Chevet, s. m., سر بالین *sèré balïn.*

Cheveu, s. m., موی سر *mouï sèr.*

Cheville, s. f., میخ چوبین *mikhé tchoubïn*; — du pied, شتالنگ *chètalèng.*

Chèvre, s. f., بز *bouz.*

Chevreau, s. m., بزغاله *bouzghalè.*

Chevreuil, s. m., بز کوهی *bouzé kouhi.*

Chevrier, s. m., چوپان بز *tchoubané bouz.*

Chevrotine, s. f., صاچمهٔ درشت *satchmèyé droucht.*

Chez, prép., پیش *pich*, منزل *mènzèl*, خانه *khanè*; — chacun est maître chez soi, هر کس در خانهٔ خود آقاست *hèr kès dèr khanèyé khoud âgast*; — chez lui, پیش او *piché ou*, منزل او *mènzèlé ou.*

Chiasse, s. f., چرك فلزّات *tchèrké fèlèzzat*, ریم معدن *rimé mè'èdèn.*

Chicane, s. f., حیله‌بازی *hilè-bazi*, دغلی *dèghèli.*

Chicaner, v. a., دغلی کردن *dèghèli kèrdèn.*

Chicaneur, euse, s., دغل *dèghèl*, حیله‌باز *hilè-baz* a. مزوّر *mouzèvvèr*, pr. t. *muzèvvir.*

CHICHE, adj. des 2 g., تنگدست *tèng-dèst*, تنگچشم *tèng-tchèchm*, a. بخيل *bèkhil*, خسيس *khècis.*

CHICHEMENT, adv., به تنگچشمی *bè-tèng-tchèchmi*, باخست *ba khèssèt.*

CHICORÉE, s. f., كسناج *kèsnadj*, كاسنی *kasni*, هندبا *hin-diba*, راديكيه *radikia.*

CHICOTIN, s. m., صبر سقطوری *sèbré soqoutouri.*

CHIEN, s. m., سگ *sèg*, a. كلب *kèlb*; — de chasse, توله *toulè*, سگ شكاری *sègué chèkari*; — chienne, سگ ماده *sègué madè.*

CHIENDENT, s. m., شتك *chètèk*, گورگياه *gour-guiah.*

CHIER, v. n., ريدن *ridèn*, فعل كردن *fè'èl kèrdèn.*

CHIFFON, s. m., كهنه *keuhnè.*

CHIFFONNER, v. a., froisser, چين انداختن *tchïn èndakhtèn*, مندرس كردن *moundèrès kèrdèn*, پلاساندن *pèlaçandèn*, a. اندراس *èndèras*, pr. t. *ïndiras*; — se chiffonner, چين برداشتن *tchïn bèr-dachtèn*, مندرس شدن *moundèrès choudèn*; — chiffonné, e, چين برداشته *tchïn bèr-dachtè*, مندرس شده *moundèrès choudè.*

CHIFFONNIER, IÈRE, s., جمع كنندهٔ كهنه *djèm' kounèndèyé keuhnè*, كهنه چين *keuhnè-tchïn.*

CHIFFRE, s. m., a. رقم *rèqèm*, pr. t. *raqam*, pl. ارقام *èrqam*, pr. t. *arqam*, رمز *khètté rèmz.* خطّ

CHIFFRER, v. a., رقم نوشتن *rèqèm nèvèchtèn*, با خطّ رمز نوشتن *ba khètté rèmz nèvèchtèn.*

CHIGNON, s. m., پشت سر *pouchté sèr*, a. قفا *qèfa.*

CHIMÈRE, s. f., خيال بيهوده *khialé bihoudè*, a. خيال محال

khialé mouhal, pr. t. *khayali mouhal*, خیال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil.*

Chimérique, adj. des 2 g., a. خیالی *khiali.*

Chimie, s. f., کیمیاگری *kimia-guèri*, a. کیمیا *kimia.*

Chimique, adj. des 2 g., a. متعلّق بکیمیا *moutè'èllèq bè-kimia.*

Chimiste, s. m., کیمیاگر *kimia-guèr.*

Chine (pays), چین *tchïn*, مملکت چین *mèmlèkèté tchïn.*

Chinois, e, adj. et s., اهل چین *èhlé tchïn*, چینی *tchini.*

Chio (île), جزیرهٔساقز *djèzirèyé saqèz.*

Chiper, v. a., قاپیدن *qapidèn.*

Chipoter, v. n., بسهل انگاری کار کردن *bè-sèhl-èngari kar kèrdèn.*

Chiquenaude, s. f., تلنگ *tèlèng*, تلنگل *tèlèngoul.*

Chiquer, v. n., توتون جویدن *tutun djèvidèn.*

Chiromancie, s. f., a. علم کفّ *'èlmé kèff*, pr. t. *'ilmi kèff.*

Chiromancien, s. m., دانندهٔ علم کفّ *danèndèyé 'èlmé kèff*, a. اهل علم کفّ *èhlé 'èlmé kèff*, pr. t. *èhli 'ilmi kèff.*

Chirurgical, e, adj., a. جرّاحی *djèrrahi.*

Chirurgie, s. f., a. جرّاحی *djèrrahi.*

Chirurgien, s. m., a. جرّاح *djèrrah.*

Chirurgique, adj. des 2 g., a. متعلّق بجرّاحی *moutè'èllèq bè-djèrrahi.*

Choc, s. m., تنه *tènè*, آسیب *âcib*, a. صدمه *sèdmè*, pr. t. *sadmè*, pl. صدمات *sèdèmat*, pr. t. *sadamat.*

Chocolat, s. m., شکولات *chokolat.*

Choeur, s. m., گروه خوانندگان *guerouhé khanèndègan.*

CHOIR, v. n., افتادن *ouftadèn*, زمین خوردن *zèmïn khourdèn.*

CHOISIR, v. a., بر گزیدن *bèr-guzidèn*, انتخاب کردن *èntèkhab kèrdèn*; — choisi, e, برگزیده *bèr-guzidè*, برگزیده شده *bèr-guzidè choudè*, منتخب شده *mountèkhèb choudè.*

CHOIX, s. m., برگزیدگی *bèr-guzidègui*, a. انتخاب *èntèkhab*, pr. t. *ïntikhab.*

CHOLÉRA, s. m., a. وبا *vèba.*

CHOLÉRIQUE, adj. des 2 g., گرفتار وبا *guèrèftaré vèba.*

CHOMAGE, s. m., a. تعطیل *tè'ètil*, pr. t. *ta'til.*

CHOMER, v. n. et a., تعطیل کردن *tè'ètil kèrdèn.*

CHONDRILLE, s. f., plante, a. قندرون *qèndèroun*, pr. t. *gandèroun.*

CHOPINE, s. f., پیمانه *pèimanè.*

CHOQUANT, E, adj., رنجاننده *rèndjanèndè.*

CHOQUER, v. a., heurter, تنه زدن *tènè zèdèn*, صدمه زدن *sèdmè zèdèn*; — fig. offenser, رنجاندن *rèndjandèn*, رنجانیدن *rèndjanidèn*, دل آزرده کردن *dèl-âzourdè kèrdèn*; — se choquer, se heurter, بهمدیگر خوردن *bè-hèm-diguèr khourdèn*; — fig. s'offenser, رنجیدن *rèndjidèn*, آزرده خاطر شدن *âzourdè-khatèr choudèn*; — choqué, e, رنجیده *rèndjidè.*

CHORION, s. m., a. مشیمة *mèchimèt.*

CHORISTE, s. des 2 g., خواننده *khanèndè.*

CHOROÏDE, s. f., پردهٔ چشم *pèrdèyé tchèchm*, a. طبقة العین *tèbèqèt-oul-'èin*, pr. t. *tabaqat-ul-'aïn.*

CHORUS, s. m., همآهنگی *hèm-âhèngui.*

Chose, s. f., چیز *tchiz*, چیزی *tchizi*, a. شی *chèi*, pl. اشیا *èchia*; — bonne chose, خوب چیز *khoub tchiz*; — veut il quelque chose, ایا چیزی میخواهد *aya tchizi mikhahèd*.

Chou, s. m., کلم *kèlèm*.

Choucroute, s. f., ترشی کلم *tourchi-kèlèm*.

Chouette, s. f., جغد *djoughd*.

Chou fleur, s. m., گل کلم *goul-kèlèm*.

Choyer, v. a., متوجّه شدن *moutèvèddjèh choudèn*.

Chrestomathie, s. f., a. کتاب منتخبات *kètabé mountèkhèbat*.

Chrétien, ne, adj. et s., ترسا *tèrsa*, a. عیسوی *'icèvi*, مسیحی *mècihi*, نصرانی *nèsrani*.

Chrétiennement, adv., بطرز عسیوی *bè-tèrzé 'icèvi*.

Chrétienté, s. f., a. ممالك نصارا *mèmalèké nèçara*, عیسویان *'içèvian*.

Christ, s. m., a. حضرت عیسی *hèzrèté 'iça*, pr. t. *hazrèti 'iça*, المسیح *èl-mècih*.

Christianisme, s. m., دین عیسوی *diné 'icèvi*, شریعت حضرت عیسی *chèri'èté hèzrèté 'iça*.

Chronique, adj. des 2 g., a. مزمن *mouzmèn*, pr. t. *muzmin*.

Chronique, s. f., a. تاریخ *tarikh*, pl. تواریخ *tèvarikh*.

Chroniqueur, s. m., تاریخ نویس *tarikh-nèvis*, a. مورّخ *mouvèrrèkh*, pr. t. *muvèrrikh*.

Chronologie, s. f., علم تاریخ نویسی *'èlmé tarikh-nèvici*, ازمنه شناسی *èzmènè-chènaci*.

Chronologique, adj. des 2 g., متعلّق بشمار ازمنه *moutè'èllèq bè-choumaré èzmènè*.

Chronologiste, s. m., تاریخ ازمنه نویس *tarikhé-èzmènè-nèvis.*

Chronomètre, s. m., میزان ازمنه *mizané èzmènè*, a. مقیاس الاوقات *mèqias-oul-oouqat*, pr. t. *maqias-ul-èvqat.*

Chuchoter, v. n., بگوش کسی فسفس کردن *bè-gouché kèci fès-fès kèrdèn.*

Chuchoterie, s. f., فسافس *fèç-a-fès.*

Chut, interj., خاموش *khamouch*, بس *bès.*

Chute, s. f., افتادن *ouftadèn*, زمین خوردن *zèmïn khourdèn.*

Chypre (île), جزیرهٔ قبرس *djèzirèyè qèbrès.*

Ci, adv., ne s'emploie jamais seul; — celui-ci, این *ïn*; — ci-après, بعد از این *bè'èd èz ïn*; — ci-joint, ci-inclus, در جوف این کاغذ *dèr djooufé ïn kaghèz*; — ci-devant, پیش از این *pich èz ïn*, a. سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq.*

Ciboire, s. m., a. قدح المقدس *qèdèh-oul-mouqèddès.*

Ciboule, s. f., پیاز تازه *piazé tazè.*

Cicatrice, s. f., نشانهٔ زخم *nèchanèyé zèkhm*, علامت زخم *'èlamèté zèkhm.*

Cicatrisant, e, adj. التیام دهندهٔ زخم *èltiam dèhèndèyé zèkhm.*

Cicatriser, v. a., زخمرا التیام دادن *zèkhm-ra èltiam dadèn*; — se cicatriser التیام شدن *èltiam choudèn.*

Cidre, s. m., شراب سیب *chèrabé sib*, نبید سیب *nèbidé sib.*

Ciel, pl. cieux, s. m., آسمان *âsman*; — paradis, بهشت *bèhècht*, a. جنت *djènnèt.*

Cierge, s. m., شمع مومی *chèm'é moumi.*

CIGALE. s. f., جرواسك *djèrvacèg*, ou *djèrvacèk*, جزد *djèzd*.

CIGARE, s. m., صغار *sighar*.

CIGOGNE, s. f., لقلاق *lèqlaq*, لكلك *lèklèk*.

CIGUE, s. f., شوكران *choukran*, a. طحمى *tèhma*.

CIL, s. m., مژه *moujè*, مژگان *moujègan*, a. جفن *djèfn*.

CILLEMENT, s. m., بهم بستن چشم *bè-hèm bèstèné tchèchm*.

CILLER, v. a., چشم بهم بستن *tchèchm bè-hèm bèstèn*.

CÎME, s. f., سر *sèr*, كلّه *kèllè*.

CIMENT, s. m., انداو *èndav*, گل *guèl*, چارو *tcharou*.

CIMENTER, v. a., بگل اندودن *bè-guèl èndoudèn*, چارو مالیدن *tcharou malidèn*; — fig., lier affermir, محكم كردن *meuhkèm kèrdèn*, مشيّد كردن *mouchèiyèd kèrdèn*, مؤيّد كردن *mou'èiyèd kèrdèn*.

CIMETERRE, s. m., دشنه *dèchnè*.

CIMETIÈRE, s. m., گورستان *gourèstan*, a. p. قبرستان *qèbrèstan*.

CINABRE, s. m., شنگرف *chènguèrf*, زنجرف *zèndjèrf*.

CINQ, adj. num., پنج *pèndj*, a. خمسه *khèmsè*.

CINQUANTAINE, s. f., بقدر پنجاه عدد *bè-qèdré pèndjah 'èdèd*.

CINQUANTE, adj. num., پنجاه *pèndjah*.

CINQUANTIÈME, adj. des 2 g., پنجاهم *pèndjahoum*.

CINQUIÈME, adj. des 2 g., پنجم *pèndjoum*.

CINQUIÈMEMENT, adv., پنجمين *pèndjoumïn*, a. خامسًا *khamècèn*.

CINTRE, s. m., گنبد *goumbèd*.

Cintrer, v. a., گنبدی ساختن goumbèdi sakhtèn; — cintré, e, گنبدی goumbèdi.

Cirage, s. m. action de cirer, موم مالی moum-mali; — de chaussure, رنگ کفش rèngué kèfch.

Circassien, ne, adj., چرکس tchèrkès.

Circoncire, v. a., ختنه کردن khètnè kèrdèn; — circoncis, e, ختنه شده khètnè choudè.

Circoncision, s. f., a. ختنه khètnè, ختان khètan, pr. t. khitan.

Circonférence, s. f., a. دور doour, دایره daïrè.

Circonlocution, s. f., گردش کلام guèrdèché kèlam, a. تطویف الکلام tètvif-oul-kèlam.

Circonscrire, v. a., حد گذاشتن hèdd gouzachtèn, محدود کردن mèhdoud kèrdèn; — circonscrit, e, a. محدود mèhdoud.

Circonscription, s. f., a. تحدید tèhdid.

Circonspect, e, adj., با حزم ba-hèzm, بااحتیاط ba-èhtiat.

Circonspection, s. f., a. حزم hèzm, احتیاط èhtiat.

Circonstancier, v. a., به تفصیل بیان کردن bè tèfsil bèyan kèrdèn.

Circonstance, s. f., a. حالت halèt, حال hal, کیفیّت kèifiyèt, pl. کیفیّات kèifiyat.

Circonvenir, v. a., مشتبه کردن mouchtèbèh kèrdèn; — circonvenu, e, مشتبه شده mouchtèbèh choudè.

Circonvention, s. f., فریب fèrib, a. اشتباه èchtèbah, pr. t. ichtibah, غبن ghèbn, pr. t. ghabn.

Circonvoisin, e, adj., a. اطراف ètraf; — Les pays circonvoisins, a. ممالك اطراف mèmalèké ètraf.

CIRCUIT, s. m., پیرامون *piramoun*, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*.

CIRCULAIRE, adj. des 2 g., گرد *guèrd*, گرده *guèrdè*, a. مستدیر *moustèdir*; — subst., une circulaire, اعلام نامه *è'èlam-namè*.

CIRCULAIREMENT, adv., گرداگرد *guèrd-a-guèrd*.

CIRCULATION, s. f., گردش *guèrdèch*, آمدوشد *âmèd-o-choud*, آمدورفت *âmed-o-rèft*, a. تردد *tèrèddoud*.

CIRCULER, v. n., گردش کردن *guèrdèch kèrdèn*, آمدورفت کردن *âmèd-o-rèft kèrdèn*.

CIRE, s. f., موم *moum*.

CIRÉ, E, adj., a. مشمّع *mouchèmmè'*, pr. t. *mouchamma'*.

CIRER, v. a., بموم اندودن *bè-moum èndoudèn*; — les souliers, کفش سیاه کردن *kèfch siah kèrdèn*, ou رنگ زدن *rèng zèdèn*.

CIRQUE, s. m., اسب بازی *èsp-bazi*, میدان *mèidan*, سرك *cirque*.

CISEAU, s. m., instrument pour travailler le bois, اسکنه *èskènè*.

CISEAUX, s. m. pl., t. قایچی *qaïtchi*, a. مقراض *mèqraz*, pr. t. *miqraz*.

CISELER, v. a., کنده کاری کردن *kèndè-kari kèrdèn*, منبّت کردن *mounèbbèt kèrdèn*.

CISELET, s. m., اسکنۀ کوچك *èskènèyé koutchèk*.

CISELEUR, s. m., کنده کار *kèndè-kar*, منبّتگر *mounèbbèt-guèr*.

CISELURE, s. f., کنده کاری *kèndè-kari*, a. منبّت *mounèbbèt*.

CISTE, s. m., درخت لادن *dèrèkhté ladèn*.

CITADELLE, s. f., ارك *èrk*.

CITADIN, E, adj., a. شهری *chèhri.*

CITATION, s. f., en justice, a. حکم احضار *heukmé èhzar*; — citation d'un livre, a. ذکر قول *zèkré qooul*, حرف شهادت *hèrfé chèhadèt*, a. ایراد *irad.*

CITÉ, s. f., a. شهر *chèhr*, pr. t. *chèhir*, a. مدینه *mèdinè.*

CITER, v. a., en justice احضار کردن *èhzar kèrdèn*; — une parole ذکر کردن *zèkr kèrdèn*; — cité, e, ذکر شده *zèkr choudè*, a. مذکور *mèzkour*, pr. t. *mèzkiour.*

CITÉRIEUR, E, adj., این طرفی *ïn tèrèfi.*

CITERNE, s. f., چاه آب باران *tchahé âbé baran.*

CITOYEN, NE, s., a. اهل بلد *èhlé bèlèd*, شهری *chèhri.*

CITRON, s. m., لیمو *limou.*

CITRONNÉ, E, adj., دارندۀ مزۀ لیمو *darèndèyé mèzèyé limou.*

CITRONNIER, s. m., درخت لیمو *dèrèkhté limou.*

CITROUILLE, s. f., کدو *kèdou.*

CIVET, s. m., فسنجان خرگوش *fècèndjané khèr-gouch.*

CIVETTE, s. f., زباد *zèbad*; — se dit aussi de la substance qu'on tire de cet animal, a. عرق زباد *'èrèqé zèbad*, غالیه *ghaliè.*

CIVIL, E, adj., a. غیر نظام *ghèiré nèzam*; — guerre civile, جنگ داخله *djèngué dakhèlè*; — courtois, با ادب *ba-èdèb*, نوازش کار *nèvazèch-kar*, a. مؤدب *mou'èd-dèb*; — autorités civiles, a. اعیان شهر *è'èyané chèhr*, حکومت بلده *houkoumèté bèlèdè*, pr. t. *hukioumèti bèlèdè.*

CIVILEMENT, adv., a. غیر رسمًا *ghèiré rèsmèn*, pr. t. *ghaïri rèsmèn*; — avec civilité, با ادب *ba èdèb*, ادبانه *èdèbanè.*

CIVILISATION, s. f., تربیت اخلاق *tèrbiyèté èkhlaq*, a.

مدنيّت *mèdèniyèt*, تربيت الا خلاق *tèrbiyèt-oul-èkhlaq*.

Civiliser, v. a., تربيت كردن *tèrbiyèt kèrdèn*; — civilisé, e, تربيت يافته *tèrbiyèt yaftè*.

Civilité, s. f., نوازش *nèvazèch*, a. ادب *èdèb*.

Civisme, s. m , a. حبّ الوطن *houbb-oul-vètèn*, pr. t. *hubb-ul-vatan*.

Clabaudage, s. m., صداى سگان *sèdaï sègan*; — fig. فرياد عبث *feriadé 'èbès*.

Clabauder, v. n., aboyer, v. ce mot; — au fig. عبث فرياد كردن *'èbès fèriad kèrdèn*.

Clabaudeur, euse, s. بيهوده فرياد كن *bihoudè fèriad-koun*.

Clair, e, adj., lumineux, درخشان *dèrèkhchan*, a. برّاق *bèrraq*; — qui reçoit beaucoup de jour, روشن *roouchèn*; — transparent, a. شفّاف *chèffaf*; — fig., آشكار *âchkar*, pr. t. *âchikiar*, a. معلوم *mè'èloum*, pr. t. *ma'loum*, واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*; — qui n'est pas trouble, a. صاف *saf*, زلال *zoulal*.

Clairement, adv., روشن *roouchèn*, اشكارا *âchkara*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*.

Claire-voie, s. f., پنجره *pèndjèrè*.

Clairon, s. m., شيپور *chèipour*.

Clairvoyant, e, adj., دقيق بين *dèqiq-bïn*, با بصيرت *ba-bècirèt*, a. متبصّر *moutèbèssèr*, pr. t. *mutèbassir*.

Clairvoyance, s. f., a. بصيرت *bècirèt*.

Clameur, s. f., فرياد *fèriad*, فغان *fèghan*.

Clandestin, e, adj., نهان *nèhan*, زير پرده *ziré pèrdè*, a. خفى *khèfi*, pr. t. *khafi*, مخفى *mèkhfi*, pr. t. *makhfi*, مكتوم *mèktoum*.

CLANDESTINEMENT, adv., پنهان *pènhan*, a. خفيّا *khèfièn*.

CLAPIER, s. m., سوراخ خرگوش *sourakhé khèr-gouch*.

CLAPIR, v. n., مثل خرگوش صدا کردن *mèslé khèr-gouch sèda kèrdèn*.

CLAAQUE, s. f., سيلى *sili* (vulg. *sillè*), طپانچه *tèpantchè*.

CLAQUEDENT, s. m., لافزن *laf-zèn*, pr. t. *lafazan*.

CLAQUEMENT, s. m., des dents, دندان بهم زدن *dèndan bè-hèm zèdèn*; — des mains, دست بدست زدن *dèst bè-dèst zèdèn*.

CLAQUEMURER, v. a., حبس كردن *hèbs kèrdèn*.

CLAQUER, v. n., چاك چاك كردن *tchak tchak kèrdèn*, تراك كردن *tèrak kèrdèn*; — v. a. سيلى زدن *sili* (ou *sillè*) *zèdèn*, طپانچه زدن *tèpantchè zèdèn*.

CLARIFICATION, action de clarifier, پالودن *paloudèn*.

CLARIFIER, v. a., صاف كردن *saf kèrdèn*, پالودن *pa-loudèn*.

CLARINE, s. f., زنگ *zèng*.

CLARINETTE, s. f., سرنا *sourna*, كلارينت *clarinette*.

CLARTÉ, s. f., روشنائى *roouchènayi*, روشنى *roouchèni*, a. نور *nour*, ضيا *zia*.

CLASSE, s. f., راسته *rastè*, رسته *rèstè*, a. طبقه *tèbèqè*, pr. t. *tabaqa*, pl. طبقات *tèbèqat*, pr. t. *tabaqat*, پايه *payè*, a. رتبه *routbè*, pr. t. *rutbè*, مرتبه *mèrtèbè*; — école, مدرسه *mèdrècè*; — en classe وقت درس *vèqté dèrs*.

CLASSEMENT, s. m. action de classer. V. ce mot et CLASSIFICATION.

CLASSER, v. a., پايه بپايه ترتيب دادن *payè bè-payè tèrtib dadèn*.

Classification, s. f., a. انتظام بحسب مراتب *èntèzamé bè-hècèbé mèratèb.*

Classique, adj. des 2 g., شایان اعتبار *chayané è'ètèbar,* a. معتبر *meu'eutèber,* pr. t. *mu'tèber.*

Claudication, s. f., لنگیدن *lènguidèn.*

Clavecin, s. m. V. Piano.

Clayon, s. m., سبد *sèbèd.*

Clayonnage, s. m., سبد سازی *sèbèd-sazi.*

Clef, ou Clé, s. f., کلید *klid,* t. اچار *atchar.*

Clémence, s. f., مهربانی *mèhrèbani,* a. مرحمت *mèrhèmèt,* pr. t. *mèrhamèt.*

Clément, e, adj., مهربان *mèhrèban.*

Clerc, s. m., کشیش *kèchich.*

Clergé, s. m., ارکان دین *èrkané dïn,* زمرۀ کشیشان *zoum-rèyé kèchichan.*

Clérical, e, adj., کشیشی *kèchichi.*

Cléricalement, adv., کشیشانه *kèchichanè.*

Client, e, s., خریدار *khèridar,* a. مشتری *mouchtèri,* pr. t. *muchtèri;* — celui qui confie ses intérêts à un avocat, a. موکل *mouvèkkèl,* pr. t. *muvèkkil.*

Clientèle, s. f., a. مشتری *mouchtèri,* طالب *talèb,* pr. t. *talib,* pl. طالبان *talèban,* pr. t. *taliban.*

Clignement, s. m., بهم بستن چشم *bè-hèm bèstèné tchèchm.*

Cligner, v. a., بهم بستن چشم *bè-hèm bèstèné tchèchm.*

Clignotement, s. m., حرکت مژه *hèrèkèté moujè.*

Clignoter, v. n., مژهرا حرکت دادن *moujè-ra hèrèkèt dadèn.*

CLIMAT, s. m., آب و هوا *âb-o-hèva*, a. اقليم *èqlim*, pr. t. *iqlim*, pl. اقاليم *èqalim*; — climat chaud, اقليم گرم سير *èqlimé guèrm-sir*; — le climat de ce pays ci, آب وهواى اين مملكت *âb-o-hèvaï ïn mèmlèkèt*.

CLIN D'ŒIL, s. m., a. طرفة العين *tourfèt-oul-'èin*.

CLINQUANT, s. m., گلابتون *goulabètoun*; — fig., de mauvais aloi, رونق بى اصل *roounèqé bi-èsl*.

CLIQUE, s. f., a. زمره *zoumrè*, pr. t. *zumrè*, گروه *guerouh*, pr. t. *gurouh*.

CLIQUETER, v. n., جرنگيدن *djèrènguidèn*, چكاچاك كردن *tchèkatchak kèrdèn*.

CLIQUETIS, s. m., جرنگ *djèrèng*, چكاچاك *tchèkatchak*, pr. t. *tchakatchak*.

CLITORIS, s. m., چلچله *tchèltchèlè*, خروسك *khouroucèk*, خروسه *khouroucè*, a. بنظر *bènzèr*, pr. t. *banzar*.

CLIVER, v. a., دو نيم كردن الماس *dou nim kèrdèné èlmas*, بريدن الماس *bouridèné èlmas*.

CLOAQUE, s. m., راه آب *rahé âb*, a. قنات *qènat*, pr. t. *qanat*, pl. قنوات *qènèvat*, pr. t. *qanavat*.

CLOCHE, s. f. زنگ *zèng*, a. ناقوس *naqous*.

CLOCHER, v. n., لنگيدن *lènguidèn*.

CLOCHER, s. m., برج ناقوس *bourdjé naqous*.

CLOCHETTE, s. f., زنگوله *zèngoulè*.

CLOISON, s. f., تيغه *tighè*.

CLOISONNER, v. a., تيغه كردن *tighè kèrdèn*.

CLOÎTRE, s. m., a. دير *dèir*, a. صومعه *sooumè'è*, pr. t. *savma'a*.

CLORE, v. a., بستن *bèstèn*; — clos, close, بسته شده *bèstè choudè*, بسته *bèstè*, a. مسدود *mèsdoud*.

Cloture, s. f., enceinte, چپر *tchèpèr*; — action de terminer, a. ختم *khètm*, اتمام *ètmam*, pr. t. *itmam*.

Clou, s. m., میخ *mikh*; — de girofle, میخک *mikhèk*.

Clouer, v. a., میخ زدن *mikh zèdèn*, میخ کوبیدن *mikh koubidèn*.

Clouterie, s. f., fabrique de clous, کارخانهٔ میخ *kar-khanèyé mikh*; — commerce de clous, میخ فروشی *mikh-ferouchi*.

Clystère, s. m., a. اماله *èmalè*, حقنه *hoqnè*, pr. t. *hoqna*.

Clystériser, v. a., اماله کردن *èmalè kèrdèn*.

Coaccusé, e, adj., همتهمت *hèm-teuhmèt*.

Coactif, ive, adj., زور کننده *zour kounèndè*, a. مجبر *moudjbèr*, pr. t. *mudjbir*.

Coaction, s. f., a. جبر *djèbr*.

Coadjuteur, trice, s., a. ملازم *moulazèm*, pr. t. *mulazim*.

Coagulation, s. f., انبستگی *èmbèstègui*, a. انجماد *èndjèmad*, pr. t. *ïndjimad*.

Coaguler, v. a., انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*; — coagulé, e, انبسته شده *èmbèstè choudè*, انبسته *èmbèstè*, a. منجمد *moundjèmèd*, pr. t. *mundjèmid*.

Coalescence, s. f., a. امتزاج *èmtèzadj*, pr. t. *imtizadj*.

Coaliser (Se), v. pron., پیمان یگانگی بستن *pèimané yèganègui bèstèn*, اتّفاق کردن *èttèfaq kèrdèn*; — coalisé, e, a. متّفق *mouttèfèq*, pr. t. *muttèfiq*.

Coalition, s. f., یکپیمانی *yèk-pèimani*, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*.

Coassement, s. m., صدای وزق *sèdaï vèzèq*.

Coasser, v. n., صدا کردن وزق sèda kèrdèné vèzèq.

Cocarde, s. f., نشان کلاه nèchané koulah.

Cocasse, adj. des 2 g., بامزه ba-mèzè, a. غريب ghèrib, pr. t. gharib, غريبه ghèribè, pr. t. gharibè.

Cochenille, s. f., قرمز qèrmèz.

Cocher, s. m., کالسکاچی kalèskèdji.

Cochon, s. m., خوك khouk, گراز gouraz, a. خنزير khènzir, pr. t. khinzir, pl. خنازير khènazir.

Cochonnerie, s. f., a. p. ادباری èdbari, a. کسافت kèçafèt.

Coco, s. m. fruit, جوز هندی djoouzé hèndi, نارجيل nardjil.

Cocon, s. m., پيله pilè.

Cocotier, s. m., درخت نارجيل dèrèkhté nardjil.

Coction, s. f., a. p. نضج غذا nèzdjé ghèza, pr. t. nazdji ghada.

Cocu, s. et adj. m., قلتبان qèltèban, a. ديّوث dèiyous, vulg. ديّوز dèiyouz.

Cocufier, v. a., ديّوز کردن dèiyouz kèrdèn.

Code, s. m., قانون نامه qanoun-namè.

Codicile, s. m., a. ضميمهٔ وصيّت zèmimèyé vèciyèt, pr. t. zamimèi vaciyèt.

Codonataire, s. et adj., شريک در هبه کردن chèrik dèr hibè kèrdèn.

Coercible, adj. des 2 g., گنجايش پذير goundjayèch-pèzir.

Coercitif, ive, adj., زوری zouri, a. قهری qèhri, pr. t. qahri.

Coercition, s. f., زور zour, pr. t. zor, a. قهر qèhr, pr. t. qahr.

Coeur, s. m., دل *dèl*, a. قلب *qèlb*, pr. t. *qalb*, pl. قلوب *qouloub* ; — par cœur, از بر *èz bèr*.

Coexistence, s. f, در يك وقت موجود بودن *dèr yèk vèqt mooudjoud boudèn*.

Coexister, v. n., در يك وقت موجود بودن *dèr yèk vèqt mooudjoud boudèn*, با هم موجود بودن *ba-hèm mooudjoud boudèn*.

Coffin, s. m., زنبيل *zèmbil*.

Coffre, s. m., a. صندوق *sèndouq*, pl. صناديق *sènadiq* ; — coffre-fort, صندوق پول *sèndouqé poul*.

Coffrer, v. a., fig., mettre en prison, حبس كردن *hèbs kèrdèn*.

Coffret, s. m., صندوقچه *sèndouqtchè*.

Cognassier, s. m., درخت به *dèrèkhté bèh*.

Cognée, s. f., طبر *tèbèr*.

Cogner, v. a., كوبيدن *koubidèn*, زدن *zèdèn*.

Cohabitation, s. f., همنشينى *hèm-nèchini*.

Cohabiter, v. n., همنشين بودن *hèm-nèchïn boudèn*.

Cohérence, s. f., پيوستگى *pèivèstègui*, a. ارتباط *èrtèbat*, pr. t. *irtibat*, اتّصال *èttèçal*, pr. t. *ittiçal*.

Cohérent, te, adj., پيوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttèçèl*, pr. t. *muttacil*.

Cohésion, s. f. V. Cohérence.

Cohorte, s. f., corps d'infanterie, گروه سربازان *guerouhé sèr-bazan*.

Cohue, s. f., a. ازدحام *èzdèham*, pr. t. *izdiham*.

Coi, coite, adj., آرام *âram*, آسوده *âçoudè*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*.

Coiffe, s. f., گیسوپوش *guiçou-pouch*, سراغوش *sèraghouch*, سراگوج *sèragoudj.*

Coiffer, v. a., سر آراستن *sèr ârastèn.*

Coiffeur, s. m., سرآرا *sèr-âra*, مشّاطه *mèchchatè*, pr. t. *mèchchata.*

Coin, s. m., کنج *koundj*, گوشه *gouchè.*

Coïncidence, s. f. terme de géométrie, a. تلاقی *tèlaqi*, التقا *èltèqa*, pr. t. *iltiqa*; — la coïncidence de deux lignes, a. تلاقی خطّین *tèlaqii khèttèin*; dans le langage ordinaire, a. وحدة الوقت *vèhdèt-oul vèqt*, pr. t. *vahdèt-ul-vaqt.*

Coïncident, e, adj., en géométrie, a. متلاقی *moutèlaqi*; — dans le langage ordinaire, simultané, arrivé dans le même temps, هر دو محصور بیك وقت *hèr dou mèhsour bè-yèk vèqt*, در وقت واحد وقوع یافته *dèr vèqté vahèd veqou' yaftè*, a. واحدی الوقت *vahèdi-oul-vèqt.*

Coïncider, v. n., terme de géométrie, en parlant des lignes, متلاقی بودن *moutèlaqi boudèn* (ou شدن *choudèn*); — dans le langage ordinaire, en parlant des événements qui arrivent en même temps, در وقت واحد واقع شدن *dèr vèqté vahèd vaqè' choudèn.*

Coing, s. m., به *bèh.*

Coït, s. m., گایش *gayèch*, گان *gan.*

Col, s. m., t. یاخه *yèkhè* ou یقه *yèkè*, p. گریبان *guèriban*; — il signifie aussi cou. V. ce mot.

Colère, s. f., خشم *khèchm*, a. غیظ *ghèiz*, pr. t. *ghaïz*, غضب *ghèzèb*, pr. t. *ghazab*; -- il est en colère, خشمناك است *khèchmnak èst.*

Colique, s. f., پیچ شکم *pitché chèkèm* برنیش *bèrnich*, a. قولنج *goulèndj*, pr. t. *gouloundj*.

Collaborateur, trice, s., همکار *hèm-kar*, شریك کار *chèriké kar*.

Collaboration, s. f., شراکت در کار *chèrakèt dèr kar*.

Collage, s. m., action de coller, چسپیدگی *tchèspidègui*.

Collatéral, e, adj., a. عن الکلالة *'èn-èl-kèlalèt*.

Collation, s. f., léger repas, نیم چاشت *nïm-tchacht*; — comparaison d'une copie avec l'original, a. مقابله *mouqabèlè*.

Collationner, v. n., faire une collation, چاشت کردن *tchacht kèrdèn*; — v. a., comparer une copie avec l'original, مقابله کردن *mouqabèlè kèrdèn*; — collationné, e, مقابله شده *mouqabèlè choudè*.

Colle, s. f., سریشم *sèrichoum*, یلم *yèlèm*.

Collectif, ive, adj., a. اسم الجمع *èsm-oul-djèm'*, جامع *djamè'* pr. t. *djami'*.

Collecte, s. f., مالیات جمع کرده *maliaté djèm' kèrdè*.

Collecteur, s. m., تحصیلدار *tèhsil-dar*.

Collection, s. f., a. مجموعه *mèdjmou'è*.

Collectivement, a. مجموعاً *mèdjmou'èn*.

Collège, s. m., مکتبخانه *mèktèb-khanè*, دبستان *dèbèstan*, a. مدرسه *mèdrècè*, pl. مدارس *mèdarès*, pr. t. *mèdaris*.

Collégien, s. m., شاگرد *chaguèrd*, pr. t. *chaguird*, a. تلمیذ *tèlmiz*.

Collègue, s. m., همشغل *hèm-choughl*, همشأن *hèm-chè'èn*.

Coller, v. a., چسپانـدن *tchèspandèn*, چسپانیدن *tchèspaniden*; — se coller, چسپیدن *tchèspidèn*; — collé, e, چسپیده *tchèspidè*.

Collet, s. m., گریبان *guèriban*, t. یاخه *yèkhè* ou یقه *yèkè*.

Colleter, v. a., یاخه گرفتن *yèkhè guèrèftèn*.

Collier, s. m., گردن بند *guèrdèm-bènd*; — en parlant des chiens, a. قلاده *qèlladè*, pr. t. *qilladè*, طوق *toouq*, pr. t. *tavq*, pl. اطواق *atvaq*.

Colline, s. f., پشته *pouchtè*, تپه *tèpè*.

Collision, s. f., تنه *tènè*, a. صدمه *sèdmè*, pr. t. *sadmè*, مصادمه *mouçadèmè*, تصادم *tèçadoum*.

Colloque, s. m., گفتگو *goft-gou*, a. مکالمه *moukalèmè*, pr. t. *mukialèmè*.

Colloquer, v. a., mettre en une place, در جای گذاشتن *dèr djaï gouzachtèn*; — classer les créanciers dans l'ordre où ils doivent être payés, دفتر طلبکاران را نوشتن *dèftèré tèlèb-karan-ra nèvèchtèn*; — on dit aussi : colloquer un soufflet, سیلی زدن *sili* (ou *sillè*) *zèdèn*.

Colluder, v. n., در فریب کسی اتّفاق کردن *dèr fèribé kèci èttèfaq kèrdèn*.

Collusion, s. f., اتّفاق در فریب کسی *èttèfaq dèr fèribé kèci*.

Collusoire, adj. des 2 g., فریب آمیز باتّفاق غیر *fèrib-âmizé bè-èttèfaqé ghèir*.

Collusoirement, adv., از روی فریب باتّفاق غیر *èz rouï fèrib bè-èttèfaqé ghèir*.

Collyre, s. m., سرمه *sourmè*, *surmè*.

Colombe, s. f., کبوتر *kèboutèr*, pron. vulg. *kèftèr*.

Colombier, s. m., کبوتر خانه *kèboutèr-khanè.*

Colonel, s. m., سرهنگ *sèrhèng.*

Colonie, s. f., a. مهاجرین *muhadjèrïn,* نواقل *nèvaqèl,* pr. t. *nèvaqil,* قبیله *qabilè.*

Colonnade, s. f., راستهٔ ستون *rastèyé sètoun.*

Colonne, s. f., ستون *sètoun.*

Colonnette, s. f., ستون باریك *sètouné barik.*

Colophane, s. f., حسنلبه *hècènlèbè* (vulg.), a. راتیانج *ratianèdj,* راتینج *ratinèdj.*

Coloquinte, s. f., a. حنظل *hènzèl,* pr. t. *hanzal.*

Colorer, v. a., رنگ کردن *rèng kèrdèn,* رنگ زدن *rèng zèdèn;* — se colorer, رنگین شدن *rènguïn chouden;* — coloré, e, رنگین *rènguïn.*

Colorier, v. a. V. Colorer.

Coloris, s. m., رنگ *rèng,* pr. t. *rènk.*

Coloriste, s. m., a. نقّاش *nèqqach,* pr. *naqqach.*

Colossal, e, adj., بغایت بزرگ *bè-ghayèt bouzourg,* کوه پیکر *kouh-pèikèr,* a. عظیم الهیکل *'èzim-oul-hèikèl,* pr. t. *'azim ul-hèikèl.*

Colosse, s. m., a. صورت جسیم الهیکل *sourèté djècim-oul-hèikèl,* pr. t. *sourèti djècim-ul-hèikèl.*

Colportage, s. m., دست فروشی *dèst-ferouchi.*

Colporter, v. a., دست فروشی کردن *dèst-ferouchi kèrdèn.*

Colporteur, s. m., دست فروش *dèst-ferouch.*

Combat, s. m., جنگ *djèng,* pr. t. *djènk,* نبرد *nèbèrd,* کارزار *kar-zar,* a. هیجا *hèidja,* محاربه *mouharèbè,* pl. محاربات *mouharèbat.*

Combattant, جنگ کننده *djèng kounèndè*, a. مبارز *moubarèz*, pr. t. *mubariz*, pl. *moubarèzan*, pr. t. *mubarizan*, محارب *mouharèb*, pr. t. *muharib*, pl. محاربین *mouharèbīn*, pr. t. *muharibīn*.

Combattre, v. a., جنگیدن *djènguidèn*, جنگ کردن *djèng kèrdèn*, محاربه کردن *mouharèbè kèrdèn*.

Combien, adv., چند *tchènd*, چه قدر *tchè qèdr*.

Combinaison, s. f., a. توفیق *tooufiq*, pr. t. *tèvfiq*; — en chimie, a. ترکیب *tèrkib*.

Combiner, v. a., بهمدیگر موافق کردن *bè-hèm-diguèr mouvafèq kèrdèn*; — fig. تمهید کردن *tèmhid kèrdèn*; — combiné, e, arrangé, ترتیب شده *tertib choudè*; — terme de chimie, a. مرکّب *mourèkkèb*.

Comble, adj. des 2 g., مالامال *mal-a-mal*, پر *pour*, لبریز *lèbriz*; — s., منتها *mountèha*.

Combler, v. a., پر کردن *pour kèrdèn*, لبریز کردن *lèb-riz kèrdèn*, مالامال کردن *mal-a-mal kèrdèn*.

Combustible, s. m., سوختنی *soukhtèni*, هیزم *hizoum*.

Combustible, adj. des 2 g., سوختنی *soukhtèni*, قابل سوختن *qabèlé soukhtèn*.

Combustion, s. f., سوخت *soukht*, سوزش *souzèch*, a. احتراق *èhtèraq*, pr. t. *ihtiraq*.

Comédie, s. f., تقلید بازی *tèqlid-bazi*, a. تماشا *tèmacha*.

Comédien, ne, s., a. مقلّد *mouqèllèd*.

Comestible, adj. des 2 g. et s., خوردنی *khourdèni*, زاد *zad*, توشه *touchè*, a. مأکول *mè'èkoul*, pr. t. *ma'kioul*, pl. مأکولات *mè'èkoulat*, pr. t. *ma'kioulat*.

Comète, s. f., ستارۂ دمدار *sètarèyé doum-dar.*

Comique, adj., خنده انگیز *khèndè· ènguiz.*

Comiquement, adv., خنده انگیزانه *khèndè-ènguizanè.*

Comité, s. m., انجمن مخصوص *èndjouménè mèkhsous,* a. مجلس خاصّ *mèdjlècé khass,* pr. t. *mèdjlici khass.*

Commandant, s. m., کوتوال *koutval,* فرمانفرما *fèrman-fèrma,* a. حاکم *hakèm,* pr. t. *hakim ;* — celui qui commande l'armée, سرکردۂ قشون *sèr-kèrdèyé qouchoun,* سرکردۂ سپاه *sèr kèrdèyé sèpah.*

Commande, s. f., سفارش *sèfarèch.*

Commandement, s. m., فرمان *fèrman,* a. حکم *heukm,* pr. t. *hukm,* امر *èmr.*

Commander, v. a., فرمودن *fèrmoudèn,* حکم کردن *heukm kèrdèn ;* — commander quelque chose, سفارش کردن *sèfarèch kèrdèn ;* — commandé, e, a. محکوم *mèhkoum,* pr. t. *mahkioum ;* — en parlant d'objets commandés, سفارش شده *sèfarèch choudè.*

Commanderie, s. f., تیول *tioul,* a. زعامت *zè'âmèt.*

Commandeur, s. m., صاحب تیول *sahèbé tioul.*

Commanditaire, s. m., شریك بالمضاربه *chèrik bèl-mouzarèbè.*

Commandite, s. f., شراکت بالمضاربه *chèrakèt bèl-mouzarèbè.*

Comme, adv., مانند *manènd,* چون *tchoun,* a. مثل *mèsl,* pr. t. *misl.*

Commémoration, s. f., یاد *yad,* یادگار *yad-gar,* pr. t. *yad-guiar.*

Commémoratif, ive, adj., یاد آور *yad-âvèr,* یاد آورنده *yad-âvèrèndè.*

Commençant, e, s., تازه شاگرد *tazè chaguèrd*, نوآموز *noouâmouz.*

Commencement, s. m., آغاز *âghaz*, a. ابتدا *èbtèda*, pr. t. *ibtida*, شروع *chourou'.*

Commencer, v. a., آغاز کردن *âghaz kèrdèn*, ابتدا کردن *èbtèda kèrdèn*, شروع کردن *chourou' kèrdèn.*

Commensal, s. m., pl. commensaux, همسفره *hèm-soufrè*, pr. t. *hèm-sofra.*

Comment, adv., چه گونه *tchè gounè*, چه طور *tchè toour*; — comment vous portez-vous? احوال شما چه طور است *èhvalé chouma tchè toour èst*; — comment fera-t-il? چه گونه خواهد کرد *tchè gounè khahèd kèrd.*

Commentaire, s. m., a. شرح *chèrh*, تفسیر *tèfsir*, pl. تفسیرات *tèfsirat.*

Commentateur, s. m., شرح کننده *chèrh kounèndè*, a. مفسّر *moufèssèr*, pr. t. *mufèssir*, شارح *charèh*, pr. t. *charih.*

Commenter, v. a., تفسیر کردن *tèfsir kèrdèn*, شرح کردن *chèrh kèrdèn*; — commenté, e, a. مشروح *mèchrouh.*

Commerçant, s. m., بازرگان *bazèrgan*, pr. t. *bazirguian*, a. تاجر *tadjèr*, pr. t. *tadjir*, pl. تجّار *touddjar.*

Commerce, s. m., داد و ستد *dad-o-sètèd*, a. تجارت *tèdjarèt.*

Commercial, e, adj., a. تجارتی *tèdjarèti*, تاجری *tadjèri.*

Commercialement, adv., از روی تجارت *èz rouï tèdjarèt.*

Commère, s. f., زن سخن چین *zèné soukhèn-tchïn.*

Commettant, s. m., وکیل کننده *vèkil kounèndè*, a. موکّل *mouvèkkèl*, pr. t. *muvèkkil.*

COMMETTRE, v. a., کردن *kèrdèn*, مرتکب شدن *mourtèkèb choudèn*; — commettre un adultère, زنا کردن *zèna kèrdèn*, مرتکب زنا شدن *mourtèkèbé zèna choudèn.*

COMMIS, s. m., نویسنده *nèvicèndè*, a. کاتب *katèb*, pr. t. *kiatib.*

COMMISÉRATION, s. f., a. شفقت *chèfèqèt.*

COMMISSAIRE, s. m., a. مأمور *mè'èmour*, مباشر *moubachèr*, pr. t. *mubachir*, ضابط *zabèt*, pr. t. *zabit.*

COMMISSION, s. f., سفارش *sèfarèch.*

COMMISSIONNAIRE, s. m., گماشته *goumachtè*, a. مأمور *mè'èmour*, عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil.*

COMMODE, s. f., دولاب فرنگی *doulabé frèngui*, گنجه *guèndjè.*

COMMODE, adj. des 2 g., آسوده *âçoudè*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat.*

COMMODITÉ, s. f., آسودگی *âçoudègui*, a. استراحت *èstèrahèt*, pr. t. *istirahat*; — les lieux d'aisance, آبریز *âb-riz*, a. مبرز *mebrèz*, خلا *khèla.*

COMMODÉMENT, adv., a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat.*

COMMOTION, s. f., تکان *tèkan*, a. اضطراب *èztèrab*, pr. t. *iztirab.*

COMMUER, v. a., جزارا تغییر دادن *djèza-ra tèghyir dadèn.*

COMMUN, UNE, adj., a. مشترک *mouchtèrèk*, عامّ *'âmm*, عمومی *'oumoumi*; — en commun, بشراکت *bè-chèraket*, a. اشتراکاً *èchtèrakèn*; — ordinaire, پست *pèst*, درشت *droucht.*

COMMUNAL, E, adj., متعلّق بجماعت محلّ *moutè'èllèq bè-djèma'èté mèhèll.*

Communauté, a. جماعت *djèma'èt*, pr. t. *djèma'at.*

Commune, s. f., a. محلّ *mèhèll*; — la commune de tel endroit, اهالی فلان محلّ *èhalii felan mèhèll.*

Communément, adv., ordinairement, a. اکثر اوقات *èksèré oouqat*, a. عادةً *'âdètèn*; — généralement, a. عموماً *'oumoumèn.*

Communicable, adj. des 2 g., dont on peût faire part., گفتنی *goftèni*, عرض کردنی *'èrz kèrdèni*; — qui peut être communiqué par contagion, سرایتش ممکن *sèra-yètèch moumkèn.*

Communicatif, ive, qui se communique, سرایت کننده *sèrayèt kounèndè*, a. ساری *sari*; — qui aime à communiquer, ته دلگو *tèhé-dèl-gou.*

Communication, s. f., par contagion, a. سرایت *sèrayèt*; — action de montrer, نشان دادن *nèchan dadèn*, نمودن *nèmoudèn*; — de vive voix, عرض, عرضه, *'èrz*, *'erzè*; — passage, راه *rah*, گذرگاه *guzèr-gah.*

Communier, v. n., قربان پذیرفتن *qourban pèzirèftèn.*

Communion, s. f., action de communier, قربان پذیری *qour-ban-pèziri*, سرپتیون *sèrpution* (pris de l'arménien); — union de plusieurs personnes dans une même foi, a. امّت *oummèt.*

Communiquer, v. a., ساری کردن *sari kèrdèn*, رسانیدن *rèçanidèn*; — se communiquer, سرایت کردن *sèrayèt kèrdèn*; — annoncer, اطّلاع دادن *èttèla' dadèn*, آگاه کردن *âgah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn.*

Commutation, s. f., a. تبدیل جزا *tèbdilé djèza*, pr. t. *tèb-dili djèza.*

COMPACT, E, adj., سفت *sèft*, قرص *qours*, a. مصمت *mousmèt*.

COMPAGNE, s. f., همبستر *hèm-bestèr*, a. انيس *ènis*, قرينه *qèrinè*.

COMPAGNIE, s. f., انجمن *èndjoumèn*, a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis*; — de marchands, انبازى *èmbazi*, a. شركت *chèrkèt*, pr. t. *chirkèt*; — de soldats دستهٔ سرباز *dèstèyé sèr-baz*, t. بولك *beuluk*, الاى *alaï*; — en compagnie, همراه *hèm-rah*.

COMPAGNON, s. m., همراه *hèm-rah*, a. رفيق *rèfiq*.

COMPARABLE, adj. des 2 g., نسبت توان داد *nèsbèt tèvan dad*, تشبيه توان كرد *tèchbih tèvan kèrd*.

COMPARAISON, s. f., a. تشبيه *tèchbih*, قياش *qias*, نسبت *nèsbèt*, pr. t. *nisbèt*, *nispèt*; — il n'y a pas de comparaison, نسبت ندارد *nèsbèt nèdarèd*.

COMPARATIVEMENT, adv., a. نسبةً *nèsbètèn*, بالنسبه *bèn-nèsbè*.

COMPARAÎTRE, v. n., حاضر شدن *hazèr choudèn*; — faire comparaître, احضار كردن *èhzar kèrdèn*.

COMPARATIF, IVE, adj., a. تشبيهى *tèchbihi*, قياسى *qiaci*, terme de gram. اسم تفضيل *èsmé tèfzil*, pr. t. *ismi tafzil*.

COMPARER, v. a., تشبيه كردن *tèchbih kèrdèn*, نسبت دادن *nèsbèt dadèn*, مقابل كردن *mouqabèl kèrdèn*.

COMPARTIMENT, s. m., خانه *khanè*, a. حجره *heudjrè*; — à compartiments, خانه خانه *khanè-khanè*.

COMPARUTION, s. f., a. احضار *èhzar*, pr. t. *ihzar*.

COMPAS, s. m., پرگار *pèrgar*, *pèrkar*.

Compasser, v. a., با پرکار اندازه گرفتن *ba pèrkar èndazè guèrèftèn.*

Compassion, s. f., سوزش دل *souzèché dèl*, a. رحم *rèhm*, pr. t. *rahm*, شفقت *chèfèqèt*, pr. t. *chèfqat*; — avoir compassion, شفقت کردن *chèfèqèt kèrdèn.*

Compatibilité, s. f., a. موافقت *mouvafèqèt*, pr. t. *muvafaqat.*

Compatible, adj. des 2 g., a. ممکن الموافقت *moumkèn-oul-mouvafèqèt*, pr. t. *mumkïn-ul-muvafaqat*, ممکن الامتزاج *moumkèn-oul-èmtèzadj*, pr. t. *mumkïn-ul-imtizadj.*

Compatir, v. n., رحم کردن *rèhm kèrdèn.*

Compatissant, e, adj., a. شفیق *chèfiq.*

Compatriote, s. des 2 g., همشهری *hèm-chèhri*, همولایتی *hèm-vèlayèti.*

Compensation, s. f., dédommagement, پاداش *padach*, a. تلافی *tèlafi*, بدل *bèdèl*, مقابله *mouqabèlè.*

Compenser, v. a., پاداش کردن *padach kèrdèn*, تلافی کردن *tèlafi kèrdèn.*

Compère, s. m., t. صاغدیج *saghdèdj*, pr. t. *saghdidj.*

Compétence, s. f., a. استحقاق *èstèhqaq*, pr. t. *istihqaq*, a. قابلیّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt.*

Compétent, e, adj., a. مستحقّ *moustèhèqq*, بالاستحقاق *bèl-èstèhqaq*, pr. t. *bil-istihqaq*; — qui est capable de juger une chose, de l'apprécier, اهل خبره *èhlé khèbrè*, pr. t. *ahli khibrè.*

Compétiteur, s. m., هممطلب *hèm-mètlèb.*

Compilateur, s. m., عبارات چین *'èbarat-tchïn*, a. جامع *djamè'*, pr. t. *djami'.*

Compiler, v. a., عبارات چیدن *'èbarat tchidèn.*

Complaignant, e, adj., شکایت کننده *chèkayèt kounèndè,* a. شاکی *chaki,* متشکّی *moutèchèkki.*

Complainte, s. f., a. شکایت *chèkayèt,* pr. t. *chikiayèt.*

Complaire, v. n., دلنوازی کردن *dèl-nèvazi kèrdèn,* دل بدست اوردن *dèl bè-dèst âvourdèn;* — se complaire, خوش امدن *khoch âmèdèn,* حظّ کردن *hèzz kèrdèn.*

Complaisamment, adv., بدلنوازی *bè-dèl-nèvazi,* بحسن ملاطفت *bè-heusné moulatèfèt.*

Complaisance, s. f., دلنوازی *dèl-nèvazi,* دلجوئی *dèl-djouyi,* رضا جوئی *rèza-djouyi,* pr. t. *riza-djouyi,* a. ملاطفت *moulatèfèt,* التفات *èltèfat.*

Complaisant, e, adj., دلنواز *dèl-nèvaz,* رضا جوی *rèza-djouï,* خاطر شناس *khatèr-chènas,* pr. t. *khatir-chinas.*

Complément, s. m., a. تتمّه *tètèmmè,* pr. t. *tètimmè.*

Complet, ète, adj., رسا *rèça* (terme vieilli), a. تمام *tèmam,* کامل *kamèl,* pr. t. *kiamil.*

Complètement, adv., a. تماماً *tèmamèn,* تکمیلاً *tèkmilèn.*

Compléter, v. a., تمام کردن *tèmam kèrdèn,* تکمیل کردن *tèkmil kèrdèn;* — complété, e, تمام شده *tèmam choudè,* a. تمام *tèmam,* تکمیل *tèkmil.*

Complexe, adj. des 2 g., a. مرکّب *mourèkkèb.*

Complexion, s. f., constitution du corps, a. ترکیب بدن *tèrkibé bèdèn,* pr. t. *tèrkibi bèdèn,* بنیهٔ بدن *bounièyé bèdèn,* pr. t. *bunièi bèdèn;* — humeur, caractère, خوی *khouï,* a. مزاج *mèzadj,* pr. t. *mizadj.*

Complication, s. f., آمیختگی *âmikhtègui*, a. مخلوطیّت *mèhkloutiyèt*, pr. t. *makhloutiyèt.*

Complice, adj. des 2 g., شریک در عمل *chèrik dèr 'èmèl,* همتهمت *hèm-teuhmèt.*

Complicité, s. f., شراکت در عمل *chèrakèt dèr 'èmèl.*

Compliment, s. m., تحیّت *tèhiyèt,* مبارك باد گفتن *moubarèk-bad goftèn.*

Complimenteur, se, adj., تملّق کننده *tèmèllouq kounèndè,* a. متملّق *moutèmèllèq.*

Complimenter, v. a., مبارك باد گفتن *mubarèk-bad goftèn,* تبریك کردن *tèbrik kèrdèn,* تحیّت کردن *tèhiyèt kèrdèn.*

Compliquer, v. a., شلوق کردن *choulouq kèrdèn,* مغشوش کردن *mèghchouch kèrdèn,* پیاچیده کردن *pitchidè kèrdèn*; — compliqué, e, پیاچیده *pitchidè,* a. مغشوش *mèghchouch.*

Complot, s. m., a. اتّفاق مخفی *èttèfaqé mèkhfi,* اتّفاق در فساد *èttèfaq dèr fèçad.*

Comploter, v. n., مخفی اتّفاق کردن *mekhfi èttèfaq kèrdèn.*

Componction, s. f., پشیمانی *pèchimani,* a. ندامت *nèdamèt.*

Comporter, v a., admettre, متحمّل شدن *moutèhèmmèl choudèn,* قابل بودن *qabèl boudèn*; — se comporter, رفتار کردن *rèftar kèrdèn,* سلوك کردن *soulouk kèrdèn,* حرکت کردن *hèrèkèt kèrdèn.*

Composé, s. m., a. ترکیب *tèrkib.*

Composer, v. a., ترکیب کردن *tèrkib kèrdèn,* مرکّب کردن

mourèkkèb kèrdèn; — un livre تألیف کردن *tè'èlif kèrdèn*, انشا کردن *èncha kèrdèn*, تصنیف کردن *tèsnif kèrdèn*; — composé, e, مرکب شده *mourèkkèb choudè*; — livre, تألیف شده *tè'èlif choudè*.

COMPOSITION, s. f., a. ترکیب *tèrkib*; — littéraire, a. تألیف *tè'èlif*, انشا *èncha*, pr. t. *ïncha*.

COMPOSITEUR, s. m., terme d'imprim. ترکیب کننده *tèrkib kounèndè*, a. مرتّب *mourèttèb*, pr. t. *murèttib*.

COMPOTE s. f., a. مربّا *mourèbba*.

COMPOTIER, s. m., a. ظرف مربّا *zèrfé mourèbba*.

COMPRÉHENSION, s. f., a. ادراك *èdrak*, قوّة مدرکه *qouvvèyé moudrèkè*, pr. t. *qouvvèi mudrèkè*.

COMPRÉHENSIBLE, adj. des 2 g., نزدیك بفهم *nèzdik bè-fèhm*.

COMPRENDRE, v. a., فهمیدن *fèhmidèn*, منتقل شدن *mountèqèl choudèn*; — embrasser, مشتمل بودن *mouchtèmèl boudèn*; — compris, e, فهمیده شده *fèhmidè choudè*; — y compris, در ضمن آن *dèr zèmné ôn*; — non compris, بغیر از *bè-ghèir èz*.

COMPRESSE, s. f., a. ضماد *zèmad*, pr. t. *zimad*.

COMPRESSIBLE, adj. des 2 g., قابل فشردن *qabèlé fechourdèn*.

COMPRESSION, s. f., فشردگی *fechourdègui*.

COMPRIMER, v. a., فشردن *fechourdèn*, فشار دادن *fèchar dadèn*, تضییق کردن *tèzyiq kèrdèn*; — comprimé, e, فشرده شده *fechourdè choudè*.

COMPROMETTRE, v. a., گیر انداختن *guir èndakhtèn*, بمهلکه انداختن *bè-mèhlèkè èndakhtèn*.

COMPROMIS, s. m., مقاولۀ نامه *mouqavèlè-namè*, سند مقاوله *sènèdé mouqavèlè*, pr. t. *sènèdi muqavèlè.*

COMPTABILITÉ, s. f., a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*, محاسبه *mouhacèbè.*

COMPTABLE, adj. et s., a. كفيل *kèfil*, ضامن پول *zamèné poul.*

COMPTANT, adj., a. نقد *nèqd*; — argent comptant, پول نقد *poulé nèqd.*

COMPTE, s. m., a. حساب *hèçab*, pr. t. *hiçab*; — mon compte, حسابم *hèçabèm*, حساب من *hèçabé mèn*; — à compte, a. على الحساب *'èlèl-hèçab*; — à bon compte, ارزان *èrzan*; — y trouver son compte, سود كردن *soud kèrdèn*, نفع كردن *nèf' kèrdèn.*

COMPTER, v. a., شمردن *choumourdèn*, حساب كردن *hèçab kèrdèn.*

COMPTEUR, s. m., حساب كننده *hèçab kounèndè*, شمارنده *choumarèndè.*

COMPTOIR, s. m., espèce de table pour compter l'argent. تختۀ پول شماری *tèkhtèyé poul-choumari*; — maison de commerce, تجارتخانه *tèdjarèt-khanè*, pr. t. *tidjarèt-khanè.*

COMTE, s. m., غراف *ghraf* (de l'allemand, par le russe).

COMPULSER, v. a., وارسی كردن دفاتر *va-rèci kèrdèné dèfatèr.*

CONCASSER, v. a., خرد كردن *khourd kèrdèn*; — concassé, e, خرد شده *khourd choudè.*

CONCAVE, adj. des 2 g., میان تهی *mian-tèhi*, گود *gooud*, a. مقعر *mouqè''èr*, pr. t. *mouqa''ar.*

Concavité, s. f., گودی *goudi*, a. قعر *qè'èr*, pr. t. *qa'r*, pl. قعور *qou'our*.

Concéder, v. a., واگذاشتن *va-gouzachtèn*, دادن *dadèn*.

Concentration, s. f., یکجا جمع شدن *yèk-dja djèm' choudèn*.

Concentrer, v. a., یکجا جمع کردن *yèk-dja djèm' kèrdèn*; — concentré, e, یکجا جمع شده *yèk-dja djèm' choudè*.

Concentrique, adj. des 2 g., هم مرکز *hèm-mèrkèz*.

Concept, s. m., a. فکر *fèkr*, pr. t. *fikr*, تصوّر *tècèvvour*.

Conception, s. f., en physiologie, آبستن شدن *âbèstèn choudèn*; — faculté de comprendre, هوش *houch*.

Concernant, prép., a. دخل *dèkhl*, متعلّق *moutè'èllèq*; — concernant telle affaire, متعلّق بفلان کار *moutè'èllèq bè-felan kar*.

Concerner, v. a., دخل داشتن *dèkhl dachtèn*.

Concert, s. m., سازندگی *sazèndègui*, آهنگ *âhèng*; — fig., de concert, یکپیمان *yèk-pèiman*, a. بالاتّفاق *bèl-èttèfaq*, pr. t. *bil-ittifaq*.

Concertant, e, سازنده *sazèndè*.

Concerter (Se), یکحرف شدن *yèk-hèrf choudèn*, یک رأی شدن *yèk-rè'i choudèn*.

Concession, s. f., گذشت *guzècht*, a. احسان *èhsan*, pr. t. *ihsan*, عنایت *'ènayèt*, pr. t. *'inayèt*, کرم *kèrèm* امتیاز *èmtiaz*.

Concessionnaire, s. m., صاحب امتیاز *sahèbé èmtiaz*.

Concevable, adj. des 2 g., نزدیك بفهم *nèzdik bè-fèhm*.

Concevoir, v. a., comprendre, درك کردن *dèrk kèrdèn*,

فهمیدن *fèhmidèn*, منتقل شدن *mountèqèl choudèn*; — devenir grosse, آبستن شدن *âbèstèn choudèn*, حمل برداشتن *hèml bèr-dachtèn*, شکم برداشتن *chèkèm bèr-dachtèn*.

CONCIERGE, s. des 2 g., دربان *dèrban*.

CONCILIABLE, adj. des 2 g., اصلاح پذیر *èslah-pèzir*.

CONCILE, s. m., a. اجلاس رؤسای دین *èdjlacé rou'è-çaï dïn*.

CONCILIANT, E, adj. V. CONCILIATEUR.

CONCILIATEUR, TRICE, s., a. مصلح *mouslèh*, pr. t. *moushlih*, pl. مصلحون *mouslèhoun*, pr. t. *mouslihoun*.

CONCILIATION, s. f., آشتی *âchti*, a. اصلاح *èslah*.

CONCILIER, v. a., آشتی دادن *âchti dadèn*, اصلاح دادن *èslah dadèn*, موافق هم کردن *mouvafèqé hèm kèrdèn*.

CONCIS, E, adj., a. مختصر *moukhtècèr* pr. t. *moukhtaçar*.

CONCISION, s. f., a. اختصار *èkhtèçar*, pr. t. *ikhtiçar*.

CONCITOYEN, NE, s. همشهری *hèm-chèhri*.

CONCLAVE, s. m., a. اجلاس خلفا *èdjlacé khoulèfa*, pr. t. *idjlaci khoulèfa*.

CONCLUANT, E, adj., a. مثبت *mousbèt*, pr. t. *musbit*.

CONCLURE, v. a., صورت انجام دادن *sourèté èndjam dadèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*, قرار دادن *qèrar dadèn*; — conlu, e, قرار داده شده *qèrar dadè choudè*.

CONCLUSIF, IVE, adj., نتیجه‌بخش *nètidjè-bèkhch*.

CONCLUSION, s. f., انجام *èndjam*, قرارداد *qèrar-dad*, a. قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*, نتیجه *nètidjè*.

CONCOMBRE, s. m., خیار *khiar*.

CONCOMITANCE, s. f., همراهی *hèm-rahi*, a. مرافقت *mourafèqèt.*

CONCOMITANT, E, adj., همراه *hèm-rah.*

CONCORDANCE, s. f., a. موافقت *mouvafèqèt*, pr. t. *muvafaqat*, مطابقت *moutabèqèt*, pr. t. *mutabaqat.*

CONCORDAT, s. m., پیمان در باب امور دینیّه *pèimané dèr babé oumouré diniyè.*

CONCORDE, s. f., یکدلی *yèk-dèli*, همراهی *hèm-rahi*, سازش *sazèch*, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq.*

CONCORDER, v. n., یکدل شدن *yèk-dèl choudèn*, همراهی کردن *hèm-rahi kèrdèn.*

CONCOURIR, v. n., coopérer, همراهی کردن *hèm-rahi kèrdèn*; — être en concurrence, ادّعای برتری کردن *èddè'aï bèrtèri kèrdèn*, تفضّل کردن *tèfèzzoul kèrdèn*, همطلب بودن *hèm-mètlèb boudèn.*

CONCOURS, s. m., action d'agir conjointement, همراهی *hèm-rahi*, شراکت در عمل *chèrakèt dèr 'èmèl*; — affluence de monde, a. ازدحام *èzdèham*, pr. t. *izdiham.* — V. aussi CONCOURIR.

CONCRET, ÈTE, adj., انبسته *èmbèstè*, a. منجمد *moundjèmèd*, pr. t. *mündjèmid.*

CONCRÉTION, s. f., انبستگی *èmbèstègui*, a. انجماد *èndjèmad*, pr. t. *ïndjimad.*

CONCUBINAGE, s. m., بی عقدی *bi-'èqdi.*

CONCUBINAIRE, adj. m., دارندهٔ زن غیر عقدی *darèndèyé zèné ghèiré 'èqdi.*

CONCUBINE, s. f., زن غیر عقدی *zèné ghèiré 'èqdi.*

CONCUPISCENCE, s. f., a. شهوت *chèhvèt*, نفس امّاره *nèfsé èmmarè.*

CONCURREMMENT, adv., همراه *hèm-rah.*

CONCURRENCE, s. f., اقدام اشخاص مختلفه بامر واحد *èq-damé èchkhacé moukhtèlèfè bè-èmré vahèd,* لجاجت همدیگر *lèdjadjèté hèm-diguèr,* a. رقابت *rèqabèt.*

CONCURRENT, E, s. هم مطلب *hèm-mètlèb,* a. رقیب *rèqib,* pr. t. *raqib.*

CONCUSSION, s. f., a. ظلم *zoulm.*

CONCUSSIONNAIRE, s. f., a. ظالم *zalèm,* pr. t. *zalim.*

CONDAMNABLE, adj. des 2 g., qui mérite condamnation, مستحق حکم شرع *moustèhèqqé heukmé chèr'*; — blâmable, مذمت کردنی *mèzèmmèt kèrdèni*; رد کردنی *rèdd kèrdèni.*

CONDAMNATION, s. f., a. حکم *heukm,* pr. t. *hukm,* فتوی *fètva.*

CONDAMNER, v. a., حکم دادن *heukm dadèn,* فتوا دادن *fètva dadèn*; — condamné, e, a. محکوم علیه *mèhkoum 'èlèih.*

CONDENSATION, s. f., V. CONCRÉTION.

CONDENSER, v. a., انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*; — condensé, e, انبسته *èmbèstè.*

CONDESCENDANCE, s. f., a. مساعده *mouça'èdè,* pr. t. *mu-ça'èdè,* رضا *rèza,* pr. t. *riza.*

CONDESCENDANT, E, adj., راضی شونده *razi chèvèndè,*

CONDESCENDRE, v. n., راضی شدن *razi choudèn.*

CONDISCIPLE, s. m., همدرس *hèm-dèrs,* a. رفیق الدرس *rèfiq-oud-dèrs.*

CONDITION, s. f., a. شرط *chèrt,* pr. t. *chart,* pl. شروط *chou-rout*; — à cette condition, باین شرط *bè-īn chèrt*; —

nature, état d'une chose, a. حال *hal*; — il est dans une mauvaise condition, حالش بد است *halèch bèd èst.*

CONDITIONNEL, LE, adj., a. شرطی *chèrti*, pr. t. *charti*, مشروطی *mèchrouti.*

CONDITIONNELLEMENT, adv., a. بشرط *bè-chèrt*; — en parlant d'un marché conditionnel, a. مخیّر *moukhèiyèr.*

CONDITIONNER, v. a., درست کردن *droust kèrdèn*, منتظم کردن *mountèzèm kèrdèn.*

CONDOLÉANCE, s. f., سرسلامتی *sèr-sèlamèti*, a. تعزیه *tè'èziè*, pr. t. *ta'ziè*; — lettre de condoléance, تعزیه نامه *tè'èziè-namè*, pr. t. *ta'ziè-namè.*

CONDOR, s. m., رخ *roukh.*

CONDUCTEUR, TRICE, s. راه بر *rah-bèr*, بلد *bèlèd*, راهنمای *rah-nemaï*, a. قاید *qayèd*, pr. t. *qaïd.*

CONDUIRE, v. a., همراه رفتن *hèm-rah rèftèn*, راهنمائی کردن *rah-nemayi kèrdèn*, بردن *bourdèn*, آوردن *âvourdèn*; — se conduire, رفتار کردن *rèftar kèrdèn*, سلوک کردن *selouk kèrdèn*, حرکت کردن *hèrèket kèrdèn.*

CONDUIT, s. m., راه *rah*, a. مجرا *mèdjra*, pr. t. *midjra.*

CONDUITE, s. f., action de conduire, راهنمائی *rah-nemayi*; — manière de se comporter, رفتار *rèftar*, a. سلوک *selouk*, pr. t. *sulouk*, حرکت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkèt.*

CÔNE, s. m., a. مخروطة *mèkhroutèt*, pr. t. *makhroutat.*

CONFECTION, s. f., action de faire, ساخت *sakht*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl.*

Confectionner, v. a., درست كردن *droust kèrdèn*, ساختن *sakhtèn*.

Confédération, s. f., همپيمانى *hèm-pèimani*, يكجهتى *yèk-djèhèti*, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, معاقده *mou'-âqèdè*, pr. t. *mu'aqadè*.

Confédérer (Se), réfl., همپيمان شدن *hèm-pèiman choudèn*.

Confédéré, e, adj., همپيمان *hèm-pèiman*, a. متّفق *mouttè-fèq*, pr. t. *muttèfiq*, pl. متّفقين *mouttèfèqïn*, معاهد *mou'âhèd*, pl. معاهدين *mou'âhèdïn*, معاقد *mou'âqèd*, pl. معاقدين *mou'aqèdïn*.

Conférence, s. f., comparaison de deux choses, a. مقابله *mouqabèlè*, تطبيق *tètbiq*, pr. t. *tatbiq*; — entretien, گفتگو *goft-gou*, a. مكالمه *moukalèmè*, pr. t. *mukialèmè*, مقاوله *mouqavèlè*.

Conférer, v. a., comparer, مقابله كردن *mouqabèlè kèrdèn*, تطبيق كردن *tètbiq kèrdèn*; — une dignité, un honneur, احسان فرمودن *èhsan fèrmoudèn*, مرحمت كردن *mèrhèmèt kèrdèn*; — parler ensemble, گفتگو داشتن *goft-gou dachtèn* (ou كردن *kèrdèn*), مكالمه كردن *mou-kalèmè kèrdèn*.

Confesse, s. f. V. **Confession**.

Confesser, v. a., اقرار كردن *èqrar kèrdèn*, اعتراف كردن *è'tèraf kèrdèn*; — se confesser, گناه خودرا بكشيش گفتن *gounahé khoud-ra bè-kèchich goftèn*.

Confession, s. f., a. اقرار *èqrar*, pr. t. *iqrar*, اعتراف *è'tè-raf*, pr. t. *i'tiraf*.

Confessionnal, s. m., a. كرسی الاعتراف *koursi-oul-è'ètèraf*, pr. t. *kursi-ul-i'tiraf.*

Confiance, s. f., a. اعتماد *è'ètèmad*, pr. t. *i'timad*, وثوق *veçouq*, امنيّت *èmniyèt.*

Confiant, e, adj., a. مطمئنّ *moutmèïnn.*

Confidemment, adv., محرمانه *mèhrèmanè*, pr. t. *mahrèmanè.*

Confidence, s. f., همرازی *hèm-razi*, a. محرميّت *mèhrèmiyèt*, pr. t. *mahrèmiyèt*; — faire confidence de quelque chose à quelqu'un, چيزيرا بکسی محرمانه گفتن *tchizi-ra bè-kèci mèhrèmanè goftèn.*

Confident, e, s., همراز *hèm-raz*, a. نديم *nèdim.*

Confidentiel, le, adj., محرمانه *mèhrèmanè*, pr. t. *mahrèmanè.*

Confidentiellement, adv., محرمانه *mèhrèmanè*, pr. t. *mahrèmanè.*

Configuration, s. f., a. شکل *chèkl*, صورت *sourèt.*

Configurer, v. a., مصوّر کردن *moucèvvèr kèrdèn*; — configuré, e, مصوّر شده *moucèvvèr choudè*, a. متشکّل *moutèchèkkèl*, pr. t. *mutèchèkkil.*

Confiner, v. n., همحدود بودن *hèm-houdoud boudèn.*

Confins, s. m. pl., سر حدّات *sèr-hèddat*, a. حدود *houdoud.*

Confire, v. a., مربّا کردن *mourèbba kèrdèn.*

Confirmatif, ive, adj., a. مقوّی *mouqèvvi*, pr. t. *mouqavvi.*

Confirmation, s. f., a. تأکيد *tè'èkid.*

Confirmer, v. a., rendre plus stable, استوار کردن *oustevar*

kèrdèn, ماحکم کردن *meuhkèm kèrdèn*, تقویت کردن *tèqviyèt kèrdèn*; — rendre plus certain, محقّق کردن *mouhèqqèq kèrdèn*; — confirmé, e, استوار شده *oustevar choudè*; — devenu plus certain, محقّق شده *mouhèqqèq choudè*.

Confiscable, adj. des 2 g., ضبط کردنی *zèbt kèrdèni*.

Confiscation, s. f., a. ضبط *zèbt*, pr. t. *zabt*.

Confiseur, s. m., شیرینی ساز *chirini-saz*, قنّادی *qènnadi*.

Confiserie, s. f., شیرینی سازی *chirini-sazi*.

Confisquer, v. a., ضبط کردن *zèbt kèrdèn*; — confisqué, e, ضبط شده *zèbt choudè*.

Confiture, s. f., ریچار *ritchar*, ریچال *ritchal* (termes vieillis), a. مربّا *mourèbba*.

Conflagration, s. f., a. احتراق کلّی *èhtèraqé koulli*, pr t. *ihtiraqi kulli*.

Conflit, s. m., شورش *chourèch*, زد وخورد *zèd-o-khourd*, a. مناقشه *mounaqèchè*, pr. t. *mounaqacha*, منازعه *munazè'è* pr. t. *mounaza'a*, مضاربه *mouzarèbè*.

Confluent, s. m., محلّ اتّصال آب دو رودخانه *mèhèllé èttèçalé âbé dou roud-khanè*, a. ملتقای نهرین *moultèqaï nèhrèin*.

Confluer, v. n., یکجا جاری شدن *yèk-dja djari choudèn*.

Confondre, v. a., mêler, بهم زدن *bè-hèm zèdèn*, آمیختن *âmikhtèn*, مخلوط کردن *mèkhlout kèrdèn*; — couvrir de honte, شرمسار کردن *chèrmsar kèrdèn*, خجل کردن *khèdjèl kèrdèn*, خجالت دادن *khèdjalèt dadèn*; — se

confondre, se troubler, پریشان شدن *pèrichan choudèn*, مبهوت ماندن *mèbhout mandèn*; — confondu, e, mêlé, مخلوط شده *mèkhlout choudè*, آمیخته *âmikhtè*; — troublé, ذهن پریشان *zèhn-pèrichan*, a. مبهوت *mèbhout*.

Conformation, s. f., ساخت *sakht*, a. ترکیب *tèrkib*.

Conforme, adj. des 2 g., a. مطابق *moutabèq*, pr. t. *moutabiq*, موافق *mouvafèq*, pr. t. *mouvafiq*.

Conformément, adv., به حسب *bè-hècèbé*, بمقتضای *bè-mouqtèzaï*, a. موافق *mouvafèq*, pr. t. *mouvafiq*, مطابق *moutabèq*, pr. t. *moutabiq*, علی وفق *'èlè vèfq*.

Conformer, v. a., موافق کردن *mouvafèq kèrdèn*, موافق هم کردن *mouvafèqé hèm kèrdèn*; — se conformer, موافقت کردن *mouvafèqèt kèrdèn*, متابعت کردن *moutabè'èt kèrden*.

Conformé, e, adj., ترکیب شده *terkib choudè*.

Conformité, s. f., a. موافقت *mouvafèqèt*, مطابقت *moutabèqèt*, pr. t. *moutabaqat*.

Confortable, adj. des 2 g., آسوده *âçoudè*, a. راحت *rahèt*, pr. t. *rahat*.

Confortatif, ive, adj., قوت دهنده *qouvvèt dèhèndè*, a. مقوی *mouqèvvi*, pr. t. *mouqavvi*.

Confortation, s. f., a. تقویت *tèqvièt*.

Conforter, v. a., fortifier, استوار کردن *oustevar kèrdèn*, قوت دادن *qouvvèt dadèn*; — encourager, تقویت قلب کردن *tèqviètè qèlb kèrdèn*, دلیر کردن *dèlir kèrdèn*.

Confraternité, s. f., a. رفاقت *rèfaqèt*, pr. t. *rèfaqat*.

Confrère, s. m., a. رفیق *rèfiq*, pl. رفقا *roufèqa*, pr. t. *rufaqa.*

Confrontation, s. f., روبرو کردن *rou-bè-rou kèrdèn*, a. مواجهه *mouvadjèhè*; — en parlant d'écriture, مقابله *mouqabèlè.*

Confronter, v. a., mettre en présence, روبرو کردن *rou-bè-rou kèrdèn*, مواجهه کردن *mouvadjèhè kèrdèn*; — comparer, مقابله کردن *mouqabèlè kèrdèn*, تطبیق کردن *tètbiq kèrdèn.*

Confus, **e**, adj., mêlé, آمیخته *âmikhtè*, a. مخلوط *mèkhlout*, pr. t. *makhlout*; — embrouillé, توی در توی *touï dèr touï*, a. مغلق *moughlèq*, pr. t. *moughlaq*, مبهم *moubhèm*; — honteux, شرمسار *chèrmsar*, شرمنده *chèrmèndè*, a. محجوب *mèhdjoub*, pr. t. *mahdjoub*, خجل *khèdjèl*, pr. t. *khadjil.*

Confusément, adv., a. مبهم *moubhèm*, مغلق *moughlèq*, pr. t. *moughlaq.*

Confusion, s. f., embarras, پراکندگی *pèrakèndègui*, a. اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*; — trouble, désordre, آشوب *âchoub*, بی نظمی *bi-nèzmi*, a. اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*; — honte, شرمساری *chèrmsari*, شرم *chèrm*, شرمندگی *chèrmèndègui*, a. خجالت *khèdjalèt.*

Congé, s. m., دستور *dèstour*, a. اذن *èzn*, pr. t. *izïn*, اجازه *èdjazè*, pr. t. *idjazè*, رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat.*

Congédier, v. a., بیرون کردن *biroun kèrdèn*, مرخّص کردن *mourèkhkhès kèrdèn.*

Congélation, s. f., انبستکی *èmbèstègui*, a. انجماد *èndjèmad*, pr. t. *indjimad*, جمود *djoumoud.*

Congeler, v. a., انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*, یخ کردن *yèkh kèrdèn*; — se congeler, انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, یخ شدن *yèkh choudèn*; — congelé, e, انبسته *èmbèstè*, یخ شده *yèkh choudè*, a. منجمد *moundjèmèd*, pr. t. *mundjèmid.*

Congestion, s. f., جمع شدن اخلاط *djèm' choudèné èkhlat*; — cérébrale. Voy. **Apoplexie.**

Conglobation, s. f., a. اجتماع دلایل *èdjtèma'é dèlayèl*, pr. t. *idjtimaï dèlaïl.*

Congloméréer, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn.*

Congratuler, v. a. V. **Féliciter.**

Congrégation, s. f., a. جماعت *djèma'èt*, pr. t. *djèma'at.*

Congrès, s. m., انجمن مشورت *èndjoumèné mèchvèrèt*, a. مشاوره *mouchavèrè.*

Congru, **e**, adj., suffisant, a. شافی *chafi*, کافی *kafi*, pr. t. *kiafi*; — convenable, شایسته *chayèstè.*

Congruité, s. f., efficacité de la grâce de Dieu, a. اثر توفیق الهی *ècèré toоufiqé èlahi*; — convenance, شایستکی *chayèstègui*, a. لیاقت *liaqèt.*

Congrûment, adv., a. بمناسبت *bè-mounacèbèt*, بشایستکی *bè-chayèstègui.*

Conique, adj. des 2 g., a. مخروطی *mèkhrouti*, pr. t. *makhrouti.*

Conjectural, **e**, adj., a. تخمینی *tèkhmini*, pr. t. *takhmini.*

Conjecturalement, adv., از روی تخمین *èz rouï tèkhmïn.*

Conjecture, s. f., گمان *gouman*, a. ظنّ *zènn*, pr. t. *zann*, تخمین *tèkhmïn*, pr. t. *takhmïn*; — par conjecture, a. تخمینًا *tèkhminèn*, pr. t. *takhminèn.*

Conjecturer, v. a., گمان بردن *gouman bourdèn* (ou کردن *kèrdèn*), ظنّ کردن *zènn kèrdèn*; — conjecturé, e, a. مظنون *mèznoun*, pr. t. *maznoun.*

Conjoindre, v. a., تزویج کردن *tèzvidj kèrdèn*, جفت کردن *djouft kèrdèn.*

Conjoint, e, adj., جفت شده *djouft choudè*, پیوسته بهمدیگر *pèivèstè bè-hèm-diguèr.*

Conjointement, adv.. همراه *hèm-rah*, با هم *ba hèm*, a. معًا *mè'èn.*

Conjonctif, ive, adj., a. وصلی *vèsli*, pr. t. *vasli.*

Conjonction, s. f., a. ازدواج *èzdèvadj*, pr. t. *izdivadj*; — terme de gram. حرف عطف *hèrfé 'ètf*, pr. t. *harfi 'atf*; — des astres, a. اقتران *èqtèran*, pr. t. *iqtiran*, قران *qèran*, pr. t. *qiran.*

Conjoncture, s. f., a. حال *hal*, حالت *halèt.*

Conjugaison, s. f., a تصریف *tèsrif*, pr. t. *tasrif.*

Conjugal, e, adj., a. نکاحی *nèkahi*, pr. t. *nikiahi*, زوجی *zooudji*, pr. t. *zèvdji.*

Conjugalement, adv., مثل زن وشوهر *mèslé zèn-o-chohèr.*

Conjuguer, v. a., تصریف کردن *tèsrif kèrdèn.*

Conjurateur, s. m., ریش سفید یاغیگران *rich-sèfidé yaghi-*

guèran ; — magicien, سحرباز *sèhr-baz*, pr. t. *sihir-baz.*

CONJURATION, s. f., یاغیگری *yaghi-guèri* ; — paroles magiques, a. سحر *sèhr*, pr. t. *sihir* ; — pl., prières a. التماس *èltèmas*, pr. t. *iltimas*, رجا *rèdja*, pr. t. *ridja*, تضرّع *tèzèrrou'*, pr. t. *tèzarru'*.

CONJURER, v. a., former un complot, یاغی شدن *yaghi choudèn*, عصیان کردن *'eucian kèrdèn* ; — prier instamment, بابرام التماس کردن *bè-èbram èltèmas kèrdèn*, تضرّع کردن *tèzèrrou' kèrdèn*; — empêcher, détourner, دفع کردن *dèf' kèrdèn.*

CONJURÉ, s. m., یاغی *yaghi*, a. عاصی *'âci* ; — les conjurés, یاغیگران *yaghi-guèran.*

CONNAISSABLE, adj. des 2 g., شناختنی *chènakhtèni.*

CONNAISSANCE, s. f., notion, آگاهی *âgahi*, a. اطّلاع *èttèla'* pr. t. *ittila'*, خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr* ; — je n'en ai pas connaissance, اطّلاع ندارم *èttèla' nèdarèm* ; — liaison, آشنائی *âchnayi* ; — la personne qu'on connaît, آشنا *âchna* pr. t. *achina* ; — faire connaissance, آشنا شدن *âchna choudèn* ; — sans connaissance بیهوش *bi-houch.*

CONNAISSEMENT, s. m., a. جواز *djèvaz.*

CONNAISSEUR, EUSE, s., صاحب وقوف *sahèb vouqouf*, اهل خبره *èhlé khèbrè.*

CONNAÎTRE, v. a., شناختن *chènakhtèn*, دانستن *danèstèn* ; — connu, e, شناخته شده *chènakhtè choudè*, a. معروف *mè'èrouf*, pr. t. *ma'rouf.*

CONNEXE, adj. des 2 g., پیوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttècil.*

Connexion, ou Connexité, s. f., پیوستکی pèivèstègui, a. اتّصال èttèçal, pr. t. ittiçal.

Connivence, s. f., a. اغماض èghmaz, pr. t. ighmaz, اغماض العین èghmaz-oul-'èin, pr. t. ighmaz-ul-'èin; — complicité secrète, در خفیه یکدل بودن dèr khoufiè yèk dèl boudèn.

Conniver, v. n., cacher la faute d'autrui, اغماض کردن èghmaz kèrdèn; — être complice secrètement, در خفیه یکدل بودن dèr khoufiè yèk-dèl boudèn.

Conquérant, s. m., کشور کشا kèchvèr-goucha, کشور ستان kèchvèr sètan, a. فاتح fatèh, pr. t. fatih.

Conquérir, v. a., تسخیر کردن tèskhir kèrdèn, فتح کردن fèth kèrdèn; — conquis, e, تسخیر شده tèskhir choudè, a. مفتوح mèftouh, مسخّر moucèkhkhèr.

Conquête, s. f., a. تسخیر teskhir, فتح fèth, pl. فتوحات foutouhat.

Consacrant, adj. m., تقدیس کننده tèqdis kounèndè.

Consacrer, v. a., à Dieu, مقدّس کردن mouqèddès kèrdèn, مبارك کردن moubarèk kèrdèn; — employer, مصرف کردن mèsrèf kèrdèn.

Conscience, s. f., a. نفس مخطره nèfsé moukhtèrè, نفس لوّامه nèfsé lèvvamè; — cependant on dit: il n'a pas de conscience, انصاف ندارد ènsaf nèdarèd, مروّت ندارد mourouvvèt nèdarèd; — en conscience, a. انصافاً ènsafèn, pr. t. insafèn.

Consciencieusement, adv., از روی انصاف èz rouï ènsaf, a. انصافاً ènsafèn, pr. t. ïnsafèn.

Consciencieux, se, adj., خدا ترس *khouda-tèrs*, با انصاف *ba-ènsaf*, a. منصف *mounsèf*, pr. t. *münsif.*

Conscription, s. f., سرباز گرفتن *sèr-baz guèrèftèn.*

Conscrit, s. m., سرباز جدید *sèr-bazé djèdid.*

Consécration, s. f., a. تقدیس *tèqdis*, pr. t. *taqdis.*

Consécutif, ive, adj., پیدرپی *pèi-dèr-pèi.*

Consécutivement, adv., پیدرپی *pèi-dèr-pèi*, a. متعاقباً *moutè'âqèbèn*, pr. t. *mutè'âqibèn*, متوالیًا *moutèvalièn.*

Conseil, s. m., پند *pènd*, اندرز *èndèrz*, a. نصیحت *nècihèt*, pr. t. *nacihat*, pl. نصایح *nèçayèh*, pr. t. *naçaïh*; — assemblée, انجمن *èndjoumèn*, کنگاج *kèngadj*, a. مجلس *mèdjlès*, pr. t. *mèdjlis*, مشورت *mèchvèrèt*; — grand conseil, مجلس والا *mèdjlèçé vala*; — privé, مجلس خاصّ *mèdjlèçé khass*, pr. t. *mèdjlici khass*; — de justice مجلس احکام عدلیّه *mèdjlèçé èhkamé 'èdliyè*, pr. t. *mèdjlici ahkiami 'adliè*; — de l'instruction publique, مجلس معارف عمومیّه *mèdjlèçè mè'ârèfé oumoumiyè*, pr. t. *mèdjlici mè'ârifi oumoumiè*; — de la guerre, عسکریّه — *'èskèriyè*, pr. t. *'askèriè*; — de la marine, بحریّه — *bèhriyè*, pr. t. *bahriè*; — des finances, مالیّه — *maliyè*; — du commerce, تجارت — *tèdjarèt*, pr. t. *tidjarèt*; — de l'agriculture, زراعت — *zèra'èt* pr. t. *zèra'at.*

Conseiller, v. a., پند دادن *pènd dadèn*, نصیحت کردن *nècihèt kèrdèn.*

Conseiller, s. m., پند دهنده *pènd dèhèndè*, a. ناصح *nacèh*, pr. t. *nacih*, مستشار *moustèchar* (vulg. *mouchtèchar*), مشاور *mouchavèr*, pr. t. *muchavir.*

CONSENTANT, E, adj., رضا داده *rèza dadè*, a. راضی *razi*.

CONSENTEMENT, s. m., a. رضا *rèza*, pr. t. *riza*, قبول *qèboul*, pr. t. *qaboul*.

CONSENTIR, v. n. et a., قبول کردن *qèboul kèrdèn*, تن در دادن *tèn dèr dadèn*, راضی شدن *razi choudèn*.

CONSÉQUENCE, s. f., a. ثمر *sèmèr*, نتیجه *nètidjè*, pl. نتایج *nètayèdj*, pr. t. *nètaïdj*.

CONSÉQUENT, E, adj., a. موافق قاعده *mouvafèqé qa'èdè*, با رابطه *ba-rabètè*; — par conséquent, پس *pès*, بنا براین *bèna bèr-ïn*, a. لهذا *lè-haza*, pr. t. *la-haza*.

CONSÉQUEMMENT, adv., بنا براین *bèna-bèr-ïn*, لاجرم *la-djèrèm*, a. لهذا *lè-haza*, pr. t. *la-haza*.

CONSERVATEUR, TRICE, s. نگاهدارنده *nègah darèndè*, نگاهدار *nègah-dar*, a. حافظ *hafèz*, pr. t. *hafiz*.

CONSERVATION, s. f., نگاهداری *nègah-dari*, a. حفظ *hèfz*, pr. t. *hifz*, محافظت *mouhafèzèt*, pr. t. *mouhafazat*.

CONSERVER, v. a., نگاهداشتن *nègah-dachtèn*, محافظت کردن *mouhafèzèt kèrdèn*, حفظ کردن *hèfz kèrdèn*.

CONSERVATOIRE, s. m., تعلیمخانهٔ موسیقی *tè'èlim-khanèyé mouciqi*, pr. t. *ta'lim-khanèi mouciqy*.

CONSERVE, s. f. V. CONFITURE.

CONSIDÉRABLE, adj. des 2 g., غایت بزرگ *ghayèt bouzourg*, بزرگوار *bouzourgvar*.

CONSIDÉRABLEMENT, adv., بسیار *bèciar*, خیلی *khèili*.

CONSIDÉRANT, s. m., motif, a. سبب *sèbèb*, pl. اسباب *èsbab*, ملاحظه *moulahèzè*, pl. ملاحظات *moulahèzat*; — gérondif, considérant que, vu, نظر به *nèzèr bè*.

Considération, s. f., action d'examiner, اندیشه *èndichè*, a. دقّت ملاحظه *dèqqèté moulahèzè*, pr. t. *diqqati moulahaza*; — motif, a. دلیل *dèlil*, علّت *'èllèt*, pr. t. *'illèt*, سبب *sèbèb*; — estime, a. رعایت *rè'âyèt*, حرمت *heurmèt*, pr. t. *hurmèt*.

Considérer, v. a., examiner, با دقّت ملاحظه کردن *ba dèqqèt moulahèzè kèrdèn*, مشاهده کردن *mouchahèdè kèrdèn*; — réfléchir sur, اندیشیدن *èndichidèn*, اندیشه کردن *èndichè kèrdèn* دقّت کردن *dèqqèt kèrdèn*; — avoir de l'estime محترم داشتن *mouhtèrèm dachtèn*, محلّ گذاشتن *mèhèll gouzachtèn*, معتبر دانستن *meu'eutèbèr danèstèn*; — considéré, e, ملاحظه شده *moulahèzè choudè*; — honoré, a. محترم *mouhtèrèm*, معتبر *meu'eutèbèr*.

Consignataire, s. m., امانتدار *èmanèt-dar*.

Consignation, s. f., a. امانت *èmanèt*.

Consigne, s. f., فرمان *fèrman*, a. حکم *heukm*, pr. t. *hukm*, امر *èmr*.

Consigner, v. a., برسم امانت سپردن *bè-rèsmé èmanèt soupourdèn*, امانت دادن *èmanèt dadèn*; — remettre, دادن *dadèn*, تحویل دادن *tèhvil dadèn*, تسلیم کردن *tèslim kèrdèn*; — consigné, e, امانت داده شده *èmanèt dadè choudè*.

Consistance, s. f., سفتی *sèfti*, انبستگی *èmbèstègui*, a. غلظت *ghèlzèt*, pr. t. *ghalzat*, قوام *qèvam*, pr. t. *qavam*; — fig., stabilité, پایداری *païdari*, a. دوام *dèvam*, ثبات *sèbat*, قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*.

Consistant, e, adj., پایدار *païdar*, با دوام *ba-dèvam*.

Consister, v. n., مبنی بودن *mèbni boudèn*, عبارت بودن *'èbarèt boudèn*; — il consiste en ceci, مبنی بر این است *mèbni bèr ïn èst*, عبارت از این است *'èbarèt èz ïn èst.*

Consolable, adj. des 2 g., تسلّی پذیر *tècèlli-pèzir.*

Consolant, e, adj., تسلّی دهنده *tècèlli dèhèndè.*

Consolateur, trice, s., تسلّی کننده *tècèlli kounèndè*, غمگسار *ghèm-gouçar.*

Consolation, s. f., a. تسلّی *tècèlli*, تسلیت *tèsliyèt.*

Consoler, v. a., غمگساری کردن *ghèm-gouçari kèrdèn*, تسلّی دادن *tècèlli dadèn*; — se consoler, تسلّی یافتن *tècèlli yaftèn*; — consolé, e, تسلّی یافته *tècèlli yaftè*, a. متسلّی *moutècèlli.*

Consolidant, s. m., استوار کننده *oustevar kounèndè.*

Consolidation, s. f., استواری *oustevari*, a. استحکام *èstèhkam*, pr. t. *istihkiam.*

Consolider, v. a., استوار کردن *oustevar kèrdèn*, محکم کردن *meuhkèm kèrdèn*; — consolidé, e, استوار شده *oustevar choudè*, a. مستحکم *moustèhkèm.*

Consommateur, trice, s., خرج کننده *khèrdj kounèndè.*

Consommation, s. f., a. خرج *khèrdj*, pr. t. *khardj*, مصرف *mèsrèf*, pr. t. *masraf*; — achèvement, a. اتمام *ètmam*, pr. t. *itmam*, استکمال *èstèkmal*, pr. t. *istikmal.*

Consommé s. m., خلاصهٔ آبگوشت *khoulacèyé âb-goucht.*

Consommer, v. a., achever, باتمام رسانیدن *bè-ètmam rèçanidèn*, انجام دادن *èndjam dadèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*; — détruire par l'usage, صرف کردن *sèrf kèrdèn*, بمصرف رسانیدن *bè-mèsrèf rèçanidèn*, خرج کردن

khèrdj kèrdèn; — se consommer, صرف شدن *sèrf choudèn*, خرج شدن *khèrdj choudèn*, تمام شدن *tèmam choudèn*; — consommé, e, صرف شده *sèrf choudè*, تمام شده *tèmam choudè*.

Consonnance, s. f., a. موافقت اصوات *mouvafèqèté èsvat*, pr. t. *mouvafaqati èsvat*.

Consonnant, e, adj., هم آهنگ *hèm-âhèng*, pr. t. *hèm-âhènk*.

Consonne, s. f., a. حرف سالم *hèrfé salèm*, pr. t. *harfi salim*, pl. حروف سالمه *houroufé salèmè*, pr. t. *hourouf salimè*.

Consorts, s. m. pl., همپایان *hèm-payan*.

Conspirateur, s. m., یاغی *yaghi*, a. مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid*.

Conspiration, s. f., یاغیگری *yaghi-guèri*, a. فساد *fèçad*, افساد *èfsad*, pr. t. *ifsad*.

Conspirer, v. n., اتّفاق کردن *èttèfaq kèrdèn*, متفق شدن *mouttèfèq choudèn*.

Conspuer, v. a. V. Cracher.

Constamment, adv., avec constance, به پایداری *bè-païdari*, بثبوت قدم *bè-seboutè qèdèm*, بر دوام *bèr dèvam*, a. بالدوام *bèd-dèvam*, pr. t. *bid-dèvam*; — toujours, همیشه *hèmichè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttècil*, علی الدوام *'èlèd-dèvam*, pr. t. *'alad-davam*, دایمًا *daïmèn*, pr. t. *daïma*.

Constance, s. f., پایداری *païdari*, ثابت قدمی *sabèt-qèdèmi*, a. رسوخ *rouçoukh*, ثبات *sèbat*.

Constant, e, adj., پایدار *païdar*, a. راسخ *racèkh*, pr. *ra-*

cikh, ثابت قدم *sabèt-qèdèm*, pr. t. *sabit-qadèm*.

Constantinople (ville), اسلامبول *èslamboul*, pr. t. *islamboul* ou استانبول *istamboul*.

Constater, v. a., محقق کردن *mouhèqqèq kèrdèn*, ثابت کردن *sabèt kèrdèn*, باثبات رسانیدن *bè-èsbat rèçanidèn*; — constaté, e, ثابت شده *sabèt choudè*.

Constellation, s. f., ستارگان *sètarègan*, a. کواکب *kèvakèb*; — sous laquelle on est né, a. طالع *talè'* pr. t. *tali'*, برج *bourdj*, pl. بروج *bouroudj*.

Consternation, s. f., هراس شدید *hèracé chèdid*, a. دهشت *dèhchèt*, حیرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*.

Consterner, v. a., هراسان کردن *hèraçan kèrdèn*, بدهشت انداختن *bè-dèhchèt èndakhtèn*, مدهوش کردن *mèdhouch kèrdèn*; — consterné, e, مات و متحیّر مانده *mat-o-moutèhèiyèr mandè*.

Constipation, s. f., شکم بستگی *chèkèm-bestègui*, a. انقباض *ènqèbaz*, pr. t. *inqibaz*, قبض *qèbz*, pr. t. *qabz*.

Constiper, v. a., قبض آوردن *qèbz âvourdèn*; — constipé, e, قبض کرده *qèbz kèrdè*, a. منقبض *mounqèbèz*, pr. t. *mounqabiz*.

Constitué, e, adj., établi par les lois, مقرّر شده *mouqèrrèr choudè*, بر قرار شده *bèr qèrar choudè*, a. صحیح البنیه *sèhih-oul-bouniè*.

Constituer, v. a., composer un tout, عبارت بودن *'èbarèt boudèn*; — l'âme et le corps constituent l'homme, بشر عبارت از روح وبدن است *bèchèr 'èbarèt èz rouh-o-bèdèn èst*; — mettre, établir, بر قرار کردن *bèr qèrar*

kèrden, مقرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, وضع کردن *vèz' kèrdèn.*

Constitutif, ive, adj., ترکیب کننده *tèrkib kounèndè.*

Constitution, s. f., composition, a. ترکیب *tèrkib* ; — lois fondamentales d'un État, a. قانون مملکت *qanouné mèmlèkèt*, pr. t. *qanouni mèmlèkèt*, pl. قوانین مملکت *qèvaniné mèmlèkèt*, pr. t. *qavanini mèmlèkèt* ; — complexion, a. بنیه *bouniè.*

Constitutionnel, le, adj., موافق قانون نامهٔ مملکت *mouvafèqé qanoun-namèyé mèmlèkèt.*

Constitutionnellement, adv. Voir le précédent.

Constricteur, s. m. et adj. m., a. قابض *qabèz*, pr. t. *qabiz.*

Constriction, s. f., a. قبض *qèbz*, pr. t. *qabz*, انقباض *ènqèbaz*, pr. t. *ïnqibaz.*

Constructeur, s. m., بنا کننده *bèna kounèndè*, سازنده *sazèndè*, a. بانی *bani*, بنّا *bènna* ; — de vaisseaux, کشتی ساز *kèchti-saz.*

Construction, s. f., a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*, عمارت *'èmarèt.*

Construire, v. a., درست کردن *droust kèrdèn*, بنّائی کردن *bènnayi kèrdèn*, ساختن *sakhtèn* ; — construit, e, ساخته *sakhtè*, درست کرده *droust kèrdè.*

Consubstantialité, s. f., همجوهر بودن *hèm-djoouhèr boudèn*, همذات بودن *hèm-zat boudèn*, a. اتّحاد الجوهر *èttèhad-oul-djoouhèr*, pr. t. *ittihad-ul djèvhèr.*

Consubstantiel, le, adj., همذات *hèm-zat*, همجوهر *hèm-*

djoouhèr, pr. t. *hèm-djèvhèr*, a. متحد الجوهر *mouttè-hèd-oul-djoouhèr*, pr. t. *muttèhid-ul-djèvhèr*.

Consubstantiellement, adv., از روی هماجوهری *èz roui hèm-djoouhèri*.

Consul, s. m., قونسول *qounsoul*, کارپرداز *kar-pèrdaz*; — vice-consul, وکیل قونسول *vèkilé qounsoul*.

Consulaire, adj. des 2 g., منسوب بقونسول *mènsoub bè-qounsoul*.

Consulat, s. m., قونسولگری *qounsoul-guèri*.

Consultant, s. et adj. m., qui donne des conseils, پند دهنده *pènd dèhèndè*, a. مشاور *mouchavèr*, pr. t. *muchavir*; — médecin consultant, a. طبیب مشاور *tèbibé mouchavèr*, pr. t. *tèbibi muchavir*.

Consultation, s. f., کنکاج *kèngadj*, a. مشورت *mèchvèrèt*, مشاوره *mouchavèrè*.

Consulter, v. a., پند خواستن *pènd khastèn*, استشاره کردن *èstècharè kèrdèn*, مشورت کردن *mèchvèrèt kèrdèn*.

Consumant, e, adj., سوزاننده *souzanèndè*, a. محرق *mouh-rèq*, pr. t. *mouhriq*.

Consumer, v. a., اسراف کردن *èsraf kèrdèn*, تلف کردن *tèlèf kèrdèn*; — en parlant de l'action du feu, سوزاندن *souzandèn*.

Contact, s. m., رسیدن دو چیز بهمدیگر *rècidèné dou tchiz bè-hèm-diguèr*, تنه *tènè*, a. مس *mèss*.

Contagieux, euse, adj., سرایت کننده *sèrayèt kounèndè*, a. ساری *sari*, مسری *mousri*.

Contagion, s. f., a. سرایت *sèrayèt*, pr. t. *sirayèt*.

Conte, s. m., داستان *dastan*, a. حکایت *hèkayèt*, pr. t. *hikiayèt*, نقل *nèql*, pr. t. *naql*, روایت *rèvayèt*, pr. t. *rivayèt*.

Contemplateur, trice, s., تماشا کننده *tèmacha kounèndè*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*.

Contemplatif, ive, a. متفکر *moutèfèkkèr*, pr. t. *mutèfèkkir*; — en parlant de la vie contemplative, a. اهل باطن *èhlé batèn*, pr. t. *èhli batïn*.

Contemplation, s. f., نگاه *nègah*, تماشا *tèmacha*, a نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*, اطماح نظر *ètmahé nèzèr*, pr. t. *itmahi nazar*, مشاهده *mouchahèdè*.

Contempler, v. a., دیده دوختن *didè doukhtèn*, تماشا کردن *tèmacha kèrdèn*, نظر کردن *nèzèr kèrdèn*, مشاهده کردن *mouchahèdè kèrdèn*.

Contemporain, e, adj., هم عصر *hèm-'èsr*, هم زمان *hèm-zèman*.

Contemporanéité, s. f., a. معاصرة *mou'âcèrèt*, pr. t. *mou-'âçarèt*.

Contempteur, s. m., اهانت کننده *èhanèt kounèndè*.

Contenance, s. f., capacité, گنجایش *goundjayèch*, a. ظرفیّت *zèrfiyèt*, pr. t. *zarfiyèt*; — posture, a. طرز *tèrz*, طرز وطور *tèrz-o-toour*, pr. t. *tèrz-u-tèvr*, وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*, اسلوب *ousloub*.

Contenant, e, adj., گنجاینده *goundjayèndè*, a. حاوی *havi*, s. m., a. ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*, pl. ظروف *zou-rouf*.

Contenir, v. a., گنجیدن *goundjidèn*, گرفتن *guèrèftèn*; — contenu, e, a. مظروف *mèzrouf*.

Content, e, adj., خرسند *khoursènd*, شادمان *chadman*, شاد *chad*, خوشحال *khouch-hal*, a. راضی *razi*.

Contentement, s. m., خرسندی *khoursèndi*, خشنودی *khouch-noudi*, خوشحالی *khouch-hali*.

Contenter, v. a., خرسند کردن *khoursènd kèrdèn*, خشنود کردن *khouch-noud kèrdèn*, راضی کردن *razi kèrdèn* ; — se contenter, خشنود شدن *khouch-noud choudèn*, راضی شدن *razi choudèn*, قانع بودن *qanè' boudèn*.

Contentieusement, adv., بستیز *bè-sètiz*, بنزاع *bè-nèza'*, بمنازعه *bè-mounazè'è*.

Contentieux, se, ستیزه آمیز *sètizè-âmiz*, a. منازعٌ فیه *mounazè'oun-fih*, pr. t. *munaza'ün-fih*.

Contention, s. f., ستیز *sètiz*, a. نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*, منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*.

Contenu, s. m., a. مظروف *mèzrouf*, pr. t. *mazrouf* ; — en parlant d'un écrit, a. مضمون *mèzmoun*, pr. t. *mazmoun* pl. مضامین *mèzamïn*.

Conter, v. a., نقل کردن *nèql kèrdèn*, حکایت کردن *hèkayèt kèrdèn* ; — conté, e, نقل شده *nèql choudè*.

Contestable, adj. des 2 g., a. قابل مجادله *qabèlé moudjadèlè*, pr. t. *qabili mudjadèlè*.

Contestant, e, s. et adj., دعوا کننده *dè'èva kounèndè* ; — les parties contestantes, a. مدّعی ومدّعی علیه *mouddè'i vè mouddè'a 'èlèih*, pr. t. *muddè'i vè muddè'a 'alèih*.

Contestation, s. f., ستیز *sètiz*, ستیزه *sètizè*, a. نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*, منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*, مناقشه *mounaqèchè*, دعوا *dè'èva*, pr. t. *da'va*.

Contester, v. a., refuser de reconnaître, انکار کردن *èn-kar kèrdèn*, مباحثه کردن *moubahècè kèrdèn*, منازعه کردن *mounazè'è kèrdèn.*

Conteur, **euse**, s. داستان سرای *dastan-sèraï*, قصه خوان *qèssè-khan*, a. نقّال *nèqqal*, pr. t. *naqqal*, مدّاح *mèddah.*

Contexture, s. f., بافت *baft*, a. نسج *nèsdj.*

Contigu, **e**, adj., همسایه *hèm-sayè*, همجوار *hèm-djèvar*, پیوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *mout-tacil.*

Contiguïté, s. f., همسایگی *hèm-sayègui.*

Continence, s. f., خود داری *khoud-dari.*

Continent, s. m., زمین *zèmïn*, a. برّ *bèrr.*

Contingent, s. m., part que chacun doit fournir ou recevoir, پای *paï*, a. حصّه *hèssè*, pr. t. *hissè*; — terme de philos. a. ممکن الظهور *moumkèn-ouz-zehour*, pr. t. *mumkïn-uz-zouhour.*

Contingent, **e**, adj., a. ممکن الظّهور *moumkèn-ouz-zehour*, pr. t. *mumkïn-uz-zouhour.*

Continu, **e**, adj., پیوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttacil.*

Continuation, s. f., a. مداومت *moudavèmèt*, دوام *dèvam*, امتداد *èmtèdad*, pr. t. *imtidad.*

Continuel, **le**, adj., بی فاصله *bi-facèlè*, پی در پی *pèi dèr pèi*, a. مداوم *moudavèm*, pr. t. *mudavim*, دائمی *dayèmi*, دایم *dayèm.*

Continuellement, adv., پیوسته *pèivèstè*, همواره *hèmvarè*, همیشه *hèmichè*, a. دایمًا *dayèmèn.*

Continuer, v. a., مداومت کردن *moudavèmèt kèrdèn.*

Continuité, s. f., dans l'espace, a. اتّصال *èttèçal*, pr. t. *ittiçal*; — dans le temps, a. امتداد *èmtèdad*, pr. t. *imtidad.*

Contondant, e, adj., زخمزن *zèhkm-zèn.*

Contorsion, s. f., پیچوتاب *pitch-o-tab*, a. تلوّی *tèlèvvi.*

Contour, s. m., گرداگرد *guèrd-a-guèrd*, a. دور *doour*, pr. t. *dèvr*, حواشی *hèvachi*, اطراف *ètraf.*

Contourné, e, adj., کج *kèdj.*

Contourner, v. a., faire le tour de, گرداگرد گشتن *guèrd-a-guèrd guèchtèn*; — marquer le contour, گرداگرد بریدن *guèrd-a-guèrd bouridèn*; — déformer, از ترکیب انداختن *èz tèrkib èndakhtèn*, بد وضع کردن *bèd-vèz' kèrdèn.*

Contractant, e, adj., پیمان کننده *pèiman kounèndè*, a. متعاهد *moutè'âhèd*, pr. t. *mutè'âhid*, pl. متعاهدین *moutè'âhèdîn.*

Contracter, v. a., پیمان بستن *pèiman bèstèn*, عهد بستن *'èhd bèstèn*; — contracter alliance, عقد اتّحاد بستن *'èqdé èttèhad bèstèn*; — mariage, عقد نکاح بستن *'èqdé nèkah bèstèn*; — amitié, عقد دوستی کردن *'èqdé dousti kèrdèn*; — une maladie, بناخوشی گرفتار شدن *bè-na-khouchi guèrèftar choudèn*; — des dettes, قرضدار شدن *qèrz-dar choudèn*, مدیون شدن *mèdioun choudèn*, قرض کردن *qèrz kèrdèn*; — se contracter, پیچوتاب خوردن *pitch-o-tab khourdèn*; — contracté, e, بسته شده *bèstè choudè*, منعقد شده *moun'èqèd choudè*; —

en parlant des muscles, بهم کشیده شده *bè-hèm kè-chidè choudè*, پیچ وتاب خورده *pitch-o-tab khourdè.*

CONTRACTION, s. f., کشیدگی *kèchidègui*, پیچ وتاب *pitch-o-tab.*

CONTRADICTEUR, s. m., a. معارض *mou'ârèz*, pr. t. *mou-'âriz.*

CONTRADICTION, s. f., a. ضدّیّت *zèddiyèt*, pr. t. *ziddiyèt*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr. t. *ikhtilaf.*

CONTRADICTOIRE, adj., ضدّ همدیگر *zèddé hèm-diguèr.*

CONTRADICTOIREMENT, adv., بمخالفت همدیگر *bè-moukha-lèfèté hèm-diguèr.*

CONTRAINDRE, v. a., ناچار کردن *na-tchar kèrdèn*, مضطرّ کردن *mouztèrr kèrdèn*, مجبور کردن *mèdjbour kèrdèn*, لابد کردن *la-bout kèrdèn*; — contraint, e, ناچار *na-tchar*, a. مضطرّ *mouztèrr*, pr. t. *mouztarr*, مجبور *mèdj-bour*, لا بد *la-bout.*

CONTRAINTE, s. f., زور *zour*, pr. t. *zor*, a. مجبوریّت *mèdj-bouriyèt.*

CONTRAIRE, adj. des 2 g., a. مخالف *moukhalèf*, pr. t. *mou-khalif*, مغایر *moughayèr*, pr. t. *moughaïr*, خلاف *khè-laf*, pr. t. *khilaf*, نقیض *nèqiz*, pr. t. *naqiz*, ضدّ *zèdd*, pr. t. *zidd*; — au contraire, برعکس *bèr 'èks*, بر خلاف این *bèr khèlafé ïn.*

CONTRAIREMENT, adv., بر خلاف *bèr khèlaf*, a. ضدًّا *zèddèn*, pr. t. *ziddèn.*

CONTRARIANT, E, adj., a. ضدّ *zèdd*, مخالف *moukhalèf.*

CONTRARIER, v. a., مخلّ شدن *moukhèll choudèn*, ضدّی کردن *zèddi kèrdèn*, تعرّض کردن *tè'èrrouz kèrdèn*; —

contrarié, e, مظهر مخالفت شده *mèzhèré moukhalèfèt choudè.*

Contrariété, s. f., a. ضدّيّت *zèddiyèt*, مخالفت *moukhalèfèt*, pr. t. *moukhalafèt.*

Contraste, s. m., ضدّی *zèddi*, a. منافات *mounafat.*

Contraster, v. n., منافات داشتن *mounafat dachtèn.*

Contrat, s. m., شرطنامچه *chèrt-namtchè*, a. مقاوله *mouqavèlè.*

Contravention, s. f., a. نقض *nèqz*, pr. t. *naqz*, خلاف *khèlaf*, pr. t. *khilaf.*

Contre, prép., برمخالفت *bèr moukhalèfèt.*

Contre-amiral, s. m., نایب دوّم دریا بگی *nayèbé douvvoumé dèria-bègui.*

Contrebalancer, همسنج کردن *hèm-sèndj kèrdèn*, موازنه کردن *mouvazènè kèrdèn.*

Contrebande, s. f., از گمرك گریزانیدن *èz goumrouk gourizanidèn*, a. t. مال‌قاچاق *mal-qatchaq.*

Contrebandier, s. m., گریزانندهٔ مال از گمرك *gourizanèndèyé mal èz goumrouk.*

Contre-bouter, v. a., پازیر گذاشتن *pazir gouzachtèn*, پشتیبان گذاشتن *pouchtiban gouzachtèn.*

Contre-carrer, v. a., مخالفت کردن *moukhalèfèt kèrdèn.*

Contre-cœur, à contre-cœur, adv., باخلاف دلخواه *bèkhèlafé dèl-khah*, زورکی *zourèki.*

Contre-coup, s. m., a. عکس ضرب *'èksé zèrb*, a. عکس‌الضرب *'èks-ouz-zèrb*, pr. t. *'aks-uz-zarb.*

Contredire, v. a., ضدّ گفتن *zèdd goftèn*, ردّ کردن حرف *rèdd kèrdèné hèrf.*

Contredit, s. m., a. حرف ضدّ *hèrfé zèdd*; — sans contredit, بی شبهه *bi cheubhè* (pron. vulg. *bi cheuhbè*), بی شكّ *bi chèkk.*

Contrée, s. f., جای *djaï*, a. محلّ *mèhèll*, ناحيت *nahiyèt*, سمت *sèmt*, ولايت *vèlayèt.*

Contre-échange, s. m., a. معاوضه *mou'âvèzè*, عوض *'èvèz*, pr. t. *'avaz.*

Contrefaçon, s. f., ساختهکاری *sakhtè-kari*, ساختگی *sakhtègui*, a. تقليد *tèqlid*, pr. t. *taqlid.*

Contrefacteur, s. m., ساختهکار *sakhtè-kar*, pr. t. *sakhtè-kiar.*

Contrefaire, v. a., imiter, خمانيدن *khèmanidèn*, والوچانيدن *valoutchanidèn* (il est vieux), تقليد كردن *tèqlid kèrdèn.*

Contrefait, e, adj., ساخته *sakhtè*, a. جعلی *djè'èli*, قلب *qèlb*, pr. t. *qalb*; — difforme, بد تركيب *bèd-tèrkib*, بی تركيب *bi-tèrkib.*

Contre-maître, s. m., رئيس دوّم *rè'icé douvvoum.*

Contremander, v. a., حكم ناسخ حكم اوّلی دادن *heukmé nacèkhé heukmé èvvèli dadèn.*

Contremandement, s. m., a. نسخ امر مقدّم *nèskhé èmré mouqèddèm*, pr. t. *naskhi èmri mouqaddèm.*

Contre-mine, s. f., نقب در مقابل نقب *nèqb dèr mouqabèlé nèqb.*

Contre-mur, s. m., ديوار بر ديوار *divar bèr divar.*

Contre-ordre, s. m., حكم ناسخ حكم اوّلی *heukmé nacèkhé heukmé èvvèli.*

Contre-poids, s. m., بارسنج *bar-sèndj*, لنگه *lengue.*

Contre-poison, m., پازهر *pazèhr*, a. تریاق *tèriaq*.

Contre-escarpe, s. f., دیوار خندق *divaré khèndèq*.

Contre-seing, s. m., امضائ دوّم *èmzaï douvvoum*, a. امضائ ثانی *èmzaï sani*, pr. t. *imzaï sani*, صحّ *sèhh*, pr. t. *sahh*.

Contre-sens, s. m., معنی بر عکس *me'ènii bèr 'èks*, عکس معنی *'èksé mè'èni*.

Contre-temps, s. m., a. عایقه *'âyèqè*, pr. t. *'âïqa*, pl. عوایق *'èvayèq*, pr. t. *'avaïq*, مانع *manè'* pr. t. *mani'*, pl. موانع *mèvanè'* pr. t. *mèvani'*.

Contrevenant, e, adj., a. مخلّ *moukhèll*, pr. t. *mukhill*, مخالفت کننده *moukhalèfèt kounèndè*.

Contrevenir, v. n., مخلّ شدن *moukhèll choudèn*, مخالفت کردن *moukhalèfèt kèrdèn*.

Contribuable, s. m., مالیات بده *maliat-bèdèh*, خراجگذار *khèradj-gouzar*.

Contribuer, v. n., دخیل شدن *dèkhil choudèn* (ou بودن *boudèn*), یاوری کردن *yavèri kèrdèn*, همراهی کردن *hèm-rahi kèrdèn*, پای در میان داشتن *paï dèr mian dachtèn*.

Contribution, s. f., گزید *guèzid*, خراج *khèradj*, a. تکلیف *tèklif*, pl. تکالیف *tèkalif*, pr. t. *tèkialif*.

Contrister, v. a., اندوهناك کردن *èndouhnak kèrdèn*, غمگین کردن *ghèmguïn kèrdèn*.

Contrit, e, adj., پشیمان *pèchiman*, a. سدمان *sèdman*, نادم *nadèm*, pr. t. *nadim*.

Contrition, s. f., پشیمانی *pèchimani*, سوز دل *souzé dèl*, a. ندامت *nèdamèt*.

CONTRÔLE, s. m., اواره *èvarè*, دفتر داری *dèftèr-dari*, دفتر *dèftèr*; — d'argenterie, نشان *nèchan*, مهر *meuhr*.

CONTRÔLER, v. a., در دفتر قید کردن *dèr dèftèr qèid kèrdèn*; — en parlant d'argenterie, نشان زدن *nèchan zèdèn*; — au fig. عیبجوئی کردن *'èib-djouyi kèrdèn*; — contrôlé, e, در دفتر قید شده *dèr dèftèr qèid choudè*.

CONTRÔLEUR, s. m., حساب پرداز *hèçab-pèrdaz*, a. محاسب *mouhacèb*, pr. t. *muhacib*, au fig., عیبجوی *'èib-djouï*, عیبجو *'èib-djou*, a. عیّاب *'èiyab*, pr. t. *'aïyab*.

CONTROUVER, v. a., اختراع کذب کردن *èkhtèra'é kèzb kèrdèn*.

CONTROVERSABLE, adj. des 2 g., a. قابل مباحثه *qabèlé moubahècè*, pr. t. *qabèli mubahacè*.

CONTROVERSE, s. f., a. مباحثه *moubahècè*, pr. t. *mubahacè*, معارضه *mou'ârèzè*.

CONTROVERSER, v. n., بحث کردن *bèhs kèrdèn*, مباحثه کردن *moubahècè kèrdèn*; — controversé, e, مباحثه شده *moubahècè choudè*.

CONTROVERSISTE, s. m., مباحثه کننده *moubahècè kounèndè*.

CONTUMACE, s. f., از مرافعه گریخته *èz mourafè'è gourikhtè*.

CONTUSION, s. f., آسیب *âcib*, a. صدمه *sèdmè*.

CONVAINCANT, E, adj., الزام کننده *èlzam kounèndè*, a. ملزم *moulzèm*, pr. t. *mulzim*, مسکت *mouskèt*, pr. t. *muskit*.

Convaincre, v. a., الزام کردن *èlzam kèrdèn*, ملزم کردن *moulzèm kèrdèn*, اسکات کردن *èskat kèrdèn*; — en parlant d'un accusé, اثبات کردن *èsbat kèrdèn*.

Convalescence, s. f., درواخ *dèrvakh* (il est vieux), بهبودی *bèh-boudi*, a. افاقه *èfaqè*, pr. t. *ifaqa*, افاقت *èfaqèt*, pr. t. *ifaqat*.

Convalescent, e, adj., در حالت درواخ *dèr halèté dèrvakh* (il est vieux) رو به بهبودی نهاده *rou bè-bèh-boudi nèhadè*, تازه از ناخوشی برخاسته *tazè èz na-khouchi bèrkhastè*, (ou پا شده *pa choudè*).

Convenable, adj. des 2 g., شایان *chayan*, شایسته *chayèstè*, a. لایق *layèq*, pr. t. *laïq*, مناسب *mounacèb*, pr. t. *munacib*; — digne, décent, پسندیده *pècèndidè*, زیبنده *zibèndè*, a. جایز *djayèz*, pr. t. *djaïz*.

Convenablement, adv., چنانکه شاید و باید *tchènan-kè chayèd vè bayèd*, بطور مناسب *bè-toouré mounacèb*.

Convenance, s. f., conformité, شایستگی *chayèstègui*, زیبندگی *zibèndègui*, a. مناسبت *mounacèbèt*, pr. t. *munaçabèt*, لیاقت *lèyaqèt*, pr. t. *liaqat*, موافقت *mouvafèqèt*, pr. t. *mouvafèqat*; — bienséance, a. ادب *èdèb*, حسن ادب *heusné èdèb*, pr. t. *husni èdèb*.

Convenir, v. n., avoir du rapport, مناسب بودن *mounacèb boudèn*, مناسبت داشتن *munacèbèt dachtèn*; — être d'accord, گرویدن *guèrèvidèn*, قبول کردن *qèboul kèrdèn*, شریک قول شدن *chèriké qooul choudèn*, متّفق الرأی

شدن *muttèfèq-our-rèï choudèn,* قایل شدن *qayèl choudèn;* — convenir du prix, قیمترا قطع کردن *qèimèt-ra qèt' kèrdèn;* — être propre, convenable, شایسته بودن *chayèstè boudèn,* لایق بودن *layèq boudèn;* — convient il? ایا شایسته است این *âya chayèstè-èst ïn;* — être à la convenance, بکار خوردن *bè-kar khourdèn;* — cela ne me convient pas, این بکار من نمیخورد *ïn bè-karé mèn nèmikhourèd;* — se convenir, همدیگررا پسندیدن *hèm-diguèr-ra pècèndidèn.*

Convention, s. f., پیمان *pèiman,* a. عهد *'èhd,* pr. t. *'ahd,* pl. عهود *'ouhoud,* معاهده *mou'âhèdè,* pl. معاهدات *mou'âhèdat,* شرط *chèrt,* pr. t. *chart,* pl. شروط *chourout,* مقاوله *mouqavèlè.*

Conventionnel, le, adj., a. شرطی *chèrti.*

Conventionnellement, adv., از روی شرط *èz rouï chèrt,* بحسب مقاوله *bè-hècèbé mouqavèlè,* a. مشروطاً *mèchroutèn.*

Convergence, s. f., a. تقارب *tèqaroub,* تمایل *tèmayoul.*

Convergent, e, adj., a. متقارب *moutèqarèb,* pr. t. *mutèqarib,* متمایل *moutèmayèl,* pr. t. *mutèmaïl.*

Converger, v. n., بطرف نقطهٔ واحده مایل بودن *bè-tèrèfé nouqtèyé vahèdè mayèl boudèn.*

Conversation, s. f., گفتگو *goft-gou,* گفت وشنود *goft-o-chenoud,* a. صحبت *seuhbèt,* محاوره *mouhavèrè.*

Converser, v. n., گفت وشنود کردن *goft-o-chenoud kèrdèn,* صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn.*

Conversion, s. f., عوض شدن حالت *'èvèz choudèné halèt,* a. تغییر حالت *tèghyiré halèt,* pr. t. *tèghyiri halèt,*

تغيّر *tèghèiyour*, pr. t. *tèghaïur*; — en parlant des métaux, a. استحاله *èstèhalè*, pr. t. *istihalè*, تبديل *tèbdil*; — en parlant des troupes, a. انعطاف *èn'ètaf*, pr. t. *in'itaf*; — en matière de religion, بدين حق برگشتن *bè-diné hèqq bèr-guèchtèn*, ايمان اوردن *iman âvourdèn*.

Convertible, adj. des 2 g., تبديل پذير *tèbdil-pèzir*.

Converti, e, adj., changé, تغيير حالت كرده *tèghyiré halèt kèrdè*, منقلب شده *mounqèlèb choudè*, a. مبدّل *moubèddèl*; — à la foi, بايمان آمده *bè-iman âmèdè*, ايمان آورده *iman âvourdè*.

Convertir, v. a., منقلب كردن *mounqèlèb kèrdèn*, مبدّل كردن *moubèddèl kèrdèn*; — à la foi, بايمان آوردن *bè-iman âvourdèn*; — changement qu'on fait de certaines choses, عوض كردن *'èvèz kèrdèn*, معاوضه كردن *mou'âvèzè kèrdèn*.

Convertissement, s. m., a. عوض *'èvèz*, pr. t. *'avaz*, تبدّل *tèbèddoul*, تحوّل *tèhèvvoul*, pr. t. *tèbaddul*, *tèhavvul*.

Convexe, adj. des 2 g., حبابى *houbabi*, خرپشتى *khèrpouchti*, a. محدّب *mouhaddèb*.

Convexité, s. f., حبابى بودن *houbabi boudèn*, a. تحدّب *tèhèddoub*.

Conviction, s. f., خاطرجمعى *khatèr-djèm'i*, يقينى *yèqini*, a. الزام *èlzam*, pr. t. *ilzam*.

Convive, s. m., مهمان *mèhman*, a. مسافر *mouçafèr*, pr. t. *muçafir*.

Convier, v. a., دعوت كردن *dè'èvèt kèrdèn*; — convié, e,

دعوت شده *dè'èvèt choudè*, a. موعود *moou'oud*, pr. t. *mèv'oud.*

Convocation, s. f., a. دعوت *dè'èvèt*, pr. t. *da'vèt.*

Convoi, s. m., يسال جنازه *yèçalé djénazè*, بدرقهٔ جنازه *bèdrèqèyé djènazè.*

Convoiter, v. a., آزمندی کردن *âzmèndi kèrdèn*, چشم طمع دوختن *tchèchmé tèmè' doukhtèn*, گدا چشمی کردن *guèda-tchèchmi kèrdèn.*

Convoiteux, euse, adj., آزمند *âzmènd*, a. حریص *hèris*, pr. t. *haris.*

Convoitise, s. f., آز *âz*, آزمندی *âzmèndi*, آرزو *ârzou*, a. طمع *tèmè'*, pr. t. *tama'*, حرص *hèrs*, pr. t. *hirs.*

Convoler, v. n., دو باره زن گرفتن *dou barè zèn guèrèftèn.*

Convoquer, v. a., احضار کردن *èhzar kèrdèn*, باجلاس دعوت کردن *bè-èdjlas dè'èvèt kèrdèn*, خواندن *khandèn.*

Convoyer, v. a., همراه رفتن *hèm-rah rèftèn*, بدرقه کردن *bèdrèqè kèrdèn.*

Convulsif, ive, adj., اختلاج انگیز *èkhtèladj-ènguiz*, تشنّج انگیز *tèchènnoudj-ènguiz.*

Convulsion, s. f., تشنّج *tèchènnoudj*, جهندگی اعضا *djèhèndèguii è'èza*, a. اختلاج *èkhtèladj*, pr. t. *ikhtiladj.*

Coobligé, e, s., a. شریك العهد *chèrik-oul-'èhd*, pr. t. *chèrik-ul-'ahd.*

Coopérateur, trice, s., شریك در کار *chèrik dèr kar*, همکار *hèm-kar.*

Coopération, s. f., شراکت در کار *chèrakèt dèr kar.*

Coopérer, v. n., با هم کار کردن *ba-hèm kar kèrdèn.*

Cooptation, s. f., قبول کردن بدون ملاحظهٔ رسوم معموله *qèboul kèrdèn bè-douné rouçoumé mè'èmoulè.*

Coordonner, v. a., ترتیب دادن *tèrtib dadèn,* نظم دادن *nèzm dadèn,* منتظم کردن *mountèzèm kèrdèn;* — coordonné, e, منتظم شده *mountèzèm choudè.*

Copartage, s. m., حصّه‌داری *hèssè-dari.*

Copartageant, e, s., حصه‌دار *hèssè-dar,* pr. t. *hissè-dar.*

Copartager, v. a., بخش کردن *bèkhch kèrdèn,* تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn.*

Copeau, s. m., تراشهٔ چوب *tèrachèyé tchoub,* برادهٔ چوب *bèradèyé tchoub.*

Copermutant, s. m., معاوضه کننده *mou'âvèzè kounèndè,* a. معاوض *mou'âvèz,* pr. t. *mou'âviz.*

Copermutation, s. f., a. معاوضه *mou'âvèzè,* pr. t. *mou'âvazè.*

Copie, s. f., سواد *sèvad,* مسوّده *mousvèddè,* a. صورت *sourèt;* — copie d'une lettre, سواد کاغذ *sèvadé kaghèz.*

Copier, v. a., سواد برداشتن *sèvad bèr-dachtèn.*

Copieusement, adv., خیلی *khèili,* بسیار *bèciar,* فزون *fezoun,* a. وافر *vafèr,* pr. t. *vafir.*

Copieux, se, adj., خیلی *khèili,* a. وافر *vafèr,* pr. t. *vafir.*

Copiste, s. m., مسوّده نویس *mousvèddè-nèvis.*

Copreneur, euse, s., شریک اجاره *chèriké èdjarè,* در اجاره شریک *dèr èdjarè chèrik.*

COPROPRIÉTAIRE, s. des 2 g., شریك ملك *chèrikè moulk.*

COPULATIF, IVE, adj., a. وصلی *vèsli.*

COPULATION, s. f., a. مجامعه *moudjamè'è* جماع *djèma'*, pr. t. *djima'.*

COQ, s. m., خروس *khourous*, pr. t. *khoros.*

COQ-À-L'ÂNE, s. m., کلام بی رابطه *kèlamé bi-rabètè.*

COQUE, s. f., پوست *poust*; — œuf à la coque, تخم آبپز *tokhmé âb-pèz.*

COQUELICOT, s. m., خشخاش کوهی *khèchkhaché kouhi.*

COQUET, TE, adj., عشوه گر *'euchvè-guèr*, عشوه نما *'euchvè-nèma*, غمزه گر *ghèmzè-guèr*, جلوه کار *djèlvè-kar*, pr. t. *djilvè-kiar.*

COQUELUCHE, s. f., سیاه سرفه *siah-sourfè.*

COQUETER, v. n., عشق بازی کردن *'èchq-bazi kèrdèn.*

COQUETTERIE, s. f., عشوه *'euchvè*, ناز *naz.*

COQUILLAGE, s. m., جانور صدفدار *djanèvèré sèdèf-dar.*

COQUILLE, s. f., a. صدف *sèdèf.*

COQUIN, E, s., بدسگال *bèd-sègal*, نابکار *na-bè-kar*, ناپاك *na-pak.*

COQUINERIE, s. f., بدسگالی *bèd-sègali.*

COR, s. m., durillon aux pieds, گوك *gouk*, زکیل *zèkil*, آژخ *âjèkh*, گندمه *guèndoumè*; — instrument à vent, شیپور *chèipour.*

CORAIL, s. m. pl. coraux, بسّد *boussèd*, بستام *bèstam*, a. مرجان *mèrdjan.*

CORAN, s. m, a. قرآن *qourân.*

CORBEAU, s. m., کلاغ *kèlagh*, a. غراب *ghourab.*

Corbeille, s. f., سبد *sèbèd.*

Corbillard, s. m., تخت تابوت *tèkhté tabout*, a. جنازه *djènazè*, نعش *nè'èch*, pr. t. *na'ch.*

Cordage, s. m., ريسمانهاى كشتى *rismanhaï kèchti.*

Corde, s. f., ريسمان *risman*, طناب *tènab*, vulg. تنف *tènèf*, a. حبل *hèbl*, pr. t. *habl*; — grosse corde, ريسمان كلفت *rismané koulouft*; — d'instrument de musique, سيم *sim.*

Cordeau, s. m., زيگ *zig*, زيج *zidj*, vulg. شقل *chougoul*, a. مطمار *mètmar.*

Cordeler, v. a., تابيدن *tabidèn*, تاب دادن *tab dadèn.*

Corder, v. a., ريسمان تابيدن *risman tabidèn*, طناب درست كردن *tènab droust kèrdèn*; — lier avec des cordes, با ريسمان بستن *ba risman bèstèn.*

Cordelière, s. f., ريسمان گره گره *rismané guèrèh-guèrèh.*

Corderie, s. f., lieu où l'on fait les cordes, كارخانهٔ ريسمانتابى *kar-khanèyé risman-tabi*; — l'art du cordier ريسمانتابى *risman-tabi.*

Cordial, e, adj., propre à conforter le cœur, مقوّى دل *mouqèvvii dèl*, مقوّى قلب *mouqèvvii qèlb*; — au fig., از دل *èz dèl*, درونى *dèrouni*, a. قلبى *qèlbi*, pr. t. *qalbi*, صميمى *sèmimi*; — amitié cordiale, دوستى قلبى *doustii qèlbi.*

Cordialement, adv., از دل *èz dèl*, از صميم قلب *èz sèmimé qèlb*, a. قلبًا *qèlbèn*, pr. t. *qalbèn.*

Cordialité, s. f., دوستى قلبى *doustii qèlbi*, a. خلوص قلب *khoulouçé qèlb*, pr. t. *khoulouci qalb.*

CORDIER, s. m., ریسمانتاب *risman-tab*, رسن‌تاب *rècèn-tab.*
CORDON, s. m., قیطان ou قیتان *qèitan*, pr. t. *qaïtan.*
CORDONNER, v. a., قیتان تابیدن *qèitan tabidèn.*
CORDONNERIE, s. f., کفشدوزی *kèfch-douzi.*
CORDONNET, s. m., قیتان کوچك *qèitané koutchèk.*
CORDONNIER, s. m., کفش دوز *kèfch-douz.*
CORELIGIONNAIRE, s. des 2 g., همدین *hèm-dīn*, هم مذهب *hèm-mèzhèb.*
CORIACE, adj. des 2 g., سفت *sèft.*
CORIANDRE, s. f., گشنیز *guèchniz*, کزبره *kouzbourè.*
CORME, s. f., a. غبیرا *ghèbira.*
CORMIER, s. m., درخت غبیرا *dèrèkhté ghèbira.*
CORNAC, s. m., پیل بان *pil-ban*, ou, فیل بان *fil-ban.*
CORNALINE, s. f., a. عقیق *'èqiq.*
CORNARD, s. m., قلتبان *qèltèban*, زنقحبه *zèn-qèhbè.*
CORNE, s. f., شاخ *chakh.*
CORNÉE, s. f., پردۀ چشم *pèrdèyé tchèchm.*
CORNEILLE, s. f., زاغ *zagh.*
CORNEMUSE, s. f., نی‌انبان *nèi-èmban.*
CORNER, v. n., سورنا زدن *sourna zèdèn.*
CORNET, s. m., شیپور کوچك *chèipouré koutchèk.*
CORNEUR, s. m., شیپورزن *chèipour-zèn.*
CORNICHE, s. f., رف *rèf*, خروجی *khouroudji*, شادروان *cha-dèrvan.*
CORNICHON, s. m., خیار ریزه *khiaré rizè*, ترشی خیار *tour-chi-khiar.*
CORNOUILLE, s. f., سرخك *sourkhèk*, زغال *zoughal*, a. قرانیا *qèrania*, pr. t. *garania.*

Cornouiller, s. m., درخت زغال *dèrèkhté zoughal.*

Cornu, e, adj., شاخدار *chakh-dar.*

Corollaire, s. m., a. دليل مؤكّد *dèlilé mou'èkkèd,* pr. t. *dèlili muèkkid*; — terme de mathém., conséquence, a. نتيجه *nètidjè,* pl. نتايج *nètayèdj,* pr. t. *nètaïdj.*

Coronal, e, adj. et s., استخوان پيشانى *oustoukhané pichani.*

Corporation, s. f., گروه بيشهوران *guerouhé bichèvèran,* a. اصناف *èsnaf.*

Corporel, le, adj., تنى *tèni,* a. بدنى *bèdèni,* جسدى *djècèdi*; — opposé à spirituel, a. جسمانى *djèsmani,* جسمانيّه *djesmaniyè*; — peine corporelle, a. عقوبت جسمانيّه *'ouqoubèté djèsmaniyè.*

Corporellement, adv., a. جسمانيًا *djèsmaniyèn,* جسمًا *djèsmèn.*

Corporification, s. f., a. تجسّم *tèdjèssoum,* تجسيم *tèdjsim.*

Corporifier, v. a., مجسّم كردن *moudjèssèm kèrdèn.*

Corps, s. m., substance étendue, a. جرم *djèrm,* pr. t. *djirm,* جسم *djèsm,* pr. t. *djism,* pl. اجسام *èdjsam*; — corps animé, تن *tèn,* a. بدن *bèdèn,* pl. ابدان *èbdan,* جسد *djècèd*; — le corps humain, بدن انسان *bèdèné ènsan,* pr. t. *bèdèni ïnsan*; — en parlant des morts, مرده *mourdè,* a. ميّت *mèiyit.*

Corps de garde, s. m., قراولخانه *qèravoul-khanè.*

Corps-de-logis, s. m., منزلگاه *mènzèl-gah,* a. مسكن *mèskèn.*

CORPULENCE, s. f., تنومندى *tènoumèndi.*

CORPULENT, E, adj., تنومند *tènoumènd.*

CORPUSCULE, s. m., a. ذرّه *zèrrè.*

CORRECT, E, adj., درست *droust,* بى غلط *bi-ghèlèt,* a. صحيح *sèhih,* pr. t. *sahih.*

CORRECTEMENT, adv., درست *droust,* a. صحيح *sèhih,* pr. t. *sahih.*

CORRECTEUR, TRICE, s., ادب آموز *èdèb-âmouz*; — correcteur d'imprimerie, تصحيح كننده *tèshih kounèndè,* a. مصحّح *moucèhhèh* pr. t. *muçahhih.*

CORRECTIF, IVE, adj., اصلاح كننده *èslah kounèndè,* a. مصلح *mouslèh,* pr. t. *muslih.*

CORRECTION, s. f., a. اصلاح *èslah,* pr. t. *islah,* تصحيح *tèshih,* pr. t. *tashih*; -- châtiment, گوشمال *gouch-mal,* a. تأديب *tè'èdib,* تنبيه *tèmbih.*

CORRECTIONNEL, LE, adj., a. تأديبى *tè'èdibi.*

CORRÉLATIF, IVE, adj., متعلّق بهمديگر *moutè'èllèq bè-hèm-diguèr.*

CORRÉLATION, s. f., تعلّق بهمديگر *tè'ellouq bè-hèm-diguèr.*

CORRESPONDANCE, s. f., rapport entre des personnes ou des choses, a. مناسبت *mounacèbèt*; — par lettre, كاغذ نويسى *kaghèz-nèvici,* a. مراسله *mouracèlè,* pl. مراسلات *mouracèlat,* مكاتبه *moukatèbè,* pr. t. *mukia-tèbè,* pl. مكاتبات *moukatèbat,* pr. t. *moukiatèbat.*

CORRESPONDANT, E, adj., قرينه *qèrinè,* مقابل همديگر *mou-qabèlé hèm-diguèr,* a. متحاذى *moutèhazi*; — s. m., celui qui écrit, مراسله نويس *mouracèlè-nèvis,* a. مكاتب

moukatèb, pr. t. *mukiatib*, مراسل *mouracèl*, pr. t. *muracil.*

Correspondre, v. n , se rapporter, مطابق بودن *moutabèq boudèn*, قرينه بودن *qèrinè boudèn*, موافق بودن *mouvafèq boudèn*, موافقت كردن *mouvafèqèt kèrdèn*; — par lettre, مراسلات داشتن *mouracèlat dachtèn.*

Corridor, s. m., دالان *dalan*, دهليز *dèhliz.*

Corriger, v. a., درست كردن *droust kèrdèn*, تصحيح كردن *tèshih kèrdèn*, اصلاح كردن *èslah kèrdèn*; — châtier, گوشمال كردن *gouch-mal kèrdèn*, تنبيه كردن *tèmbih kèrdèn.*

Corrigible, adj. des 2 g., اصلاح پذير *èslah-pèzir*, a. قابل الاصلاح *qabèl-oul-èslah*, pr. t. *qabil-ul-islah.*

Corroboratif, ive, adj., قوّت دهنده *qouvvèt dèhèndè.*

Corroboration, s. f., a. تقويت *tèqviyèt.*

Corroborer, v. a., قوّت دادن *qouvvèt dadèn*; — corroboré, e, قوّت پيدا كرده *qouvvèt pèida kèrdè.*

Corroi, s. m., پرداخت پوست *pèrdakhté poust*, a. دباغت *dèbaghèt*, pr. t. *dibaghat.*

Corrompre, v. a., فاسد كردن *facèd kèrdèn*; — au fig., گمراه كردن *gom-rah kèrdèn*; — en parlant d'un juge, رشوت دادن *rouchvèt dadèn*; — se corrompre, فاسد شدن *facèd choudèn*; — corrompu, e, فاسد شده *facèd choudè*; — fig., رشوت خورده *rouchvèt khourdè.*

Corrosif, ve, adj., خورنده *khourèndè*, a. آكل *âkèl*, pr. t. *âkil*, اكّال *èkkal*, pr. t. *èkkial.*

Corroyer, v. a., انبان پرداخت کردن *èmban-pèrdakht kèrdèn*, دباغت کردن *dèbaghèt kèrdèn*; — corroyé, e, دباغت شده *dèbaghèt choudè.*

Corroyeur, s. m., دبّاغ *dèbbagh*, pl. دبّاغین *dèbbaghīn.*

Corrude, s. f., asperge sauvage, مارچوبهٔ کوهی *mar-tchoubèyé kouhi.*

Corrugation, s. f., چین چین شدن *tchīn-tchīn choudèn.*

Corruptible, adj. des 2 g. افساد پذیر *èfsad-pèzir*; — au fig., رشوتخور *rouchvèt-khour.*

Corruption, s. f., a. فساد *fèçad*, افساد *èfsad*, pr. t. *ifsad.*

Corsage, s. m., اندام *èndam*, a. قامت *qamèt.*

Corsaire, s. m., دزد دریا *douzdé dèria.*

Corset, s. m., پستان بند *pèstan-bènd*, شلماخ *chamakh.*

Cortège, s. m., همراهان *hèm-rahan*, بدرقه کنندگان *bèdrèqè kounèndègan*, a. موکب *moroukèb*, pr. t. *mèvkèb*, pl. مواکب *mèvakèb*, pr. t. *mèvakib.*

Cortical, e, adj., متعلّق بپوست *moutè'èllèq bè-poust*; — terme d'anat., substance corticale du cerveau, a. قمیص الدماغ *qèmis-oud-dèmagh.*

Coruscation, s. f. terme de phys., éclat de lumière, درخشندگی *dèrèkhchèndégui.*

Corvéable, adj. des 2 g., سخره پذیر *soukhrè-pèzir.*

Corvée, s. f., a. سخره *soukhrè.*

Corvette, s. f., کشتی جنگی خفیف *kèchtii djènguii khèfif.*

Coryphée, s. m., ریش سفید *riché-sèfid*, بزرگ *bouzourg*, پیشوا *pichva*, a. مقتدا *mouqtèda.*

Cosmétique, adj. des 2 g., دوای جلد بدن *dèvaï djèldé bèdèn*, pr. t. *davaï djildi bèdèn.*

Cosmogonie, s. f., a. علم اصول تکوین عالم *'èlmé ouçoulé tèkviné 'âlèm*, pr. t. *'ilmi ouçouli tèkvini 'âlèm.*

Cosmographe, s. m., داننده علم هیئت عالم *danèndèyé 'èlmé hèiyèté 'âlèm.*

Cosmographie, s. f., a. علم هیئت عالم *'èlmé hèï'èté 'âlèm*, pr. t. *'ilmi hei'èti 'âlèm.*

Cosmographique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم هیئت عالم *moutè'èllèq bè-'èlmé hèï'èté 'âlèm.*

Cosmologie, s. f., a. علم قواعد جهان *'èlmé qèva'èdé djèhan*, a. علم قواعد الدنیا *èlmé qèva'èd-oud-dounia*, pr. t. *'ilmi qava'id-ud-dunia.*

Cosmologique, adj. des 2 g., متعلّق بعلم قواعد جهان *moutè'èllèq bè-'èlmé qèva'èdé djèhan.*

Cosmopolite, s. m., درویش *dèrvich*, a. ابن الارض *èbn-oul-èrz*, pr. t. *ibn-ul-arz.*

Cosse, s. f., پوست *poust*, a. قشر *qèchr*, pr. t. *qichr.*

Cossu, e, adj., qui a beaucoup de cosses, بسیار پوستدار *bèciar poust-dar*; — fig., riche, opulent, دولتمند *doou-lètmènd.*

Costume, s. m., رخت *rèkht*, جامه *djamè*, a. لباس *lèbas*, pr. t. *libas*, pl. البسه *èlbècè*, pr. t. *èlbicè*, کسوت *kèsvèt*, کسوه *kèsvè*, قیافت *qiafèt.*

Costumer, v. a., جامه پوشاندن *djamè pouchandèn*; — se costumer, جامه پوشیدن *djamè pouchidèn*; — costumé, e, جامه پوشیده *djamè pouchidè.*

Cote, s. f., marque, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, رقم *rèqèm*.

Côte, s. f., os, دنده *dèndè*, استخوان پهلو *oustoukhané pèhlou*; — rivage, کنار دریا *kènaré dèria*, لب دریا *lèbé dèria*, a. ساحل *sahèl*, pr. t. *sahil*, pl. سواحل *sèvahèl*, pr. t. *sèvahil*; — le penchant d'une montagne, دامنهٔ کوه *damènèyé kouh*; — côte à côte, پهلو به پهلو *pèhlou bèpèhlou*.

Côté, s. m., پهلو *pèhlou*; — côté droit, پهلوی راست *pèhlouï rast*; — à côté, prép., نزد *nèzd*, پهلو *pèhlou*, — à côté de moi, نزد من *nèzdé mèn*, پهلوی من *pèhlouï mèn*.

Coteau, s. m., پشته *pouchtè*, a. تل *tèll*.

Cotelette, s. f., دنده کباب *dèndè kèbab*, کوتلت *koutlèt*.

Coter, v. a., اعداد گذاشتن *è'èdad gouzachtèn*, قیمت نوشتن *qèimèt nèvèchtèn*; — coté, e, اعداد گذاشته شده *è'èdad gouzachtè choudè*.

Coterie, s. f., گروه همدستان *guerouhé hèm-dèstan*.

Côtier, s. m., سواحل شناس *sèvahèl-chènas*.

Cotignac, s. m., مربّای به *mourèbbaï bèh*.

Cotillon, s. m., زیرجامهٔ زنانه *zir-djamèyé zènanè*.

Cotisation, s. f., تخصیص حصّهٔ هرکسی *tèkhsicè hèssèyé hèr kèci*.

Cotiser, v. a., حصّهٔ هرکسی‌را تخصیص کردن *hèssèyé hèr kèci-ra tèkhsis kèrdèn*; — se cotiser, حصّهٔ هر کسی‌را جمع کردن *hèssèyé hèr kèci-ra djèm' kèrdèn*.

Coton, s. m., پنبه *pèmbè.*

Cotonnade, s. f., چلواری *tchèlvari.*

Cotonneux, euse, adj., پنبهوار *pèmbèvar.*

Cotonnier, s. m., درخت پنبه *dèrèkhté pèmbè.*

Cotoyer, v. a., از کنار دریا رفتن *èz kènaré dèria rèftèn.*

Cotte, s. f., jupe de paysane, رخت زن دهقانی *rèkhté zèné dèhqani.*

Cotuteur, s. m., شریك وصی *chèriké vèci.*

Cotyle, s. f., terme d'anat., a. وقب‌العظم *vèqb-oul-'èzm.*

Cotylédon, s. m., nombril de Vénus, plante, a. قدح مریم *qèdèhé mèrièm*, pr. t. *qadèhi mèrièm.*

Cou, s. m., گردن *guèrdèn*; — mouchoir de cou, گردن‌بند *guèrdèm-bènd*; — couper le cou, گردن بریدن *guerdèn bouridèn*, گردن زدن *guèrdèn zèdèn*, ou, mieux, سر بریدن *sèr bouridèn.*

Couchant, s. m, باختر *bakhtèr*, a. مغرب *mèghrèb*, pr. t. *maghrèb*, غرب *ghèrb*, pr. t. *gharb.*

Couche, s. f., lit, جامهٔ خواب *djamèyé khab*, بستر *bèstèr*, رخت خواب *rèkhté-khab*; — enfantement, زایش *zayèch*, a. وضع حمل *vèz'é hèml*, pr. t. *vaz'i haml*; — fausse couche, افکانه *èfganè*, انداختن بچه *èndakhtèné bètchè*; — se dit aussi de certaines choses que l'on superpose لای *laï* ou لا *la.*

Couchée, s. f., مکان بیتوتت *mèkané bèitoutèt.*

Coucher, s. m., action de se coucher, خواب *khab*; — garniture d'un lit, رخت خواب *rèkhté-khab*; — le coucher du soleil, غروب افتاب *ghouroubé âftab.*

Coucher, v. a., خوابانیدن *khabanidèn*, خواباندن *khabandèn*; — se coucher, خوابیدن *khabidèn*, دراز کشیدن *dèraz kèchidèn*; — coucher avec une femme, گائیدن *gayidèn*; — couché, e, خوابیده *khabidè*.

Couchette, s. f., بستر کوچك *bèstèré koutchèk*.

Coucou, s. m., کوکو *koukou*.

Coude, s. m, وارن *varèn*, آرنج *ârèndi*, بندگاه بازو *bènd-gahé bazou*, a. مرفق *mèrfèq*, pr. t. *mèrfaq*, pl. مرافق *mèrafèq*, pr. t. *mèrafiq*.

Coudée, s. f., آرش *ârèch*, pr. t. *ârich*.

Cou-de-pied, s. m., پژول *pèjoul*, a. کعب *kè'èb*, pr. t. *ka'b*.

Coudoyer, v. a., بآرنج تنه زدن *bè-ârèndj tènè zèdèn*.

Coudre, v. a., دوختن *doukhtèn*.

Coudrier, s. m., درخت فندق *dèrèkhté fèndouq*.

Couenne, s. f., پوست گراز *pousté gouraz*.

Couffe, s. f. V. **Coffin**.

Coulage, s. m., چکه *tchèkè*.

Coulant, e, adj., روان *rèvan*, a. جاری *djari*.

Couler, v. n., روان بودن *rèvan boudèn*, روان شدن *rèvan choudèn*, جریان کردن *djèrèyan kèrdèn*; — goutte à goutte, چکه کردن *tchèkè kèrdèn*; — v. a., verser dans un moule, توی قالب ریختن *touï qalèb rikhtèn*, ریختن *rikhtèn*; — fig. couler, épuiser un sujet, باتمام رسانیدن *bè-ètmam rèçanidèn*; — une personne, la ruiner, خراب کردن *khèrab kèrdèn*; — faire couler, روان کردن *rèvan kèrdèn*; — v. a., couler bas, غرق کردن *ghèrq kèrdèn*; — v. n., couler bas, غرق شدن *ghèrq choudèn*; — coulé, e, ریخته شده *rikhtè choudè*;

— fig., en parlant d'une personne, خراب شده *khèrab choudè.*

Couleur, s. f., گون *goun*, رنگ *rèng*, pr. t. *rènk*, a. لون *looun*, pr. t. *lèon*, pl. الوان *èlvan.*

Couleuvre, s. f., مار سیاه *maré siah.*

Coulis, s. m., suc de viande, شیرهٔ گوشت *chirèyé goucht*, خلاصهٔ آبگوشت *khoulacèyé âb-goucht*; — vent coulis, گذرگاه باد *gouzèr-gahé bad.*

Coulisse, s. f., غلاف *ghèlaf.*

Couloir, s. m., دالان *dalan*, دهلیز *dèhliz.*

Coup, s. m., زنش *zènèch*, تنه *tènè*, a. ضرب *zèrb*, pr. t. *zarb*, ضربه *zèrbè*, pr. t. *zarbè*, — il signifie aussi fois, بار *bar*, a. دفعه *dèf'è*, pr. t. *dèf'a*, کرّه *kèrrè*, pl. کرّات *kèrrat*; — coup d'œil, نگاهی *nègahi*, نگاه *nègah*, a. نظر *nèzèr*, pr. t. *nazar*; — tout à coup, ناگاه *nagah*, ناگهان *naguèhan*; — tout d'un coup, یکدفعه *yèk-dèf'è*, a. فوراً *foourèn*, pr. t. *fèvrèn*; — après coup, بعد از گذشتن کار *bè'èd èz gouzèchtèné kar*; — au premier coup d'œil, در نظر اوّل *dèr nèzèré èvvèl*; — coup sur coup, پی در پی *pèi dèr pei*; — à coup sûr, a. یقیناً *yèqinèn*, pr. t. *yaqinèn*; — fusil à deux coups, تفنگ دو لوله *tufèngué dou-loulè.*

Coupable, adj. et s. des 2 g., گناهکار *gounah-kar*, a. مقصّر *mouqèssèr*, pr. t. *muqassir.*

Coupant, e, adj., برّا *bourra*, تیز *tiz*, a. قاطع *qatè'*, pr. t. *qati'.*

Coupe, s. f., پیاله *pialè*, a. جام *djam*, قدح *qèdèh*, pr. t. *qadèh*; — action de couper, برش *bourèch.*

Coupe-jarret, s. m., راهزن *rah-zèn*, دزد *douzd.*

Coupe-gorge, s. m., جاى خطرناك *djaï khètèrnak*, a. مهلكه *mèhlèkè*, pr. t. *mèhlikè*.

Couper, v. a., بريدن *bouridèn*, قطع كردن *qèt' kèrdèn*; — en petits morceaux, خرد كردن *khourd kèrdèn*; — coupé, e, بريده *bouridè*, a. مقطوع *mèqtou'*.

Couperet, s. m., كارد قصّابى *kardé qèssabi*.

Couperose, s. f. زاج *zadj*.

Coupeur, euse, s., برنده *bourèndè*; — coupeur de bourse, كيسه بر *kicè-bour*.

Couple, s. f., جفت *djouft*, a. زوج *zooudj*, pr. t. *zèvdj*; — s. m. زن وشوهر *zèn-o-chohèr*, a. زوجين *zooudjèin*, pr. t. *zèvdjèin*.

Coupler, v. a., جفت كردن *djouft kèrdèn*.

Couplet, s. m., a. قطعه *qèt'è*, pr. t. *qit'a*, pl. قطعات *qètè'ât*, pr. t. *qata'ât*, بيت *bèit*, pl. ابيات *èbiat*.

Coupole, s. f., گنبد *goumbèd*, a. قبّه *qoubbè*.

Coupon, s. m., d'étoffe تكه *tikè*, پس ماندهٔ طوب قماش *pès-mandèyé toupé goumach*.

Coupure, s. f., بريدگى *bouridègui*.

Cour, s. f., d'une maison, a. حياط *hèyat*, pr. t. *hayat*; — impériale, درب خانه *dèrb-khanè*, vulg. *dèrkhanè*; — faire la cour, عشق بازى كردن *'èchq-bazi kèrdèn*, عشق ورزيدن *'èchq vèrzidèn*.

Courage, s. m., دليرى *dèliri*, دلاورى *dèl-âvèri*, a. شجاعت *choudja'èt* pr. t. *chèdja'at*, رشادت *rèchadèt*, غيرت *ghèirèt*, pr. t. *ghaïrèt*.

Courageusement, adv., دليرانه *dèliranè*, بدلاورى *bè-dèl-âvèri* بشجاعت *bè-choudja'èt*.

Courageux, **se**, adj., دلير *dèlir*, دلآور *dèl-âvèr*, a. شجاع *choudja'*.

Couramment, adv., زودزود *zoud zoud*, روان *rèvan*, بسرعت *bè-sour'èt*; — avec facilité, آسان *âsan*, بسهولت *bè-souhoulèt*.

Courant, s. m., راه آب *rahé âb*, ممرّ آب *mèmèrré âb*; — terme de marine a. جريان *djèrèyan*.

Courant, **e**, adj., روان *rèvan*, a. جارى *djari*; — on dit: tout courant, دوان *dèvan*; — monnaie courante, پول رايج *poulé rayèdj*; — eau courante, آب روان *âbé rèvan*.

Courbatu, **e**, **Courbaturé**, **e**, adj. خسته *khèstè*, كوفته *kouftè*.

Courbature, s. f., در ماندگى *dèr-mandègui* خستگى *khèstègui*, a. فتور *foutour*, كسالت *kèçalèt*.

Courbé, adj. des 2 g., خم *khèm*, خميده *khèmidè*, كج *kèdj*, a. منحنى *mounhèni*.

Courber, v. a., خم كردن *khèm kèrdèn*, خمانيدن *khèmanidèn*; — se courber, خم شدن *khèm choudèn*; — courbé, e, خميده *khèmidè*, خم شده *khèm choudè*, كج *kèdj*.

Courbure, s. f., خميدگى *khèmidègui*, كجى *kèdji*, a. حنايت *hènayèt*.

Coureur, s. m., پوينده *pouyèndè*, پويان *pouyan*, تيز پوى *tiz pouï*, تيز رو *tiz-roou*.

Coureuse, s. f., جنده *djèndè*, a. فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè*, قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahpè*.

Courge, s. f., كدو *kèdou*.

Courir, v. n., دویدن *dèvidèn*, پوئیدن *pouyidèn*, تاختن *takhtèn*; — courir risque, خودرا بمعرض مخاطره انداختن *khoud-ra bè-mè'èrèzé moukhatèrè èndakhtèn.*

Couronne, s. f., de fleurs, بیسال *yèçal*, بساك *bèçak*; — insigne des souverains, دیهم *dèihèm*, a. تاج *tadj*, اكليل *èklil*; — couronne impériale, plante, a. اكليل الملك *èklil-oul-mèlèk*, تاج الملك, *tadj-oul-mèlèk.*

Couronner, v. a., تاج برسر نهادن *tadj bèr sèr nèhadèn*; — apporter la dernière perfection à une chose, ختم كردن *khètm kèrdèn*, تكميل كردن *tèkmil kèrdèn*; — entourer, احاطه كردن *èhatè kèrdèn*; — couronné, e, تاج برسر نهاده *tadj bèr sèr nèhadè*, a. متوّج *moutèvvèdj.*

Courrier, s. m., چاپار *tchapar.*

Courroie, s. f., دوال *douval*, تسمه *tèsmè.*

Courroucer, v. a., خشمناك كردن *khèchmnak kèrdèn*, بغضب آوردن *bè-ghèzèb âvourdèn*; — se courroucer, خشمناك شدن *khèchmnak choudèn*, بغضب آمدن *bè-ghèzèb âmèdèn*; — courroucé, e, خشمناك *khèchmnak*, بغضب آمده *bè-ghèzèb âmèdè.*

Courroux, s. m., خشم *khèchm*, a. غضب *ghèzèb*, pr. t. *ghazab.*

Cours, s. m., flux, جریان آب *djèrèyané âb*; — le cours des astres, حركت كواكب *hèrèkèté kèvakèb*; — le cours du temps, گردش زمان *guèrdèché zèman*, گردش ايام *guèrdèché èiyam*; — de la monnaie, a. رواج *rèvadj*; — leçon درس *dèrs.*

Course, s. f., دوندگی *dèvèndègui*, پویش *pouyèch*; — de chevaux, اسب دوانی *èsp-dèvani*; — promenade, گردش *guèrdèch*, a. سیر *sèir*.

Coursier, s. m., باد پای *bad-paï*, اسب تیز رو *èspé tiz-roou*, اسب باد پیما *èspé bad-pèima*.

Court, e, adj., کوتاه *koutah*.

Courtage, s. m., دلّالی *dèllali*.

Courtaud, e, adj., قدّ کوتاه وتنومند *qèddé koutah vè tènoumènd*.

Courte haleine, s. f., تنگی نفس *tènguii nèfès*, تنگ نفس *tèng-nèfès*, ضیق نفس *ziq-nèfès*.

Courtier, s. m., دلّال *dèllal*, pr. t. *tèllal*, سمسار *sèmsar*, pr. t. *simsar*.

Courtisan, s. m., نوکر درب خانه *nooukèré dèrb-khanè*, اهل درب خانه *èhlé dèrb-khanèh*, vulg. اهل در خانه *èhlé dèr-khanè*; — celui qui cherche à plaire, a. متملّق *moutèmèllèq*, pr. t. *mutèmèlliq*.

Courtisane, s. f., جنده *djèndè*, a. قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahpè*, فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè*.

Courtiser, v. a., تملّق کردن *tèmèlloug kèrdèn*.

Courtoisie, s. f. V. **Civilité**.

Courtois, e, adj. V. **Civil**.

Cousin, s. m. (insecte), پشه *pèchè*.

Cousin, e, s., d'oncle, عموزاده *'èmou-zadè*; — de tante, خاله زاده *khalè-zadè*.

Cousinière, s. f., پشه دان *pèchè-dan*.

Coussin, s. m., بالین *balïn* (vulg. *balïndj*), بالش *balèch*, متّکا *mouttèka*.

Coût, s. m., ارزش *èrzèch*, بهـا *bèha*, a. قـيـمـت *qèimèt*, pr. t. *qaïmèt*, خرج *khèrdj*, pr. t. *khardj*.

Coûtant (Prix), قيمت خـريـد *qèimèté khèrid*, a. رأس المال *rè'ès-oul-mal*.

Couteau, s. m., كارد *kard*, t. چاقو *tchaqou*.

Coutelas, s. m., دشنه *dèchnè*, قدّاره *qèddarè*.

Coutelier, s. m., كارد ساز *kard-saz*.

Coutellerie, s. f., كاردسازى *kard-sazi*.

Coûter, v. n., ارزيدن *èrzidèn*; — combien coûte cela, اين چند ميارزد *ïn tchènd mièrzèd*, قيمت اين چنداست *qèimètè ïn tchènd èst*; — combien cela vous coûte-t-il? اين را چند خريديد *ïn-ra tchènd khèridid*; — cela coûte cher, ايـن گران است *ïn guèran èst*; — causer des dépenses, بـاعـث خـرج شـدن *ba'ècé khèrdj choudèn*.

Coûteux, se, adj., پر خرج *pour khèrdj*, خرج زياد *khèrdjé ziad*.

Coutume, s. f., آئـيـن *âyïn*, a. رسـم *rèsm*, دأب *dè'èb*, عادت *'âdèt*; — c'est la coutume du pays, آئين مملكت است *âyiné mèmlèkèt èst*; — de coutume, a. عادتًا *'âdètèn*, pr. t. عادتا *'âdèta*; — droit, راهدارى *rah-dari*, حق گمرك *hèqqé goumrouk*, a. رسم *rèsm*, pl. رسوم *rouçoum*, حقّ *hèqq*, pr. t. *haqq*, pl. حقوق *houqouq*.

Coutumier, ère, adj., qui a coutume de faire quelque chose, عادت كرده *'âdèt kèrdè*; — qui appartient à la coutume, a. مـتـعـلّـق بـعـادت *moutè'èllèq bè-'âdèt*.

Couture, s. f., بـاخـيـه *bèkhiè*, دوخـت *doukht*, a. درز *dèrz*.

COUTURIÈRE, s. f., زن خیّاط *zènè khèiyat*, زن درزی *zènè dèrzi*, a. خایطه *khayètè*, pr. t. *khaïtè*.

COUVÉE, s. f., یك لانه *yèk lanè*.

COUVENT, s. m., دیر *dèir*, a. صومعه *sooumè'è*, pr. t. *savma'a*, pl. صوامع *sèvamè'*, pr. t. *savami'*; — de derviches, تکیه *tèkiè*.

COUVER, v. a. et n., نشستن مرغ بالای تخم *nèchèstènè mourgh balaï tokhm*, حصانت کردن *hèçanèt kèrdèn*.

COUVERCLE, s. m., سرپوش *sèr-pouch*.

COUVERT, s. m., اسباب سفره *èsbabé soufrè*.

COUVERT, TE, adj., سرپوشیده *sèr-pouchidè*, پوشیده *pouchidè*; — temps couvert, هوای ابر *hèvaï èbr*; — à couvert, در امن *dèr èmn*.

COUVERTURE, s. f., پرده *pèrdè*, روپوش *rou-pouch*; — de lit, a. لحاف *lèhaf*, جلد *djèld*, pr. t. *djild*.

COUVERTURIER, s. m., لحافدوز *lèhaf-douz*.

COUVRE-PIED, s. m., لحاف روی پا *lèhafé rouï pa*.

COUVRE-CHEF, s. m., کلاه *koulah*.

COUVRE-PLAT, s. m., سرپوش دوری *sèr-pouché doouri*.

COUVREUR, s. m., پوشخانه ساز *pouch-khanè-saz*, سفالچین *soufaltchïn*.

COUVRIR, v. a., پوشاندن *pouchandèn*, پوشانیدن *pouchanidèn*; — cacher, کتم کردن *kètm kèrdèn*, پنهان کردن *pènhan kèrdèn*; — se couvrir, پوشیدن *pouchidèn*; — couvrir, se dit des animaux qui s'accouplent, جفت شدن *djouft choudèn*, گشنی کردن *guèchni kèrdèn*; — s'obscurcir, ابر شدن هوا *èbr choudènè hèva*.

Crabe, s. m., خرچنگ *khèrtchèng.*

Crachat, s. m., تفو *tefou,* آب دهان *âbé dèhan,* خوی *khèvi,* خیو *khèyou*; — décoration, نشان بزرگ *nèchané bouzourg.*

Crachement, s. m., تفو اندازی *tefou-èndazi.*

Cracher, v. a. et n., تفو کردن *tefou kèrdèn,* خوی انداختن *khèvi èndakhtèn.*

Cracheur, euse, s., تفو کننده *tefou kounèndè.*

Crachoir, s. m., تفودان *tefou-dan,* خیودان *khèyou-dan.*

Craie, s. f., طباشیر *tèbachir.*

Craindre, v. a., واهمه داشتن *vahèmè dachtèn,* ترسیدن *tèrsidèn,* تشویش داشتن *tèchvich dachtèn,* خوف داشتن *khoouf dachtèn.*

Crainte, s. f., ترس *tèrs,* هراس *hèras,* a. خوف *khoouf,* pr. t. *khavf.*

Craintif, ive, adj., ترسو *tèrsou,* بی زهره *bi-zèhrè,* a. جبان *djèban,* pron. vulg. *djèboun.*

Craintivement, adv., ترسیده *tèrsidè,* ترسان ترسان *tèrsan-tèrsan.*

Cramoisi, adj. des 2 g., سرخ تند *sourkhé tound,* قرمز رنگ *qèrmèz-rèng*; — s. m., قرمز *qèrmèz,* pr. t. *qirmiz.*

Crampe, s. f., ترنج *touroundj,* پیچ خوردن اعصاب *pitch khourdèné è'èçab.*

Crampon, s. m., چنگک *tchènguèk.*

Cramponner, v. a., بچنگک گرفتن *bè-tchènguèk guèrèftèn*; — se cramponner, چسپیدن *tchèspidèn,* تشبث کردن *tèchèbbous kèrdèn.*

Crâne, s. m., کاسهٔ سر *kacèyé sèr*, a. قحف *qèhf*, pr. t. *qihf*, pl. اقحاف *èqhaf*, pr. t. *aqhaf*.

Crapaud, s. m., وزغ *vèzègh*, قوربغه *qourbèghè*, pr. t. *gourbagha*.

Crapaudière, s. f., lieu plein de crapauds, جای پر وزغ *djaï pour vèzègh*; — lieu sale, جای کثیف *djaï kècif*.

Crapule, s. f., عیش مردم دنی *'èiché mèrdoumé dèni*.

Crapuleux, euse, adj., پست *pèst*, a. ادبار *èdbar*, دنی *dèni*.

Craquement, s. m., تراك *tèrak*.

Craquer, v. n., تراك كردن *tèrak kèrdèn*.

Craquerie, s. f., لافزنی *laf-zèni*.

Craqueur, euse, s., لافزن *laf-zèn*, pr. t. *lafazèn*.

Crasse, s. f., چرك *tchèrk*, فرنج *frèndj*, آزیخ *âjikh*, وسخ *vècèkh*.

Crasseux, se, adj., چرك *tchèrk*, مردار *mourdar*.

Cravache, s. f., تازیانه *tazianè*, شلاق *chèllaq*.

Cravate, s. f., گردن بند *guèrdèm-bènd*.

Crayon, s. m., مداد *mèdad*, قلم مداد *qèlèmé mèdad*.

Crayonner, v. a., با قلم مداد نقش كردن *ba qèlèmé mèdad nèqch kèrdèn*.

Créance, s. f., a. طلب *tèlèb*, مطلوب *mètloub*, pl. مطلوبات *mètloubat*; — lettre de créance, اعتماد نامه *è'tèmad-namè*, pr. t. *i'timad-namè*, اعتبار نامه *è'tèbar-namè*, pr. t. *i'tibar-namè*.

Créancier, s. m., طلبكار *tèlèb-kar*, a. داین *dayèn*; — le

créancier et le débiteur, a. داین و مدیون *dayèn-o-mèdioun*, pr. t. *daïn-u-mèdioun.*

Créateur, s. m., آفریدگار *âfèridègar*, آفریننده *âfèrinèndè*, a. خالق *khalèq*, pr. t. *khaliq.*

Création, s. f., آفرینش *âfèrinèch*, a. خلقت *khèlqèt*, pr. t. *khilqat*; — au fig., fondation, a. ایجاد *idjad*, احداث *èhdas*, pr. t. *ihdas.*

Créature, s. f., آفریده *âfèridè*, a. مخلوق *mèkhlouq*, pr. t. *makhlouq*, pl. مخلوقات *mèkhlouqat*, pr. t. *makhlouqat*, موجودات *mooudjoudat*, pr. t. *mavdjoudat*, کاینات *kaïnat*; — fig., protégé, دست پرورده *dèst-pèrvèrdè*; — terme de mépris, a. حریف *hèrif.*

Crèche, s. f., آخور *akhour*, علفدان *'èlèf-dan.*

Crédit, s. m., autorité, a. اعتبار *è'ètèbar*, pr. t. *i'tibar*; — à crédit, نسیه *nèciè.*

Créditer, v. a., در دفتر مطالبات قید کردن *dèr dèftèrè moutalèbat qèid kèrdèn.*

Crédule, adj. des 2 g., زود باور *zoud-bavèr*, زود اعتقاد *zoud-è'ètèqad.*

Crédulité, s. f., زود اعتقادی *zoud-è'ètèqadi.*

Créer, v. a., آفریدن *âfèridèn*, خلق کردن *khèlq kèrdèn*, خلقت کردن *khèlqèt kèrdèn*, ایجاد کردن *idjad kèrdèn*; — au fig., se dit des choses dont les hommes sont les inventeurs, اختراع کردن *èkhtèra' kèrdèn*, ایجاد کردن *idjad kèrdèn*, احداث کردن *èhdas kèrdèn*; — être créé, آفریده شدن *âfèridè choudèn*; — créé, e, آفریده شده *âfèridè choudè*, a. مخلوق *mèkhlouq*, pr. t. *makhlouq*; — au fig., احداث شده *èhdas choudè.*

Crémaillère, s. f., زنجیر دیک *zèndjiré dik.*

Crème, s. f., سر شیر *sèré chir*, خامه *khamè*; — fig., a. عمده *'eumdè*, زبده *zoubdè.*

Crémière, s. f., زن خامه فروش *zèné khamè-ferouch.*

Créneau, s. m., کنگره *kounguèrè.*

Créneler, v. a., کنگره ساختن *kounguèrè sakhtèn*; — crénelé, e, کنگره‌دار *kounguèrè-dar.*

Crénelure, s. f., دندانه سازی *dèndanè-sazi.*

Crêpe, s. m., تور *tour*, سیرش *sirèch.*

Crêper, v. a., تابیدن *tabidèn*, تاب دادن *tab dadèn.*

Crépi, s. m., اندایش *èndayèch*, کاهگل *kah-guèl.*

Crépine, s. f., ریشه *richè*, شنگله *chèngoulè.*

Crépir, v. a., بگل اندودن *bè-guèl èndoudèn*, کاهگل کردن *kah-guèl kèrdèn.*

Crépu, e, adj., تاب خورده *tab khourdè*, پیچاپیچ *pitch-a-pitch.*

Crépuscule, s. m., du matin, سپیده دم *sèpidè-dèm*, a. شفق *chèfèq*, pr. t. *chèfaq*; — du soir, روشنائی بعد از زوال آفتاب *roouchènayi bè'èd èz zèvalé âftab.*

Cresson, s. m., تره تیزک آبی *tèrè-tizèké âbi*, کیرکیر آبی *kirkiré âbi.*

Cressonnière, s. f., تره‌تیزه زار *tèrè-tizè-zar*, t. بولاغ اوتی *boulagh-oti.*

Crête, s. f., تاج خروس *tadjé khourous*; — cime, تیغ *tigh*, قلّه *qoullè*, کلّه *kèllè*; — la crête d'une montagne, تیغ کوه *tighé kouh*, قلّهٔ کوه *qoullèyé kouh*; — crête-de coq, plante, بستان افروز *boustan-èfrouz*, گل تاج خروس *goulé tadjé khourous.*

CREUSER, v. a., کاویدن *kavidèn*, کندن *kèndèn*, حفر کردن *hèfr kèrdèn.*

CREUSET, s. m., بوته *boutè.*

CREUX, s. m., گودی *goudi*, گو *guèv*, گودال *goudal*, گاواک *gavak*; — de la main, کف دست *kèfé dèst.*

CREUX, SE, adj. میان تهی *mian-tèhi*, a. مجوّف *moudjèvvèf*; — profond, گود *gooud*, ژرف *zèrf*, a. عمیق *'èmiq*, pr. t. *'amiq*; — fig., بیهوده *bi-houdè.*

CREVASSE, s. f., شکاف *chèkaf.*

CREVASSER, v. a., ترکاندن *tèrèkandèn*, شکافتن *chèkaftèn*; — se crevasser, ترکیدن *tèrèkidèn*, شکافته شدن *chèkaftè choudèn.*

CRÈVE-COEUR, s. m., دلشکستگی *dèl-chèkèstègui.*

CREVER, v. a., ترکاندن *tèrèkandèn*, شکافتن *chèkaftèn*, پاره کردن *parè kèrdèn*; — crever les yeux, چشم کندن *tchèchm kèndèn*; — crever un cheval, اسبرا کشتن *èsp-ra kouchtèn.*

CREVER, v. n., ترکیدن *tèrèkidèn*, شکافته شدن *chèkaftèh choudèn*, پاره شدن *parè choudèn*; — crever de rire, از خنده مردن *èz khèndè mourdèn*; — mourir, هلاک شدن *hèlak choudèn*; — crevé, e, هلاک شده *hèlak choudè*; — au propre, تراکیده *tèrakidè.*

CREVETTE, s. f., خرچل آبی *khèrdjèlé âbi*; — préparée dans du sel, میگو *mèigou.*

CRI, s. m., بانگ *bang*, فریاد *fèriad*, فغان *fèghan*, غریو *ghèrio*, a. صدا *sèda*, pr. t. *sada*, صیت *sèit*, نعره *nè'èrè*, pr. t. *na'rè.*

CRIAILLER, v. n., فریاد کردن *fèriad kèrdèn.*

CRIAILLERIE, s. f., فریاد *fèriad.*

CRIAILLEUR, SE, s., فریاد کننده *fèriad kounèndè*, t. باغرغان *baghirghan.*

CRIBLE, s. m., غلبیر *ghèlbir*, a. غربال *ghèrbal*, pr. t. *qirbal*, pl. غرابیل *ghèrabil*, pr. t. *gharabil.*

CRIBLER, v. a., غلبیر کردن *ghèlbir kèrdèn*, بیختن *bikhtèn.*

CRIBLEUR, EUSE, s., غلبیرزن *ghèlbir-zèn*, a. مغربل *moughèrbèl*, pr. t. *mugharbil.*

CRIBLIER, s. m., غلبیرساز *ghèlbir-saz.*

CRIBLURE, s. f., نخالهٔ غلبیر *noukhalèyé ghèlbir.*

CRIC, s. m., a. اسباب جرّ اثقال *èsbabé djèrré èsqal*, pr. t. *èsbabi djèrri èsqal.*

CRIC-CRAC, s. m., تراك *tèrak.*

CRIER, v. n., بانگ زدن *bang zèdèn*, فریاد کردن *fèriad kèrdèn*, صدا کردن *sèda kèrdèn*, فغان کردن *fèghan kèrdèn.*

CRIEUR, EUSE, فریاد کن *fèriad-koun*, غلغله انداز *ghoulghoulè-èndaz*; — se dit de celui qui crie pour annoncer quelque chose, t. جارچی *djartchi*, a. منادی *mounadi.*

CRIME, s. m., گناه *gounah*, pr. t. *gunah*, a. قباحت *qabahat*, جرم *djourm*, pr. t. *djurm*, pl. اجرام *èdjram*, معصیت *mè'èciyèt*, pr. t. *ma'cièt.*

CRIMÉE (pays), مملکت قریم *mèmlèkèté qrim.*

CRIMINEL, ELLE, adj., گناهکار *gounah-kar*, pr. t. *gunah-kiar*, تقصیر کار *tèqsir-kar*, pr. t. *taqsir-kiar*, a. مقصّر *mouqèssèr*, pr. t. *muqassir.*

Crin, s. m., موی دم اسپ *mouï doumè èsp*, موی اسب *mouï èsp*.

Crinière, s. f., یال *yal*.

Criquet, s. m., اسب کوچك *èspé koutchèk*.

Crise, s. f., a. بحران *bouhran*, شدّت *chèddèt*.

Crispation, s. f., پیچش *pitchèch*, پیچیدگی *pitchidègui*.

Crisper, v. a., ترنجانیدن *touroundjanidèn*, پیچانیدن *pitchanidèn*; — se crisper, ترنجیدن *touroundjidèn*, بر خود پیچیدن *bèr khoud pitchidèn*; — crispé, e, ترنجیده *touroundjidè*, بر خود پیچیده *bèr khoud pitchidè*.

Cristal, s. m., سنگ بلور *sènguè boulour*, بلور *boulour*.

Cristalin, e, adj., مانند بلور *manèndé boulour*.

Cristallisation, s. f., انبستگی *èmbèstègui*, a. انجماد *èndjèmad*, pr. t. *ïndjimad*.

Cristalliser, v. a., بصورت بلور در آوردن *bè-sourèté boulour dèr-âvourdèn*; — v. n., et, se cristalliser, بصورت بلور شدن *bè-sourèté boulour choudèn*, بلور شدن *boulour choudèn*; — par ext., se congeler, انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, گرفته شدن *guèrèftè choudèn*, منجمد شدن *moundjèmèd choudèn*; — cristallisé, e, بصورت بلور افتاده *bè sourèté boulour ouftadè*, بلور شده *boulour choudè*; — par ext., congelé, انبسته شده *èmbèstè choudè*, انبسته *èmbèstè*, a. منجمد *moundjèmèd*.

Critérium, s. m., a. دلیل حقیقت *dèlilé hèqiqèt*.

Criticable, adj. des 2 g., مذمّت کردنی *mèzèmmèt kèrdèni*.

Critique, s. m., censeur, a. مميّز *moumèiyèz*, pr. t. *mumèiyiz*; — qui blâme tout, حرفگير *hèrf-guir*, عيبجو *'èib djou.*

Critique, s. f., فنّ تمييز تأليفات *fènné tèmyizé tè'èlifat*; — censure maligne, عيباجوئى *'èib-djouyi*; — examen minutieux, a. تدقيق *tèdqiq*, pr. t. *tatqiq.*

Critique, adj. des 2 g., سخت *sèkht*, a. بحرانى *bouhrani*, صعب *sè'èb.*

Critiquer, v. a., حرفگيرى كردن *hèrf-guiri kèrdèn*, عيبگيرى كردن *'èib-guiri kèrdèn*, طعن زدن *tè'èn zèdèn*, ايراد گرفتن *irad guèrèftèn.*

Croassement, s. m., آواز كلاغ *âvaz kèlagh*, كاغ كاغ *kagh-kagh*, صداى غراب *sèdaï ghourab.*

Croasser, v. n., كاغ كاغ كردن *kagh kagh kèrdèn*, صدا كردن كلاغ *sèda kèrdèné kèlagh.*

Croc, s. m., كلّاب *koullab*, چنگال *tchèngal*, a. قلّاب *qoullab.*

Crochet, s. m., كلّابچه *koullabtchè.*

Crocheter, v. a., با چنگك وا كردن *ba tchènguèk vakèrdèn.*

Crocheteur, euse, s., a. حمّال *hèmmal.*

Crochu, e, adj., كج *kèdj*, سر برگشته *sèr-bèr-guèchtè.*

Crocodile, s. m., ريگزاده *rig-zadè*, نهنگ *nèhèng*, a. تمساح *tèmsah*, pr. t. *timsah.*

Croire, v. a., باور كردن *bavèr kèrdèn*; — avoir confiance, اعتقاد كردن *è'ètèqad kèrdèn*, اعتماد كردن *è'ètèmad kèrdèn*; — supposer, ظنّ كردن *zènn kèrdèn*, گمان داشتن *guman dachtèn.*

Croisade, s. f., a. جهاد *djèhad*, pr. t. *djihad*.

Croisé, s. m., a. مجاهد *moudjahèd*, pr. t. *mudjahid*.

Croisée, s. f., پنجره *pèndjèrè*.

Croiser, v. a., خاچوار ساختن *khatchvar sakhtèn*, چليپا كردن *tchèlipa kèrdèn*, بشكل خاچ بستن *bè-chèklé khatch bèstèn*; — v. n., en parlant des vaisseaux, كشيك كشيدن *kèchik kèchidèn*; — se croiser les bras, بيكار نشستن *bi-kar nèchèstèn*; — croisé, e, خاچوارى *khatchvar*.

Croisière, s. f., كشيك كشيدن كشتيان *kèchik kèchidèné kèchtian*.

Croissance, s. f., رشد *roucht*, a. نشو *nèchv*, pr. t. *nèchu*, نموّ *noumouvv*, نشوونما *nèchv-o-nèma*.

Croissant, s. m., ماه نو *mahé noou*, a. هلال *hèlal*, pr. t. *hilal*.

Croissant, e, adj., زاينده *zayèndè*, افزايش پذير *èfzayèch-pèzir*.

Croître, v. n., رشد كردن *roucht kèrdèn*, بزرگ شدن *bou-zourg choudèn*, ترقّى كردن *tèrèqqi kèrdèn*, نشوونما كردن *nèchv-o-nèma kèrdèn*, افزودن *èfzoudèn*.

Croix, s. f., چليپا *tchèlipa*, a. صليب *sèlib*, pr. t. *salib*; — au fig., a. محنت *mèhnèt*, pr. t. *mihnèt*, مشقّت *mèchèqqèt*; — décoration, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*.

Croquant, s. m., مرد بى سر وپا *mèrdé bi sèr-o-pa*.

Croquant, e, adj., ترد *tourd*.

Croquer, v. a., با دندان شكستن *ba dèndan chèkèstèn*, ou خرد كردن *khourd kèrdèn*; — v. n., كلوچ كردن *kèloudj*

kèrdèn, زیر دندان صدا کردن *ziré dèndan sèda kèrdèn.*

Crosse, s. f., bâton pastoral, عصای خلافت *èçaï khèlafèt*; — d'un fusil, قنداغ تفنگ *qoundaghé tufèng*; — bâton courbé avec lequel on pousse une balle, چوگان *tchoougan*, pr. t. *tchèvkèn.*

Crosser, v. a., چوگان بازی کردن *tchoougan-bazi-kèrdèn*; — traiter durement, avec mépris, بخشونت رفتار کردن *bè-khechounèt rèftar kèrdèn.*

Crotte, s. f., گل *guèl.*

Crotter, v. a., گل آلود کردن *guèl-âloud kèrdèn*; — crotté, e, گل آلود شده *guèl-âloud choudè*, گل آلود *guèl-âloud.*

Croulement, s. m., ویرانی *virani*, a. انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam.*

Crouler, v. n., فرو نشستن *ferou nèchèstèn*, پائین آمدن *payin âmèdèn*, خراب شدن *khèrab choudèn*, منهدم شدن *mounhèdèm choudèn.*

Croupe, s. f., t. صغری *saghri*, a. کفل *kèfel*, pl. اکفال *èkfal.*

Croupière, s. f., پاردم *par-doum*, رانکی *ranèki.*

Croupion, s. m., تهدم مرغ *tèhé doumé mourgh.*

Croupir, v. n., گندیدن *guèndidèn*, متعفن شدن *moutè'èffèn choudèn.*

Croupissant, e, adj., گندیده *guèndidè*; — eaux croupissantes, آب گندیده *âbé guèndidè*, a. میاه معفونه *miahé mè'èfounè*, pr. t. *miahi ma'founè.*

Croute, s. f., du pain, پوست نان *pousté nan*, روی نان *rouï nan*; — fig., mauvais tableau, تصویر بد *tèsviré bèd*; — croute de toute chose, پوست *poust*.

Crouton, s. m., تکهٔ از لب نان *tikèi èz lèbé nan*.

Croyable, adj. des 2 g., باور کردنی *bavèr kèrdèni*.

Croyance, s. f., a. اعتقاد *è'tèqad*, pr. t. *i'tiqad*; — foi, a. ایمان *iman*.

Croyant, e, s., دیندار *dïn-dar*, a. مؤمن *meu'eumèn*, pr. t. *mou'min*, pl. مؤمنین *meu'eumènïn*, pr. t. *mou'minïn*, اهل ایمان *èhlé iman*, pr. t. *èhli iman*.

Cru, e, adj., ناپخته *na-poukhtè*, خام *kham*; — soie crue, ابریشم خام *èbrichoumé kham*.

Cru, s. m., جای محصول *djaï mèhsoul*.

Cruauté, s. f., سخت دلی *sèkht-dèli*, بی رحمی *bi-rèhmi*, ستم *sètèm*, a. جفا *djèfa*, جور *djoour*, pr. t. *djèvr*.

Cruche, s. f., کوزه *kouzèh*.

Cruchon, s. m., کوزهٔ کوچك *kouzèyé koutchèk*.

Crucifiement, s. m., بخاچ کشیدن *bè-khatch kèchidèn*.

Crucifier, v. a., بدار کشیدن *bè-dar kèchidèn*, بخاچ چهار میخ کردن *bè-khatch tchèhar mikh kèrdèn*.

Crucifix, s. m., چلیپا *tchèlipa*, a. صلیب *sèlib*, pr. t. *salib*.

Cruciforme, adj. des 2 g., چلیپاوار *tchèlipavar*.

Crudité, s. f., خامی *khami*, ناپختگی *na-poukhtègui*.

Crue, s. f., زیاد شدن *ziad choudèn*, افزایش *èfzayèch*, a. ازدیاد *èzdiad*, pr. t. *izdiad*, طغیان *toughian*; — des

eaux, زیاد شدن آب *ziad choudènè âb*, طغیان آب *toughiané âb*.

Cruel, elle, adj., سنکدل *sèng-dèl*, بی رحم *bi-rèhm*, ستمکار *sètèm-kar*, a. ظالم *zalèm*, pr. t. *zalim*.

Cruellement, adv., به بی رحمی *bè-bi-rèhmi*, بعدم مروت *bè-'èdèmé mourouvvèt*.

Crûment, adv., a. بخشونت *bè-khechounèt*.

Crustacé, e, adj., صدفدار *sèdèf-dar*.

Crypte, s. f., کور زیر کلیسا *gouré ziré kliça*.

Cubage, s. m., ou cubature, s. f., a. تعکیب *tè'èkib*.

Cube, s. m., a. کعب *kè'èb*.

Cube, adj. des 2 g., a. مکعب *moukè'èb*, pr. t. *muka'ab*.

Cubique, adj. des 2 g., a. بشکل مکعب *bè-chèklé moukè'èb*, pr. t. *bè-chèkli muka'ab*.

Cubital, e, adj., qui appartient au coude, متعلق بآرنج *moutè'èllèq bè-ârèndj*.

Cuboïde, s. m., a. عظم الکعب *'èzm-oul-kè'èb*, pr. t. *'azm-ul-ka'b*.

Cueillette, s. f., میوه‌چینی *mivè-tchini*.

Cueillir, v. a., چیدن *tchidèn*.

Cueilloir, s. m., سبد میوه‌چینی *sèbèdé mivè-tchini*.

Cuiller, ou **Cuillère**, s. f., t. قاشق *qachèq*, ou *qachouq*, pr. t. *qachiq*.

Cuillerée, بقدر یك قاشق *bè-qèdré yèk qachouq*.

Cuir, s. m., چرم *tchèrm*.

Cuirasse, s. f., جوشن *djoouchèn*, چهار آینه *tchèhar-âïnè* ou چار آینه *tchar-âïnè*, زره *zèrèh*, pr. t. *zirih*. Ce dernier mot signifie plutôt cotte de mailles.

Cuirasser, v. a., جوشن پوشاندن *djoouchèn pouchandèn*, بجوشن پوشاندن *bè-djoouchèn pouchandèn*; — se cuirasser, جوشن پوشیدن *djoouchèn pouchidèn*; — cuirassé, e, جوشن پوشیده *djoouchèn pouchidè*, بجوشن پوشیده *bè-djoouchèn pouchidè*.

Cuirassier, s. m., چار آینه پوش *tchar-âînè-pouch*, جوشن پوش *djoouchèn-pouch*.

Cuire, v. a., پختن *poukhtèn*, طبخ کردن *tèbkh kèrdèn*; — v. n., پخته شدن *poukhtè choudèn*.

Cuisine, s. f., آشپز خانه *âch-pèz-khanè*, a. مطبخ *mètbèkh* pr. t. *matbakh*; — faire la cuisine, آشپزی کردن *âch-pèzi kèrdèn*, طبخ کردن *tèbkh kèrdèn*.

Cuisiner, v. a., خوراك پختن *khourak poukhtèn*, طبخ کردن *tèbkh kèrdèn*.

Cuisinier, ère, s., آشپز *âch-pèz*, a. طبّاخ *tèbbakh*, pr. t. *tabbakh*, pl. طبّاخین *tèbbakhîn*, pr. t. *tabbakhîn*.

Cuisse, s. f., ران *ran*, سرین *sourîn*.

Cuisson, s. f., پزش *pèzèch*, a. طبخ *tèbkh*, pr. t. *tabkh*.

Cuissot, s. m., ران شکار *rané chèkar*.

Cuivre, s. m., مس *mès*, a. نحاس *nèhas*, pr. t. *nahas*.

Cuivrer, v. a., ورقهای مس چسپاندن *vèrèq-haï mès tchèspandèn*.

Cuivré, e, adj., رنگ مس *rèngué mès*, مسگون *mès-goun*.

Cuit, e, adj., پخته *poukhtè*, a. مطبوخ *mètboukh*.

Cul, s. m., کون *koun*, a. مقعد *mèq'èd* pr. t. *maq'ad*.

Cul-de-sac, s. m., کوچهٔ بی بن *koutchèyé bi-boun*.

Culasse, s. f., d'un canon, ته طوپ *tèhé toup*; — d'un fusil ته تفنگ *tèhé tufèng*.

Culbute, s. f., a. معلّق *mou'èllèq*, pr. t. *mou'allaq*; — faire des culbutes, معلّق زدن *mou'èllèq zèdèn*; — fig. chûte, افتادن *ouftadèn*, زمین خوردن *zèmïn khourdèn*.

Culbuter, v. a., بزمین انداختن *bè-zèmïn èndakhtèn*, سر نگون کردن *sèr-nègoun kèrdèn*.

Culinaire, adj. des 2 g., متعلّق بآشپزخانه *moutè'èllèq bè-âch-pèz-khanè*.

Culot, s. m., dernier né, اولاد آخری *oouladé âkhèri*.

Culot, s. m., partie restée au fond d'un creuset, پس‌ماندهٔ ته بوته *pèsmandèyé tèhé boutè*; — fond d'une cartouche, ته فشنگ *tèhé fechèng*.

Culotte, s. f., شلوار *chèlvar*, t. طون *don*, دیزلك *dizlik*; — de femme, t. چاقشر *tchaqchour*.

Culte, s. m., پرستش *pèrèstèch*, a. عبادت *'èbadèt*, pr. t. *'ibadèt*, دین *dïn*.

Cultivable, adj., زراعت‌پذیر *zèra'èt-pèzir*, قابل زراعت *qabèlé zèra'èt*.

Cultivateur, s. m., برزگر *bèrzè-guèr*, زراعت کننده *zèra'èt kounèndè*.

Cultiver, v. a., شیار کردن *chiar kèrdèn*, زراعت کردن *zèra'èt kèrdèn*, فلاحت کردن *fèlahèt kèrdèn*, شخم کردن *choukhm kèrdèn*, برزیدن *bèrzidèn*; — cultiver les sciences, کسب علوم کردن *kèsbé 'ouloum kèrdèn*, تحصیل کردن *tèhsil kèrdèn*; — l'amitié مراعات دوستی کردن *moura'até dousti kèrdèn*, در ازدیاد دوستی کوشیدن *dèr èzdiadé dousti kouchidèn*; — en parlant de l'esprit, de la mémoire, پرورش کردن *pèrvèrèch kèrdèn*, پروردن *pèrvèrdèn*, تربیت کردن *tèrbiyèt kèrdèn*.

CULTURE, s. f., برزگری *bèrzè-guèri*, کشت کاری *kècht-kari*, a. زراعت *zèra'èt*, حراثت *hèracèt*, فلاحت *fèlahèt*; — de l'esprit, پرورش *pèrvèrèch*, a. تربیت *tèrbiyèt*, pr. t. تربیه *tèrbiè*.

CUMIN, s. m., زیره *zirè*, a. کمّون *kèmmoun*.

CUMUL, s. m., توده *toudè*, روی هم *rouï-hèm*, a. اجتماع *èdjtèma'*, pr. t. *idjtima'*.

CUMULER, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*, روی هم گذاشتن *rouï-hèm gouzachtèn*, توده کردن *toudè kèrdèn*.

CUPIDE, adj. des 2 g., آزمند *âzmènd*, طمع کار *tèmè'-kar*, a. حریص *hèris*, pr. t. *haris*.

CUPIDITÉ, s. f., آز *âz*, آزمندی *âzmèndi*, a. حرص *hèrs*, pr. t. *hirs*, طمع *tèmè'*, pr. t. *tama'*.

CURABLE, adj. des 2 g., شفا پذیر *chèfa-pèzir*.

CURAGE, s. m., پاك کردن *pak kèrdèn*.

CURATELLE, s. f., a. وکالت *vèkalèt*, pr. t. *vèkialèt*.

CURATEUR, TRICE, s., a. وکیل *vèkil*, وصی *vèci*.

CURATIF, IVE, adj., معالجه کننده *mou'âlèdjè kounèndè*, شفابخش *chèfa-bèkhch*, شفا کار *chèfa-kar*, pr. t. *chifakiar*.

CURE, s. f. terme de méd., تیمار *timar*, a. معالجه *mou'âlèdjè*, مداوا *moudava*, مداوات *moudavat*; — bénéfice ecclésiastique, امامت محلّه *èmamèté mèhèllè*.

CURE-DENT, s. m., خلال *khèlal*, pr. t. *khilal*.

CURÉ, s. m., پیش نماز *pich-nèmaz*, امام محلّه *èmamé mèhèllè*.

CURER, v. a., پاك کردن *pak kèrdèn*.

CURE-OREILLE, s. m., خلال گوش *khèlalé gouch*.

Curée, s. f., terme de chasse, حصّهٔ تازی *hèssèyé tazi.*

Curieusement, adv. بادقّت *ba dèqqèt,* بدقّت *bèdèqqèt.*

Curieux, euse, adj., qui cherche à savoir, پژوهنده *pèjouhèndè,* سرّجو *sèrr-djou,* a. مستقصی *moustèqsi,* pr. t. *moustaqsi;* — rare, extraordinaire, a. غریب *ghèrib,* pr. t. *gharib,* عجیب *'èdjib,* pr. t. *'adjib.*

Curiosité, s. f., پژوهش *pèjouhèch,* پژوه *pèjouh,* a. تجسّس *tèdjèssous,* استقصا *èstèqsa,* pr. t. *istiqsa;* — chose rare, چیزی دیدنی *tchizi didèni,* چیزی غریب *tchizi ghèrib,* a. تحفه *teuhfè.*

Cursive, adj. et s., خطّ متعارف *khètté moutè'ârèf.*

Curviligne, adj. des 2 g., کج خطّ *kèdj-khètt.*

Cuve, s. f., نسپار *nèspar,* تغار چوبین *tègharé tchoubïn,* a. معصّره *mou'èssèrè,* pr. t. *ma'cèrè,* مستل *mèstèl,* pr. t. *mastèl.*

Cuvée, s. f., بقدر یک تغار *bè-qèdré yèk tèghar.*

Cuver, v. n., در تغار ماندن *dèr tèghar mandèn;* — v. a. cuver son vin, شراب را هضم کردن *chèrab-ra hèzm kèrdèn.*

Cuvette, s. f., لگن *leguèn,* طشت *tècht.*

Cuvier, s. m., ظرف رخت شوئی *zèrfé rèkht-chouyi,* vulg. ظرف رخت شوری *zèrfé rèkht-chouri,* a. مسغله *mèsghèlè.*

Cygne, s. m., ارج *èrdj* (il est vieux), t. قو *qou.*

Cycle, s. m., گردش ستاره *guèrdèché sètarè,* a. دور *doour,* pr. t. *dèvr,* pl. ادوار *èdvar,* دوره *dourè,* pr. t. *dèvrè.*

Cylindre, s. m., لوله *loulè,* استوانه *oustouvanè;* — gros

rouleau pour aplanir, قلتبان *qèltèban*, pr. t. *qaltaban*.

Cylindrique, adj. des 2 g., لولهوار *loulèvar*.

Cymbale, s. f., سنج *sèndj*, جلاجل *djèladjèl*, دفّ *dèff*.

Cynique, adj. des 2 g., a. كلبيّون *kèlbiyoun*; — obscène, هرزه *hèrzè*, بی حیا *bi-hèya*.

Cynisme, s. m., doctrine des philosophes cyniques, a. مذهب الحكما الكلبيّون *mèzhèb-oul-houkèma oul-kèlbiyoun*; — il signifie aussi impudence, بی حیائی *bi-hèyayi*.

Cynoglosse, s. f., a. لسان الكلب *lèçan-oul-kèlb*, pr. t. *liçan-ul-kèlb*.

Cyprès, s. m., a. سرو *sèrv*.

Czar, s. m., امپراطور روسيه *èmpèratouré roussiè*.

Czarine, s. f., زن امپراطور روسيه *zèné èmpèratouré roussiè*.

D

D'abord. V. **Abord**.

D'accord. V. **Accord**.

D'ailleurs. V. **Ailleurs**.

D'autant, loc. adv., همين قدر *hèm-īn qèdr*.

D'aventure, loc. adv., a. اتّفاقا *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqèn*.

D'ordinaire, loc. adv., a. اكثر اوقات *èkcèré oouqat*.

D'où. V. **où**.

Dactylologie, s. f., باشارهٔ انگشتان حرف زدن *bè-ècharèyé èngouchtan hèrf zèdèn*.

Dada, s. m., mot enfantin, اسب *èsp*.

Dadais, s. m., كاليو *kaliv*.

Dague, s. f., دشنه *dèchnè*.

Daguet, s. m., بچهٔ مرال *bètchèyé mèral*, فرخ مرال *fèrkhé mèral.*

Dahlia, s. m., گل کوکب *goulé kooukèb.*

Daigner, v. n., التفات کردن *èltèfat kèrdèn*, التفات فرمودن *èltèfat fèrmoudèn*; — daignez m'écouter, التفات کرده عرضم را گوش بفرمائید *èltèfat kèrdè 'èrzèm-ra gouch bèfèrmayid.*

Daim, s. m., گوزن *guèvèzn*; — daine, مادیانهٔ گوزن *madianèyé guèvèzn.*

Dais, s. m., سایبان *sayèban.*

Dalle, s. f., سنگ پهن *sèngué pèhn*, a. لوحه *loouhè*, pr. t. *lèvhè*, لوح *loouh*, pr. t. *lèvh*, الواح *èlvah.*

Daller, v. a., سنگفرش کردن *sèng-fèrch kèrdèn.*

Damas, ville, شأم *cham*, دمشق *dèmèchq*, pr. t. *dimichq*; — étoffe de Damas, پرنیان دمشق *pèrniané dèmèchq*; — fer de Damas, فولاد *foulad*, پولاد *poulad.*

Damasquiné, e, adj., زرنشان *zèr-nèchan*, طلاکوب *tèla-koub.*

Damasquiner, v. a., زرنشان کردن *zèr-nèchan kèrdèn*, طلاکوب کردن *tèla-koub kèrdèn.*

Damasquinure, s. f., طلاکوبی *tèla-koubi.*

Damassé, e, adj., en parlant de linge, خارا مانند *khara-manènd*; — en parlant d'armes blanches, جوهر دار *djoouhèr-dar.*

Damasser, v. a., en parlant d'étoffe, de linge, خارائی کردن *kharayi kèrdèn*, خاراوار کردن *kharavar kèrdèn*; — en parlant d'armes blanches, جوهر دار کردن *djoouhèr-dar kèrdèn.*

DAME, s. f., بانو *banou*, t. خاتون *khatoun*, خانم *khanoum*, قادین *qadin*; — pièce d'un damier, مهره *meuhrè*.

DAME-JEANNE, s. f., قرابه *qèrabè*.

DAMIER, s. m., تخته شطرنج *tèkhtèyé chètrèndj*, عرصهٔ شطرنج *'èrsèyé chètrèndj*.

DAMNABLE, adj. des 2 g., سزاوار دوزخ *sèzavaré douzèkh*.

DAMNATION, s. f., عذاب دوزخ *'èzabé douzèkh*.

DAMNER, v. a., دوزخی کردن *douzèkhi kèrdèn*, بجهنم فرستادن *bè-djèhènnèm ferèstadèn*; — se damner, سزاوار دوزخ شدن *sèzavaré douzèkh choudèn*, خودرا بآتش دوزخ انداختن *khoud-ra bè-âtèché douzèkh èndakhtèn*; — damné, e, دوزخی *douzèkhi*.

DANDIN, INE, s., خام اطوار *kham-ètvar*, خام *kham*.

DANDINEMENT, s. m., خرامی *khèrami*, چمیدگی *tchèmidègui*.

DANDINER (SE), چمیدن *tchèmidèn*, خرامیدن *khèramidèn*.

DANGER, s. m, ترس *tèrs*, a. خطر *khètèr*, مخاطره *moukhatèrè*, مهلکه *mèhlèkè*, تهلکه *tèhlèkè* pr. t. *tèhlikè*.

DANGEREUSEMENT, adv., بطور خطرناك *bè-tooure khètèrnak*, باخطر *ba khètèr*.

DANGEREUX, SE, adj., با خطر *ba-khètèr*, خطرناك *khètèrnak*, a. مهلك *mouhlèk*, pr. t. *muhlik*.

DANS, prép., در *dèr*, توی *touï*, در توی *dèr touï*; — dans le livre, در کتاب *dèr kètab*; — dans le jardin, توی باغ *touï bagh*.

DANSE, s. f., a. رقص *rèqs*, pr. t. *raqs*.

DANSER, v. n., رقصیدن *rèqsidèn*, رقص کردن *rèqs kèrdèn*.

Danseur, euse, s., رقصنده *rèqsèndè*, a. رقّاص *rèqqas*, pr. t. *raqqas* ; — de corde, رسن‌باز *rècèn-baz*.

Danube, (fleuve), طونه *tounè*.

Dard, s. m., javelot, خشت *khècht*, a. حربه *hèrbè*, مزراق *mèzraq*, pr. t. *mizraq* ; — non ferré, جريد *djèrid* ; — flèche, تير *tir*, خدنك *khèdèng*.

Darder, v. a., une flèche, تير انداختن *tir èndakhtèn*, پرتاب كردن *pèrtab kèrdèn* ; — un javelot, جريد انداختن *djèrid èndakhtèn* ; — se dit du soleil, le soleil dardait ses rayons, آفتاب ميتابيد *âftab mitabid*.

Dartre, s. f., اژخ *èjèkh*, اندوب *èndoub*, a. قوبا *qouba*, pl. قوابى *qèvabi*, pr. t. *qavabi*, ثؤلول *sou'ouloul*, pr. t. *su'loul*.

Dartreux, se, adj., اژخدار *èjèkh-dar*, از جنس اژخ *èz djènsé èjèkh*.

Date, s. f., a. تأريخ *tarikh*, pl. تواريخ *tèvarikh* ; — la date d'une lettre, تأريخ كاغذ *tarikhé kaghèz*, تأريخ مراسله *tarikhé mouracèlè*.

Dater, v. a., تأريخ گذاشتن *tarikh gouzachtèn* ; — daté, e, تأريخ گذاشته شده *tarikh gouzachtè choudè*, a. مؤرّخ *mouvèrrèkh*, pr. t. *muvèrrakh*, مؤرّخه *mouvèrrèkhè*, pr. t. *muvèrrakhè*.

Datif, s. m., a. مفعول اليه *mèf'oul ilèih*.

Datte, s. f., خرما *khourma*.

Dattier, s. m., درخت خرما *dèrèkhté khourma*.

Dauphin (poisson), s. m., ماهى يونس *mahii younès*.

Davantage, adv., بيشتر *bichtèr*, افزونتر *èfzountèr*.

Davier, s. m., اسباب دندان کنی *èsbabé dèndan-kèni*, a. کلبتین *kèlbètèin*,

De, prép., از *èz*; — de Téhéran, از طهران *èz tèhran*; — elle sert aussi à marquer le génitif: le livre de mon frère, کتاب برادرم *kètabé bradèrèm*.

Dé, s. m., à coudre, انگشتانه *èngouchtanè*; — à jouer, مهره *meuhrè*, طاس *tas*.

Débacle, s. f., خرد شدن یخ رودخانه *khourd choudèné yèkhé roud-khanè*, از هم پاشیدن یخ *èz hèm pachidèné yèkh*; — débacle ou débaclage se dit aussi du débarrassement d'un port, کشتیان خالی از لنگرگاه بیرون کردن *kèchtiané khali èz lènguèr-gah biroun kèrdèn*.

Débacler, v. a. débarrasser les ports, کشتیان خالی از لنگرگاه بیرون کردن *kèchtiané khali èz lènguèr-gah biroun kèrdèn*; — en parlant des rivières, rupture des glaces, خرد شدن یخ *khourd choudèné yèkh*; — la rivière a débaclé cette nuit, امشب یخ رودخانه خرد شد *èm-chèb yèkhé roud-khanè khourd choud*.

Débacleur, s. m., مباشر لنگرگاه *moubachèré lènguèr-gah*.

Débandade (à la) adv., پراکنده *pèrakèndè*.

Déballer, v. a., بارها را باز کردن *bar-ha-ra baz kèrdèn*, لنگه‌ها را گشودن *lèngué-ha-ra gouchoudèn*.

Débander, v. a., گسستن *goucèstèn*; — se débander, گسستن *goucèstèn*, گسیختن *goucikhtèn*, گسیخته شدن *goucikhtè choudèn*; — en parlant de soldats, پراکنده شدن *pèrakèndè choudèn*.

Débarbouiller, v. a., پاك کردن *pak kèrdèn*, پاکیزه کردن *pakizè kèrdèn*, رو شستن *rou choustèn*; — se débar-

bouiller, پاك شدن *pak choudèn*, خودرا پاك كردن *khoud-ra pak kèrdèn.*

Débarcadère, s. m., محلّ پائين آمدن از كشتى *mèhèllé payïn âmèdèn èz kèchti*; — de chemin de fer, منزل راه آهنى *mènzèlé rahé âhèni.*

Débarquement, s. m., خروج از كشتى *khouroudj èz kèchti.*

Débarquer, v. a., از كشتى بيرون آوردن *èz kèchti biroun âvourdèn*; — v. n., از كشتى بيرون آمدن *èz kèchti biroun âmèdèn.*

Débarras, s. m., a. دفع موانع *dèf'é mèvanè'*, pr. t. *dèf'i mèvani'*, دفع عوايق *dèf'é 'èvayèq*, pr. t. *dèf'i 'avaïq*, خلاص *khèlas*, pr. t. *khalas.*

Débarrasser, v. a., دفع عوايق كردن *dèf'é 'èvayèq kèrdèn*; — se débarrasser, وا رستن *va rèstèn*, فارغ شدن *farègh choudèn*, خلاص شدن *khèlas choudèn*; — débarassé, e, دفع شده *dèf' choudè*, — fig., خلاص شده *khèlas choudè.*

Débarrer, v. a., سدّ برداشتن *sèdd bèr-dachtèn*, چوب پشت در برداشتن *tchoubé pouchté dèr bèr-dachtèn.*

Débat, s. m., كشاكش *kèch-a-kèch*, a. معارضه *mou'ârèzè*, pr. t. *mou'ârizè*, منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*, مجادله *moudjadèlè*, مناقشه *mounaqèchè*, pr. t. *munaqachè.*

Débattre, v. a., گفت وشنود كردن *goft-o-chenoud kèrdèn*, بحث كردن *bèhs kèrdèn*, مجادله كردن *moudjadèlè kèrdèn*; — se débattre, دست وپا زدن *dèst-o-pa zèdèn*, اضطراب كردن *èztèrab kèrdèn.*

Débauche, s. f., افراط در عیش و عشرت *èfrat dèr 'èich-o-'èchrèt* فسق وفجور *fèsq-o-foudjour.*

Débauché, e, s., گمراه *gom-rah,* جندهباز *djèndè-baz,* خراباتی *khèrabati,* pr. t. *khorabati,* a. فاسق *facèq,* pr. t. *faciq.*

Débaucher, v. a., زیر پای کسی نشستن *ziré paï kèci nèchèstèn,* گمراه کردن *gom-rah kèrdèn;* — se débaucher, گمراه شدن *gom-rah choudèn,* گرفتار فسق وفجور شدن *guèrèftaré fèsq-o-foudjour choudèn.*

Débaucheur, euse, s., گمراه کننده *gom-rah kounèndè.*

Débet, s. m., a. باقی *baqi.*

Débile, adj. des 2 g., زبون *zèboun,* مفلوك *mèflouk,* a, علیل *'èlil,* ضعیف *zè'if* pr. t. *za'if.*

Débilement, adv., بزبونی *bè-zèbouni.*

Débilitant, e, adj., ضعیف کننده *zè'if kounèndè.*

Débilitation, s. f., ضعیف شدن *zè'if choudèn,* a. اضعاف *èz'af,* pr. t. *iz'af.*

Débilité, s. f., زبونی *zèbouni,* مفلوکی *mèflouki.*

Débiliter, v. a., ضعیف کردن *zè'if kèrdèn;* — se débiliter, زبون شدن *zèboun choudèn,* ضعیف شدن *zè'if choudèn;* — débilité, e, زبون شده *zèboun choudè.*

Débit, s. m., فروش *ferouch,* a. رواج *rèvadj.*

Débitant, e, s., فروشنده *ferouchèndè.*

Débiter, v. a., فروش کردن *ferouch kèrdèn,* فروختن *feroukhtèn;* — fig., débiter des mensonges, دروغ گفتن *derough goftèn;* — des nouvelles, خبر تازه تراشیدن *khèbèré tazè tèrachidèn,* اراجیف گفتن *èradjif goftèn;* — débité, e, بفروش رفته *bè-ferouch rèftè,* فروخته شده

feroukhtè choudè; — qui a été dit, répandu, گفته شده *goftè choudè*.

Débiteur, trice, s., قرضدار *qèrz-dar*, a. مقروض *mèqrouz*, مديون *mèdioun*.

Déblai, s. m., برداشتن خاك *bèr-dachtèné khak*.

Déblatérer, v. n., فرياد كنان بدى گفتن *fèriad kounan bèdi goftèn*.

Déblayer, v. a., از خس وخاشاك پاك كردن *èz khès-o-khachak pak kèrdèn*, خس وخاشاك رفتن *khès-o-khachak rouftèn*; — en parlant des terres qu'on enlève, خاكرا برداشتن *khak-ra bèr-dachtèn*; — déblayé, e, از خس وخاشاك پاك شده *èz khès-o-khachak pak choudè*.

Déblocage, s. m., a. رفع محاصره *rèf'é mouhacèrè*.

Débloquer, v. a., رفع محاصره كردن *rèf'é mouhacèrè kèrdèn*, ترك محاصره كردن *tèrké mouhacèrè kèrdèn*; — débloqué, e, از محاصره خلاص شده *èz mouhacèrè khèlas choudè*.

Déboire, s. m., mauvais goût qui reste d'une liqueur bue, بد مزگى بعد از خوردن *bèd-mèzègui bè'èd èz khourdèn*; — au fig., dégoût, chagrin, اوقات تلخى *oouqaté-tèlkhi*.

Déboiser, v. a., درختانرا بريدن *dèrèkhtan-ra bouridèn*; — déboisé, e, درختان بريده شده *dèrèkhtan bouridè choudè*.

Déboitement, s. m., در رفتن استخوان *dèr-rèftèné oustoukhan*.

Déboiter, v. a., استخوانى را از جايش در كردن *oustoukhani-ra èz djayèch dèr kèrdèn*; — se déboiter, در رفتن استخوان

dèr-rèftèné oustoukhan; — déboité, e, از جایش در رفته *èz djayèch dèr-rèftè.*

DÉBONDER, v. a., سر پیپ را برداشتن *sèré pip-ra bèr-dachtèn.*

DÉBONNAIRE, adj. des 2 g., نرم خوی *nèrm-khouï*, a. ملایم الطبع *moulayèm-out-tèb'*, pr. t. *mulaïm-ut-tab'.*

DÉBONNAIREMENT, adv., بنرمی *bè-nèrmi*, بملایمت *bè-moulayèmèt.*

DÉBONNAIRETÉ, s. f., نرم خوئی *nèrm khouyi.*

DÉBORDEMENT, s. m., طغیان اب *toughianè âb.*

DÉBORDER, v. a. ôter la bordure, حاشیه را برداختن *hachiè-ra bèr-dachtèn*; — v. n., dépasser les bords, لبریز شدن *lèb-riz choudèn*, از کنار تجاوز کردن *èz kènar tèdjavouz kèrdèn*, طغیان کردن *toughian kèrdèn*; — débordé, e, لبریز شده *lèb-riz choudè*, طغیان کرده *toughian kèrdè.*

DÉBOTTER, v. a., چکمهٔ کسی را در آوردن *tchèkmèyé kèci-ra dèr-âvourdèn* (ou کشیدن *kèchidèn*); — se débotter, چکمه در آوردن *tchèkmè dèr-âvourdèn*; — débotté, e, چکمه در آورده *tchèkmè dèr-âvourdè.*

DÉBOUCHÉ, s. m., راه *rah*, a. مخرج *mèkhrèdj.*

DÉBOUCHEMENT, s. m., باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn.*

DÉBOUCHER, v. a., باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*; — déboucher, sortir d'un passage, بیرون آمدن *biroun âmèdèn*; — débouché, e, وا شده *va choudè.*

DÉBOUCLER, v. a., سگك گشادن *sèguèk gouchadèn* (ou

سکک وا کردن, *va kèrdèn*); — débouclé, e, سکک وا شده *sèguèk va choudè.*

Débouquement, s. m., canal étroit, t. بوغاز *boughaz.*

Débouquer, v. n., از بوغاز در آمدن *èz boughaz dèr-âmèdèn* (ou بیرون آمدن *biroun âmèdèn*).

Débourber, v. a., از لجن پاك كردن *èz lèdjèn pak kèrdèn*; — se débourber, خودرا از جن پاك كردن *khoud-ra èz lèdjèn pak kèrdèn*; — débourbé, e, از لجن پاك شده *èz lèdjèn pak choudè.*

Débours, s. m., پولی از پیش داده شده *pouli èz pich dadè choudè*, پول پیشکی *poulé pichèki*, a. بیع *bèï'.*

Déboursement, s. m., a. خرج *khèrdj.*

Débourser, v. a., از کیسهٔ خود خرج کردن *èz kicèyé khoud khèrdj kèrdèn*, از کیسه در آوردن *èz kicè dèr-âvourdèn.*

Debout, adv., سر پا *sèré pa*, سر پا ایستاده *sèré pa istadè*; — debout! interj., پا شو *pa choou*, pl. پا شوید *pa chèvid.*

Débouter, v. a., شرعًا قبول نکردن *chèr'en qèboul nè-kèrdèn*, رد کردن *rèdd kèrdèn*; — débouté, e, شرعًا قبول نشده *chèr'èn qèboul nè-choudè.*

Déboutonner, v. a., دوکمه از مادگی در آوردن *doukmè èz madègui dèr-âvourdèn*, دوکمه وا کردن *doukmè va kèrdèn*; — déboutonné, e, دوکمهها وا شده *doukmè-ha va choudè.*

Débrailler (Se), v. pron., سینه باز کردن *sinè baz kèrdèn*; — débraillé, e, سینه باز کرده *sinè baz kèrdè*, سینهاش پیدا *sinèèch pèida.*

Débrider, v. a., جلو اسبرا کندن *djèlooué èsp-ra kèndèn*,

ou گرفتن *guèrèftèn*; — fig., sans débrider, بی فاصله *bi-facèlè.*

Débris, s. m., تخته‌ریزه *tèkhtè-rizè*, خرده مرده *khourdè-mourdè.*

Débrouillement, s. m., گشایش *gouchayèch.*

Débrouiller, v. a., گشادن *gouchadèn*, وا کردن *va kèrdèn*; — expliquer, حلّ کردن *hèll kèrdèn*, بیان کردن *bèyan kèrdèn.*

Débrouilleur, euse, s., حلّ کننده *hèll kounèndè.*

Débusquement, s. m., از جایش بیرون کردن *èz djayèch biroun kèrdèn.*

Débusquer, v. a., از جایش بیرون کردن *èz djayèch biroun kèrdèn.*

Début, s. m., اغاز *âghaz*, اوّل کار *èvvèlé kar*, ابتداء کار *èbtèda'é kar.*

Débutant, e, s., ابتدا کننده *èbtèda kounèndè*, a. مبتدی *moubtèdi.*

Débuter, v. n., آغاز کردن *aghaz kèrdèn*, شروع کردن *chourou' kèrdèn.*

Deçà, prép., en deçà, این طرف *în tèrèf.*

Décacheter, v. a., مهر شکستن *meuhr chèkèstèn*, مهر برداشتن *meuhr bèr-dachtèn*; — décacheté, e, مهرش شکسته *meuhrèch chèkèstè.*

Décade, s. f., دهه *dèhè.*

Décadence, s. f., کاهش *kahèch*, a. زوال *zèval*, تنزّل *tènèzzoul.*

Décagonne, adj. des 2 g., ده گوشه‌ئی *dèh-gouchèyi.*

Décagramme, s. m., وزنهٔ ده درهم *vèznèyé dèh dèrhèm.*

Décaisser, v. a., از صندوق بیرون آوردن *èz sèndouq biroun âvourdèn.*

Décalogue, s. m., ده حکم ایزدی *dèh heukmé èizèdi*, a. عشره وصایا الله *'èchèrè vèçaya'-oullah*, pr. t. *'acharè vaçaya' oullah.*

Décampement, s. m., کوچ *koutch*, a. رحلت *rèhlèt*, pr. t. *rihlèt.*

Décamper, v. n., کوچ کردن *koutch kèrdèn*; — fig., fuir, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*; — décampé, e, کوچ کرده *koutch kèrdè*; — au fig., en fuite, گریخته *gourikhtè*, فرار کرده *fèrar kèrdè.*

Décantation, s. f., ریزش چکه بچکه *rizèché tchèkè bè-tchèkè.*

Décanter, v. a., آهسته ریختن *âhèstè rikhtèn*, چکانیدن *tchèkanidèn.*

Décapitation, s. f., سربری *sèr-bouri.*

Décapiter, v. a., سر بریدن *sèr bouridèn*, سر از تن جدا کردن *sèr èz tèn djèda kèrdèn*; — décapité, e, سربریده *sèr-bouridè.*

Décatir, v. a., جلارا دفع کردن *djèla-ra dèf' kèrdèn.*

Décédé, e, adj., مرده *mourdè*, فوت شده *foout choudè*, a. متوفی *moutèvèffa.*

Décéder, v. n., مردن *mourdèn*, فوت شدن *foout choudèn*, مرحوم شدن *mèrhoum choudèn*, وفات کردن *vèfat kèrdèn*; — décédé, e, مرده *mourdè*, a. مرحوم *mèrhoum*, متوفی *moutèvèffa.*

Déceler, v. a., فاش کردن *fach kèrdèn*, کشف کردن *kèchf kèrdèn*, افشا کردن *èfcha kèrdèn*; — décelé, e, فاش شده *fach choudè.*

Décembre, s. m., كانون اوّل *kanouné èvvèl*, pr. t. *kianouni èvvèl.*

Décemment, adv., با أدب *ba-èdèb* بآزرم *bè-âzèrm*, بشايستگى *bè-chayèstègui.*

Décence, s. f., آزرم *âzèrm*, شايستگى *chayèstègui*, a. أدب *èdèb*, حسن أدب *heusné èdèb*, pr. t. *husni èdèb.*

Décent, e, adj., آزرمدار *âzèrm-dar*, شايسته *chayèstè*, با أدب *ba-èdèb*, a. مؤدّب *mou'èddèb*, pr. t. *mu'èddèb.*

Déception, s. f., گول *goul*, فريب *fèrib*, a. غبن *ghèbn*, pr. t. *ghabn.*

Décerner, v. a., احسان فرمودن *èhsan fèrmoudèn*, التفات فرمودن *èltèfat fermoudèn*; — décerné, e, التفات شده *èltèfat choudè.*

Décès, s. m., مرگ *mèrg*, a. وفات *vèfat*, موت *moout*, pr. t. *mèvt.*

Décevant, e, adj., فريب دهنده *fèrib dèhèndè*, a. خادع *khadè'*, pr. t. *khadi'*, غدّار *ghèddar.*

Décevoir, v. a., گول زدن *goul zèdèn*, فريب دادن *fèrib dadèn*; — déçu, e, گول خورده *goul khourdè*, a. مغبون *mèghboun.*

Déchaînement, s. m., action de déchaîner, خلاصى از قيد وزنجير *khèlaci èz qèid-o-zèndjir*; — fig., emportement, a. غضب *ghèzèb.*

Déchaîner, v. a., از قيد وزنجير خلاص كردن *èz qèid-o-zèndjir khèlas kèrdèn*; — se déchaîner, خودرا از قيد زنجير خلاص كردن *khoud-ra èz qèidé zèndjir khèlas kèrdèn*, از قيد زنجير خلاص شدن *èz qèidé zèndjir khèlas choudèn*; — fig., contre quelqu'un, غضبناك شدن *ghèzèbnak choudèn.*

Déchanter, v. n., مقامرا عوض کردن *mèqam-ra 'èvèz kèr-dèn*; — fig., rabattre de ses prétentions, ادّعاء خودرا کم کردن *èddèa'é khoud-ra kèm kèrdèn.*

Décharge, s. f., action de décharger des marchandises, فرود آوری بار *feroud âvèrii bar*, فرود آوردن بار *feroud âvourdèné bar*; — en parlant d'armes à feu, خالی شدن تفنگ *khali choudèné tufèng.*

Décharger, v. a., بار پائیین آوردن *bar payïn âvourdèn* (ou فرود آوردن *feroud âvourdèn*); — en parlant d'armes à feu, خالی کردن *khali kèrdèn*; — déchargé, e, بار فرود آورده *bar feroud âvourdè*; — en parlant d'une arme à feu, خالی *khali.*

Décharner, v. a., گوشت از استخوان جدا کردن *goucht èz oustoukhan djèda kèrdèn*; — décharné, e, گوشت از استخوان رفته *goucht èz oustoukhan rèftè* (ou دررفته *dèr-rèftè*), لاغر *laghèr*, a. نحیف *nèhif*, pr. t. *nahif.*

Déchaussage, s. m., کفش کنی *kèfch-kèni.*

Déchaussement, s. m., en parlant d'un arbre, پای درخترا گود کردن *paï dèrèkht-ra gooud kèrdèn*; — en parlant des dents, ریزش گوشت دندان *rizèché gouchté dèndan.*

Déchausser, v. a., کفش کندن *kèfch kènden*; — un arbre, پای درخترا گود کردن *paï dèrèkht-ra gooud kèrdèn*; — les dents, گوشت دندانرا در آوردن *gouchté dèndan-ra dèr-âvourdèn*; — déchaussé, e, en parlant d'un arbre, درختی زمین پایش گود شده *dèrèkhti zèminé pay-èch gooud choudè*; — des dents, دندان گوشتش ریخته *dèndan goucht-èch rikhtè*; — sans chaussure, پا برهنه *pa bèrèhnè.*

Déchéance, s. f., a. سقوط *souqout.*

Déchet, s. m., کاست *kast*, a. کسر *kèsr*, نقصان *nouqçan.*

Déchiffrable, adj. des 2 g., خواندنش ممکن *khandèn-èch moumkèn.*

Déchiffrement, s. m., خواندن *khandèn.*

Déchiffrer, v. a., خط مرموز (ou رمز) خواندن *khètté mèr-mouz* (ou *remz*) *khandèn.*

Déchiffreur, euse, s. خوانندهٔ حروف معهوده *khanèndèyé hourouf mè'èhoudè.*

Déchiqueter, v. a., تکه‌تکه بریدن *tikè-tikè bouridèn.*

Déchiqueteur, euse, s., تکه تکه برنده *tikè-tikè bou-rèndè.*

Déchiqueture, s. f., برش *bourèch.*

Déchirant, e, adj., سینه خراش *sinè-khèrach*, دلخراش *dèl-khèrach*, دلسوزان *dèl-souzan.*

Déchirement, s. m., پاره شدن *parè choudèn*, a. خرق *khèrq*, pr. t. *kharq.*

Déchirer, v. a., پاره کردن *parè kèrdèn*; — déchiré, e, پاره *parè*, پاره شده *parè choudè.*

Déchireur, euse, s., پاره کننده *parè kounèndè.*

Déchirure, s. f., جای پاره شده *djaï parè choudè.*

Déchoir, v. n., کاستن *kastèn*, افتادن *ouftadèn*, کم شدن *kèm choudèn*; — il est déchu de son crédit, از اعتبارش افتاد *èz è'ètèbar-èch ouftad*, اعتبارش کم شد *è'ètèbar-èch kèm choud.*

Décidément, adv., بطور قطعی *bè-tooure qèt'i*, a. قطعا *qèt'èn*, pr. t. *qat'èn*, بالقطع *bèl-qèt'*, pr. t. *bil-qat'*, جزما *djèzmèn.*

Décider, v. a., قرار دادن *qèrar dadèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*; — décidé, e, مقرّر شده *mouqèrrèr choudè*.

Décimal, e, adj., a. عشری *'èchèri*, pr. t. *'achri*.

Décime, s. m., دهیک *dèh-yèk*.

Décimer, v. a., از ده نفر یکیرا گرفتن *èz dèh nèfèr yèki-ra guèrèftèn*; — au fig., tuer, faire périr le plus grand nombre, اکثررا کشتن *èkcèr-ra kouchtèn*, بیشترشرا کشتن *bichtèr-èch-ra kouchtèn*.

Décisif, ve, adj., a. جازم *djazèm*, pr. t. *djazim*, فاصل *facèl* pr. t. *facil*, قاطع *qatè'*, pr. t. *qati'*, قطعی *qèt'i*, pr. t. *qati'*.

Décision, s. f., قراردااد *qèrar-dad*, a. قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*, فیصل *fèicèl*, فصل *fèsl*.

Décisivement, adv., بطور قطعی *bè-toouré qèt'i*, a. قطعًا *qèt'èn*, pr. t. *qat'èn*.

Déclamateur, s. m., خطبه خوان *khoutbè-khan*.

Déclamation, s. f., خطبه خوانی *khoutbè-khani*, a. خطابت *khètabèt*, pr. t. *khitabèt*.

Déclamer, v. a. et n., خطبه خواندن *khoutbè khandèn*; مانند خطیب خواندن *manèndé khètib khandèn*.

Déclarateur, trice, s., اعلام کننده *è'èlam kounèndè*.

Déclaratif, ive, a. مبیّن الحال *mubèiyèn-oul-hal*.

Déclaration, s. f., a. خبر *khèbèr*, اظهار *èzhar*, اعلام *è'èlam*, pr. t. *i'lam*, اعلان *è'èlan*, pr. t. *i'lan*; — de guerre, اعلام جنگ *è'èlamé djèng*.

Déclaratoire, adj. des 2 g. V. **Déclaratif**.

Déclarer, v. a., خبر دادن *khèbèr dadèn*, اظهار داشتن *èzhar dachtèn*, اعلام کردن *è'èlam kèrdèn*.

Déclassement, s. m., action de déclasser. V. ce mot.

Déclasser, v. a., از راسته بیرون آوردن *èz rastè biroun âvourdèn*, از قطار در کردن *èz qètar dèr-kèrdèn.*

Déclimater, v. a., بآب و هوای تازه عادت دادن *bè-âb-o-hèvaï tazè 'âdèt dadèn.*

Déclin, s. m., کاهش *kahèch*, a. زوال *zèval*, تنزّل *tènèzzoul.*

Déclinable, adj. des 2 g., terme de gram., a. ممکن التصریف *moumkèn-out-tèsrif.*

Déclinaison, s. f., terme de gram., a. تصریف *tèsrif*; — terme d'astr., a. میلان الکواکب *mèilan-oul-kèvakèb.*

Déclination, s. f., کاهش *kahèch*, a. تنزّل *tènèzzoul.*

Décliner, v. a., terme de gram., تصریف کردن *tèsrif kèrdèn*; — une offre. V. Refuser; — v. n. تنزّل کردن *tènèzzoul kèrdèn*, زوال پذیرفتن *zèval pèzirèftèn*, کاستن *kastèn.*

Déclivité, s. f., کاهش *kahèch*, a. زوال *zèval.*

Déclouer, v. a., میخ در آوردن *mikh dèr-âvourdèn*; — décloué, e, میخ در آمده *mikh dèr-âmèdè.*

Décocher, v. a., تیر انداختن *tir èndakhtèn*; — décoché, e, تری انداخته شده *tiri èndakhtè choudè.*

Décoction, s. f., جوشنده *djouchèndè.*

Décoiffer, v. a., بستهٔ سر از سر بر انداختن *bèstèyé sèr èz sèr bèr-èndakhtèn.*

Décoller, v. a., شکافتن *chèkaftèn*, از هم پاشیدن *èz hèm pachidèn*; — couper le cou, سر بریدن *sèr bouridèn*; — se décoller, از هم پاشیده شدن *èz hèm pachidè*

choudèn; — décollé, e, از هم پلشیده شده *èz hèm pachidè choudè.*

DÉCOLLETER, v. a., کتف وسینه باز کردن *kètf-o-sinè baz kèrdèn*; — se décolleter, سینه‌را باز گذاشتن *sinè-ra baz gouzachtèn* (ou نمایان کردن *nemayan kèrdèn*); — décolleté, e, سینه‌اش نمایان *sinè-èch nemayan.*

DÉCOLORATION, s. f., کم رنگ شدن *kèm-rèng choudèn.*

DÉCOLORER, v. a., رنگ پراندن *rèng pèrandèn*, رنگ زایل کردن *rèng zayèl kèrdèn*; — se décolorer, پریدن رنگ *pèridèné rèng*, زایل شدن رنگ *zayèl choudèné rèng*, رفتن رنگ *rèftèné rèng*, پژمرده شدن رنگ *pèjmourdè choudèné rèng*; — décoloré, e, رنگ پریده *rèng pèridè.*

DÉCOMBRES, s. m. pl., مصالح ابنای مخروبه *mèçalèhé èbnaï mèkh-roubè.*

DÉCOMMANDER, v. a., بر خلاف سفارش کردن *bèr khèlaf sèfarèch kèrdèn.*

DÉCOMPLÉTER, v. a., ناقص کردن *naqès kèrdèn.*

DÉCOMPOSABLE, adj. des 2 g., a. ممکن التفریق للاجزا *moumkèn-out-tèfriq lèl-èdjza.*

DÉCOMPOSER, v. a., séparer les parties, تفریق کردن اجزا *tèfriq kèrdèné èdjza*; — se décomposer, تفریق شدن *tèfriq choudèn*; — décomposé, e, تفریق شده *tèfriq choudè.*

DÉCOMPOSITION, s. f., تفریق شدن اجزا *tèfriq choudèné èdjza.*

DÉCOMPTE, s. m., کاهش *kahèch*, a. تنزیل *tènzil*, کسر *kèsr.*

DÉCOMPTER, v. a., کم کردن *kèm kèrdèn*, کسر کردن *kèsr kèrdèn*, تنزیل کردن *tènzil kèrdèn*; — décompté, e, کسر شده *kèsr choudè.*

Déconcertement, s. m., a. تحيّر *tèhèiyour*, حيرت *hèirèt*, pr. t. *haïrèt*.

Déconcerter, v. a. آهنگ نوازندگان را مغشوش كردن *âhèngué nèvazèndègan-ra mèghchouch kèrdèn*; — au fig., پريشان كردن *pèrichan kèrdèn*, مضطرب كردن *mouztèrèb kèrdèn*; — se déconcerter, پريشان شدن *pèrichan choudèn*, مشوّش شدن *mouchèvvèch choudèn*.

Déconfiture, s. f. V. Faillite et Défaite.

Déconseiller, v. a., بر خلاف پند دادن *bèr khèlaf pènd dadèn*, بر خلاف نصيحت كردن *bèr khèlaf nècihèt kèrdèn*, از اين صرافت انداختن *èz in sèrafèt èndakhtèn*.

Déconsidération, s. f., بى اعتبارى *bi-è'ètèbari*.

Déconsidérer, v. a., بى اعتبار كردن *bi-è'ètèbar kèrdèn*; — déconsidéré, e, بى اعتبار شده *bi-è'ètèbar choudè*.

Décontenancer, v. a., بشگفت انداختن *bè-chèguèft èndakhtèn*; — se décontenancer, در شگفت ماندن *dèr chèguèft mandèn*, حيران ماندن *hèiran mandèn*; — décontenancé, e, در شگفت مانده *dèr chèguèft mandè*, a. متحيّر *moutèhèiyèr*, pr. t. *mutèhaïyir*.

Déconvenue, s. f., بى بختى *bi-bèkhti*.

Décor, s. m. V. Décoration.

Décorateur, s. m., آراينده *ârayèndè*, آرايش كننده *arayèch kounèndè*.

Décoration, s. f., ornement, پيرايه *pirayè*, آرايش *arayèch*, a. زينت *zinèt*; — marque d'honneur, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*.

Décorer, v. a., orner, آراستن *ârastèn*, آرايش دادن *ârayèch dadèn*; — décoré, e, آراسته *ârastè*, زينت يافته *zinèt*

yaftè; — donner une décoration, نشان التفات کردن *nèchan èltèfat kèrdèn.*

Découcher, v. n., شب در خانهٔ غیر خوابیدن *chèb dèr khanèyé ghèir khabidèn.*

Découdre, v. a., شکافتن *chèkaftèn*; — décousu, e, شکافته *chèkaftè.*

Découlant, e, adj., چکه کنان *tchèkè kounan*, ریزان *rizan*, a. سایل *sayèl.*

Découlement, s. m., ریزش *rizèch.*

Découler, v. n., چکیدن *tchèkidèn*, چکه کردن *tchèkè kèrdèn*; — au fig., حاصل شدن *hacèl choudèn*, منتج شدن *mountèdj choudèn.*

Découper, v. a., تکه تکه کردن *tikè tikè kèrdèn.*

Découpeur, euse, s., برنده *bourèndè*, تکه تکه کننده *tikè tikè kounèndè.*

Découpler, v. a., از همدیگر جدا کردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn.*

Découpure, s. f., action de découper, تکه تکه کردن *tikè-tikè kèrdèn*; — chose découpée, تکهٔ بریده شده *tikèyé bouridè choudè.*

Décourageant, e, adj., مأیوسی آور *mè'èyouci-âvèr*, باعث بی غیرتی *ba'ècé bi-ghèirèti.*

Découragement, s. m., از غیرت افتادن *èz ghèirèt ouftadèn.*

Décourager, v. a., از غیرت انداختن *èz ghèirèt èndakhtèn*, بی دل کردن *bi-dèl kèrdèn*; — se décourager, از غیرت افتادن *èz ghèirèt ouftadèn*, بی دل شدن *bi-dèl choudèn*; — découragé, e, از غیرت افتاده *èz ghèirèt ouftadè.*

Découronner, v. a., تاجرا از سرش برداشتن *tadj-ra èz sèr-èch bèr-dachtèn.*

Décours, s. m., کاستنی ماه *kastèné mah.*

Décousure, s. f., شکافتگی *chèkaftègui.*

Découvert, e, adj., باز *baz*, a. مکشوف *mèkchouf*; — à découvert, manifestement, آشکارا *âchkara*, pr.t. *achikiarè.*

Découverte, s. f., action de découvrir, a. کشف *kèchf*; — invention, a. اختراع *èkhtèra'*, pr. t. *ikhtira'*, ایجاد *idjad*, احداث *èhdas*, pr. t. *ihdas.*

Découvreur, s. m., پیدا کننده *pèida kounèndè.*

Découvrir, v. a., باز کردن *baz kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*; — fig., trouver ce qui était caché, پیدا کردن *pèida kèrdèn*; — déclarer ce qu'on tenait caché, اظهار داشتن *èzhar dachtèn*, فاش کردن *fach kèrdèn*, بیان کردن *bèyan kèrdèn*; — se découvrir, سررا باز کردن *sèr-ra baz kèrdèn*, کلاه برداشتن *koulah bèr-dachtèn.*

Décrasser, v. a., پاك کردن *pak kèrdèn*, چرکرا دفع کردن *tchèrk-ra dèf' kèrdèn.*

Décréditer, v. a., از درجهٔ اعتبار انداختن *èz dèrèdjèyé è'ètèbar èndakhtèn*, بی اعتبار کردن *bi-è'ètèbar kèrdèn*; — se décréditer, خودرا از اعتبار انداختن *khoud-ra èz è'ètèbar èndakhtèn.*

Décrépit, e, adj., پیر فرتوت *piré fèrtout*, فرتوت شده *fèrtout choudè.*

Décret, s. m., فرمان *fèrman*, a. امر *èmr*, pl. اوامر *èvamèr*, pr. t. *èvamir*, حکم *heukm*, pr. t. *hukm*, pl. احکام *èhkam*, pr. t. *ahkiam*; — décret impérial, فرمان همایون *fèrmané houmayoun.*

Décréter, v. a., فرمودن *fèrmoudèn*, فرمايش كردن *fèrmayèch kèrdèn.*

Décrier, v. a , بدنام كردن *bèd-nam kèrdèn*, مفتضح كردن *mouftèzèh kèrdèn*, رسوا كردن *rosva kèrdèn.*

Décrire, v. a., بيان كردن *bèyan kèrdèn*, وصف كردن *vèsf kèrdèn*; — décrit, e, بيان شده *bèyan choudè.*

Décrocher, v. a., از سر ميخ برداشتن *èz sèré mikh bèr-dachtèn*, از چنگال برداشتن *èz tchèngal bèr-dachtèn.*

Décroissement, s. m., كاهش *kahèch*, كم شدن *kèm choudèn.*

Décroître, v. n., كم شدن *kèm choudèn*, كاستن *kaštèn.*

Décrotter, v. a., از گل پاك كردن *èz guèl pak kèrdèn.*

Décrotteur, s. m., كفش پاككن *kèfch-pak-koun.*

Décrottoire, s. f., اسباب كفش پاككن *èsbabé kèfch-pak-koun.*

Décrue, s. f., كاهش *kahèch*, كم شدن *kèm choudèn*; — des eaux, كم شدن آب *kèm choudèné âb.*

Déçu, e, adj., گول خورده *goul khourdè.*

Décuple, adj. des 2 g., ده چندان *dèh tchèndan.*

Décupler, v. a., ده چندان كردن *dèh tchèndan kèrdèn.*

Décurie, s. f., ده نفری *dèh-nèfèri.*

Décurion, s. m., ده باشی *dèh-bachi.*

Décuver, v. a., شرابرا از نسپار در آوردن *chèrab-ra èz nès-par dèr-âvourdèn.*

Dédaigner, v. a., خوار شمردن *khar choumourdèn*, اهانت كردن *èhanèt kèrdèn*, بحقارت نظر كردن *bè-hèqarèt nè-zèr kèrdèn.*

Dédaigneusement, adv., بحقارت *bè-hèqarèt.*

Dédaigneux, euse, adj., خوار شمار *khar-choumar*, a. محقّر *mouhèqqèr*, pr. t. *mouhaqqir*.

Dédain, s. m., خواری *khari*, a. اهانت *èhanèt*, تحقیر *tèhqir*, pr. t. *tahqir*, pl. تحقیرات *tèhqirat*, pr. t. *tahqirat*.

Dédale, s. m. V. **Labyrinthe**.

Dedans, adv., در *dèr*, توی *toui*; — le dedans, درون *dèroun*, توی *toui*; — le dedans d'une maison, درون خانه *dèrouné khanè*.

Dédicace, s. f., consécration, a. تقدیس *tèqdis*, pr. t. *taqdis*; — d'un livre, عنوان کتاب *'ènvané kètab*, pr. t. *'ünvani kitab*.

Dédier, v. a., consacrer au culte divin, تقدیس کردن *tèqdis kèrdèn*; — destiner à une profession sainte, وقف کردن *vèqf kèrdèn*; — dédier un livre, عنوان کتابرا باسم کسی نوشتن *'ènvané kètab-ra bè-èsmé kèci nèvèchtèn*.

Dédire, v. a., تکذیب کردن *tèkzib kèrdèn*, انکار کردن *ènkar kèrdèn*; — se dédire, از حرف خود برگشتن *èz hèrfé khoud bèr-guèchtèn*, نکول کردن *nekoul kèrdèn*, بر سر حرف خود نه ایستادن *bèr sèré hèrfé khoud nè-istadèn*.

Dédit, s. m., a. نکول *nekoul*, pr. t. *nukioul*.

Dédommagement, s. m., عوض زیان *'èvèzé zian*, a. تلافی *tèlafi*, تضمین *tèzmïn*.

Dédommager, v. a., عوض زیان دادن *'èvèzé zian dadèn*, تضمین کردن *tèzmïn kèrdèn*, تلافی کردن *tèlafi kèrdèn*.

Dédorer v. a., طلارا در آوردن *tèla-ra dèr âvourdèn*; — se dédorer, در رفتن طلا *dèr-rèftèné tèla*, زايل شدن طلا *zayèl choudèné tèla*.

Dédoubler, v. a., ôter la doublure, آسترا شكافتن *âstèr-ra chèkaftèn*; — séparer en deux, بدو قسمت كردن *bèdou qèsmèt kèrdèn*.

Déduction, s. f., a. تنزيل *tènzil*, كسر *kèsr*, استنباط *èstèmbat*.

Déduire, v. a., كم كردن *kèm kèrdèn*, كسر كردن *kèsr kèrdèn*, موضوع كردن *moouzou' kèrdèn*; — tirer une conséquence, استنباط كردن *èstèmbat kèrdèn*.

Déesse, s. f., بت *bout*, a. صنم *sènèm*, pl. اصنام *èsnam*.

Défaillance, s. f., a. ضعف *zè'èf*, غشيان *ghèchian*.

Défaillant, e, adj., qui s'affaiblit, ضعف كننده *zè'èf kounèndè*; — qui fait défaut en justice, از مرافعه گريزان *èz mourafè'è gourizan*.

Défaillir, v. n., ضعف كردن *zè'èf kèrdèn*.

Défaire, v. n., خراب كردن *khèrab kèrdèn*, شكافتن *chèkaftèn*, بر هم زدن *bèr-hèm zèdèn*; — on dit défaire un mariage, فسخ نكاح كردن *fèskhé nèkah kèrdèn*; — se défaire de quelque chose, خلاص شدن *khèlas choudèn*, فارغ شدن *farègh choudèn*; — défait, e, از هم پاشيده شده *èz hèm pachidè choudè*, شكافته شده *chèkaftè choudè*; — vaincu, شكست خورده *chèkèst khourdè*, a. مغلوب *mèghloub*, pr. t. *maghloub*, منهزم *mounhèzèm*, pr. t. *münhèzim*.

Défaite, s. f., شكست *chèkèst*.

Défalcation, s. f., a. افراز *èfraz*, pr. t. *ifraz*, تنزيل *tènzil*.

Défalquer, v. a., کسر کردن *kèsr kèrdèn*, مفروز کردن *mèf-rouz kèrdèn*, موضوع کردن *moouzou' kèrdèn*.

Défaut, s. m., a. عیب *'èib*, pr. t. *'aïb*, pl. عیوب *'ouyoub*, قصور *qouçour*, نقص *nèqs*, pr. t. *naqs* ; — au défaut de, à défaut de, در صورت نبودن *dèr sourèté nè-boudèn*, بجای *bè-djaï*.

Défaveur, s. f., بی التفاتی *bi-èltèfati*, عدم التفات *'èdèmé èltèfat*.

Défavorable, adj. des 2 g., ناسازگار *na-çaz-gar*, نامساعد *na-mouça'èd*, ناموافق *na-mouvafèq*, pr. t. *na-muvafiq*, a. مخالف *moukhalèf*, pr. t. *mukhalif*.

Défavorablement, adv., به بی مساعده *bè-bi-mouça'èdè*, a. بلا مساعده *bè-la mouça'èdè*.

Défécation, s. f., از درد جدا کردن *èz dourd djèda kèrdèn*.

Défectif, ive, adj., a. ناقص *naqès*.

Défection, s. f., روگردانی *rou-guèrdani*.

Défectueusement, adv., بطور معیوب *bè-toouré mè'èyoub*.

Défectueux, se, adj., عیب دار *'èib-dar*, a. معیوب *mè'èyoub*, pr. t. *ma'youb*, ناقص *naqès*, pr. t. *naqis*.

Défectuosité, s. f., a. نقص *nèqs*, pr. t. *naqs*, عیب *'èib*, pr. t. *'aïb*, pl. عیوب *'ouyoub*.

Défendable, adj. des 2 g., پاس کردنی *pas kèrdèni*.

Défendeur, deresse, s., a. مدّعی علیه *mouddè'a 'èlèih*, pr. t. *muddè'a 'alèih*.

Défendre, v. a., protéger, پاس داشتن *pas dachtèn*, یاوری کردن *yavèri kèrdèn*, پشت داری کردن *poucht-dari kèrdèn*, حمایت کردن *hèmayèt kèrdèn* ; — prohiber, قدغن کردن *qèdèghèn kèrdèn*, ممنوع کردن *mèmnou'*

kèrdèn; — prendre le parti, جانب داری کردن *djanèb-dari kèrdèn*, طرفداری کردن *tèrèf-dari kèrdèn*; — se défendre, مدافعه کردن *moudafè'è kèrdèn*, در حفظ خود کوشیدن *dèr hèfzé khoud kouchidèn*; — défendu, e, protégé, a. محفوظ *mèhfouz*, pr. t. *mahfouz*; — prohibé, قدغن شده *qèdèghèn choudè*, a. ممنوع *mèmnou'*.

Défense, s. f., پاسداری *pas-dari*, a. صیانت *sianèt*, محافظت *mouhafèzèt*, pr. t. *mouhafazat*; — prohibition, قدغن *qèdèghèn*, a, منع *mèn'*, نهی *nèhi*; — se mettre en état de défense, اسباب مدافعه (ou مقاومت) فراهم آوردن *èsbabé moudafè'è* (ou *mouqavèmèt*) *fèrahèm âvourdèn*; — fortifications, a. استحکامات *èstèhkamat*, pr. t. *istihkiamat*; — défense de sanglier, دندان گراز *dèndané gouraz*.

Défenseur, s. m., پاسدار *pas-dar*, محافظت کننده *mouhafèzèt kounèndè*, a. حامی *hami*, محافظ *mouhafèz*, pr. t. *mouhafiz*.

Défensif, ive, adj., a. تحفظی *tèhèffouzi*, pr. t. *tèhaffuzu*, تدافعی *tèdafè'i*, pr. t. *tèdafu'i*, دافع *dafè'* pr. t. *dafi'*, مدافع *moudafè'*, pr. t. *mudafi'*; — arme défensive, a. آلات دافعه *âlaté dafè'è*, pr. t. *âlati dafi'a*.

Défensive, s. f., a. مدافعه *moudafè'è*, pr. t. *mudafa'a*; — être sur la défensive, در مقام مدافعه ایستادن *dèr mèqamé moudafè'è istadèn*.

Déférant, e, adj., خاطرنواز *khatèr-nèvaz*, دلجو *dèl-djou*.

Déférence, s. f., خاطرنوازی *khatèr-nèvazi*, خاطر پروری *khatèr-pèrvèri*, دلجوئی *dèl-djouyi*, a. رعایت *rè'âyèt*.

DÉFÉRER, v. a., دادن *dadèn*, عطا فرمودن *'èta fèrmoudèn*, مرحمت فرمودن *mèrhèmèt fèrmoudèn*.

DÉFERLER, v. a., terme de marine, بادبان گشادن *badban gouchadèn*.

DÉFERRER, v. a., نعل کشیدن *nè'èl kèchidèn*.

DÉFI, s. m., دعوت بجنگ *dè'èvèt bè-djèng*.

DÉFIANCE, s. f., بی خاطرجمعی *bi-khatèr djèm'i*, a. عدم امنیّت *'èdèmé èmniyèt*, pr. t. *'adèmi èmniyèt*, عدم اعتماد *'èdèmé è'ètèmad*, pr. t. *'adèmi i'timad*.

DÉFIANT, E, adj., بد گمان *bèd-gouman*, بی اعتماد *bi-è'è-tèmad*.

DÉFICIT, s. m., a. کسر *kèsr*, باقی *baqi*, نقصان *nouqsan*, pr. t. *noqsan*.

DÉFIER, v. a., بمیدان جنگ دعوت کردن *bè-mèidané djèng dè'èvèt kèrdèn*; — se défier, خاطرجمع نبودن *khatèr-djèm' nè-boudèn*, اعتماد نکردن *è'ètèmad nè-kèrdèn*.

DÉFIGURER, v. a., چهره را خراب کردن *tchèhrè-ra khèrab kèrdèn*: — défiguré, e, چهره اش خراب *tchèhrè-èch khèrab*.

DÉFILÉ, s. m., تنگنای کوه *tèngnaï kouh*, a. مضیق *mèziq*.

DÉFILER, v. a., نخ کشیدن *nèkh kèchidèn*, رشته کشیدن *rèchtè kèchidèn*; — v. n., صفّ بصفّ گذر کردن *sèff bè-sèff gouzèr kèrdèn*, یگان یگان گذشتن *yègan yègan gouzèchtèn*.

DÉFINIR, v. a., déterminer, مشخّص کردن *mouchèkhkhès kèrdèn*, قطع کردن *qèt' kèrdèn*, معیّن کردن *mou'èi-yèn kèrdèn*, مقرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*; — expli-

quer, تعریف کردن *tè'èrif kèrdèn*, بیان کردن *bèyan kèrdèn*, وصف کردن *vèsf kèrdèn*,; — défini, e, arrêté, déterminé, مقرّر شده *mouqèrrèr choudè*, قطع شده *qèt' choudè*; — expliqué, بیان شده *bèyan choudè*.

Définitif, ive, adj., a. قطعی *qèt'i* pr. t. *qat'i*; — en définitive, a. خلاصهٔ کلام *kholacèyé kèlam*, pr. t. *khoulacèi kèlam*.

Définition, s. f., a. شرح *chèrh*, بیان *bèyan*, تعریف *tè'èrif*, pr. t. *ta'rif*.

Définitivement, adv., بطور قطعی *bè-toouré qèt'i*, a. قطعًا *qèt'èn*, قطعیًّا *qèt'iyèn*, pr. t. *qat'èn*, *qat'iyèn*.

Déflagration, s. f., سوزندگی *souzèndègui*, a. احتراق *èhtèraq*, pr. t. *ihtiraq*.

Défleuraison, s. f., موسم ریزش شکوفه *moouцèmé rizèché chekoufè*.

Défleurir, v. a., ریختن شکوفه *rikhtèné chekoufè*; — v. n., et se défleurir, ریختن شکوفه *rikhtèné chekoufè*; — défleuri, e, شکوفه‌اش ریخته *chekoufè èch rikhtè*.

Déflexion, s. f., a. انعطاف *èn'ètaf*, pr. t. *in'itaf*.

Défloration, s. f., a. ازالهٔ بکارت *èzalèyé bèkarèt*, pr. t. *izalèi bèkiarèt*.

Déflorer, v. a. V. **Dépuceler**.

Défoncer, v. a., ته چیزیرا شکستن *tèhé tchizi-ra chèkèstèn*; — se défoncer, از ته شکسته شدن *èz tèh chèkèstè choudèn*; — défoncé, e, از ته شکسته *èz tèh chèkèstè*.

Déformer, v. a., از ترکیب انداختن *èz tèrkib èndakhtèn*.

Défrayer, v. a., خرج دادن *khèrdj dadèn.*

Défrichement. Voir **Défricher.**

Défricher, v. a., آبسته کردن *âbèstè kèrdèn,* زمین‌را آمادهٔ زراعت کردن *zèmïn-ra âmadèyé zèra'èt kèrdèn.*

Défricheur, s. m., آبسته کنندهٔ زمین *âbèstè kounèndèyé zèmïn.*

Défriser, v. a., زلف تاب کرده‌را بهم زدن *zoulfé tab kèrdè-ra bè-hèm zèdèn.*

Défroncer, v. a., دفع چین کردن *dèf'é tchïn kèrdèn;* — le sourcil, ترك اخم کردن *tèrké èkhm kèrdèn.*

Défroque, s. f., vieux vêtements qu'on ne porte plus, رخت کهنه *rèkhté keuhnè.*

Défroquer, v. a., خرقه‌را از دوش کسی گرفتن *khèrqè-ra èz douché kèci guèrèftèn;* — se défroquer, ترك خرقه کردن *tèrké khèrqè kèrdèn.*

Défunt, e, adj., a. مرحوم *mèrhoum,* متوفّی *moutèvèffa.*

Dégagé, e, adj. آزاد *âzad,* خلاص شده *khèlas choudè,* a. بری *bèri.*

Dégagement, s. m., آزادی *âzadi.*

Dégager, v. a., retirer ce qui est en gage, از گرو بیرون آوردن *èz guèroou biroun âvourdèn;* — débarrasser, رهانیدن *rèhanidèn,* خلاص کردن *khèlas kèrdèn;* — se dégager, رها شدن *rèha choudèn,* خلاص شدن *khèlas choudèn.*

Dégainer, v. a., شمشیر از غلاف کشیدن *chèmchir èz ghèlaf kèchidèn.*

Déganter, v. a., دستکش در آوردن *dèst-kèch dèr âvourdèn.*

Dégarnir, v. a., اسبابرا بر چیدن *èsbab-ra bèr-tchidèn;*

— se dégarnir, prendre un vêtement plus léger, رخت خودرا خفيف كردن *rèkhté khoud-ra khèfif kèrdèn*; — fig., se dessaisir de son argent, بى پول ماندن *bi-poul mandèn*; — dégarni, e, اسبابش برچيده شده *èsbab-èch bèr-tchidè choudè.*

Dégât, s. m., زيان *zian*, خرابى *khèrabi.*

Dégel, s. m., آب شدن يخ *âb choudèné yèkh*, ou آب شدن برف *âb choudèné bèrf.*

Dégelée, s. f., كوتك *koutèk.*

Dégeler, v. a., آب كردن *âb kèrdèn*, يخرا آب كردن *yèkh-ra âb kèrdèn*; — v. n., et se dégeler, آب شدن *âb choudèn*, گداخته شدن *goudakhtè choudèn.*

Dégénération, s. f., a. تغيير نسل *tèghyiré nèsl*, تغيير جنس *tèghyiré djèns.*

Dégénérer, v. n., از حالت اصلى برگشتن *èz halèté èsli bèr-guèchtèn*, تغيير پذيرفتن جنس *tèghyir pèzirèf-tèné djèns.*

Déglutir, v. a., تناول كردن *tènavoul kèrdèn*, بلع كردن *bèl' kèrdèn.*

Déglutition, s. f., a. بلع *bèl'.*

Dégorgement, s. m., ريزش *rizèch.*

Dégorger, v. a., déboucher, وا كردن *va kèrdèn*, گشودن *guechoudèn*; — v. n., se répandre, لبريز شدن *lèb-riz choudèn*, طغيان كردن *toughian kèrdèn.*

Dégourdi, e, adj., زيرك *zirèk*, vulg. زرنگ *zèrèng*, a. قلّاش *qèllach*, pr. t. *qallach.*

Dégourdir, v. a., دفع كرخ كردن *dèf'é kèrèkh kèrdèn*, دفع كسالت كردن *dèf'é kèçalèt kèrdèn*; — fig., fa-

çonner une personne, تربیت کردن *tèrbiyèt kèrdèn*; — se dégourdir, کسب تربیت کردن *kèsbé tèrbiyèt kèrdèn.*

Dégourdissement, s. m., دفع کرخ *dèf'é kèrèkh*, دفع فتور *dèf'é fetour*, دفع کسالت *dèf'é kèçalèt.*

Dégoût, s. m., manque d'appétit, a. عدم اشتها *'èdèmé èchtèha*; — aversion, a. نفرت *nèfrèt*, اکراه *èkrah*, استکراه *èstèkrah.*

Dégoûtant, e, adj., نفرت انگیز *nèfrèt-ènguiz*, a. مکروه *mèkrouh*, کریه *kèrih.*

Dégoûter, v. a., بی میل کردن *bi-mèil kèrdèn*, بی رغبت کردن *bi-règhbèt kèrdèn*, اشتها بریدن *èchtèha bouridèn*; — donner du dégoût pour une personne ou une chose, متنفّر کردن *moutènèffèr kèrdèn*; — se dégoûter, بی میل شدن *bi-mèil choudèn*, اکراه کردن *èkrah kèrdèn*; — dégoûté, e, بیزار *bizar*; — difficile, مشکل پسند *mouchkèl-pècènd.*

Dégouttant, e, adj., qui tombe goutte à goutte, چکه کنان *tchèkè kounan*, a. متقاطر *moutèqatèr.*

Dégoutter, v. n., چکیدن *tchèkidèn*, چکه کردن *tchèkè kèrdèn.*

Dégradation, s. f., a. رفع رتبه *rèf'é routbè*, pr. t. *rèf'i rutbè.*

Dégrader, v. a., از منصب و رتبه خلع کردن *èz mènsèb vè routbè khèl' kèrdèn*; — détériorer, خراب کردن *khèrab kèrdèn*; — se dégrader, au fig., s'avilir, خودرا ذلیل کردن *khoud-ra zèlil kèrdèn*; — dégradé, e, از منصبش خلع شده *èz mensèb-èch khèl' choudè*; رذیل شده *rèzil choudè.*

Dégrafer, v. a., قلابچه‌را باز کردن *qoullabtchè-ra baz kèrdèn.*

Dégraissement, dégraissage, s. m., دفع چربی *dèf'é tchèrbi.*

Dégraisser, v. a., چربی‌را پاك کردن *tchèrbi-ra pak kèrdèn*, لکه‌هارا پاك کردن *lèkè-ha-ra pak kèrdèn*; — le bouillon, چربی آبگوشت‌را برداشتن *tchèrbii âb-goucht-ra bèrdachtèn.*

Dégraisseur, euse, s., لکه پاك کن *lèkè-pak-koun.*

Degré, s. m., division du thermomètre, a. درجه *dèrèdjè*, pl. درجات *dèrèdjat*; — escalier, پلّه *pèllè*, پلّکان *pèllèkan*, نردبان *nèrdiban*, vulg. *mèrdivèn*; — fig., dignité, grade, پایه *payè*, a. مرتبه *mèrtèbè*, رتبه *routbè*, pr. t. *rutbè*; — par degré, a. بتدریج *bè-tèdridj.*

Dégréer, v. a., اسباب کشتی‌را بیرون آوردن *èsbabé kèchti-ra biroun âvourdèn.*

Dégringoler, v. a., rouler du haut en bas, پرت شدن *pèrt choudèn.*

Dégriser, v. a., دفع مستی کردن *dèf'é mèsti kèrdèn.*

Dégrossir, v. a., از کلفتیش کم کردن *èz kouloufti-ch kèm kèrdèn.*

Déguenillé, e, adj., رختش پاره پاره *rèkht-èch parè-parè*, لخت لخت *lèkht-lèkht.*

Déguenniller, v. a., رخت‌را پاره پاره کردن *rèkht-ra parè-parè kèrdèn.*

Déguerpir, v. a., abandonner la possession d'un immeuble, از تصرّف ملك دست کشیدن *èz tècèrroufé mèlk dèst kèchidèn*; — sortir d'un endroit malgré soi,

مجبورًا از جای بیرون آمدن *mèdjbourèn èz djaï biroun âmèdèn.*

Déguisement, s. m., a. تبدیل لباس *tèbdilé lèbas,* تبدیل *tèbdil;* — feinte, a. تقیه *tèqiè.*

Déguiser, v. a., لباس تبدیل پوشانیدن *lèbacé tèbdil pouchanidèn;* — cacher, کتم کردن *kètm kèrdèn,* کتمان کردن *kètman kèrdèn;* — présenter sous une autre forme, بلباس دیگر بیان کردن *bè-lèbacé diguèr bèyan kèrdèn;* — se déguiser, لباس تبدیل پوشیدن *lèbacé tèbdil pouchidèn;* — déguisé, e, لباس تبدیل پوشیده *lèbacé tèbdil pouchidè.*

Dégustation, s. f., چشیدگی *tchèchidègui,* a. تذوّق *tèzèvvouq.*

Déguster, v. a., چشیدن *tchèchidèn.*

Déhancher, v. a., کمر کسیرا شکستن *kèmèré kèci-ra chèkèstèn;* — déhanché, e, کمرش شکسته *kèmèr-èch chèkèstè.*

Déharnacher, v. a., اسباب اسبرا در آوردن *èsbabé èsp-ra dèr-âvourdèn.*

Dehors, adv., بیرون *biroun;* — il est dehors, بیرون است *biroun èst;* — en dehors, de dehors از بیرون *èz biroun;* — au dehors, در بیرون *dèr biroun.*

Dehors, s. m., بیرون *biroun,* a. خارج *kharèdj,* pr. t. *kharidj;* — le dehors de la ville, بیرون شهر *birouné chèhr;* — les fortifications du dehors, استحکامات بیرونی *èstèhkamaté birouni,* a. استحکامات خارجیّه *èstèhkamaté kharèdjiyè,* pr. t. *istihkiamati kharidjiyè;* — au dehors, en apparence, در ظاهر *dèr zahèr;* — les dehors,

les apparences, a. صورت ظاهره *sourèté zahèrè*, pr. t. *sourèti zahirè.*

Déification, s. f., برتبهٔ ایزدی رسانیدن *bè-routbèyé èizèdi rèçanidèn.*

Déifier, v. a., برتبهٔ خدا رسانیدن *bè-routbèyé khouda rèçanidèn*, بمنزلهٔ ایزد رسانیدن *bè-mènzèlèyé èizèd rèçanidèn.*

Déisme, s. m., اعتقاد بخدای واحد وبس *è'ètèqad bè-khoudaï vahèd o-bès.*

Déiste, s., معتقد بخدای واحد وبس *meu'eutèqèd bè-khoudaï vahèd o bès.*

Déité, s. f., خدائی *khoudayi*, a. ألوهيّت *oulouhiyèt.*

Déjà, adv., بابین زودی *bè-ïn zoudi.*

Déjection, s. f., a. نجاست *nèdjacèt.*

Déjeter (Se), v. pron., کج شدن *kèdj choudèn*, ترنجیده شدن *touroundjidè choudèn.*

Déjeuner, ou **déjeuné**, s. m., نهار *nèhar.*

Déjeuner, v. n., نهار خوردن *nèhar khourdèn*, ناشتا شکستن *nachta chèkèstèn.*

Déjouer, v. a., بی حاصل کردن *bi-hacèl kèrdèn*, بی ثمر کردن *bi-sèmèr kèrdèn.*

De là, au delà, adv., آن طرف *ôn tèrèf*; — au delà de la ville, آن طرف شهر *ôn tèrèfé chèhr.*

Délabrement, s. m., ویرانی *virani*, خرابی *khèrabi.*

Délabrer, v. a., déchirer, پاره کردن *parè kèrdèn*; — détériorer, ویران کردن *viran kèrdèn*, خراب کردن *khèrab kèrdèn*, ضایع کردن *zayè' kèrdèn*; — se délabrer, خراب شدن *khèrab choudèn*; — délabré, e, déchiré,

پاره شده *parè choudè*, پاره *parè*; — détérioré, gâté, ویران *viran*, a. خراب *khèrab*, pr. t. *kharab*.

DÉLACER, v. a., بندرا گشادن *bènd-ra gouchadèn*; — le corset d'une femme, بند پستان بندرا گشادن *bèndè pèstan-bènd-ra gouchadèn*.

DÉLAI, s. m., a. مهلت *meuhlèt*; — sans délai, بی تأخیر *bi-tè'èkhir*, a. بلا تأخیر *bè-la tè'èkhir*.

DÉLAISSEMENT, s. m., a. ترك *tèrk*.

DÉLAISSER, v. a., دست کشیدن *dèst kèchidèn*, ترك کردن *tèrk kèrdèn*; — délaissé, e, a. متروك *mètrouk*.

DÉLASSEMENT, s. m., repos, a. استراحت *èstèrahèt*, pr. t. *istirahat*; — recréation, a. تفرّج *tèfèrroudj*.

DÉLASSER, v. a., دفع خستگی کردن *dèf'é khèstèguî kèrdèn*; — délassé, e, استراحت کرده *èstèrahèt kèrdè*.

DÉLATEUR, TRICE, s., a. غمّاز *ghèmmaz*, pr. t. *ghammaz*, نمّام *nèmmam*, pr. t. *nammam*.

DÉLATION, s. f., نمّامی *nèmmami*, a. غمز *ghèmz*, pr. t. *ghamz*.

DÉLATTER, v. a., تختههای پشتبامرا بر چیدن *tèkhtè-haï pouchtèbam-ra bèr-tchidèn*.

DÉLAYANT, E, adj. et s., گدازنده *goudazèndè*, حلّ کننده *hèll kounèndè*.

DÉLAYEMENT, s. m., گداز *goudaz*, حلّ شدن *hèll choudèn*.

DÉLAYER, v. a., توی آب حلّ کردن *touï âb hèll kèrdèn*, حلّ کردن *hèll kèrdèn*.

DÉLECTABLE, adj. des 2 g., گوارا *guèvara*, خوش *khoch*, a. لذیذ *lèziz*.

Délectation, s. f., a. لذت *lèzzèt*, حظ *hèzz*, صفا *sèfa*, pr. t. *safa*.

Délecter, v. a., محظوظ كردن *mèhzouz kèrdèn*; — se délecter, حظ كردن *hèzz kèrdèn*, (ou كشيدن) لذت بردن *lèzzèt bourdèn* (ou *kèchidèn*).

Délégation, s. f., a. وكالت *vèkalèt*.

Déléguer, v. a., گماشتن *goumachtèn*.

Délégué, s. m., گماشته *goumachtè*, a., مأمور *mè'èmour*, وكيل *vèkil*.

Délester, v. a., بار كشتی‌را كم كردن *baré kèchti-ra kèm kèrdèn*.

Délétère, adj. des 2 g., كشنده *kouchèndè*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil*.

Délibérant, e, adj., a. مشاور *mouchavèr*, pr. t. *muchavir*.

Délibératif, ive, adj., a. اثبات بالبحث *èsbat-bèl-bèhs*, pr. t. *isbat-bil-bahs*; — voix délibérative, a. حق المشاورة *hèqq-oul-mouchavèrèt*, pr. t. *haqq-ul-muchavèrèt*.

Délibération, s. f., كنگاج *kèngadj*, a. مشورت *mèchvèrèt*, مشاوره *mouchavèrè*.

Délibéré, e, adj., conclu, a. مقرر *mouqèrrer*; — résolu, a. مصمم *moucèmmèm*; — de propos délibéré, از روی غرض *èz rouï ghèrèz*.

Délibérément, adv., a. بالتصميم *bèt-tèsmim*, pr. t. *bit-tèsmim*.

Délibérer, v. n., avec les autres, كنگاج كردن *kèngadj kèrdèn*, مشورت كردن *mèchvèrèt kèrdèn*, مشاوره كردن *mouchavèrè kèrdèn*; — tout seul, انديشه كردن

èndichè kèrdèn, فکر کردن *fèkr kèrdèn*, اندیشیدن *èndichidèn*; — prendre une délibération, se déterminer, مصمّم شدن *moucèmmèm choudèn*; — délibéré, e, مشورت شده *mèchvèrèt choudè*.

Délicat, e, adj., نازك *nazèk*, pr. t. *nazuk*, a. لطیف *lètif*, pr. t. *latif*, ظریف *zèrif*, pr. t. *zarif*; — difficile à contenter, مشکل پسند *mouchkèl-pècènd*, دیر پسند *dir-pècènd*.

Délicatement, adv., به نزاکت *bè-nèzakèt*.

Délicatesse, s. f., نازکی *nazèki*, a. نزاکت *nèzakèt*, ظرافت *zèrafèt*.

Délices, s. m. pl., a. لذّت *lèzzèt*, pl. لذایذ *lèzayèz*, pr. t. *lèzaïz*, ou لذّات *lèzzat*, حظّ *hèzz*, pr. t. *hazz*, pl. حظوظات *houzouzat*; — les délices du paradis, تنعّمات بهشتی *tènè''oumaté bèhèchti*, a. تنعّمات جنّت *tènè''oumaté djènnèt*, pr. t. *tènè''amati djènnèt*, ذوق جنّت *zoouqé djènnèt*, pr. t. *zèvqi djènnèt*.

Délicieusement, adv., a. بلذّت *bè-lèzzèt*, بذوق *bè-zoouq*.

Délicieux, euse, adj. خیلی خوب *khèili khoub*, دلپذیر *dèl-pèzir*, با صفا *ba-sèfa*; — en parlant des choses qui se mangent, گوارا *guèvara*, خیلی لذیذ *khèili lèziz*, a. لذیذ *lèziz*.

Délié, e, adj., mince, باریك *barik*, نازك *nazèk*, a. رقیق *rèqiq*, pr. t. *raqiq*.

Délier, v. a., باز کردن *baz-kèrdèn*, وا کردن *va-kèrdèn*, گشادن *gouchadèn*; — délié, e, باز *baz*, گشاده *gouchadè*.

Déligation, s. f. terme de chir., a. وضع ضماد *vèz'é zèmad*, pr. t. *vaz'i zimad.*

Délimitation, s. f., a. تحديد *tèhdid*; — des frontières, تحديد حدود *tèhdidé houdoud*, pr. t. *tahdidi houdoud.*

Délimiter, v. a., تعيين كردن حدود *tè'èyïn kèrdèné houdoud.*

Délinéation, s. f., نيرنگ *nèirèng*, a. رسم *rèsm.*

Délinéer, v. a., نيرنگ كردن *nèirèng kèrdèn.*

Délinquant, s. m., گناهكار *gounah-kar*, a. مقصر *mouqèssèr*, جارم *djarèm*, pr. t. *djarim.*

Délinquer, v. n., گناه كردن *gounah kèrdèn*, تقصير كردن *tèqsir kèrdèn.*

Délire, s. m., سرسام *sèrsam*, a. هذيان *hèzian*, pr. t. *hèzèyan.*

Délirant, e, adj., سرسام *sèrsam.*

Délirer, v. n., سرسام شدن *sèrsam choudèn*, هذيان گفتن *hèzian goftèn.*

Délit, s. m., گناه *gounah*, بزه *bèzè*, a. جرم *djourm*; — en flagrant délit, حين ارتكاب گناه *hiné èrtèkabé gounah.*

Délivrance, s. f., رهائى *rèhayi*, a. خلاصى *khèlaci.*

Délivrer, v. a., رهانيدن *rèhanidèn*, رها كردن *rèha kèrdèn*, خلاص كردن *khèlas kèrdèn*, نجات دادن *nèdjat dadèn*; — se délivrer, خودرا خلاص كردن *khoud-ra khèlas kèrdèn*, خلاص شدن *khèlas choudèn*, رهيدن *rèhiden*, نجات يافتن *nèdjat yaftèn*; — délivré, e, رهيده *rèhidè*, خلاص شده *khèlas choudè*, نجات يافته *nèdjat*

yaftè; — délivrer signifie aussi remettre, تسلیم کردن *tèslim kèrdèn*.

DÉLOGER, v. a., راندن *randèn*, بیرون کردن *biroun kèrdèn*, کوچانیدن *koutchanidèn*, دفع کردن *dèf' kèrdèn*; — v. n., کوچ کردن *koutch kèrdèn*, بیرون آمدن *biroun âmèdèn*.

DÉLOYALEMENT, adv., بنادرستی *bè-na drousti*, بخیانت *bè-khianèt*.

DÉLOYAUTÉ, s. f., نادرستی *na-drousti*, a. خیانت *khianèt*.

DÉLUGE, s. m., a. طوفان *toufan*; — de Noé طوفان نوح *toufané nouh*, pr. t. *toufani nouh*.

DÉMAGOGIE, s. f., a. قیادة الناس *qiadèt-oun-nas*.

DÉMAGOGUE, s. m., a. طالب قیادة الناس *talèbé qiadèt ounnas*, pr. t. *talibi qiadèt-ün-nas*.

DÉMAILLOTTER, v. a., قنداقرا باز کردن *qoundaq-ra baz kèrdèn*.

DEMAIN, adv., فردا *fèrda*.

DÉMANCHER, v. a., دستهرا در آوردن *dèstè-ra dèr-âvourdèn*.

DEMANDE, s. f., خواهش *khahèch*, a. سؤال *sou'al*, مطلوب *mètloub*, pr. t. *matloub*; — votre demande est juste, خواهش شما مقرون بحق است *khahèché chouma mèqroun bè-hèqq èst*; — question, پرسش *poursèch*, a. سؤال *sou'al*.

DEMANDER, v. a., خواهش کردن *khahèch kèrdèn*; — s'informer, پرسیدن *poursidèn*, استفسار کردن *èstèfsar kèrdèn*, سؤال کردن *sou'al kèrdèn*.

DEMANDEUR, EUSE, s., توقّع کننده *tèvvèqqou' kounèndè*, گدا *guèda*, a. سائل *sayèl*, pr. t. *saïl*, au f. سائله

sayèlè, pr. t. *saïlè*; — terme de jurisp., a. مدّعی *mouddè'i.*

Démangeaison, s. f., خارش *kharèch.*

Démantèlement, s. m., خراب شدن دیوار *khèrab choudèné divar.*

Démanteler, v. a., دیوار را خراب کردن *divar-ra khèrab kèrdèn*; — demantelé, e, دیوارش خراب شده *divar-èch khèrab choudè.*

Démantibuler, v. a., خراب کردن *khèrab kèrdèn*; — se démantibuler, خراب شدن *khèrab choudèn*; — démantibulé, e, خراب *khèrab.*

Démarcation, s. f., a. تحدید حدود *tèhdidé houdoud*, pr. t. *tahdidi houdoud.*

Démarche, s. f., allure, روش *rèvèch*, رفتار *rèftar*, طرز راه رفتن *tèrzé rah-rèftèn*; — manière d'agir dans une affaire, رفتار *rèftar*, a. سلوك *soulouk*, حرکت *hèrèkèt*, pr. t. *harèkèt*, اقدام *èqdam*, pl. اقدامات *èqdamat.*

Démarier, v. a., فسخ نکاح کردن *fèskhé nèkah kèrdèn*; — se démarier, طلاق دادن *tèlaq dadèn.*

Démarquer, v. a., نشانه را محو کردن *nèchanè-ra mèhv kèrdèn.*

Démarrer, v. a., وا کردن *va kèrdèn*, ریسمان را وا کردن *risman-ra va kèrdèn*; — v. n., partir d'un port, از لنگرگاه عازم شدن *èz lènguèr-gah 'âzèm choudèn.*

Démasquer, v. a., روپوش برداشتن *rou-pouch bèr-dachtèn*; — fig., پردهٔ ریای کسی را دریدن *pèrdèyé riaï kèci-ra dèridèn.*

Démater, v. a., ستون کشتی شکستن *setouné kèchti chè-*

kèstèn; — **dématé**, e, ستونش شکسته *setoun-èch chèkèstè.*

Démêlé, s. m., ستیزه *sètizè*, a. نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*.

Démêler, v. a., از همدیگر جدا کردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn*, وا کردن *va kèrdèn*; — une difficulté, مشکلیرا حل کردن *mouchkèli-ra hèll kèrdèn.*

Démêloir, s. m., شانه *chanè.*

Démembrement, s. m., بخش *bèkhch*, a. مقاسمه *mouqacèmè.*

Démembrer, v. a., تکه تکه کردن *tikè tikè kèrdèn*; — fig., بخش بخش کردن *bèkhch-bèkhch kèrdèn*, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*; — démembré, e, بخش بخش شده *bèkhch-bèkhch choudè.*

De même que, conj., همچنانکه *hèm-tchènan-kè*, همانطوریکه *hèm-ôn-toouri-kè.*

Déménagement, s. m., t. کوچ *koutch*, pr. t. *gueutch*, نقل مکان *nèqlé mèkan.*

Déménager, v. a., اسباب خانهرا بیرون آوردن *èsbabé khanè-ra biroun âvourdèn*; — v. n., کوچ کردن *koutch kèrdèn*, نقل مکان کردن *nèqlé mèkan kèrdèn.*

Démence, s. f., بی عقلی *bi-'èqli*, دیوانگی *divanègui.*

Démener (Se), v. pron., دستوپا زدن *dèst-o-pa zèdèn.*

Démenti, s. m., a. تکذیب *tèkzib.*

Démentir, v. a., اسناد دروغ دادن *èsnadé dourough dadèn*, تکذیب کردن *tèkzib kèrdèn.*

Démérite, s. m., a. عدم استحقاق *'èdèmé èstèhqaq*, pr. t. *'adèmi istihqaq.*

Démériter, v. a., ناسزاوار شدن *na-cèzavar choudèn*, نالایق شدن *na-layèq choudèn.*

Démesuré, e, adj., بی اندازه *bi-èndazè*, از اندازه بیرون *èz èndazè biroun*.

Démesurément, adv., a. بافراط *bè-èfrat*, بی اندازه *bi-èndazè*.

Démettre, v. a., استخوان از بندگاه در آوردن *oustoukhan èz bènd-gah dèr-âvourdèn*; — destituer, معزول کردن *mè'èzoul kèrdèn*; — se démettre, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*.

Démeubler, v. a., خانه خالی کردن *khanè khali kèrdèn*.

Demeurant, adj., نشسته *nèchèstè*, a. مقیم *mouqim*, ساکن *sakèn*, pr. t. *sakin*, متمکّن *moutèmèkkèn*, pr. t. *mutèmèkkin*.

Demeure, s. f., نشیمنگاه *nèchimèn-gah*, خانه *khanè*, a. منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, مسکن *mèskèn*, pl. مساکن *mèçakèn*, pr. t. *mèçakin*.

Demeurer, v. n., نشستن *nèchèstèn*, منزل کردن *mènzèl kèrdèn*, ساکن بودن *sakèn boudèn*; — rester, ماندن *mandèn*.

Demi, e, adj., نیم *nim*, a. نصف *nèsf*, pr. t. *nisf*; — deux heures et demie, دو ساعت ونیم *dou sa'èt-o-nim*; — demi-cercle, نیم دایره *nim daïrè*.

Démis, e, adj., disloqué, استخوانش دررفته *oustoukhan-èch dèr-rèftè*.

Démission, s. f., a. استعفا *èstè'èfa*, pr. t. *isti'fa*; — donner sa démission, استعفا کردن *èstè'èfa kèrdèn*.

Démissionnaire, adj., استعفا کرده *èstè'èfa kèrdè*.

Démocrate, s. m., a. طالب حکومت جمهوریّه *talèbé houkoumèté djoumhouriyè*, خواهان حکومت جمهوریّه *khahané houkoumèté djoumhouriyè*.

Démocratie, s. f., a. صورت حکومت جمهوريّه *sourètè houkoumètè djoumhouriyè.*

Démocratiquement, adv., از روی رسوم حکومت جمهوريّه *èz rouï rouçoumé houkoumètè djoumhouriyè.*

Demoiselle, s. f., دختر خانم *doukhtèr-khanoum.*

Démolir, v. a., پائين انداختن *payïn èndakhtèn*, خراب کردن *khèrab kèrdèn*; — démoli, e, خراب شده *khèrab choudè.*

Démolition, s. f. V. **Démolir**.

Démon, s. m., a. شيطان *chèitan*, pl. شياطين *chèyatïn*, ابليس *èblis*, pr. t. *iblis.*

Démonétisation, s. f., a. ازالۀ قيمت سکّه *èzalèyé qèimèté sèkkè*, pr. t. *izalèi qimèti sikkè.*

Démonétiser, v. a., ازاله کردن قيمت سکّه *èzalè kèrdèné qèimèté sèkkè*, رواج پوليرا منسوخ کردن *rèvadjé pouli-ra mènsoukh kèrdèn.*

Démoniaque, adj. des 2 g., a. جنّی *djènni.*

Démonstrateur, s. m., بيان کننده *bèyan kounèndè*, مدلّل کننده *moudèllèl kounèndè.*

Démonstratif, ive, adj., a. مثبت *mousbèt*; — argument démonstratif, a. برهان مثبت *bourhané mousbèt*, pr. t. *burhani musbit.*

Démonstration, s. f., a. برهان *bourhan*, pl. براهين *bèrahïn*, دليل *dèlil*, pl. دلايل *dèlayèl*, اثبات *èsbat*, pr. t. *isbat.*

Démonstrativement, adv., از روی دليل *èz rouï dèlil.*

Démonter, v. a., ôter quelqu'un de sa monture, از اسب پائين آوردن *èz èsp payïn âvourdèn*; — désassembler

les parties d'un tout, از هم پاشیدن *èz hèm pachidèn*, از هم شکافتن *èz hèm chèkaftèn*; — se démonter, از هم پاشیده شدن *èz hèm pachidè choudèn*; — démonté, e, از هم پاشیده *èz hèm pachidè.*

Démontrable, adj. des 2 g., a. ممکن الاثبات *moumkèn-oul-èsbat*, pr. t. *mumkïn-ul-isbat.*

Démontrer, v. a., مدلّل کردن *moudèllèl kèrdèn*, ثابت کردن *sabèt kèrdèn.*

Démoralisation, s. f., a. فساد اخلاق *fèçadé èhhlaq*, pr. t. *fèçadi akhlaq*, انفساد الاخلاق *ènfèçad-oul-èkhlaq*, pr. t. *ïnfiçad-ul-akhlaq.*

Démoraliser, v. a., فاسد کردن اخلاق *facèd kèrdèné èkhlaq*, a. افساد الاخلاق *èfsad-oul-èkhlaq.*

Démordre, v. n., quitter après avoir mordu, گزیده ول کردن *guèzidè vèl kèrdèn*; — se départir d'une opinion, دست کشیدن *dèst kèchidèn.*

Démunir, v. a., قلعه را از ذخیره خالی گذاشتن *qèl'è-ra èz zèkhirè khali gouzachtèn.*

Dénantir, v. a., امانت را پس گرفتن *èmanèt-ra pès guèrèftèn*; — se dénantir, امانت را از دست دادن *èmanèt-ra èz dèst dadèn.*

Dénatter, v. a., چیزی بافته را از هم وا کردن *tchizi baftè-ra èz hèm va-kèrdèn.*

Dénaturé, e, adj., از فطرت اصلی برگشته *èz fètrèté èsli bèr-guèchtè*, طور دیگر شده *toouré diguèr choudè*; — inhumain, بی مروّت *bi-mourouvvèt.*

Dénaturer, v. a., changer la nature, از فطرت اصلی برگردانیدن *èz fètrèté èsli bèr-guèrdanidèn*; — un fait

مادّەرا بصورت دیگر بیان کردن *maddè-ra bè-sourèté diguèr bèyan kèrdèn.*

Dendrite, s. m., سنگ شاجری *sèngué chèdjèri*, a. حاجر شاجری *hèdjèré chèdjèri*, pr. t. *hadjèri chèdjèri.*

Dénégation, s. f., a. انکار *ènkar*, pr. t. *ïnkiar.*

Déni, s. m., a. انکار *ènkar*, pr. t. *ïnkiar*, امتناع *èmtèna'*, pr. t. *imtina'.*

Déniaiser, v. a., هوشیار کردن *houchiar kèrdèn*, چشم کسیرا باز کردن *tchèchmé kèci-ra baz kèrdèn*; — déniaisé, e, هوشیار شده *houchiar choudè*, زیرك شده *zirèk choudè*, vulg. *zèrèng choudè.*

Dénicher, v. a., ôter du nid, از آشیانه برداشتن *èz âchianè bèr-dachtèn*; — trouver, découvrir, پیدا کردن *pèida kèrdèn.*

Denier, s. m., petite monnaie, پشیز *pèchiz*, دینار *dinar*; — toute somme d'argent, پول *poul.*

Dénier, v. a., refuser, دریغ داشتن *derigh dachtèn* (ou کردن *kèrdèn*); — nier. V. ce mot.

Dénigrement, s. m., بد گوئی *bèd-gouyi*, بدنامی *bèdnami.*

Dénigrer, v. a., بدنام کردن *bèd-nam kèrdèn.*

Dénombrement, s. m., شمار *choumar*, a. تعداد *tè'èdad*, pr. t. *tè'adad.*

Dénombrer, v. a., شمار کردن *choumar kèrdèn*, شمردن *choumourdèn*, تعداد کردن *tè'èdad kèrdèn*; — dénombré, e, شمرده شده *choumourdè choudè.*

Dénominateur, s. m., a. رقم معرّف الکسر *rèqèmé mou'èrrèf-oul-kèsr*, pr. t. *raqami mu'arrif-oul-kèsr.*

Dénominatif, ive, adj., a. معرّف الاسم *mou'èrrèf-oul-èsm*, pr. t. *mu'arrif-ul-ism.*

Dénomination, s. f., a. تسمية *tèsmiè.*

Dénommer, v. a., اسم کسی را (چیزی را) (ou) بردن *èsmé kèci-ra* (ou *tchizi-ra*) *bourdèn.*

Dénoncer, v. a., خبر دادن *khèbèr dadèn,* تقصیر کسی را فاش کردن *tèqsiré kèci-ra fach kèrdèn*; — déférer au magistrat, بحاکم خبر دادن *bè-hakèm khèbèr dadèn.*

Dénonciateur, trice, بحاکم خبر دهنده *bè-hakèm khèbèr dèhèndè,* فاش کننده *fach kounèndè.*

Dénonciation, s. f., déclaration publique, a. اعلان *è'èlan*; — délation, a. p. غمّازی *ghèmmazi,* a. غمز *ghèmz.*

Dénotation, s. f., a. اعلان بالاشارة *è'èlan bèl-ècharèt,* pr. t. *i'lan bil-icharèt.*

Dénoter, v. a., نشان دادن *nèchan dadèn,* دلالت کردن *dèlalèt kèrdèn.*

Dénouement, s. m., action de dénouer, وا کردن *va-kèrdèn,* گشودن *guechoudèn*; — issue, a. نتیجه *nètidjè.*

Dénouer, v. a., عقده گشادن *'euqdè gouchadèn,* وا کردن *va-kèrdèn,* باز کردن *baz kèrdèn*; — en parlant d'une affaire, مادّه را حلّ کردن *maddè-ra hèll kèrdèn*; — se dénouer, وا شدن *va-choudèn.*

Denrée, s. f., a. ذخیره *zèkhirè,* pl. ذخایر *zèkhayèr,* pr. t. *zakhaïr,* امتعه *èmtè'è,* pr. t. *èmti'a.*

Dense, adj. des 2 g., انبسته *èmbèstè,* a. مجسّم *moudjèssèm,* غلیظ *ghèliz,* pr. t. *ghaliz.*

Densité, s. f., انبستگی *èmbèstègui,* سفتی *sèfti,* a. غلظت *ghèlzèt,* pr. t. *ghilzèt.*

Dent, s. f., دندان *dèndan*, a. سنّ *sènn*, pr. t. *sinn*, pl. اسنان *èsnan*; — mal de dent, درد دندان *dèrdé dèndan*; — J'ai mal aux dents, دندانم درد میکند *dèndan-èm dèrd mikounèd.*

Dentaire, adj. des 2 g., متعلّق بدندان *moutè'èllèq bèdèndan.*

Dentale, (lettre), adj. f., a. حرف سنّی *hèrfé sènni*, pr. t. *harfi sènni.*

Denté, e, adj., دندان‌دار *dèndan-dar.*

Denteler, v. a., دندانه‌دار کردن *dèndanè-dar kèrdèn*; — dentelé, e, دندانه‌دار *dèndanè-dar*, دندانه دندانه *dèndanè-dèndanè.*

Dentelle, s. f., تور *tour*, برنجك *brèndjèk.*

Dentelure, s. f., دندانه سازی *dèndanè-sazi.*

Dentier, s. m., راستهٔ دندان مصنوعی *rastèyé dèndané mèsnou'i.*

Dentifrice, (poudre), گرد دندانزدا *guèrdé dèndanzèda.*

Dentiste, s. m., جرّاح دندان *djèrrahé dèndan.*

Dentition, s. f., در آمدن دندان *dèr-âmèdèné dèndan.*

Dénudation, s. f., برهنگی *bèrèhnègui.*

Dénuder, v. a., dépouiller des vêtements, برهنه کردن *bèrèhnè kèrdèn*; — ôter la peau, l'écorce, پوست کندن *poust kèndèn.*

Dénuer, v. a., محروم کردن *mèhroum kèrdèn*, بی چیز کردن *bi-tchiz kèrdèn*, عاری کردن *'âri kèrdèn*; — dénué, e, بی چیز *bi-tchiz*, a. عاری *'âri*, محروم *mèhroum.*

Dénuement, s. m., بی چیزی *bi-tchizi*, a. محرومیّت *mèh-roumiyèt.*

Dépaqueter, v. a., بوغچه را وا کردن *bouqtchè-ra va-kèrdèn.*

Dépareiller, v. a., از همدیگر جدا کردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn*, ناجور کردن *na-djour kèrdèn.*

Déparer, v. a., از زینت عاری کردن *èz zinèt 'âri kèrdèn.*

Départ, s. m., رفتن *rèftèn*, راه افتادن *rah ouftadèn*, a. عزیمت *'èzimèt*, pr. t. *'azimèt*; — après son départ, بعد از رفتنش *bè'èd èz rèftèn-èch.*

Département, s. m., division du royaume, a. ایالت *èyalèt*; — ministère, a. دایره *daïrè.*

Départir, v. a., distribuer, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*; — se départir, از دست دادن *èz dèst dadèn*, وا گذاشتن *va-gouzachtèn.*

Dépasser, v. a. ردّ شدن *rèdd choudèn*, گذشتن *gouzèchtèn*, پیش افتادن *pich ouftadèn*; — fig., dépasser les bornes, از حدّ گذشتن *èz hèdd gouzèchtèn.*

Dépêche, s. f., کاغذ دولتی *kaghèzé doouléti*; — particulière, کاغذ *kaghèz*, a. تحریرات *tahrirat*, مکتوب *mèktoub* pr. t. *maktoub*, pl. مکتوبات *mèktoubat*, pr. t. *maktoubat*, مراسله *mouracèlè*, pl. مراسلات *mouracèlat.*

Dépêcher, v. a., روانه کردن *rèvanè kèrdèn*, باستعجال فرستادن *bè-èstè'èdjal fèrèstadèn*; — se dépêcher, زود بودن *zoud boudèn*, تعاجیل کردن *tè'èdjil kerdèn.*

Dépeindre, v. a. بیان کردن *bèyan kèrdèn*, وصف کردن *vèsf kèrdèn*, تعریف کردن *tè'èrif kèrdèn*; — dépeint, e, وصف شده *vèsf choudè*, a. موصوف *moouçouf*, pr. t. *mèvsouf.*

Dépendance, s. f., زیر دستی *zir-dèsti*, فرمانبری *fèrmanbèri*, a. تبعیّت *tèbè'iyèt*, محکومیّت *mèhkoumiyèt*, pr. t. *mahkioumiyèt*; — se dit de ce qui fait partie d'une terre, d'une maison, a. متعلّقات *moutè'èllèqat*, pr. t. *mutè'alliqat*, مضافات *mouzafat*.

Dépendant, e, adj., زیردست *zir-dèst*, a. تابع *tabè'* pr. t. *tabi'*, محکوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*; — en parlant d'une terre, a. مضاف *mouzaf*, متعلّق *moutè'èllèq*, pr. t. *mutè'alliq*.

Dépendre, v. n., être sous l'autorité, زیر دست بودن *ziré dèst boudèn*, تابع بودن *tabè' boudèn*, محکوم بودن *mèhkoum boudèn*; — appartenir, منوط بودن *mènout boudèn*, متعلّق بودن *moutè'èllèq boudèn*; — de telle ou telle chose موقوف بودن *moouqouf boudèn*, بسته بودن *bèstè boudèn*.

Dépens, s. m. pl., a. خرج *khèrdj*, pr. t. *khardj*.

Dépense, s. f., خرج *khèrdj*, pr. t. *khardj*, a. مصروف *mèsrouf*, pr. t. *masrouf*, صرف *sèrf*, pr. t. *sarf*, مصرف *mèsrèf*, pr. t. *masraf*, pl. مصارف *mèçarèf*, pr. t. *maçarif*.

Dépenser, v. a., خرج کردن *khèrdj kèrdèn*.

Dépensier, ère, adj. خرج کننده *khèrdj kounèndè*, a. مسرف *mousrèf*, pr. t. *musrif*, خرّاج *khèrradj*, مبذّر *moubèzzèr*, pr. t. *mubèzzir*.

Déperdition, s. f., a. تضییع *tèzyi'*, pr. t. *tazyi'*, افنا *èfna*, pr. t. *ifna*.

Dépérir, v. n., ویران شدن *viran choudèn*, خراب شدن *khèrab choudèn*; — en parlant d'un malade, ضعیف شدن *zè'if choudèn*.

Dépérissement, s. m., خرابی *khèrabi*, a. انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam.*

Dépétrer, v. a., خلاص کردن *khèlas kèrdèn* ; — se dépétrer, خلاص شدن *khèlas choudèn.*

Dépeuplement, s. m., ویرانی *virani*, خرابی *khèrabi.*

Dépeupler, v. a., ویران کردن *viran kèrdèn*, خراب کردن *khèrab kèrdèn* ; — se dépeupler, ویران شدن *viran choudèn* ; — dépeuplé, e, ویران *viran.*

Dépiécer, v. a. V. **Démembrer.**

Dépilatif, ive, adj., ریزندهٔ مو *rizèndèyé mou.*

Dépilation, s. f., ریخته شدن مو *rikhtè choudèné mou.*

Dépilatoire, s. m., دوای ریزندهٔ مو *dèvaï rizèndèyé mou.*

Dépiler, v. a. موریزانیدن *mou rizanidèn*, مو در آوردن *mou dèr-âvourdèn* ; — dépilé, e, بی مو *bi-mou*, مو ریخته *mou rikhtè.*

Dépister, v. a., اثرشرا پیدا کردن *ècèr-èch-ra pèida kèrdèn.*

Dépit, s. m., colère, خشم *khèchm*, a. رغم *règhm*, pr. t. *raghm* ; — en dépit de, با وجود *ba voudjoud.*

Dépiter, v. a., بخشم آوردن *bè-khèchm âvourdèn*, رنجانیدن *rèndjanidèn* ; — dépité, e, رنجیده *rèndjidè.*

Déplacé, e, adj., ازجایش برداشته شده *èz djaï-èch bèrdachtè choudè* ; — au fig., بجا نیست *bè-dja nist*, نابجا *na-bè-dja*, ناشایسته *na-chayèstè.*

Déplacement, s. m., a. تبدیل مکان *tèbdilé mèkan*, pr. t. *tèbdili mèkian.*

Déplacer, v. a., ازجای خود برداشتن *èz djaï khoud bèrdachtèn* ; — se déplacer, ازجای خود برخاستن *èz djaï*

khoud bèr-khastèn; — partir en voyage سفر کردن *sè-fèr kèrdèn.*

Déplaire, v. n., پسند نیفتادن *pècènd nè-youftadèn*, ناپسند آمدن *na-pècènd âmèdèn*, نامقبول افتادن *na-mèq-boul ouftadèn*; — se déplaire, دلتنگ شدن *dèl-tèng choudèn*, خوش نیامدن *khoch nè-yamèdèn*, حظ نکردن *hèzz nè-kèrdèn*; — cela me déplait, از این خوشم نمیاید *èz ïn khoch-èm nè-miayèd.*

Déplaisance, s. f., عدم خوشی *'èdèmé khochi*, a. اباءت نفس *èba'èté nèfs*, pr. t. *iba'èti nèfs.*

Déplaisant, e, adj., ناخوش آیند *na-khoch-âyènd*, نادلپذیر *na-dèl-pèzir*, نامطبوع *na-mètbou'*, a. غیر مطبوع *ghèiré mètbou'*, pr. t. *ghaïri mètbou'.*

Déplaisir, s. m., دلتنگی *dèl-tèngui*, عدم خوشوقتی *'èdèmé khoch-vèqti*, a. انقباض القلب *ènqèbaz-oul-qèlb*, pr. t. *ïnqibaz-ul-qalb.*

Déplanter, v. a., کندن و جای دیگر کاشتن *kèndèn vè djaï diguèr kachtèn.*

Déplier, v. a., وا کردن *va-kèrdèn.*

Déplisser, v. a., دفع چین کردن *dèf'é tchïn kèrdèn.*

Déplorable, adj. des 2 g., افسوس انگیز *èfsous-ènguiz*, دلسوز *dèl-souz*; — il est dans un état déplorable, در حالتیست که دل آدم میسوزد *dèr halètist kè dèlé âdèm miçouzèd.*

Déplorablement, adv., بسیار بد *bèciar bèd.*

Déplorer, v. a., دلسوزی کردن *dèl-souzi kèrdèn*, غصه خوردن *ghoussè khourdèn*, افسوس خوردن *èfsous khourdèn.*

Déploiement, s. m., a. انبساط *ènbèçat*, pr. t. *ïnbiçat.*

Déployer, v. a., وا کردن *va-kèrdèn*, پهن کردن *pèhn kèrdèn*, گشادن *gouchadèn*, بسط کردن *bèst kèrdèn*; — déployé, e, وا شده *va-choudè*, a. مبسوط *mèbsout*.

Déplumer, v. a., پر کندن *pèr kèndèn*; — se déplumer, پر ریختن *pèr rikhtèn*, تولك کردن *toulèk kèrdèn*; — déplumé, e, پر ریخته *pèr rikhtè*, پرش ریخته *pèr-èch rikhtè*.

Dépolir, v. a., جلارا زایل کردن *djèla-ra zayèl kèrdèn*.

Dépopulariser, v. a., از اعتبار خلق انداختن *èz è'tèbaré khèlq èndakhtèn*; — se dépopulariser, از اعتبار خلق افتادن *èz è'tèbaré khèlq ouftadèn*.

Dépopulation, s. f., ویرانی *virani*.

Déportation, s. f., اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*, a. نفی *nèfi*.

Déportement, s. m., بد رفتاری *bèd-rèftari*, a. سوء حرکت *sou'é hèrèkèt*, pr. t. *sou'i harèkèt*.

Déporter, v. a., اخراج بلد کردن *èkhradjé bèlèd kèrdèn*, نفی کردن *nèfi kèrdèn*.

Déposant, e, adj. et s., شهادت دهنده *chèhadèt dèhèndè*.

Déposer, v. a., destituer, عزل کردن *'èzl kèrdèn*, معزول کردن *mè'èzoul kèrdèn*; — poser une chose, گذاشتن *gouzachtèn*; — confier quelque chose à quelqu'un, امانت گذاشتن *èmanèt gouzachtèn*, امانت دادن *èmanèt dadèn*; — v. n., déposer en justice, شهادت کردن *chèhadèt kèrdèn* (ou دادن *dadèn*); — en parlant d'un liquide, ته نشستن *tèh nèchèstèn*, ته نشینی کردن *tèh-nèchini kèrdèn*; — déposé, e, destitué, a. معزول *mè'èzoul*, pr. t. *ma'zoul*; — mis en dépôt, امانت گذاشته شده *èmanèt gouzachtè choudè*; — formant un dépôt,

تہ نشستہ *tèh-nèchèstè*, صاف شده *saf choudè*.

Dépositaire, s. des 2 g., امانتدار *èmanèt-dar*.

Déposition, s. f., destitution, a. عزل *'èzl*, pr. t. *'azl*; — d'un témoin گواهی *guèvahi*.

Déposséder, v. a., از يد تصرّف در آوردن *èz yèdé tècèrrouf dèr-âvourdèn*, از تصرّف محروم کردن *èz tècèrrouf mèhroum kèrdèn*; — dépossédé, e, از تصرّف محروم شده *èz tècèrrouf mèhroum choudè*.

Dépossession, s. f., ممنوعيّت از تصرّف *mèmnou'iyèt èz tècèrrouf*.

Dépôt, s. m., a. امانت *èmanèt*; — sédiment, درد *dourd*.

Dépouille, s. f., d'un animal, پوست کنده شده *pousté kèndè choudè*; — butin, a. غنيمت *ghènimèt*, pl. غنايم *ghènayèm*, pr. t. *ghanaïm*.

Dépouillement, s. m., برهنه کردن *bèrèhnè kèrdèn*.

Dépouiller, v. a., dévaliser, لخت کردن *loukht kèrdèn*, برهنه کردن *bèrèhnè kèrdèn*; — ôter la peau, پوست کندن *poust kèndèn*; — se dépouiller, لخت شدن *loukht choudèn*, برهنه شدن *bèrèhnè choudèn*; — dépouillé, e, (de ses vêtements), برهنه شده *bèrèhnè choudè*; — dont la peau est ôtée, پوست کنده *poust kèndè*.

Dépourvoir, v. a., بی ذخيره گذاشتن *bi-zèkhirè gouzachtèn*, از تدارك خالی کردن *èz tèdarèk* (vulg. pour *tèdarouk*) *khali kèrdèn*; — dépourvu, e, بی تدارك *bi-tèdarèk*, بی ذخيره *bi-zèkhirè*.

Dépravation, s. f., a. فساد الاخلاق *fèçad-oul-èkhlaq*, فساد اخلاق *fèçadé èkhlaq*, pr. t. *fèçadi akhlaq*.

Dépravé, e, adj., a. فاسد الاخلاق *facèd-oul-èkhlaq*, pr. t. *facid-ul-akhlaq*; — moeurs dépravées, a. اخلاق فاسده *èklaqé facèdè.*

Dépraver, v. a., تباه کردن *tèbah kèrdèn*, افساد کردن *èf-sad kèrdèn*, فاسد کردن *facèd kèrdèn.*

Déprécatif, ive, adj., a. دعائی *do'ayi*, pr. t. *dou'ayi.*

Déprécation, s. f., a. دعا *do'a*, pr. t. *dou'a.*

Dépréciation, s. f., en parlant de la valeur d'une chose, قیمت شکستن *qèimèt chèkèstèn*; — du mérite, کسر عظم *kèsré 'euzm*, a. تنقیص القدر *tènqis-oul-qèdr.*

Déprécier, v. a., قیمت را شکستن *qèimèt-ra chèkèstèn*, از قیمت انداختن *èz qèimèt èndakhtèn*; — en parlant du mérite, کسر عظم کردن *kèsré 'euzm kèrdèn.*

Déprédateur, trice, s., تاراج کننده *taradj kounèndè*, a. نهّاب *nèhhab.*

Déprédation, s. f., تاراج *taradj*, a. غارت *gharèt*, t. یغما *yèghma.*

Dépression, s. f., فشردگی *fechourdègui.*

Déprimer, v. a., فرو بردن *ferou bourdèn*; — fig., خوار کردن *khar kèrdèn*, ذلیل کردن *zèlil kèrdèn.*

Dépuceler, v. a., بکارت برداشتن *bèkarèt bèr·dachtèn.*

Depuis, prép., از *èz*; — depuis Paris jusqu'à la mer, از پاریس تا دریا *èz paris ta dèria*; — depuis trois jours, از سه روز پیش از این *èz sè rouz pich èz în*, سه روز پیش از این *sè rouz pich èz ïn.*

Dépuratif, ive, adj., پاك کننده خون *pak kounèndèyé khoun*, مصفّی الدم *moucèffi-oud-dèm*, pr. t. *mouçaffi-ud-dèm.*

Dépuration, s. f., پالودگی *paloudègui*, a. تصفیه *tèsfiè*.

Dépuratoire, adj. des 2 g., پاك كننده *pak kounèndè*, تصفیه كننده *tèsfiè kounèndè*, a. مصفّی *moucèffi*.

Dépurer, v. a., پالودن *paloudèn*; پالیدن *palidèn*, صاف كردن *saf kèrdèn*; — en parlant des métaux, خالص كردن *khalès kèrdèn*, قال گذاشتن *qal gouzachtèn*; — dépuré, e, صاف شده *saf choudè*; — en parlant des métaux, خالص شده *khalès choudè*.

Députation, s. f., مأموریت وكلا *mè'èmouriyèté voukèla*; — se dit aussi du corps des députés, گماشتگان *goumachtègan*, a. وكلا *voukèla*.

Députer, v. a., گماشتن *goumachtèn*, وكيل فرستادن *vèkil fèrèstadèn*.

Député, s. m., گماشته *goumachtè*, a. مبعوث *mèb'ous*, وكيل *vèkil*.

Déracinement, s. m., از بيخ كنده شدن *èz bikh kèndè choudèn*.

Déraciner, v. a., از بيخ كندن *èz bikh kèndèn*.

Déraison, s. f., بی عقلی *bi-'èqli*, a. خطای عقل *khètaï 'èql*, pr. t. *khataï 'aql*.

Déraisonnable, adj. des 2 g., بی عقل *bi-'èql*, بعقل نمیگنجد *bè-'èql nè-migoundjèd*, a. غیر معقول *ghèiré mè'èqoul*, pr. t. *ghaïri ma'qoul*.

Déraisonnablement, adv., از روی بی عقلی *èz rouï bi-'èqli*.

Déraisonner, v. n., از روی بی عقلی حرف زدن *èz rouï bi-èqli hèrf zèdèn*, سخن بی معنی گفتن *soukhèné bi-mè'èni goftèn*.

Dérangement, s. m., état des choses dérangées, پراکندگی *pèrakèndègui*, مغشوشی *mèghchouchi*, a. اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*; — incommodité, بی حالی *bi-hali*, اختلال مزاج *èkhtèlalé mèzadj*; — fig., action d'incommoder quelqu'un, زحمت افزائی *zèhmèt-èfzayi*, a. تصدیع *tèsdi'*, تعاجیز *tè'èdjiz*, pr. t. *ta'djiz*.

Déranger, v. a., ôter de sa place, از جای خود برداشتن *èz djaï khoud bèr-dachtèn*; — mettre en désordre, پراکنده کردن *pèrakèndè kèrdèn*, مغشوش کردن *mègh-chouch kèrdèn*, شلوق کردن *choulouq kèrdèn*; — incommoder quelqu'un, زحمت دادن *zèhmèt daden*, مزاحم شدن *mouzahèm choudèn*, مخلّ شدن *moukhèll choudèn*, مصدّع شدن *moucèddè' choudèn*.

Dérater, v. a., بی سپرز کردن *bi-soupourz kèrdèn*; — dératé, e, بی سپرز شده *bis-oupourz choudè*.

Derechef, adv., از نو *èz noou*, باز *baz*, دفعهٔ دیگر *dèf'èyé diguèr*, a. مجدّدًا *moudjèddèdèn*.

Déréglé, adj. des 2 g., بی نظم *bi-nèzm*, بی قاعده *bi-qa'èdè*; — dissolu, immoral, بی أدب *bi-èdèb*, مخالف حسن اخلاق *moukhalèfé heusné èkhlaq*.

Déréglement, s. m., بی نظمی *bi-nèzmi*, بی قاعدگی *bi-qa'èdègui*.

Dérégler, v. a., بی نظم کردن *bi-nèzm kèrdèn*, مغشوش کردن *mèghchouch kèrdèn*; — se dérégler, مغشوش شدن *mèghchouch choudèn*, خلل پذیرفتن *khèlèl pèzirèftèn*.

Dérider, v. a., دفع چین کردن *dèf'é tchïn kèrdèn*, دفع گره کردن *dèf'é guèrèh kèrdèn*; — se dérider, گره از جبین گشادن *guèrèh èz djèbïn gouchadèn*.

Dérision, s. f., ریشخندی rich-khèndi, a. تمسخر tèmès-khour استهزا èstèhza, pr. t. istihza.

Dérisoire, adj. des 2 g., a. هجو hèdjv.

Dérivation, s. f., a. اشتقاق èchtèqaq, pr. t. ichtiqaq.

Dérive, s. f., انحراف راه ènhèrafé rah.

Dérivé, s. m., a. اسم مشتق èsmé mouchtèqq, pr. t. ismi muchtaqq.

Dériver, v. n., s'éloigner du bord, از کنار دور شدن èz kènar dour choudèn; — tirer son origine, ناشی شدن nachi choudèn; — dérivé, e, از کنار دور شده èz kènar dour choudè; — qui a tiré son origine, ناشی شده nachi choudè, a. منشعب mounchè'èb.

Derme, s. m., پوست بدن pousté bèdèn, جلد بدن djeldé bèdèn.

Dermologie, s. f., بحث در باب جلد بدن bèhs dèr babé djèldé bèdèn.

Dernier, ère, adj., پسین pècïn, a. آخر âkhèr, pr. t. âkhir.

Dernièrement, adv., اندك مدّت پیش از این èndèk moud-dèt pich èz ïn.

Dérober, v. a., دزدیدن douzdidèn, سرقت کردن sèrqèt kèrdèn; — se dérober, مخفی رفتن mèkhfi rèftèn, در رفتن dèr rèftèn; — dérobé, e, دزدیده douzdidè, a. مسروق mèsrouq; — à la dérobée, پنهان pènhan, در خفیه dèr khoufiè, a. مخفیًّا mèkhfiyèn.

Dérogation, s. f., a. نقض nèqz, pr. t. naqz, نسخ nèskh, مخالفت moukhalèfèt.

Dérogatoire, adj. des 2 g., a. مخالف moukhalèf, pr. t. moukhalif, ناسخ nacèkh, pr. t. nacikh.

Dérogeant, e, adj., خلاف کننده *khèlaf kounèndè.*

Déroger, v. n., نقض کردن *nèqz kèrdèn*, خلاف حرکت کردن *khèlafé hèrèkèt kèrdèn.*

Déroidir, v. a., گسستن *gouçoustèn*, شل کردن *chol kèrdèn.*

Dérouiller, v. a., دفع کردن موریانه *dèf' kèrdèné mourianè*, در کردن موریانه *dèr-kèrdèné mourianè*; — se dérouiller, au fig., se polir, se façonner, زیرك شدن *zirèk choudèn*, vulg. *zèrèng choudèn*, تربیت یافتن *tèrbiyèt yaftèn.*

Dérouler, v. a., لوله وا کردن *loulè va-kèrdèn*; — étendre, بسط کردن *bèst kèrdèn*, وا کردن *va-kèrdèn.*

Déroute, s. f., پراکندگی *pèrakèndègui*, گریز *gouriz*, شکست *chèkèst*, a. انهزام *ènhèzam*, pr. t. *ïnhizam*; — mettre en déroute, پراکنده کردن *pèrakèndè kèrdèn.*

Dérouter, v. a., faire perdre la route, گمراه کردن *gomrah kèrdèn*, از راه در کردن *èz rah dèr-kèrdèn*; — déconcerter, پریشان کردن *pèrichan kèrdèn*; — se dérouter, s'égarer, راه را گم کردن *rah-ra gom kèrdèn*, از راه در شدن *èz rah dèr-choudèn* (ou بیرون آمدن *biroun âmèdèn*); — se déconcerter, پریشان شدن *pèrichan choudèn.*

Derrière, prép., پشت *poucht*, پس *pès*, پشت سر *pouchté sèr.*

Des, art. pl. contracté, pour de les. V. **De**; — s'emploie aussi pour plusieurs, quelques uns, a. بعضی *bè'èzi*; — il y a des hommes qui, بعضی ادمها هست که *bè'èzi âdèm-ha hèst kè.*

Dès, prép., depuis, از وقت *èz vèqt*, در *dèr*, از *èz*; — dès demain, از فردا *èz fèrda*; — dès mon arrivée, در ورود

من *dèr veroudé mèn*; — dès qu'il fut arrivé, در ورودش *dèr veroud-èch*, تا وارد شد *ta varèd choud.*

DÉSABUSER, v. a., از اشتباه بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun âvourdèn*; — se désabuser, از اشتباه بیرون آمدن *èz èchtèbah biroun âmèdèn*; — désabusé, e, از اشتباه بیرون آمده *èz èchtèbah biroun âmèdè.*

DÉSACCORD, s. m. بی اتّفاقی *bi-èttèfaqi*, a. عدم الاتّفاق *'èdèm-oul-èttèfaq*; — des instruments, بی آهنگی *bi-âhèngui.*

DÉSACCORDER, v. a., détruire l'accord d'un instrument, ناکوک کردن *na-kouk kèrdèn*, بی اهنگ کردن *bi-âhèng kèrdèn*; — désaccordé, e, ناکوک شده *na-kouk choudè.*

DÉSACCOUPLER, v. a., دو چیزرا از همدیگر جدا کردن *dou tchiz-ra èz hèm-diguèr djèda kèrdèn.*

DÉSACCOUTUMANCE, s. f., a. ترک عادت *tèrké 'âdèt*, pr. t. *tèrki âdèt.*

DÉSACCOUTUMER, v. a., عادترا ترک دادن *'âdèt-ra tèrk dadèn*; — se désaccoutumer, عادترا ترک کردن *'âdèt-ra tèrk kèrdèn.*

DÉSACHALANDER, v. a., خالی از مشتری کردن *khali èz mouchtèri kèrdèn.*

DÉSAFFAMER, v. a., از گرسنگی خلاص کردن *èz gourousnègui khèlas kèrdèn.*

DÉSAFFECTION, s. f., a. ترک محبّت *tèrkè mouhèbbèt*, pr. t. *tèrki mouhabbet.*

DÉSAFFECTIONNÉ, E, ترک محبّت کرده *tèrké mouhèbbètkèrdè.*

DÉSAFFECTIONNEMENT, s. m., a. رفع محبّت *rèf'é mouhèbbèt*, pr. t. *rèf'i mouhabbèt.*

Désaffectionner, v. a., بی محبّت کردن *bi-mouhèbbèt kèrdèn.*

Désagréable, adj. des 2 g., ناخوش آیند *na-khoch âyènd*; بی مزه *bi-mèzè.*

Désagréablement, adv., بطور بد *bè-toouré bèd*, بطور نامقبول *bè-toouré na-mèqboul.*

Désagréer, v. n., déplaire, پسند نشدن *pècènd nè-choudèn*, خوش نیامدن *khoch nèy-amèdèn*; — désagréé, e, پسند نشده *pècènd nè-choudè*, مقبول نیفتاده *mèqboul nèy-ouftadè.*

Désagrément, s. m., خاطرگرانی *khatèr-guèrani*, حالت نامرضیّه *halèté na-mèrziyè.*

Désajuster, v. a., از جا در آوردن *èz dja dèr-âvourdèn.*

Désaltérer, v. a., et **se désaltérer**, دفع تشنگی کردن *dèf'é tèchnègui kèrdèn*, دفع عطش کردن *dèf'é 'ètèch kèrdèn.*

Désancrer, v. n., لنگر کشیدن *lènguèr kèchidèn.*

Désappareiller, dépareiller, v. a., ناجور کردن *na-djour kèrdèn*; — terme de mar. بادبانهارا جمع کردن *badban-ha-ra djèm' kèrdèn.*

Désappointement, s. m., قطع امید *qèt'é eumid*, pr. t. *qat'i umid.*

Désappointer, v. a., نا امید کردن *na-eumid kèrdèn*, قطع امید کردن *qèt'é eumid kèrdèn.*

Désapprendre, v. a., یاد گرفتهرا فراموش کردن *yad guèrèf-tè-ra fèramouch kèrdèn.*

Désapprobateur, trice, s., a. مستقبح *moustèqbèh*, pr. t. *moustaqbih.*

Désapprobation, s. f., نپسندیدن *nè-pècèndidèn.*

Désappropriation, s. f., a. ترك ملکیّت *tèrké mèlkiyèt*, pr. t. *tèrki milkiyèt.*

Désapproprier, v. a., از تصرّف ملك محروم کردن *èz tècèrroufé mèlk mèhroum kèrdèn*, ملك کسی را ضبط کردن *mèlké kèci-ra zèbt kèrdèn.*

Désapprouver, v. a., پسند نکردن *pècènd nè-kèrdèn*, نپسندیدن *nè-pècèndidèn*, تقبیح کردن *tèqbih kèrdèn*; — désapprouvé, e, پسند نیفتاده *pècènd nèy-ouftadè* (ou نشده *nè-choudè*), نامقبول افتاده *na-mèqboul ouftadè.*

Désarçonner, v. a., از روی زین برانداختن *èz roui zïn bèrèndakhtèn.*

Désargenter, v. a., نقره را زایل کردن *nouqrè-ra zayèl kèrdèn.*

Désarmement, s. m., گرفتن اسلحه *guèrèftèné èslèhè.*

Désarmer, v. a., اسلحه از دست گرفتن *èslèhè èz dèst guèrèftèn*, از سلاح عاری کردن *èz sèlah 'âri kèrdèn*; — désarmé, e, بی سلاح مانده *bi-sèlah mandè.*

Désarroi, s. m., پراکندگی *pèrakèndègui*, پریشانی *pèrichani*, a. اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach.*

Désassembler, v. a., از همدیگر جدا کردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn.*

Désassortir, v. a., ناجور کردن *na-djour kèrdèn.*

Désastre, s. m., اسیب *âcib*, a. آفت *âfèt*, بلا *bèla*, مصیبت *moucibèt*, فلاکت *fèlakèt.*

Désastreusement, adv., a. بآفت *bè-afèt.*

Désastreux, euse, adj., آسیب انگیز *âcib-ènguiz*, مصیبت آمیز *moucibèt-âmiz.*

Désavantage, s. m., infériorité, کمی *kèmi*, پستی *pèsti*; — préjudice, زیان *zian*, a. ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*.

Désavantager, v. a., ضرر آوردن *zèrèr âvourdèn*, ضرر زدن *zèrèr zèdèn*, نقصان آوردن *nouqsan âvourdèn*, ضرر رسانیدن *zèrèr rèçanidèn*.

Désavantageusement, adv., بزیان *bè-zian*, بضرر *bè-zèrèr*.

Désavantageux, euse, adj., زیان آور *zian-âvèr*, a. مضرّ *mouzèrr*, pr. t. *mouzirr*.

Désaveu, s. m., a. انکار *ènkar*, pr. t. *inkiar*, حاشا *hacha*.

Désavouer, v. a., حاشا کردن *hacha kèrdèn*, انکار کردن *ènkar kèrdèn*.

Desceller, v. a., مهر برداشتن *meuhr bèr-dachtèn*.

Descendance, s. f., a. ذرّیّت *zourriyèt*, نسل *nèsl*, نسب *nècèb*, pl. انساب *ènsab*.

Descendants, s. m. pl., a. اخلاف *èkhlaf*, pr. t. *akhlaf*, اولاد *ooulad*, pr. t. *èvlad*.

Descendre, v. n., پائین آمدن *payïn âmèdèn*, سرازیر شدن *sèr-a-zir choudèn*, فرود آمدن *feroud âmèdèn*, نازل شدن *nazèl choudèn*; — tirer son origine, منسوب بودن *mènsoub boudèn*.

Descente, s. f., نشیب *nèchib*, شیب *chib*, سرازیر *sèr-a-zir*, a. نزول *nezoul*.

Descriptif, ive, adj., a. وصفی *vèsfi*, pr. t. *vasfi*.

Description, s. f., گذارش *guèzarèch*, a. بیان *bèyan*, وصف *vèsf*, pr. t. *vasf*, تعریف *tè'èrif*, pr. t. *ta'rif*.

Désemballage, s. m., وا کردن بار *va-kèrdèné bar*.

Désemballer, v. a., بار گشادن *bar gouchadèn*, بار وا کردن *bar va-kèrdèn*.

DÉSEMBARQUEMENT, s. m., اخراج از کشتی *èkhradj èz kèchti.*

DÉSEMBARQUER, v. a., از کشتی بیرون آوردن *èz kèchti biroun âvourdèn.*

DÉSEMBOURBER, v. a., از گل در آوردن *èz guèl dèr-âvourdèn.*

DÉSEMPARER, v. a. et n., abandonner le lieu où l'on est, ترك محلّ کردن *tèrké mèhèll kèrdèn*; — un navire, v. a., اسباب کشتی‌را برداشتن *èsbabé kèchti-ra bèr-dachtèn.*

DÉSEMPESER, v. a., آهاررا زایل کردن *âhar-ra zayèl kèrdèn.*

DÉSEMPLIR, v. a., خالی کردن *khali kèrdèn*; — v. n., devenir moins plein, کم شدن *kièm choudèn*, کاستن *kastèn.*

DÉSEMPRISONNER, v. a., از زندان بیرون آوردن *èz zèndan biroun âvourdèn*, از زندان خلاص کردن *èz zèndan khèlas kèrdèn.*

DÉSENCHAÎNER, v. a., از زنجیر خلاص کردن *èz zèndjir khèlas kèrdèn.*

DÉSENCHANTEMENT, s. m., a. دفع سحر *dèf'é sèhr*, pr. t. *dèf'i sihr.*

DÉSENCHANTER, v. a., دفع سحر کردن *dèf'é sèhr kèrdèn.*

DÉSENCLOUER, v. a, میخ در آوردن *mikh dèr-âvourdèn.*

DÉSENFLER, v. a., دفع اماس کردن *dèf'é âmas kèrdèn*; — v. n., کم شدن آماس *kièm choudèné âmas*, دفع شدن آماس *dèf' choudèné âmas*; — désenflé, e, آماس دفع شده *âmas dèf' choudè.*

DÉSENFLURE, s. f., دفع آماس *dèf'é âmas.*

DÉSENFUMER, v. a., دفع دود کردن *dèf'é doud kèrdèn.*

DÉSENIVREMENT, s. m., دفع مستی *dèf'é mèsti.*

Désenivrer, v. a., دفع مستی کردن *dèf'é mèsti kèrdèn.*

Désenlacer, v. a., از کمند رهانیدن *èz kèmènd rèha-nidèn.*

Désennuyer, v. a., et **se désennuyer**, دفع ملال کردن *dèf'é mèlal kèrdèn*, رفع دلتنگی کردن *rèf'é dèl-tèngui kèrdèn.*

Désenrayer, v. a., موانع گردش چرخرا دفع کردن *mèvanè'é guèrdèché tchèrkh-ra dèf' kèrdèn.*

Désenrhumer, v. a., دفع زکام کردن *dèf'é zoukkam kèrdèn.*

Désenrôler, v. a., اسامیرا محو کردن *èçami-ra mèhv kèrdèn.*

Désenrouer, v. a., گرفتگی صدارا دفع کردن *guèrèftèguii sèda-ra dèf' kèrdèn.*

Désensevelir, v. a., کفنرا برداشتن *kèfèn-ra bèr-dachtèn.*

Désensorceler, v. a., دفع سحر کردن *dèf'é sèhr kèrdèn.*

Désensorcellement, s. m., a. دفع سحر *dèf'é sèhr*, pr. t. *dèf'i sihr.*

Désentraver, v. a., پابند اسبرا باز کردن *pa-bèndé èsp-ra baz-kèrdèn* (ou وا کردن *va-kèrdèn*).

Désenvenimer, v. a., دفع زهر کردن *dèf'é zèhr kèrdèn.*

Désert, s. m., هامون *hamoun*, a. وادی *vadi*, بادیه *badiè*, صحرا *sèhra*, pr. t. *sahra*, بریّه *bèrriyè.*

Désert, e, adj., خالی از آبادانی *khali èz âbadani*, غیر آباد *ghèiré âbad*, a. غیر معمور *ghèiré mè'èmour*, pr. t. *ghaïri ma'mour.*

Déserter, v. n., ترك وطن کردن *tèrké vètèn kèrdèn*, جلای وطن کردن *djèlaï vètèn kèrdèn*; — se dit aussi des

soldats qui abandonnent leur poste, گریختن *gou-rikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*.

Déserteur, s. m., فراری *fèrari*, سرباز فراری *sèr-bazé fèrari*.

Désertion, s. f., گریز *gouriz*, a. *fèrar*, pr. t. *firar*.

Désespérant, e, adj., موجب ناامیدی *mooudjèbé na-eumidi*.

Désespéré, e, adj., بی امید *bi-eumid*, ناامید *na-eumid*, قطع امید شده *qèt'é eumid choudè*, a. مأیوس *mè'èyous*.

Désespérément, adv., بناامیدی *bè-na-eumidi*.

Désespérer, v. n., بی امید شدن *bi-eumid choudèn*, ناامید شدن *na-eumid choudèn*, قطع امید شدن *qèt'é eumid choudèn*, مأیوس شدن *mè'èyous choudèn*; — v. a. ناامید کردن *na-eumid kèrdèn*, مأیوس کردن *mè'è-yous kèrdèn*.

Désespoir, s. m., ناامیدی *na-eumidi*, a. یأس *yè'ès*, pr. t. *yès*.

Déshabillé, s. m., رخت شب *rèkhté chèb*.

Déshabiller, v. a., رخت کسی‌را کندن *rèkhté kèci-ra kèndèn*, برهنه کردن *bèrèhnè kèrdèn*, لخت کردن *loukht kèrdèn*; — se déshabiller, رخت خودرا کندن *rèkhté khoud-ra kèndèn*, برهنه شدن *bèrèhnè choudèn*, لخت شدن *loukht choudèn*; — déshabillé, e, رخت کنده *rèkht kèndè*, برهنه شده *bèrèhnè choudè*.

Déshabituer, v. a., ترك عادت دادن *tèrké 'âdèt dadèn*, از عادت باز داشتن *èz 'âdèt baz-dachtèn*; — se déshabi-tuer, ترك عادت كردن *tèrké 'âdèt kèrdèn*; — déshabitué, e, ترك عادت كرده *tèrké 'âdèt kèrdè*.

Déshérence, s. f., حقّ دیوان بر ترکهٔ میّت بی وارث *hèqqé divan bèr tèrèkèyé mèiyité bi-varès*.

Déshériter, v. a., از وراثت محروم کردن *èz vèracèt mèhroum kèrdèn.*

Déshonnête, adj. des 2 g., بی حیا *bi-hèya*, بی ادب *bi-èdèb.*

Déshonnêtement, adv., بی ادبانه *bi-èdèbanè.*

Déshonnêteté, s. f., بی حیائی *bi-hèyayi*, بی ادبی *bi-èdèbi.*

Déshonneur, s. m., ننگ *nèng*, بدنامی *bèd-nami*, رسوائی *rèsvayi*, a. شین *chïn*, رذالت *rèzalèt.*

Déshonorant, e, adj., بدنام کننده *bèd-nam kounèndè*, a. موجب کسر ناموس *mooudjèbé kèsré namous*, pr. t. *moudjibi kèsri namous.*

Déshonorer, v. a., بدنام کردن *bèd-nam kèrdèn*, رسوا کردن *rousva kèrdèn*, مفتضح کردن *mouftèzèh kèrdèn*, هتك عرض و ناموس کردن *hètké èrz-o-namous kèrdèn*; — déshonoré, e, بدنام شده *bèd-nam choudè*, رسوا شده *rousva choudè*, a. مفتضح *mouftèzèh*, pr. t. *muftèzih.*

Désignatif, ive, adj., a. مبیّن *moubèiyèn*, pr. t. *mubèiyïn.*

Désignation, s. f., نشان *nèchan*, a. وصف *vèsf*, pr. t. *vasf*, اشاره *èchare*, pr. t. *icharè*; — nomination, destination expresse, a. تعیین *tè'èyïn*, pr. t. *ta'yïn.*

Désigner, v. a., اشاره کردن *èchare kèrdèn*, نشان دادن *nèchan dadèn*; — fixer, مشخّص کردن *mouchèkhkhès kèrdèn*, معیّن کردن *mou'èiyèn kèrdèn*; — désigné, e, تعیین شده *tè'èyïn choudè.*

Désincorporer, v. a., افراز کردن *èfraz kèrdèn*, جدا کردن *djèda kèrdèn.*

Désinence, s. f., آخر كلمه *âkhèré kèlèmè.*

Désinfatuer, v. a., دفع مفتونيّت كردن *dèf'é mèftouniyèt kèrdèn.*

Désinfectant, e, adj., a. دافع عفونت *dafè'é 'oufounèt*, pr. t. *dafi'i 'oufounèt.*

Désinfecter, v. a., دفع عفونت كردن *dèf'é 'oufounèt kèrdèn*; — désinfecté, e, عفونتش دفع شده *'oufounet-èch dèf' choudè.*

Désinfection, s. f. a., دفع عفونت *dèf'é 'oufounèt*, pr. t. *dèf'i 'oufounèt.*

Désintéressé, e, adj., بى غرض *bi-ghèrèz*, pr. t. *bi-gharaz.*

Désintéressement, s. m., بى غرضى *bi-ghèrèzi*, a. عدم غرض *'èdèmé ghèrèz*, pr. t. *'adèmi gharaz.*

Désintéresser, v. a., تضمين كردن *tèzmïn kèrdèn*, راضى كردن *razi kèrdèn.*

Désinviter, v. a., فسخ دعوت كردن *fèskhé dè'èvèt kèrdèn.*

Désir, s. m., آرزو *ârzou*, آرزومندى *arzoumèndi*, خواهش *khahèch*, a. هوس *hèvès*, اشتياق *èchtiaq*, pr. t. *ichtiaq*, مرام *mèram.*

Désirable, adj. des 2 g., لايق آرزو كردن *layèqé ârzou kèrdèn.*

Désirer, v. a., آرزو كردن *ârzou kèrdèn*, اشتياق داشتن *èchtiaq dachtèn*, مشتاق بودن *mouchtaq boudèn*, ميل داشتن *meil dachtèn*; — que désirez-vous? بچه اشتياق داريد *bè-tchè èchtiaq darid*, چه ميل داريد *tchè mèil darid*, بچه ميل داريد *bè-tchè mèil darid*; — désiré, e, آرزو شده *ârzou choudè.*

Désireux, euse, adj., آرزومند *ârzoumènd*, خواهشمند *khahèchmènd*, a. مشتاق *mouchtaq*.

Désistement, s. m., دست کشیدن *dèst kèchidèn*, a. فراغ *fèragh*, فراغت *fèraghèt*.

Désister (Se), v. pr., دست کشیدن *dèst kèchidèn*, وا گذاشتن *va-gouzachtèn*, فراغت کردن *fèraghèt kèrdèn*.

Dés lors, adv., آن وقت *ôn vèqt*, از آن وقت *èz ôn vèqt*.

Désobéir, v. n., اطاعت نکردن *èta'èt nè-kèrden*, تمرّد کردن *tèmèrroud kèrdèn*, سرکشی کردن *sèr-kèchi kèrdèn*.

Désobéissance, s. f., گردن کشی *guèrdèn-kèchi*, سرکشی *sèr-kèchi*, a. تمرّد *tèmèrroud*.

Désobéissant, e, adj., سرکش *sèr-kèch*, بی اطاعت *bi-èta'èt* a. متمرّد *moutèmèrrèd*, pr. t. *mutèmèrrid*.

Désobligeamment, adv., بی رعایت خاطر *bi-rè'âyèté khatèr*, بخاطر شکنی *bè-khatèr-chèkèni*, نامهربانه *na-mèhrèbanè*, a. بلا رعایت خاطر *bè-la rè'âyèté khatèr*, pr. t. *bi-la ri'âyèti khatir*.

Désobligeance, s. f., خاطر شکنی *khatèr-chèkèni*, عدم مهربانی *'èdèmé mèhrèbani*, عدم خاطرپروری *'èdèmé khatèr-pèrvèri*, a. عدم رعایت خاطر *'èdèmé rè'âyèté khatèr*, pr. t. *'adèmi ri'âyèti khatir*.

Désobligeant, e, adj., خاطر شکن *khatèr-chèkèn*, دلشکن *dèl-chèkèn*, نامهربان *na-mèhrèban*.

Désobliger, v. a., خاطر شکستن *khatèr chèkèstèn*, نامهربانی کردن *na-mèhrèbani kèrdèn*.

Désobstructif, ive, adj., گشاینده *gouchayèndè*, a. مفتّح السدد *moufèttèh-ous-sèdèd*.

Désobstruer, v. a., وا کردن *va-kèrdèn*, سدّ گشادن *sèdd gouchadèn.*

Désoccupation, s. f., بی کاری *bi-kari*, آوارگی *âvarègui.*

Désoccupé, e, adj., بی کار *bi-kar*, بی کاره *bi-karè*, آواره *âvarè.*

Désoeuvré, e, adj. V. **Désoccupé.**

Désoeuvrement, s. m., V. **Désoccupation.**

Désolant, e, adj., اندوه انگیز *èndouh-ènguiz*, تکدّر انگیز *tèkèddour-ènguiz*, تاسّه افزا *tassè-èfza.*

Désolation, s. f., ruine entière, ویرانی *virani*, خرابی *khèrabi*, a. اندراس *èndèras*, pr. t. *ïndiras*; — extrême affliction, درد *dèrd*, تاسّه *tassè*, اندوه *èndouh*, a. غصّه *ghoussè*, غم *ghèm*, pr. t. *gham*, الم *èlèm.*

Désolé, e, adj., ruiné, ویران *viran*, a. خراب *khèrab*, pr. t. *kharab*; — affligé, اندوهناك *èndouhnak.*

Désoler, v. a., ravager, ویران کردن *viran kèrdèn*, خراب کردن *khèrab kèrdèn*, منهدم کردن *mounhèdèm kèrdèn*; — causer un grande affliction, غمناك کردن *ghèmnak kèrdèn*, باعث غم واندوه شدن *ba'ècé ghèm vè èndouh choudèn*, مکدّر کردن *moukèddèr kèrdèn*; — se désoler, غصه خوردن *ghoussè khourdèn.*

Désopilatif, ive, adj. V. **Désobstructif.**

Désopilation, s. f.; V. **Désobstruction.**

Désopiler, v. a. V. **désobstruer**; fig., la rate, faire rire, خنداندن *khèndandèn.*

Désordonné, e, adj., بی رابطه *bi-rabètè.*

Désordonnément, adv., به بی نظمی *bè-bi-nèzmi*, به بی رابطه, *bè-bi-rabètè.*

Désordre, s. m., پریشانی *pèrichani*, شلوق *choulouq*, بی نظمی *bi-nèzmi*, a. اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ighti-chach*, اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*; — en désordre, پریشان *pèrichan*, پراکنده *pèrakèndè*, a. مغشوش *mèghchouch*, pr. t. *maghchouch*.

Désorganisateur, trice, s., مغشوش کننده *mèghchouch kounèndè*.

Désorganisation, s. f., بهمزدگی نظم و ترتیب *bè-hèm-zèdè-guii nèzm-o-tèrtib*.

Désorganiser, v. a., از رشتهٔ نظم ور انداختن *èz rèchtèyé nèzm vèr-èndakhtèn*, مغشوش کردن *mèghchouch kèr-dèn*; — désorganisé, e, از رشتهٔ نظم ور افتاده *èz rèchtèyé nèzm vèr-ouftadè*.

Désorienter, v. a., از قبله منحرف گردانیدن *èz qèblè mounhèrèf guèrdanidèn*: — fig., پریشان کردن *pèri-chan kèrdèn*, مشوّش کردن *mouchèvvèch kèrdèn*.

Désormais, adv., از این به بعد *èz ïn bè-bè'èd*, پس از این *pès èz ïn*, بعد از این *bè'èd èz ïn*, a. فیما بعد *fi-ma bè'èd*.

Désossement, s. m., اخراج استخوان *èkhradjé oustou-khan*.

Désosser, v. a., استخوان در آوردن *oustoukhan dèr-âvourdèn*.

Despote, s. m., خودسر *khoud-sèr*, خود رأی *khoud rè'i*.

Despotique, adj. des 2 g., a. مستقلّ *moustèqèll*, مستبدّ *moustèbèdd*, pr. t. *mustabidd*.

Despotiquement, adv., بخود رائی *bè-khoud-rè'yi*.

Despotisme, s. m., pouvoir absolu, خود سری *khoud-sèri*, خود رائی *khoud-rè'yi*, حکومت برأی خود *houkoumèté*

bè-rè'i khoud; — fig., autorité qu'on s'arroge, زبر دستی *zè-bèr-dèsti*, a. تسلّط *tècèllout*, تفوّق *tèfèvvouq*.

Dessaisir (Se), v. pr., از دست دادن *èz dèst dadèn*.

Dessaler, v. a., نمکرا گرفتن *nèmèk-ra guèrèftèn*, دفع شوری کردن *dèf'é chouri kèrdèn*; — dessalé, e, نمکش در رفته *nèmèk-èch dèr-rèftè*.

Dessangler, v. a., تسمهٔ زین گشادن *tèsmèyé zïn gouchadèn*.

Desséchant, e, adj., خشکاننده *khochkanèndè*.

Dessèchement, s. m., خشک شدن *khochk choudèn*, خشکیدن *khochkidèn*, a. تجفیف *tèdjfif*.

Dessécher, v. a., خشک کردن *khochk kèrdèn*, خشکاندن *khochkandèn*, خشکانیدن *khochkanidèn*; — se dessécher, خشک شدن *khochk choudèn*; — desséché, e, خشک شده *khochk choudè*, خشک *khochk*.

Dessein, s. m., a., نیّت *niyèt*, قصد *qèsd* pr. t. *qast*, مقصود *mèqsoud*, مرام *mèram*, مراد *mourad*, اراده *èradè* pr. t. *iradè*; — à dessein, a. قصداً *qèsdèn*, pr. t. *qastèn*, عمداً *'èmdèn*, مخصوص *mèkhçous*, pr. t. *makhçous*.

Desseller, v. a., زین اسب برداشتن *ziné èsp bèr-dachtèn*.

Desserrer, v. a., گشادن *gouchadèn*, سست کردن *soust kèrdèn*.

Dessert, s. m., دندانمز *dèndan-mèz*, میوه خوری *mivè-khouri*.

Desserte, s. f., زیادتی خوراک *ziadètii khourak*, پس ماندهٔ خوراک *pès-mandèyé khourak*.

Dessertir, v. a., پیاده کردن *piadè kèrdèn*.

Desservant, s. m., a. نایب *nayèb*, pr. t. *nayib*.

Desservir, v. a., faire le service d'une cure, نیابت کردن *nèyabèt kèrdèn*; — desservir, ôter les mets, خوراکرا از سفره بر داشتن *khourak-ra èz soufrè bèr-dachtèn*, سفرهرا بر چیدن *soufrè-ra bèr-tchidèn*; — rendre un mauvais service, بدی کردن *bèdi kèrdèn*, بدی گفتن *bèdi goftèn*.

Dessiccatif, ive, adj., خشکاننده *khochkanèndè*, a. میبّس *mouyèbbès*.

Dessiccation, s. f. V. **Desséchement**.

Dessiller, v. a., چشم باز کردن *tchèchm baz-kèrdèn*; — les yeux, fig., détromper, از اشتباه بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun âvourdèn*.

Dessin, s. m., objet dessiné, نگار *nègar*, a. صورت *sourèt*, تصویر *tèsvir*, pl. تصاویر *tèçavir*, نقش *nèqch*, رسم *rèsm*; — esquisse, نیرنگ *nèirèng*; — l'art du dessin, a. p. نقّاشی *nèqqachi*.

Dessinateur, s. m., نگارنده *nègarèndè*, a. نقّاش *nèqqach*, pr. t. *naqqach*, رسّام *rèssam*, مصوّر *moucèvvèr*, pr. t. *mouçavvir*.

Dessiner, v. a., صورت کشیدن *sourèt kèchidèn*, نقّاشی کردن *nèqqachi kèrdèn*.

Dessouder, v. a., لهمرا دفع کردن *lèhèm-ra dèf' kèrdèn*.

Dessouler, دفع مستی کردن *dèf'é mèsti kèrdèn*.

Dessous, adv., زیر *zir*, در زیر *dèr zir*, a. تحت *tèht*, pr. t. *taht*; — au dessous de nous, زیر ما *ziré ma*; — par dessous, از زیر *èz zir*; — avoir le dessous, مغلوب شدن *mèghloub choudèn*.

Dessus, adv., روی *rouï*, بالا *bala*, a. فوق *foouq*, pr. t. *fèvq*;

— au dessus de la table, بالای میز *balaï miz*; — là dessus, روی این *rouï ïn*; — par dessus tout, از همه بیشتر *èz hèmè bichtèr*, از همه چیز بیشتر *èz hèmè tchiz bichtèr*; — au dessus, بالا *bala*, a. فوق *foouq*, pr. t. *fèvq*; — avoir le dessus, از پیش بردن *èz pich bourdèn*, فایق آمدن *fayèq'âmèdèn*.

Destin, s. m., a. تقدیر *tèqdir*, pr. t. *taqtir*, قضاوقدر *qèza-o-qèdèr*, pr. t. *qaza-u-qadèr*, قدر *qèdèr*, pr. t. *qadèr*, قسمت *qèsmèt*, pr. t. *qismèt*, نصیب *nècib*, pr. t. *nacib*.

Destinée, s. f. V. **Destin**.

Destination, s. f., a. تعیین *tè'èyïn*, pr. t. *ta'yïn*; — lieu où l'on est appelé pour remplir quelque fonction, a. محلّ مأموریّت *mèhèllé mè'èmouriyèt*, pr. t. *mahalli mè'mouriyèt*.

Destiner, v. a., معیّن کردن *mouèiyèn kèrdèn*, مقرّر داشتن *mouqèrrèr dachtèn*; — destiné, e, تعیین شده *tè'èyïn choudè*.

Destituable, adj. des 2 g., عزل پذیر *'èzl-pèzir*.

Destitué, e, adj., معزول شده *mè'èzoul choudè*.

Destituer, v. a., معزول کردن *mè'èzoul kèrdèn*, عزل کردن *'èzl kèrdèn*.

Destitution, s. f., معزولی *mè'èzouli*, a. عزل *'èzl*, pr. t. *'azl*.

Destructeur, s. m., خراب کننده *khèrab hounèndè*, a. مخرّب *moukhèrrèb*, pr. t. *moukharrib*, هادم *hadèm*, pr. t. *hadim*.

Destructibilité, s. f, a. انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam*, انفساد *ènfèçad*, pr. t. *ïnfiçad*.

Destructif, ive, باعث خرابی *ba'ècé khèrabi.*

Destruction, s. f., ویرانی *virani*, خرابی *khèrabi*, a. انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam.*

Désuétude, s. f., ترك عمل *tèrké 'èmèl*; — tomber en désuétude, از عمل افتادن *èz 'èmèl ouftadèn*, غیر معمول شدن *ghèiré mè'èmoul choudèn.*

Désunion, s. f., جدائی *djèdayi*, عدم اتّفاق *'èdèmé èttèfaq*, a. نفاق *nèfaq*, pr. t. *nifaq.*

Désunir, v. a., از همدیگر جدا کردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn*, متفرّق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*; — se désunir, از همدیگر جدا شدن *èz hèm-diguèr djèda choudèn*; — désuni, e, از همدیگر جدا شده *èz hèm-diguèr djèda choudè.*

Détachement, s. m., روگردانی *rou-guèrdani*, a. قطع علایق *qèt'é 'èlayèq*, pr. t. *qat'i 'alaïq*; — se dit d'une troupe de soldats, دستهٔ سرباز *dèstèyé sèr-baz.*

Détacher, v. a., délier, وا کردن بند *va-kèrdèné bènd*, گشادن بند *gouchadèné bènd*, باز کردن *baz-kèrdèn*; — enlever les taches, لکه پاك کردن *lèkè pak kèrdèn*; — en parlant des soldats que l'on détache d'un régiment, جدا کردن *djèda kèrdèn*; — se détacher, وا شدن *va-choudèn*; — il signifie aussi se séparer, جدا شدن *djèda choudèn.*

Détail, s. m., terme de commerce, vendre au détail, خرده فروشی کردن *khourdè-fourouchi kèrdèn*; — récit par le menu, a. تفصیل *tèfsil*, pr. t. *tafsil*, pl. تفصیلات *tèfsilat*, pr. t. *tafcilat*; — en détail, بتفصیل *bè-tèfsil*, a. مفصّلاً *moufèssèlèn*, pr. t. *mufassilèn.*

Détailler, v. a. vendre en détail. V. Détail; — expliquer, بتفصیل نقل کردن *bè-tèfsil nèql kèrdèn*, مفصّلاً بیان کردن *moufèssèlèn bèyan kèrdèn*; — couper en pièces, تکه تکه کردن *tikè tikè kèrdèn*, خرد کردن *khourd kèrdèn*; — détaillé, e, (récit, histoire) بتفصیل نقل شده *bè-tèfsil nèql choudè.*

Détailleur, ou détaillant, s. m., خرده فروش *khourdè ferouch.*

Détaler, v. a., بر چیدن *bèr tchidèn*; — v. n. زود زود رفتن *zoud zoud rèftèn.*

Déteindre, v. a., رنگ بردن *rèng bourdèn*, رنگ پراندن *rèng pèrandèn*; — v. n., پژمرده شدن رنگ *pèjmourdè choudèné rèng*, رفتن رنگ *rèftèné rèng*; — déteint, e, رنگش رفته *rènguèch rèftè.*

Dételer, v. a., اسب از کالسکه وا کردن *èsp èz kalèskè va kèrdèn.*

Détendre, v. a., سست کردن *soust kerdèn*, شل کردن *chol kèrdèn.*

Détenir, v. a., جبرًا نگاه داشتن *djèbrèn nègah dachtèn*, ضبط کردن *zèbt kèrdèn*; — en prison, زندانی کردن *zèndani kèrdèn*, حبس کردن *hèbs kèrdèn*; — détenu, e, زندانی *zèndani*, ضبط شده *zèbt choudè*, a. محبوس *mèhbous*, pr. t. *mahbous.*

Détente, s. f., p. t. فنر چقماق *fènèré tchaqmaq.*

Détenteur, trice, s., دارنده *darèndè*, نگاه دارنده *nègah darèndè.*

Détention, s. f., état de possession du détenteur, در دست داشتن *dèr dèst dachtèn*; — état d'une chose saisie,

a. ضبط *zèbt*, pr. t. *zabt*; — état de celui qui est detenu en prison, در حبس بودن *dèr hèbs boudèn*, a. محبوسيّت *mèhbouciyèt*.

Déterger, v. a., پاك كردن *pak kèrdèn*.

Détérioration, s. f., خرابى *khèrabi*.

Détériorer, v. a., خراب كردن *khèrab kèrdèn*, ضايع كردن *zayè' kèrdèn*; — se détériorer, خراب شدن *khèrab choudèn*; — détérioré, e, خراب شده *khèrab choudè*.

Déterminant, e, adj., قطع كننده *qèt' kounèndè*, a. قاطع *qatè'*, pr. t. *qati'*, فاصل *facèl*, pr. t. *facil*.

Déterminatif, ive, adj., terme de gram., مثبت معنى كلمه *mousbèté mè'ènii kèlèmè*, a. مثبت المعنى *mousbèt-oul-mè'èna*, pr. t. *musbit-ul-ma'na*.

Détermination, a. قرار قطعى *qèraré qèt'i*, pr. t. *qarari qat'i*, تصميم *tèsmim*.

Déterminé, e, adj., بى باك *bi-bak*, صاحب عزم *sahèbé 'èzm*, بى پروا *bi-pèrva*, a. جسور *djèçour*.

Déterminer, v. a., مقرّر داشتن *mouqèrrèr dachtèn*, قرار قطعى دادن *qèraré qèt'i dadèn*, قطع كردن *qèt' kèrdèn*; — v. n., et se déterminer, عزمرا جزم كردن *'èzm-ra djèzm kèrdèn*, مصمّم شدن *moussèmmèm choudèn*; — déterminé, e, مقرّر شده *mouqèrrèr choudè*, مصمّم شده *moussèmmèm choudè*.

Déterminément, adv., بطور قطعى *bè-tooure qèt'i*, a. قطعيًّا *qèt'iyèn*.

Déterrer, v. a., از قبر بيرون آوردن *èz qèbr biroun âvourdèn*; — fig., découvrir une chose qui était cachée, پيدا كردن *pèida kèrdèn*, بظهور رسانيدن *bè-zouhour*

rèçanidèn; — déterré, e, از قبر بیرون آورده شده *èz qèbr biroun âvourdè choudè.*

DÉTERSIF, IVE, پاك كننده *pak kounèndè*, a. منقّی *mounèqqi.*

DÉTESTABLE, adj. des 2 g., بسیار بد *bèçiar bèd*, اكراه انگیز *èkrah-ènguiz*, a. واجب الاستكراه *vadjèb-oul-èstèkrah*, pr. t. *vadjib-ul-istikrah.*

DÉTESTABLEMENT, adv., بطور بسیار بد *bè-tooùré bèciar bèd.*

DÉTESTER, v. a., بد آمدن *bèd âmèdèn*, اكراه كردن *èkrah kèrdèn*, نفرت كردن *nèfrèt kèrdèn.*

DÉTIRER, v. a., كشیده پهن كردن *kèchidè pèhn kèrdèn.*

DÉTISER, v. a., كندهارا از همدیگر جدا كردن *koundè-hara èz hèm-diguèr djèda kèrdèn.*

DÉTONATION, s. f., تراك *tèrak*, طراق *tèraq*, a. صدا *sèda*, pr. t. *sada*, احتدام *èhtèdam*, pr. t. *ihtidam.*

DÉTONER, v. n., تراك كردن *tèrak kèrdèn*, صدا كردن *sèda kèrdèn.*

DÉTONNER, v. n., آهنگرا از دست دادن *âhèng-ra èz dèst dadèn.*

DÉTORDRE, v. a., از هم وا كردن *èz hèm va kèrdèn*, گشادن *gouchadèn.*

DÉTORQUER, v. a., بمعنی دیگر بیان كردن *bè-mè'ènii diguèr bèyan kèrdèn*, معنی را برگردانیدن *mè'èni-ra bèr-guèrdanidèn.*

DÉTORS, SE, adj., نپیچیده *nè-pitchidè*, a. غیر مفتول *ghèiré mèftoul*, pr. t. *ghairi mèftoul.*

DÉTORTILLER, v. a., از هم وا كردن *èz hèm va kèrdèn*; — détortillé, e, از هم وا شده *èz hèm va choudè.*

Détour, s. m., پیچ *pitch*, پیچیدگی *pitchidègui*.

Détourner, v. a., برگردانیدن *bèr-guèrdanidèn*, از راه دور انداختن *èz rah dour èndakhtèn*; — dissuader, v. ce mot; — se détourner, برگشتن *bèr-guèchtèn*, انصراف کردن *ènsèraf kèrdèn*; — du chemin, از راه برگشتن *èz rah bèr-guèchtèn*; — détourné, e, پیچیده *pitchidè*, a. منصرف *mounsèrèf*.

Détraction, s. f., بدگوئی *bèd-gouyi*, a. غیبت *ghèibèt*, pr. t. *ghaïbèt*.

Détracter, v. a., بدگوئی کردن *bèd-gouyi kèrdèn*, غیبت کردن *ghèibèt kèrdèn*.

Détracteur, trice, s., بدگو *bèd-gou*, غیبت گو *ghèibèt-gou*.

Détraquer, v. a., en parlant d'un cheval, روش اسبرا زایل کردن *rèvèché èsp-ra zayèl kèrdèn*; — en parlant d'une machine, خراب کردن *khèrab kèrdèn*; — se détraquer, خراب شدن *khèrab choudèn*; — détraqué, e, خراب شده *khèrab choudè*.

Détrempe, s. f., رنگ خیسیده *rèngué khicidè*.

Détremper, v. a., خیسانیدن *khiçandèn*; — détrempé, e, خیسیده *khicidè*.

Détresse, تنگدستی *tèng-dèsti*, حالت سختی *halèté sèkhti*, بی چارگی *bi-tcharègui*, درماندگی *dèrmandègui*, a. کربت *kourbèt*.

Détriment, s. m., زیان *zian*, a. ضرر *zèrèr* pr. t. *zarar*, خسارت *khèçarèt*, pr. t. *khaçarèt*.

Détritus, s. m., تهنشین *tèh-nèchïn*, درد *dourd*, a. رسوب *rouçoub*.

Détroit, s. m., تنگنای دریا *tènguenaï dèria.*

Détromper, v. a., از اشتباه بیرون آوردن *èz èchtèbah biroun âvourdèn*, رفع اشتباه کردن *rèf'é èchtèbah kèrdèn* ; — se détromper, از اشتباه بیرون آمدن *èz èchtèbah biroun âmèdèn.*

Détrôner, v. a., از تخت سلطنت برانداختن *èz tèkhté sèltènèt bèr-èndakhtèn*, از تخت سلطنت فرود آوردن *èz tèkhté sèltènèt feroud âvourdèn.*

Détrousser, v. a., détacher ce qui était troussé, چیزی بلند کرده‌را پائین آوردن *tchizi boulènd kèrdè-ra payîn âvourdèn* ; — au fig., voler, dépouiller, لخت کردن *loukht kèrdèn.*

Détrousseur, s. m., دزد *douzd*, راهزن *rah-zèn*, لخت کننده *loukht kounèndè.*

Détruire, v. a., خراب کردن *khèrab kèrdèn*, منهدم کردن *mounhèdèm kèrdèn*, ویران کردن *viran kèrdèn* ; — se détruire, خراب شدن *khèrab choudèn*, ضایع شدن *zayè' choudèn* ; — détruit, e, خراب شده *khèrab choudè*, ویران *viran*, a. منهدم *mounhèdèm.*

Dette, s. f., وام *vam*, a. قرض *qèrz*, pr. t. *qarz*, pl. قروض *qourouz*, دین *dèin*, pl. دیون *douioun* ; — dette active, a. طلب *tèlèb*, مطلوب *mètloub*, pr. t. *matloub*, pl. مطلوبات *mètloubat*, pr. t. *matloubat.*

Deuil, s. m., مأتم *ma'tèm* ; — porter le deuil, رخت مأتم پوشیدن *rèkhté ma'tèm pouchidèn.*

Deux, adj. num., دو *dou.*

Deuxième, adj. des 2 g., دوم *douvoum*, دویم *douyoum*, a. ثانی *sani.*

Deuxièmement, adv., دومین *douvoumïn*, در ثانی *dèr sani*, a. ثانیًا *sanièn*.

Dévaliser, v. a., برهنه کردن *bèrèhnè kèrdèn*, لخت کردن *loukht kèrdèn*, غارت کردن *gharèt kèrdèn*.

Devancer, v. a., پیش افتادن *pich ouftaden*, رد شدن *rèdd choudèn*, گذشتن *gouzèchtèn*.

Devancier, e, s., پیشین *pichïn*, pl. پیشینیان *pichinian*, a. سلف *sèlèf*, pl. اسلاف *èslaf*.

Devant, prép., پیش *pich*, روبرو *rou-bè-rou*, پیش رو *piché rou*; — ôte-toi de devant moi, برو از پیش روی من *beroou èz piché rouï mèn*; — prendre le devant, پیش افتادن *pich ouftadèn*, جلو رفتن *djèloou rèftèn*; — aller au devant, باستقبال رفتن *bè-èstèqbal rèftèn*; — ci-devant, پیش از این *pich èz ïn*, a. سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq*.

Devanture, s. f., پیش رو *pich-rou*; — de boutique, پیش روی دکّان *pich-rouï doukkan*.

Dévastateur, trice, s., ویران کننده *viran kounèndè*, خراب کننده *khèrab kounèndè*, a. مخرّب *moukhèrrèb*, pr. t. *moukharrib*.

Dévastation, s. f., ویرانی *virani*, خرابی *khèrabi*, a. انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam*, خراب *khèrab*, pr. t. *kharab*.

Dévaster, v. a., ویران کردن *viran kèrdèn*, خراب کردن *khèrab kèrdèn*.

Développement, s. m., گشایش *gouchayèch*, a. انبساط *ènbèçat*, pr. t. *ïnbiçat*, بسط *bèst*.

Développer, v. a., وا کردن *va kèrdèn*, گشادن *gouchadèn*; — développer un paquet, بوغچه وا کردن *boughtchè*

va kèrdèn; — fig., بیان کردن *bèyan kèrdèn*, بسط کردن *bèst kèrdèn*, شرح کردن *chèrh kèrdèn*.

Devenir, v. n., شدن *choudèn*.

Dévergondage, s. m., بی حیائی *bi-hèyayi*, بی آزرمی *bi-âzèrmi*.

Dévergondé, e, adj., بی حیا *bi-hèya*, بی عار *bi-'âr*.

Dévergonder (Se), بی حیا شدن *bi-hèya choudèn*, بی عار شدن *bi-'âr choudèn*.

Dévernir, v. a., دفع جلا کردن *dèf'é djèla kèrdèn*, جلارا زایل کردن *djèla-ra zayèl kèrdèn*.

Déverrouiller, v. a., کلونرا برداشتن *kouloun-ra bèr-dachtèn*, پراوندرا کشیدن *pèravènd-ra kèchidèn*.

Devers, prép. de lieu, سوی *souï*, پیش *pich*; — par devers soi, در پیش خود *dèr piché khoud*.

Dévers, se, adj., qui n'est pas d'aplomb, کج *kèdj*.

Déversement, s. m., action de se pencher, کجی *kèdji*; — action de déverser les eaux, ریزش *rizèch*.

Déverser, v. n., incliner, کج شدن *kèdj choudèn*; — v. a. répandre, ریختن *rikhtèn*.

Déversoir, s. m., جای ریزش آب زاید *djaï rizèché âbé zayèd*.

Dévêtir (Se). V. Se Déshabiller.

Déviation, s. f., کجروی *kèdj-rèvi*, a. انحراف *ènhèraf*, pr. t. ïnhiraf, عدول *'oudoul*.

Dévider, v. a., ریسمان از دوك بچرخه پیچیدن *risman èz douk bè-tchèrkhè pitchidèn*, کلافه کردن *kèlafè kèrdèn*.

Dévideur, euse, s., ابریشم پیچ *èbrichoum-pitch*, پیچنده *pitchèndè*.

Dévidoir, s. m., چرخه *tcherkhè*, کلافه *kèlafè*.

Dévier, v. n., ou, se dévier, v. pron., از راه کج رفتن *èz rahé kèdj rèftèn*, انحراف کردن *ènhèraf kèrdèn*.

Devin, s. m., غیب دان *ghèib-dan*, غیب گو *ghèib-gou*, a. رمّال *rèmmal*.

Deviner, v. a., از غیب گفتن *èz ghèib goftèn*.

Devineresse, s. f. V. **Devin**.

Devineur, euse, s. V. **Devin**.

Devis, s. m., برآورد *bèr-âvourd*.

Dévisager, v. a., روی کسی‌را خراشیدن *rouï kèci-ra khèrachidèn*.

Devise, s. f., نقش رمز آمیز *nèqché rèmz-âmiz*, شکل رمز آمیز *chèklé rèmz-âmiz*.

Dévisser, v. a., پیچ‌را در آوردن *pitch-ra dèr-âvourdèn*.

Dévoiement, s. m., شکم‌روش *chèkèm-rèvèch*, a. اسهال *èçhal*, pr. t. *içhal*.

Dévoilement, s. m., روگشائی *rou-gouchayi*, رونمائی *rou-nemayi*, a. کشف *kèchf*, انکشاف *ènkèchaf*, pr. t. *ïnkichaf*.

Dévoiler, v. a., et, se dévoiler, برداشتن روبند *bèr-dachtèné rou-bènd* رو نمودن *rou nemoudèn*.

Devoir, s. m., a. لازمهٔ خدمت *lazèmèyé khèdmèt*, لازمهٔ ذمّت *lazèmèyé zèmmèt*, a. فرض *fèrz*, قرض *qèrz*, pr. t. *qarz* ; — c'est mon devoir, این لازمهٔ خدمت من است *ïn lazèmèyé khèdmèté mèn èst*, این قرض من است *ïn qèrzé mèn èst*.

Devoir, v. a., وام داشتن *vam dachtèn*, قرض داشتن *qèrz dachtèn*, قرضدار بودن *qèrz-dar boudèn*, مدیون بودن *mèdioun boudèn* ; — être obligé, واجب ذمّه بودن

vadjèbé zèmmè boudèn; — se dit pour marquer qu'il y a une raison pour qu'une chose soit, بایستن *bayèstèn*, لازم بودن *lazèm boudèn*, مجبور بودن *mèdjbour boudèn*; — il doit partir, باید برود *bayèd bè-rèvèd*, مجبور است برفتن *mèdjbour èst bè-rèftèn*.

Dévolu, s. m., a. ادّعا *èddè'â*, pr. t. *iddi'â*; — jeter son dévolu, ادّعا کردن *èddè'â kèrdèn*.

Dévolu, e, adj., افتاده *ouftadè*; — cela lui a été dévolu, این باسم او افتاده *ïn bè-èsmé ou ouftadè*, قسمت او شد *qèsmèté ou choud*.

Dévolution, s. f., a. انتقال بالاستحقاق *èntèqal bèl-èstèh-qaq*, pr. t. *ïntiqal bil-istihqaq*.

Dévorant, e, adj., درنده *dèrèndè*, a. مفترس *moufterès*, pr. t. *muftèris*.

Dévorer, v. a., sa proie, دریدن *dèridèn*; — manger avidement, بحرص خوردن *bè-hèrs khourdèn*.

Dévot, e, adj., پارسا *parsa*, دیندار *dïn-dar*, a. زاهد *zahèd*, pr. t. *zahid*, متدیّن *moutèdèiyèn*, pr. t. *mutèdèiyïn*, متعبّد *moutè'èbbèd*, pr. t. *mutè'abbid*.

Dévotement, adv., زاهدانه *zahèdanè*, پارسا گونه *parsa-gounè*, بتعبّد *bè-tè'ebboud*.

Dévotion, s. f., پارسائی *parsayi*, زاهدی *zahèdi*, a. تعبّد *tè'èbboud*, pr. t. *tè'abbud*.

Dévoué, e, adj., جان نثار *djan-nèçar*, اخلاص کش *èkh-las-kèch*, a. مخلص *moukhlès*, pr. t. *moukhlis*.

Dévouement, s. m., اخلاص کشی *èkhlas-kèchi*, جان نثاری *djan-nèçari*, a. تسلیمیّت *tèslimiyèt*, عبودیّت *'ouboudi-yèt*, اخلاص *èkhlas*, pr. t. *ikhlas*.

Dévouer, v. a., consacrer, وقف كردن *vèqf kèrdèn* ; — se dévouer, عنان اختيار تسليم كردن *'ènané èkhtiar tèslim kèrdèn*, جان فدا كردن *djan fèda kèrdèn.*

Dévoyer, v. a., détourner du chemin, از راه دور انداختن *èz rah dour èndakhtèn*, گمراه كردن *gom-rah kèrdèn* ; — causer la diarrhée, اسهال آوردن *èçhal âvourdèn* ; — dévoyé, e, از راه دور افتاده *èz rah dour ouftadè.*

Dextérité, s. f., جلد دستى *djèld-dèsti*, چيره دستى *tchirè-dèsti*, a. لباقت *lèbaqèt.*

Dey, s. m., دايس *daïs.*

Diabète, s. m., ناخوشى سلس *na-khochii sèlès.*

Diabètique, adj. des 2 g., qui a rapport au diabète, متعلّق بناخوشى سلس *moutè'èllèq bè-na-khochii sèlès* ; — qui a le diabète, گرفتار ناخوشى سلس *guèrèftaré na-khochii sèlès.*

Diable, s. m., a. شيطان *chèitan*, pl. شياطين *chèyatîn*, ابليس *èblis*, pr. t. *iblis.*

Diablement, adv., خيلى *khèili*, بسيار *bèciar*, a. زياد *ziad.*

Diablerie, s. f., a. شيطنت *chèitènèt.*

Diablesse, s. f. V. **Diable.**

Diablotin, s. m., كرّه شيطان *kourrè chèitan.*

Diabolique, adj. des 2 g., شيطانى *chèitani.*

Diaboliquement, adv., شيطانوار *chèitanvar*, بشيطنت *bè-chèitènèt.*

Diachylon, ou **Diachylum**, s. m., مرهم شيرۀ نباتات *mèr-hèmé chirèyé nèbatat.*

Diacode, s. m., شيرۀ خشخاش سفيد *chirèyé khachkhaché sèfid.*

Diaconal, e, adj., a. شمّاسی *chèmmaci.*

Diaconat, s. m., طریقت شمّاسیّه *tèriqèté chèmmaciyè*, a. طریقة الشمّاسیّة *tèriqèt-ouch-chèmmaciyè.*

Diacre, s. m., a. شمّاس *chèmmas*, pl. شمامسة *chèma-mècèt.*

Diadème, s. m., دیهیم *dèihïm*, a. تاج *tadj*, اکلیل *èklil*, pr. t. *iklil.*

Diagnostic, s. m., نشان ناخوشی *nèchané na-khochi*, علامت مرض *'èlamèté mèrèz.*

Diagonal, e, adj., a. قاطع الزاویتین المتقابلتین *qatè' ouz-zaviètèin-èl-moutèqabèlètèin*, pr. t. *qati' uz-zaviètèin-èl-mutèqabilètèin.*

Diagonale, s. f., a. خطّ قاطع الزاویتین المتقابلتین *khètté qatè' ouz-zaviètèin-èl-moutèqabèlètèin*, pr. t. *khatti qati' uz-zaviètèin-èl-mutèqabilètèin.*

Diagonalement, adv., a. بتقاطع الزاویتین المتقابلتین *bè-tèqatou' ouz-zaviètèin-èl-moutèqabèlètein*, pr. t. *bè-tè-qatu' uz-zaviètèin-èl-mutèqabilètèin.*

Dialecte, s. m., زبان مخصوص ولایتی *zèbané mèkhsoucé vèlayèti.*

Dialecticien, s. m., a. اهل علم منطق *èhlé 'èlmé mèntèq*, pr. t. *èhli 'ilmi mantiq.*

Dialectique, s. f., a. علم منطق *'èlmé mèntèq*, pr. t. *'ilmi mantiq.*

Dialectiquement, adv., از روی علم منطق *èz roui 'èlmé mèntèq.*

Dialogique, adj. des 2 g., از روی قاعدهٔ مکالمه *èz roui qa'èdèyé moukalèmè.*

Dialogisme, s. m., a. علم مكالمه *'èlmé moukalèmè*, pr. t. *'ilmi mukialèmè.*

Dialogiste, s. m., a. مكالمه نويس *moukalèmè-nèvis.*

Dialogue, s. m., گفتگو *goft-gou*, گفت وشنود *goft-o-che-noud*, a. مكالمه *moukalèmè*, pr. t. *mukialèmè.*

Dialoguer, v. a., mettre en dialogue, برسم مكالمه نوشتن *bè-rèsmé moukalèmè nèvèchtèn.*

Diamant, s. m., a. الماس *almas.*

Diamanter, v. a., مكتّل بالماس كردن *moukèmmèl bè-al-mas kèrdèn.*

Diamantaire, s. m., lapidaire, الماس تراش *almas-tèrach.*

Diamétral, e, adj., a. قطرى *qoutri.*

Diamétralement, adv., a. قطرًا *qoutrèn.*

Diamètre, s. m., a. قطر *qoutr*, pl. اقطار *èqtar.*

Diane, s. f., divinité de la fable, ارطميس *artèmis* (pris du grec), la lune, ماه *mah*, a. قمر *qèmèr* ; — batterie de tambour au point du jour, طبل صبحگاه *tèblé soubh-gah.*

Diapalme, s. m., مرهم خشك كننده *merhèmé khochk kounèndè.*

Diapédèse, s. m., a. ترشّح الدم *tèrèchchouh-oud-dèm.*

Diaphane, adj. des 2 g., a. شفّاف *chèffaf.*

Diaphanéité, s. f., a. شفّ *chèf.*

Diaphorèse, s. f., a. عرق شديد *'èrèqé chèdid*, pr. t. *'araqi chèdid.*

Diaphorétique, adj. des 2 g., زياد كنندهٔ عرق *ziad kou-nèndèyé 'èrèq*, a. معرّق *mou'èrrèq.*

Diaphragme, s. m., a. حجاب القلب *hèdjab-oul-qèlb*, pr. t. *hidjab-ul-qalb.*

DIAPRER, v. a., رنگارنگ کردن *rèng-a-rèng kèrdèn* ; — diapré, e, رنگارنگ *rèng-a-rèng*.

DIARRHÉE, s. f., شکمروش *chèkèm-rèvèch*, a. اسهال *èçhal*, pr. t. *içhal*.

DIARTHORSE, s. f., terme d'anat., میان دو استخوان *miané dou oustoukhan*, a. مفصل العظمین *mèfsèl-oul-'èzmèin*, pr. t. *mèfsil-ul-'azmèin*.

DIASCORDIUM, s. m., معجون سیرمو *mè'èdjouné sirmou*, معجون اسقوردیون *mè'èdjouné ousqourdioun*.

DIASÈNE, s. m., معجون سنامکی *mè'èdjouné sènamèki*.

DIASTASE, s. f., terme d'anat., a. انفکاك العظم *ènfèkak-oul-'èzm*, pr. t. *ïnfikiak-ul-'azm*.

DIASTOLE, s. f., گشایش قلب *gouchayèché qèlb*.

DIATRAGACANTE, s. f., معجون کتیره *mè'èdjouné kètirè*.

DIATRIBE, s. f., نکوهش *nèkouhèch*, a. مذمت *mèzèmmèt*.

DICTAME, s. m. plante, a. بقلة الغزال *bèqlèt-oul-ghèzal*, pr. t. *baqlèt-ul-ghazal*.

DICTAMEN, s. m., گواهی قلب *guèvahii qèlb*, a. شهادت القلب *chèhadèt-oul-qèlb*.

DICTATEUR, s. m., a. حاکم مطلق *hakèmé moutlèq*, pr. t. *hakimi moutlaq*.

DICTATURE, s. f., a. حکومت مطلقه *houkoumèté moutlèqè*, pr. t. *hukioumèti moutlaqa*.

DICTÉE, s. f., تحریر تقریر کسی *tèhriré tèqriré kèci*.

DICTER, v. a., مضمونرا بنویسنده تقریر کردن *mèzmoun-ra bè-nèvicèndè tèqrir kèrdèn*.

DICTION, s. f., a. عبارت *'èbarèt*, pl. عبارات *'èbarat*, pr. t. *'ibarèt*, pl. *'ibarat*.

Dictionnaire, s. m., a. لغت *loghèt*, pr. t. *loughat*, كتاب لغت *kètabé loghèt.*

Dicton, s. m., a. قول *qooul*, pr. t. *qavl*, pl. اقوال *èqval.*

Dictum, s. m., a. حكم شرعى *heukmé chèr'i*, pr. t. *hukmi chèr'i*, فتوى *fètva.*

Didactique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم *moutè'èllèq bè-'èlm*, تدريسى *tèdrici.*

Diète, s. f., پرهيز *pèrhiz*; — faire diète, پرهيز كردن *pèrhiz kèrdèn.*

Dieu, s. m., ايزد *izèd*, *èizèd*, يزدان *yèzdan*, خدا *khouda*, a. الله *allah*, رب *rèbb*, pr. t. *rabb*, حق *hèqq*, pr. t. *haqq*; — s'il plait à Dieu, اگر خدا خواهد *èguèr khouda khahèd*, a. انشاالله *ènchallah*, pr. t. *ïnchallah*; — Dieu nous en préserve, خدا نكند *khouda nè-kounèd*; — pour l'amour de Dieu, براى خاطر خدا *bèraï khatèré khouda.*

Diffamant, e, dj., بدنام كننده *bèd-nam kounèndè*, a. مفضّح *moufèzzèh*, pr. t. *mufèzzih.*

Diffamateur, trice, s., بدنام كننده *bèd-nam kounèndè*, a. هتّاك *hèttak.*

Diffamation, s. f., بدنامى *bèd-nami*, رسوائى *rousvayi*, a. لمز *lèmz*, ترذيل *tèrzil.*

Diffamatoire, adj. des 2 g., باعث بدنامى *ba'ècé bèd-nami.*

Diffamer, v. a., بدنام كردن *bèd-nam kèrdèn.*

Différemment, adv., طور ديگر *toouré diguèr*, a. مختلفاً *moukhtèlèfèn.*

Différence, s. f., a. تفاوت *tèvafout*, فرق *fèrq*, pr. t. *farq*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr. t. *ikhtilaf.*

Différencier, v. a., تمییز دادن *tèmyiz dadèn*, تشخیص دادن *tèchkhis dadèn*.

Différend, s. m., ستیزه *sètizè*, ستیز *sètiz*, a. منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*, نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'*.

Différent, e, adj., گوناگون *goun-a-goun*, a. مختلف *moukhtèlèf*, انواع *ènva'*.

Différer, v. a., تأخیر کردن *tè'èkhir kèrdèn*, بتأخیر انداختن *bè-tè'èkhir èndakhtèn*; — être différent دیگر گونه بودن *diguèr gounè boudèn*, فرق داشتن *fèrq dachtèn*, تفاوت داشتن *tèfavout dachtèn*.

Difficile, adj. des 2 g., دشوار *douchvar*, a. مشکل *mouchkèl*, pr. t. *muchkil*, صعب *sè'èb*, pr. t. *sa'b*.

Difficilement, adv., بدشواری *bè-douchvari*, a. بالصعوبة *bès-sou'oubèt*, pr. t. *bis-sou'oubèt*,

Difficulté, s. f., دشواری *douchvari*, a. اشکال *èchkal*, pr. t. *ichkial*, صعوبت *sou'oubèt*, عسرت *'ousrèt*.

Difficultueux, euse, adj., مشکل پسند *mouchkèl-pècènd*.

Difforme, adj. des 2 g., زشت پیکر *zècht-pèikèr*, بی ترکیب *bi-tèrkib*.

Difformité, s. f., بی ترکیبی *bi-tèrkibi*.

Diffus, e, adj., دور و دراز *dour-o-dèraz*, a. مفصّل *moufèssèl*.

Diffusément, adv., بحرف بسیار *bè-hèrfé bèciar*, a. مفصّلاً *moufèssèlèn*, بالتفصیل *bèt-tèfsil*, pr. t. *bit-tèfsil*.

Diffusion, s. f., action de se répandre, پاشیدگی *pachidègui*, a. انتشار *èntèchar*.

Digastrique, adj. des 2 g., a. ذوالجوفین *zoul-djooufèin*, pr. t. *zoul-djèvfèin*.

Digérer, v. a., گواریدن *guèvaridèn*, تحلیل کردن *tèhlil kèrdèn*, هضم کردن *hèzm kèrdèn*.

Digestif, ve, adj., گوارنده *guèvarèndè*, a. هاضم *hazèm*, pr. t. *hazim*, محلّل *mouhèllèl*, pr. t. *mouhallil*.

Digestion, s. f., گوارش *guèvarèch*, a. هضم *hèzm*, pr. t. *hazm*, تحلیل *tèhlil*, pr. t. *tahlil*.

Digne, adj. des 2 g., سزاوار *sèzavar*, شایسته *chayèstè*, شایان *chayan*, a. لایق *layèq*, pr. t. *laïq*, مستحقّ *moustèhèqq*, pr. t. *moustahiqq*.

Dignement, adv., بشایستگی *bè-chayèstègui*, بلیاقت *bè-liaqèt*, لایقانه *layèqanè*.

Dignitaire, s. m., صاحب منصب *sahèb mènsèb* (pron. vulg. *sah-mènsèb*).

Dignité, s. f., جاه *djah*, پایه *payè*, a. منصب *mènsèb*, pr. t. *mansib*, رتبه *routbè*; — majesté, شایستگی *chayèstègui*, a. لیاقت *liaqèt*, pr. t. *liaqat*.

Digression, s. f., کلام خارج از مطلب اصلی *kèlamé kharèdj èz metlèbé èsli*.

Digue, s. f., بند آب *bèndé âb*, سدّ آب *sèddé âb*.

Dilacération, s. f., تکه تکه شدن *tikè tikè choudèn*, a. شقّ *chèqq*, pr. t. *chaqq*.

Dilacérer, v. a., پاره کردن *parè kèrdèn*, تکه تکه کردن *tikè tikè kèrdèn*; — dilacéré, e, تکه تکه شده *tikè tikè choudè*.

Dilapidateur, trice, s. et adj., a. مسرف *mousrèf*, pr. t. *mousrif*.

Dilapidation, s. f., a. اسراف *èsraf*, pr. t. *israf*.

Dilapider, v. a., بیجا خرج کردن *bi dja khèrdj kèrdèn*,

عبث خرج كردن *'èbès khèrdj kèrdèn*, اسراف كردن *èsraf kèrdèn*, تلف كردن *tèlèf kèrdèn.*

DILATABILITÉ, s. f., a. خاصّيّت گشايش *khassiyèté gouchayèch*, قابليّت گشايش *qabèliyèté gouchayèch.*

DILATABLE, adj. des 2 g., گشايش پذير *gouchayèch-pèzir*, a. قابل الانبساط *qabèl-oul-ènbèçat*, pr. t. *qabil-ul-ïnbiçat.*

DILATATION, s. f., گشايش *gouchayèch*, a. انبساط *ènbèçat*, pr. t. *ïnbiçat.*

DILATER, v. a., گشادن *gouchadèn*, بسط كردن *bèst kèrdèn*, پخش كردن *pèkhch kèrdèn* ; — se dilater گشايش پذيرفتن *gouchayèch pèzirèftèn*, گشاد شدن *gouchad choudèn.*

DILATOIRE, adj. des 2 g., تاخير كننده *tè'èkhir kounèndè*, a. موجب الامهال *mooudjèb-oul-èmhal*, pr. t. *moudjib-ul-imhal.*

DILECTION, s. f., V. CHARITÉ, AMOUR.

DILEMME, s. m., a. شقّ *chèqq*, pr. t. *chiqq*, pl. شقوق *chouqouq* ; — vous ne sortirez pas de ce dilemme, از اين دو شقّ خارج نميشويد *èz ïn dou chèqq kharèdj nè-michèvid.*

DILIGEMMENT, adv., بشتاب *bè-chètab*, زود *zoud*, چست *tchoust*, جلد *djèld*, a. سريعًا *sèri'èn.*

DILIGENCE, s. f. prompte exécution, چابكى *tchabouki*, شتاب *chètab*, a. عجله *'èdjèlè*, سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'at* ; — application, a. اهتمام *èhtèmam*, pr. t. *ihtimam*, اقدام *èqdam*, pr. t. *iqdam*, سعى *sè'i* pr. t. *sa'i* ; — voiture, كالسكهٔ سفرى *kalèskèyé sèfèri.*

Diligent, e, adj., زیرك *zirèk*, vulg. *zèrèng*, چالاك *tchalak*; — soigneux, باهتمام *ba-èhtèmam*, a. مقیّد *mouqèyyèd*, pr. t. *mouqaïid*.

Diligenter, v. a., زود کردن *zoud kèrdèn*, عاجله کردن *'èdjèlè kèrdèn*.

Diluvien, ne, adj., a. طوفانی *toufani*.

Dimanche, s. m., یك شنبه *yèk-chèmbè*.

Dîme, s. f., دهیك *dèh-yèk*, a. عشر *'euchr*, pr. t. *'uchr*, pl. اعشار *è'èchar*, pr. t. *a'char*.

Dimension, s. f., اندازه *èndazè*, بزرگی *bouzourgui*.

Dîmer, v. a., دهیك گرفتن *dèh-yèk guèrèftèn*.

Dîmeur, s. m., دهیك گیر *dèh-yèk-guir*, عشر گیرنده *'euchr guirèndè*, a. عشّار *'èchchar*, pr. t. *'achchar*.

Diminuer, v. a., کم کردن *kèm kèrdèn*, کسر کردن *kèsr kèrdèn*, تخفیف دادن *tèkhfif dadèn*; — v. n., کم شدن *kèm choudèn*, کمتر شدن *kèmtèr choudèn*, کاستن *kastèn*, تخفیف یافتن *tèkhfif yaftèn*; — diminué, e, کم شده *kèm choudè*, تخفیف یافته *tèkhfif yaftè*.

Diminutif, ve, adj., a. مخفّف *moukhèffèf*, pr. t. *moukhaffif*, اسم تصغیر *èsmé tèsghir*, pr. t. *ismi tasghir*.

Diminution, s. f., کاهش *kahèch*, کاست *kast*, a. تخفیف *tèkhfif*, pr. t. *takhfif*.

Dinatoire, adj. des 2 g., شام مانند *cham-manènd*.

Dinde, s. f., پیروج *piroudj*, فیلمرغ *fil-mourgh*, vulg., a. بوقلمون *bou-qèlèmoun*.

Dindon, s. m., فیلمرغ نر *fil-mourgué nèr*, بوقلمون نر *bou-qèlèmouné nèr*.

Dindonneau, s. m., جوجۀ فیل‌مرغ *djoudjèyé fil-mourgh.*

Dîner ou **Dîné**, s. m., شام *cham*; — après dîner, بعد از شام *bè'èd èz cham.*

Dîner, v. n., شام خوردن *cham khourdèn.*

Diocésain, e, adj., a. تابع حکومت خلیفه *tabè'é houkoumèté khèlifè.*

Diocèse, s. m., دایرۀ حکومت خلیفه *daïrèyé houkoumèté khèlifè*, محلّ حکومت خلیفه *mèhèllé houkoumèté khèlifè.*

Diphthongue, s. f., صدای دو حرفی *sèdaï dou-hèrfi.*

Diplomate, s. m., دانای امور دولتی *danaï oumouré dooulèti.*

Diplomatie, s. f., علم امور دولتیّه *'èlmé oumouré doouiètiyè*, a. علم معاملات الدول *'èlmé mou'amèlat-oud-douvèl*, pr. t. *'ilmi mou'amèlat-ud-duvèl.*

Diplomatique, adj. des 2 g., متعلّق بعلم امور دولتیّه *moutè'èllèq bè-oumouré doouiètiyè*; — le corps diplomatique, وزرای مختار دول خارجه *vouzèraï moukhtaré douvèlé kharèdjè*; — qui appartient aux diplômes, متعلّق بفرامین *moutè'èllèq bè-fèramïn.*

Diplomatique, s. f., la diplomatique, علم قراءت فرامین قدیم *'èlmé qèra'èté fèraminé qèdim.*

Diplomatiquement, adv., از روی قاعدۀ علم امور دولتیّه *èz rouï qa'èdèyé 'èlmé oumouré doouiètiyè.*

Diplôme, s. m., فرمان *fèrman.*

Dire, v. a., گفتن *goftèn*, تقریر کردن *tèqrir kèrdèn*; — que dit on? چه میگویند *tchè mi-gouyènd*; — que

dites vous? چه میگوئید *tchè mi-gouyid*, چه میفرمائید *tchè mi-fèrmayid*; — c'est à dire, a. یعنی *yè'èni*, pr. t. *ya'ni*; — se dire, v. pron. بهمدیگر گفتن *bè-hèm-diguèr goftèn*; — s'employer, گفته شدن *goftè choudèn*; — dire, s. m., le dire, گفتن *goftèn*.

Direct, e, adj., راست *rast*, a. مستقیم *moustèqim*, pr. t. *moustaqim*; — route directe, راه راست *rahé rast*.

Directement, adv., راست *rast*, بخط مستقیم *bè-khètté moustèqim*.

Directeur, trice, s., a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*, مدیر *moudir*; — spirituel, مرشد *mourchèd*, pr. t. *murchid*.

Direction, s. f., administration, a. نظارت *nèzarèt*; — spirituelle, a. ارشاد *èrchad*, pr. t. *irchad*; — côté vers lequel on marche راه *rah*, a. سمت *sèmt*, طرف *tèrèf*, pr. t. *taraf*.

Diriger, v. a., montrer le chemin, راه نمائی کردن *rah-nemayi kèrdèn*, ارشاد کردن *èrchad kèrdèn*; — régler, راه بردن *rah bourdèn*, راه انداختن *rah èndakhtèn*; — se diriger, راه گرفتن *rah guèrèftèn*.

Dirigeant, e, s. et adj., a. مباشر *moubachèr*, pr. t. *mubachir*.

Dirimant, e, adj., a. ناسخ نکاح *nacèkhé nèkah*, pr. t. *nacikhi nikiah*.

Disant (Soi), بقول خود *bè-qooulé khoud*; — un tel, soi disant savant, فلان شخص که بقول خود عالم است *felan chèkhs kè bè-qooulé khoud 'âlèm èst*.

Discale, s. m., کمی *kèmi*, کاست *kast*, a. کسر *kèsr*, نقصان *nouqsan*.

Discernement, s. m., a. قوّة مميّزة *qouvvèyé moumèiyèzè*, pr. t. *qouvvèi mumèïizè* ou *qouvvèti mumèïizè*.

Discerner, v. a., تمييز دادن *tèmyiz dadèn*, تشخيص دادن *tèchkhis dadèn*, فرق گذاشتن *fèrq gouzachtèn*.

Disciple, s. m., شاگرد *chaguèrd*, pr. t. *chaïèrd*, a. تلميذ *tèlmiz*; — de Jésus-Christ, a. حوارى *hèvari*, pl. حواريون *hèvarioun*.

Disciplinable, adj. des 2 g., اموزش پذير *âmouzèch-pèzir*, تعليم پذير *tè'èlim-pèzir*.

Discipline, s. f., آموزش *âmouzèch*, a. تعليم *tè'èlim*, pr. t. *ta'lim*, تربيت *tèrbiyèt*, ou تربيه *tèrbiyè*.

Discipliner, v. a., آموختن *âmoukhtèn*, مشق دادن *mèchq dadèn*, تعليم دادن *tè'èlim dadèn*; — discipliné, e, آموخته *âmoukhtè*, تعليم يافته *tè'èlim-yaftè*, تربيت شده *tèrbiyèt-choudè*.

Discontinuation, s. f., a. ترك *tèrk*, انقطاع *ènqèta'*, pr. t. *ïnqita'*.

Discontinuer, v. a., momentanément, فاصله دادن *facèlè dadèn*, تعطيل كردن *tè'ètil kèrdèn*; — pour toujours, ترك كردن *tèrk kèrdèn*, موقوف كردن *moouqouf kèrdèn*, دست كشيدن *dèst kèchidèn*.

Disconvenance, s. f., نامناسبت *na-mounacèbèt*, عدم مناسبت *'èdèmé mounacèbèt*, عدم موافقت *'èdèmé mouvafèqèt*.

Disconvenir, v. n., انكار داشتن *ènkar dachtèn*, منكر بودن *mounkèr boudèn*, موافقت نكردن *mouvafèqèt nè-kèrdèn*, متّفق القول نشدن *mouttèfèq-oul-qooul nè-choudèn*.

Discord, adj. V. **Discordant**.

Discordance, s. f., بی آهنگی *bi-âhèngui*, a. عدم موافقت اصوات *èdèmé mouvafèqèté èsvat*, pr. t. *'adèmi muvafaqati èsvat.*

Discordant, **e**, adj., بی آهنگ *bi-âhèng.*

Discorde, s. f., ستیز *sètiz*, ستیزه *sètizè*, a. نفاق *nèfaq*, pr. t. *nifaq*, اختلاف *èkhtèlaf*, pr. t. *ikhtilaf.*

Discorder, v. n., بی آهنگ شدن *bi-âhèng choudèn* (ou بودن *boudèn*).

Discoureur, **euse**, s., بسیار حرفزن *bèciar hèrf-zèn.*

Discourir, v. n., گفتگو کردن *goft-gou kèrdèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn.*

Discours, s. m., گفتار *goftar*, a. مقال *mèqal*, pr. t. *maqal*, کلام *kèlam*, صحبت *seuhbèt*, pr. t. *sohbèt*, تقریر *tèqrir.*

Discourtois, **e**, adj., بی ادب *bi-èdèb.*

Discrédit, s. m., بی اعتباری *bi-è'ètèbari*, a. عدم اعتبار *'èdèmé è'ètèbar*, pr. t. *'adèmi i'tibar.*

Discréditer, v. a., بی اعتبار کردن *bi-è'ètèbar kèrdèn*, از درجهٔ اعتبار انداختن *èz dèrèdjèyé è'ètèbar èndakhtèn*; — discrédité, e, از اعتبار افتاده *èz è'ètèbar ouftadè*, بی اعتبار شده *bi-è'ètèbar choudè.*

Discret, **ète**, adj., réservé, بااحتیاط *ba-èhtiat*, با حزم *ba-hèzm*; — qui sait garder le secret, رازنگاهدار *raz-nègah-dar.*

Discrètement, adv., از روی حزم واحتراز *èz rouï hèzm-o-èhtèraz.*

Discrétion, s. f., a. حزم *hèzm*, احتیاط *èhtiat*, ملاحظه *moulahèzè*, pr. t. *mulahaza*; — à discrétion, هر قدر آدم بخواهد *hèr qèdr âdèm bè-khahèd.*

Disculpation, s. f., a., تبرئهٔ تهمت *tèbrièyé teuhmèt*, pr. t. *tèbrièi teuhmèt.*

Disculper, v. a., از تقصیر بریٔ کردن *èz tèqsir bèri kèrdèn*, بریٔ الذمّه کردن *bèri-ouz-zèmmè kèrdèn*; — se disculper, خودرا بریٔ الذمّه کردن *khoud-ra bèri-ouz-zèmmè kèrdèn*, خودرا از تهمت مبرّأ کردن *khoud-ra èz teuhmèt moubèrra kèrdèn*; — disculpé e, مبرأ شده *moubèrra choudè.*

Discursif, ive, adj., a. ناتج *natèdj*, pr. t. *natidj*; — faculté discursive, a. قوّهٔ ناتجه *qouvvèyé natèdjè*, pr. t. *qouvvèi natidjè*, ou قوّت ناتجه *qouvvèti natidjè.*

Discussion, s. f., dispute, a. مباحثه *moubahècè*, pr. t. *mubahacè*, بحث *bèhs*, مجادله *moudjadèlè*; — examen, recherche, غور رسی *ghoour-rèci*, a. تفتیش *tèftich.*

Discuter, v. a., مباحثه کردن *moubahècè kèrdèn*, بحث کردن *bèhs kèrdèn*; — examiner une question, غوررسی کردن *ghoour-rèci kèrdèn.*

Disert, e, adj., خوش صحبت *khoch-seuhbèt.*

Disertement, adv., بطور خوش صحبت *bè-tooure khoch-seuhbèt.*

Disette, s. f., قحطی *qèhti*, a. قحط *qèht*, pr. t. *qaht*, قلّت *qèllèt*, pr. t. *qillèt.*

Diseur, euse, s., گوینده *gouyèndè.*

Disgrâce, s. f., perte des bonnes grâces de quelqu'un, از نظر افتادن *èz nèzèr ouftadèn*, a. مغضوبیّت *mèghzoubiyèt*, pr. t. *maghzoubiyèt*; — tomber en disgrâce, مورد بی التفاتی شدن *moourèdé bi-èltèfati choudèn*, مغضوب شدن *mèghzoub choudèn*; — mal-

heur, a. بلا *bèla*, نکبت *nèkbèt*, مصیبت *moucibèt*.

Disgracier, v. a., از نظر انداختن *èz nèzèr èndakhtèn*; — disgracié, e, مورد بی التفاتی شده *moourèdé bi-èltèfati choudè*, a. مغضوب *mèghzoub*, pr. t. *maghzoub*.

Digracieusement, adv., بطور نامقبول *bè-tooure na-mèqboul*.

Disgracieux, se, adj., نازیبا *na-ziba*, نامطبوع *na-mètbou'*, نامقبول *na-mèqboul*, pr. t. *na-maqboul*, بد وضع *bèd-vèz'*, pr. t. *bèd-vaz'*.

Disjoindre, v. a., از هم پاشاندن *èz hèm pachandèn*, از هم جدا کردن *èz hèm djèda kèrdèn*, متفرّق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*; — disjoint, e, از هم پاشیده *èz hèm pachidè*, a. منفصل *mounfècèl*, pr. t. *münfacil*.

Disjonctif, ive, adj., a. انفصالی *ènfèçali*, pr. t. *infiçali*.

Disjonction, s. f., a. انفصال *ènfèçal*, pr. t. *infiçal*.

Dislocation, s. f., از جایش در آمدن *èz djay-èch dèr-âmèdèn*.

Disloqué, e, adj., از جایش در آمده *èz djay-èch dèr-âmèdè*.

Disloquer, v. a., از جایش در آوردن *èz djay-èch dèr-âvourdèn*, در آوردن استخوان از بندگاه *dèr-âvourdené oustoukhan èz bènd-gah*.

Disparaître, v. n., ناپدید شدن *na-pèdid choudèn*, غایب شدن *ghayèb choudèn*.

Disparate, adj. des 2 g., نامناسب *na-mounacèb*.

Disparate, s. f. V. Disparité.

Disparité, s. f., a. عدم مناسبت *'èdèmé mounacèbèt*.

Disparition, s. f., ناپدیدی *na-pèdidi*, نیست شدن *nist*

choudèn, غایب شدن *ghayèb choudèn*, a. غیاب *ghiyab*, غیبت *ghèibèt*, pr. t. *ghaïbèt.*

DISPENDIEUX, EUSE, adj., بسیار خرج *bèçiar khèrdj*, a. کثیر المصارف *kècir-oul-mèçarèf*, pr. t. *kècir-ul-mèçarif.*

DISPENSAIRE, s. m., محلّ تقسیم دوا به بی نوایان *mèhèllé tèqsimé dèva bè-bi nèvayan.*

DISPENSATEUR, TRICE, s., تقسیم کننده *tèqsim-kounèndè*, a. مقسّم *mouqèssèm*, pr. t. *mouqassim.*

DISPENSATION, s. f., a. تقسیم *tèqsim.*

DISPENSE, s. f., exemption, a. معافیّت *mou'afiyèt*; — permission, اذن *èzn*, pr. t. *izïn*, رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat.*

DISPENSER, v. a., معاف داشتن *mou'af dâchtèn*; — se dispenser, خودرا معذور داشتن *khoud-ra mè'èzour dachtèn*; — distribuer, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, بخش کردن *bèkhch kèrdèn*; — dispensé, e, a. معاف *mou'af.*

DISPERSER, v. a., répandre çà et là, افشاندن *èfchandèn*, پاشیدن *pachidèn*; — mettre en désordre, پراکنده کردن *pèrakèndè kèrdèn*, متفرّق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*; — se disperser, متفرّق شدن *moutèfèrrèq choudèn*; — dispersé, e, متفرّق شده *moutèfèrrèq choudè.*

DISPERSION, s. f., پراکندگی *pèrakèndègui.*

DISPONIBILITÉ, s. f., en disponibilité, بی کار *bi-kar.*

DISPONIBLE, adj. des 2 g., en parlant d'un bien, d'un appartement, a. خالی *khali*; — d'une personne ou d'une chose, آماده *âmadè*, a. حاضر *hazèr*, pr. t. *hazir.*

Dispos, adj. m., چست *tchoust*, چالاك *tchalak*, a. خفيف‌الحركه *khèfif-oul-hèrèkè*.

Disposé, e, adj., mis en ordre, جا بجا شده *dja-bè-dja choudè*, ترتيب يافته *tèrtib-yaftè*, a. منتظم *mountèzèm*; préparé à, آماده *âmadè*, a. حاضر *hazèr*, pr. t. *hazir*; — qui a des dispositions à telle chose, a. مايل *mayèl*, pr. t. *maïl*, مستعد *moustè'èdd*; — il est bien disposé pour un tel, بفلانكس ميل دارد *bè-fèlan kès mèil darèd*; — il est mal disposé pour un tel, بفلانكس ميل ندارد *bè-felan kès mèil nè-darèd*.

Disposer, v. a., arranger, ترتيب دادن *tèrtib dadèn*, جا بجا كردن *dja-bè-dja kèrdèn*; — préparer à quelque chose, مايل كردن *mayèl kèrdèn*, برغبت آوردن *bè-règhbèt âvourdèn*; — préparer quelque chose, آماده كردن *âmadè kèrdèn*, مهيّا كردن *mouhèiya kèrdèn*, حاضر كردن *hazèr kèrdèn*; — disposé, e, ترتيب يافته *tèrtib-yaftè*, a. مرتّب *mourèttèb*; — prêt, آماده *âmadè*, a. مهيّا *mouhèiya*; — bien disposé pour quelqu'un, a. مايل *mayèl*, pr. t. *maïl*, راغب *raghèb*, pr. t. *raghib*.

Disposition, s. f., a. ترتيب *tèrtib*, انتظام *èntèzam*, pr. t. *întizam*; — action par laquelle on dispose de quelque chose, قرار داد *qèrar-dad*, a. قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*; — aptitude, a. استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad*; — pouvoir de disposer d'une chose, a. اختيار *èkhtiar*, pr. t. *ikhtiar*, اقتدار *èqtèdar*, pr. t. *iqtidar*.

Disproportion, s. f., بى اندازه *bi-èndazè*, عدم قرينه *'èdèmé qèrinè*.

Disproportionner, v. a., بى اندام ساختن *bi-èndam sakh-*

tèn ; — disproportionné, e, بی اندام *bi-èndam*, بی اندازه *bi-èndazè*.

Disputable, adj. des 2 g., مباحثه پذیر *moubahècè-pèzir*.

Dispute, s. f., ستیز *sètiz*, ستیزه *sètizè*, a. دعوی, vulg. دعوا *dè'èva*, pr. t. *da'va*, منازعه *mounazè'è*, pr. t. *munaza'a*, مناقشه *mounaqèchè*, pr. t. *munaqachè*, نزاع *nèza'*, pr. t. *niza'* ; — controverse en matière de science, a. مباحثه *moubahècè*, pr. t. *mubahacè*.

Disputer, v. a., contester, منازعه کردن *mounazè'è kèrdèn*, نزاع کردن *nèza' kèrdèn*, ستیزه داشتن *sètizè dachtèn* ; — v. n. discuter, بحث کردن *bèhs kèrdèn*, مباحثه کردن *moubahècè kèrdèn* ; — se disputer, دعوا کردن *dè'èva kèrdèn*.

Disputeur, euse, s., ستیزنده *sètizèndè*, دعوا کننده *dè'èva-kounèndè*.

Disque, s. m., a. قرص *qours* ; — le disque du soleil, قرص آفتاب *qoursé âftab*, pr. t. *qoursi âftab*.

Disquisition, s. f., پژوهش *pèjouhèch*, a. تفتیش *tèftich*.

Dissecteur, s. m., افزار جرّاحی *èfzaré djèrrahi*, اسباب جرّاحی *èsbabé djèrrahi*.

Dissection, s. f., a. تشریح *tèchrih*.

Dissemblable, adj. des 2 g., بی شباهت *bi-chèbahèt*, a. غیر مشابه *ghèiré mouchabèh*, pr. t. *ghairi muchabih*.

Dissemblance, s. f., a. عدم شباهت *'èdèmé chèbahèt*, pr. t. *'adèmi chèbahat*, عدم مشابهت *'èdèmé mouchabèhèt*, pr. t. *'adèmi muchabèhat*.

Dissémination, s. f., پراکندگی *perakèndègui*, a. تفریق *tèfriq*.

Disséminer, v. a, پراکنده کردن *pèrakèndè kèrdèn*, متفرّق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*.

Dissension, s. f., ستیزه *sètizè*, عدم اتّفاق *'èdèmé èttèfaq*, a. نفاق *nèfaq*, pr. t. *nifaq*.

Disséquer, v. a., تشریح کردن *tèchrih kèrdèn*.

Disséqueur, s. m., تشریح کننده *tèchrih-kounèndè*.

Dissertateur, s. m., گوینده *gouyèndè*.

Disserter, v. n., گفتن *goftèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn*.

Dissertation, s. f., a. صحبت *seuhbèt*, pr. t. *sohbèt*, بحث *bèhs*, مباحثه *moubahècè*.

Dissidence, s. f., a. اختلاف *èkhtèlaf*, pr. t. *ikhtilaf*.

Dissident, e, s. et adj., a. خارج مذهب *kharèdjé mèzhèb*.

Dissimilaire, adj. des 2 g., a. مختلف الجنس *moukhtèlèf-oul-djèns*, pr. t. *moukhtèlif-ul-djïns*.

Dissimilitude, s. f. V. **Dissemblance**.

Dissimulateur, trice, s., دو رو *dou-rou*, a. مرائی *mourayi*.

Dissimulation, s. f., دو روئی *dou-rouyi*.

Dissimulé, e, adj. V. **Dissimulateur**.

Dissimuler, v. a., کتم نیّت کردن *kètmé niyèt kèrdèn*.

Dissipateur, trice, s., اسراف کننده *èsraf-kounèndè*, a. مبذّر *moubèzzèr*, pr. t. *mubèzzir*, مسرف *mousrèf*, pr. t. *musrif*.

Dissipation, s. f., a. اسراف *èsraf*, pr. t. *israf*, تلف *tèlèf*, اتلاف *ètlaf*, pr. t. *itlaf*.

Dissipé, e, adj., a. مبتلای هوا و هوس *moubtèlaï hèva-o-hèvès*, pr. t. *mubtèlaï hava-u-hèvès.*

Dissiper, v. a., écarter, disperser, بر طرف کردن *bèr tèrèf kèrdèn*, دفع کردن *dèf' kèrdèn*; — dépenser follement, تلف کردن *tèlèf kèrdèn*, بر باد دادن *bèr bad dadèn*; — dissipé, e. تلف شده *tèlèf-choudè*, بر باد داده شده *bèr bad dadè-choudè.*

Dissolu, e, adj., a. فاحش الاخلاق *fahèch-oul-èkhlaq*, pr. t. *fahich-ul-akhlaq.*

Dissoluble, adj. des 2 g., گداز پذیر *goudaz-pèzir*, a. قابل الحلّ *qabèl-oul-hèll.*

Dissolument, adv., از روی فاحشت الاخلاق *èz rouï fahèchèt-oul-èkhlaq.*

Dissolutif, ive, adj., گدازنده *goudazèndè*, a. محلّل *mouhèllèl*, pr. t. *mouhallil.*

Dissolution, s. f., séparation des parties, گداز *goudaz*, a. انحلال *ènhèlal*, pr. t. *ïnhilal*; — d'une société, a. فسخ شرکت *fèskhé chèrkèt*, pr. t. *faskhi chirkèt*; — débauche. V. ce mot.

Dissolvant, e, adj. et s. m. V. Dissolutif.

Dissonance, s. f., بی آهنگی *bi-âhèngui.*

Dissonant, e, adj., بی آهنگ *bi-âhèng.*

Dissoudre, v. a., گداختن *goudakhtèn*, آب کردن *âb kèrdèn*, حلّ کردن *hèll kèrdèn*, محلول کردن *mèhloul kèrdèn*; — dissout, e, گداخته *goudakhtè*; — dissoudre, détruire, فسخ کردن *fèskh kèrdèn*; — dissout, a. منفسخ *mounfècèkh*, pr. t. *mùnfècikh.*

Dissuader, v. a., از این خیال بیرون آوردن *èz ïn khial bi-*

roun âvourdèn, رأی کسی را برگردانیدن *rè'i kèci-ra bèr-guèrdanidèn*, از این صرافت انداختن *èz în sèrafèt èndakhtèn*; — dissuadé, e, از این صرافت افتاده *èz în sèrafèt ouftadè*, رأیش برگشته *rè'y-èch bèr-guèchtè*.

Dissuasion, s. f., رأیش را برگردانیدن *rèy-èch-ra bèr-guèrdanidèn*.

Dissyllabe, adj. des 2 g., دو حرفی *dou-hèrfi*.

Distance, s. f., a. مسافت *mèçafèt*, بعد *bou'oud*, pr. t. *bu'd*.

Distant, e, éloigné. V. ce mot.

Distendre, v. a., بشدّت کشیدن *bè-chèddèt kèchidèn*.

Distension, s. f., کشش *kèchèch*.

Distillateur, s. m., a., مقطّر *mouqèttèr*, pr. t. *mouqattir*.

Distillation, s. f., a. تقطیر *tèqtir*.

Distiller, v. a., تقطیر کردن *tèqtir kèrdèn*, تصعید کردن *tès'id kèrdèn*.

Distillerie, s. f., کارخانهٔ مقطّرات *kar-khanèyé mouqèttèrat*.

Distinct, e, adj., séparé d'un autre, جدا *djèda*, سوا *sèva*; — clair, net, روشن *roouchèn*, هویدا *houvèida*, پیدا *pèida*, آشکار *âchkar*, pr. t. *achikiar*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*.

Distinctif, ive, adj., a. ممیّز *moumèiyèz*; — marque distinctive, a. علامت ممیّزه *'èlamèté moumèiyèzè*, pr. t. *'alamèti mumèiyizè*; — propre, مخصوص *mèkhsous*.

Distinction, s. f., différence, a. فرق *fèrq*, pr. t. *farq*,

تفاوت *tèfavout*; — sans distinction, بی تفاوت *bi tèfavout*, بی استثنا *bi èstèsna*, a. بلا استثنا *bè-la èstèsna*, pr. t. *bi-la istisna*; — préférence, prérogative, a. امتیاز *èmtïaz*, pr. t. *imtiaz*; — des personnes de distinction, بزرگان *bouzourgan*, a. متشخّصین *moutèchèkhkhècïn*.

Distinguer, v. a., تشخیص کردن *tèchkhis kèrdèn*, تمییز دادن *tèmyiz dadèn*, فرق گذاشتن *fèrq gouzachtèn*.

Distingué, e, adj. a., ممتاز *moumtaz*; — un homme distingué, آدم متشخّص *âdèmé moutèchèkhkhès* آدم ممتاز *âdèmé moumtaz*.

Distique, s. f., a. بیت *bèit*.

Distorsion, s. f., از جا در آمدن عضو *èz dja dèr-âmèdèné 'ouzv*.

Distraction, s. f., séparation, جدائی *djèdayi*; — inapplication, پریشانی ذهن *pèrichanïi zèhn*; — amusement, a. تفرّج *tèfèrroudj*, مشغولیّت *mèchghouliyèt*.

Distraire, v. a., جدا کردن *djèda kèrdèn*, موضوع داشتن *moouzou' dachtèn*; — détourner de quelque application, پریشان ذهن کردن *pèrichan-zèhn kèrdèn*, مشغول کردن *mèchghoul kèrdèn*; — distrait, e, séparé, جدا *djèda*.

Distrait, e, adj., پریشان ذهن *pèrichan-zèhn*.

Distribuer, v. a., تفرقه کردن *tèfrèqè kèrdèn*, تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*; — se distribuer, منقسم شدن *mounqècèm choudèn*; — distribué, e, تقسیم شده *tèqsim choudè*.

Distributeur, trice, s., قسمت کننده *qèsmèt kounèndè*,

بخش كننده *bèkhch kounèndè*, a. قاسم *qacèm*, pr. t. *qacim*.

Distributif, ive, V. **Distributeur.**

Distribution, s. f., بخش *bèkhch*, a. تقسيم *tèqsim*.

Distributivement, adv., a. تقسيمًا *tèqsimèn*.

District, s. m., a. محلّ *mèhèll*, pr. t. *mahall*, ناحيه *nahiyè*, pl. نواحى *nèvahi*.

Dit, s. m., كفت *goft*, كفته *goftè*, سخن *soukhèn*, a. قول *qooul*, pr. t. *qavl*, pl. اقوال *èqval*, pr. t. *aqval*; — il est aussi adj. en parlant des personnes, a. مشار اليه *moucharoun ilèih*, معزّى اليه *mou'èzza-ilèih*, مومى اليه *mouma ilèih*; — en parlant des choses ou des personnes, مذكور *mèzkour*, pr. t. *mèzkiour*, مزبور *mèzbour*.

Diurétique, adj. des 2 g., بول آور *booul-âvèr*, a. مبوّل *moubèvvèl*, pr. t. *mubèvvil*.

Diurne, adj., يكروزى *yèk-rouzi*.

Divaguer, v. n., هذيان كفتن *hèzian goftèn*.

Divergence, s. f., جدائى *djèdayi*, a. انفراق *ènfèraq*, pr. t. *ïnfiraq*.

Divergent, e, adj., جدا *djèda*, سوا *sèva*.

Divers, e, adj., كوناكون *goun-a-goun*, a. مختلف *moukhtèlèf*, pr. t. *moukhtèlif*, انواع *ènva'*.

Diversement, adv., a. بتفاوت *bè-tèfavout*, a. مختلفًا *moukhtèlèfèn*.

Diversifier, v. a., كوناكون كردن *goun-a-goun kèrdèn*.

Diversion, v. a., بركشت *bèr-guècht*, a. عطف *'ètf*, pr. t. *'atf*, انعطاف *èn'ètaf*, pr. t. *ïn'itaf*.

DIVERSITÉ, a. اختلاف *èkhtèlaf*, pr. t. *ikhtilaf*, تنوّع *tènèvvou'*.

DIVERTIR, v. a., dérober, دزدیدن *douzdidèn*; — amuser, مشغول کردن *mèchghoul kèrdèn*, خوشوقت کردن *khoch-vèqt kèrdèn*; — se divertir, خوش گذرانیدن *khoch gouzèranidèn*, وقت را خوش گذرانیدن *vèqt-ra khoch-gouzèranidèn*, تفرّج کردن *tèfèrroudj kèrdèn*.

DIVERTISSANT, E, adj., تفریح انگیز *tèfrih-ènguiz*; — se dit aussi des personnes qui amusent, شوخ *choukh*, با مزه *ba-mèzè*.

DIVERTISSEMENT, خرّمی *khourrèmi*, a. تفریح *tèfrih*, تفرّج *tèfèrroudj*, pr. t. *tèfèrrudj*, ذوق *zoouq*, pr. t. *zavq*.

DIVIN, E, adj., یزدانی *yèzdani*, خدائی *khoudayi*, a. ربّانی *rèbbani*, الاهی *èlahi*, pr. t. *ilahi*.

DIVINATION, s. f., فال گوئی *fal-gouyi*, غیب گوئی *ghèib-gouyi*.

DIVINATOIRE, adj. des 2 g., متعلّق بفالگوئی *moutè'èllèq bè-fal-gouyi*.

DIVINEMENT, adv., par la vertu divine, از روی قدرت الاهی *èz rouï qoudrèté èlahi*; — parfaitement, بسیار خوب *bèciar khoub*.

DIVINISER, v. a., برتبهٔ خدائی رسانیدن *bè-routbèyé khou-dayi rèçanidèn*.

DIVINITÉ, s. f., ایزدی *izèdi*, خدائی *khoudayi*, a. الوهیّت *oulouhiyèt*.

DIVISER, v. a., تقسیم کردن *tèqsim kèrdèn*, بخش کردن *bèkhch kèrdèn*; — séparer, جدا کردن *djèda kèrdèn*.

Diviseur, s. m., تقسيم كننده *tèqsim kounèndè*, a. قاسم *qacèm*, pr. t. *qacim*.

Divisibilité, s. f., a. قابليّة انقسام *qabèliyèté ènqèçam*, pr. t. *qabiliyèti ïnqiçam*.

Divisible, adj., des 2 g., تقسيم پذير *tèqcim-pèzir*.

Division, s. f., بخش بخش *bèkhch-bèkhch* a. تقسيم *tèqsim*, pr. t. *taqsim*, مقاسمه *mouqacèmè*; — au fig., a. عدم اتّفاق *'èdèmé èttèfaq*, pr. t. *'adèmi ittifaq*, — corps d'armée, گروه قشون *gourouhé qouchoun*, a. فرقه *fèrqè*, pr. t. *fèrqa*.

Divorce, s. m., a. فسخ نكاح *fèskhé nèkah*, pr. t. *faskhi nikiah*, طلاق *tèlaq*.

Divorcer, v. n., طلاق دادن *tèlaq dadèn*.

Divulgation, s. f., فاش شدن *fach choudèn*, a. افشا *èfcha*, pr. t. *ifcha*, اشاعت *ècha'èt*, شيوع *chouïou'*.

Divulguer, v. a., فاش كردن *fach kèrdèn*, شايع كردن *chayè' kèrdèn*, a. انتشار *èntèchar*, pr. t. *ïntichar*; — divulgué, e, فاش شده *fach-choudè*, شيوع يافته *chouïou'-yaftè*.

Dix, adj. num., ده *dèh*.

Dixième, adj. des 2 g , دهم *dèhoum*.

Dixièmement, adv., دهمين *dèhoumïn*, a. عاشرًا *'âchèrèn*, pr. t. *'âchirèn*.

Dizain, s. m., a. شعر معشّر *chè'èré mou'èchchèr*, pr. t. *chi'ri mou'achchar*.

Dizaine, s. f., ده دانه *dèh danè*, ده عدد *dèh' èdèd*.

Dizeau, s. m., ده دسته خوشه بهم بسته *dèh dèstè khouchè bè-hèm-bèstè*.

Dizenier, s. m., ده باشى *dèh-bachi*.

Docile, adj. des 2 g., نرم خو *nèrm-khou*, a. ملايم الطبع *moulayèm-out-tèb'*, pr. t. *mulaïm-ut-tab'*.

Docilement, adv., از روی نرم خوئی *èz rouï nèrm-khouyi*, a. بملايمت طبع *bè-moulayèmèté tèb'*, مطيع *mouti'*.

Docilité, s. f., نرم خوئی *nèrm-khouyi*, ملايمت طبع *moulayemèté tèb'*.

Docte, adj. des 2 g., دانشمند *danèchmènd*, دانشور *danèchvèr*, علمدار *'èlm-dar*, a. عالم *'âlèm*, pr. t. *'âlim*.

Doctement, adv., عالمانه *'âlèmanè*, pr. t. *'âlimanè*.

Docteur, s. m., savant en quelque matière que ce soit, دانا *dana*, a. عالم *'âlèm*, pr. t. *'âlim*; — qui est promu au plus haut degré d'une faculté, a. مدرّس *moudèrrès*, pr. t. *mudèrris*, معلّم *mou'èllèm*, pr. t. *mou'allim*; — médecin, a. طبيب *tèbib*, حكيم *hèkim*.

Doctoral, e, adj., a. مدرّسی *moudèrrèci*, pr. t. *mudèrrici*.

Doctorat, s. m., پايهٔ تدريس *payèyé tèdris*, پايهٔ معلّمی *payèyé mou'èllèmi*.

Doctrinal, e, adj., a. علمی *'èlmi*, pr. t. *'ilmi*.

Doctrine, s. f., science, دانش *danèch*, دانائی *danayi*, دانشمندی *danèchmèndi*, a. معلومات *mè'èloumat*, pr. t. *ma'loumat*, علم *'èlm*, pr. t. *'ilm*; — doctrine religieuse, a. عقيده *'èqidè*, pr. t. *'aqidè*, pl. عقايد *'èqayèd*, pr. t. *'aqaïd*.

Document, s. m., a. سند *sènèd*, pl. سندات *sènèdat*, حجّت *heuddjèt*, pl. حجج *heudjèdj*.

Dodécagone, adj. des 2 g. et s. m., دوازده گوشه‌ئی *douazdèh-gouchèyi*.

Dodiner (Se), v. pron., بناز و تنعّم گذرانیدن *bè-naz-o-tènè''oum gouzèranidèn.*

Dodo, faire dodo, خواب کردن *khab kèrdèn*, خوابیدن *khabidèn.*

Dodu, **e**, adj., فربه *fèrbèh*, چاغ *tchagh.*

Dogmatique, adj. des 2 g., a. متعلّق باحکام دینیّه *mou-tè'èllèq bè-èhkamé diniyè.*

Dogmatiquement, adv., ازروی احکام دینیّه *èz rouï èhkamé diniyè*; — d'un ton de maître, بطور تحکّم *bè-toouré tèhèkkoum.*

Dogmatiser, v. a., بطور تحکّم حرف زدن *bè-toouré tèhèk-koum hèrf zèdèn.*

Dogmatiseur, s. m., بطور تحکّم حرف‌زننده *bè-toouré tèhèk-koum hèrf-zènèndè.*

Dogmatiste, s. m., a. موجد العقاید *moudjèd-oul-'èqayèd*, pr. t. *moudjid-ul-'aqaïd.*

Dogme, s. m., a. اصول دین *ouçoulé dïn*, pr. t. *ouçouli dïn*, احکام دین *èhkamé dïn*, pr. t. *ahkiami dïn*, فرض دین *fèrzé dïn*, pr. t. *farzi dïn*, عقیده *'èqidè*, pr. t. *'aqidè*, pl. عقاید *'èqayèd*, pr. t. *'aqaïd.*

Dogue, s. m., سگ شبان *sègué chèban*, سگ قوی هیکل *sègué qèvi-hèikèl.*

Doigt, s. m., انگشت *èngoucht.*

Doigtier, s. m., غلاف انگشت *ghèlafé èngoucht.*

Doit-et-avoir, s. m., خرج و مداخل *khèrdj-o-mè-dakhèl.*

Dol, s. m., فریب *fèrib*, آل *âl*, a. p. دغلی *dèghèli*, a. غبن *ghèbn*, مکر *mèkr.*

Doléance, s. f., a. شکایت *chèkayèt*, pr. t. *chikiayèt*, شکوه *chèkvè*, pr. t. *chikvè*.

Dolemment, adv., شکایت کنان *chèkayèt-kounan*, با شکایت *ba-chèkayèt*.

Dolent, e, adj., شاکی *chaki*.

Doler, v. a., رنده کردن *rèndè kèrdèn*.

Doloir, s. m., رنده *rèndè*.

Domaine, s. m., a. ملك *mèlk*, ou *moulk*, pl. املاك *èmlak*; — du roi, خالصه *khalècè*, pl. خالصه‌جات *khalècèdjat*.

Domanial, e, adj., متعلّق بخالصه‌جات *moutè'èllèq bè-khalècèdjat*.

Dôme, s. m., گنبد *goumbèd*, a. قبّه *qoubbè*.

Domesticité, s. f., چاکری *tchakèri*, نوکری *nooukèri*.

Domestique, adj. des 2 g., خانگی *khanègui*; — canard domestique, اردك خانگی *eurdèkè khanègui*.

Domestique, s. des 2 g., نوکر *nooukèr*, خدمتکار *khèd-mèt-kar*.

Domicile, s. m., نشیمن گاه *nèchimèn-gah*, نشیمن *nèchimèn*, خانه *khanè*, a. مسکن *mèskèn*, pl. مساکن *mèçakèn*, pr. t. *mèçakïn*, مکان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, pl. اماکن *èma-kèn*, pr. t. *amakïn*, منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, pl. منازل *mènazèl*, pr. t. *mènazil*.

Domicilier (Se), v. pr., جا گرفتن *dja guèrèftèn*, منزل کردن *mènzèl kèrdèn*, ساکن شدن *sakèn choudèn*; — domicilié, e, a. ساکن *sakèn*, pr. t. *sakïn*, متمکّن *moutè-mèkkèn*, pr. t. *mutèmèkkïn*.

Dominant, e, adj., زبردست *zè-bèr-dèst*, a. غالب *ghalèb*, pr. t. *ghalib*, فایق *fayèq*, pr. t. *faïq*.

Dominateur, trice, s. زبردست *zè-bèr-dèst*, حکمران *heukm-ran.*

Domination, s. f., زبردستی *zè-bèr-dèsti*, حکمرانی *heukm-rani*, a. استیلا *èstila*, pr. t. *istila*, تسلّط *tècèllout*, حکومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt.*

Dominer, v. n., حکمرانی کردن *heukm-rani kèrdèn*, مسلّط بودن *moussèllèt boudèn*, زبردستی کردن *zè-bèr-dèsti kèrdèn*; — dominé, e, a. محکوم *mèhkoum*, pr. t. *mahkioum*; — il s'emploie aussi activement, مشرف بودن *mouchrèf boudèn.*

Dominical, e, adj., یزدانی *yèzdani*, a. ربّانی *rèbbani.*

Domino, s. m., camail, بالاپوش کشیش *bala-pouché kèchich*; — habit de masque, رخت دومینو *rèkhté domino*; — jeu, بازی دومینو *bazii domino.*

Dommage, s. m., زیان *zian*, a. ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*, خسارت *khèçarèt*, pr. t. *khaçarèt*; — c'est dommage, حیف است *hèif èst.*

Dommageable, adj. des 2 g., ضرر آورنده *zèrèr-âvèrèndè*, موجب زیان *moudjèbé zian.*

Domptable, adj. des 2 g., رام پذیر *ram-pèzir*, اطاعت پذیر *èta'èt-pèzir.*

Dompter, v. a., رام کردن *ram kèrdèn*, باطاعت آوردن *bèèta'èt âvourdèn*; — dompté, e, رام شده *ram-choudè.*

Dompteur, s. m., رام کننده *ram-kounèndè.*

Don, s. m., d'un inférieur à un supérieur, پیشکش *pichkèch*; — d'un supérieur à un inférieur, a. انعام *èn'am*, خلعت *khèl'èt*; — à un égal, تعارف *tè'ârouf*, هدیّه *hèdiyè*, عطیّه *'ètiyè.*

DONATAIRE, s. des 2 g., هبه گیرنده *hèbè guirèndè.*

DONATEUR, TRICE, s., دهنده *dèhèndè,* هبه کننده *hèbè kounèndè,* a. واهب *vahèb,* pr. t. *vahib.*

DONATION, s. f., بخشش *bèkhchèch,* pr. t. *bakhchich,* a. هبه *hèbè.*

DONC, conj., پس *pès.*

DONDON, s. f., زن فربه *zèné fèrbèh.*

DONJON, s. m., a. برج *bourdj,* pl. بروج *bouroudj.*

DONNANT, E, adj., دهنده *dèhèndè.*

DONNÉE, s. f., a. مقدار معلوم *mèqdaré mè'èloum,* pr. t. *miqdari ma'loum.*

DONNER, v. a., دادن *dadèn;* — faire don, بخشیدن *bèkhchidèn;* — donné, e, داده شده *dadè-choudè.*

DONNEUR, EUSE, s. V. DONNANT.

DONT, pron. relat., که *kè;* — l'homme dont vous avez parlé, آدمیکه گفتهاید *âdèmi-kè goftè-id.*

DORADE, s. f., قزل ماهی *qèzèl-mahi.*

DORÉNAVANT, adv., بعد از این *bè'èd èz ïn,* a. من بعد *mèn bè'èd,* pr. t. *min ba'ad,* فیما بعد *fi-ma bè'èd,* pr. t. *fi-ma ba'ad.*

DORER, v. a., مطلّا کردن *moutèlla kèrdèn,* زراندود کردن *zèr-èndoud kèrdèn,* مذهّب کردن *mouzèhhèb kèrdèn;* — doré, e, بزر اندوده *bè-zèr èndoudè,* a. مطلّا *moutèlla,* مذهّب *mouzèhhèb.*

DOREUR, EUSE, s., مطلّا کننده *moutèlla kounèndè,* زراندا *zèr-ènda,* a. مذهّب *mouzèhhèb,* pr. t. *muzahhib.*

Dorloter, v. a., بناز پروردن *bè-naz pèrvèrdèn*, ناز کشیدن *naz kèchidèn*.

Dormant, e, adj., خوابنده *khabèndè*, خوابیده *khabidè*, a. نایم *nayèm*.

Dormeur, euse, s. خواب دوست *khab-doust*, a. نوّام *nèvvam*.

Dormir, v. n., خوابیدن *khabidèn*, خواب کردن *khab kèrdèn*, خفتن *khouftèn*, غنودن *ghenoudèn*.

Dormitif, ive, adj., خواب آور *khab-âvèr*, a. منوّم *mounèvvèm*, pr. t. *munèvvim*.

Dorsal, e, adj., a. ظهرى *zèhri*, pr. t. *zahri*.

Dortoir, s. m., خوابگاه *khab-gah*.

Dorure, s. f, زر ورق *zèr-vèrèq*, اوراق طلا *oouraqé tèla*.

Dos, s. m., پشت *poucht*, دوش *douch*, a. ظهر *zèhr*, pr. t. *zahr*, pl. ظهور *zouhour*.

Dose, s. f., یك خوراك دوا *yèk khouraké dèva*.

Doser, v. a., خوراك دوارا تعیین کردن *khouraké dèva-ra tè'èyïn kèrdèn*.

Dossier, s. m., d'un siège, پشت صندلی *pouchté sèndèli*.

Dot, s. f., a. جهاز *djèhaz*, pr. t. *djihaz*, vulg. *djèhiz*.

Dotal, e, adj., متعلّق بجهاز *moutè'èllèq bè-djèhaz*, a. جهازى *djèhazi*.

Dotation, s. f., دادن جهاز *dadèné djèhaz*.

Doter, v. a., جهاز دادن *djèhaz dadèn*; — doté, e, جهاز گرفته *djèhaz-guèrèftè*, صاحب جهاز *sahèbé djèhaz*.

Douaire, s. m., a. کابین *kabïn*, pr. t. *kiabïn*.

Douairière, s. f., بیوه زن کابین دار *bivè-zèné kabïn-dar*.

Douane, s. f., گمرکخانه *gümruk-khanè*, a. گمرك *gümruk*; — droit de douane, وجه گمرك *vèdjhé gümruk*.

DOUANIER, s. m., مباشر گمرك *moubachèré gümruk.*

DOUBLE, adj. des 2 g., دو قد *dou-qèdd,* دو چندان *dou-tchèndan;* — en parlant des fleurs, une rose double, گل صد پر *goulé sèd-pèr,* گل پر پر *goulé pour pèr.*

DOUBLE, s. m., seconde copie, a. نسخهٔ ثانیه *nouskhèyé saniyè,* pr. t. *nouskhèi saniyè.*

DOUBLEAU, s. m., تیر کلفت *tiré koulouft.*

DOUBLEMENT, s. m., action de doubler, a. تضاعف *tèza'ouf.*

DOUBLEMENT, adv., دو چندان *dou-tchèndan.*

DOUBLER, v. a., mettre le double, دو چندان کردن *dou-tchèndan kèrdèn,* دو قد کردن *dou-qèdd kèrdèn;* — un cap, رد شدن *rèdd choudèn,* گذشتن *gouzèchtèn;* — un vêtement آستر دوختن *âstèr doukhtèn.*

DOUBLURE, s. f., آستر *âstèr.*

DOUCEÂTRE, adj. des 2 g., بی مزه *bi-mèzè.*

DOUCEMENT, adv., d'une manière douce, بطور شیرین *bètoouré chirïn;* — sans bruit, اهسته *âhèstè.*

DOUCEREUX, EUSE, adj. V. DOUCEÂTRE.

DOUCETTEMENT, adv., آهسته آهسته *âhèstè-âhèstè.*

DOUCEUR, s. f., شیرینی *chirini,* a. حلاوت *hèlavèt,* pr. t. *halavèt,* عذوبت *'ouzoubèt;* — au fig., a. لطافت *lètafèt,* ملایمت *moulayèmèt,* pr. t. *mulaïmèt;* — friandises, شرینی *chirini;* — de caractère, خوشخلقی *khoch-khoulqi,* ملایمت طبع *moulayèmèté tèb';* — de langage, حلاوت زبان *hèlavèté zèban;* — du temps ملایمت هوا *moulayèmèté hèva,* pr. t. *mulaïmèti hava,*

لطافت هوا *lètafèté hèva*, pr. t. *lètafèti hava*; — avec douceur, بملایمت *bè-moulayèmèt.*

Douche, s.f., آب ریزی بر اندام بشر *âb-rizi bèr èndamé bèchèr.*

Doucher, v. a., آب بر اندام بشر ریختن *âb bèr èndamé bèchèr rikhtèn.*

Douer, v. a., assigner un douaire, جهاز تعیین کردن *djèhaz tè'èyïn kèrdèn*; — avantager, favoriser, orner, بهره‌مند کردن *bèhrèmènd kèrdèn*, پیراسته کردن *pirastè kèrdèn*; — doué, e, بهره‌مند *bèhrèmènd*, پیراسته *pirastè*, a. موصوف *moouçouf*, pr. t. *mèvçouf*; — bien doué با استعداد *ba-èstè'èdad.*

Douillet, te, adj., نرم *nèrm*, a. ملایم *moulayèm*, pr. t. *mulaïm*, ناعم *na'èm*, pr. t. *na'ïm*, لطیف *lètif.*

Douillettement, adv., بنرمی *bè-nèrmi*, بملایمت *bè-moulayèmèt.*

Douleur, s. f., درد *dèrd*, a. وجع *vèdj'* pr. t. *vèdja'*, pl. اوجاع *ooudja'*, pr. t. *èvdja'.*

Douloureusement, adv., با درد *ba-dèrd.*

Douloureux, se, adj., دردناك *dèrdnak*, a. وجیع *vèdji'.*

Doute, s. m., گمان *gouman*, a. شكّ *chèkk*, ریب *rèib*, شبهه *choubhè*; — sans doute, بی گمان *bi gouman*, بی شك *bi chèkk*, بی شبهه *bi choubhè.*

Douter, v. n., شكّ داشتن *chèkk dachtèn*, متشكّك بودن *moutèchèkkèk boudèn.*

Douteusement, adv., به تشکیك *bè-tèchkik.*

Douteux, euse, adj., تشکیك آمیز *tèchkik-âmiz*, a. مشكوك *mèchkouk*; — ambigu, a. مبهم *moubhèm.*

Douvain, s. m., چوب پیپ‌سازی *tchoubé pip-sazi.*

Douve, s. f., تختهٔ پیپ *tèkhtèyé pip.*

Doux, ce, adj., شیرین *chirïn*; — mou, نرم *nèrm*, a. ملایم *moulayèm*, pr. t. *mulaïm*; — doux langage, سخن شیرین *soukhèné chirïn*, a. کلام عذب البیان *kèlamé 'èzb-oul-bèyan*, pr. t. *kèlami 'azb-ul-bèyan.*

Douzaine, s. f., دوازده دانه *douazdèh danè.*

Douze, adj. num., دوازده *douazdèh.*

Douzième, adj. des 2 g., دوازدهم *douazdèhoum*; — s. m., le douzième, از دوازده یکی *èz douazdèh yèki.*

Doyen, s. m., ریش سفید *rich-sèfid*, بزرگتر *bouzourgtèr.*

Drachme, s. f., a. درهم *dèrhèm*, pr. t. *dèrham*, pl. دراهم *dèrahèm*, pr. t. *dèrahim.*

Dragée, s. f., sucrerie, a. نقل *nouql*; — menu plomb pour la chasse, t. صاچمه *satchmè.*

Drageon, s. m., بوته *boutè.*

Drageonner, v. n., روئیدن بوته *rouyidèné boutè*, سبز شدن بوته *sèbz choudèné boutè.*

Dragon, s. m., animal, اژدها *èjdèha*; — soldat de cavalerie, نظام سوار *nèzamé sèvar.*

Dragonne, s. f., شرّابهٔ شمشیر *chèrrabèyé chèmchir*, a. شرّابه *chèrrabè.*

Drague, s. f., آلت در آوردن لجن *âlèté der-âvourdèné lèdjèn.*

Draguer, v. a., در آوردن لجن *dèr-âvourdèné lèdjèn.*

Dramatique, adj. des 2 g., متعلّق بمنظومهٔ تماشا خانه *moutè'èllèq bè-mènzoumèyé tèmacha-khanè.*

Drame, s. m., منظومهٔ تماشا خانه *mènzoumèyé tèmacha-khanè.*

Drap, s. m., étoffe, ماهوت *mahout* ; — de lit, رویهٔ دوشك *rouèyé duchèk* ; — mortuaire, جنازه پوش *djènazè-pouch*, ملافه *mèlafè*.

Draper, v. a., با ماهوت پوشاندن *ba mahout pouchandèn*.

Drapier, s. m., ماهوتساز *mahout-saz*.

Drastique, adj. et s. m., مسهل ساخت *moushèlé sèkht*.

Drêche, s. f., جو آماده جهت آبجو ساختن *djoou âmadè djèhèté âb-djoou sakhtèn*.

Dresser, v. a., faire tenir debout, راست کردن *rast kèrdèn*, بلند کردن *boulènd kèrdèn* ; — ériger, élever, نصب کردن *nèsb kèrdèn* ; — en parlant d'une tente, زدن *zèdèn* ; — dresser une tente, چادر زدن *tchadèr zèdèn* ; — instruire, former, اموختن *âmoukhtèn*, تعلیم دادن *tè'èlim dadèn* ; — se dresser, بلند شدن *boulènd choudèn*, پاشدن *pa choudèn*, راست شدن *rast choudèn*.

Dressoir, s. m., دولابچه *doulabtchè*.

Drilles, s. f. pl., پارچههای کهنه جهت کاغذ ساختن *partchè-haï keuhnè djèhèté kaghèz sakhtèn*.

Drogman, s. m., a. ترجمان *tèrdjouman*, pr. t. *tèrdjuman*, مترجم *moutèrdjèm*.

Drogmanat, s. m., lieu où se tiennent les drogmans, دایرهٔ مترجمین *daïrèyé moutèrdjèmïn* ; — fonction des drogmans, ترجمانی *tèrdjoumani*, شغل مترجم *choughlé moutèrdjèm*.

Drogue, s. f., a. اجزا *èdjza*, ادویه *èdvié*.

Droguer, v. a., زیاد دوا دادن *ziad dèva dadèn* ; — se droguer, زیاد دوا خوردن *ziad dèva khourdèn*.

Droguerie, s. f.. دواهای گوناگون *dèva-haï goun-a-goun.*

Droguier, s. m., دولابچهٔ دواها *doulabtchèyé dèva-ha.*

Droguiste, s. m., a. عطّار *'èttar.*

Droit, s. m., a. حق *hèqq*, pr. t. *haqq*, عدل *'èdl*, pr. t. *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr. t. *'adalèt*; — c'est son droit, حقّ اوست *hèqqé oust*; — contre le droit, a. خلاف عدل *khèlafé 'èdl*, pr. t. *khilafi 'adl*; — faire droit, احقاق حقّ كردن *èhqaqé hèqq kèrdèn.*

Droit, e, adj., راست *rast*; — tout droit, سر راست *sèr-rast*; — main droite, دست راست *dèsté rast*; — à droite, طرف راست *tèrèfé rast.*

Droitement, adv., avec droiture, براستی *bè-rasti*, صادقانه *sadèqanè*, از روی صدق *èz rouï sèdq.*

Droiture, s. f., راستی *rasti*, درست رفتاری *droust-rèftari*, a. عدل *'èdl*, pr. t. *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr. t. *'adalèt*, انصاف *ènsaf*, pr. t. *ïnsaf*; — avec droiture, با انصاف *ba-ènsaf*, از روی عدل *èz rouï 'èdl*; — en droiture, راست *rast.*

Drôle, adj. des 2 g. et s. m., étrange, a. غریبه *ghèribè*, عجیب *'èdjib*; — plaisant, با مزه *ba-mèzè*, خنده انگیز *khèndè-ènguiz*; — un mauvais sujet, نادرست *na-droust.*

Drôlement, adv., با مزه *ba-mèzè*, بطور عجیب *bè-tööuré 'èdjib*, عجیبانه *'èdjibanè.*

Drôlerie, s. f., شوخی *choukhi*, a. هزل *hèzl*, هزالة *hou-zalèt.*

Drôlesse, s. f., زن نادرست *zèné na-droust.*

Dromadaire, s. m., a. جمّاز *djèmmaz.*

Dru, e, adj., a. غليظ *ghèliz*; — adv. سخت *sèkht*, بسيار *bèciar*, a. بشدّت *bè-chèddèt.*

Du, art., pour de le: du pain, نان *nan*; — marque du génitif; en persan il s'exprime par le *kesrè*, qui ne s'écrit pas, et qui, dans la transcription française est représenté par un *é* fermé; les Turcs le prononcent *i*; — le livre du roi, کتاب شاه *kètabé chah*, pr. t. *kitabi chah*; — marque de l'ablatif, از *èz*; — du marché, از بازار *èz bazar.*

Dû, s. m., a. طلب *tèlèb*, pr. t. *talèb*, مطلوب *mètloub*, pr. t. *matloub*, pl. مطلوبات *mètloubat*, pr. t. *matloubat*, حقّ *hèqq*, pr. t. *haqq.*

Dubitatif, ive, adj., شبهه انگيز *choubhè-ènguiz.*

Dubitation, s. f., شبهه *choubhè.*

Dubitativement, adv., a. بشبهه *bè-choubhè.*

Duc, s. m., دوق *douq.*

Ducal, e, adj., متعلّق بدوق *moutè'èllèq bè-douq.*

Ducat, s. m., اشرفى *èchrèfi.*

Duché, s. m., ملك دوق *mèlké douq.*

Duchesse, s. f., بانو *banou*, زن دوق *zèné douq.*

Ductile, adj. des 2 g., نرم *nèrm*, a. لدان *lèdan*, ليّن *lèiyïn.*

Ductilité, s. f., نرمى *nèrmi*, a. لدونت *loudounèt.*

Duègne, s. f., a. عاجوزه *'èdjouzè.*

Duel, s. m., combat, جنگ دو نفرى *djèngué dou-nèfèri*, جنگ طپانچه *djèngué tèpantchè*, a. مسايفة *mouçayèfèt*; — terme de gram., a. تثنيه *tèsniè.*

Duéliste, s. m., طالب جنگ با هر كس *talèbé djèng ba hèr kès.*

Dulcifier, v. a., شیرین کردن *chirïn kèrdèn.*

Dûment, adv., چنانکه باید و شاید *tchènan kè bayèd o chayèd.*

Dunes, s. f. pl., تپه‌های ریگ کنار دریا *tèpè-haï rig kènaré dèria.*

Dupe, s. f., گول خورده *goul-khourdè*, فریفته *fèriftè*, a. مغبون *mèghboun*, pr. t. *maghboun.*

Duper, گول دادن *goul dadèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*, گول زدن *goul zèdèn.*

Duperie, s. f., فریب *fèrib*, a. غبن *ghèbn*, pr. t. *ghabn.*

Dupeur, se, s., فریبنده *fèribèndè*, a. غابن *ghabèn.*

Duplicata, s. m., نسخهٔ دوّم *nouskhèyé douvvoum* (ou دویم *douyoum*), a. نسخهٔ ثانیه *nouskhèyé saniè*, pr. t. *nouskhèi saniè.*

Duplicature, s. f., پیچیدگی *pitchidègui*, a. انطوا *èntèva*, pr. t. *ïntiva.*

Duplicité, s. f., au propre, دو صورتی *dou-sourèti*, دو تائی *dou-tayi*; — fig., دو روئی *dou-rouyi*, a. تزویر *tèzvir.*

Dur, e, adj , سخت *sèkht*, سفت *sèft*, a. صلب *sèlb*, pr. t. *soulb*; — fig., inhumain, سخت دل *sèkht-dèl*, بی رحم *bi-rèhm*; — il est aussi opposé à tendre, درشت *droucht*, زبر *zèbr.*

Durable, adj. des 2 g., پاینده *payèndè*, پایدار *paï-dar*, با دوام *ba-dèvam.*

Durant, prép., هنگام *hèngam*, در اثنا *dèr 'èsna*, در مدّت *dèr mouddèt*, a. حین *hïn.*

Durcir, v. a., سفت کردن *sèft kèrdèn*, سخت کردن *sèkht*

kèrdèn, کردن صلب *sèlb kèrdèn*; — v. n., devenir dur, سفت شدن *sèft choudèn*, سخت شدن *sèkht choudèn*; — durci, e, سفت شده *sèft choudè*.

Durée, s. f., espace de temps que dure quelque chose, پایندگی *payèndègui*, پایداری *paï-dari*, a. دوام *dèvam*, بقا *bèqa*, pr. t. *baqa*; — absolument, a. مدت *mouddèt*, طول زمان *toulé zèman*, pr. t. *touli zèman*.

Durement, adv., بسختی *bè-sèkhti*, بدرشتی *bè-drouchti*, بصلابت *bè-sèlabèt*.

Durer, v. n., ماندن *mandèn*, دوام کردن *dèvam kèrdèn*, پاینده بودن *payèndè boudèn*.

Dureté, s. f., سختی *sèkhti*, سفتی *sèfti*, درشتی *drouchti*, a. صلابت *sèlabèt*.

Durillon, s. m., گندمه *guèndoumè*, آژخ *âjèkh*, a. ثؤلول *sou'ouloul*.

Duvet, s. m., پر قو *pèré qou*, a. سخام *sèkham*; — au fig., premier poil qui vient aux joues des jeunes gens, پرز *pourz*, موی نو رسته *mouï noou-rèstè*; — espèce de coton qui couvre certains fruits, گرد *guèrd*, کرك *kourk*.

Duveteux, se, adj., مویدار *mouï-dar*, بسیار مو *bè-ciar-mou*.

Dynamique, s. f., a. علم قوة المحركة الاجرام *'èlmé qouvvèt-èl-mouhrèkèt-èl-èdjram*, pr. t. *'ilmi qouvvèt-il-mouhri-kèt-il-èdjram*.

Dynastie, s. f., دودمان *doudman*, a. سلسله *sèlsèlè*, pr. t. *silsilè*, نسل *nèsl*.

Dyspepsie, s. f., a. سوء هضم *soué hèzm*, pr. t. *souï hèzm*.

Dyssenterie, s. f., اسهال خونی *èshalé khouni*, a. اسهال دموی *èshalé dèmèvi*, pr. t. *ishali dèmèvi.*

Dysurie, s. f., شاش بندی *chach-bèndi*, a. عسر البول *'ousr-oul-booul*, pr. t. *'ousr-oul-bèvl*, سد البول *sèdd-oul-booul*, pr. t. *sèdd-ul-bèvl.*

E

Eau, s. f., آب *âb*; — eau de source, آب چشمه *âbé tchèchmè*; — de puits, آب چاه *âbé tchah*; — fraiche, آب خنك *âbé khounouk*, آب تازه *âbé tazè*; — chaude, آب گرم *âbé guèrm*; — bonne à boire, potable, آب خوردنی *abé khourdèni*; — salée, آب شور *âbé chour* — courante, آب روان *âbé rèvan*, آب جاری *âbé djari*; — de rose, گل آب *goul-âb*; — eau à la glace, آب یخ *âbé yèkh.*

Eau-de-vie, s. f., a. عرق *'èrèq*, pr. t. *'araq.*

Eau forte, s. f., تیزاب *tiz-âb.*

Eaux-et-forêts, s. f., pl. مباشریّهٔ نهرها و جنگلها *moubachèriyèyé nèhr-ha o djènguèl-ha.*

Ébahir, v. a., حیران کردن *hèiran kèrdèn*, متحیّر کردن *moutèhèiyèr kèrdèn*; — s'ébahir, حیرت کردن *hèirèt kèrdèn*, حیران ماندن *hèiran mandèn.*

Ébahissement, s. m., a. حیرت *hèirèt*, تحیّر *tèhèiyour.*

Ébarber, v. a., کنار تراشیدن *kènar tèrachidèn*, کنار مقراض زدن *kènar mèqraz zèdèn.*

Ébarboir, s. m., آلت تراش *âlèté tèrach.*

Ébarbure, s. f., تراشه *tèrachè.*

Ébats, s. m. pl., prendre ses ébats, خوش گذرانی کردن

khoch-gouzèrani kèrdèn, حظ کردن *hèzz kèrdèn,* ذوق کردن *zoouq kèrdèn.*

ÉBATTRE (S'), v. pron. V. ÉBATS.

ÉBAUBI, E, fam., a. حیران *hèiran.*

ÉBAUCHE, s. f., گزار *guèzar,* نیرنگ *nèirèng,* a. طرح *tèrh,* pr. t. *tarh,* مسوده *mousvèdè.*

ÉBAUCHER, v. a., گزار کردن *guèzar kèrdèn,* نیرنگ کردن *nèirèng kèrdèn,* طرح انداختن *tèrh èndakhtèn.*

ÉBAUCHOIR, s. m., قلم حکاکی *qèlèmé hèkkaki.*

ÉBAUDIR (S'), v. pron., عیش وعشرت کردن *'èich-o-'èchrèt kèrdèn.*

ÉBAUDISSEMENT, s. m., a. عیش و عشرت *'èich-o-'èchrèt,* pr. t. *'aïch-u-'ichrèt.*

ÉBÈNE, s. f., آبنوس *âbnous,* a. ساسم *sacèm.*

ÉBÉNIER, s. m., درخت آبنوس *dèrèkhté âbnous.*

ÉBÉNISTE, s. m., نجار نازك كار *nèddjaré nazuk-kar.*

ÉBÉNISTERIE, s. f., کار از چوب آبنوس *karé èz tchoubé âbnous.*

ÉBLOUIR, v. a., چشم خیره کردن *tchèchm khirè kèrdèn.*

ÉBLOUISSANT, E, adj., خیره کنندۀ چشم *khirè-kounèndèyé tchèchm.*

ÉBLOUISSEMENT, s. m., خیرگی چشم *khirèguiï tchèchm.*

ÉBORGNER, v. a., یک چشم کور کردن *yèk tchèchm kour kèrdèn.*

ÉBOUILLANTER, v. a., توی آب داغ انداختن *touï âbé dagh èndakhtèn.*

ÉBOUILLIR, v. n., زیاد جوشیدن تا کم شود *ziad djouchidèn ta kèm chèvèd.*

Éboulement, s. m., افتادگی *ouftadègui*, a. انهدام *ènhèdam*, pr. t. *ïnhidam*.

Ébouler (S'), v. pron., افتادن *ouftadèn*, خراب شدن *khèrab choudèn*, منهدم شدن *mounhèdèm choudèn*.

Ébourgeonnement, s. m., ریزانیدن جانۀ درخت *rizanidèné djanèyé dèrèkht*.

Ébourgeonner, v. a., جانۀ درخت ریزانیدن *djanèyé dèrèkht rizanidèn*.

Ébouriffant, e, adj., a. عجیب *'èdjib*, غریب *ghèrib*.

Ébouriffé, e, adj., زلف پریشان *zoulf-pèrichan*.

Ébranchement, s. m., برش شاخ درختان *bourèché chakhé dèrèkhtan*.

Ébrancher, v. a., شاخ درختان بریدن *chakhé dèrèkhtan bouridèn*.

Ébranchoir, s. m., آلت بریدن شاخ درخت *âlèté bouridèné chakhé dèrèkht*.

Ébranlé, e, adj., جنبان *djoumban*, a. متزلزل *moutèzèlzèl*.

Ébranlement, s. m., جنبش *djoumbèch*, a. تزلزل *tèzèlzoul*.

Ébranler, v. a., جنبانیدن *djoumbanidèn*, متزلزل کردن *moutèzèlzèl kèrdèn*.

Ébrécher, v. a., دم تیغ شکستن *dèmé tigh chèkèstèn*; — ébréché, e, دم شکسته *dèm-chèkèstè*, شکسته *chèkèstè*; — dent ébréchée, دندان شکسته *dèndané chèkèstè*.

Ébrouer, v. a., توی آب شستن *toui âb choustèn*, توی آب کشیدن *toui âb kèchidèn*.

Ébruiter, v. a., فاش کردن *fach kèrdèn*, شایع کردن *chayè' kèrdèn*; — ébruité, e, فاش شده *fach-choudè*.

Ébullition, s. f., جوش *djouch.*

Écaille, s. f., پولك ماهى *poulèké mahi*; — coquille, a. صدف *sèdèf*, pr. t. *sadèf*, pl. اصداف *èsdaf*, pr. t. *astaf.*

Écailler, v. a., پولك ماهى برداشتن *poulèké mahi bèrdachtèn.*

Écailler, **ère**, s., صدف فروش *sèdèf-fourouch.*

Écailleux, **euse**, adj., صدفدار *sèdèf-dar*, صدفى *sèdèfi.*

Écale, s. f. V. **Coque.**

Écaler, v. a., پوست كندن *poust kèndèn.*

Écarbouiller, v. a. V. **Ecraser.**

Écarlate, adj. des 2 g., قرمز تند *qèrmèzé tound*, سرخ سير *sourkhé sir.*

Écarquillement, s. m., جدائى از همديگر *djèdayi èz hèm-diguèr.*

Écarquiller, v. a., از همديگر جدا كردن *èz hèm-diguèr djèda kèrdèn*; — écarquiller les jambes, پاهارا از همديگر جدا كردن *pa-ha-ra èz hèm-diguèr djèda kèrdèn*; — les yeux, چشمهارا زياد وا كردن *tchèchm-ha-ra ziad va-kèrdèn.*

Écart, s. m., كنار كشيدن *kènar kèchidèn*; — à l'écart, كنار *kènar*; — à part, كنار *kènar*, جدا *djèda*, a. خلوت *khèlvèt*; — mettre à l'écart, كنار گذاشتن *kènar gouzachtèn.*

Écarteler, v. a., چهار تكه كردن *tchèhar tèkè kèrdèn.*

Écartement, s. m., از همديگر جدا بودن *èz hèm-diguèr djèda boudèn.*

Écarter, v. a., از همديگر جدا كردن *èz hèm-diguèr djèda*

kèrdèn ; — mettre de côté, کنار گذاشتن *kènar gouzachtèn*, جدا گذاشتن *djèda gouzachtèn* ; — éloigner, دور کردن *dour kèrdèn* ; — s'écarter, خودرا کنار کشیدن *khoud-ra kènar kèchidèn*.

Ecchymose, s. f., جریان خون میان گوشت و جلد بدن *djèrèyané khoun miané goucht o-djèldé bèdèn*.

Ecclésiaste, s. m., یکی از کتب تورات *yèki èz koutoubé toourat*.

Ecclésiastique, adj. des 2 g., متعلّق بکلیسا *moutè'èllèq bè-kliça* ; — s. m., کشیش *kèchich*, a. راهب *rahèb*, pr. t. *rahib*.

Ecclésiastiquement, adv., کشیش وار *kèchich-var*.

Eccoprotique, adj. terme de méd., a., مسهل لیّن *moushèlé lèiyïn*, pr. t. *moushili lèiyïn*.

Eccrinologie, s. f., a. بحث عن الفضلات *bèhs-'èn-èl-fouzlat*.

Écervelé, e, adj., تهی مغز *tèhi-mèghz*, بادسر *bad-sèr*.

Échafaud, s. m., چوب بست *tchoub-bèst* ; — où l'on exécute les criminels, قتل گاه *qètl-gah*, pr. t. *qatl-guiah*.

Échafaudage, s. m., action d'établir des échafauds, چوب بست سازی *tchoub-bèst-sazi* ; — au fig., تدابیر واهیه *tèdabiré vahiyè*, pr. t. *tèdabiri vahiyè*.

Échafauder, v. a., چوب بست درست کردن *tchoub-bèst droust kèrdèn*.

Échalas, s. m., داربست *dar-bèst*.

Échalassement, s. m., داربست سازی *dar-bèst-sazi*.

Échalasser, v. a., داربست کردن *dar-bèst kèrdèn*.

Échalier, s. m. V. **Haie**.

Échalotte, s. f., پیاز کوهی *piazé kouhi.*

Échampeau, s. m. V. ligne à pêcher.

Échancrer, v. a., کمانی بریدن *kèmani bouridèn*, هلالی بریدن *hèlali bouridèn.*

Échancrure, s. f., برش کمانی *bourèché kèmani*, (ou هلالی *hèlali*).

Échange, s. m., t. دگش *dèguich*, ou *dèich*, a. معاوضه *mou'âvèzè*, مبادله *moubadèlè*; — en échange, در عوض *dèr 'èvèz*, a. عوضًا *'èvèzèn*, pr. t. *'ivazèn*, بالمعاوضه *bè-l-mou'âvèzè.*

Échangeable, adj. des 2 g., معاوضه پذیر *mou'âvèzè-pèzir.*

Échanger, v. a., عوض کردن *'èvèz kèrdèn*, معاوضه کردن *mou'âvèzè kèrdèn*, دگش کردن *dèguich kèrdèn*; — échangé, e, مبادله شده *moubadèlè-choudè.*

Échanson, s. m., a. ساقی *saqi*,

Échantillon, s. m., نمونه *nèmounè.*

Échantillonner, v. a., مقابله کردن *mouqabèlè kèrdèn.*

Échappatoire, s. f., گریز *gouriz.*

Échappée, s. f., حرکت بی ملاحظه *hèrèkèté bi-moulahèzè.*

Échapper, v. n., s'évader, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*; — se tirer d'un danger, خلاص شدن *khèlas choudèn*, رهائی یافتن *rèhayi yaftèn*, رها شدن *rèha choudèn*; — éviter, se soustraire, در رفتن *dèr-rèftèn*; — laisser échapper l'occasion, فرصت را از دست دادن *foursèt-ra èz dèst dadèn*; — s'échapper, v. pron.

V. la première acception d'échapper; — **échappé**, خلاص شده *khèlas-choudè*, رهيده *rèhidè*; — **qui a fui**, گریخته *gourikhtè*.

Écharde, s. f., تيغ *tigh*.

Échardonner, v. a., تيغهارا برداشتن *tigh-ha-ra bèr-dachtèn*.

Écharner, v. a., گوشترا بر كندن *goucht-ra bèr-kèndèn*.

Écharnoir, s. m., افزار گوشت كندن *èfzaré goucht kèndèn*.

Écharpe, s. f., كمربند *kèmèr-bènd*.

Echarper, v. a., faire une grande blessure, بشدّت زخمدار كردن *bè-chèddèt zèkhm-dar kèrdèn*; — tailler en pièces, تكه تكه كردن *tèkè-tèkè kèrdèn*.

Écharseté, s. f. terme de monnayae, بد عيارى *bèd-'èyari*.

Échasses, s. f. pl., اسب چوبى *èspé tchoubi*.

Échauboulure, s. f., سرخك *sourkhèk*, بردميدگى *bèr-dèmidègui*.

Échaudé, s. m., نان آب پز *nané âb-pèz*.

Échauder, v. a., توى آب گرم انداختن *toui âbé guèrm èndakhtèn*; — s'échauder, سوختن *soukhtèn*.

Échauffant, e, adj., گرم *guèrm*, حرارت آور *hèrarèt-âvèr*.

Échauffement, s. m., گرمى *guèrmi*, a. حرارت *hèrarèt*, pr. t. *hararèt*.

Échauffer, v. a., donner de la chaleur, گرم كردن *guèrm kèrdèn*; — s'échauffer, گرم شدن *guèrm choudèn*; — au fig., se mettre en colère, خشمناك شدن *khèchmnak choudèn*, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*.

Échauffourée, s. f., entreprise mal concertée, حركت بى تدبير *hèrèkèté bi-tèdbir*.

Échauffure, s. f. V. **Échauboulure**.

Échauguette, s. f., دیدهبانگاه *didè-ban-gah.*

Échéance, s. f., سر وعده *sèré vè'èdè*, a. انقضای مدّت *ènqèzaï mouddèt.*

Échec, s. m., terme du jeu des échecs, کیش *kich*; — échec au roi, کیش شاه *kiché chah*; — défaite, شکست *chèkèst.*

Échecs, s. m. pl., شطرنج *chètrèndj*, pr. t. *satrandj.*

Échelle, s. f., نردبان *nèrdèban*, pr. t. *nèrduvan*, vulg. *mèrduvan*; — port, بندر *bèndèr.*

Échelon, s. m., پلّه *pèllè*; — degré, پایه *payè*, a. درجه *dèrèdjè*, pl. درجات *dèrèdjat*, رتبه *routbè*, مرتبه *mèrtèbè*, pl. مراتب *mèratèb*, pr. t. *mèratib.*

Échelonner, v. a., درجه بدرجه ترتیب دادن *dèrèdjè bèdèrèdjè tèrtib dadèn*; — échelonné, e, درجه بدرجه ترتیب یافته *dèrèdjè bè-dèrèdjè tèrtib-yaftè.*

Écheniller, v. a., کرم درختانرا درچیدن *kèrmé dèrèkhtan-ra dèr-tchidèn.*

Écheveau, s. m., کلابه *kèlabè*, کلافه *kèlafè*, a. مریره *mèrirè.*

Échevelé, e, adj., پراکنده موی *pèrakèndè-mouï.*

Échevin, s. m., شحنه *chèhnè.*

Échevinage, s. m., شحنهگری *chèhnè-guèri.*

Échine, s. f., پشت *poucht*, مهرهٔ پشت *meuhrèyè poucht*, a. ظهر *zèhr*, pr. t. *zahr.*

Échiner, v. a., مهرهٔ پشت شکستن *meuuhrèyé poucht chèkèstèn.*

Échinophore, s. f., plante, a. فوفل *foufèl*, pr. t. *fufèl.*

Échiquier, s. m., تختهٔ شطرنج *tèkhtèyé chètrèndj.*

Echo, s. m., پژواك *pèjvak*, بژوال *bèjval*, نوف *nouf*, vulg. عکس صدا *'èksé sèda.*

Échoir, v. n., رسیدن *rècidèn*, نصیب شدن *nècib choudèn.*

Échouer, v. n., خوردن کشتی بریگ *khourdèné kèchti bèrig*; — ne pas réussir, بآخر نرسانیدن *bè-âkhèr nèrèçanidèn*, از عهده بر نیامدن *èz 'euhdè bèr-nè-yamèdèn.*

Écimer, v. a., سر شاخ درختان بریدن *sèré chakhé dèrèkhtan bouridèn.*

Éclabousser, v. a., گل آلود کردن *guèl-âloud kèrdèn.*

Éclaboussure, s. f., آلایش گل *âlayèché guèl.*

Eclair, s. m., بخنوه *boukhounouh* (ancien mot) a. برق *bèrq*, pr. t. *barq*, pl. بروق *bourouq.*

Éclairage, s. m., چراغ *tchèragh.*

Éclaircir, v. a., وا کردن *va-kèrdèn*, روشن کردن *roouchèn kèrdèn*; — s'éclaircir, وا شدن *va-choudèn*; — le temps s'est éclairci, هوا وا شد *hèva va-choud*; — éclaircir une affaire, وا رسی کردن *va-rèci kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn*; — éclaircir une difficulté, مشکلی را حل کردن *mouchkèli-ra hèll kèrdèn*; — s'éclaircir en parlant d'une liqueur, صاف شدن *saf choudèn.*

Éclaircissement, s. m., a. بیان *bèyan*; — demander des éclaircissements, استفسار کردن *èstèfsar kèrdèn*, پرسیدن *poursidèn*, سؤال کردن *soual kèrdèn*, تحقیق کردن *tèhqiq kèrdèn.*

Éclairer, v. a., روشن کردن *roouchèn kèrdèn*, چراغ آوردن

tchèragh âvourdèn; — faire comprendre, فهمانیدن *fèhmanidèn*, حالی کردن *hali kèrdèn*; — v. imp., برق زدن *bèrq zèdèn*; — éclairé, e, روشن *roouchèn*; — au fig., دانا *dana*, دانشمند *danèchmènd*.

ÉCLAIREUR, s. m., پیش آهنگ سپاه *pich-âhèngué sèpah*.

ÉCLANCHE, s. f. V. GIGOT.

ÉCLAT, s. m., de bois, چوب پاره *tchoub-parè*; — éclat de bombe, تکهٔ از خمپاره *tèkèyi èz khoumparè*; — lueur brillante, پرتو *pèrtoou*, a. فروغ *fourough*.

ÉCLATANT, E, adj., پرتو دار *pèrtoou-dar*, درخشنده *dèrèkh-chèndè*, a. برّاق *bèrraq*.

ÉCLATER, v. n., ترکیدن *tèrèkidèn*; — briller, frapper les yeux, پرتو انداختن *pèrtoou èndakhtèn*, درخشیدن *dèrèkhchidèn*.

ECLECTIQUE, adj. des 2 g., a. منتخب *mountèkhèb*, pr. t. *müntèkhib*.

ECLECTISME, s. m., a. حکمت اهل الانتخاب *hèkmèté èhl-oul-èntèkhab*, pr. t. *hikmèti èhl-ul-ïntikhab*.

ÉCLIPSE, s. f., de soleil, گرفتن افتاب *guèrèftèné âftab*; — de lune, گرفتن ماه *guèrèftèné mah*, a., de soleil, کسوف *kouçouf*, de lune, خسوف *khouçouf*.

ÉCLIPSER, v. a., پوشیدن *pouchidèn*, باطل کردن *batèl kèrdèn*, نابود کردن *na-boud kèrdèn*.

ÉCLIPTIQUE, s. f., a. سمت شمسی *sèmté chèmsi*, pr. t. *simti chèmsi*; — adj., a. کسوفی *kouçoufi*, خسوفی *khou-çoufi*.

ÉCLISSE, s. f., تختهبند *tèkhtè-bènd*.

ÉCLOPÉ, E, adj., لنگ *lèng*, لنگان *lèngan*.

Éclore, v. n., از تخم بيرون آمدن èz tokhm biroun âmèdèn; — se dit aussi des fleurs, شكفتن chèkouftèn, وا شدن va-choudèn.

Éclosion, s. f., در آمدن از تخم dèr-âmèdèn èz tokhm.

Écluse, s. f., بنداب bènd-ab, چل tchèl, استخل ès-tèkhl.

Éclusier, ière, s., مباشر استخل moubachèré èstèkhl.

Écoinson, s. m., سنك كنج sèngué koundj, سنك كوشهٔ ديوار sèingué gouchèyé divar.

École, s. f., دبستان dèbèstan, a. مكتب mèktèb, مدرسه mèdrèçè, pl. مدارس mèdarès, pr. t. mèdaris.

Écolier, ère, s., شاكرد chaguèrd, pr. t. chaguird, a. تلميذ tèlmiz.

Éconduire, v. a., طفره زدن tèfrèh zèdèn.

Économe, s. et adj., qui sait épargner la dépense, خانه‌دار khanè-dar; — qui a soin de la conduite d'un ménage, a. امين مخارج èminé mèkharèdj.

Économie, s. f., خانه‌دارى khanè-dari, a. صرفه sèrfè; — économie politique a. ادارهٔ امور دولت èdarèyé oumouré dooulèt, ادارهٔ امور مملكت èdarèyé oumouré mèmlèkèt, pr. t. idarèï oumouri mèmlèkèt.

Économique, adj. des 2 g., كم خرج kèm-khèrdj, با صرفه ba-sèrfè.

Économiquement, adv., بقناعت bè-qèna'èt, بخرج كم bè-khèrdjé kèm, بكم خرجى bè-kèm-kèrdji, بصرفه bè-sèrfè.

Économiser, v. a., بصرفه اداره كردن bè-sèrfè èdarè kèrdèn,

خانه‌داری کردن *khanè-dari kèrdèn*; — mettre de côté, پس انداز کردن *pès-èndaz kèrdèn.*

Écope, s. f., بیل *bil.*

Écorce, s. f., پوست *poust*; — écorce d'arbre, پوست درخت *pousté dèrèkht.*

Écorcer, v. a., پوست کندن *poust kèndèn.*

Écorcher, v. a., پوست کندن *poust kèndèn.*

Écorcheur, s. m., پوست کن *poust-kèn*, a. سلاّخ *sèllakh.*

Écorchure, s. f., خراشیدگی پوست *khèrachidèguiï poust.*

Écorner, v. a., شاخ شکستن *chakh chèkèstèn.*

Écornifler, v. a., کاسه‌لیسی کردن *kacè-lici kèrdèn.*

Écorniflerie, s. f., کاسه‌لیسی *kacè-lici.*

Écornifleur, **euse**, s., کاسه‌لیس *kacè-lis*, a. طفیلی *toufèili.*

Écosser, v. a. V. **Ecorcer.**

Écosseur, **euse**, s., پوست کن *poust-kèn.*

Écot, s. m., پای *paï*, a. حصّه *hèssè*, pr. t. *hissè*; — payer son écot, حصّهٔ خودرا دادن *hèssèyé khoud-ra dadèn.*

Écoulement, s. m., ریزش *rizèch*, a. جریان *djèrèyan*, فیضان *fèyèzan.*

Écouler (S'), جاری شدن *djari choudèn*, ریختن *rikhtèn*; — s'écouler goutte à goutte, چکه کردن *tchèkè kèrdèn.*

Écourter, v. a., کوتاه کردن *koutah kèrdèn.*

Écoute, s. f., جای پنهان *djaï pènhan.*

Écouter, v. a., گوش کردن *gouch kèrdèn*, گوش دادن *gouch dadèn*; — suivre les conseils, نصیحت قبول کردن *nècihèt qèboul kèrdèn*, حرف شنیدن *hèrf chènidèn.*

Écouteur, euse, s. گوش دهنده *gouch-dèhèndè.*

Écoutilles, s. f. pl., در انبار کشتی *dèré èmbaré kèchti.*

Écouvillon, s. m., سنبهٔ طوپ *soumbèyé toup.*

Écouvillonner, v. a., طوپرا با سنبه پاك كردن *toup-ra ba soumbè pak kèrdèn.*

Ecphractique, apéritif, a. مفتّح السدّة *moufèttèh-ous-sèddèt.*

Écran, s. m., پردهٔ پیش بخاری *pèrdèyé pich-boukhari.*

Écraser, v. a., له کردن *lèh kèrdèn*, پخش کردن *pèkhch kèrdèn*; — écrasé, e, پخش شده *pèkhch-choudè.*

Écrémer, v. a., سر شیر برداشتن *sèré chir bèr-dachtèn*, سر شیر گرفتن *sèré chir guèrèftèn.*

Écrêter, v. a., سر دیوار برداشتن *sèré divar bèr-dachtèn* (ou بر انداختن *bèr-èndakhtèn*).

Écrevisse, s. f., خرچنگ *khèrtchèng*, a. سرطان *sèrètan.*

Écrier (S'), v. pron., فریاد کردن *fèriad kèrdèn*, نعره کشیدن *nè'èrè kèchidèn.*

Écrin, s. m., جواهردان *djèvahèr-dan*, a. درج *dourdj.*

Écrire, v. a., نوشتن *nèvèchtèn*, تحریر کردن *tèhrir kèrdèn*; — écrit, e, نوشته شده *nèvèchtè-choudè*, a. محرّر *mou-hèrrèr*, pr. t. *mouharrèr.*

Écrit, s. m., نوشته *nèvèchtè*, کاغذ *kaghèz*, a. تحریر *tèhrir*, pr. t. *tahrir.*

Écriteau, s. m., نوشتهٔ بدیوار چسپیده *nèvèchtèyi bè-divar tchèspidè.*

Écritoire, s. f., قلمدان *qèlèm-dan*, دوات *dèvat*, a. حقّه *hoqqè*, pr. t. *hoqqa*.

Écriture, s. f., a. خطّ *khètt*, pr. t. *khatt*, pl. خطوط *khoutout*; — sainte écriture, a. تورات *toourat*, pr. t. *tèvrat*.

Écrivain, s. m., نویسنده *nèvicèndè*, میرزا *mirza*, a. محرّر *mouhèrrèr*, pr. t. *mouharrir*, منشی *mounchi*, کاتب *katèb*, pr. t. *kiatib*; — auteur, a. مؤلّف *mouèllèf*, مصنّف *moucènnèf*, pr. t. *muèllif*, *mouçannif*.

Écrou, s. m., مهرهٔ پیچ *meuhrèyé pitch*, مهره *meuhrè*.

Écrouelles, s. f.-pl., a. خنازیر *khènazir*, داء الخنازیر *da'-oul-khènazir*.

Écrouer, v. a., در دفتر زندان قید کردن *dèr dèftèrè zèn-dan qèid kèrdèn*.

Écroulement, s. m., action de s'écrouler. V. ce mot.

Écrouler (S'), خراب شدن *khèrab choudèn*, منهدم شدن *mounhèdèm choudèn*; — écroulé, e, خراب شده *khèrab-choudè*, منهدم شده *mounhèdèm-choudè*, a. منهدم *mounhèdèm*, pr. t. *münhèdim*.

Écrouter, v. a., پوست نان کندن *pousté nan kèndèn*.

Écru, e, adj., خام *kham*.

Écu, s. m., bouclier, سپر *sèpèr*; — monnaie d'argent, ریال *rial*.

Écueil, s. m., خرسنگ *khèrsèng*.

Écuelle, s. f., a. کاسه *kacè*, pr. t. *kiacè*.

Écumant, e, adj., کفدار *kèf-dar*.

Écume, s. f., کف *kèf*.

Écume-de-mer, s. f., کف دریا *kèfé dèria*.

Écumer, v. a., ôter l'écume, کف برداشتن *kèf bèr-dachtèn*; — v. n., jeter de l'écume, کف کردن *kèf kèrdèn.*

Écumeux, euse, adj., کفدار *kèf-dar.*

Écumoire, s. f., کفگیر *kèf-guir.*

Écurer, v. a., پاك کردن *pak kèrdèn.*

Écureur, se, s., پاك کنندهٔ ظروف *pak-kounèndèyé zerouf.*

Écureuil, s. m., موش خرما *mouché khourma*, سنجاب *sèndjab*, pr. t. *zindjab.*

Écurie, s. f., طویله *tèvilè*, a. اصطبل *èstèbl*, pr. t. *istabl.*

Écusson, s. m. V. Écu, première acception.

Écuyer, میراخور *mir-akhor.*

Éden, s. m., a. عدن *'èdèn*, pr. t. *'adèn.*

Édenté, e, adj., دندانش ریخته *dèndan-èch-rikhtè.*

Édenter, v. a., دندان شکستن *dèndan chèkèstèn.*

Édifiant, e, adj., a. موجب عبرت *moudjèbé 'èbrèt*, pr. t. *moudjibi 'ibrèt*, V. Exemplaire.

Édificateur, s. m., a. بانی *bani.*

Édification, s. f., action de bâtir, a. بنا *bèna*, عمارت *'èmarèt*; — bon exemple, a. عبرت *'èbrèt*, pr. t. *'ibrèt.*

Édifice, s. m., کرداد *kèrdad*, vieux, بنیاد *bouniad*, a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*, pl. ابنیه *èbniè*, عمارت *'èmarèt*, pr. t. *'imarèt*, عمارات *'èmarat*, pr. t. *'imarat.*

Édifier, v. a., بنیاد نهادن *bouniad nèhadèn*, بنا کردن *bèna kèrdèn*; — donner le bon exemple, عبرت دادن *'èbrèt dadèn*, تشویق بخیر وصلاح کردن *tèchviq bè-khèir-o-sèlah kèrdèn.*

Édit, s. m., فرمان *fèrman*, a. حکم *heukm*, pr. t. *hukm*; — on dit aussi خط شریف *khètté chèrif.*

Éditeur, s. m., بصمه کننده وفروشنده تألیفات کسی *basmè-kounèndè ou fourouchèndèyé tè'èlifaté kèci.*

Édition, s. f., t. چاپ *tchap*, بصمه *basmè*, pr. t. *basma.*

Édredon, s. m., لحاف به پر آکنده *lèhafé bè-pèr âkèndè.*

Éducation, s. f., a. تربیت *tèrbiyèt*, ou تربیه *tèrbiyè* ; — bonne éducation, حسن تربیت *housné tèrbiyèt*, pr. t. *husni tèrbiyè.*

Édulcorer, v. a., شیرین کردن *chirin kèrdèn.*

Éfaufiler, v. a., نخ قماشی را کشیدن *nèkhé qoumachi-ra kèchidèn.*

Effaçable, adj. des 2 g., محو پذیر *mèhv-pèzir*, ممکن محو کردن *moumkèné mèhv kèrdèn.*

Effacer, v. a., محو کردن *mèhv kèrdèn*, امحا کردن *èmha kèrdèn* ; — s'effacer, محو شدن *mèhv choudèn* ; — effacé, e, محو شده *mèhv-choudè.*

Effaçure, s. f., جای محو شده *djaï mèhv-choudè.*

Effarer, v. a., مشوّش کردن *mouchèvvèch kèrdèn* ; — effaré, e, مشوّش شده *mouchèvvèch-choudè.*

Effaroucher, v. a., ترساندن *tèrsandèn*, ترسانیدن *tèrsanidèn*, بوحشت انداختن *bè-vèhchèt èndakhtèn* ; — s'effaroucher, ترسیدن *tèrsidèn*, وحشت کردن *vèhchèt kèrdèn.*

Effectif, ve, adj., a. حقیقی *hèqiqi*, pr. t. *haqiqi*, موجود *moòudjoud*, pr. t. *mèvdjoud.*

Effectivement, adv., راستی *rasti*, در حقیقت *dèr hèqiqèt.*

Effectuer, v. a , بعمل آوردن *bè-'èmèl âvourdèn*, از قوّه بفعل آوردن *èz qouvvè bè-fè'èl âvourdèn*, بجا آوردن *bè-dja âvourdèn.*

Efféminer, v. a., بسیرت زن در آوردن *bè-sirèté zèn dèr-âvourdèn*; — efféminé, e, زن صفت *zèn-sèfèt*, زن سیرت *zèn-sirèt*.

Effervescence, s. f., جوش *djouch*, جوشش *djouchèch*; — fig., خروش *khourouch*, a. هیجان الاذهان *hèyèdjan-oul-èzhan*, pr. t. *hèyèdjan-ul-èzhan*.

Effet, s. m., a. اثر *èccr*, pl. آثار *âçar*, تأثیر *tè'ècir*; — produire de l'effet, اثر کردن *ècèr kèrdèn*; — en effet, راستی *rasti*, a. واقعا *vaqè'èn*, pr. t. *vaqi'an*, فی الواقع *fi-l-vaqè'*, pr. t. *fi-l-vaqi'*; — à cet effet, از برای این *èz bèraï ïn*, در این خصوص *dèr ïn khouçous*; — effet, billet, a. سند *sènèd*, حجت *heuddjèt*; — au pl., effets, a. مال *mal*, pl. اموال *èmval*, اثواب *èsvab*, vulg. اسباب *èsbab*, ou *èspab*, اشیا *èchia*.

Effeuiller, v. a., برگ بر چیدن *bèrg bèr-tchidèn*.

Efficace, adj. des 2 g., کارگر *kar-guèr*, a. مؤثر *mouèssèr*, pr. t. *muèssir*.

Efficacement, adv., مؤثرانه *mouèssèranè*, بتأثیر *bè-tè'ècir*.

Efficacité, s. f., a. اثر *ècèr*.

Efficient, e, adj., a. علت فاعلیه *'èllèté fa'èliyè*, pr. t. *'illèti fa'iliyè*.

Effigie, s. f., a. صورت *sourèt*, تمثال *tèmçal*, pr. t. *timçal*.

Effigier, v. a., صورتا بقتل رسانیدن *sourètèn bè-qètl rè-çanidèn*.

Effilé, s. m., petite frange, ریشهٔ باریك *richèyé barik*.

Effilé, e, adj., کشیده *kèchidè*, دراز و باریک *dèraz-o-barik*.

Effiler, v. a., نخ نخ کشیدن *nèkh-nèkh kèchidèn.*

Effiloquer, v. a. V. **Effiler.**

Efflanquer, v. a., لاغر کردن *laghèr kèrdèn*, لکنته کردن *lèkèntè kèrdèn*; — efflanqué, e, لاغر *laghèr*, باریک *barik.*

Effleurer, v. a., مسّ کردن *mèss kèrdèn.*

Efflorescence, s. f., premier moment de la floraison, آغاز شکوفه *âghazé chèkoufè*; — poussière fine qui se trouve sur certains fruits, v. duvet; — petites tumeurs à la peau, سرخک *sourkhèk.*

Effluence, s. f. V. **Émanation.**

Effondrilles, s. f. pl., ته نشین *tèh-nèchïn*, درد *dourd.*

Effondrer, v. a., پائین انداختن *payïn èndakhtèn*, فرود آوردن *feroud âvourdèn*; — s'effondrer, فرود آمدن *feroud âmèdèn*; — effondré, e, پائین افتاده *payïn-ouftadè*, فرود آمده *feroud-âmèdè.*

Efforcer (S'), v. pron., employer son industrie pour parvenir à une fin, کوشیدن *kouchidèn*, کوشش کردن *kouchèch kèrdèn*, تلاش کردن *tèlach kèrdèn*, تقلّی کردن *tèqèlli kèrdèn*, جهد کردن *djèhd kèrdèn*, سعی کردن *sè'i kèrdèn*; — employer toutes ses forces à faire quelque chose, بخود زور آوردن *bè-khoud zour âvourdèn.*

Effort, s. m., کوشش *kouchèch*, a. سعی *sè'i*, pr. t. *sa'i*, اهتمام *èhtèmam*, pr. t. *ihtimam*, جهد *djèhd.*

Effraction, s. f., رخنه *rèkhnè*, شکستگی *chèkèstègui.*

Effrayant, e, adj., هولناك *hooulnak*, دهشت انگیز *dèhchèt-ènguiz*, a. مخوف *mèkhouf*, pr. t. *makhouf*, هایل *hayèl*, pr. t. *haïl.*

Effrayer, v. a., ترسانـدن *tèrsandèn*, ترسانيدن *tèrsanidèn* ; s'effrayer, ترسيدن *tèrsidèn*, هراسان شدن *hèraçan choudèn* ; — effrayé, e, ترسيده *tèrsidè*, هراسان *hèraçan*, a. مرعوب *mèr'oub*.

Effréné, e, adj., از اندازه بيرون *èz èndazè biroun*, بی حدّ *bi-hèdd*.

Effrénément, adv., به بی اندازه *bè-bi-èndazè*, بطور غير ضبط پذيرى *bè-tooure ghèiré zèbt-pèziri*.

Effriter, v. a., از حـاصـل انـداختن *èz-hacèl èndakhtèn*, غير منبت كردن *ghèiré mounbèt kèrdèn*, بی حاصل كردن *bi-hacèl kèrdèn* ; — s'effriter, بـی حـاصل شدن *bi-hacèl choudèn* ; — effrité, e, بی حاصل *bi-hacèl*.

Effroi, s. m., ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a. خوف *khoouf*, pr. t. *khavf*, رعب *rou'oub*.

Effronté, e, adj., بی شرم *bi-chèrm*, بی حيا *bi-hèya*, بی پرده *bi-pèrdè* ; — femme effrontée, زن بـی حـيـا *zèné bi-hèya*.

Effrontément, adv., به بی شرمی *bè-bi-chèrmi*, گستاخانه *goustakhanè*.

Effronterie, s. f., بی حـيـائـی *bi-hèyayi*, a. وقاحت *vèqahèt*.

Effroyable, adj. des 2 g. V. **Effrayant**.

Effroyablement, adv., بسيار *bèciar*, بشدّت *bè-chèddèt*.

Effusion, s. f., ريـزى *rizi*, ريـزش *rizèch*, a. سفك *sèfk* ; — effusion de sang, خـون ريزى *khoun-rizi*, a. سـفـك دم *sèfké dèm*, pr. t. *sèfki dèm*.

Égal, e, s., همپايه *hèm-payè*, همشأن *hèm-chèèn*, همتا *hèm-ta*, همرتبه *hèm-routbè*, جفت *djouft*, a. قرين *qèrîn*, pr.

t. *qarîn*, pl. اقران *èqran*, pr. t. *aqran*, نظیر *nèzir*, pr. t. *nazir* ; — sans égal, بی مانند *bi-manènd*, بی همتا *bi-hèm-ta*, بی نظیر *bi-nèzir*, pr. t. *bi-nazir ;* — je ne suis pas son égal, جفت او نیستم *djoufté ou nistèm.*

ÉGAL, E, adj., یکی *yèki*, یکسان *yèk-san*, a. مساوی *mou-çavi*, متساوی *moutèçavi*, معادل *mou'âdèl*, pr. t. *mu'âdil* ; — indifférent: cela m'est égal, برای من یکیست *bèraï mèn yèkist*, برای من علی السویّة است *bèraï mèn 'èla-s-sèviyè èst* ; — uni, هموار *hèm-var* ; — à l'égal, مانند *ma-nènd*, a. مثل *mèsl*, pr. t. *misl.*

ÉGALEMENT, adv., de la même manière, بیکطور *bè-yèktoour*, a. علی السویّة *'èla-s-sèviyè*, pr. t. *'ala-s-sèviyè* ; — aussi, هم *hèm*, همچنین *hèm-tchènïn*, a. کذالك *kè-zalèk*, pr. t. *ka-zalik*, ایضاً *èïzèn* ; — moi également, من هم *mèn hèm.*

ÉGALER, v. a., یکسان کردن *yèk-san kèrdèn*, مساوی کردن *mouçavi kèrdèn*, معادل کردن *mou'âdèl kèrdèn* ; — être égal à, مساوی بودن *mouçavi boudèn* ; — rendre uni, هموار کردن *hèm-var kèrdèn.*

ÉGALISATION, s. f., a. تعدیل *tè'èdil*, تساوی *tèçavi.*

ÉGALISER, v. a. V. ÉGALER.

ÉGALITÉ, s. f., یك رتبگی *yèk-routbèyi*, برابری *bèr-a-bèri*, a. مساوات *mouçavat.*

ÉGARD, s. m., a. اعتنا *è'ètèna*, pr. t. *i'tina*, خاطر *khatèr*, pr. t. *khatir*, رعایت *rè'âyèt*, pr. t. *ri'âyèt* ; — par égard pour vous, بنا بخاطر شما *bèna bè-khatèré chouma* ; — à l'égard de, در باب *dèr bab* ; — à mon égard, در حقّ من *dèr hèqqé mèn* ; — eu égard, بنا بر *bèna bèr*, نظر به *nèzèr bè.*

Égarement, s. m., گمراهی *goum-rahi*, a. ضلالة *zèlalèt*, pr. t. *zalalèt*.

Égarer, v. a., گمراه کردن *goum-rah kèrdèn*, از راه بدر کردن *èz rah bè-dèr kèrdèn*; — s'égarer, گمراه شدن *goum-rah choudèn*, راهرا گم کردن *rah-ra goum kèrdèn*; — égaré, e, راهرا گم کرده *rah-ra goum-kèrdè*.

Égayer, v. a., بسر دماغ آوردن *bè-sèré dèmagh âvourdèn*, دلشاد کردن *dèl-chad kèrdèn*; — s'égayer, دلشاد شدن *dèl-chad choudèn*, فرحناك شدن *fèrèhnak choudèn*.

Égée (La mer), دریای سفید *dèriaï sèfid*.

Égide, s. f., سپر *sèpèr*; — au fig., a. حمایت *hèmayèt*, pr. t. *himayèt*, محافظه *mouhafèzè*, pr. t. *mouhafaza*, پناه *pènah*.

Églantier, s. m., درخت گل نسترن *dèrèkhté goulé nèstèrèn*.

Églantine, s. f., گل نسترن *goulé nèstèrèn*.

Église, s. f., کلیسا *kliça*, pr. t. *kiliça*, کلیسه *klicè*, pr. t. *kilicè*; — l'ensemble des fidèles, آئین *âyïn*, a. امت *oummèt*.

Églogue, s. f., منظومهٔ مشعر بگلهبانان *mènzoumèyé mouch'èr bè-guèllè-banan*.

Égoïsme, s. m., خود پرستی *khoud-pèrèsti*, خویشتن پرستی *khich-tèn-pèrèsti*, خویشتن بینی *khich-tèn-bini*, a. منیّت *mèniyèt*, انانیّت *ènaniyèt*.

Égoïste, s. des 2 g., خود بین *khoud-bïn*, خویشتن پرست *khich-tèn-pèrèst*, a. اهل انانیّت *èhlé ènaniyèt*, pr. t. *èhli ènaniyèt*.

Égorger, v. a., سر بریدن *sèr bouridèn*, ذبح کردن *zèbh kèrdèn*.

Égosiller (S'), v. pron., خفه شدن *khèfè choudèn*.

Égout, s. m., کاریز *kariz*, کریز *kèriz*.

Égoutter, v. a., آب گرفتن *âb guèrèftèn*, چکاندن *tchèkandèn*; — v. n., چکه کردن *tchèkè kèrdèn*, چکیدن *tchèkidèn*; — faire égoutter, چکانیدن *tchèkanidèn*, چکاندن *tchèkandèn*; — s'égoutter, چکیده شدن *tchèkidè choudèn*.

Égouttoir, s. m., صافکن *saf-koun*.

Égouttures, s. f. pl., چکه *tchèkè*.

Égrainer, v. a., دانه دانه از پوست در آوردن *danè-danè èz poust dèr-âvourdèn*.

Égrapper, v. a., دانههای انگور از خوشه چیدن *danè-haï èngour èz-khouchè tchidèn*.

Égratigner, v. a., با ناخن گرفتن *ba nakhoun guèrèftèn*, چنگه زدن *tchèngué zèdèn*.

Égratignure, s. f., جای ناخن *djaï nakhoun*.

Égrener, v. a. V. **Égrainer**.

Égrillard, e, adj. et s., چست *tchoust*, بیدار دل *bidar-dèl*.

Égriser, v. a., الماسرا صیقل زدن *èlmas-ra sèiqèl zèdèn*.

Égrugeoir, s. m., هاون *havèn*.

Égruger, v. a., کوبیدن *koubidèn*, نرم کردن *nèrm kèrdèn*.

Égueulement, s. m., شکستن دهان طوپ *chèkèsté dèhané toup* (on peut remplacer *toup* par tout autre nom de récipient).

Égueuler, v. a., دهان شکستن *dèhan chèkèstèn*.

ÉGYPTE, s. f., a. مصر *mèsr*, pr. t. *misr*.

ÉGYPTIEN, NE, adj. et s., مصری *mèsri*, اهل مصر *èhlé mèsr*.

EH! آه *ah*, وای *vaï*,

ÉHONTÉ, E, adj., بی آزرم *bi-azrèm*, بی شرم *bi-chèrm*, بی حیا *bi-hèya*.

ÉHOUPER, v. a., سر درخت بریدن *sèré dèrèkht bouridèn*.

ÉJACULATION, s. f., a. انزال *ènzal*, pr. t. *inzal*.

ÉLABORATION, s. f., به تدریج صورت دادن *bè-tèdridj sourèt dadèn*, به تدریج پخته شدن *bè-tèdridj poukhtè choudèn*.

ÉLABORER, v. a., به تدریج مکمّل کردن *bè-tèdridj moukèm-mèl kèrdèn*; — se dit aussi pour les ouvrages d'esprit بدقّت باتمام رسانیدن *bè-dèqqèt bè-ètmam rèçanidèn*; — s'élaborer, به تدریج مکمّل شدن *bè-tèdridj mou-kèmmèl choudèn*.

ÉLAGAGE, s. m., بریدن شاخهای درخت *bouridèné chakh-haï dèrèkht*.

ELAGUER, v. a., شاخ درختان بریدن *chakhé dèrèkhtan bou-ridèn*.

ÉLAGUEUR, s. m., برندهٔ شاخ درختان *bourèndèyé chakhé dèrèkhtan*,

ÉLAN, s. m., animal, مرال *mèral*; — mouvement subit avec effort, جهش *djèhèch*.

ÉLANCÉ, E, adj., باریك و بلند *barik-ou-boulènd*; — efflan-qué, باریك میان *barik-mian*.

ÉLANCEMENT, s. m., mouvement, جهش *djèhèch*; — dou-leur vive, درد *dèrd*.

Élancer, v. a., pousser, lancer en avant, انداختن *èndakhtèn*; — v. n., faire éprouver des douleurs, درد کردن *dèrd kèrdèn*; — s'élancer, جستن *djèstèn*, جهیدن *djèhidèn*.

Élargir, v. n., پهن کردن *pèhn kèrdèn*, گشاد کردن *gouchad kèrdèn*, عریض کردن *'èriz kèrdèn*; — rendre libre, آزاد کردن *âzad kèrdèn*, از حبس بیرون آوردن *èz hèbs biroun âvourdèn*; — s'élargir, پهن شدن *pèhn choudèn*, گشاد شدن *gouchad choudèn*.

Élargissement, s. m., پهن شدن *pèhn choudèn*; — délivrance, رهائی *rèhayi*, a. اطلاق *ètlaq*, pr. t. *itlaq*, خلاصی *khèlaci*.

Élargissure, s. f., تکهٔ بر پهنای چیزی افزوده *tikèï bèr pèhnaï tchizi èfzoudè*.

Élatéromètre, s. m., a. میزان غلظهٔ هوا *mizané ghèlzèté hèva*.

Élasticité, s. f., غژیدگی *ghèjidègui*, نرمی *nèrmi*, a. لدونت *ledounèt*, قوّت تحوّلیّه *qouvvèté tèhèvvouliyè*, pr. t. *qouvvèti tèhavvuliyè*.

Élastique, adj. des 2 g., غژیده *ghèjidè*, نرم *nèrm*, a. لدن *lèdèn*, تحوّلی *tèhèvvouli*, pr. t. *tèhavvuli*.

Électeur, s. m., انتخاب کننده *èntèkhab-kounèndè*, a. منتخب *mountèkhèb*, pr. t. *müntèkhib*.

Élection, s. f., برگزیدگی *bèr-gouzidègui*, a. انتخاب *èntèkhab*, pr. t. *intikhab*.

Électoral, e, adj., متعلّق بانتخاب وکلا *moutè'èllèq bèèntèkhabé voukèla*.

Électricité, s. f., a. p. قوّهٔ کهربائیّه *qouvvèyé kèh-roubayiyè*,

a. قوّة ناريّه *qouvvèyé nariyè* (ou برقيه *barqiyè*); on dit aussi الكتريسيته *èlèctricitè.*

Électrique, adj. des 2 g., متعلّق بقوّة كهربائيّه *moutè'-èllèq bè-qouvvèyé kèh-roubayiyè*, جاذب *djazèb*, pr. t. *djazib.*

Électriser, v. a., بدرجهٔ قوّة كهربائيّه آوردن *bè-dèrèdjèyé qouvvèyé kèh-roubaïyè âvourdèn*, قوّت جاذبيّه دادن *gouvvèté djazèbiyè dadèn.*

Électromètre, s. m., a. ميزان قوّة كهربائيّه *mizané qouv-vèyé kèh-roubayiyè*, a. ميزان مادّة الناريّه *mizané mad-dèt-oun-nariyè*, pr. t. *mizani maddèt-ün-nariyè.*

Électuaire, s. m., a. معجون *mè'djoun*, pr. t. *ma'djoun.*

Élégamment, adv., قشنگ *qèchèng*, بطور زيبا *bè-toourè ziba*, ظريفانه *zèrifanè.*

Élégance, s. f., قشنگی *qèchèngui*, زيبائی *zibayi*, a. ظرافت *zèrafèt*, حسن *heusn*, pr. t. *husn*; — de langage, ترزبانی *tèr-zèbani*, سلاست زبان *sèlacèté zèban*; — de style, سلاست انشاء *sèlacèté èncha*, pr. t. *sèla-cèti ïncha*, حسن كلام *heusné kèlam*, pr. t. *husni kèlam.*

Élégant, e, adj., آراسته *ârastè*, قشنگ *qèchèng*, زيبا *ziba*, a. ظريف *zèrif*; — dans son langage, ترزبان *tèr-zèban*, گشاده زبان *gouchadè-zèban*, a. سليس *sèlis*, فصيح *fècih*, pr. t. *facih*; — on dit aussi taille élégante, خوش قد *khoch-qèdd*, قامت زيبا *qamèté ziba.*

Élégiaque, adj. des 2 g., مرثيه گونه *mèrcié-gounè.*

Élégie, s. f., مرثيه خوانی *mèrcié-khani*, a. مرثيه *mèrcié.*

Élément, s. m., a. عنصر *'ounsour*, pl. عناصر *'ènacèr*, pr. t. *'anacir*; — les quatre éléments, a. عناصر اربعه *ènacèré èrbè'è*, pr. t. *'anaciri 'arba'a*; — principes, a. اوصول *ouçoul*, مقدّمه *mouqèddèmè*, pl. مقدّمات *mouqèddèmat*.

Élémentaire, adj. des 2 g. — de l'élément, a. عنصری *'ounsouri*; — qui concerne les premiers principes d'un art ou d'une science, a. مبنی بمقدّمه *mèbni bè-mouqèddèmè*; — philosophie élémentaire, a. مقدّمهٔ علم حکمت *mouqèddèmèyé 'èlmé hèkmèt*.

Éléphant, s. m., پیل *pil*, a. فیل *fil*, pl. افیال *èfial*.

Eléphantiasis, s. m., a. جذام *djouzam*; — attaqué de l'éléphantiasis, a. مجذوم *mèdjzoum*.

Elévation, s. f., بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'*, pr. t. *irtifa'*; — de terrain, پشته *pouchtè*; — du rang, de la dignité, بلندی شأن *boulèndïi chè'èn*, قدر و رتبه *qèdr-o-routbè*.

Élève, s. m., شاگرد *chaguèrd*, pr. t. *chaguïrd*, a. تلمیذ *tèlmiz*.

Élevé, adj. V. le participe passé du verbe élever.

Élever, v. a., hausser, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, بلند تر کردن *boulènd-tèr kèrdèn*, مرتفع کردن *mourtèfè' kèrdèn*; — nourrir, پروردن *pèrvèrdèn*, تربیت کردن *tèrbiyèt kèrdèn*; — s'élever, بلند شدن *boulènd choudèn*, ترقّی کردن *tèrèqqi kèrdèn*; — donner de l'éducation, آموختن *âmoukhtèn*, تعلیم دادن *tè'èlim dadèn*, — élevé, e, بلند شده *boulènd-choudè*, a. مرتفع *mourtèfè'*, pr. t. *mourtèfi'*; — nourri, پرورده *pèrvèrdè*; — qui a reçu de l'éducation, آموخته *âmoukhtè*.

Élevure, s. f. V. Pustule.

Élider, v. a., انداختن *èndakhtèn*, حذف کردن *hèzf kèrdèn.*

Élie, nom pr., a. الیاس *èlias*, خضر *khèzr*, pr. t. *khizir.*

Éligibilité, s. f., استحقاق انتخاب شدن *èstèhqaqé èntèkhab choudèn.*

Éligible, adj. des 2 g., شایستهٔ انتخاب *chayèstèyé èntèkhab.*

Élimer (S'), v. pron., کهنه شدن *keuhnè choudèn.*

Élimination, s. f., کنار گذاشتن *kènar gouzachtèn*, a. اخراج *èkhradj.*

Éliminer, v. a., خارج کردن *kharèdj kèrdèn*, کنار گذاشتن *kènar gouzachtèn.*

Élingue, s. f., طناب بار بردار *tènabé bar-bèr-dar.*

Élire, v. a., برگزیدن *bèr-gouzidèn*, اختیار کردن *èkhtiar kèrdèn*, انتخاب کردن *èntèkhab kèrdèn.*

Élision, s. f., a. حذف *hèzf*, pr. t. *hazf.*

Élite, s. f., برگزیده *bèr-gouzidè*, برچیده *bèr-tchidè*, بهترین *bèh-tèrïn.*

Élixir, s. m., a. اکسیر *èksir*, pr. t. *iksir.*

Elle, pron. pers., او *ou*, pl. آنها *onha.*

Ellébore, s. m., plante, a. خربق *khèrbèq*, pr. t. *kharbaq*

Elléborine, s. f., plante, a. زرموزة *zèrmouzèt*, زرموزه *zèrmouzè.*

Elléborisme, s. m., دوای خربق *dèvaï khèrbèq.*

Ellipse, s. f., terme de géom., a. خط مستدیر بیضاوی *khètté moustèdiré beïzavi*, pr. t. *khatti mustèdiri beïzavi*; — suppression de mots, a. حذف *hèzf.*

Elliptique, adj. des 2 g., qui présente une ellipse, a. حذفی *hèzfi*; — terme de géom., مستدیر بیضاوی *moustèdirè bèïzavi*, pr. t. *mustèdiri beïzavi*.

Élocution, s. f., سخن رانی *soukhèn-rani*, ادای سخن *èdaï soukhèn*, a. نطق *noutq*.

Éloge, s. m., ستایش *sètayèch*, a. مدح *mèdh*, pl. مدایح *mèdayèh*, pr. t. *mèdaïh*, تعریف *tè'èrif*, pr. t. *ta'rif*, ثنا *sèna*.

Éloigné, e, adj., دور *dour*, a. بعید *bè'id*.

Éloignement, s. m., دوری *douri*, a. بعد *bou'd*; — aversion, a. اکراه *èkrah*, pr. t. *ikrah*, نفرت *nèfrèt*; — distance, a. مسافت *mèçafèt*.

Éloigner, v. a., دور کردن *dour kèrdèn*; — s'éloigner, دور شدن *dour choudèn*, دور افتادن *dour ouftadèn*; — s'absenter, مفارقت کردن *moufarèqèt kèrdèn*, مهجور شدن *mèhdjour choudèn*; — différer, retarder, بتعویق انداختن *bè-tè'èviq èndakhtèn*.

Éloqemment, adv., بترزبانی *bè-tèr-zèbani*, بفصاحت *bè-fèçahèt*, به بلاغت *bè-bèlaghèt*.

Éloquence, s. f., تر زبانی *tèr-zèbani* سلاست زبانی *sèlacèté zèban*, a. فصاحت *fèçahèt*, pr. t. *façahat*, بلاغت *bèlaghèt*, pr. t. *bèlaghat*.

Éloquent, e, adj., ترزبان *tèr-zèban*, گشاده زبان *gouchadè-zèban*, a. فصیح *fècih*, pr. t. *facih*, سلیس *sèlis*, بلیغ *bèligh*.

Élu, e, adj., choisi, برگزیده *bèr-gouzidè*, انتخاب شده *èn-tèkhab-choudè*, a. منتخب *mountèkhèb*, pr. t *münta-khèb*; — prédestiné à la vie éternelle, بهشتی *bè-*

hèchti, اهل بهشت *èhlé bèhècht*, اهل جنّت *èhlé djènnèt*, pr. t. *èhli djènnèt*, a. مختار *moukhtar*, pl. مختارين *moukhtarîn*, صفّى *sèfi*, pr. t. *safi*, pl. اصفيا *èsfia*.

Élucidation, s. f. V. Éclaircissement.

Élucider, v. a., واضح كردن *vazèh kèrdèn*.

Élucubration, s. f., تاليف بكمال زحمت انشا شده *tè'èlifé bè-kèmalé zèhmèt èncha-choudè*.

Éluder, v. a., گريز كردن *gouriz kèrdèn*, گريزان شدن *gourizan choudèn*, مجانبت كردن *moudjanèbèt kèrdèn*.

Élysée, s. m., بهشت بت پرستان *bèhèchté bout-pèrèstan*.

Émail, s. m., a. مينا *mina*.

Émailler, v. a., مينا كردن *mina kèrdèn*; — émaillé, e, مينا كرده *mina-kèrdè*, مينا *mina*.

Émailleur, s. m., مينا ساز *mina-saz*.

Émaillure, s. f., application de l'émail, مينا گرى *mina-guèri*, مينا سازى *mina-sazi*; — ouvrage de l'émailleur, عمل مينا ساز *'èmèlé mina-saz*.

Émanation, s. f., بر انگيختگى *bèr-ènguikhtègui*, زهش *zèhèch*, a. صدور *soudour*, سطوع *setou'*, نشأ *nècha'*, نشء *nèch'*.

Émancipation, s. f., از حكم پدر خارج شدن *èz hèukmé pèdèr kharèdj choudèn*.

Émanciper, v. a., سر خود گذاشتن *sèré khoud gouzachtèn*, خود سر گذاشتن *khoud-sèr gouzachtèn*, مطلق العنان كردن *moutlèq-oul-'ènan kèrdèn*.

Émaner, v. n., ناشى شدن *nachi choudèn*, صادر شدن *sadèr choudèn*, صدور يافتن *soudour yaftèn*.

Émargement, s. m., حاشيه نويسى *hachiè-nèvici*.

Émarger, v. a., حاشیه نویسی کردن *hachiè-nèvici kèrdèn*, در حاشیه نوشتن *dèr hachiè nèvèchtèn*.

Embabouiner, v. a., بشیرین زبانی گول زدن *bè-chirïn-zèbani goul zèdèn*.

Embaillonner, v. a., دهان بستن *dèhan bèstèn*.

Emballage, s. m., باربندی *bar-bèndi*.

Emballer, v. a., بار بستن *bar bèstèn*.

Emballeur, s. m., باربند *bar-bènd*.

Embarcadère, s. m., محلّ سوار کشتی شدن *mèhèllé sèvaré kèchti choudèn*; — de chemin de fer, منزلگاه راه آهنی *mènzèl-gahé rahé âhèni*.

Embarcation, s. f., زورق *zoourèq*.

Embargo, s. m., امتناع از خروج کشتیان تجارتی *èmtèna' èz-khouroudjé kèchtiané tèdjarèti*.

Embarquement, s. m., en parlant des personnes, سوار کشتی شدن *sèvaré kèchti choudèn*; — en parlant des choses, بکشتی بار کردن *bè-kèchti bar kèrdèn*, a. وضع فی السفینه *vèz' fi-s-sèfinè*.

Embarquer, v. a., بار کشتی کردن *baré kèchti kèrdèn*, روی کشتی گذاشتن *rouï kèchti gouzachtèn*; — s'embarquer, سوار کشتی شدن *sèvaré kèchti choudèn*.

Embarras, s. m., a. عایقه *'âyèqè*, pr. t. *'âïqè*, pl. عوایق *'èvayèq*, pr. t. *'avaïq*, مانع *manè'*, pr. t. *mani'* pl. موانع *mèvanè'*, pr. t. *mèvani'*, زحمت *zèhmèt*, pr. t. *zahmèt*; — souci, a. غایله *ghayèlè*, pr. t. *ghaïlè*, pl. غوایل *ghèvayèl*, pr. t. *ghavaïl*; — au fig., confusion, شلوق *choulouq*, a. هرج و مرج *hèrdj-o-mèrdj*, pr. t. *hèrdj-u-mèrdj*.

Embarrassant, e, adj., زحمت افزا *zèhmèt-èfza*, a. مزاحم *mouzahèm*, pr. t. *muzahim*.

Embarrassé, e, adj., سرگردان *sèr-guèrdan*, a. معطّل *mou-'èttèl*, pr. t. *mou'attèl*.

Embarrasser, v. a., بزحمت انداختن *bè-zèhmèt èndakh-tèn*, مصدّع شدن *moussèddè' choudèn*, مانع شدن *manè' choudèn*; — au fig., rendre obscur, شلوق کردن *choulouq kèrdèn*, مغشوش کردن *mèghchouch kèrdèn*; — s'embarrasser, خودرا بزحمت انداختن *khoud-ra bè-zèhmèt èndakhtèn*; — se soucier, در بند شدن *dèr bènd choudèn*.

Embasement, s. m., پایهٔ عمارت *payèyé 'èmarèt*.

Embâter, v. a., پالان زدن *palan zèdèn*.

Embatre, v. a., دور چرخرا باهن گرفتن *douré tchèrkh-ra bè-âhèn guèrèftèn*.

Embaucher, v. a., جمع کردن *djèm' kèrdèn*, گرد آوردن *guèrd avourdèn*; — embaucher des ouvriers, عمله گرفتن *'èmèlè guèrèftèn*, جمع کردن *djèm' kèrdèn*.

Embaucheur, euse, s., جمع کننده *djèm' kounèndè*, گرد آورنده *guèrd-âvèrèndè*, گیرنده *guirèndè*; — embaucheur d'ouvriers, جمع کنندهٔ عمله *djèm' kounèndèyé 'èmèlè*.

Embaumement, s. m., a. تحنیط *tèhnit*, حناطه *hènatè*, pr. t. *hinatè*.

Embaumé, e, adj., en parlant des cadavres, ادویه زده *èdviyè-zèdè*, تحنیط شده *tèhnit-choudè*; — parfumé, خوشبوی *khoch-boui*, a. معطّر *mou'ettèr*, pr. t. *mou'attar*.

Embaumer, v. a., en parlant des corps morts, میّترا ادویه

زدن *mèiyit-ra èdviyè zèdèn,* تحنیط کردن *tèhnit kèrdèn*; — parfumer, remplir de bonne odeur, خوشبو کردن *khoch-bou kèrdèn,* معطّر کردن *mou'èttèr kèrdèn.*

EMBAUMEUR, s. m., تحنیط کننده *tèhnit-kounèndè.*

EMBÉGUINER, v. a., سر بستن *sèr bèstèn.*

EMBELLIR, v. a., آراستن *ârastèn,* زیبا کردن *ziba kèrdèn,* قشنگ کردن *qèchèng kèrdèn*; — v. n., زیبا شدن *ziba choudèn,* قشنگ شدن *qèchèng choudèn*; — embelli, e, قشنگ شده *qèchèng-choudè.*

EMBELLISSEMENT, s. m., آرایش *ârayèch,* زیب و زیور *zib-o-zivèr,* پیرایش *pirayèch.*

EMBERLIFICOTER (S'), v. pron., خودرا گیر انداختن *khoud-ra guir èndakhtèn,* گیر افتادن *guir ouftadèn.*

EMBESOGNÉ, E, adj., مشغول کار *mèchghoulé kar,* a. مشغول *mèchghoul.*

EMBLAVER, v. a., گندم کاشتن *guèndoum kachtèn*; — emblavé, e, گندم کاشته شده *guèndoum kachtè-choudè.*

EMBLAVURE, s. f., مزرعهٔ گندم *mèzrè'èyé guèndoum.*

EMBLÉE (D'), s. f., یکدفعه *yèk-dèf'è,* یك هو *yèk-hoou,* یکبارگی *yèk-barègui,* a. دفعةً *dèf'ètèn.*

EMBLÉMATIQUE, adj. des 2 g., a. صورتی *sourèti,* تمثالی *tèmsali.*

EMBLÈME, s. m., نشان *nèchan,* pr. t. *nichan,* a. علم *'èlèm,* علامت *'èlamèt,* pl. علامات *'èlamat,* تمثیل *tèmsil,* مماثله *moumacèlè.*

EMBOIRE, v. a., روغن مالیدن *roougèn malidèn*; — s'emboire, devenir terne, تار شدن *tar choudèn.*

Emboiser, v. a., بچرب زبانی گول زدن *bè-tchèrb-zèbani goul zèdèn.*

Emboîtement, s. m., جفت گیری *djouft-guiri.*

Emboîter, v. a., جفت گیری کردن *djouft-guiri kèrdèn*; — s'emboîter, جفت شدن *djouft choudèn*, توی هم رفتن *touï hèm rèftèn.*

Emboîture, s. f., جفتگیری *djouft-guiri.*

Embolisme, s. m., a. کبیس *kèbis.*

Embolismique, adj. des 2 g., a. کبیسی *kèbici.*

Embonpoint, s. m., فربهی *fèrbèhi*, تنومندی *tènoumèndi.*

Emborduber, حاشیه گذاشتن *hachiè gouzachtèn.*

Emboucher, v. a., بدهان گذاشتن *bè-dèhan gouzachtèn*; — s'emboucher, جاری شدن *djari choudèn*, متصل شدن *mouttècèl choudèn*; — on dit qu'un homme est mal embouché pour dire qu'il parle grossièrement, بد زبان *bèd-zèban*, a. فحّاش *fèhhach.*

Embouchoir, s. m., سر شیپور *sèré chèipour.*

Embouchure, s. f., d'un fleuve, دهنۀ رودخانه *dèhènèyé roud-khanè*; — d'un instrument, سر *sèr.*

Embouer, v. a., گل آلود کردن *guèl-âloud kèrdèn.*

Embouquer, v. n., داخل بوغاز شدن *dakhèlé boghaz choudèn.*

Embourber, v. a., بگل انداختن *bè-guèl èndakhtèn*; — s'embourber, توی گل افتادن *touï guèl ouftadèn.*

Embourrer, v. a., آکنده کردن *âkèndè kèrdèn.*

Embourser, v. a., در کیسه کردن *dèr kicè kèrdèn.*

Embrasement, s. m., آتش *âtèch*, a. حریق *hèriq*, pr. t. *hariq.*

Embraser, v. a., آتش زدن *âtèch zèdèn*, افروختن *èfroukhtèn*; — s'embraser, افروخته شدن *èfroukhtè choudèn*, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*.

Embrassade, s. f., در آغوش *dèr âghouch*, a. معانقه *mou'ânèqè*.

Embrassement, s. m., بوس و کنار *bous-o-kènar*, a. معانقه *mou'ânèqè* pr. t. *mou'ânaqa*, مصافحه *mouçafèhè* pr. t. *muçafaha*.

Embrasser, v. a., در آغوش کشیدن *dèr aghouch kèchidèn*, در بر گرفتن *dèr bèr guèrèftèn*, بغل گرفتن *bèghèl guèrèftèn*, بوسیدن *boucidèn*, ماچ کردن *match kèrdèn*; — s'embrasser, همدیگررا بوسیدن *hèm-diguèr-ra bouçidèn*, معانقه کردن *mou'ânèqè kèrdèn*.

Embrasure, s. f., جای پنجره *djaï pèndjèrè*; — d'un rempart, کلوخ انداز *kèloukh-èndaz*.

Embrener, v. a., نجس کردن *nèdjès kèrdèn*.

Embrocher, v. a., بسیخ کشیدن *bè-sikh kèchidèn*, سیخ کردن *sikh kèrdèn*.

Embrouillement, s. m., پیچیدگی *pitchidègui*, a. اختلاط *èkhtèlat*, pr. t. *ikhtilat*, اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*.

Embrouillé, e, adj., پیچیده *pitchidè*, شلوق *choulouq*, پریشان *pèrichan*, a. مغشوش *mèghchouch*.

Embrouiller, v. a., شلوق کردن *choulouq kèrdèn*, مغشوش کردن *mèghchouch kèrdèn*; — s'embrouiller, شلوق شدن *choulouq choudèn*.

Embrouilleur, euse, s., شلوق کننده *choulouq-kounèndè*.

Embruiné, e, adj., سوخته *soukhtè*.

Embrumé, e, adj., ابر *èbr*; — le temps est embrumé, هوا ابر است *hèva èbr èst.*

Embrumer (S'), v. pron., ابر شدن *èbr choudèn.*

Embrunir, v. a., سیاه کردن *siah kèrdèn*, تیره رنگ کردن *tirè-rèng kèrdèn.*

Embryologie, s. f., a. بحث عن الجنین *bèhs 'èn èl-djènīn.*

Embryon, s. m., a. جنین *djènīn.*

Embuche, s. f., دام حیل *dam-hiyèl*, دام مکر و حیله *damé mèkr-o-hilè.*

Embuscade, s. f., کمینگاه *kèmīn-gah*, a. کمین *kèmīn.*

Embusquer, v. a., در کمین گذاشتن *dèr kèmīn gouzachtèn*, در کمین نشاندن *dèr kèmīn nèchandèn*; — s'embusquer, در کمین نشستن *dèr kèmīn nèchèstèn.*

Émender, v. a., اصلاح کردن *èslah kèrdèn.*

Émeraude, s. f., a. زمرّد *zoumourroud*, pr. t. زمرد *zumrud.*

Émeri, s. m., سنباده *sèmbadè*, a. سنبادج *soumbadèdj.*

Émerillon, s. m., petit oiseau de proie, مرغك شكاری *mourghèké chèkari.*

Émérite, adj., خارج از عمل *kharèdj èz 'èmèl.*

Émersion, s. f., ابتدای ظهور سیّاره *èbtèdaï zèhouré sèiyarè.*

Émerveillé, e, adj., در شگفت مانده *dèr chèguèft mandè*, حیران مانده *hèiran mandè*, a. متعجّب *moutè'èddjèb.*

Émerveiller, v. a., در شگفت انداختن *dèr chèguèft èndakhtèn*, بحیرت انداختن *bè-hèirèt èndakhtèn*, متحیّر کردن *moutèhèiyèr kèrdèn*; — s'émerveiller, در شگفت ماندن *dèr chèguèft mandèn*, مات ماندن *mat mandèn*, حیرت کردن *hèirèt kèrdèn*, متحیّر شدن *moutèhèiyèr choudèn.*

Émétique, s. m., دوای قی *dèvaï qèi*, a. مقیّی *mouqèïi*, pr. t. *mouqaïi*.

Émettre, v. a., produire au dehors, اظهار داشتن *èzhar dachtèn*, ابراز کردن *èbraz kèrdèn*; — mettre en circulation, رواج دادن *rèvadj dadèn*.

Émeute, s. f., شورش *chourèch*, a. اختلال *èkhtèlal*, pr. t. *ikhtilal*, فساد *fèçad*.

Émeutier, ière, s., فتنه انگیز *fètnè-ènguiz*.

Émier, v. a., خرد کردن *khourd kèrdèn*.

Émietter, v. a., نان خرد کردن *nan khourd kèrdèn* (ou ریزه کردن *rizè kèrdèn*).

Émigration, s. f., t. کوچ *koutch*, a. جلاء وطن *djèla'é vètèn*, pr. t. *djèlaï vètèn*, ترك وطن *tèrké vètèn*, pr. t. *tèrki vètèn*, مهاجرت *mouhadjèrèt*.

Émigrant, e, adj. V. **Émigré**.

Émigré, e, adj. et s., ترك وطن کرده *tèrké vètèn kèrdè*, a. مهاجر *mouhadjèr*, pr. t. *muhadjir*.

Émigrer, v. n., کوچیدن *koutchidèn*, کوچ کردن *koutch kèrdèn*, ترك وطن کردن *tèrké vètèn kèrdèn*.

Émincer, v. a., نازك کردن *nazèk kèrdèn*, نازك بریدن *nazèk bouridèn*.

Éminemment, adv., منتهای مراتب *mountèhaï mèratèb*, بغایت *bè-ghayèt*, a. فوق الغایه *foouq-oul-ghayè*, pr. t. *fèvq-ul-ghayè*.

Éminence, s. f., جای بلند *djaï boulènd*, پشته *pouchtè*; — titre, son éminence, a. عالیجناب *'ali-djènab*.

Éminent, e, adj., بلند *boulènd*, a. مرتفع *mourtèfè'* pr. t. *murtèfi'*, رفیع *rèfi'*; — excellent, بسیار خوب *bèciar*

khoub, بحدّ كمال *bè-hèddé kèmal*, a. اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la*, عالی *'âli*.

Émir, s. m., a. امیر *èmir*, pl. امرا *oumèra*.

Émissaire, s. m., a. مأمور مخفی *mè'èmouré mèkhfi*.

Émission, s. f., a. صدور *soudour*, خروج *khouroudj*.

Emmagasiner, v. a., انبار کردن *èmbar kèrdèn*, توی انبار گذاشتن *toui èmbar gouzachtèn*.

Emmaigrir, v. a., لاغر کردن *laghèr kèrdèn*; — v. n., لاغر شدن *laghèr choudèn*.

Emmaillotter, v. a., در قنداق بستن *dèr qoundaq bèstèn*, در قماط بستن *dèr koumat bèstèn*.

Emmanchement, s. m., a. اتّصال *èttèçal*. V. Jointure.

Emmancher, v. a., دسته گذاشتن *dèstè gouzachtèn*.

Emmancheur, s. m., دسته گذار *dèstè-gouzar*.

Emmariné, e, adj., بدریا عادت کرده *bè-dèria 'âdèt-kèrdè*.

Emmariner, v. a., عملجات کشتی جمع کردن *'èmèlèdjaté kèchti djèm' kèrdèn*.

Emménagement, s. m., ترتیب اسباب خانه *tèrtibé èsbabé khanè*.

Emménager, v. a., اسباب خانهرا ترتیب دادن *èsbabé khanè-ra tèrtib dadèn*; — emménagé, e, اسباب خانه ترتیب شده *èsbabé khanè tèrtib-choudè* (ou مرتّب شده *mourèttèb choudè*).

Emmener, v. a., همراه بردن *hèm-rah bourdèn*; — emmener par force, بزور بردن *bè-zour bourdèn*.

Emmenotter, v. a., زنجیر بدست بستن *zèndjir bè-dèst bèstèn*.

Emmieller, v. a., بانگبین اندود کردن *bè-ènguèbïn èndoud*

kèrdèn; — emmiellé, e, بانگبین اندوده *bè-ènguèbīn èndoudè*, a. معسّل *mou'èssèl.*

Emmitoufler, v. a., با پوستین پوشاندن *ba poustīn pouchandèn*, در پوستین کردن *dèr poustīn kèrdèn.*

Emmuseler, v. a. V. **Museler.**

Émoi, s. m. V. **Émotion.**

Émollient, s. m., دوای ملیّن *dèvaï moulèiyīn*; — adj. émollient, e, نرم کننده *nèrm-kounèndè.*

Émolument, s. m., سود *soud*, a. منفعت *mènfè'èt* pr. t. *mènfa'at*, مواجب *mèvadjèb.*

Émonder, v. a., خشودن *khouchoudèn*, ou *khèchoudèn*, شاخهای زیادتی درختانرا بریدن *chakh-haï ziadètiī dèrèkhtan-ra bouridèn.*

Émondes, s. f. pl., شاخهای درختان بریده *chakh-haï dèrèkhtan bouridè.*

Émondeur, s. m., برندهٔ شاخ درخت *bourèndèyé chakhé dèrèkht.*

Émotion, s. f., تپش قلب *tèpèché qèlb*, a. اضطراب *èztèrab*, هیجان *hèyèdjan.*

Émotter, v. a., کلوخ شکستن *kèloukh chèkèstèn.*

Émoucher, v. a., مگس پراندن *mèguès pèrandèn.*

Émouchet, s. m., ترمتای *tèroumtaï* (t. طرنطای).

Émouchoir, s. m., مگس پران *mèguès-pèran.*

Émoudre, v. a., بچرخ تیز کردن *bè-tchèrkh tiz kèrdèn.*

Émouleur, s. m., تیز کننده *tiz-kounèndè.*

Émousser, v. a., کند کردن *kound kèrdèn*; — s'émousser, کند شدن *kound choudèn.*

Émouvoir, v. a., mettre en mouvement, بحرکت آوردن

bè-hèrèkèt âvourdèn ; — de compassion, بترحّم آوردن *bè-tèrèhhoum âvourdèn*, برقّت آوردن *bè-rèqqèt âvourdèn* ; — agiter, مضطرب كردن *mouztèrèb kèrdèn* ; — s'émouvoir, مضطرب شدن *mouztèrèb choudèn* ; — s'émouvoir, se mettre en mouvement, بحركت آمدن *bè-hèrèkèt âmèdèn.*

Empailleur, euse, آكنده گر *âkèndè-guèr.*

Empalement, s. m. V. Empaler.

Empaler, v. a., بر سر نيزه نشاندن *bèr sèré nèizè nèchandèn.*

Empan, s. m., وجب *vèdjèb*, a. شبر *chèbr*, pr. t. *chibr.*

Empaqueter, v. a., توى بوغچه بستن *touï boughtchè bèstèn.*

Emparer (S') v. pron., ضبط كردن *zèbt kèrdèn*, متصرّف شدن *moutècèrrèf choudèn.*

Empâtement, s. m., خمير آلودگى *khèmir-âloudègui.*

Empâter, v. a., rendre pâteux, خمير آلود كردن *khèmir-âloud kèrdèn* ; — couvrir de pâte, توى خمير گذاشتن *touï hhèmir gouzachtèn.*

Empaumer, v. a., توپه‌را بكف دست گرفتن *toupè-ra bè-kèfé dèst guèrèftèn.*

Empêché, e, adj., منع شده *mèn'-choudè*, a. ممنوع *mèmnou'.*

Empêchement, s. m., a. ممانعت *moumanè'èt*, pr. t. *mumana'at*, مانع *manè'*, pr. t. *mani'*, عايقه *'âyèqè*, pr. t. *'aïqè*, pl. عوايق *'èvayèq*, pr. t. *'avaïq.*

Empêcher, v. a., نگذاشتن *nè-gouzachtèn*, ممانعت كردن *moumanè'èt kèrdèn*, مانع شدن *manè' choudèn*, منع كردن *mèn' kèrdèn.*

Empeigne, s. f., روی کفش *rouï kèfch.*

Empenner, v. a., بتیر پر نصب کردن *bè-tir pèr nèsb kèrdèn.*

Empereur, s. m., امپـراطـور *èmpèratour*; — vive l'empereur, آبرون *âbroun*, امپراطور سلامت باشد *èmpèratour sèlamèt bachèd.*

Empesage, s. m., نشاسته‌زنی *nèchastè zèni.*

Empeser, v. a., نشاسته زدن *nèchastè zèdèn*, آهار زدن *âhar zèdèn*; — empesé, e, نشاسته زده *nèchastè-zèdè.*

Empeseur, euse, v. s., نشاسته زن *nèchastè-zèn.*

Empesté, e, adj., طاعونی *ta'ouni*; — infecté de mauvaise odeur, بدبو *bèd-bou*, a. متعفّن *moutè'effèn*, pr. t. *mutè'affin.*

Empester, v. a., طاعونی کردن *ta'ouni kèrdèn*; — infecter de mauvaise odeur, بـد بـو دادن *bèd-bou dadèn*, تعفّن کردن *tè'èffoun kèrdèn.*

Empêtrer, v. a., گیر انداختن *guir èndakhtèn*; — s'empêtrer, گیر افتادن *guir ouftadèn.*

Emphase, s. f., خود نمایی *khoud-nèmayi*, کرّ و فرّ *kèrr-o-fèrr.*

Emphatiquement, adv., بکرّ و فرّ *bè-kèrr-o-fèrr.*

Emphatique, adj. des 2 g., خود نما *khoud-nèma*, با کرّ و فرّ *ba-kèrr-o-fèrr.*

Emphysème, s. f., a. تنفّخ ریه *tènèffoukhé riè.*

Emphytéose, s. f., اجارۀ مدّت طولانی *èdjarèyé mouddèté toulani.*

Emphytéote, s. m., صـاحـب اجارۀ مدّت طولانی *sahèbé èdjarèyé mouddèté toulani.*

Emphytéotique, adj. des 2 g., متـعلّق بـاجـارۀ مـدّت طولانی *moutè'èllèq bè-èdjarèyé mouddèté toulani.*

Empiètement, s. m., دست درازی *dèst-dèrazi*, a. تعدّی *tè'èddi.*

Empiéter, v. n., دست درازی کردن *dèst-dèrazi kèrdèn*, از حدّ خود تجاوز کردن *èz hèddé khoud tèdjavouz kèrdèn.*

Empiffrer, v. a., زیاد چیز خوراندن *ziad tchiz khourandèn*; — s'empiffrer, زیاد چیز خوردن *ziad tchiz khourdèn.*

Empilement, s. m., روی همدیگر بودن *rouï hèm-diguèr boudèn.*

Empiler, v. a., بالای یکدیگر نهادن *balaï yèk-diguèr nèhadèn*, روی هم گذاشتن *rouï hèm-gouzachtèn.*

Empire, s. m., دولت شاهنشاهی *dooulèté chahènchahi*, دولت امپراطوری *dooulèté èmpèratouri*, a. سلطنت *sèltènèt*, pr. t. *saltanat*; — ascendant, a. تسلّط *tècèllout.*

Empirer, v. a., بدتر کردن *bèd-tèr kèrdèn*; — v. n., بدتر شدن *bèd-tèr choudèn.*

Empirique, adj. des 2 g., a., عملی *'èmèli.*

Empirisme, s. m., کار از روی عمل *karé èz rouï 'èmèl*; — en parlant de médecine, a. طبّ عملی *tèbbé 'èmèli*, pr. t. *tibbi 'amèli.*

Emplacement, s. m., جای *djaï*; — a. محلّ *mèhèll*, pr. t. *mahall*, موقع *moouqè'*, pr. t. *mèvqa'* موضع *moouzè'*, pr. t. *mèvzi'.*

Emplâtre, s. m., a. مرهم *mèrhèm*, pr. t. *mèlhèm.*

Emplette, s. f., خرید *khèrid*, a. مبایعه *moubayè'è*, اشترا *èchtèra*, pr. t. *ichtira.*

Emplir, v. a., پر کردن *pour kèrdèn*, مملوّ کردن *mèmlou kèrdèn*.

Emploi, s. m., usage, a. صرف *sèrf*, pr. t. *sarf*, مصرف *mèsrèf*, pr. t. *masrèf*, استعمال *èstè'mal*, pr. t. *isti'mal*; — service, a., مأموريّت *mè'èmouriyèt*, خدمت *khèdmèt*, pr. t. *khidmèt*, vulg. *khèzmèt*; — occupation, کار *kar*, a. شغل *choughl*, مشغله *mèchghèlè*, pr. t. *mèchghalè*.

Employé, s. m., نوکر *noouk èr*; — serviteur, نوکر *nooukèr*, خدمتکار *khèdmèt-kar*, a. خادم *khadèm*, pr. t. *khadim*.

Employer, v. a., بکار بودن *bè-kar boudèn*, بمصرف رسانیدن *bè-mèsrèf rèçanidèn*, استعمال کردن *èstèmal kèrdèn*, مصروف داشتن *mèsrouf dachtèn*, خرج کردن *khèrdj kèrdèn*; — employer de l'argent, پول بمصرف رسانیدن *poul bè-mèsrèf rèçanidèn*; — donner de l'occupation, بکار مشغول داشتن *bè-kar mèchghoul dachtèn*, بکار وا داشتن *bè-kar va-dachtèn*; — employé, e, استعمال شده *èstè'mal choudè*, a. مستعمل *moustè'mèl*.

Emplumer, v. a. V. empenner; — s'emplumer, ou se remplumer, terme fam., s'enrichir, کار و بار خودرا ساختن *kar-o-baré khoud-ra sakhtèn*, غنی شدن *ghèni choudèn*.

Empocher, v. a., توی جیب انداختن *touï djib èndakhtèn*, توی جیب گذاشتن *touï djib gouzachtèn*.

Empoigner, v. a., ربودن *rouboudèn*, توی مشت گرفتن *touï moucht guèrèftèn*, قبض کردن *qèbz kèrdèn*.

Empois, s. m., نشاسته *nèchastè*, pr. t. *nichasta*, آهار *âhar*.

Empoisonnement, s. m., زهر دادن *zèhr dadèn*, a. تسميم *tèsmim*.

Empoisonner, v. a., زهر دادن *zèhr dadèn*, مسموم كردن *mèsmoum kèrdèn*; — s'empoisonner, زهر خوردن *zèhr khourdèn*, خودرا مسموم كردن *khoud-ra mèsmoum kèrdèn*; — empoisonné, e, زهر خورده *zèhr-khourdè*, a. مسموم *mèsmoum*.

Empoisonneur, e, s., زهر دهنده *zèhr-dèhèndè*, زهر خوراننده *zèhr-khouranèndè*, a. سامم *samèm*, pr. t. *samim*.

Empoisser, v. a., بزفت اندودن *bè-zèft èndoudèn*.

Empoissonner, v. a., ماهی‌دار كردن *mahi-dar kèrdèn*.

Emporté, e, adj., تند مزاج *tound-mèzadj*, آتش مزاج *âtèch-mèzadj*.

Emporte-pièce, s. m., a. مشراط *mèchrat*.

Emportement, s. m., تند مزاجی *tound-mèzadji*, تند خوئی *tound-khouyi*, a. غضب *ghèzèb*, pr. t. *ghazab*.

Emporter, v. a., بردن *bourdèn*, بر داشتن *bèr-dachtèn*; — obtenir, faire réussir, از پیش بردن *èz pich bourdèn*; emporter d'assant, بهاجوم تسخير كردن *bè-houdjoum tèskhir kèrdèn*, بيورش گرفتن *bè-yourèch guèrèftèn*; — l'emporter, prévaloir, فايق آمدن *fayèq âmèdèn*; — s'emporter, كج خلق شدن *kèdj-khoulq choudèn*, خشمناك شدن *khèchmnak choudèn*, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*.

Empoter, v. a., توی كوزه گذاشتن *toui kouzè gouzachtèn*.

Empourprer, v. a., سرخ كردن *sourkh kèrdèn*, قرمز كردن *qèrmèz kèrdèn*.

Empreindre, v. a., نقش بستن *nèqch bèstèn*.

Empreinte, s. f., نقش *nèqch*, pr. t. *naqch*, نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*.

Empressé, e, adj., شتابکنان *chètab-kounan*, شتابنده *chètabèndè*, دستپاچه *dèst-patchè*, عجله کننده *'èdjèlè-kounèndè* a. مستعجل *moustè'èdjèl*, pr. t. *musta'djèl*.

Empressement, s. m., شتاب *chètab*, a, عجله *'èdjèlè*, pr. t. *'adjèlè*, مبادرت *moubadèrèt*.

Empresser (S'), v. pron., شتاب کردن *chètab kèrdèn*, شتافتن *chètaftèn*, عجله کردن *'èdjèlè kèrdèn*, مبادرت کردن *moubadèrèt kèrdèn*.

Emprisonnement, s. m., a. حبس *hèbs*, pr. t. *habs*, محبوسیّت *mèhbouciyèt*, pr. t. *mahbouciyèt*.

Emprisonner, v. a., زندانی کردن *zèndani kèrdèn*, بزندان انداختن *bè-zèndan èndakhtèn*, حبس کردن *hèbs kèrdèn*, محبوس کردن *mèhbous kèrdèn*; — emprisonné, e, زندانی *zèndani*, a. محبوس *mèhbous*, pr. t. *mahbous*.

Emprunt, s. m., a. قرض *qèrz*, pr. t. *qarz*, استقراض *èstèqraz*, pr. t. *istiqraz*; — faire un emprunt, قرض کردن *qèrz kèrdèn*.

Emprunter, v. a., قرض کردن *qèrz kèrdèn*, قرض گرفتن *qèrz guèrèftèn*, عاریت گرفتن *'âriyèt guèrèftèn*; — emprunté, e, a. عاریتی *'ârieti*.

Emprunteur, euse, s., قرض کننده *qèrz-kounèndè*.

Empuantir, v. a., بد بو کردن *bèd-bou kèrdèn*.

Empuantissement, s. m., بد بوئی *bèd-bouyi*.

Empyème, s. m., a. كومهٔ غذیذة *kouméyé ghèzizèt*, a. اجتماع ریم *èdjtèma'é rim*.

Empyrée, s. m., a. فلك الافلاك *fèlèk-oul-èflak*, عالم جبروت *'âlèmé djèbèrout.*

Empyreume, s. m., بوی روغن سوخته *bouï rooughèné soukhtè.*

Ému, e, adj., a. مضطرب *mouztèrèb*, pr. t. *mouztarib*, متأثر *moutèèsser*, pr. t. *mutèèssir.*

Émulateur, trice, s., غبطه کار *ghèbtè-kar*, pr. t. *ghibtè-kiar.*

Émulation, s. f., a. تفاضل *tèfazoul*, مبارات *moubarat*, ادّعای مزیّت *èddè'aï mèziyèt*, a. غبطه *ghèbtè*, pr t. *ghibtè.*

Émule, s. m., a. طالب مزیّت *talèbé mèziyèt*, pr. t. *talibi mèziyèt*, رقیب *rèqib*, pr. t. *raqib.*

Émulsion, s. f., شیرهٔ بزور *chirèyé bouzour.*

En, prép., در *dèr*, به *bè*, از *èz*; — en France, در مملکت فرانسه *dèr mèmlèkèté francè*; — il va en France, بمملکت فرانسه میرود *bè-mèmlèkèté francè mirèvèd*; — en dix jours, ده روزه *dèh rouzè*, در ده روز *dèr dèh rouz*; — en français, بزبان فرنسه *bè-zèbané francè*; — j'en viens, از انجا میایم *èz-èndja mi-âyèm*; — j'en ai, از آن دارم *èz ân darèm.*

Énallage, s. m., terme de gram., a. انقلاب الازمنة فی النحو *ènqèlab-oul-èzmènè fin-nèhv.*

Énamourer, v. a., عاشق کردن *'âchèq kèrdèn*; — s'énamourer, عاشق شدن *'âchèq choudèn.*

Énarration, s. f., a. روایت مدیده *rèvayèté mèdidè*, pr. t. *rivayèti mèdidè.*

Énarthrose, s. f., a. وقبة العظم *vaqbèt-oul-'azm.*

ENCADREMENT, s. m., چارچوبه شدن *tchar-tchoubè-choudèn.*

ENCADRER, v. a., چارچوبه کردن *tchar-tchoubè kèrdèn,* ou چهارچوبه کردن *tchèhar-tchoubè kèrdèn,* میان چارچوبه گذاشتن *miané tchar-tchoubé gouzachtèn.*

ENCAGER, v. a., در قفس کردن *dèr qèfès kèrdèn,* توی قفس گذاشتن *touï qèfès gouzachtèn.*

ENCAISSEMENT, s. m., در صندوق کردن *dèr sèndouq kèrdèn.*

ENCAISSER, v. a., در صندوق گذاشتن *dèr sèndouq gouzachtèn.*

ENCAN, s. m., a. حراج *hèradj,* مزاد *mèzad;* — à l'encan, در حراج *dèr hèradj;* — vendre à l'encan, در حراج فروختن *dèr hèradj fouroukhtèn.*

ENCANAILLER (S'), v. pr., با اوباش آمیزش کردن *ba ooubach âmizèch kèrdèn,* با ناکسان آمیزش کردن *ba na-kèçan âmizèch kèrdèn.*

ENCAPUCHONNER (S'), v. pr., سر پوشاندن *sèr pouchandèn.*

ENCAQUER, v. a., توی پیپ گذاشتن *touï pip gouzachtèn.*

ENCASTRER, v. a. V. ENCHASSER.

ENCAUSTIQUE, s. f., روغن مومی *roougnènè moumi.*

ENCAVER, v. a., در زیرزمین گذاشتن *dèr zir-zèmïn gouzachtèn.*

ENCAVEUR, s. m., گذارندهٔ در زیرزمین *gouzarèndèyé dèr zir-zèmïn.*

ENCEINDRE, v. a., دورادور گرفتن *doour-a-doour guèrèftèn,* احاطه کردن *èhatè kèrdèn;* — enceint, e, احاطه شده *èhatè-choudè.*

ENCEINTE, s. f., چپر *tchèpèr,* دیوار *divar,* محوّطه *mouhavvatè.*

ENCEINTE, adj. f., آبستن *âbèstèn,* a. حامله *hamèlè,* pr. t. *hamilè.*

Encens, s. m., كندر *koundour*, a. لبان *louban*; — flatterie, a. مداهنه *moudahènè*.

Encensement, s. m., بخور كردن *boukhour kèrdèn*.

Encenser, v. a., بخور كندر دادن *boukhouré koundour dadèn*; — louer, ستايش كردن *sètayèch kèrdèn*, ثنا كفتن *sèna goftèn*, مدح كردن *mèdh kèrdèn*, ستودن *soutoudèn*.

Encenseur, s. m., ثناگو *sèna-gou*.

Encensoir, s. m., كندردان *koundour-dan*, بخوردان *boukhour-dan*, a. مجمر *mèdjmèr*, مبخره *mèbkhèrè*.

Encéphale, s. m., مغز كلّه *mèghzé kèllè*.

Enchaînement, s. m., پيوستگى *pèïvèstègui*, a. اتّصال *èttèçal*, pr. t. *ittiçal*, تسلسل *tècèlsoul*, ربط *rèbt*, pr. t. *rabt*, رابطه *rabètè*.

Enchaîner, v. a., زنجير كردن *zèndjir kèrdèn*, با زنجير بستن *ba-zèndjir bèstèn*; — enchaîné, e, زنجير كرده *zèndjir-kèrdè*, در زنجير *dèr zèndjir*.

Enchaînure, s. f. V. **Enchaînement**.

Enchanteler, v. a., بدستگاه گذاشتن *bè-dèst-gah gouzachtèn*.

Enchantement, s. m., charme, افسون *èfsoun*, جادوگرى *djadou-guèri*, جادوئى *djadouyi*, a. سحر *sèhr*, pr. t. *sihr*; — au fig., merveille, حيرت انگيزى *hèirèt-ènguizi*, شگفت انگيزى *chèguèf-ènguizi*, a. استغراب *èstèghrab*, pr. t. *istighrab*, معركه *mè'èrèkè*, pr. t. *ma'rèkè*.

Enchanter, v. a., جادوئى كردن *djadouyi kèrdèn*, افسون كردن *èfsoun kèrdèn*, سحر كردن *sèhr kèrdèn*, مسحور

کردن *mèshour kèrdèn*; — fig., حیران کردن *hèiran kèrdèn*, مستغرق حیرت کردن *moustèghrèqé hèïrèt kèrdèn*; — il signifie aussi rendre content, مسرور کردن *mèsrour kèrdèn*, خوشوقت کردن *khoch-vèqt kèrdèn*, مشعوف کردن *mèch'ouf kèrdèn*, خوشحال کردن *khoch-hal kèrdèn*, شاد کردن *chad kèrdèn*; — enchanté, e, مسحور شده *mèshour-choudè*, a. مسحور *mèshour*; — content, خوشوقت *khoch-vèqt*, خوشحال *khoch-hal*, a. مسرور *mèsrour*.

Enchanteur, eresse, s., پری‌افسا *pèri-èfsa*, پریخوان *pèri-khan*, جادوگر *djadou-guèr*, افسونگر *èfsoun-guèr*, a. ساحر *sahèr*, pr. t. *sahir*.

Enchaperonner, v. a., کلاه بر سر نهادن *koulah bèr sèr nèhadèn*.

Enchâsser, v. a., توی درز گذاشتن *touï dèrz gouzachtèn*, فرو کردن *ferou-kèrdèn*, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*.

Enchâssure, s. f., داخل کردن *dakhèl kèrdèn*.

Enchausser, v. a., بکاه پوشاندن *bè-kah pouchandèn*.

Enchère, s. f. V. **Encan**.

Enchérir, v. a., قیمت‌را زیاد کردن *qèimèt-ra ziad-kèrdèn*, بر قیمت افزودن *bèr qèimèt èfzoudèn*; — v. n., گران شدن *guèran choudèn*.

Enchérissement, s. m., افزایش قیمت *èfzayèché qèimèt*.

Enchérisseur, s. m., افزاینده قیمت *èfzayèndèyé qèimèt*.

Enchevêtrer, v. a., افسار کردن *èfsar kèrdèn*; — s'enchevêtrer, به بند افسار گیر کردن *bè-bèndé èfsar guir*

kèrdèn; — au fig., بکار بد گیر کردن *bè-karé bèd guir kèrdèn.*

ENCHIFRÈNEMENT, s. m., گرفته شدن بینی *guèrèftè-choudèné bini.*

ENCHIFRENER, v. a., باعث گرفتگی بینی شدن *ba'ècé guèrèftegui bini chouдèn.*

ENCLAVE, s. f., زمین ملحق بزمین دیگر *zèminé moulhèq bè-zèminé diguèr.*

ENCLAVEMENT, s. m., a. الحاق *èlhaq*, pr. t. *ilhaq.*

ENCLAVER, v. a., ملحق کردن *moulhèq kèrdèn*, داخل کردن *dakhèl kèrdèn.*

ENCLIN, E, adj., a. مایل *mayèl*, pr. t. *maïl.*

ENCLOÎTRER, v. a., در دیر زندانی کردن *dèr dèïr zèndani kèrdèn.*

ENCLORE, v. a., دورادور بدیوار گرفتن *doour-a-doour bè-divar guèrèftèn.*

ENCLOS, s. m., a. حیاط *hèyat.*

ENCLOS, E, adj., دور تا دور دیوار گرفته *doour ta doour divar-guèrèftè*, دورادور چپر زده *doour-a-doour tchèpèr-zèdè.*

ENCLOUER, v. a., میخ زدن *mikh zèdèn*, میخ کوبیدن *mikh koubidèn* (ou کوفتن *kouftèn*).

ENCLOUURE, s. f., زخم میخ *zèkhmé mikh*; — au fig., obstacle. V. ce mot.

ENCLUME, s. f., سندان *sèndan.*

ENCLUMEAU, s. m., سندان دستی *sèndané dèsti.*

ENCOCHER, v. a., زه کردن *zèh kèrdèn.*

ENCOFFRER, v. a. V. ENCAISSER.

ENCOIGNURE, s. f., گوشهٔ دیوار *gouchèyé divar.*

Encolure, s. f., d'un cheval, سر و گردن اسب *sèr-o-guèr-dèné èsp.*

Encombre, s. m. V. **Embarras.**

Encombrement, s. m., انسداد راه *ènsèdadé rah.*

Encombrer, v. a., راهرا مسدود کردن *rah-ra mèsdoud kèrdèn.*

Encontre, s. f., à l'encontre, بر خلاف *bèr khèlaf*, بمخالفت *bè-moukhalèfèt*, a. ضدّ *zèdd*, pr. t. *zidd.*

Encore, adv., باز *baz*, دیگر *diguèr*, هنوز *hènouz*; — encore une fois, دفعهٔ دیگر *dèf'èyé diguèr*; — il n'est pas encore venu, هنوز نیامده است *hènouz nè-yamèdè èst*; — pas encore, نه هنوز *nè hènouz*; — de nouveau, باز *baz*, از نو *èz noou*, دو باره *dou barè.*

Encorner, v. a., شاخدار کردن *chakh-dar kèrdèn*; — encorné, e, شاخدار *chakh-dar.*

Encouragement, s. m., a. تشویق *tèchviq.*

Encourager, v. a., بشوق آوردن *bè-choouq âvourdèn*, بغیرت آوردن *bè-ghèirèt âvourdèn*, تشویق کردن *tèchviq kèrdèn.*

Encourir, v. a., مستحقّ شدن *moustèhèqq choudèn.*

Encrasser, v. a., چرك كردن *tchèrk kèrdèn*; — s'encrasser, چرك شدن *tchèrk choudèn.*

Encre, s. f., a. مركّب *mourèkkèb.*

Encrier, s. m., مركّبدان *mourèkkèb-dan*, قلمدان *qèlèm-dan.*

Encrouter, v. a., اندايش كردن *èndayèch kèrdèn*, اندودن *èndoudèn*; — s'encrouter, اندوده شدن *èndoudè choudèn.*

Encuirasser, v. a., چهار آینه پوشاندن *tchèhar-âïnè pou-*

chandèn; — s'encuirasser, چهار آینه پوشیدن *tchèhar-âïnè pouchidèn.*

ENCUVER, v. a., توی نسپار کردن *touï nèspar kèrdèn* (ou ریختن *rikhtèn*).

ENCYCLIQUE, s. et adj. f. V. CIRCULAIRE.

ENCYCLOPÉDIE, s. f., a. دار العلوم *dar-oul-'ouloum*, مخزن العلوم *mèkhzèn-oul-'ouloum.*

ENCYCLOPÉDIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بدار العلوم *mou-tè'èllèq bè-dar-oul-'ouloum.*

ENDÉMIQUE, adj. des 2 g., بومی *boumi*; — maladie endémique, مرض بومی *mèrèzé boumi.*

ENDENTÉ, E, adj., دندانددار *dèndan-dar.*

ENDENTER, v. a., دندانددار کردن *dèndan-dar kèrdèn.*

ENDETTER, v. a., زیر بار قرض انداختن *ziré baré qèrz èndakhtèn*, وامدار کردن *vam-dar kèrdèn*, قرضدار کردن *qèrz-dar kèrdèn*, مقروض کردن *mèqrouz kèrdèn*, مدیون کردن *mèdioun kèrdèn*; — s'endetter, قرضدار شدن *qèrz-dar choudèn*, مقروض شدن *mèqrouz choudèn*, مدیون شدن *mèdioun choudèn*; — endetté, e, قرضدار *qèrz-dar*, a. مدیون *mèdioun.*

ENDÊVER, کج‌خلق بودن *kèdj-khoulq boudèn*; — endêvé, e, کج‌خلق *kèdj-khoulq.*

ENDIABLÉ, E, adj. V. FURIEUX.

ENDIABLER, v. n. V. ENRAGER.

ENDIMANCHER (S'), v. pron., رخت عیدی پوشیدن *rèkhté 'èidi pouchidèn.*

ENDIVE, s. f., کاسنی کوهی *kasniï kouhi*, a. هندبای برّی *hèndèbaï bèrri.*

Endoctriner, v. a., يلد دادن *yad dadèn*, تعليم دادن *tè'-lim dadèn*.

Endommagement, s. m., خرابى *khèrabi*.

Endommager, v. a., ضايع كردن *zayè' kèrdèn*, خراب كردن *khèrab kèrdèn*.

Endormir, v. a., خوابانيدن *khabanidèn*; — s'endormir, خواب رفتن *khab-rèftèn*, خوابيدن *khabidèn*.

Endossement, s. m., a. ظهريّه *zèhriyè*, حواله *hèvalè*.

Endosser, v. a., mettre sur son dos, پوشيدن *pouchidèn*, بدوش انداختن *bè-douch èndakhtèn*; — un billet, حواله كردن *hèvalè kèrdèn*; — fig., charger quelqu'un de quelque chose de désagréable, بگردن كسى انداختن *bè-guèrdèné kèci èndakhtèn*.

Endosseur, s. m., حواله كننده *hèvalè-kounèndè*.

Endroit, s. m., جاى *djaï*, a. مكان *mèkan*, pr. t. *mèkian*, pl. اماكن *èmakèn*, pr. t. *èmakïn*, محلّ *mèhèll*, pr. t. *ma-hall*, مأوا *mè'èva*.

Enduire, v. a., اندودن *èndoudèn*, اندود كردن *èndoud kèrdèn*.

Enduit, s. m., انداو *èndav*, دوس *dous*.

Endurant, e, adj., a. متحمّل *moutèhèmmèl*, صابر *sabèr*, pr. t. *sabir*.

Endurcir, v. a., سفت كردن *sèft kèrdèn*, سخت كردن *sèkht kèrdèn*; — s'endurcir, سفت شدن *sèft choudèn*, سخت شدن *sèkht choudèn*.

Endurcissement, s. m., il n'est guère d'usage qu'au fig., سخت دلى *sèkht-dèli*, بى مروّتى *bi-mourouv-vèti*.

Endurer, v. a., تاب آوردن *tab âvourdèn*, تاب داشتن *tab dachtèn*, متحمّل شدن *moutèhèmmèl choudèn.*

Énergie, s. f., a. قوّت نفس *qouvvèté nèfs*, قوّت *qouvvèt*; — d'un remède, قوّت دوا *qouvvèté dèva.*

Énergique, adj. des 2 g., با قوّت *ba-qouvvèt*, با تأثیر *ba-tè'ècir*, a. قوی *qèvi*, pr. t. *qavi*, مؤثّر *mou'èssèr*, pr. t. *muèssir.*

Énergiquement, adv., بقوّت تمام *bè-qouvvèté tèmam*, بکمال قوّت *bè-kèmalé qouvvèt*, مؤثّرانه *mou'èssèranè.*

Énergumène, s. m., possédé du démon., a. جنّی *djènni*; — fig. enthousiaste, a. مجذوب *mèdjzoub.*

Énerver, v. a., بی قوّت کردن *bi-qouvvèt kèrdèn*; — s'énerver, بی قوّت شدن *bi-qouvvèt choudèn*, سست شدن *soust choudèn*, زبون شدن *zèboun choudèn*; — énervé, e, سست *soust*, بی قوّت *bi-qouvvèt*, زبون *zèboun.*

Enfaîteau, s. m., سوفال میان تهی *soufalé mian-tèhi.*

Enfaîtement, s. m., تختهٔ سرب پشتبام *tèkhtèyé sourbé pouchtè-bam.*

Enfaîter, v. a., بالای پشتبامرا پوشاندن *balaï pouchtè-bam-ra pouchandèn.*

Enfance, s. f., کودکی *koudèki*, a. طفولیّت *toufouliyèt*, صباوت *sèbavèt*, pr. t. *sabavèt.*

Enfant, s. des 2 g., بچه *bètchè*, کودك *koudèk*, a. طفل *tèfl*, pr. t. *tifl*, pl. اطفال *ètfal.*

Enfantement, s. m., زه *zèh*, زایش *zayèch*, وضع حمل *vèz'é hèml.*

Enfanter, v. a., زائیدن *zayidèn*, وضع حمل کردن *vèz'é hèml kèrdèn.*

Enfantillage, s. m., كار بچهگانه *karé bètchègané*, احوال بچهگانه *èhvalé bètchègané*.

Enfantin, ine, adj., بچهوار *bètchè-var*, مانند طفل *manèndé tèfl*, a. طفلی *tèfli*.

Enfariner, v. a., آرد آلود كردن *ârd-âloud kèrdèn*, بآرد آلودن *bè-ârd âloudèn*.

Enfer, s. m., دوزخ *douzèkh*, a. جهنّم *djèhènnèm*.

Enfermer, v. a., en parlant des personnes, در جائی بستن *dèr djayi bèstèn*, حبس كردن *hèbs kèrdèn*; — en parlant des choses, گذاشتن *gouzachtèn*, محفوظ داشتن *mèhfouz dachtèn*; — s'enfermer, در اوطاقرا بر خود بستن *dèré otaq-ra bèr khoud bèstèn*, خلوت كردن *khèlvèt kèrdèn*.

Enferrer, v. a., تیغرا فرو كردن *tigh-ra fèrou kèrdèn*; — embrocher, بسیخ كشیدن *bè-sikh kèchidèn*; — s'enferrer, خودرا به تیغ انداختن *khoud-ra bè-tigh èndakhtèn*; — fig., se nuire à soi même, بخود ضرر زدن *bè-khoud zèrèr zèdèn*, خودرا گیر انداختن *khoud-ra guir èndakhtèn*.

Enfilade, s. f., راسته *rastè*.

Enfiler, v. a., نخ بسوزن كشیدن *nèkh bè-souzèn kèchidèn*, نخ از سوراخ سوزن گذرانیدن *nèkh èz sourakhé souzèn gouzèranidèn*; — enfiler des perles, مروارید برشته كشیدن *mourvarid bè-rèchtè kèchidèn*.

Enfin, adv., باری *bari*, a. خلاصه *khoulacè*, pr. t. *khilaça*, بالاخره *bèl-âkhèrè*, pr. t. *bil-akhirè*, آخر الامر *âkhèr-oul-èmr*, عاقبت الامر *'âqèbèt-oul-èmr*, pr. t. *âqibèt-oul-èmr*.

Enflammer, v. a., افروختن *èfroukhtèn*, شعله ور كردن

cheu'lè-vèr kèrdèn, مشتعل كـردن *mouchtè'èl kèrdèn;* — s'enflammer, افـروخـتـه شـدن *èfroukhtè choudèn,* مشتعل شـدن *mouchtè'èl choudèn;* — enflammé. e, افروخته شده *èfroukhtè-choudè,* شعلهور *chèu'eulè-vèr.*

Enfler, v. a., آماسیدن *âmacidèn,* پر باد کردن *pour bad kèrdèn,* منفوخ کردن *mènfoukh kèrdèn;* — v. n., et s'enfler, v. pron., آمـاس کردن *âmas kèrdèn,* باد کـردن *bad kèrdèn,* ورم کردن *vèrèm kèrdèn,* نفخ کردن *nèfkh kèrdèn;* — enflé, e, آماس کرده *âmas-kèrdè,* باد کرده *bad-kèrdè.*

Enflure, s. f., آماس *âmas,* باد *bad,* a. ورم *vèrèm,* pl. اورام *oouram,* pr. t. *èvram.*

Enfoncement, s. m., گودی *gooudi,* مغاك *mèghak,* a. غـور *ghoour,* pr. t. *ghavr,* عمق *'eumq,* pr. t. *'oumq.*

Enfoncer, v. a., فرو بردن *ferou-bourdèn,* سپوختن *soupoukhtèn;* — en parlant d'une porte, شکستن *chèkèstèn;* — s'enfoncer, v. pron., فرو رفتن *ferou rèftèn;* — enfoncé, e, فرو رفته *ferou-rèftè.*

Enforcir, v. a. et n., قویتر کردن *qèvi-tèr kèrdèn,* برقوّتش افزودن *bèr gouvvèt-èch èfzoudèn.*

Enformer, v. a., توی قالب گذاشتن *touï qalèb gouzachtèn.*

Enfouir, v. a., زیر خـاك کردن *ziré khak kèrdèn,* دفن کردن *dèfn kèrdèn.*

Enfourcher, v. a., اسبرا سوار شدن *èsp-ra sèvar choudèn.*

Enfourner, v. a., توی فرن گذاشتن *touï fouroun gouzachtèn.*

Enfreindre, v. a., بـر خلاف حرکت کردن *bèr-khèlaf hèrèkèt kèrdèn,* نقض کردن *nèqz kèrdèn.*

ENFUIR (S'), v. pron., گریختن *gourikhtèn*, در رفتن *dèr-rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn.*

ENFUMER, v. a., بدود آلودن *bè-doud âloudèn*, دود کردن *doud kèrdèn*, پر از دود کردن *pour èz doud kèrdèn.*

ENFUTAILLER, v. a., شرابرا توی پیپ ریختن *chèrab-ra toui pip rikhtèn.*

ENGAGEANT, E, adj., رغبت افزا *règhbèt-èfza*, میل انگیز *mèil-ènguiz*, a. جاذب *djazèb*, pr. t. *djazib.*

ENGAGEMENT, s. m., action de mettre en gage, گرو *guèroou*, pr. t. *guirèv*, a. رهن *rèhn*, pr. t. *rèhin*; — promesse, a. وعده *vè'èdè*, pr. t. *va'dè*, وعد *vè'd*, pr. t. *va'd.*

ENGAGER, v. a., mettre en gage, گرو گذاشتن *guèroou gouzachtèn*, رهن گذاشتن *rèhn gouzachtèn*; — déterminer par la persuasion, تشویق کردن *tèchviq kèrdèn*, دلالت کردن *dèlalèt kèrdèn*, ترغیب کردن *tèrghib kèrdèn*; — fig., engager sa parole, حرف دادن *hèrf dadèn*, وعده کردن *vè'èdè kèrdèn*, تعهّد کردن *tè'èhhoud kèrdèn*; — jeter dans l'embarras, گیر انداختن *guir èndakhtèn*; — s'engager, گردن گرفتن *guèrdèn guèrèftèn*, بعهده گرفتن *bè-'euhdè guèrèftèn*; — s'enrôler, سرباز شدن *sèr·baz choudèn*; — engagé, e, mis en gage, گرو *guèroou*, pr. t. *guirèv*, a. رهن *rèhn*, pr. t. *rèhin*; — obligé, ناچار *natchar*, a. مجبور *mèdjbour*, لابد *la-boudd.*

ENGAGISTE, s. m., a. متصرّف بطریق الارتهان *moutècèrrèf bè-tèriq-oul-èrtèhan.*

ENGAÎNER, v. a. در نیام نهادن *dèr niam·nèhadèn*, در غلاف گذاشتن *dèr ghèlaf gouzachtèn.*

Engeance, s. f., se dit par injure, a. جنس *djèns.*

Engendrer, v. a., بوجود آوردن *bè-voudjoud âvourdèn*, تولید کردن *tooulid kèrdèn*; — s'engendrer, v. pron., بوجود آمدن *bè-voudjoud âmèdèn*, متولّد شدن *moutèvèllèd choudèn*; — engendré, e, بوجود آمده *bè-voudjoud âmèdè.*

Engerber, v. a., خوشه بستن *khouchè bèstèn.*

Engin, s. m., adresse, a. قابلیّت *qabèliyèt*, مهارت *mèharèt*; — instrument, افزار *èfzar*, a. اسباب *èsbab*, آلت *âlèt*, pl. آلات *âlat*; — engin de guerre, آلت جنگ *âlètè djèng.*

Englober, v. a., یکجا جمع کردن *yèk-dja djèm' kèrdèn*, توده کردن *toudè kèrdèn.*

Engloutir, v. a., فرو بردن *ferou bourdèn*, بلعیدن *bèl'idèn.*

Engluer, v. a., بدبق اندودن *bè-dèbq èndoudèn*; — s'engluer, بدبق گیر کردن *bè-dèbq guir kèrdèn*, بدبق چسپیدن *bè-dèbq tchèspidèn.*

Engorgement, s. m., بسته شدن *bèstè choudèn*, گرفته شدن *guèrèftè choudèn*, مسدود شدن *mèsdoud choudèn*, a. سدّة *sèddèt.*

Engorger, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, مسدود کردن *mèsdoud kèrdèn*, بستن *bèstèn*; — s'engorger, v. pron., بسته شدن *bèstè choudèn*; — engorgé, e, بشته شده *bèstè-choudè.*

Engouement, s. m., گرفته شدن گلو *guèrèftè choudènè guèlou*; — au fig., شیفته شدن *chiftè choudèn*, دلبستگی *dèl-bèstègui.*

Engouer, v. a., گلو گرفتن *guèlou guèrèftèn*, a. سدّ الحلق *sèdd-oul-hèlq*; — s'engouer, v. pron., se passionner, مفتون شدن *mèftoun choudèn*, شيفته شدن *chiftè choudèn*, دل دادن *dèl dadèn*.

Engouffrer (S'), v. pron., tomber dans un gouffre, بورطه افتادن *bè-vèrtè ouftadèn*; — se retirer dans une profonde retraite, منزوى شدن *mounzèvi choudèn*; — en parlant du vent, هجوم آوردن باد *houdjoum âvourdèné bad*, پيچيدن باد *pitchidèné bad*, اقتحام كردن *èqtèham kèrdèn*.

Engourdir, v. a., كرخ آوردن *kèrèkh âvourdèn*. فتور آوردن *fetour âvourdèn*; — engourdi, e, كرخ شده *kèrèkh-choudè*.

Engourdissement, s. m., كرخ *kèrèkh*, a. فتور *fetour*, pr. t. *futour*.

Engrais, s. m., lieu couvert d'herbage, علفزار *èlèfzar*; — fumier, پهين *pèyïn*, قوت *qout*, سرگين *sèrguïn*.

Engraissement, s. m., فربه شدن *fèrbèh choudèn*.

Engraisser, v. a., فربه كردن *fèrbèh kèrdèn*, چاغ كردن *tchagh kèrdèn*; — v. n., et s'engraisser, v. pron., فربه شدن *fèrbèh choudèn*, چاغ شدن *tchagh choudèn*.

Engranger, v. a., انبار كردن *èmbar kèrdèn*.

Engravement, s. m., بريگ نشستن *bè-rig nèchèstèn*.

Engraver, v. a., بريگ نشاندن *bè-rig nèchandèn*; — v. n., et s'engraver, v. pron., بريگ نشستن *bè-rig nèchèstèn*, توى ريگ گير كردن *touï rig guir kèrdèn*.

Engraver, v. a., graver sur, كندن *kèndèn*, حكّ كردن *hèkk kèrdèn*.

Engrenage, s. m., توی هم رفتن دندانههای چرخ *touï hèm rèftènè dèndanè-haï tchèrkh.*

Engrener, v. a., mettre le blé dans la trémie, گندمرا توی تکیهٔ آسیاب گذاشتن *guèndoum-ra touï tèkèyé âciab gouzachtèn*; — v. n., et s'engrener, v. pron., se dit d'une roue dentelée qui entre dans une autre, voir le précédent.

Engrenure, s. f. V. **Engrenage**.

Engrosser, v. a., terme grossier, آبستن کردن *âbèstèn kèrdèn*, حامله کردن *hamèlè kèrdèn.*

Engrumeler (S'), v. pron., انبسته شدن *èmbèstè choudèn.*

Enguenillé, e, adj., رخت پاره پاره پوشیده *rèkhté parè-parè pouchidè.*

Enhardir, v. a., دلیر کردن *dèlir kèrdèn*, جسور گردانیدن *djèçour guèrdanidèn*; — s'enhardir, دلیری کردن *dèliri kèrdèn*, جسارت کردن *djèçarèt kèrdèn*; — enhardi, e, جسور شده *djèçour-choudè.*

Enharnacher, v. a., یراق بستن *yèraq bèstèn.*

En haut. V. **Haut**.

Énigmatique, adj. des 2 g., رمز آمیز *rèmz-âmiz*, معمّا گونه *mou'èmma-gounè.*

Énigmatiquement, adv., بطور معمّا *bè-toouré mou'èmma.*

Énigme, s. f., a. رمز *rèmz*, معمّا *mou'èmma*, pr. t. *mou'amma.*

Enivrant, e, مست کننده *mèst-kounèndè.*

Enivrement, s. m., مستی *mèsti.*

Enivrer, v. a., مست کردن *mèst kèrdèn*; — s'enivrer, مست شدن *mèst choudèn*; — enivré, e, مست شده *mèst-choudè*, مست *mèst.*

Enjambée, s. f., a. قدم *qèdèm.*

Enjambement, s. m., در دو بیت مشترك بودن معنی *dèr dou bèit mouchtèrèk boudèné mè'èni.*

Enjamber, v. a., franchir d'une enjambée, بیک قدم ردّ شدن *bè-yèk qèdèm rèdd choudèn*; — marcher à grands pas تند راه رفتن *tound rah rèftèn*; — fig., empiéter, تجاوز کردن *tèdjavouz kèrdèn.*

Enjaveler, v. a., درو کردن *dèroou kèrdèn*, درویدن *dèrèvidèn.*

Enjeu, s. m., چال *tchal* (inus.), پول قمار *poulé qoumar.*

Enjoindre, v. a., فرمایش کردن *fèrmayèch kèrdèn*, فرمودن *fèrmoudèn*, حکم کردن *heukm kèrdèn.*

Enjôler, v. a., گول زدن *goul zèdèn*, فریفتن *fèriftèn.*

Enjôleur, se, adj., فریبنده *fèribèndè.*

Enjolivement, s. m., آرایش *ârayèch*, زیور *zivèr*, a. تجمّل *tèdjèmmoul*, زینت *zinèt.*

Enjoliver, v. a., آراستن *ârastèn*, آرایش کردن *ârayèch kèrdèn*, قشنگ کردن *qèchèng kèrdèn.*

Enjoliveur, se, زینت دهنده *zinèt dèhèndè*, آرایش کننده *ârayèch-kounèndè.*

Enjolivure, s. f. V. **Enjolivement.**

Enjoué, e, adj., گشاده دل *gouchadè-dèl*, خوش طبع *khoch-tèb'.*

Enjouement, s. m., گشاده دلی *gouchadè-dèli*, a. بشاشت *bèchachèt.*

Enkysté, e, adj. terme de médecine, در کیسه بسته *dèr kicè bèstè.*

Enlacement, s. m., بستگی بهمدیگر *bèstègui bè-hèm-diguèr.*

Enlacer, v. a., بـهـمدیگر بستـن *bè-hèm-diguèr bèstèn* (ou پیوستن *pèivèstèn*); — s'enlacer, v. pron., بهم پیوسته شدن *bè-hèm pèivèstè choudèn*, بهم پیـاچـیـدن *bè-hèm pitchidèn*, در آغوش همدیگر شدن *dèr âghouché hèm-diguèr choudèn*; — enlacé, e, بهمدیگر پیوسته *bè-hèm-diguèr pèivèstè*, در آغوش همدیگر *dèr aghouché hèm-diguèr*, بهم پیاچیده شده *bè-hèm pitchidè-choudè*.

Enlaidir, v. a., بـدگل کردن *bèd-guèl kèrdèn*, زشت کردن *zècht kèrdèn*; — v. n., زشت شدن *zècht choudèn*, بدگل شدن *bèd-guèl choudèn*; — enlaidi, e, بدگل شده *bèd-guèl-choudè*.

Enlaidissement, s. m., بدگل شدن *bèd-guèl choudèn*.

Enlèvement, s. m., برداشتن *bèr-dachtèn*, بلند کردن *boulènd kèrdèn*.

Enlever, v. a., lever en haut, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, از زمین برداشتن *èz zèmîn bèr-dachtèn*; — prendre de force, emporter, بردن *bourdèn*.

Enlevure, s. f., بـر آمـدگـی *bèr-âmèdègui*, شیرونه *chirounè*.

Enlier, v. a., بهم پیوند کردن *bè-hèm pèivènd kèrdèn*, بهم چسپاندن *bè-hèm tchèspandèn*.

Enligner, v. a., بیك راسته گذاشتن *bè-yèk rastè gouzachtèn*.

Enluminer, v. a., نقش بستن *nèqch bèstèn*.

Ennemi, e, s., دشـمـن *douchmèn*, pr. t. vulg. *duchman*, a. عدو *'èdou*, pr. t. *'adou*, خصم *khèsm*, pr. t. *khasm*.

Ennoblir, v. a., برتبهٔ نجابت رسانیدن *bè-routbèyé nèdjabèt rèçanidèn*.

Ennui, s. m., دلتنگی *dèl-tèngui*, a. ملالت *mèlalèt*, ملال *mèlal.*

Ennuyant, e, adj., ملالت افزا *mèlalèt-èfza*, ملال انگیز *mèlal-ènguiz.*

Ennuyer, v. a., بی زار کردن *bi-zar kèrdèn*, ملول کردن *mèloul kèrdèn*, ملالت آوردن *mèlalèt âvourdèn*; — v. pron., s'ennuyer, بی زار شدن *bi-zar choudèn*, ملول شدن *mèloul choudèn*, دلتنگ شدن *dèl-tèng choudèn*; — ennuyé, e, دلتنگ *dèl-tèng*, a. ملول *mèloul.*

Ennuyeusement, adv., بدلتنگی *bè-dèl-tèngui*, بملالت *bè-mèlalèt.*

Ennuyeux. V. **Ennuyant.**

Énoch, n. pr., ادریس *èdris*, pr. t. *idris.*

Énoncer, v. a., ادای مطلب کردن *èdaï mètlèb kèrdèn*, بیان کردن *bèyan kèrdèn*, افاده کردن *èfadè kèrdèn*; — énoncé, e, بیان کرده شده *bèyan-kèrdè choudè*, a. مفاد *mèfad.*

Énoncé, s. m., a. تقریر *tèqrir*, pr. t. *taqrir*, انها *ènha*, pr. t. *ïnha*, اظهار مطلب *èzharé mètlèb*, pr. t. *izharé matlèb.*

Énonciatif, ive, adj., a. کاشف الحال *kachèf-oul-hal*, pr. t. *kiachif-ul-hal.*

Énonciation, s. f., a. اظهار مطلب *èzharé mètlèb*, pr. t. *izhari matlèb*, حرف *hèrf*, pr. t. *harf*, تعبیر *tè'bir*, pr. t. *ta'bir.*

Enorgueillir, v. a., مغرور کردن *mèghrour kèrdèn*; — s'enorgueillir, v. pron., مغرور شدن *mèghrour choudèn*, مفاخرت کردن *moufakhèrèt kèrdèn*; — enor-

gueilli, e, مغرور شده *mèghrour-choudè*, a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*, متكبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir*.

ÉNORME, adj. des 2 g., بغايت بزرگ *bè-ghayèt bouzourg*, از حدّ بيرون *èz hèdd biroun*.

ÉNORMÉMENT, adv., خيلى زياد *khèili ziad*, a. بلا غايت *bè-la ghayèt*, pr. t. *bi-la ghayèt*.

ÉNORMITÉ, s. f., بى غايتى *bi-ghayèti*.

ENQUÉRANT, E, adj., جويا *djouya*, a. متجسّس *moutèdjèssès*.

ENQUÉRIR (S'), v. pron., جويا شدن *djouya choudèn*, خبر گرفتن *khèbèr guèrèftèn*.

ENQUÊTE, s. f., وارسى *va-rèci*, غور رسى *ghoour-rèci*, پژوهش *pèjouhèch*, a. تفتيش *tèftich*, تفحّص *tèfèhhous*, pr. t. *tèfahhus*.

ENQUÊTER (S'), v. pron., وارسى كردن *va-rèci kèrdèn*, استفسار كردن *èstèfsar kèrdèn*.

ENQUÊTEUR, s. m. V. ENQUÉRANT.

ENRACINER (S'), v. pron., ريشه گرفتن *richè guèrèftèn*; — fig., استحكام پذيرفتن *èstèhkam pèzirèftèn*.

ENRAGER, v. n., حارّ شدن *harr choudèn*, ديوانه شدن *divanè choudèn*, مكلوب شدن *mèkloub choudèn*; — enragé, e, ديوانه شده *divanè-choudè*, ديوانه *divanè*, a. مكلوب *mèkloub*, pr. t. *makloub*; — chien enragé, سگ ديوانه *sègué divanè*, سگ حارّ شده *sègué harr-choudè*.

ENRAGEANT, E, adj., غيظ آور *ghèiz-âvèr*, غضب انگيز *ghèzèb-ènguiz*.

ENRAYER, v. a., arrêter une roue, چرخيرا بستن *tchèr-*

khi-ra bèstèn; — garnir une roue de rais, پرّۀچرخ ساختن *pèrrèyé tchèrkh sakhtèn*, بچرخ پرّه انداختن *bè-tchèrkh pèrrè èndakhtèn.*

Enrayure, s. f., پره بندی *pèrrè-bèndi.*

Enrégimenter, v. a., داخل فوج کردن *dakhèlé foudj kèrdèn.*

Enregistrement, s. m., a. قید *qèïd*, pr. t. *qaïd*, ثبت *sèbt*; — droit d'enregistrement, a. رسوم ثبت *rouçoumé sèbt.*

Enregistrer, v. a, قید کردن *qèid kèrdèn*, ثبت کردن *sèbt kèrdèn*; — enregistré, e, ثبت شده *sèbt-choudè.*

Enrhumer, v. a., گرفتار زکام کردن *guèrèftaré zoukam kèrdèn.*

Enrhumer (S'), v. pron., زکام شدن *zoukam choudèn*; — enrhumé, e, زکام شده *zoukam-choudè.*

Enrichir, v. a., توانگر کردن *tèvanguèr kèrdèn*, غنی گردانیدن *ghèni guèrdanidèn*, متموّل کردن *moutèmèvvèl kèrdèn*; — s'enrichir, v. pron., توانگر شدن *tèvanguèr choudèn*, متموّل شدن *moutèmèvvèl choudèn*, دولتمند شدن *dooulèt-mènd choudèn*; — enrichi, e, توانگر شده *tèvanguèr-choudè*, دولتمند شده *dooulèt-mènd-choudè.*

Enrichissement, s. m., توانگر شدن *tèvanguèr-choudèn*, a. تمویل *tèmvil.*

Enrôlement, s. m., سرباز شدن *sèr-baz choudèn.*

Enrôler, v. a., داخل قشون کردن *dakhèlé qouchoun kèrdèn*, داخل نظام کردن *dakhèlé nèzam kèrdèn*, سرباز کردن *sèr-baz kèrdèn*; — s'enrôler, داخل نظام شدن *dakhèlé nèzam choudèn*, سرباز شدن *sèr-baz choudèn*;

— enrôlé, e, سرباز شده *sèr-baz choudè*, داخل نظام شده *dakhèlé nèzam choudè.*

Enrôleur, s. m., جمع کنندهٔ سرباز *djèm' kounèndèyé sèr-baz.*

Enrouement, s. m., گرفته شدن صدا *guèrèftè-choudèné sèda.*

Enrouer, v. a., گرفتن صدا *guèrèftèné sèda*; — s'enrouer, گرفته شدن صدا *guèrèftè-choudèné sèda*, گرفته شدن گلو *guèrèftè-choudèné guèlou.*

Enrouiller, v. a., موریانه زدن *mourianè zèdèn*, زنگ زدن *zèng zèdèn*; — s'enrouiller, v. pron., موریانه گرفتن *mourianè guèrèftèn*, زنگ گرفتن *zèng guèrèftèn.*

Enroulement, s. m., دورادور پیچاندن *doour-a-doour pitchandèn.*

Enrouler, v. a., توی پیچاندن *touï pitchandèn*, لوله کردن *loulè kèrdèn.*

Ensablement, s. m., جمع شدن ریگ *djèm'-choudèné rig.*

Ensabler, v. a., بریگ نشاندن *bè-rig nèchandèn*, بریگ انداختن *bè-rig èndakhtèn* (ou زدن *zèdèn*); — s'ensabler, v. pron., بریگ نشستن *bè-rig nèchèstèn*; — ensablé, e, بریگ نشسته *bè-rig-nèchèstè*, بریگ فرو رفته *bè-rig ferou-rèftè.*

Ensacher, v. a., توی جوال کردن *touï djouval kèrdèn.*

Ensanglanter, v. a., بخون آغشتن *bè-khoun âghouchtèn*, اغشتهٔ خون کردن *âghouchtèyé khoun kèrdèn*; — ensanglanté, e, بخون اغشته *bè-khoun âghouchtè.*

Enseigne, s.m., porte-drapeau, بیدقدار *bèidèq-dar*, علمدار *'èlèm-dar.*

Enseigne, s. f., نشان بالای دکّان *nèchané balaï doukkan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt.*

Enseignement, s. m., آموزش *âmouzèch*, a. تعليم *tè'èlim*, pr. t. *ta'lim*, درس *dèrs*, تدريس *tèdris.*

Enseigner, v. a., ياد دادن *yad dadèn*, آموختن *âmoukhtèn*, درس دادن *dèrs dadèn*; — indiquer, نشان دادن *nèchan dadèn*, بلد كردن *bèlèd kèrdèn.*

Ensellé, e, adj., چال پشت *tchal-poucht*, كمرگود *kèmèr-gooud.*

Ensemble, adv., با هم *ba-hèm*, همراه *hèm-rah*, يكجا باهم *yèk-dja ba-hèm.*

Ensemble, s. m., l'ensemble, همه‌گی *hèmègui*, a. جمله *djoumlè.*

Ensemencement, s. m., تخم افشانی *tokhm-èfchani*, بزرگری *bèrzèguèri*, a. زرع *zèr'.*

Ensemencer, v. a., تخم افشانی كردن *tokhm-èfchani kèrdèn*, كاشتن *kachtèn*; — ensemencé, e, كاشته شده *kachtè-choudè*, a. مزروع *mèzrou'*.

Enserrer, v. a., enfermer, تو گذاشتن *tou-gouzachtèn*; — contenir, گنجيدن *goundjidèn*, محيط كردن *mouhit kèrdèn.*

Ensevelissement, s. m., كفن كردن *kèfèn kèrdèn*, a. تكفين *tèkfîn.*

Ensevelir, v. a., envelopper dans un linceul, كفن كردن *kèfèn kèrdèn*, تكفين كردن *tèkfîn kèrdèn*; — mettre dans un tombeau, خاك كردن *khak kèrdèn*, دفن كردن *dèfn kèrdèn*, مدفون كردن *mèdfoun kèrdèn.*

Ensorceler, v. a., افسون كردن *èfsoun kèrdèn*, مسحور كردن

mèshour kèrdèn, جنّی کردن *djènni kèrdèn*; — ensorcelé, e, جنّی شده *djènni-choudè*, a. مسحور *mèshour*.

Ensorceleur, euse, s., سحرباز *sèhr-baz*, جادوگر *djadouguèr*, a. ساحر *sahèr*, pr. t. *sahir*.

Ensorcellement, s. m., جادوگری *djadouguèri*, a. سحر *sèhr*, pr. t. *sihir*.

Ensouffrer, v. a., بگوگرد اندودن *bè-gouguèrd èndoudèn*.

Ensuite, adv., پس ازاین *pès èz ïn*, بعد ازاین *bè'èd èz ïn*, a. بعد *bè'èd*, pr. t. *ba'd*.

Ensuivre (S'), v. pron., عقبه داشتن *'èqèbè dachtèn*, نتیجه داشتن *nètidjè dachtèn*.

Entablement, s. m., سر دیوار *sèré divar*.

Entacher, v. a., لکه‌دار کردن *lèkè-dar kèrdèn*, ملوّث کردن *moulèvvès kèrdèn*, نجس کردن *nèdjès kèrdèn*; — entaché, e, لکه‌دار شده *lèkè-dar-choudè*, a. ملوّث *moulèvvès*.

Entaille, s. f., شکاف *chèkaf*, a. شقّ *chèqq*, pr. t. *chaqq*, pl. شقوق *chouqouq*.

Entailler, v. a., شکافتن *chèkaftèn*, شقّ کردن *chèqq kèrdèn*.

Entame, s. f., اوّل تکهٔ نان بریده *èvvèl tèkèyé nané bouridé*.

Entamer, v. a., از سر چیزی تکهٔ بریدن *èz sèré tchizi tèkèyi bouridèn*; — fig., commencer, آغاز کردن *âghaz kèrdèn*, شروع کردن *cherou' kèrdèn*.

Entamure, s. f., پاره *parè*; — entame, v. ce mot.

Entassement, s. m., جمع شدن *djèm' choudèn*, خرمن خرمن شدن *khèrmèn-khèrmèn choudèn*, a. اجتماع *èdjtèma'*, pr. t. *idjtima'*.

Entasser, v. a., خـرمـن كردن *khèrmèn kèrdèn*, روى هـم كذاشتن *rouï hèm gouzachtèn*, جـمـع كردن *djèm' kèrdèn*; — s'entasser, v. pron., خرمن شدن *khèrmèn choudèn*, جمع شدن *djèm' choudèn*.

Ente, s. f. V. **Greffe**.

Entendement, s. m., هوش *houch*, هوشيارى *houchiari*, a. درايت *dèrayèt*, عقل *'èql*.

Entendeur, s. m., هوشيار *houchiar*, a. فهيم *fèhim*.

Entendre, v. a., ouïr, شنيـدن *chènidèn*; — comprendre, حالى شدن *hali choudèn*, منتقل شدن *mountèqèl choudèn*, فهـمـيـدن *fèhmidèn*; — faire entendre, فهمانيدن *fèhmanidèn*; — entendu, e, شـنـيـده شـده *chènidèchoudè*, مسموع شده *mèsmou'-choudè*, a. مسموع *mèsmou'*; — sous-entendu, از قـرينه مـعلوم *èz qèrinè mè'èloum*; — bien entendu, a. البـتّـه *èlbèttè*; — bien entendu que, باين شرط كه *bè-ïn chèrt ké*, بشرطيكه *bè-chèrti ké*; — malentendu, a. اشتباه *èchtèbah*, pr. t. *ichtibah*, سهو *sèho*.

Entendu, e, adj., كاردان *kar-dan*, چيز فهم *tchiz-fèhm*.

Entente, s. f., intelligence, فهميدكى *fèhmidègui*, a. ادراك *èdrak*, pr. t. *idrak*; — bonne intelligence, سازش *sazèch*, a. اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, موافقت *mouvafèqèt* pr. t. *muvafaqat*; — mot à double entente, a. لفظ مشترك *lèfzé mouchtèrèk*.

Enter, v. a. V. **Greffer**.

Entérinement, s. m., a. تصديق *tèsdiq*, امضا *èmza*, pr. t. *imza*.

Entériner, v. a., تصديق كردن *tèsdiq kèrdèn*, امضا داشتن *èmza dachtèn*.

Entérite, s. f., terme de médecine, a. ورم امعاء *vèrèmé èm'a* pr. t. *vèrèmi am'a.*

Entérocèle, s. f., دبهٔ روده *dèbèyé roudè.*

Enterrement, s. m., برداشتن جنازه *bèr-dachtèné djènazè*; — action de mettre dans le tombeau, a. دفن *dèfn.*

Enterrer, v. a., خاك كردن *khak kèrdèn*, در گور كردن *dèr gour kèrdèn*, دفن كردن *dèfn kèrdèn*, مدفون كردن *mèdfoun kèrdèn*; — enterré, e, دفن شده *dèfn-choudè*, خاك شده *khak-choudè*, a. مدفون *mèdfoun.*

Entêté, e, adj., سخت سر *sèkht-sèr*, a. متمرّد *moutèmèrrèd*, pr. t. *mutèmèrrid*, مارد العقل *marèd-oul-'èql*, pr. t. *marid-ul-'aql.*

Entêtement, s. m., سخت سری *sèkht-sèri*, a. عناد *'ènad*, pr. t. *'inad.*

Entêter (S'), v. pron., سخت سری كردن *sèkht-sèri kèrdèn*, عناد كردن *'ènad kèrdèn.*

Enthousiasme, s. m., mouvement extraordinaire de l'âme, a. وجد *vèdjd*, وجدان *voudjdan*, pr. t. *vidjdan*; — admiration, غايت تعاجب *ghayèté tè'èddjoub*, شگفت *chèguèft*, a. فرط تعاجّب *fèrté tè'èddjoub*, pr. t. *farti tè'èddjub*, بهت *bouht.*

Enthousiasmer, v. a., مبهوت كردن *mèbhout kèrdèn*, حيران كردن *hèïran kèrdèn*, دل ربودن *dèl rouboudèn*; — enthousiasmé, e, a. مبهوت *mèbhout*, مجذوب *mèdjzoub*, حيران *hèïran*, pr. t. *haïran.*

Enthousiaste, adj. des 2 g., a. مجذوب *mèdjzoub*, حيران *hèïran*, pr. t. *haïran.*

Enthymème, s. m., برهان مبنى بر لازم و ملزوم *bourhané mèbni bèr lazèm-ou-mèlzoum.*

Enticher, v. a., مفتون كردن *mèftoun kèrdèn,* شيفته گردانيدن *chiftè guèrdanidèn;* — s'enticher V. s'engouer; — entiché, e, شيفته *chiftè,* مفتون *mèftoun,* ديوانه *divanè,* a. مجنون *mèdjnoun,* متشبّث *moutèchèbbès.*

Entier, ère, adj., درست *droust,* دست نزده *dèst-nè-zèdè,* a. تمام *tèmam,* pr. t. *tamam;* — le monde entier, تمام دنيا *tèmamé dounia,* a. كلّ عالم *koullé 'âlèm,* جملهٔ عالم *djoumlèyé 'âlèm,* pr. t. *djumlèï 'âlèm;* — en entier, درست *droust,* a. تمام *tèmam,* pr. t. *tamam,* بالتمام *bèt-tèmam,* pr. t. *bit-tamam,* تماماً *tèmamèn,* pr t. *tamamèn.*

Entièrement, adv., همه گى *hèmè-gui,* a. بكلّى *bè-koulli,* كلاًّ *koullèn,* بالتمام *bèt-tèmam,* pr. t. *bit-tamam,* تماماً *tèmamèn,* pr. t. *tamamèn,* بالكلّيه *bèl-koulliyè,* pr. t. *bilkulliyè.*

Entité, s. f., a. كون *kooun,* pr. t. *kèon,* ذات *zat.*

Entoiler, v. a., توى كرباس كردن *touï kèrbas kèrdèn.*

Entonner, v. a., verser dans un tonneau, توى پيپ ريختن *touï pip rikhtèn;* — donner le ton, صدا دادن *sèda dadèn;* — commencer le chant, بمقام شروع كردن *bèmèqam chourou' kèrdèn* (ou پرداختن *pèrdakhtèn*).

Entonnoir, s. m., قيف *qif.*

Entorse, s. f., پيچ خوردن پا *pitch-khourdèné pa.*

Entortillement, s. m., پيچيدگى *pitchidègui,* پيچش *pitchèch.*

Entortiller, v. a., پیچ دادن *pitch dadèn*, پیچاندن *pitchandèn*; — s'entortiller, v. pron., پیچ خوردن *pitch khourdèn*; — entortillé, e, پیچیده *pitchidè*.

Entour, à l'entour, پیرامن *piramèn*, پیرامون *piramoun*, در اطراف *dèr ètraf*, در نواحی *dèr nèvahi*, در حوالی *dèr hèvali*, اکناف و اطراف *èknaf vè-ètraf*, a. اطراف *ètraf*.

Entourage, s. m., a. مقرّبین *mouqèrrèbïn*.

Entourer, v. a., دور گرفتن *doour guèrèftèn*, پیرامن گرفتن *piramèn guèrèftèn*, احاطه کردن *èhatè kèrdèn*; — entouré, e, دور گرفته *doour-guèrèftè*, احاطه شده *èhatè-choudè*, a. محاط *mouhat*.

Entr'accuser (S'), v. pron., بگردن همدیگر انداختن *bèguèrdèné hèm-diguèr endakhtèn*.

Entr'acte, s. f., هنگام فاصله *hèngamé facèlè*.

Entr'aider (S'), v. pron., همدیگررا یاوری کردن *hèm-diguèr-ra yavèri kèrdèn*, همدیگررا اعانت کردن *hèm-diguèr-ra è'ânèt kèrdèn*.

Entrailles, s. f. pl., رودها *roudèha*, a. احشا *èhcha*, pr. t. *ahcha*; — fig., مهربانی *mèhrèbani*, مهر *mèhr*, a. مرحمت *mèrhèmèt*, pr. t. *mèrhamèt*.

Entr'aimer (S'), v. pron., همدیگررا دوست داشتن *hèm-diguèr-ra doust dachtèn*.

Entraînant, e, adj., کشنده *kèchèndè*, a. جاذب *djazèb*, pr. t. *djazib*.

Entraînement, s. m., a. قوّة جاذبه *qouvvèyé djazèbè*, قوّت جاذبیّه *qouvvèté djazèbiyè*, pr. t. *qouvvèti djazibiyè*.

Entraîner, v. a., کشیدن *kèchidèn*, جذب کردن *djèzb*

kèrdèn; — traîner avec soi, همراه بردن *hèm-rah bourdèn*, کشان کشان بردن *kèchan-kèchan bourdèn.*

ENTRANT, E, adj., دخول کننده *doukhoul-kounèndè.*

ENTR'APPELER (S'), v. pron., همدیگررا صدا کردن *hèm-diguèr-ra sèda kèrdèn.*

ENTR'ARRACHER (S'), v. pron., از دست همدیگر ربودن *èz dèsté hèm-diguèr roubouděn.*

ENTR'ATTENDRE (S'), v. pron., انتظار همدیگررا کشیدن *èntèzaré hèmdiguer-ra kèchidèn.*

ENTRAVER, v. a., mettre des entraves aux pieds des chevaux, پابند بستن *pa-bènd bèstèn*; — fig., mettre obstacle, متعرّض شدن *moutè'èrrèz choudèn*, مانع شدن *manè' choudèn.*

ENTR'AVERTIR (S'), v. pron., همدیگررا خبر دادن *hem-diguèr-ra khèbèr dadèn.*

ENTRAVES, s. f. pl., پابند *pa-bènd*; — fig., obstacle, a. عوایق *'èvayèq*, pr. t. *'avaïq*, موانع *mèvanè'*, pr. t. *mèvani'.*

ENTRE, prép., میان *mian*, a. بین *bèïn*, مابین *ma-bèïn*; — entre nous, میان خودمان *miané khodman*; — entre autres, از آن جمله *èz ân djoumlè.*

ENTRE-BAILLER, v. a., اندکی بستن *èndèki bèstèn.*

ENTRE-BAISER (S'), v. pron., همدیگررا بوسیدن *hèm-diguèr-ra boucidèn.*

ENTRE-BATTRE (S'), v. pron., همدیگر را زدن *hem-diguèr-ra zèdèn*, با همدیگر جنگ کردن *ba-hèm-diguèr djèmg kèrdèn.*

ENTRE-BLESSER (S'), v. pron., همدیگررا زخم کردن *hèm-diguèr-ra zèkhm kèrdèn.*

Entre-caresser (S'), v. pron., همدیگررا دلنوازی کردن *hèm-diguèr-ra dèl-nèvazi kèrdèn.*

Entre-chercher (S'), v. pron., پی همدیگر گشتن *pèï hèm-diguèr guèchtèn.*

Entre-choquer (S'), v. pron., همدیگررا تنه زدن *hèm-diguèr-ra tènè zèdèn*; — au fig., se contredire avec aigreur, بهمدیگر مخالفت کردن *bè-hèm-diguèr moukhalèfèt kèrdèn.*

Entre-colonnes, s. m., میان دو ستون *miané dou sètoun.*

Entre-communiquer (S'), v. pron., همدیگررا خبر دادن *hèm-diguèr-ra khèbèr dadèn.*

Entre-connaître (S'), v. pron., همدیگررا شناختن *hèm-diguèr-ra chènakhtèn.*

Entre-couper, v. a., از میان بریدن *èz mian bouridèn.*

Entre-côte, s. m., گوشت میان دنده *gouchté miané dèndè.*

Entre-déchirer (S'), v. pron., همدیگررا پاره کردن *hèm-diguèr-ra parè kèrdèn.*

Entre-deux, s. m., میان دو چیز *miané dou tchiz*, میانه *mianè.*

Entre-détruire (S'), v. pron., همدیگررا خراب کردن *hèm-diguèr-ra khèrab kèrdèn.*

Entre-donner (S'), v. pron., بهمدیگر دادن *bè-hèm-diguèr dadèn.*

Entrée, s. f., جای دخول *djaï doukhoul*, در *dèr*; — accès, راه *rah*, a. تقرّب *tèqèrroub*; — droit d'entrée, راهداری *rah-dari*; — action d'entrer, a. دخول *doukhoul*; — commencement, a. ابتدا *èbtèda*, pr. t. *ibtida*, اوّل *èvvèl*; — à l'entrée de l'hiver, در ابتدای زمستان *dèr*

èbtèdaï zèmèstan, در اوّل زمستان *dèr èvvèlé zèmèstan.*

Entr'écrire (S'), v. pron., بهمدیگر کاغذ نوشتن *bè-hèm-diguèr kaghèz nèvèchtèn.*

Entr'égorger (S'), v. pron., گلوی همدیگررا بریدن *guè-louï hèm-diguèr-ra bouridèn.*

Entr'embarrasser (S'), v. pron., مانع همدیگر شدن *manè'é hèm-diguèr choudèn.*

Entr'embrasser (S'), v. pron., همدیگررا درآغوش گرفتن *hèm-diguèr-ra dèr âghouch guèrèftèn,* همدیگررا بوسیدن *hèm-diguèr-ra boucidèn.*

Entrefaites, s. f. pl., sur ces entrefaites, در این هنگام *dèr ïn hèngam,* در این اثنا *der ïn èsna.*

Entre-frapper (S'), v. pron., همدیگررا زدن *hèm-diguèr-ra zèdèn.*

Entre-haïr (S'), v. pron., بهمدیگر کینه داشتن *bè hèm-diguèr kinè dâchtèn.*

Entreheurter (S'), v. pron. V. s'entrechoquer.

Entrelacement, s. m., بهمدیگر پیچیده بودن *bè-hèm-di-guèr pitchidè boudèn,* بهم بافته بودن *bè-hèm baftè boudèn.*

Entrelacer, v. a., بهمدیگر پیچاندن *bè-hèm-diguèr pi-tchandèn,* بهم بافتن *bè-hèm baftèn.*

Entrelacs, s. m. pl., گچکاری عمارت *guèdj-karïï 'èmarèt,* زینت دیوار *zinèté divar.*

Entrelarder, v. a., میان گوشت چربی گراز کردن *miané goucht tchèrbiï gouraz kèrdèn.*

Entre-ligne, s. m., میان دو سطر *miané dou sètr.*

Entre-luire, v. n., اندك درخشیدن *èndèk dèrèkhchidèn.*

Entre-manger (S'), v. pr., همدیگررا خوردن *hèm-diguèr-ra khourdèn.*

Entremêler, v. a., بهمدیگر قاتی کردن *bè-hèm-diguèr qati kèrdèn,* بهم آمیختن *bè-hèm âmikhtèn*; — s'entremêler, v. pron., بهم قاتی شدن *bè-hèm qati choudèn,* بهم آمیخته شدن *bè-hèm âmikhtè choudèn.*

Entremets, s. m. pl., طعام مابین کباب ومیوه *tè'amé mabèïné kèbab-o-mivè.*

Entremetteur, euse, s., p. t. میانجی *miandji,* a. p. توسط کننده *tèvvèssout-kounèndè,* a. واسطه *vacèté*; — dans un sens défavorable, جاکش *djakèch,* لحافکش *lèhaf-kèch.*

Entremettre (S'), v. pron., وساطت کردن *vèçatèt kèrdèn,* دخیل شدن *dèkhil choudèn.*

Entremise, s. f., a. وساطت *vèçatèt,* توسط *tèvèssout*; — par l'entremise d'un tel, بوساطت فلانکس *bè-vèçatèté felan-kès.*

Entre-nuire (S'), v. pron., بهمدیگر ضرر زدن *bè-hèm-diguèr zèrèr zèdèn.*

Entre-parler (S'), v. pron., بهمدیگر حرف زدن *bè-hèm-diguèr hèrf-zèdèn.*

Entrepas, s. m. V. **Amble.**

Entre-percer, (S') v. pron., تیغرا بتن همدیگر فرو کردن *tigh-ra bè-tèné hèm-diguèr fèrou-kèrdèn.*

Entreposer, v. a., در انبار تجارتی گذاشتن *dèr èmbaré tèdjarèti gouzachtèn.*

Entreposeur, s. m., ناظر انبار *nazèré èmbar.*

Entrepôt, s. m., انبار تجارت *èmbaré tèdjarèt.*

Entre-pousser (S'), v. pron., بهمدیگر تنه زدن *bè-hèm-diguèr tènè zèdèn.*

Entreprenant, e, adj., hardi à entreprendre, مباشرت کننده بکار *moubachèrèt-kounèndè bè-kar*; — téméraire, باتهوّر *ba-tèhèvvour*, a. متهوّر *moutèhèvvèr*, pr. t. *mutèhèvvir*, جسور *djèçour.*

Entreprendre, v. a., کار بدست گرفتن *kar bè-dèst guèrèftèn*, بکاری عزم کردن *bè-kari 'èzm kèrdèn* (ou اقدام کردن *èqdam kèrdèn*); — entreprendre un voyage, عزم سفر کردن *'èzmé sèfèr kèrdèn*; — s'engager à faire, گردن گرفتن *guèrdèn guèrèftèn*, بعهده گرفتن *bè-euhdè guèrèftèn.*

Entrepreneur, euse, s., مقاطعه کننده *mouqatè'è-kounèndè*, مقطع کننده *mèqtè'-kounèndè*, a. ملتزم *moultèzèm*, pr. t. *multèzim.*

Entreprise, s. f., action d'entreprendre un ouvrage, عزم بکاری *èzm bè-kari*, اقدام بامری *èqdam bè-èmri*, کار *kar*; — dessein formé, a. عزم *'èzm*, pr. t. *'azm*, عزیمت *'èzimèt*, pr. t. *'azimèt*, قصد *qèsd*; — faire une entreprise de commerce, عزم بامر تجارت کردن *'èzm bè-èmré tèdjarèt kèrdèn*; — faire une entreprise, بکاری عزم کردن *bè-kari 'èzm kèrdèn*, بامری اقدام کردن *bè-èmri èqdam kèrdèn*; — c'est une bonne entreprise, خوب کاریست *khoub kar-ist.*

Entre-quereller (S'), v. pron., باهم دعوا کردن *ba-hèm dè'èva kèrdèn*, با هم کشاکش داشتن *ba-hèm kèch-a-kèch dachtèn*, با هم نزاع کردن *ba-hèm nèza' kèrdèn*, با هم ستیزه داشتن *ba-hèm sètizè dachtèn.*

Entrer, v. n., تو آمدن *tou-âmèdèn*, توی امدن *touï-âmèdèn*, تورفتن *tou-rèftèn*, داخل شدن *dakhèl choudèn*; — dans une affaire, دخیل شدن *dèkhil choudèn*, مداخله کردن *moudakhèlè kèrdèn*.

Entre-regarder (S'), v. pron., همدیگررا نگاه کردن *hèm-diguèr-ra nègah kèrdèn*.

Entre-répondre (S'), v. pron., بهمدیگر جواب دادن *bè-hèm-diguèr djèvab dadèn*.

Entre-ressembler (S'), v. pron., شبیه همدیگر بودن *chèbihé hèmdiguèr boudèn*.

Entre-saluer (S'), v. pron., بهمدیگر سلام دادن *bè-hèm-diguèr sèlam dadèn*.

Entre-secourir (S'), v. pron., همدیگررا یاوری کردن *hèm-diguèr-ra yavèri kèrdèn*.

Entresol, s. m., a. مرتبهٔ وسط *mèrtèbèyé vècèt*.

Entre-suivre (S'), v. pron., پی همدیگر رفتن *pèï hèm-diguèr rèftèn* از عقب همدیگر رفتن *èz 'èqèbé hèm-diguèr rèftèn*.

Entre-tailler (S'), v. pron., t. p. طوپوق زدن *topouq zèdèn*.

Entre-taillure, s. f., t. طوپوق *topouq*.

Entre-temps, s. m., هنگام *hèngam*, در هنگام *dèr hèngam*, در اثنا *dèr èsna*.

Entretenir, v. a., tenir ensemble, نگاه داشتن *nègah dachtèn*; — conserver en bon état, درست نگاه داشتن *droust nègah dachtèn*, متوجّه شدن *moutèvèddjèh choudèn*; — entretenir quelqu'un, s'entretenir avec quelqu'un, discourir avec lui, گفتگو کردن *goft-gou kèrdèn*, صحبت کردن *seuhbèt kèrdèn*.

Entretien, s. m., soin de maintenir une chose en bon état, نگاهداری *nègah-dari*, a. حفظ *hèfz*, pr. t. *hifz*; — subsistance, زندگی *zèndègui*, a. معاش *mè'ach*; — dépense, a. p. خرجی *kkèrdji*, a. خرج *khèrdj*; — conversation, گفتگو *goft-gou*, گفت و شنود *goft-o-chènoud*, a. صحبت *seuhbèt*, pr. t. *sohbèt*, مکالمه *moukalèmè*, pr. t. *mukialèmè*.

Entre-tissu, s. m., در میان بافته *dèr-mian-baftè*.

Entre-toucher (S'), v. pron., همدیگررا دست زدن *hèm-diguèr-ra dèst zèdèn* (ou لمس کردن *lèms kèrdèn*).

Entre-tuer (S'), v. pron., همدیگررا کشتن *hèm-diguèr-ra kouchtèn*.

Entrevoir, v. a., از دور دیدن *èz dour didèn*, در گذر دیدن *dèr gouzèr didèn*, نیمه دیدن *nimè didèn*; — s'entrevoir, v. pron., همدیگررا دیدن *hèm-diguèr-ra didèn*, ملاقات کردن *moulaqat kèrdèn*.

Entrevue, s. f., a. ملاقات *moulaqat*.

Entr' ouïr, v. a., اندکی شنیدن *èndèki chènidèn*.

Entr'ouvrir, v. a., اندکی باز کردن *èndèki baz-kèrdèn* (ou وا کردن *va-kèrdèn*); — entr'ouvert, e, نیمه باز *nimè-baz*, اندکی وا شده *èndèki va-choudè*; — s'entre-ouvrir, v. pron., اندکی وا شدن *èndèki va-choudèn*.

Enture, s. f., جای پیوند *djaï pèïvènd*, a. موضع الغرز *moouzè'-oul-ghèrz*, pr. t. *mèvzi'-ul-gharz*.

Énumération, s. f., شمار *choumar*, a. تعداد *tè'èdad*, pr. t. *ta'dad*.

Énumérer, v. a., شمار کردن *choumar kèrdèn*, شمردن *choumourdèn*, تعداد کردن *tè'èdad kèrdèn*.

Envahir, v. a., غصب کردن *ghèsb kèrdèn*, بزور گرفتن *bè-zour guèrèftèn.*

Envahissement, s. m., a. غصب *ghèsb*, pr. t. *ghasp*, اغتصاب *èghtèçab*, pr. t. *ighticab.*

Enveloppe, s. f., a. لفافه *lèfafè*, ظرف *zèrf*, pr. t. *zarf*; — en parlant de certains fruits, پوست *poust*; — de lettre پاکت *pakèt* (du français *paquet*).

Envelopper, v. a., توی پاکت گذاشتن *touï pakèt gou-zachtèn*, لفافه کردن *lèfafè kèrdèn*, توی لفافه گذاشتن *touï lèfafè gouzachtèn*; — fig., cacher, déguiser, پوشیدن *pouchidèn*, مستور کردن *mèstour kèrdèn*, کتمان کردن *kètman kèrdèn*; — enveloppé, e, توی لفافه گذاشته *touï lèfafè gouzachtè*, a. ملفوف *mèlfouf*, féminin, ملفوفه *mèlfoufè.*

Enveloppement, s. m., در لفافه بسته شدن *dèr lèfafè bèstè choudèn* (ou بودن *boudèn*).

Envenimer, v. a., زهر آلود کردن *zèhr-âloud kèrdèn*; — envenimé, e, زهر آلود *zèhr-âloud*; — parole envenimée, سخن زهر آلود *soukhèné zèhr-âloud.*

Enverger, v. a., با شاخهای درخت قندرق بستن *ba chakh-haï dèrèkht qèndèrèq bèstèn*, دورادور بشاخهای درخت قندرق گرفتن *doour-a-doour bè-chakh-haï dè-rèkht qèndèrèq guèrèftèn.*

Enverguer, v. a., بادبانهارا بچوب ستون کشتی بستن *bad-ban-ha-ra bè-tchoubé setouné kèchti bèstèn.*

Envergure, s. f., longueur des vergues d'un navire, درازی چوب ستون کشتی *dèrazii tchoubé setouné kèchti*; — longueur, étendue des ailes déployées d'un oiseau,

بلندی بالهای مرغ درپرواز *boulèndiï bal-haï mourghé dèr pèrvaz.*

Envers, s. m., côté le moins beau d'une étoffe, زیر *zir* ; — à l'envers, وارونه *varounè*, بر عکس *bèr 'èks.*

Envers, prép., نسبت به *nèsbèt bè*, در حقّ *dèr hèqq* ; — envers vous, در حقّ شما *dèr hèqqé chouma.*

Envi, à l'envi, adv., به تفاضل و تمازی همدیگر *bè-tèfazoul vè-tèmaziï hèm-diguèr*, بغبط *bè-ghèbt.*

Envie, s. f., déplaisir que l'on éprouve du bien d'autrui, رشك *rèchk*, a. حسد *hècèd*, pr. t. *hacèd* ; — désir, آرزو *ârzou*, a. میل *mèil*, اشتیاق *èchtiaq*, pr. t. *ichtiaq*, هوس *hèvès* ; — envie de femme grosse, تاس *tas*, تاسه *tacè*, ولیله *vèlilè*, a. وحام *vèham.*

Envieillir, v. a., مانند پیر کردن *manèndé pir kèrdèn.*

Envier, v. a., رشك بردن *rèchk bourdèn*, حسد بردن *hècèd bourdèn* ; — désirer, آرزو کردن *ârzou kèrdèn*, میل داشتن *mèil dachtèn*, خواستن دل *khastèné dèl*, هوس کردن *hèvès kèrdèn.*

Envieux, se, adj., رشکن *rèchkèn*, a. حسود *hèçoud*, pr. t. *haçoud.*

Environ, adv., بقدر *bè-qèdr*, a. تخمینا *tèkhminèn*, pr. t. *takhminèn*, قریب *qèrib*, pr. t. *qarib*, تقریبًا *tèqribèn*, pr. t. *taqribèn* ; — il ya environ cinq ans, بقدر پنج سال است *bè-qèdré pèndj sal èst.*

Environner, v. a., دور گرفتن *doour guèrèftèn*, احاطه کردن *èhatè kèrdèn.*

Envisager, v. a., بروی کسی نگاه کردن *bè-rouï kèci nègah kèrdèn*, بصورت کسی چشم دوختن *bè-sourèti kèci*

tchèchm doukhtèn ; — fig., considérer, اندیشه کردن *èndichè kèrdèn*, ملاحظه کردن *moulahèzè kèrdèn.*

ENVOI, s. m., فرستادن *fèrèstadèn*, a. ارسال *èrsal*, pr. t. *irsal.*

ENVOISINÉ, E, adj., همسایه‌دار *hèm-sayè-dar.*

ENVOLER (S'), v. pron., پریدن *pèridèn* ; — fig., گذشتن *gouzèchtèn*, از دست رفتن *èz dèst rèftèn.*

ENVOYÉ, s. m., فرستاده *fèrèstadè*, گماشته *goumachtè*, a. رسول *rèçoul* ; — apôtre, پیغمبر *pèigham-bèr*, a. رسول *rèçoul.*

ENVOYER, v. a., فرستادن *fèrèstadèn*, ارسال داشتن *èrsal dachtèn*, گماشتن *goumachtèn* ; — envoyé, e, فرستاده شده *fèrèstadè-choudè*, ارسال شده *èrsal-choudè*, a. مرسول *mèrsoul* ; — celui qui a été envoyé, گماشته *goumachtè.*

ÉPACTE, s. f., a. خمسة مسترقة *khèmsèté moustèrèqèt*, pr. t. *khamsati mustèriqat.*

ÉPAGNEUL, E, s., تولهٔ درازموی *toulèyé dèraz-mouï.*

ÉPAIS, SE, adj., se dit d'un corps solide, کلفت *koulouft*, a. ضخیم *zèkhim*, pr. t. *zakhim* ; — en parlant d'un corps liquide, انبسته *èmbèstè*, a. غلیظ *ghèliz*, pr. t. *ghaliz* ; — une nuit épaisse, شب تاریك *chèbé tarik* ; — se dit de certaines choses très près les unes des autres, توی هم *touï-hèm.*

ÉPAISSEUR, s. f., کلفتی *kouloufti*, a. ضخامت *zèkhamèt*, pr. t. *zakhamèt.*

ÉPAISSIR, v. a., un liquide, انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*, غلیظ کردن *ghèliz kèrdèn* ; un solide, کلفت کردن *kou-*

louft kèrdèn; — s'épaissir, v. pron., en parlant d'un liquide, انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, غلیظ شدن *ghèliz choudèn*; — d'un corps solide, کلفت شدن *koulouft choudèn*; — épaissi, e, un liquide, انبسته شده *èmbèstè-choudè*, انبسته *èmbèstè*; — un corps solide, کلفت شده *koulouft-choudè*.

Épaississement, s. m., انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, غلیظ شدن *ghèliz choudèn*.

Épanchement, s. m., ریزش *rizèch*; — fig., اظهار ته دل *èzharé tèhé dèl*.

Épancher, v. a., ریختن *rikhtèn*; — s'épancher, ریخته شدن *rikhtè choudèn*; — fig., ouvrir son cœur, اظهار ته دل کردن *èzharé tèhé dèl kèrdèn*.

Épanouir (S'), v. pron., شکفتن *chèkouftèn*, وا شدن *va choudèn*; — épanouir, v. a., (la rate), réjouir شاد کردن *chad kèrdèn*.

Épanouissement, s. m., شکفته شدن *chèkouftè choudèn*.

Épargnant, e, adj., امساك کننده *èmsak-kounèndè*, a. ممسك *moumsèk*, pr. t. *mumsik*.

Épargne, s. f., économie, خانه داری *khanè-dari*; — épargnes, argent mis en réserve, پس اندازی *pès-èndazi*.

Épargner, v. a., خانه داری کردن *khanè-dari kèrdèn*, کم خرج کردن *kèm khèrdj kèrdèn*, امساك کردن *èmsak kèrdèn*; — quelqu'un, زحمت کسیرا روا نداشتن *zèhmèté kèci-ra rèva nè-dachtèn*, بزحمت کسی راضی نشدن *bè-zèhmèté kèci razi nè-choudèn*.

Éparpillement, s. m., پراکندگی *pèrakèndègui*.

Éparpiller, v. a., افشاندن *èfchandèn*, پاشیدن *pachidèn*,

پراكنده كردن *pèrakèndè kèrdèn*, متفرّق كـردن *moutèfèrrèq kèrdèn*; — éparpillé, e, پاشيده *pachidè*, پراكنده *pèrakèndè*.

Épars, e, adj., پراكنده *pèrakèndè*, a. متفرّق *moutèfèrrèq*, pr. t. *mutèfèrriq*.

Éparvin ou Épervin, s. m., اوفه *oufè*.

Epaté, e, adj., (nez), بينى بزرگ و پهن *binïi bouzourg-o-pèhn*.

Épaule, s. f., شانه *chanè*, دوش *douch*, a. كتف *kètf*, pr. t. *kitf*, pl. اكتاف *èktaf*.

Épaulée, s. f., بشانه تنه زدن *bè-chanè tènè zèdèn*.

Épaulement, s. m., rempart de fascines et de terre, سنگر از خاك و خاشاك *sènguèré èz khak-ou-khachak*; — soutien, تكيه گاه *tèkiè-gah*, پشتيبان *pouchtiban*.

Épauler, v. a., démettre l'épaule, استخوان شانه را از جايش در كردن *èstoukhané chanè-ra èz djayèch dèr-kèrdèn*; — fig., aider, كـومك كردن *keumèk kèrdèn*, يـاورى كـردن *yavèri kèrdèn*, اعانت كـردن *è'ânèt kèrdèn*; — épaulé, e, حاميدار *hami-dar*.

Épaulette, s. f., نشان *nèchan*, اپانيت *âpalit* (du français).

Épée, s. f., شمشير *chèmchir*, a. سيف *sèif*, pl. سيوف *seyouf*, pr. t. *suyouf*.

Épeler, v. a., تـهـجّـى كـردن *tèhèddji kèrdèn*, ابـجـد خواندن *èbdjèd khandèn*.

Épellation, s. f., a. هجاية *hèdjayèt*.

Épenthèse, s. f., a. اضافة حـرف فـى لفظة *èzafeté hèrf fi lèfzèt*, pr. t. *izafèti harf fi lafzèt*.

Éperdu, e, adj., آشفته *âchouftè*, سرگـردان *sèr-guèrdan*, a. منكسر *mounkècèr*.

Éperdument, adv., بآشفتكی تمام *bè-âchouftèguiï tèmam*, بمبالغه *bè-moubalèghè*; — éperdument amoureux, مفتون *mèftoun*.

Éperon, مهميز *mèhmiz*, a. مهماز *mèhmaz*.

Éperonner, v. a., بمهميز زدن *bè-mèhmiz zèdèn*; — éperonné, e, مهميز دار *mèhmiz-dar*.

Épervier, s. m., oiseau, قرقی *qèrqi*; — filet pour prendre du poisson, دام ماهیگیری *damé mahi-guiri*.

Éphélides, s. f. pl., سيس *sis*.

Éphémère, adj. des 2 g., يكروزی *yèk-rouzi*.

Ephémérides, s. f. pl., فهرست تقويم *fèhrèsté tèqvim*.

Épi, s. m., خوشه *khouchè*, a. سنبله *soumboulè*.

Épice, s. f., a, ادويه *èdviyè*.

Épicer, v. a., ادويه ريختن *èdviyè rikhtèn*; — épicé, e, ادويه ريخته *èdvië-rikhtè*.

Épicerie, s. f. V. épice; — commerce d'épiceries, عطّاری *'èttari*; — boutique d'épicerie, دكّان عطّاری *doukkané 'èttari*.

Épicier, s. m., a. عطّار *'èttar*, pr. t. *'attar*.

Épidémie, s. f., ناخوشی عامّه *na-khochiï 'ammè*, a. مرض جارف *mèrèzé djarèf*, pr. t. *marazi djarif*.

Épidémique, adj. des 2 g., بهمه كس عارض شونده *bè-hèmè kès 'ârèz chèvèndè*.

Épiderme, s. m., خارج پوست *kharèdjé poust*, a. بشرة *bèchèrèt*.

Épier, v. a., observer, در كمين كسی نشستن *dèr kèminé kèci nèchèstèn*, پائيدن *payidèn*; — épier l'occasion,

مترقّصد فرصت شدن *moutèrèssèdé foursèt choudèn.*

ÉPIERRER, v. a., سنگهارا بر طرف کردن *sèng-ha-ra bèr tèrèf kèrdèn.*

ÉPIEU, s. m., خشت *khècht*, pr. t. *khicht*, a. حربه *hèrbè.*

ÉPIGASTRE, s. m., بالای شکم *balaï chèkèm*, a. مأنة *mè'ènèt.*

ÉPIGASTRIQUE, adj. des 2 g., متعلّق بمأنة *moutèèlleq bè-mè'ènèt.*

ÉPIGRAMMATIQUE, adj. des 2 g., نکته آمیز *noukté-âmiz*, نیش آمیز *nich-âmiz.*

ÉPIGRAMMATISTE, s. m., انشا کنندۀ اشعار نیش آمیز *èncha-kounèndèyé èch'aré nich-âmiz.*

ÉPIGRAMME, s. f., سخن نیش آمیز *soukhèné nich-âmiz.*

ÉPIGRAPHE, s. f., سر نوشت *sèr-nèvècht*, a. کتابه *kètabè*, pr. t. *kitabè.*

ÉPILATOIRE, adj. des 2 g. موی ریز *mouï-riz*, ریزندۀ مو *rizèn-dèyé mou.*

ÉPILEPSIE, s. f., غش *ghèch*, a. صرع *sèr'*, pr. t. *sar'* صرعه *sèr'è*, pr. t. *sar'a.*

ÉPILEPTIQUE, adj. des 2 g., گرفتار درد صرعه *guèrèftaré dèrdé sèr'è*, a. مصروع *mèsrou'.*

ÉPILER, v. a., مو ریزانیدن *mou rizanidèn*, نوره زدن *nouré zèdèn.*

ÉPILOGUE, s. m., نتیجۀ سخن *nètidjèyé soukhèn*, نتیجۀ کلام *nètidjèyé kèlam*, a. خاتمه *khatèmè*, pr. t. *khatimè.*

ÉPILOGUER, v. a., نکته گرفتن *noukté guèrèftèn*, ایراد گرفتن *irad guèrèftèn*, عیب جوئی کردن *'èib-djouyi kèrdèn.*

ÉPILOGUEUR, EUSE, s., نکته‌گیر *nouktè-guir.*

ÉPINARDS, s. m. pl., اسپناخ *èspènakh.*

ÉPINE, s. f., خار *khar*, a. شوك *choouk*, pr. t. *chèvk*, pl. اشواك *èchvak*; — être sur les épines, در اضطراب بودن *dèr èztèrab boudèn.*

ÉPINETTE, s. f., سنطور *sèntour.*

ÉPINÇOIR, s. m., چاکوچ سنگتراش *tchakoutché sèng-tèrach.*

ÉPINE-VINETTE, s. f., زرشك *zèrèchk.*

ÉPINEUX, EUSE, adj., خاردار *khar-dar*; — fig., دشوار *douch-var*, a. مشكل *mouchkèl*, pr. t. *muchkil*, صعب *sè'èb*, pr. t. *sa'b.*

ÉPINGLE, s. f., ماهچه *mahtchè*, سنجق *sèndjèq*, ou سنجاق *sèndjaq*; — à cheveux سر خاره *sèr-kharè.*

ÉPIPHANIE, s. f., روز هوشان *rouzé houchan*, عيد هوشان *'èidé houchan.*

ÉPIQUE, adj. des 2 g., داستانى *dastani*, رزمى *rèzmi.*

ÉPISCOPAL, E, adj., متعلّق بخليفه *moutè'èllèq bè-khèlifè.*

ÉPISCOPAT, s. m., a. خلافت *khèlafèt.*

ÉPISODE, s. m., a. لاحقه *lahèqè*, pl. لاحقات *lahèqat*, pr. t. *lahiqa*, pl. *lahiqat.*

ÉPISODIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بلاحقات *moutè'èllèq bè-lahèqat.*

ÉPISSER, v. a., دو ريسمان را بهم بافتن *dou risman-ra bè-hèm baftèn.*

ÉPISTOLAIRE, adj. des 2 g., style épistolaire, فنّ انشاء *fènné èncha*, pr. t. *fènni încha.*

ÉPITAPHE, s. f., تاريخ قبر *tarikhè qèbr.*

ÉPITHALAME, s. m., قصيدهٔ در مدح عروس *qècidèyé der mèdhé 'èrous.*

ÉPITHÈTE, s. f., a. صفت *sèfèt*, pr. t. *sifèt*, pl. صفات *sèfat*, pr. t. *sifat*, لقب *lèqèb*, pr. t. *laqab*, pl. القاب *èlqab.*

EPITOME, s. m., a. اجمال *èdjmal*, pr. t. *idjmal*, ايجاز *idjaz*, مجمل *moudjmèl*, اختصار *èkhtèçar*, pr. t. *ikhtiçar.*

ÉPÎTRE, s. f., كاغذ *kaghèz*, نامه *namè*, a. مكتوب *mèktoub*, رساله *rèçalè*, pl. رسايل *rèçayèl*, pr. t. *rèçaïl.*

ÉPIZOOTIE, s. f., ناخوشى حيوانات *nakhochiï hèivanat*, a. سواف *sèvaf*, *souvaf*, pr. t. *savaf.*

ÉPIZOOTIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بسواف *moutè'èllèq bè-sèvaf.*

ÉPLORÉ, E, adj., گريان *guèrian*, a. باكى *baki.*

ÉPLUCHEMENT, s. m., پاك شدن *pak choudèn.*

ÉPLUCHER, v. a. پاك كردن *pak kèrdèn*; — fig., rechercher ce qu'il peut y avoir de mauvais, عيب جوئى كردن *'èib-djouyi kèrdèn.*

ÉPLUCHEUR, EUSE, s., پاك كننده *pak-kounèndè* ; — fig., عيب جو *'èib-djou*, عيب جوى *'èib-djouï.*

ÉPLUCHURES, s. f. pl., تراشه *tèrachè.*

ÉPOINTER, v. a., نوكرا فرسودن *nouk-ra fèrsoudèn*, سر چيزيرا كند كردن *sèré tchizi-ra kound kèrdèn.*

ÉPONGE, s. f., ابر *èbr*, ابر مرده *èbré mourdè*, ابر كهن *èbré keuhèn*, a. هرشفه *hèrchèfé*, اسفنج البحر *èsfènèdj-oul-bèhr.*

ÉPONGER, v. a., با ابر پاك كردن *ba èbr pak kèrdèn.*

ÉPOPÉE, s. f., داستان منظومه *dastané mènzoumè*, a. حكايت منظومه *hèkayèté mènzoumè.*

ÉPOQUE, s. f., هنگام *hèngam*, a. وقت *vèqt*, pr. t. *vaqit*, زمان *zèman*, ايّام *èiyam*, تاريخ *tarikh*.

ÉPOUDRER, v. a., گردرا پاك كردن *guèrd-ra pak kèrdèn*.

ÉPOUILLER, v. a., شپشهارا دفع كردن *choupouch-ha-ra dèf' kèrdèn*; — s'épouiller, v. pron., شپشهارا از تن خود دفع كردن *choupouch-ha-ra èz tèné khoud dèf' kèrdèn*.

ÉPOUMONNER, v. a., خفه كردن *khèfè kèrdèn*, نفس بريدن *nèfès bouridèn*; — s'époumonner, v. pron., خفه شدن *khèfè choudèn*, از شدّت فرياد خفه شدن *èz chèddèté fèriad khèfè choudèn*.

ÉPOUSAILLES, s. f., pl. عروسى *'èrouci*, a. نكاح *nèkah*, pr. t. *nikiah*.

ÉPOUSE, s. f., زن *zèn*, t. كوچ *koutch*, a. زوجه *zooudjè*, pr. t. *zèvdjè*.

ÉPOUSÉE, s. f., a. عروس *'èrous*, pr. t. *'arous*, pl. عرايس *'èrayès*, pr. t. *'araïs*.

ÉPOUSER, v. a., prendre un époux, شوهر كردن *chohèr kèrdèn*; — prendre une épouse, زن كردن *zèn kèrdèn*, زن گرفتن *zèn guèrèftèn*, تزوّج كردن *tèzèvvoudj kèrdèn*; — fig., prendre le parti, طرفدارى كردن *tèrèf-dari kèrdèn*.

ÉPOUSEUR, s. m., عروسى كننده *'èrouci-kounèndè*, داماد *damad*.

ÉPOUSSETER, v. a., رفتن *rouftèn*, پاك كردن *pak kèrdèn*.

ÉPOUSSETTE, s. f., ماهوت پاككن *mahout pak-koun*.

ÉPOUVANTABLE, adj. des 2 g., هولناك *hooulnak*, دهشت انگيز *dèhchèt-ènguiz*, a. مخوف *mèkhouf*, pr. t. *makhouf*.

ÉPOUVANTABLEMENT, adv., بطور هولناك *bè-toouré hooulnak*.

ÉPOUVANTAIL, s. m., مترس *mètèrs*, هراك *hèrak*, خواسه *khèvacè*, تندیسه *tèndicè*.

ÉPOUVANTE, s. f., ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a. هول *hooul*, pr. t. *hèvl*, دهشت *dèhchèt*, خوف *khoouf*, pr. t. *khavf*.

ÉPOUVANTER, v. a., ترساندن *tèrsandèn*, ترسانیدن *tèrsanidèn*, بدهشت انداختن *bè-dèhchèt èndakhtèn*; — s'épouvanter, v. pron., ترسیدن *tèrsidèn*, هراسان شدن *hèraçan choudèn*; — épouvanté, e, ترسیده *tèrcidè*, هراسان *hèraçan*, a. مرعوب *mèr'oub*.

ÉPOUX, s. m., nouveau marié, داماد *damad*; — mari, شوهر *chohèr*, a. زوج *zooudj*, pr. t. *zèvdj*, pl. ازواج *èzvadj*.

ÉPREINDRE, v. a., فشردن *fèchourdèn*, فشار دادن *fèchar dadèn*; — épreint, e, فشرده شده *fèchourdè-choudè*, a. معصّر *mou'èssèr*, pr. t. *mou'assar*.

ÉPREINTE, s. f., فشردگی *fèchourdègui*, فشار *fèchar*, a. تعصیر *tè'ècir*, pr. t. *ta'ècir*.

ÉPRENDRE (S'), v. pron., عاشق شدن *'âchèq choudèn*, آشفته شدن *âchouftè choudèn*, مفتون شدن *mèftoun choudèn*; — épris, e, آشفته شده *âchouftè-choudè*, مفتون *mèftoun*, a. عاشق *'âchèq*, pr. t. *'âchiq*.

ÉPREUVE, s. f., آزمایش *âzmayèch*, a. امتحان *èmtèhan*, pr. t. *imtihan*, تجربه *tèdjroubè*.

ÉPROUVER, v. a., آزمایش کردن *âzmayèch kèrdèn*, آزمودن *âzmoudèn*, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn*, امتحان کردن *èmtèhan kèrdèn*; — éprouvé, e, آزموده شده *âzmoudè-choudè*.

ÉPROUVETTE, s. f., a. میل *mil*.

Eptagone, adj. des 2 g., هفت گوشهئی *hèft-gouchèyi*, a. مسبّع الزوايا *moucèbbè'-ouz-zèvaya.*

Épucer, v. a., کیکرا دفع کردن *kik-ra dèf' kèrdèn.*

Épuisable, adj. des 2 g., تمام شدنی *tèmam-choudèni*, کاست پذیر *kast-pèzir.*

Épuisement, s. m., زایل شدن قوّت *zayèl choudèné qouvvèt*, a. ضعف *zè'f*, pr. t. *za'f*; — état de ce qui est épuisé, تمام شدن *tèmam choudèn.*

Épuiser, v. a., tarir, خشک کردن *khochk kèrdèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*; — affaiblir, از قوّت انداختن *èz qouvvèt èndakhtèn*, ضعیف کردن *zè'if kèrdèn*; — s'épuiser, خشك شدن *khoch choudèn*, تام شدن *tèmam choudèn*; — perdre ses forces, از قوّت افتادن *èz qouvvèt ouftadèn*, ضعیف شدن *zè'if choudèn*; — épuisé, e, خشك شده *khochk-choudè*, تمام شده *tèmam-choudè*; — qui n'a plus de force, از قوّت افتاده *èz qouvvèt ouftadè.*

Épuration, s. f., پالودگی *paloudègui*, پاك شدن *pak choudèn*, صاف شدن *saf choudèn*, a. تطهیر *tèt'hir*, pr.t. *tat'hir.*

Épurer, v. a., پالودن *paloudèn*, پاك کردن *pak kèrdèn*, صاف کردن *saf kèrdèn*; — épuré, e, پالوده شده *paloudè-choudè*, صاف شده *saf-choudè.*

Épurge, s f., plante, a. حبّ الملوك *hèbb-oul-moulouk.*

Équarrir, v. a., چهار گوشهئی کردن *tchèhar-gouchèyi kèrdèn.*

Équarrissage, s. m., عمل چهار گوشهئی کردن *'èmèlé tchèhar-gouchèyi kèrdèn.*

Équarrissement, s. m., چهار گوشه شدن *tchèhar-gouchè choudèn.*

ÉQUATEUR, s. m., a. خطّ استواء *khèttè èstèva*, pr. t. *khatti istiva.*

ÉQUATION, s. f., a. مقابله *mouqabèlè.*

ÉQUERRE, s. m., كونيه *kouniè*, a. كوس *koous*, pr. t. *kavs.*

ÉQUESTRE, adj. des 2 g., statue équestre, صورت سوار *sou-rètè sèvar.*

EQUIANGLE, adj. des 2 g., a. متساوى الزوايا *moutèçavi-ouz-zèvaya.*

ÉQUIDISTANT, E, adj , a. متساوى الفواصل *moutèçavi-oul-fèvacèl.*

ÉQUILATÉRAL, E, et ÉQUILATÈRE, adj., a. متساوى الاضلاع *moutèçavi-oul-èzla'.*

ÉQUILIBRE, s. m., همسنكى *hèm-sèngui*, a. موازنه *mou-vazènè.*

ÉQUIMULTIPLE, adj. des 2 g., a. متساوى الاضعاف *moutèçavi-oul-èz'af.*

ÉQUINOXE, s. m., تساوى طول روز و شب *tèçavii tooulé rouz-o-chèb*, a. اعتدال الليل والنهار *è'tèdal-oul-lèil-vèn-nèhar.*

ÉQUINOXIAL, E, adj., a. متعلّق باعتدال ليل ونهار *moutè'èl-lèq bè-è'tèdalé lèil-o-nèhar.*

ÉQUIPAGE, s. m., train, suite, a. اوضاع *oouza'*, خيل و حشم *khèil-ou-hèchèm*, اتباع *ètba'*; — équipage d'un vaisseau, عملجات كشتى *èmèlèdjaté kèchti*, كشتيبانان *kèchti-banan*; — se dit aussi des voitures et chevaux de luxe, كالسكه *kalèskè.*

ÉQUIPÉE, s. f., حركت بى عاقبت *hèrèkèté bi-'âqèbèt.*

ÉQUIPEMENT, s. m., خواسته *khastè* (terme vieilli), a. تدارك *tèdarèk*, pr. t. *tèdaruk.*

Équiper, v. a., تدارك دیدن tèdarèk didèn, تهيئة اسباب دیدن tèhyèyèyé èsbab didèn; — équipé, e, آراسته ârastè, تدارك دیده tèdarèk-didè.

Équipollence, s. f., بیك معنی بودن bè-yèk mè'èni boudèn, اتّحاد معنا èttèhadé mè'èni, pr. t. ittihadi ma'ana.

Équipollent, e, adj., قدرش یکی qèdrèch yèki, a. معادل mou'adèl, pr. t. mu'adil.

Équipoller, v. n., بیك قیمت بودن bè-yèk qèimèt boudèn.

Équitable, adj. des 2 g., دادگر dad-guèr, a. عادل 'âdèl, pr. t. 'âdil, منصف mounsèf, pr. t. münsif; — se dit aussi des choses, از روی عدل èz rouï 'èdl, موافق عدل mouvafèqé 'èdl, عادلانه 'âdèlanè, a. حقانیّت قرین hèqa-niyèt qèrïn; — ceci n'est pas équitable, این موافق عدل نیست ïn mouvafèqé 'èdl nist; — c'est un homme équitable, آدمیست منصف âdèm-ist mounsèf.

Équitablement, adv., از روی عدل èz rouï 'èdl, عادلانه 'âdèlanè.

Équitation, s. f., فنّ سوار شدن fènné sèvar choudèn, فنّ سواری fènné sèvari.

Équité, s. f., دادگری dad-guèri, داد dad, a. حقّ hèqq, pr. t. haqq, عدل 'èdl, عدالت 'èdalèt, pr. t. 'adalèt, انصاف ènsaf, pr. t. ïnsaf.

Équivalent, e, adj., همقیمت hèm-qèimèt, a. معادل mou-'âdèl, pr. t. mou'âdil, بدل bèdèl.

Équivaloir, v. n., همقیمت بودن hèm-qèimèt boudèn, معادل بودن mou'âdèl boudèn.

Équivoque, adj. des 2 g., a. مغلق moughlèq, pr. t. moughliq

مبهم *moubhèm*, ذو معانی مختلفة *zou mè'anii moukh-tèlèfè.*

ÉQUIVOQUE, s. f., a. ابهام *èbham* ; — mot à double sens, a. لغت مشترکه *loughèté mouchtèrèkè*, pr. t. *loghati much-tèrikè.*

ÉQUIVOQUER, v. n., مبهم حرفزدن *moubhèm hèrf-zèdèn.*

ÉRABLE, s. m., arbre, کیکف *kèikèf*, کهوک *kèhouk.*

ÉRADICATION, s. f., از بیخ کندن *èz bikh kèndèn.*

ÉRAFLER, v. a., پوست خراشیدن *poust khèrachidèn,*

ÉRAFLURE, s. f., خراشیدگی پوست *khèrachidèguii poust.*

ÉRAILLER, v. a., نخهای قماشی را از همدیگر جدا کردن *nèkh-haï qoumachi-ra èz hèm-diguèr djèda kèrdèn* ; — s'érailler, v. pron., از همدیگر جدا شدن نخهای قماش *èz hèm-diguèr djèda choudèné nèkh-haï qoumach.*

ÉRAILLÉ, E, adj. (œil éraillé), چشم قرمز شده *tchèchmé qèrmèz-choudè.*

ÉRAILLURE, s. f., جای از همدیگر جدا شدن نخ *djaï èz hèm-diguèr djèda choudèné nèkh.*

ÈRE, s. f., a. تأریخ *tarikh*, pl. تواریخ *tèvarikh* ; — ère chrétienne, تأریخ عیسوی *tarikhé 'icèvi*, pr. t. *tarikhi 'icèvi.*

ÉRECTEUR, s. et adj., بلند کننده *boulènd-kounèndè*, a. ناعظ *na'èz*, pr. t. *na'iz.*

ÉRECTION, s. f., action d'établir, بر قراری *bèr-qèrari*, a. نصب *nèsb*, pr. t. *nasb*, وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'* ; — action d'élever, بلند کردن *boulènd kèrdèn*, افراشتن *èfrach-tèn* ; — terme de physiologie, a. نعوظ *ne'ouz, nou'ouz.*

ÉREINTER, v. a., کمر شکستن *kèmèr chèkèstèn* ; — fatiguer

extrêmement, بشدّت خسته کردن *bè-chèddèt khèstè kèrdèn*; — s'éreinter, v. pron., کمر خودرا شکستن *kè-mèré khoud-ra chèkèstèn*; — se fatiguer extrêmement, بشدّت خسته شدن *bè-chèddèt khèstè choudèn*; — éreinté, e, کمرشکسته *kèmèr-chèkèstè*; — extrêmement fatigué, بشدّت خسته *bè-chèddèt khèstè.*

Érésipélateux, érysipélateux, euse, adj., a. حمروی *houmrèvi.*

Érésipèle, ou érysipèle, باد سرخ *badé sourkh,* a. حمره *hèmrè,* حمرة *hèmrèt.*

Éréthisme, s. m., a. احتداد الاعصاب *èhtèdad-oul-è'çab,* pr. t. *ihtidad-ul-a'çab.*

Ergo, s. m., donc, پس *pès,* a. ف *fè.*

Ergot, s. m., ناخن حیوان *nakhouné hèivan.*

Ergoter, v. n., بی جا بحث کردن *bi-dja bèhs kèrdèn,* بیهوده حرفزدن *bi-houdè hèrf-zèdèn.*

Ergoterie, s. f., بیهوده گوئی *bi-houdè-gouyi.*

Ergoteur, euse, s., بیهوده گوی *bi-houdè-gouï,* بی جا بحث کننده *bi-dja bèhs-kounèndè.*

Ériger, v. a., établir, بر قرار کردن *bèr-qèrar kèrdèn,* بنا گذاشتن *bèna gouzachtèn*; — élever, افراشتن *èfrachtèn,* نصب کردن *nèsb kèrdèn*; — s'ériger, v. pron., بر افراشته شدن *bèr-èfrachtè choudèn,* نصب شدن *nèsb choudèn*; — prétendre, ادّعا کردن *èddè'â kèrdèn*; — érigé, e, بر افراشته شده *bèr-'èfrachtè choudè.*

Ermitage, ou hermitage, s. m., عزلتگاه *'èzlèt-gah.*

Ermite, s. m., گوشه نشین *gouchè-nèchïn,* عزلت نشین *èzlèt-nèchïn,* a. زاهد *zahèd,* pr. t. *zahid,* ابدال *abdal.*

Érosion, s. f., خوردن khourdèn, a. اكل èkl.

Érotique, adj. des 2 g., آميز عشق 'èchq-âmiz, a. عشقىّ 'èchqi, pr. t. 'achqi, معشّق mou'èchchèq.

Érotomanie, s. f., ديوانگى عشق divanèguiï 'èchq, a. جنون العشق djounoun-oul-'èchq, pr. t. djunoun-ul-'ichq.

Errant, e, adj., ول گرد vèl-guèrd, سرسرى sèr-sèri, آواره âvarè, دشت پيما dècht-pèïma; — égaré, گمراه goum-rah.

Errata, s. m., فهرست غلطهاى كتاب fèuhrousté ghèlèt-haï kètab.

Erratique, adj., بى قاعده bi-qa'èdè.

Errements, s. m. pl., suivre les derniers errements d'une affaire, دنبالهٔ كار كردن doumbalèyé kar kèrdèn, كار را از سر گرفتن kar-ra èz sèr guèrèftèn.

Errer, v. n., ول گرديدن vèl guèrdidèn, آواره راه رفتن âvarè rah rèftèn.

Erreur, s. f., faute, méprise, a. غلط ghèlèt, pr. t. ghalat, سهو sèhv, خطا khèta, pr. t. khata; — en religion, ضلال zèlal, pr. t. zalal, ضلالت zèlalèt.

Erroné, e, adj., نا مربوط na-mèrbout, a. باطل batèl, pr. t. batil, خطا khèta, pr. t. khata.

Éructation, s. f., آروغ ârough.

Érudit, e, adj., دانا dana, دانشمند danèchmènd, a. عالم 'âlèm.

Érudition, s. f., دانائى danayi, دانشمندى danèchmèndi, دانش danèch, a. علم 'èlm, pr. t. 'ilm, معرفت mè'èrèfèt, pr. t. ma'rifèt.

ÉRUPTION, s. f., جوش *djouch*, a. خروج *khouroudj.*
ÉRYSIPÈLE, s. m. V. ÉRÉSIPÈLE.
ESCABEAU, s. m., ou ESCABELLE, s. f., كوتل *koutèl*, a, مصطبه *mèstèbè.*
ESCADRE, s. f., جهازات جنكى *djèhazaté djèngui.*
ESCADRON, s. m., دستهٔ سوار *dèstèyé souvar.*
ESCALADE. Voir ESCALADER.
ESCALADER, v. a., از نردبان بالا رفتن *èz nèrdèban bala rèftèn*, با نردبان يورش بردن *ba-nèrdèban yourèch bourdèn.*
ESCALIER, s. m., پلّكان *pèllèkan*, پلّه *pèllè.*
ESCAMOTAGE, s. m., حقّه بازى *houqqè-bazi.*
ESCAMOTER, v. a., حقّه بازى كردن *houqqè-bazi kèrdèn.*
ESCAMOTEUR, EUSE, s., حقّه باز *houqqè-baz*, pr. t. *hoqqa-baz.*
ESCAPADE, s. f., گريز *gouriz.*
ESCARBOT, s. m., سرگين گردان *sèrguïn-guèrdan*, a. جعل *djou'èl.*
ESCARBOUCLE, s. f., شبچراغ *chèb-tchèragh.*
ESCARCELLE, s. f., جيب بزرگ *djibé bouzourg.*
ESCARGOT, s. m., راب صدفى *rabé sèdèfi*, راب *rab.*
ESCARMOUCHE, s. f., جنگ جزئى *djèngué djouz'i*, مقدّمهٔ جنگ *mouqèddèmèyé djèng*; — des escarmouches, جنگهاى جزئى *djèng-haï djouz'i*, جنگهاى متفرّقه *djèng-haï moutèfèrrèqè.*
ESCARMOUCHER, v. n., جنگ جزئى كردن *djèngué djouz'i kèrdèn.*
ESCARMOUCHEUR, s. m., جنگ جزئى كننده *djèngué djouz'i kounèndè.*
ESCARPE, s. f., pente du fossé, پائين خندق *payiné khèn-*

dèq; — mur intérieur du fossé, ديوار درون خندق *divaré dèrouné khèndèq.*

Escarpement, s. m., شيب *chib*, سراپائين *sèra-payīn.*

Escarpé, e, adj., فراز *fèraz*, سرابالا *sèra-bala*; — d'un accès difficile, سخت *sèkht*, a. صعب *sè'èb.*

Escarper, v. a., خاكريز كردن *khak-riz kèrdèn.*

Escarpin, s. m., كفش نازك *kèfché nazouk.*

Escarpolette, s. f. V. **Balançoire.**

Escarre, s. f., پوست زخم *pousté zèkhm.*

Escient, s. m., à bon escient, à mon escient, à son escient, دانسته *danèstè.*

Esclandre, s. m., رسوائى *rousvayi*, a. رذالت *rèzalèt*, افتضاح *èftèzah*, pr. t. *iftizah.*

Esclavage, s. m., اسيرى *èciri*, بندگى *bèndègui*, a. رقيت *rèqqiyèt*, pr. t. *riqqiyat.*

Esclave, s. et adj. des 2 g., بنده *bèndè*, زرخريد *zèr-khèrid*, a. اسير *ècir*, عبيد *'èbid*, pr. t. *'abid.*

Esclavonie, مملكت خروات *mèmlèkèté khèrvat.*

Escobarderie, s. f., حيله‌بازى *hilè-bazi.*

Escogriffe, s. m., qui prend hardiment sans demander, مرد ربايندهٔ بى‌عار *mèrdé roubayèndèyé bi-'âr.*

Escompte, s. m., a. تنزيل *tènzil.*

Escopette, s. f., تفنگ ششخان *tufèngué chèch-khan.*

Escorte, s. f., a. بدرقه *bèdrèqè* (vulg. *bèdèrqè*), pr. t. *bèdraqa.*

Escorter, v. a., بدرقه كردن *bèdrèqè kèrdèn*, همراه رفتن *hèm-rah rèftèn.*

Escouade, s. f., گروه غلامان *guerouhé ghoulaman.*

Escrime, s. f., فنّ شمشیرزنی *fènné chèmchir-zèni*, a. مسایفة *mouçayèfèt.*

Escrimeur, s. m., شمشیرزن *chèmchir-zèn.*

Escrimer (S'), v. pron., مشق شمشیر کردن *mèchqé chèmchir kèrdèn.*

Escroc, s. m., گوش بر *gouch-bour*, a. طـرّار *tèrrar* pr. t. *tarrar.*

Escroquer, v. a., گوش بری کردن *gouch-bouri kèrdèn.*

Escroquerie, s. f., دزدی کردن *douzdi kèrdèn*, گوش بری *gouch-bouri.*

Escroqueur, s. m., گوشبر *gouch-bour*, دزد *douzd.*

Espace, s. m., distance, a. مسافت *mèçafèt*, pl. مسافات *mèçafat*; — étendue, جای *djaï*; — espace de temps, a. فاصله *façèlè*, مدّت *mouddèt*; — intervalle, میانه *mianè*, a. بین *bèin.*

Espacement, s. m., a. فاصله *facèlè*, pr. t. *facilè*, میانه *mianè*, a. مابین *ma-bèin.*

Espacer, v. a., فاصله گذاشتن *facèlè gouzachtèn.*

Espadon, s. m., شمشیر تیغ پهن *chèmchiré tigh-pèhn*, قدّاره *qèddarè.*

Espagne, اسپانیا *èspania*, مملکت اسپانیول *mèmlèkèté èspanioul.*

Espagnol, e, اهل اسپانیول *èhlé èspanioul.*

Espagnolette, s. f., آهن پنجره *âhèné pèndjèrè.*

Espalier, s. m., درختان میوه‌دار بر دیوار چسپیده *dèrèkhtané mivè-daré bèr divar tchèspidè.*

Espèce, s. f., گونه *gounè*, a. نوع *noou'*, pr. t. *nèv'*, pl.

انواع *ènva'*, جنس *djèns*, pr. t. *djins*, pl. اجناس *èdjnas*, قسم *qèsm*, pr. t. *qism*, pl. اقسام *èqsam*, pr. t. *aqsam*; — en espèce, a. نقد *nèqd*, نقدا *nèqdèn*.

Espérance, s. f., اميدوارى *eumid-vari*, a. اميد *eumid*, pr. t. *umid*, vulg. *oumoud*, امل *èmèl*, pl. آمال *âmal*; — sans espérance, نا اميد *na-eumid*, قطع اميد *qèt'é eumid*; — perdre l'espérance, نااميد شدن *na-eumid choudèn*, قطع اميد شدن *qèt'é eumid choudèn*; — avoir de l'espérance, اميد داشتن *eumid dachtèn*, اميدوار بودن *eumid-var boudèn*; — l'objet espéré, a. مأمول *mè'èmoul*.

Espérer, v. a., اميدوار بودن *eumid-var boudèn*, اميدوار شدن *eumid-var choudèn*, اميد داشتن *oumid dachtèn*; espéré, e, a. مأمول *mè'èmoul*; — inespéré, غير مأمول *ghèiré mè'èmoul*, pr. t. *ghaïri mè'èmoul*, غير مترقبه *ghèiré moutèrèqqèbè*, pr. t. *ghaïri mutèraqqibè*.

Espiègle, adj. des 2 g., زيرك *zirèk*, vulg. *zèrèng*.

Espièglerie, s. f., زيركى *zirèki*.

Espion, s. m., a. جاسوس *djaçous*, pl. جواسيس *djèvaçis*, دسيس *dècis*.

Espionnage, s. m., a. جاسوسى *djaçouci*.

Espionner, v. a., جاسوسى كردن *djaçouci kèrdèn*.

Esplanade, s. f., جاى هموار *djaï hèm-var*, a. ساحت *sahèt*, pr. t. *sahat*, ساحه *sahè*.

Espoir, s. m. V. **Espérance**.

Esponton, s. m., نيم نيزه *nïm-nèizè*, نيزهٔ كوتاه *nèizèyé koutah*.

Esprit, s. m., substance incorporelle, a. روح *rouh*, pl. ارواح

èrvah; — rendre l'esprit, جان دادن *djan dadèn*; — faculté de l'âme raisonnable, هوش *houch*, خرد *khèrèd*, a. عقل *'èql*, pr. t. *'aql*, pl. عقول *'ouqoul*; — un homme d'esprit, مرد پر خرد *mèrdé pour-khèrèd*, مرد عاقل *mèrdé 'âqèl*; — intelligence, a. فهم *fèhm*, ذكاوت *zèkavèt*, pr. t. *zèkiavèt*; — humeur, caractère, خوى *khouï*, a. مزاج *mèzadj*, مشرب *mèchrèb*, طبع *tèb'*, pr. t. *tab'*; — terme de chimie, a. جوهر *djoouhèr*, pr. t. *djèvhèr*; — esprit de vin, عرق سه آتشى *èrèqé sè-âtèchi*; — le sens, a. معنى *mè'èni*.

Esprits-follets, s. m., pl. غول *ghoul*, غول بيابان *ghoulé biaban*, a. جن *djènn*.

Esquif, s. m., ناو *nav*, a. زورق *zoourèq*.

Esquille, s. f., تكهٔ استخوان شكسته *tikèyé oustoukhané chèkèstè*.

Esquinancie, s. f., a. خناق *khounaq*, pl. خوانيق *khèvaniq*.

Esquisse, s. f., گزار *guèzar* (terme vieilli), نيرنگ *nèirèng*, a. طرح *tèrh*, مسوده *mousvèdè*.

Esquisser, v. a., نيرنگ كردن *nèirèng kèrdèn*, طرح انداختن *tèrh èndakhtèn*.

Esquiver, v. a., كناره جستن *kènarè djèstèn*, خودرا پس كشيدن *khoud-ra pès-kèchidèn*; — s'esquiver در رفتن *dèr-rèftèn*.

Essai, s. m., آزمايش *âzmayèch*, a. تجربه *tèdjroubè*, pr. t. *tèdjrubè*, امتحان *èmtèhan*, pr. t. *imtihan*.

Essaim, s. m., رمهٔ زنبور *rèmèyé zèmbour*, گلهٔ زنبور *guèlèyé zèmbour*; — fig., multitude, گروه گروه *guerouh-guerouh*.

Essaimer, v. n., بیرون آمدن زنبور از گواره *biroun-âmèdène zèmbour èz guèvarè.*

Essayer, v. a., آزمودن *âzmoudèn*, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn*, امتحان کردن *èmtèhan kèrdèn.*

Essayeur, s. m., عیار شناس *'èyar-chènas.*

Essence, s. f., ce qui constitue la nature des choses, ذات *zat*; — en chimie, huile très subtile qu'on tire des plantes, خلاصه *khoulaçè*, جوهر *djoouhèr*, pr. t. *djèvhèr*; — essence de cannelle, جوهر دارچین *djoouhèré dartchïn.*

Essentiel, le, adj., qui appartient à l'essence, a. ذاتی *zati*, لازم و ملزوم *lazèm-o-mèlzoum*; — absolument nécessaire, important, ناگزیر *na-gouzir*, a. لازم *lazèm*, pr. t. *lazim*, الزم *èlzèm.*

Essentiellement, adv., a. بالذات *bèz-zat*, pr. t. *biz-zat.*

Esseulé, e, adj., تنها مانده *tènha-mandè.*

Essieu, s. m., میل چرخ *milé tchèrkh*, علق *'èlèq*, a. محور *mèhvèr.*

Essor, s. m,, پرواز *pèrvaz.*

Essorer, v. a., در هوا پهن کردن *dèr hèva pèhn kèrdèn*, در هوا خشکانیدن *dèr hèva khochkanidèn.*

Essoriller, v. a., گوش بریدن *gouch bouridèn.*

Essouffler, v. a., تنگ نفس کردن *tèng-nèfès kèrdèn*; — essoufflé, e, تنگ نفس شده *tèng-nèfès choudè.*

Essuie-main, s. m., دست خشک کن *dèst-khochk-koun*, روپاك کن *rou-pak-koun.*

Essuyer, v. a., خشك کردن *khochk kèrdèn*, پاك کردن *pak*

kèrdèn, تمیز کردن *tèmiz kèrdèn*; — on dit: essuyer des pertes, ضرر خوردن *zèrèr khourdèn*, متضرّر شدن *moutèzèrrèr choudèn*; — la pluie, باران خوردن *baran khourdèn*, متحمّل باران شدن *moutèhèmmèlé baran choudèn*.

Est, s. m., a. شرق *chèrq*, pr. t. *charq*, مشرق *mèchrèq*, pr. t. *mèchriq*.

Estacade, s. f., سدّ از میخ چوبین *sèddé èz mikhé tchoubïn*.

Estafette, s. m., پیك *pèik*, چاپار مخصوص *tchaparé mèkhsous*.

Estafier, s. m., شاطر *chatèr*, pr. t. *chatir*, پیك *pèik*.

Estafilade, s. f., زخم رخساره *zèkhmé roukhsarè*.

Estafilader, v. a., رخسارهٔ کسیرا زخم کردن *roukhsarèyé kèci-ra zèkhm kèrdèn*.

Estaminet, s. m., قهوه خانه *qèhvè-khanè*.

Estampe, s. f., صورت چاپی *sourètè tchapi*.

Estamper, v. a., چاپ کردن *tchap kèrdèn*, بصمه کردن *basmè kèrdèn*.

Estampeur, s. m., بصمه‌زن *basmè-zèn*.

Estampille, s. f., نشان *nèchan*, مهر *mohr*, ou *meuhr*, a. وسام *vèçam*.

Estampiller, v. a., نشان گذاشتن *nèchan gouzachtèn*, مهر زدن *meuhr zèdèn*.

Estimable, adj. des 2 g., شایستهٔ احترام *chayèstèyé èhtèram*, شایان اعتبار *chayané è'tèbar*, pr. t, *chayani 'itibar*, a. واجب الاحترام *vadjèb-oul-èhtèram*, pr. t. *vadjib-ul-ihtiram*.

Estimateur, s. m., قیمت کننده *qèimèt-kounèndè*, اهل خبره *èhlé khèbrè.*

Estimatif, ive, adj., a. تثمینی *tèsmini.*

Estimation, s. f., قیمت کردن *qèimèt kèrdèn*, a. تخمین *tèkhmïn*, pr. t. *takhmïn.*

Estime, s. f., آزرم *âzrèm*, a. حرمت *heurmèt*, pr. t. *hurmèt*, احترام *èhtèram*, pr. t. *ihtiram.*

Estimer, v. a., déterminer la valeur d'une chose, قیمت کردن *qèimèt kèrdèn* ; — faire cas, معتبر دانستن *meu'eutèbèr danèstèn*, محترم داشتن *meuhtèrèm dachtèn*, معزز داشتن *mou'èzzèz dachtèn.*

Estival, e, adj., تابستانی *tabèstani*, a. صیفی *sèifi.*

Estoc, s. m., pointe d'une épée, نوك شمشیر *nouké chèmchir.*

Estocader, v. a., با شمشیر زدن *ba chèmchir zèdèn* ; — fig., مباحثه کردن *moubahècè kèrdèn.*

Estomac, s. m., a. معده *mè'èdè*, pr. t. *mi'dè* ; — en parlant des oiseaux, چینه‌دان *tchinè-dan*, گژاژ *guèjaj*, a. حوصله *hooucèlè*, pr. t. *havcèlè* ; — partie extérieure du corps qui répond à l'estomac, سینه *sinè*, a. صدر *sèdr.*

Estomaquer (S'), v. pron., کج‌خلق شدن *kèdj-khoulq choudèn.*

Estompe, s. f., قلم چرمی *qèlèmé tchèrmi.*

Estomper, v. a., با قلم چرمی صورت کشیدن *ba qèlèmé tchèrmi sourèt kèchidèn.*

Estrade, s. f., petite élévation sur le plancher d'une chambre, جای نیم تخت *djaï nim-tèkht*, a. صفّه *sèffè.*

Estragon, s. m., ترخون *tèrkhoun.*

Estramaçon, s. m., شمشیر دو دمه *chèmchiré dou-dèmè.*

Estramaçonner, v. a., با شمشیر دو دمه زدن *ba chèmchiré dou-dèmè zèdèn.*

Estrapade, s. f., sorte de supplice, نوع شکنجه *noou'é chèkèndjè*; — potence, دار *dar*, t. قاپوق *qapouq.*

Estrapader, v. a., شکنجه کردن *chèkèndjè kèrdèn.*

Estropier, v. a., سقط کردن *sèqèt kèrdèn*; — estropié, e, سقط شده *sèqèt-choudè*, a. سقط *sèqèt*, pr. t. *saqat.*

Esturgeon, s. m., سگ ماهی *sèg-mahi.*

Et, conj. a. و *vè*, en poésie il se prononce *ou*; — en persan و se trouve souvent remplacé par با *ba*; — Ahmed et sa femme, احمد با زنش *ahmèd ba zènèch*, ou و زنش *vè zènèch.*

Et cætera, par abréviation, etc., a. و غیره *vè ghèirè*, و سائر *vè saïr.*

Étable, s. f., عاغل *'âghèl*, طویله *tèvilè*, a. اصطبل *èstèbl*, pr. t. *istabil.*

Établi, s. m., دستگاه *dèst-gah*, pr. t. *dèst-guiah*, vulg. دزگاه *dèz-guiah.*

Établir, v. a., fixer, rendre stable, جا باجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*, بر قرار کردن *bèr qèrar kèrdèn*; — s'établir, v. pron., جا بجا شدن *dja-bè-dja choudèn*, نشستن *nèchèstèn*, متمکّن شدن *moutèmèkkèn choudèn*, جا گرفتن *dja guèrèftèn*, مقیم شدن *mouqim choudèn*; — établi, e, جا بجا شده *dja-bè-dja choudè.*

Établissement, s. m., action d'établir, v. établir; — ce qui

est établi, a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*, pl. ابنيه *èbnié*, آثار *âçar* ; — on emploie aussi le mot محلّ *mèhèll* pr. t. *mahall* ; — établissement de commerce, محلّ تجارت *mèhèllé tèdjarèt*, pr. t. *mahalli tidjarèt*.

Étage, s. m., آشكوب *âchkoub*, a. مرتبه *mèrtèbè*, pl, مراتب *mèratèb*, pr. t. *mèratib*, طبقه *tèbèqè*, pr. t. *tabaqa*, pl. طبقات *tèbèqat*, pr. t. *tabaqat*.

Étager, v. a., طبقه بطبقه گذاشتن *tèbèqè-bè-tèbèqè gouzachtèn* (ou ترتيب دادن *tèrtib dadèn*) ; — étagé, e, طبقه طبقه *tèbèqè-tèbèqè*.

Étagère, s. f., تختهٔ دولابچه *tèkhtèyé doulabtchè*.

Étai, s. m., پشتيبان *pouchti-ban*, پازير *pazir*, a. ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*.

Étain, s. m., ارزيز *èrziz*, روى *rouï*, a. قلع *qèl'* pr. t. *qal'*, رصاص *rèças*.

Étal, s. m., دستگاه قصّاب *dèst-gahé qèssab*.

Étalage, s. m., پهن كردن امتعه دم دكّان *pèhn-kèrdèné èmtè'è dèmé doukkan*, a. بسط الامتعه *bèst-oul-èmtè'è*.

Étaler, v. a., گستردن *goustèrdèn*, گسترانيدن *goustèranidèn*, وضع كردن *vèz' kèrdèn*.

Étalier, s. m., دستگاهدار دكّان قصّاب *dèst-gah-daré doukkané qèssab*.

Étalon, s. m., cheval entier, اسب خايه‌دار *èspé khayè-dar* اسب غير اخته *èspé ghèiré èkhtè* ; — modèle de poids et mesures, a. معيار *mè'èyar*, pr. t. *mi'yar*.

Étalonnage, Étalonnement, s. m., عيارسازى *'èyar-sazi*.

Étalonner, v. a., مهر عيارى زدن *mèuhré 'èyari zèdèn*.

Étalonneur, s. m. مميّز عيار ترازو *moumèiyèzé 'èyaré tèrazou.*

Étamage, s. m., بقلع سفيد كردن *bè-qèl' sèfid kèrdèn.*

Étamer, v. a., ارزيز زدن *èrziz zèdèn*, بقلع سفيد كردن *bè-qèl' sèfid kèrdèn.*

Étameur, s. m., سفيدگر *sèfid-guèr.*

Étamine, s. f., étoffe, a. صوف *souf*, pr. t. *sof*; — passer à l'étamine, بيختن *bikhtèn*, الك كردن *èlèk kèrdèn*; — fig., به تجربه رسانيدن *bè-tèdjroubè rèçanidèn.*

Étamine, s. f., partie de la fleur, ذرّات متصاعدهٔ گل *zèrraté moutèça'èdèyé goul.*

Étaminier, s. m., صوفباف *souf-baf.*

Étamure, s. f., سفيدگری *sèfid-guèri.*

Étanchement, s. m., گرفته شدن *guèrèftè choudèn*, قطع شدن *qèt' choudèn*, a. انقطاع *ènqèta'*, pr. t. *ïnqita'.*

Étancher, v. a., arrêter un liquide, استاندن *èstandèn*, گرفتن *guèrèftèn*, قطع كردن *qèt' kèrdèn*; — la soif, دفع تشنگی كردن *dèf'é tèchnègui kèrdèn.*

Étançon, s. m., پازير *pazir*, a. ضامن *zamèn.*

Étançonner, v. a., پازير گذاشتن *pazir gouzachtèn.*

Étang, s. m., بركه *bourkè*, درياچه *dèriatchè.*

Étape, s. f., a. منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, pl. منازل *mènazèl*, pr. t. *mènazil.*

État, s. m., disposition, a. حال *hal*, حالت *halèt*; — profession, بيشه *bichè*, a. صنعت *sèn'èt*, empl. t. صناعت *sana'at*; — gouvernement, a. دولت *dooulèt*, pr. t. *dèvlèt*, pl. دول *douvèl*; — pays, مملكت *mèmlèkèt.*

État-major, s. m., سركردگان لشكر *sèr-kèrdègané lèchkèr.*

Étau, s. m., کلبتین آهنگری *kèlbètèiné âhènguèri.*

Etayement, s. m., پشتیبان گذاشتن *pouchti-ban gouzachtèn.*

Étayer, v. a., پشتیبان زدن *pouchti-ban zèdèn*, ضامن گذاشتن *zamèn gouzachtèn.*

Été, s. m., تابستان *tabèstan*, a. فصل الصیف *fèsl-ous-sèif.*

Éteignoir, s. m., خاموشکن چراغ *khamouch-kouné tchèragh.*

Éteindre, v. a., خاموش کردن *khamouch kèrdèn*, کشتن *kouchtèn*; — s'éteindre, خاموش شدن *khamouch choudèn*; — éteint, e, خاموش شده *khamouch-choudè.*

Étendard, s. m., بیدق *bèidèq*, a. علم *'èlèm*, pr. t. *'alèm*, لوا *lèva*, pr. t. *liva*, pl. الویه *èlviyè*, رایت *rayèt*, pl. رایات *rayat.*

Étendre, v. a., پهن کردن *pèhn kèrdèn*, گسترانیدن *goustèranidèn*, بسط کردن *bèst kèrdèn*, خوابانیدن *khabandèn*; — s'étendre, دراز کشیدن *dèraz kèchidèn*; — sur un sujet, بتفصیل نقل کردن *bè-tèfsil nèql kèrdèn*, مبسوط کردن *mèbsout kèrdèn*; — étendu, e, پهن شده *pèhn-choudè*, گسترانیده *goustèranidè*, a. ممتد *moumtèdd*, مبسوط *mèbsout.*

Étendue, s. f., درازی *dèrazi*, a. طول *toul*, امتداد *èmtèdad*, pr. t. *imtidad*; — en parlant du temps, a. مدت *mouddèt*, pr. t. *muddèt*; — de l'espace, a. وسعت *vous'èt*, pr. t. *vus'at*, مسافت *mèçafèt.*

Éternel, le, adj., جاودان *djavèdan*, همیشگی *hèmichèyi*, a. ابدی *èbèdi*, ازلی *èzèli*, باقی *baqi*, دایمی *daïmi*; — l'Eternel, خدا *khouda*, a. الله *allah*, لم یزل *lam yèzèl*;

— la vie éternelle, a. آخرت *âkhèrèt*, pr. t. *âkhirèt*.

Éternellement, adv., همیشه *hèmichè*, از ازل *èz èzèl*, a. ابد الآباد *èbèd-oul-âbad*, دائمًا *daïmèn*, pr. t. *daïma*.

Eterniser, v. a., جاودان کردن *djavèdan kèrdèn*, ابدی کردن *èbèdi kèrdèn*, همیشه‌ئی کردن *hèmichèyi kèrdèn*.

Éternité, s. f., جاودانی *djavèdani*, a. ازل *èzèl*, ازلیّت *èzè-liyèt*, ابدیّت *èbèdiyèt*.

Éternuer, v. n., اشنوشه کردن *èchnouchè kèrdèn*, plus usité, عطسه کردن *'ètsè kèrdèn*.

Éternument, s. m., اشنوشه *èchnouchè*, a. عطسه *'ètsè*, *'atsè*, عطس *'èts*, pr. t. *'ats*.

Étêter, v. a., سر شاخ درخت بریدن *sèré chakhé dèrèkht bouridèn*.

Éther, s. m., a. فلك الاثیر *fèlèk-oul-ècir*.

Éthéré, e, a. اثیریّ *èciri*.

Ethique, s. f., a. علم الادب *'èlm-oul-èdèb*, pr. t. *'ilm-ul-èdèb*.

Éthologie, s. f., a. علم الاخلاق *'èlm-oul-èkhlaq*, pr. t. *'ilm-ul-akhlaq*.

Éthopée, s. f., a. وصف الاخلاق *vèsf-oul-èkhlaq*, pr. t. *vasf-ul-akhlaq*.

Étincelant, e, adj., درخشنده *dèrèkhchèndè*, a. لامع *lamè'*, pr. t. *lami'*, برّاق *bèrraq*.

Étinceler, v. n., درخشیدن *dèrèkhchidèn*, شعله زدن *cheu'eulè zèdèn*.

Étincelle, s. f., سرشك آتش *sèrèchké âtèch*, شرارهٔ آتش *chèrarèyé âtèch*, لخچه *lèkhtchè*, خدره *khèdèrè*, a. شراره *chèrarè*.

Étincellement, s. m., درخشندگی dèrèkhchèndègui, a. شعشعه chè'èchè'è.

Étioller (S'), v. pr., پژمرده شدن pèjmourdè choudèn.

Étiologie, s. f., a. علم علل امراض 'èlmé 'èlèlé èmraz, pr. t. 'ilmi 'ilèli èmraz.

Étique, adj. des 2 g., گرفتار ناخوشی دق guèrèftaré na-khochiï dèqq, a. مدقوق mèdqouq, pr. t. madqouq; — il signifie aussi maigre, لاغر laghèr, لکنته lèkèntè.

Étiqueter, v. a., نشان گذاشتن nèchan gouzachtèn.

Étiquette, marque, s. f., نشان nèchan, pr. t. nichan; — cérémonial, رسم تشریفات rèsmé tèchrifat, pr. t. rèsmi tèchrifat, تشریفات tèchrifat.

Étirer, v. a., کشیدن kèchidèn.

Étisie, s. f., ناخوشی دق na-khochiï dèqq.

Étoffe, s. f., پارچه partchè, t. a. قماش qoumach, pl. اقمشه èqmèchè.

Étoffer, v. a., بقدر کفاف قماش بکار بردن bè-qèdré kèfaf goumach bè-kar bourdèn.

Étoile, s. f., اختر èkhtèr, ستاره sètarè, a. نجم nèdjm, pl. نجوم noudjoum.

Étoilé, e, adj., ستاره‌دار sètarè-dar; — fêlé, ترکیده tèrèkidè.

Étoiler (S'), v. pron., ترکیدن tèrèkidèn.

Étole, s. f., a. حلّة hèllèt, pr. t. hillèt.

Étonnamment, adv., به تعجّب bè-tè'èddjoub.

Étonnant, e, adj., شگفت انگیز chèguèft-ènguiz, حیرت انگیز hèirèt-ènguiz, حیرت افزا hèirèt-èfza.

Étonnement, s. m., شگفت chèguèft, a. تعجّب tè'èddjoub, pr. t. tè'addjoub.

ÉTONNER, v. a., بـه شـگـفـت آوردن *bè-chèguèft âvourdèn*, باحيرت انـداخـتـن *bè-hèirèt èndakhtèn*; — s'étonner, در شگفت مـانـدن *dèr chèguèft mandèn*, تعجّب كردن *tè'èddjoub kèrdèn*, متحيّر شدن *moutèhèiyèr choudèn*; — étonné, در شـگـفـت مـانـده *dèr chèguèft mandè*, مـات و مـتـحـيّـر *mat-o-moutèhèiyèr*, a. حيران *hèiran*, pr. t. *haïran*, مـتـحـيّـر *moutèhèiyèr*, pr. t. *mutèhaïyir*, مـتـعـجّـب *moutè'èddjèb*, pr. t. *mutè'addjib*.

ÉTOUFFANT, E, adj., خفه كننده *khèfè-kounèndè*, تنگ نفسى آورنـده *tèng-nèfèçi âvèrèndè*; — air étouffant, هـواى سنگين *hèvaï sènguïn*.

ÉTOUFFEMENT, s. m., خـفـگـى *khèfègui*, تـنـگ نـفـسـى *tèng nèfèci*, گـرفـتـه شـدن نـفـس *guèrèftè choudèné nèfès*.

ÉTOUFFER, v. a., خـفـه كـردن *khèfè kèrdèn*; — fig. faire cesser, نشانـدن *nèchandèn*, دفـع كـردن *dèf' kèrdèn*, تسكين دادن *tèskïn dadèn*; — v. n. خفه شـدن *khèfè choudèn*; — on dit: étouffer de rire, از خنده خفه شدن *èz khèndè khèfè choudèn*; — s'étouffer, خـفـه شـدن *khèfè choudèn*.

ÉTOUPE, s. f., پرز *pèrz*, ليفه *lifè*, خلاشه *khèlachè*.

ÉTOUPER, v. a., با ليفه گـرفـتـن *ba lifè guèrèftèn*, بـا ليفه انباشتن *ba lifè èmbachtèn*.

ÉTOUPILLE, s. f., فتيله *fètilè*.

ÉTOURDERIE, s. f., بى عقلى *bi-'èqli*, نـافهميدگى *na-fèhmidègui*, a. غفلت *ghèflèt*, pr. t. *ghaflèt*.

ÉTOURDI, E, adj., گيج *guidj*, سرگشته *sèr-guèchtè*, a. غافل *ghafèl*, pr. t. *ghafil*.

Étourdimment, adv., نفهمیده *nè-fèhmidè*, از روی بی عقلی *èz rouï bi-'èqli.*

Étourdir, v. a., گیج کردن *guidj kèrdèn*, سرگیجش آوردن *sèr-guidjèch âvourdèn*; — s'étourdir, گیج شدن *guidj choudèn*, گرفتار سرگیجش شدن *guèrèftaré sèr-guidjèch choudèn*; — étourdi, e, گیج *guidj*, گیج شده *guidj-choudè*, گرفتار سرگیجش شده *guèrèftaré sèr-guidjèch choudè.*

Étourdissant, e, adj., شرگیجش آور *sèrguidjèch-âvèr*, گیج کننده *guidj kounèndè*, هدام آور *houdam-âver.*

Étourdissement, s. m., سرگیجش *sèr-guidjèch.*

Étourneau, s. m., ورسا *vèrsa*, vulg. سار *sar.* a. زرزور *zèrzour.*

Étrange, adj. des 2 g., a. غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, غریبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*, عجیب *'èdjib*, عجایب *'èdjayèb* pr. t. *'adjaïb.*

Étrangement, adv., بطور عجیب *bè-toouré 'èdjib*, عجیبانه *'èdjibanè.*

Étranger, e, s. et adj., بیگانه *biganè*, اهل دول خارجه *èhlé douvèlé kharèdjè*, a. غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, pl. غربا *ghourèba*, اجنبی *èdjnèbi*; — le ministre des affaires étrangères, a. وزیر امور خارجه *vèziré oumouré kharèdjè*, وزیر دول خارجه *vèziré douvèlé kharèdjè*; — Les Puissances étrangères, a. دول خارجه *douvèlé kharèdjè*, pr. t. *duvèli kharidjè*, دول اجنبیه *douvèlé èdjnèbiyè*, pr. t. *duvèli èdjnèbiyè.*

Étranglement, s. m., خفگی *khèfègui*, خفک *khèfèk*, a. خناق *khounaq.*

Étrangler, v. a., خفه كردن *khèfè kèrdèn*; — s'étrangler, خفه شدن *khèfè choudèn*, خودرا خفه كردن *khoud-ra khèfè kèrdèn*; — étranglé, e, خفه شده *khèfè choudè*, a. مخنوق *mèkhnouq*, pr. t. *makhnouq*.

Être, v. بودن *boudèn*; — il est chez lui, منزلش است *mènzèl-èch èst*, خانه است *khanè èst*; — il est à Paris, پاريس است *paris èst*, در پاريس است *dèr paris èst*; — ce livre est à moi, اين كتاب از من است *ïn kètab èz mèn èst*.

Être, s. m., l'être, هستى *hèsti*, a. وجود *voudjoud*; — l'être suprême, a. واجب الوجود *vadjèb-oul-voudjoud*, pr. t. *vadjib-ul-vudjoud*; — les êtres, a. موجودات *mooudjoudat*, pr. t. *mèvdioudat*.

Étreindre, v. a., lier fortement, تنگ بستن *tèng bèstèn*, محكم بستن *meuhkèm bèstèn*; — embrasser, presser entre ses bras, در آغوش كشيدن *dèr âghouch kèchidèn*.

Étreinte, s. f., تنگ بستن *tèng bèstèn*.

Étrenne, s. f., présent du jour de l'an, دستلاف *dèstlaf* (terme vieilli), a. عيدى *'èidi*, عيديّه *'èidiyè*; — premier début, دشت *dècht*.

Étrenner, v. a., donner les étrennes, عيدى دادن *'èidi dadèn*; — v. n., se dit de la première recette d'un marchand, دشت كردن *dècht kèrdèn*.

Étrier, s. m., a. ركاب *rèkab*, pr. t. *rikiab*; — l'étrier impérial, ركاب همايون *rèkabé houmayoun*, pr. t. *rikiabi humayoun*.

Étriller, v. a., تيمار كردن *timar kèrdèn*.

ÉTRIPER, v. a., شکنبه‌را بر کندن *chèkèmbè-ra bèr-kèndèn* (ou در آوردن *dèr âvourdèn*).

ÉTRIQUÉ, E, adj., بهم کشیده *bè-hèm kèchidè.*

ÉTRIVIÈRE, s. f., دوال *douval,* قایش رکاب *qayèché rèkab.*

ÉTROIT, E, adj., تنگ *tèng,* a. ضیق *ziq;* — une rue étroite, کوچهٔ تنگ *koutchèyé tèng;* — on dit aussi : esprit étroit, a. عقل قاصر *'èqlé qacèr,* pr. t. *'aqli qacir,* عقل ناقص *'èqlè naqès,* pr. t. *'aqli nagis;* — en parlant de l'amitié, d'une alliance étroite, on emploie les mots a. اکید *èkid,* محکم *meuhkèm,* pr. t. *mouhkiem,* مشیّد *mouchèiyèd,* قوی *qèvi,* pr. t. *qavi.*

ÉTROITEMENT, adv., تنگ *tèng;* — intimement, بطور اکید *bè-tooure èkid,* سخت *sèkht,* بطور محکم *bè-toouré meuhkèm,* باستحکام تمام *bè-èstèhkamé tèmam,* a. اکیداً *èkidèn,* شدیداً *chèdidèn.*

ÉTRON, s. m., تپاله *tèpalè,* گه *goh.*

ÉTRONÇONNER, v. a., سر درخت بریدن *sèré dèrèkht bouridèn.*

ÉTUDE, s. f., مشق *mèchq,* a. درس *dèrs,* مطالعه *moutalè'è,* pr. t. *moutala'a;* — faire ses études, آموختن *âmoukhtèn,* درس خواندن *dèrs khandèn,* تحصیل کردن *tèhsil kèrdèn.*

ÉTUDIANT, s. m., شاگرد *chaguèrd,* pr. t, *chaguird,* a. طالب *talèb,* pr. t. *talib,* pl. طلبه *tèlèbè,* pr. t. *talèbè,* تلمیذ *tèlmiz,* pl. تلامذه *tèlamèzè;* — étudiant en médecine, طالب علم طبّ *talèbé èlmé tèbb.*

ÉTUDIER, v. n., مطالعه کردن *moutalè'è kèrdèn,* درس خواندن *dèrs khandèn;* — v. a., étudier les sciences,

علـم تحصيل كـردن *'èlm tèhsil kèrdèn*; — apprendre par cœur, از بـر كـردن *èz bèr kèrdèn*; — s'étudier, انديشيدن *èndichidèn*, انديشه كردن *èndichè kerdèn*, فكر كـردن *fèkr kèrdèn*; — étudié, e, fait avec soin, بدقّت ساخته شده *bè-dèqqèt sakhtè choudè*; — fig. feint, affecté, ساخته *sakhtè*, ساختگى *sakhtègui*, رويكى *rouyèki*, a. جعلى *djè'èli*.

Étui, s. m., نيام *niam*, a. غلاف *ghèlaf*, pr. t. *ghilaf*; — pour aiguilles, سوزندان *souzèn-dan*; — de ciseaux, غلاف مقراض *ghèlafé mèqraz*.

Étuve, s. f., گرمابه *guèrm-abè*, تابخانه *tab-khanè*, a. حمّام *hèmmam*, pr. t. *hammam*; — petit four, تنور *tènour*, a. فرن *fourn*, ou *foroun*.

Étuver, v. a., اهسته شستن *âhèstè choustèn*.

Étuviste, s. m., a. حمّامى *hèmmami*.

Étymologie, s. f., a. اشتقاق *èchtèqaq*, pr. t. *ichtiqaq*, اصل لغت *èslé loughèt*, pr. t. *asli loghat*, لغت اصلىّ *loughèté èsli*, pr. t. *loghati asli*.

Étymologique, adj. des 2 g., a. اشتقاقىّ *èchtèqaqi*, pr. t. *ichtiqaqi*.

Étymologiste, s. m., دانندهٔ اشتقاقات *danèndèyé èchtèqaqat*.

Eucharistie, s. f., a. قدّاس *qoudas*, قربان *qourban*.

Eucharistique, adj. des 2 g., a. متعلّق بقدّاس *moutè'èllèq bè-qoudas*.

Eucologe, s. m., a. كتاب دعا *kètabé dou'a*.

Eunuque, s. m., خاجه *khadjè*, a. خاجه باشى *khadjè-bachi*.

Euphémisme, s. m., a. تليين كلام *tèlyiné kèlam*, pr. t. *tèlyini kèlam.*

Euphonie, s. f., son agréable, خوشی صدا *khochiï sèda*, حسن صوت *heusné soout* ; — terme de gram., ce qui rend la prononciation plus douce, a. نزاكت تلفّظ *nèzakèté tèlèffouz.*

Euphonique, adj. des 2 g., خوش صدا *khoch-sèda*, خوش صوت *khoch-soout*, pr. t. *khoch-sèvt*, a. محسّن صوت *mouhèssèn soout.*

Euphorbe, s. m., فربيون *fèrbioun*, فرفيون *fèrfioun*, a. آكل نفسه *âkèlé nèfsèh*, حافظ النحل *hafèz-oun-nèhl*, pr. t. *hafiz-ün-nahl.*

Euphrate, fleuve, رود فرات *roudé fèrat*, a. فرات *fèrat.*

Europe, contrée, فرنكستان *frènguèstan*. يورپ *yourop.*

Européen, **ne**, adj., فرنكى *frèngui.*

Eux, f. elles, pron. pers pl. de la 3me pers., ايشان *ichan*, شان *chan*, آنها *ônha.*

Euxin, Pont Euxin, s. m., دريای سياه *dèriaï siah.*

Évacuant, **Évacuatif**, **ive**, adj., a. منقّى *mounèqqi*, pr. t. *munaqqi*, مسهل *moushèl.*

Évacuation, s. f., action de vider, خالى كردن *khali kèrdèn*, a. تخليه *tèkhliè*, d'excréments, a. تنقيه *tènqiè*, اسهال *èshal*, pr. t. *ishal* ; — vomissement, a. قى *qèi*, استفراغ *èstèfragh*, pr. t. *istifragh.*

Évacuer, v. a., vider, خالى كردن *khali kèrdèn* ; — les humeurs, تنقيه كردن *tènqiè kèrdèn* ; — — l'estomac, استفراغ كردن *èstèfragh kèrdèn.*

Évader (S'), v. pron., گریختن *gourikhtèn*, در رفتن *dèr-rèftèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn.*

Évaluation, s. f., بر آورد *bèr-âvourd*, a. تخمین *tèkhmîn.*

Évaluer, v. a., بر آورد کردن *bèr-âvourd kèrdèn*, تخمین کردن *tèkhmîn kèrdèn*, قیمت کردن *qèimèt kèrdèn.*

Évangélique, adj. des 2 g., a. انجیلی *èndjili*, pr. t. *ïndjili.*

Évangéliquement, adj., از روی انجیل *èz rouï èndjil*, موافق انجیل *mouvafèqé èndjil.*

Évangéliser, v. a., انجیل را تبشیر کردن *èndjil-ra tèbchir kèrdèn.*

Évangéliste, s. m., انجیل نویس *èndjil-nèvis.*

Évangile, s. m., a. انجیل *èndjil*, pr t. *ïndjil.*

Évanouir (S'), v. pron., بی خود شدن *bi-khod choudèn*, بی هوش شدن *bi-houch choudèn*, ضعف کردن *zè'f kèrdèn*; — évanoui, e, بی هوش شده *bi-houch choudè*, ضعف کرده *zè'f-kèrdè.*

Évanouissement, s. m., بی خودی *bi-khodi*, بی هوشی *bi-houchi*, a. غشیة *ghèchièt*, pr. t. *ghachièt.*

Évaporation, s. f., بخار شدن *boukhar choudèn*, a. تصعید *tès'id.*

Évaporer (S'), v. pron., بخار شدن *boukhar choudèn*, پریدن *pèridèn*, بهوا رفتن *bè-hèva rèftèn*; — évaporé, e, بخار شده *boukhar-choudè*, بهوا پریده *bè-hèva pèridè*; — léger de caractère, بادسر *bad-sèr.*

Évasement, s. m., گشادی *gouchadi*, فراخی *fèrakhi.*

Évaser, v. a., گشاد کردن *gouchad kèrdèn*, فراخ کردن *fè-*

rakh kèrdèn; — s'évaser, گشاد شدن *gouchad choudèn*; — évasé, e, گشاد *gouchad*.

Évasif, ve, adj., گریز *gouriz*, سرسری *sèrsèri*, a. طفره *tèfrè*; — une réponse évasive, جواب سرسری *djèvabé sèrsèri*, جواب گریز *djèvabé gouriz*.

Évasion, s. f., گریز *gouriz*, a. فرار *fèrar*, pr. t. *firar*.

Ève, nom propre, a. حوّا *hèvva*.

Evêché, s. m., l'étendue d'un diocèse sujet à un évêque, محلّ خلافت *mehèllé khèlafèt*; — palais de l'évêque, خانهٔ خلیفه *khanèyé khèlifè*.

Éveil, s. m., آگاهی *agahi*, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*, اطّلاع *èttèla'*, pr. t. *ittila'*, ایقاظ *iqaz*.

Éveiller, v. a., بیدار کردن *bidar kèrdèn*; — s'éveiller, بیدار شدن *bidar choudèn*; — éveillé, e, بیدار *bidar*; — fig., vif, ardent, بیدار دل *bidar-dèl*, زیرك *zirèk*, vulg. *zrèng*.

Évènement, s. m., a. ماجرا *ma-dèjra*, واقعه *vaqè'è*, pr. t. *vaqi'a*, pl. واقعات *vaqè'at*, pr. t. *vaqi'at*, وقایع *vèqayè'*, pr. t. *vaqai'*, حادثه *hadècè*, pr. t. *hadicè*, pl. حادثات *hadèçat*, pr. t. *hadiçat*, ظهورات *zouhourat*.

Éventail, s. m., باد بزن *bad-bèzèn*.

Éventailliste, s. m., سازندهٔ باد بزن *sazèndèyé bad-bèzèn*.

Eventer, v. a., donner du vent, باد زدن *bad zèdèn*, باد دادن *bad dadèn*; — exposer à l'air, هوا گذاشتن *hèva gouzachtèn*, در هوا گذاشتن *dèr hèva gouzachtèn*; — éventé, e, باد خورده *bad-khourdè*, هوا خورده *hèva-khourdè*; — un secret, سرّ فاش کردن *sèrr fach kèrdèn*; — divulguer, فاش کردن *fach kèrdèn*, انتشار دادن *èn-*

tèchar dadèn; — s'éventer, v. pron., en parlant d'une chose, بخار شدن *boukhar choudèn*.

Éventrer, v. a., شکم پاره کردن *chèkèm parè kèrdèn*.

Éventualité, s. f., اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, عارضيّه *'ârèziyè*, pr. t. *'âraziyè*.

Éventuel, le, adj., a. اتفاقی *èttèfaqi*, pr. t. *ittifaqi*, عارضی *'ârèzi*, pr. t. *'ârazi*.

Éventuellement, adv., a. عارضاً *'ârèzèn*, pr. t. *'ârizèn*, اتّفاقا *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqèn*, *ittifaqa*.

Évêque, s. m., a. خليفه *khèlifè*.

Évertuer (S'), v. pron., اقدام کردن *èqdam kèrdèn*, کوشیدن *kouchidèn*, کوشش کردن *kouchèch kèrdèn*.

Éviction, jurisp., s. f., منع از تصرّف *mèn' èz tècèrrouf*.

Évidemment, adv., آشکارا *âchkara*, پیدا *pèïda*, a. واضحا *vazèhèn*, pr. t. *vazihan*; — il signifie aussi certainement, a. البتّه *èlbèttè*, بديهیّ *bèdihi*.

Évidence, s. f., a. آشکاری *âchkari*, واضحی *vazèhi*, وضوح *vouzouh*; — mettre en évidence, آشکار کردن *âchkar kèrdèn*, واضح کردن *vazèh kèrdèn*.

Évident, e, adj., آشکار *âchkar*, هويدا *houvèida*, پیدا *pèida*, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*, بديهیّ *bèdihi*.

Évincer, v. a., شرعًا از تصرّف خلع کردن *chèr'èn èz tècèr-rouf khèl' kèrdèn*.

Évitable, adj. des 2 g., گزير پذير *gouzir-pèzir*, اجتناب پذير *èdjtènab-pèzir*.

Éviter, v. a., گريختن *gourikhtèn*, اجتناب کردن *èdjtènab kèrdèn*, احتراز کردن *èhtèraz kèrdèn*.

ÉVOCATION, s. f., action de faire paraître les esprits, a. دعوت *dè'vèt*, pr. t. *da'vèt*, دعوت جنّ *dè'vèté djènn*; — action de tirer une cause d'un tribunal pour la porter à un autre, مرافعه را از محکمهٔ بمحکمهٔ دیگر بردن *mourafè'è-ra èz mèhkèmèyi bè-mèhkèmèyé diguèr bourdèn*.

ÉVOLUTION, s. f., حرکت قشون *hèrèkèté qouchoun*, a. مجاولات عسکریّه *moudjavèlaté 'èskèriyè*.

ÉVOQUER, v. a., دعوت کردن جنّ *dè'vèt kèrdèné djènn*, احضار کردن جنّ *èhzar kèrdèné djènn*.

EX, ci-devant, سابق *sabèq*, pr. t. *sabiq*.

EXACT, E, adj., vrai, راست *rast*, درست *droust*, a. صحیح *sèhih*, pr. t. *sahih*; — qui tient parole, بی تخلّف *bi-tèkhèllouf*; — attentif, با دقّت *ba-dèqqèt*, a. مدقّق *moudèqqèq*, pr, t. *moudaqqiq*, دقیق *dèqiq*, pr. t. *daqiq*, مقیّد *mouqèiyèd*, pr. t. *mouqaiyid*.

EXACTEMENT, adv., با دقّت *ba-dèqqèt*; — sans contradiction, a. بلا تخلّف *bè-la tèkhèllouf*, pr. t. *bi-la tèkhalluf*; — à point nommé, بوقت *bè-vèqt*.

EXACTEUR, s. m., بیدادگر *bi-dad-guèr*, a. ظالم *zalèm*.

EXACTION, s. f., بیدادگری *bi-dad-guèri*, a. ظلم *zoulm*, تعدّی *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*.

EXACTITUDE, s. f., a. دقّت *dèqqèt*, pr. t. *diqqat*.

EXAGÉRATEUR, TRICE, s., مبالغه کننده *moubalèghè-kounèndè*.

EXAGÉRATIF, IVE, adj., مبالغه آمیز *moubalèghè-âmiz*.

EXAGÉRATION, s. f., a. مبالغه *moubalèghè*, pr. t. *moubalaga*, اغراق *èghraq*; — par exagération, بمبالغه *bè-moubalèghè*, باغراق *bè-èghraq*.

Exagérer, v. a., اغراق گفتن *èghraq gouftèn*, مبالغه کردن *moubalèghè kèrdèn.*

Exaltation, s. f., élévation, بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'*, pr. t. *irtifa'*; — action de s'élever, بالا رفتن *bala rèftèn*; — dans les idées, بادسری *bad-sèri*, a. غرور *ghourour.*

Exalté, e, adj., سرگرم شده *sèr-guèrm choudè*, بادسر *bad-sèr.*

Exalter, v. a., élever, بلند کردن *boulènd kèrdèn*; — exagérer, v. ce mot; — louer avec excès, بمبالغه ثنا گفتن *bè-moubalèghè sèna gouftèn*, بمبالغه مدح کردن *bè-moubalèghè mèdh kèrdèn*; — porter à l'enthousiasme, سر کسی‌را گرم کردن *sèré kèci-ra guèrm kèrdèn*, مغرور کردن *mèghrour kèrdèn*; — s'exalter, v. pron., être élevé, بلند شدن *boulènd choudèn*; — être loué, ممدوح شدن *mèmdouh choudèn*; — se louer l'un l'autre, همدیگررا مدح کردن *hèm-diguèr-ra mèdh kèrdèn.*

Examen, s. m., recherche, رسیدگی *rècidègui*, پژوهش *pèjouhèch*, a. تفحّص *tèfèhhous*, pr. t. *tèfahhus*, تفتیش *tèftich*; — se dit des questions qu'on fait à quelqu'un pour savoir s'il est capable, آزمایش *azmayèch*, a. امتحان *èmtèhan*, pr. t. *imtihan.*

Examinateur, s. m., رسیدگی کننده *rècidègui-kounèndè*, a. فاحص *fahès*, pr. t. *fahis*, ممیّز *moumèiyèz*, pr. t. *mumèiyiz*, مفتّش *moufèttèch*, pr. t. *mufèttich.*

Examiner, v. a., رسیدن *rècidèn*, وارسی کردن *va-rèci kèrdèn*, غور رسی کردن *ghoour-rèci kèrdèn*; — en parlant

des étudiants, امتحان کردن *èmtèhan kèrdèn*; — un ouvrage, ملاحظه کردن *moulahèzè kèrdèn.*

EXASPÉRATION, s. f., خشم *khèchm*, آتش غیظ *âtèché ghèiz*, اشتعال آتش غضب *èchtè'alé âtèché ghèzèb*, a. غیظ *ghèiz*, pr. t. *ghaïz*, غضب *ghèzèb*, pr. t. *ghazab.*

EXASPÉRER, v. a., بخشم آوردن *bè-khèchm âvourdèn*, آتش غضب کسیرا باشتعال آوردن *âtèché ghèzèbé kèci-ra bè-èchtè'al âvourdèn*; — exaspéré, e, غضبناك *ghèzèb-nak*, آتش غضبش مشتعل شده *âtéché ghèzèb-èch mouch-tè'èl choudè*; — s'exaspérer, آتش گرفتن *âtèch guèrèf-tèn*, خشمناك شدن *khèchmnak choudĕn.*

EXAUCER, v. a., اجابت کردن *èdjabèt kèrdèn*, بسمع قبول اصغا کردن *bè-sèm'é qèboul èsgha kèrdèn*; — exaucé, e, a. مستجاب *moustèdjab.*

EXCAVATION, s. f., گودال *goudal*, a. حفر *hèfr*, نقب *nèqb*, pr. t. *naqb.*

EXCÉDANT, E, adj., پس مانده *pès-mandè*, باقی مانده *baqi-mandè*, a. زیادتی *ziadèti*, زیاده *ziadè*, باقی *baqi*, pr. t. *baqi.*

EXCÉDER, v. a., outrepasser, از حدّ گذشتن *èz hèdd gou-zèchtèn*, تجاوز کردن *tèdjavouz kèrdèn*; — être en plus, زیاده بودن *ziadè boudèn*; — fatiguer, خسته کردن *khèstè kèrdèn*; — importuner, زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, مزاحم شدن *mouzahèm choudèn*, مصدّع شدن *moucèddè' choudèn*; — s'excéder, v. pron., زیاد خسته شدن *ziad khèstè choudèn.*

EXCELLEMMENT, adv., در نهایت خوبی *dèr nèhayèté khoubi.*

Excellence, s. f., بـرتـری *bèrtèri*, انتهای خـوبـی *èntèhaï khoubi*, a. امتیاز *èmtiaz*, pr. t. *imtiaz*, فضیلت *fèzilèt*; — titre, a. جناب *djènab*; — Les Turcs n'emploient ce mot que pour les étrangers, entre-eux ils emploient le mot حضرت *hèzrèt*.

Excellent, **e**, adj., خیلی خـوب *khèili khoub*, در نهایت خوبی *dèr nèhayèté khoubi*.

Exceller, v. n., برتری داشتن *bèrtèri dachtèn*, امـتـیـاز داشـتـن *èmtiaz dachtèn*, تـفـوّق داشـتـن *tèfèvvouq dachtèn*.

Excentricité, s. f., خـروج از مـرکـز *khouroudj èz mèrkèz*.

Excepté, prép., سوای *sèvaï*, ورای *vèraï*, a. غیر *ghèir*, pr. t. *ghaïr*, مـسـتـثـنـی *moustèsna*, pr. t. *mustèsna*; — excepté lui, سوای او *sèvaï ou*.

Excepter, v. a., استـثـنـا کـردن *èstèsna kèrdèn*, مستثنی کردن *moustèsna kèrdèn*; — excepté, e, مستثنی شـده *moustèsna-choudè*.

Exception, s. f., a. استثنا *èstèsna* pr. t. *istisna*; — à l'exception, v. excepté.

Exceptionnel, **le**, adj. a. شاذّ *chazz*, غیرمعتاد *ghèiré mou'tad*, pr. t. *ghaïri mou'tad*.

Excès, s. m., a. افراط *èfrat*, pr. t. *ifrat*, کثـرت *kèsrèt*; — excès de bonne chère, افـراط درطعام *èfrat dèr ta'am*; — à l'excès, بافراط *bè-èfrat*.

Excessif, **ve**, adj., بـی انـدازه *bi-èndazè*, شـدیـد *chèdid*, از حـدّ بیرون *èz hèdd biroun*, a. فوق الغایـه *foouq-oul-ghayè*, pr. t. *fèvq-ul-ghayè*, مفروط *mèfrout*.

Excessivement, adv., بشدّت *bè-chèddèt*, زياد از حد *ziad èz hèdd*, بافراط *bè-èfrat.*

Exciper, v. a., عذر بميان آوردن *'èuzr bè-mian âvourdèn*, دليل پيدا كردن *dèlil pèida kèrdèn.*

Excitant, e, adj., بهيجان آورنده *bè-hèyèdjan âvèrèndè*, هيجان انگيز *hèyèdjan-ènguiz*; — en parlant de remède, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik.*

Excitateur, trice, s. تحريك كننده *tèhrik-kounèndè*; — s. m., instrument de physique, افزار جذب مادّهٔ ناريّه *èfzaré djèzbé maddèyé nariyè.*

Excitatif, ive, adj., حركت انگيز *hèrèkèt-ènguiz*, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *mouharrik*, مهيّج *mouhèiyèdj*, pr. t. *mouhaiyidj.*

Excitation, s. f., action d'exciter, آغالش *âghalèch*, آغال *âghal*, a. تحريك *tèhrik*, تحريض *tèhriz*; — terme de médecine, جوش *djouch*, a. هيجان *hèyèdjan*, تهييج *tèhyidj*; — fig., l'excitation des esprits, a. جوش اذهان *djouché èzhan*, a. هيجان اذهان *hèyèdjané èzhan*, هيجان الاذهان *hèyèdjan-oul-èzhan.*

Exciter, v. a., آغاليدن *âghalidèn*, آغال كردن *âghal kèrdèn*; plus usité, تحريك كردن *tèhrik kèrdèn*, تحريض كردن *tèhriz kèrdèn*; — encourager, animer, ترغيب كردن *tèrghib kèrdèn*, تشويق كردن *tèchviq kèrdèn*; — s'exciter, v. pron., خودرا بغيرت آوردن *khoud-ra bè-ghèirèt âvourdèn.*

Exclamation, s. f., فغان *fèghan*; — point d'exclamation, نشانهٔ تعجّب *nèchanèyé tè'èddjoub.*

Exclure, v. a., محروم كردن *mèhroum kèrdèn*, مستثنى

داشتن *moustèsna dachtèn*, ردّ کردن *rèdd kèrdèn*; — exclu, e, ردّ کرده شده *rèdd kèrdè-choudè*, a. مستثنی *moustèsna*, محروم *mèhroum*, خارج *kharèdj*, pr. t. *kharidj*.

Exclusif, ive, adj., ردّ کننده *rèdd-kounèndè*.

Exclusion, s. f., a. ردّ *rèdd*, طرد *tèrd*, عدم قبول *'èdèmé qèboul*, pr. t. *'adèmi qaboul*.

Exclusivement, à l'exclusion de, adv., حساب نکرده *hèçab nè-kèrdè*, محسوب نداشته *mèhsoub nè-dachtè*, a. خارجاً *hharèdjèn*; — uniquement, a. مخصوصاً *mèkhsoucèn*, مخصوص *mèkhsous*.

Excommunication, s. f., نفرین *nèfrïn*, a. لعن *lè'èn*, لعنت *lè'ènèt*.

Excommunier, v. a., retrancher de la communion, از حوضهٔ دین اخراج کردن *èz hoouzèyé dïn èkhradj kèrdèn*; — anathématiser, نفرین کردن *nèfrïn kèrdèn*, لعنت کردن *lè'ènèt kèrdèn*; — excommunié, e, از حوضهٔ دین اخراج شده *èz hoouzèyé dïn èkhradj-choudè*; — anathématisé, نفرین شده *nèfrïn-choudè*, لعن شده *lè'èn-choudè*, a. ملعون *mèl'oun*.

Excoriation, s. f., **Écorchure**. V. ce mot.

Excorier, v. a., پوست خراشیدن *poust khèrachidèn*.

Excrément, s. m., گه *goh*, a. فضله *fèzlè*, pr. t. *fazlè*, نجاست *nèdjacèt*.

Excrétion, s. f., خروج اخلاط *khouroudjé èkhlat*, خروج نجاست *khouroudjé nèdjacèt*.

Excrétoire, adj. des 2 g., a. دافع اخلاط *dafè'é èkhlàt*, pr. t. *dafi'i akhlat*.

Excroissance, s. f., گوشت زاید *gouchté zayèd*, گوشت مرده *gouchté mourdè*, زوخ *zoukh*, a. جدره *djèdrè*; — excroissance dans l'œil, توته *toutè*.

Excursion, s. f., course, voyage dans le pays, گشت *guècht*, a. سیاحت *siahèt*, pr. t. *siahat*; — irruption dans le pays, تاخت وتاراج *takht-ou-taradj*, تاخت و تاز *takht-ou-taz*, a. هجوم *houdjoum*, pr. t. *hudjoum*.

Excusable, adj. des 2 g., شایستهٔ پوزش *chayèstèyé pouzèch*, پوزش پذیر *pouzèch-pèzir*, شایان معذرت *chayané mè'èzèrèt*.

Excuse, s. f., پوزش *pouzèch*, (vieux), a. عذر *'euzr*, اعتذار *è'ètèzar*, pr. t. *i'tizar*; — prétexte, بهانه *bèhanè*.

Excuser, v. a., donner des raisons, pour justifier quelqu'un, پوزش خواستن *pouzèch khastèn*, پوزیدن *pouzidèn*, (vieux), عذر خواستن *'euzr khastèn*, معذرت خواستن *mè'èzèrèt khastèn*; — pardonner, پوزش قبول کردن *pouzèch qèboul kèrdèn*, آمرزیدن *amourzidèn*, عفو کردن *'èfv kèrdèn*, معذور داشتن *mè'èzour dachtèn*, عذر پزیرفتن *'euzr pèzirèftèn*; — s'excuser, عذر آوردن *'euzr âvourdèn*, عذر خواستن *'euzr khastèn*, معذرت خواستن *mè'èzèrèt khastèn*; — excusé, e, a. معذور *mè'èzour*, pr. t. *ma'zour*.

Exécrable, adj. des 2 g., بسیار بد *bèciar bèd*, اکراه انگیز *èkrah-ènguiz*, نفرت انگیز *nèfrèt-ènguiz*, a. مکروه *mèkrouh*.

Exécrablement, adv., بطور بسیار بد *bè-tooure bèciar bèd*, بطور مکروه *bè-tooure mèkrouh*, a. مکروهًا *mèkrouhèn*.

Exécration, s. f., a. اکراه *èkrah*, pr. t. *ikrah*, استکراه *ès-*

tèkrah. pr. t. *istikrah*, نفرت *nèfrèt*, كراهت *kèrahèt*, pr. t. *kèrahat*.

Exécrer, v. a., نفرت كردن *nèfrèt kèrdèn*, اكراه كردن *èkrah kèrdèn*.

Exécutable, adj. des 2 g., شايان اجرا *chayané èdjra*, قابل اجرا *qabèlé èdjra*.

Exécuter, v. a., از قوّة بفعل آوردن *èz qouvvè bè-fè'èl âvourdèn*, باجا آوردن *bè-dja âvourdèn*, اجرا كردن *èdjra kèrdèn*; — en parlant d'une pièce de musique, زدن *zèdèn*; — d'un criminel, قتل كردن *qètl kèrdèn*, بقتل رسانيدن *bè-qètl rèçanidèn*.

Exécuteur, s. m., باجا آورنده *bè-dja âvèrèndè*, اجرا كننده *èdjra-kounèndè*; — testamentaire, a. وصيّ *vèci* pr. t. *vaci*, — de la haute justice, ميرغضب *mir-ghèzèb*.

Exécutif, ive, adj., pouvoir exécutif, a. اختيار اجرا *èkhtiaré èdjra*, مجرى *moudjri*.

Exécution, s. f., a. اجرا *èdjra*, pr. t. *idjra*; — en parlant d'un criminel, a. قتل *qètl*, pr. t. *qatl*.

Exécutoire, adj. des 2 g., qui donne contrainte d'exécuter, a. واجب الاجرا *vadjèb-oul-èdjra*, pr. t. *vadjib-ul-idjra*; — qui peut être exécuté, a. ممكن الاجرا *moumkèn-oul-èdjra*, pr. t. *mümkïn-ul-idjra*.

Exemplaire, s. m., d'un livre, a. نسخه *nouskhè*, pr. t. *nouskha*, pl. نسخ *nouçèkh*, pr. t. *nuçakh*.

Exemplaire, adj. des 2 g., a. عبرت *'èbrèt*, pr. t. *'ibrèt*.

Exemplairement, adv., براى عبرت ديگران *bèraï 'èbrèté diguèran*.

Exemple, s. m., qui peut servir de modèle, سر مشق *sèré*

mèchq, a. عبرت *'èbrèt*, pr. t. *'ibrèt*; — d'écriture, مشق *mèchq*; — pareil, مانند *manènd*, a. مثل *mèsl*, pr. t. *mècèl*, ou *misl*, pl. امثال *èmsal*; — exemple, ou par exemple, a. مثلاً *mècèlèn*, pr. t. *mècèla*.

Exempt, e, adj., آزاد *âzad*, a. معاف *mou'af*; — préservé, وارسته *va-rèstè*, a. مصون *mèçoun*.

Exempter, v. a., معاف داشتن *mou'af dachtèn*; — exempté, e, معاف شده *mou'af choudè*.

Exemption, s. f., آزادی *âzadi*, a. معافيّت *mou'âfiyèt*.

Exercer, v. a., pratiquer, كار كردن *kar kèrdèn*; — dresser, instruire, ياد دادن *yad dadèn*, مشق دادن *mèchq dadèn*, آموختن *âmoukhtèn*, تعليم دادن *tè'èlim dadèn*; — exercer son art, مشغول كار خود شدن *mèchghoulè karé khoud choudèn*, صنعت خودرا اجرا كردن *sèn'èté khoud-ra èdjra kèrdèn*; — s'exercer, ياد گرفتن *yad guèrèftèn*, مشق كردن *mèchq kèrdèn*, تعليم گرفتن *tè'èlim guèrèftèn*; — exercer ou s'exercer signifie aussi faire mouvoir pour mettre en état de mieux faire certaines choses, ورزش كردن *vèrzèch kèrdèn*; — en parlant de l'exercice d'une charge, باجا آوردن *bè-dja âvourdèn*, اجرا كردن *èdjra kèrdèn*; — exercé, e, آموخته *âmoukhtè*, ياد گرفته *yad-guèrèftè*, تعليم گرفته *tè'èlim-guèrèftè*.

Exercice, s. m., كار *kar*, a. عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*; — militaire, تعليم *tè'èlim*, pr. t. *ta'lim*; — à force d'exercice, از كثرت كار *èz kèsrèté kar*, از شدّت مشق كردن *èz chèddèté mèchq kèrdèn*; — mouvement, ورزش *vèrzèch*, a. حركت *hèrèkèt*; — l'exercice d'une fonction, باجا آوردن اقتضای مأموريّت *bè-dja âvourdèné èqtèzaï*

mèèmouriyèt, اجـرای لـوازم خـدمـت *èdjraï lèvazèmé khèdmèt*; — en parlant des troupes, مشق افواج *mèchqé èfvadj*; — exercice à feu, a. t. مشق شنلك *mèchqé chïnlik.*

Exhalaison, s. f., a. بخور *boukhour,* بخار *boukhar,* pl. ابخره *èbkhèrè,* pr. t. *èbkhirè.*

Exhalation, s. f., بلند شدن ابخره *boulènd choudèné èbkhèrè,* a. صعود ابخره *sou'oudé èbkhèrè.*

Exhaler, v. a., en persan il ne s'emploie qu'au neutre, بلند شدن ابخره *boulènd choudèné èbkhèrè,* صعود کردن ابخره *sou'oud kèrdèné èbkhèrè*; — en parlant d'odeur, v. a., بوی دادن *bouï dadèn,* بلند شدن بوی *boulènd choudèné bouï,* بوی آمدن *bouï âmèdèn*; — s'exhaler, بیرون آمدن بخار *biroun-âmèdèné boukhar,* صعود کردن بخار *sou'oud kèrdèné boukhar*; — en parlant d'odeur, بوی آمدن *bouï âmèdèn,* بوی بیرون آمدن *bouï biroun-âmèdèn.*

Exhaussement, s. m., بلندی *boulèndi,* a. ارتفاع *èrtèfa',* pr. t. *irtifa'.*

Exhausser, v. a., بلند کردن *boulènd kèrdèn,* بولند تر کردن *boulènd-tèr kèrdèn.*

Exhérédation, s. f., محروم کردن از میراث *mèhroum kèrdèn èz miras.*

Exhiber, v. a., نشان دادن *nèchan dadèn,* ابراز کردن *èbraz kèrdèn.*

Exhibition, s. f., a. ابراز *èbraz,* pr. t. *ibraz,* اظهار *èzhar,* pr. t. *izhar.*

Exhortation, s. f., excitation, a. ترغیب *tèrghib,* تشویق

tèchviq; — conseil, پند *pènd*, a. نصیحت *nècihèt*, pr. t. *nacihat*, pl. نصایح *nèçayèh*, pr. t. *nèçaïh*.

Exhorter, v. a., exciter, ترغیب کردن *tèrghib kèrdèn*, ابرام کردن *èbram kèrdèn*; — encourager par le discours, پند دادن *pènd dadèn*, نصیحت کردن *nècihèt kèrdèn*.

Exhumation, s. f., et Exhumer, v. a., از گور در آوردن *èz gour dèr âvourdèn*.

Exigeant, e, adj., دیر پسند *dir-pèçènd*, مشکل پسند *mouchkèl-pèçènd*, دقّت جوی *dèqqèt-djouï*.

Exigeance, s. f., besoin, a. اقتضا *èqtèza*, pr. t. *iqtiza*, مقتضا *mouqtèza*; — selon l'exigeance du cas, باقتضای حال *bè-èqtèzaï hal*, ou a. حسب الاقتضا *hèsb-oul-èqtèza*, pr. t. *hasp-ul-iqtiza*; — en parlant d'un homme qui demande plus qu'il ne lui est dû a. ادّعا *èdde'â*, pr. t. *iddi'â*; — il pousse l'exigeance trop loin, ادّعایش خیلی زیاد است *èddè'ay-èch khèili ziad èst*.

Exiger, v. a., demander quelque chose en vertu d'un droit, حکمًا خواستن *hèukmèn khastèn*; — être nécessaire, obliger à quelque chose, خواستن *khastèn*, اقتضا کردن *èqtèza kèrdèn*, لازم آمدن *lazèm âmèdèn*; — cela exige beaucoup de temps, این خیلی وقت میخواهد *in khèili vèqt mikhahèd*; — prétendre, ادعا کردن *èddè'a kèrdèn*.

Exigible, adj. des 2 g., شایان خواستن *chayané khastèn*, شایان طلب کردن *chayané tèlèb kèrdèn*.

Exigu, e, adj., کم *kièm*, کوچك *koutchèk*, a. غیر کافی *ghèiré kafi*, pr. t. *ghaïri kiafi*.

Exiguité, s. f., کمی *kièmi*, a. قلّت *qèllèt*, pr. t. *qillèt*.

Exil, s. m., اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*, a. نفی *nèfi*.

Exiler, v. a., اخراج بلد کردن *èkhradjé bèlèd kèrdèn*, نفی کردن *nèfi kèrdèn*; — s'exiler, جلاء وطن کردن *djèla'é vètèn kèrdèn*; — il signifie aussi se retirer, منزوی شدن *mounzèvi choudèn*, عزلت نشین شدن *'èzlèt-nèchïn choudèn*; — exilé, e, اخراج بلد شده *èkhradjé bèlèd choudè.*

Existant, e, adj. a. موجود *mooudjoud*, pr. t. *mèvdjoud*, f. et pl. موجوده *mooudjoudè.*

Existence, s. f., بودن *boudèn*, هستی *hèsti*, زندگی *zèndègui*, زیست *zist*, a. وجود *voudjoud*; — donner l'existence, بوجود آوردن *bè-voudjoud âvourdèn*, هست کردن *hèst kèrdèn.*

Exister, v. n., زنده بودن *zèndè boudèn*, در حیات بودن *dèr hèyat boudèn*, حیات داشتن *hèyat dachtèn*, موجود بودن *mooudjoud boudèn.*

Exode, s. m., a. کتاب الهجرة *kètab-oul-hèdjrèt*, pr. t. *kitab-ul-hidjrèt.*

Exonérer, v. a., معاف داشتن *mou'af dachtèn.*

Exorable, adj. des 2 g., پوزش پذیر *pouzèch-pèzir*, عذر پذیر *'euzr-pèzir.*

Exorbitant, e, adj., بی اندازه *bi-èndazè*, از حدّ بیرون *èz hèdd biroun*, a. مفروط *mèfrout.*

Exorciser, v. a., دعای استعاذه خواندن *do'aï èstè'azè khandèn*, دفع جنّ کردن *dèf'é djènn kèrdèn.*

Exorcisme, s. m., a. دعای استعاذه *do'aï èstè'azè*, pr. t. *dou'aï isti'azè*, مریرة *mèrirèt.*

Exorciste, s. m., خوانندهٔ دعای استعاذه *khanèndèyé do'aï èstè'azè.*

Exorde, s. m., سر ساخن *sèré soukhèn*, a. مقدمة الكلام *mouqèddèmèt-oul-kèlam*, ابتداى كلام *èbtèdaï kèlam.*

Exostose, s. m., بر آمدگى استخوان *bèr-âmèdèguiï oustoukhan*, a. عجرة العظم *'èdjrèt-oul-'èzm.*

Exotique, adj. des 2 g., بيگانه *biganè*, a. خارجىّ *kharèdji*, pr. t. *kharidji*, اجنبىّ *èdjnèbi.*

Expansible, adj. des 2 g., گشايش پذير *gouchayèch-pèzir*, گسترىدنى *goustèrdèni.*

Expansif, ve, adj., گشاينده *gouchayèndè*, گسترانندة *goustèranèndè*; — fig., qui ouvre son cœur, گشاده دل *gouchadè-dèl.*

Expansion, s. f., گشايش *gouchayèch*, گستردگى *goustèrdègui*, a. انبساط *ènbèçat*, pr. t. *ïnbiçat.*

Expatriation, s. f., اخراج بلد *èkhradjé bèlèd*; — volontaire, a. جلاء وطن *djèla'é vètèn.*

Expatrier, v. a., اخراج بلد كردن *èkhradjé bèlèd kèrdèn*; — s'expatrier, ترك وطن كردن *tèrké vètèn kèrdèn.*

Expectant, e, adj., شايان اميدوارى *chayané eumid-vari.*

Expectatif, ive, adj., مايۀ اميدوارى *mayèyé eumid-vari*, شايان اميد *chayané eumid.*

Expectative, s. m., انتظار باميدوارى *èntèzaré bè-eumid-vari.*

Expectorant, e, adj., a. دافع البلغم *dafè'-oul-bèlghèm*, pr. t. *dafi'-ul balgham.*

Expectoration, s. f., a. اندفاع البلغم *èndèfa'-oul-bèlghèm*, pr. t. *ïndifa'-ul-balgham.*

Expectorer, v. a., بلغم راندن *bèlghèm randèn*, دفع كردن بلغم *dèf' kèrdèné bèlghèm.*

Expédient, s. m., چاره *tcharè*, a. تدبير *tèdbir*, علاج *'èladj*, pr. t. *'iladj*.

Expédier, v. a., hâter la conclusion d'une affaire, بانجام رسانيدن *bè-èndjam rèçanidèn*, صورت دادن *sourèt dadèn*, زود تمام كردن *zoud tèmam kèrdèn*; — dépêcher, envoyer, فرستادن *fèrèstadèn*, روانه كردن *rèvanè kèrdèn*.

Expéditeur, s. m., روانه كننده *rèvanè-kounèndè*, ارسال كننده *èrsal-kounèndè*, a. مرسل *moursèl*, pr. t. *mursil*.

Expéditif, ve, adj., كارگذار *kar-gouzar*, چالاك *tchalak*, a. سريع العمل *sèri'-oul-'èmèl*.

Expédition, s. f., action d'expédier, v. expédier; — hâte, diligence, a. سرعت *sour'èt*, pr. t. *sur'at*, عاجله *'èdjèlè*, pr. t. *'adjèlè*; — homme d'expédition, مرد كارگذار *mèrdé kar-gouzar*; — terme militaire, لشكر كشى *lèchkèr-kèchi*, a. سفر *sèfèr*; — au pl. se dit des dépêches, mémoires, actes de justice etc., a. تحريرات *tèhrirat*, اوراق *oouraq*, pr. t. *èvraq*.

Expéditionnaire, s. m., ارسال كنندۀ مال تجارت *èrsal-kounèndèyé malé tèdjarèt*, روانه كنندۀ مال *rèvanè-kounèndèyé mal*, a. مرسل *moursèl*, pr. t. *mursil*; — commis aux écritures, نويسنده *nèvicèndè*, ميرزا *mirza*, a. كاتب *katèb*, pr. t. *kiatib*, محرّر *mouhèrrèr*, pr. t. *muharrir*.

Expérience, s. f., آزمايش *âzmayèch*, a. تجربه *tèdjroubè*, pl. تجارب *tèdjarèb*, *tèdjaroub*; — par expérience, از روى تجربه *èz rouï tèdjroubè*.

Expérimental, e, adj., a. مبنّى به تجربه *mèbni bè-tèdjroubè*.

Expérimenté, e, adj. éprouvé, qui a de l'expérience, پخته *poukhtè*, آزموده *âzmoudè*, کار آزموده *kar-âzmoudè*; — dans la guerre, جنگ آزموده *djèng-âzmoudè*; — qui connait le monde, دنیا دیده *dounia-didè*, جهاندیده *djèhan-didè*.

Expérimenter, v. a., آزمودن *âzmoudèn*, آزمایش کردن *âzmayèch kèrdèn*, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn*; — expérimenté, e, آزموده شده *âzmoudè-choudè*, به تجربه رسیده *bè-tèdjroubè rècidè*.

Expert, e, adj., a. ماهر *mahèr*, pr. t. *mahir*, حاذق *hazèq*, pr. t. *haziq*, اهل خبره *èhlé khèbrè*, pr. t. *èhli khibrè*.

Expertise, s. f., وارسی *va-rèci*, a. کشف *kèchf*; — faire une expertise, وارسی کردن *va-rèci kèrdèn*, کشف کردن *kèchf kèrdèn*.

Expiation, s. f., a. کفارت *kèfarèt*.

Expiatoire, adj. des 2 g., کفارت کننده *kèfarèt-kounèndè*.

Expier, v. a., کفارت کردن *kèfarèt kèrdèn*, تکفیر کردن *tèkfir kèrdèn*.

Expiration, s. f. échéance d'un terme, سر آمدن وعده *sèr âmèdèné vè'dè*, انقضای مدّت *ènqèzaï mouddèt*; — action par laquelle on rend l'air qu'on a attiré en dedans, بر آمدن نفس *bèr âmèdèné nèfès*.

Expirer, v. n., rendre le dernier soupir, جان دادن *djan dadèn*, نفس آخر تسلیم کردن *nèfècé âkhèr tèslim kèrdèn*; — prendre fin, تمام شدن *tèmam choudèn*, منقضی شدن *moungèzi choudèn*; — expiré, e, تمام شده *tèmam-choudè*, منقضی شده *moungèzi-choudè*, a. منقضی *moungèzi*.

EXPLÉTIF, IVE, adj., حرف زیادتی *hèrfè ziadèti*, a. لفظ زاید *lèfzé zayèd*, pr. t. *lafzi zaïd.*

EXPLICABLE, adj. des 2 g., a. ممکن البیان *moumkèn-oul-bèyan*, pr. t. *mumkīn-ul-bèyan.*

EXPLICATIF, VE, adj., معنی کننده *mè'èni-kounèndè*, a. مبیّن *moubèiyèn*, pr. t. *mubèiïn*, مفسّر *moufèssèr*, pr. t. *mufèssir.*

EXPLICATION, s. f., گزارش *gouzarèch*, a. تعبیر *tè'èbir*, pr. t. *ta'bir*, شرح *chèrh*, تفسیر *tèfsir*, افاده *èfadè*, pr. t. *ifadè*, بیان *bèyan*, معنی *mè'èni*, pr. t. *ma'na.*

EXPLICITE, adj. des 2 g., آشکار *âchkar*, روشن *roouchèn*, هویدا *houvèïda*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih.*

EXPLICITEMENT, adv., بطور واضح *bè-tooré vazèh*, آشکارا *achkara.*

EXPLIQUER, v. a., حالی کردن *hali kèrdèn*, معنی کردن *mè'èni kèrdèn*, بیان کردن *bèyan kèrdèn*, شرح کردن *chèrh kèrdèn.*

EXPLOIT, s. m., فتح نمایان *fèthé nèmayan*, فیروزی *firouzi*, a. غزا *ghèza*, pr. t. *ghaza*, pl. غزوات *ghèzèvat.*

EXPLOITABLE, adj. des 2 g., بکار انداختنی *bè-kar èndakh-tèni*, بکار انداختنش ممکن *bè-kar èndakhtèn-èch moumkèn*; — en parlant d'une terre cultivable, زراعت پذیر *zèra'èt-pèzir.*

EXPLOITATION, s. f., بکار انداختن *bè-kar èndakhtèn.*

EXPLOITER, v. a., بکار انداختن *bè-kar èndakhtèn*, راه انداختن *rah èndakhtèn*; — une mine, معدنیرا بکار انداختن *mè'dèni-ra bè-kar èndakhtèn*, (ou راه انداختن *rah èndakhtèn*); — la terre, شخم کردن *choukhm kèr-*

dèn, زراعت کردن *zèra'èt kèrdèn*; — au fig., tirer profit, مداخل کردن *mèdakhèl kèrdèn.*

Exploiteur, s. m., de terre, برزگر *bèrzèguèr*, زراعت کننده *zèra'èt-kounèndè*, a. زارع *zarè'*, pr. t. *zari'*; — de mine, معدنچی *mè'èdèntchi.*

Explorateur, s. m. گردش کننده *guèrdèch-kounèndè*, a. مستخبر *moustèkhbèr*, pr. t. *mustakhbir.*

Exploration, s. f., گردش *guèrdèch*, جستاجو *djoustè-djou*, a. استطلاع *èstètla'*, pr. t. *istitla'*, تجسس *tèdjèssous*, pr. t. *tèdjèssus*, تفتيش *tèftich.*

Explorer, v. a., گرديدن *guèrdidèn*, جستاجو کردن *djoustè-djou kèrdèn*, استطلاع کردن *èstètla' kèrdèn*, تفتيش کردن *tèftich kèrdèn.*

Explosion, s. f., آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*; — de la poudre, آتش گرفتن باروت *âtèch guèrèftèné barout*; — du canon, صدای توپ *sèdaï toup.*

Exportation, s. f., خارج شدن مال از مملکت *kharèdj choudèné mal èz mèmlèkèt*, رفتن مال بمملکت خارجه *rèftèné mal bè-mèmlèkèté kharèdjè.*

Exporter, v. a., مال داخله بممالك خارجه بردن *malé dakhèlè bè-mèmalèké kharèdjè bourdèn*, ou فرستادن *fèrèstadèn.*

Exposant, e, adj., qui expose des ouvrages d'art, نماينده *nemayèndè*, وضع کننده *vèz'-kounèndè*; — qui expose ses prétentions, عرض کننده *'èrz-kounèndè*, صاحب عريضه *sahèbé 'èrizè*, a. عارض *'ârèz*, pr. t. *'âriz.*

Exposé, s. m., مضمون عريضه *mèzmouné 'èrizè*, a. عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*, a. انها *ènha*, تقرير *tèqrir*; — compte

rendu, عریضه *'èrizè*, عرضحال *èrzé-hal*, pr. t. *arzouhal.*

Exposer, v. a., mettre en vue, بنظر مردم رسانیدن *bè-nèzèré merdoum rèçanidèn*, وضع کردن *vèz' kèrdèn*; — placer, mettre, exposer au soleil, در آفتاب گذاشتن *dèr âftab gouzachtèn*; — exposer ses pensées, افکار خودرا بیان کردن *èfkaré khoud-ra bèyan kèrdèn*; — exposer un fait, بیان واقعه کردن *bèyané vaqè'è kèrdèn*; — mettre en péril, بمخاطره انداختن *bè-moukhatèrè èndakhtèn*; — s'exposer, خودرا بمعرض خطر انداختن *khoudra bè-mè'èrèzé khètèr èndakhtèn*; — exposé, e, وضع شده *vèz'-choudè*, بنظر مردم گذاشته *bè-nèzèré mèrdoum gouzachtè*; — en parlant d'un fait, بیان شده *bèyan-choudè*, معروض شده *mè'èrouz-choudè*, a. مشروح *mèchrouh*; — au danger, بمعرض مخاطره افتاده *bè-mè'èrèzé moukhatèrè ouftadè.*

Exposition, s. f., action de mettre en vue, a. وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*, عرض *'èrz*, pr. t. *'arz*; — explication, گذارش *gouzarèch*, a. شرح *chèrh*, بیان *bèyan*; — narration, a. نقل *nèql*, pr. t. *naql*, حکایت *hèkayèt*, pr. t. *hikiayèt*, تقریر *tèqrir*, pr. t. *taqrir.*

Exprès, adv., à dessein, a. مخصوص *mèkhsous*, pr. t. *makhsous*, مخصوصًا *mèkhsoucèn*, pr. t. *makhsouçan*, عمدًا *'èmdèn*, pr. t. *'amdèn*, قصدًا *qèsdèn*, pr. t. *qastèn*; — énoncé de manière formelle, آشکار *âchkar*, a. صریح *sèrih*, pr. t. *sarih*, صریحًا *sèrihèn*, pr. t, *sarihèn.*

Exprès, s. m., چاپار مخصوص *tchaparé mèkhsous*; — à pied, a. قاصد *qacèd*, pr. t. *qacid*, ساعی *sa'i.*

Expressément, adv., en termes exprès, آشکارًا *âchkara*, بطور

صریح *bè-tooure sèrih*, a. صریحًا *sèrihèn*, مصرّحًا *moucèrrèhèn*, pr. t. *mouçarrahan*; — tout exprès, a. مخصوصًا *mèkhsoucèn*, pr. t. *makhsoucèn*, عمدًا *'èmdèn*, pr. t. *'amdèn*, قصدًا *qèstèn*.

Expressif, ive, adj., a. مبيّن المرام *moubèiyèn-oul-meram*, pr, *mubèiyin-ul-meram*.

Expression, s. f., action d'exprimer le suc, فشار *fèchar*, a. اعتصار *è'tèçar*, pr. t. *i'tiçar*; — manière de s'exprimer, سخن *soukhèn*, گفتار *gouftar*, a. تعبير *tè'èbir*, pr. t. *ta'bir*, pl. تعبيرات *tè'èbirat*, pr. t. *ta'birat*; — belle expression, سخن بليغ *soukhèné bèligh*; — terme de peinture, نمايش *nemayèch*, نمود *nemoud*. a. طرز *tèrz*, وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*.

Exprimable, adj. des 2 g., بيان كردنى *bèyan-kèrdèni*.

Exprimer, v. a., tirer le suc, فشار دادن *fèchar dadèn*, فشردن *fèchourdèn*, آب گرفتن *âb guèrèftèn*; — énoncer par le discours, گفتن *goftèn*, تقرير كردن *tèqrir kèrdèn*, افاده كردن *èfadè kèrdèn*; — s'exprimer, اداى مطلب كردن *èdaï mètlèb kèrdèn*.

Expropriation, s. f., a. ضبط املاك *zèbté èmlak*, از تصرّف بيرون آوردن *èz tècèrrouf biroun âvourdèn*.

Exproprier, v. a., از دست گرفتن *èz dèst guèrèftèn*, از تصرّف بيرون آوردن *èz tècèrrouf biroun âvourdèn*.

Expulser, v. a., بيرون كردن *biroun kèrdèn*, راندن *randèn*, اخراج كردن *èkhradj kèrdèn*, طرد كردن *tèrd kèrdèn*, دفع كردن *dèf' kèrdèn*.

Exquis, e, adj., بغايت خوب *bè-ghayèt khoub*, خيلى خوب *khèili khoub*, a. اعلا *è'èla*, pr. t. *a'la*, نفيس *nèfis*; —

en parlant de ce qui se boit ou se mange on emploie plutôt le mot لذيذ *lèziz*.

EXSANGUE, adj. des 2 g., terme de médecine, بی خون *bi-khoun*.

EXSUDATION, s. f., تراوش *tèravèch*, a. ترشّح *tèrèchchouh*.

EXTASE, s. f., a. وجد *vèdjd*, وجدان *voudjdan*, pr. t. *vidjdan*, مبهوتيّت *mèbhoutiyèt*.

EXTASIÉ, E, a. مبهوت *mèbhout*.

EXTASIER (S'), مبهوت شدن *mèbhout choudèn*.

EXTENSION, s. f., action d'étendre, دراز كردن *dèraz kèrdèn*; — action de s'étendre, دراز شدن *dèraz choudèn*; — étendue, درازی *dèrazi*, a. طول *toul*; — accroissement, a. تزايد *tèzayoud*.

EXTÉNUATION, s. f., لاغری *laghèri*, واماندگی *va-mandègui*.

EXTÉNUER, v. a., لاغر كردن *laghèr kèrdèn*, ضعيف كردن *zè'if kèrdèn*.

EXTÉRIEUR, E, adj., بيرون *biroun*, بيرونی *birouni*, a. خارج *kharèdj*, pr. t. *kharidj*.

EXTÉRIEUR, s. m., بيرونی *birouni*, a. خارجی *kharèdji*, pr. t. *kharidji*; — apparence, air, a. ظاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*, صورت *sourèt*; — à l'extérieur, در بيرون *dèr biroun*, در خارج *dèr kharèdj*; — de l'extérieur, از بيرون *èz biroun*, از خارج *èz kharèdj*.

EXTÉRIEUREMENT, adv., au dehors, در بيرون *dèr biroun*; — en apparence, در ظاهر *dèr zahèr*, a. ظاهرًا *zahèran*, pr. t. *zahirèn*, صورتاً *sourètèn*, pr. t. *sourèta*.

EXTERMINATEUR, TRICE, s., نابود كننده *na-boud-kounèndè*, قمع كننده *qèm' kounèndè*, a. قامع *qamè'* pr. t. *qami'*.

Extermination, s. f., نابود *na-boud*, a. انعدام *èn'èdam*, pr. t. *ïn'idam*, قمع *qèm'*, pr. t. *qam'*, استيصال *èstiçal*, pr. t. *istiçal.*

Exterminer, v. a., بر باد دادن *bèr bad dadèn*, نا بود كردن *na-boud kèrdèn*, منعدم كردن *moun'èdèm kèrdèn*, قمع كردن *qèm' kèrdèn*; — exterminé, e, نابود شده *na-boud-choudè*, نيست شده *nist-choudè*, a. معدوم *mè'è-doum*, pr. t. *ma'doum.*

Externe, adj. des 2 g., بيرونى *birouni*, a. خارجىّ *kha-rèdji*, pr. t. *kharidji.*

Extinction, s. f., خاموش شدن *khamouch choudèn*, خموش شدن *khèmouch choudèn*; — fig. (extinction d'une race), تمام شدن *tèmam choudèn*, a. انقراض *ènqèraz*, pr. t. *ïnqiraz*, انقطاع *ènqèta'*, pr. t. *ïnqita'.*

Extirpation, s. f., از بيخ كندن *èz bikh kèndèn*, a. قلع *qèl'*, pr. t. *qal'.*

Extirper, v. a., از بيخ كندن *èz bikh kèndèn*, قلع كردن *qèl' hèrdèn.*

Extorquer, v. a., بزور گرفتن *bè-zour guèrèftèn.*

Extorsion, s. f., بيدادگرى *bi-dad-guèri*, a. ظلم *zoulm*, تعدّى *tè'èddi.*

Extradition, s. f., ردّ كردن فراريرا بدولت متبوعهٔ خودش *rèdd kèrdèn éfèrari-ra bè-doouléte mètbouèyé khoudèch.*

Extraction, s. f., بيرون آوردن *biroun âvourdèn*, a. استخراج *èstèkhradj*, pr. t. *istikhradj.*

Extraire, v. a., بيرون آوردن *biroun âvourdèn*, استخراج كردن *èstèkhradj kèrdèn.*

Extrait, s. m., terme de chimie, a. جوهر *djoouhèr*, pr. t.

djavhèr, خلاصه *khoulacè*, pr. t. *khoulaça*; — ce qu'on tire d'un livre, برداشته *bèr-dachtè*, استخراج کرده *èstèkh-radj-kèrdè*.

Extrajudiciaire, adj. des 2 g., از رسوم معمولهٔ محکمه خارج *èz rouçoumé mè'èmoulèyé mèhkèmè kharèdj*.

Extrajudiciairement, adv., خارج از رسوم محکمه *kharèdj èz rouçoumé mèhkèmè*, a. عرفیّ *'ourfi*.

Extraordinaire, adj. des 2 g., نامعتاد *na-mou'tad*, a. فوق العاده *foouq-oul-'âdè*, pr. t. *fèvq-ul-'âdè*, خارق العاده *kharèq-oul-'âdè*, pr. t. *khariq-ul-'âdè*; — singulier, rare a. غریب *ghèrib*, pr. t. *gharib*, غریبه *ghèribè*, pr. t. *gharibè*, عجیب *'èdjib*, عجایب *'èdjaib*.

Extraordinairement, adv., بطور غیر معتاد *bè-toouré ghèiré mou'tad*, a. خارق العاده *kharèq-oul-'âdè*; — extrêmement, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*.

Extravagamment, adv., مثل دیوانه *mèslé divànè*.

Extravagance, s. f., مثل دیوانگی *divanègui*.

Extravagant, e, adj., دیوانه *divanè*.

Extravaguer, v. n., بی خود گفتن *bi-khoud goftèn*, یاوه گفتن *yavè goftèn*.

Extravaser (S'), v. pron., لبریز شدن *lèb-riz choudèn*.

Extrême, adj. des 2 g., au plus haut degré, بی غایت *bi-ghayèt*, a. غایت *ghayèt*, شدید *chèdid*; — excessif, از حدّ بیرون *èz hèdd biroun*, بی اندازه *bi-èndazè*.

Extrêmement, adv., خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*, بغایت *bè-ghayèt*.

Extrémité, s. f. bout, سر *sèr*, نوک *noouk*, ناوک *navouk*; — fin., پایان *payan*, a. انتها *èntèha*, pr. t. *ïntiha*, آخر

âkhèr, pr. t. *âkhir*; — le dernier moment, دم واپس *dèmé va-pès*, نفس آخر *nèfècé akhèr*, دم آخر *dèmé âkhèr*; — à la dernière nécessité, در غایت احتیاج *dèr ghayèté èhtiadj*.

Extrinsèque, adj. des 2 g., از خارج آمده *èz kharèdj âmèdè*, a. خارجی *kharèdji*, pr. t. *kharidji*.

Extrinsèquement, adv., بطور خارجی *bè-tooure kharèdji*.

Exubérance, s. f., فزونی *fèzouni*, بسیاری *bèciari*.

Exubérant, e, adj., افزون *èfzoun*, خیلی زیاد *khèili ziad*.

Exulcération, s. f., ابتدای زخم *èbtèdaï zèkhm*.

F

Fabagelle, ou Fabago, s. f., کمّون کرمانی *kèmmouné kèrmani*.

Fable, s. f., افسانه *èfsanè*, a. مثل *mècèl*, pr. t. *maçal*; — fausseté, دروغ *dourough*.

Fabricant, s. m., کارخانجی *kar-khanèdji*, صاحب کارخانه *sahèbé kar-khanè*.

Fabrication, s. f., ساخت *sakht*, ou سازی *sazi*; — fabrication des draps, ماهوت سازی *mahout-sazi*; — de soierie, شعر بافی *chè'èr-bafi*, a. نسج *nèsdj*; — fabrication française, ساخت فرانسه *sakhté fransè*, کار فانسه *karé fransè*.

Fabrique, s. f., کار خانه *kar-khanè*, pr. t. *kiar khanè*.

Fabriquer, v. a., ساختن *sakhtèn*, درست کردن *droust kèrdèn*, بعمل آوردن *bè-'èmèl âvourdèn*; — de la soierie, شعر بافی کردن *chè'èr-bafi kèrdèn*; — de la fausse monnaie, پول قلب سکّه زدن *poulé qèlb sèkkè zèdèn*.

Fabuleusement, adv., مثال وار *mèçal-var.*

Fabuleux, se, adj., افسانه وار *èfsanè-var*, بی اصل *bi-èsl.*

Fabuliste, s. m., افسانه نویس *èfsanè-nèvis.*

Façade, s. f., پیش روی *pich-rouï*; — la façade d'un palais, پیش روی عمارت *pich-rouï 'èmarèt.*

Face, s. f., روی *rouï*, چهره *tchèhrè*, a. وجه *vèdjh*, pl. وجوه *voudjouh*, صورت *sourèt*; — en face, à la face, بروبش *bè-rouyèch*, روبرویش *rou-bè-rouyèch*, پیش رویش *piché rouyèch*; — (vis-à-vis), روبرو *rou-bè-rou*; — la face de la terre, روی زمین *rouï zèmïn*, سطح زمین *sèthé zèmïn.*

Facétie, s. f., بذله گوئی *bèzlè-gouyi*, a. بذله *bèzlè*, pr. t. *bazlè*, هزله *hèzlè*, pr t. *hazlè*, pl. هزلیات *hèzliat*, pr. t. *hazliat.*

Facécieusement, adv., از روی بذله گوئی *èz rouï bèzlè-gouyi.*

Facétieux, se, adj., بذله گوی *bèzlè-gouï*, هزله گوی *hèzlè-gouï.*

Facette, s. f., تراش الماس *tèraché èlmas*; — pierre taillée à facettes. سنگ الماس تراش *sèngué èlmas-tèrach.*

Fâché, e, adj., قهر کرده *qèhr-kèrdè*, رنجیده *rèndjidè*, کج خلق *kèdj-khoulq.*

Fâcher, v. a., بخشم آوردن *bè-khèchm âvourdèn*, کج خلق کردن *kèdj-khoulq kèrdèn*; — se fâcher, خشمناک شدن *khèchm-nak choudèn*, کج خلق شدن *kèdj-khoulq choudèn*, قهر کردن *qèhr kèrdèn*; — il s'est fâché, کج خلق شد *kèdj khoulq choud*; — il est fâché contre moi, با من قهر است *ba mèn qèhr èst*, از من قهر است *èz mèn qèhr èst.*

Fâcherie, s. f., قهر *qèhr*, a. كدر *kèdèr*.

Fâcheux, se, adj., بد *bèd*, كدورت انگيز *kèdourèt-ènguiz*; — c'est un accident fâcheux, بد حادثه‌ايست *bèd hadècè-ist*; — c'est fâcheux, حيف است *hèif èst*.

Facile, adj. des 2 g., آسان *âçan*, a. سهل *sèhl*, pr. t. *sèhèl*, ou *sèhil*.

Facilement, adv., باسانى *bè-âçani*, بسهولت *bè-souhoulèt*.

Facilité, s. f., اسانى *âçani*, a. سهولت *souhoulèt*.

Faciliter, v. a., اسان كردن *âçan kèrdèn*, سهل كردن *sèhl kèrdèn*.

Façon, s. f., forme qui résulte du travail de l'ouvrier, برش *bourèch*, a. تركيب *tèrkib*; — ce qu'on paye pour le travail de l'artisan, a. مزد *mouzd*, pr. t. *muzd*; — manière de faire, d'agir, سان *san*, a. دأب *dè'èb*, طور *toour*, pr. t. *tavr*, pl. اطوار *ètvar*, طرز *tèrz*, pr. t. *tarz*, وجه *vèdjh*, اسلوب *ousloub*; — cérémonie, a. تكليف *tèklif*; — sans façon, بى تكليف *bi-tèklif*, بى تكليفانه *bi-tèklifanè*.

Façonner, پرداختن *pèrdakhtèn*, بتركيب آوردن *bè tèrkib âvourdèn*; — façonné, e, arrangé, ayant une façon, پرداخته شده *pèrdakhtè-choudè*, درست كرده *droust-kèrdè*.

Façonnier, ière, adj., با تكليف *ba-tèklif*.

Fac-similé, s. m., a. نسخهٔ مطابق *nouskhèyé moutabèq*.

Facteur, s. m., faiseur d'orgues, ارغنون ساز *èrghènoun-saz*; — terme de commerce, گماشته *goumachtè*, a. وكيل *vèkil*, عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil*; — employé de la poste, مراسلات رسان *mouracèlat-rèçan*, آدم پستخانه *âdèmé poust-khanè*.

Factice, adj. des 2 g., a. ساخته *sakhtè*, a. عملى *'èmèli*, pr. t. *'amèli*, جعلى *djè'èli*, pr. t. *dja'li*, مصنوعى *mèsnou'i*, pr. t. *masnou'i*.

Factieux, **se**, adj., فتنه جوى *fètnè-djouï*, a. مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid*, pl. مفسدين *moufsèdïn*, pr. t. *mufsidïn*.

Faction, s. f., parti, cabale, گروه *guèrouh*, a. فرقه *fèrqè*, pr. t. *firqa*; — guet que fait un soldat, پاسبانى *pasbani*, كشيك *kèchik*, قراول كشى *qèravoul-kèchi*.

Factionnaire, s. m., كشيكچى *kèchiktchi*, پاسبان *pasban*, قراول *qèravoul*.

Factorerie, s. f., كاروانسراى تجارت *karvan-sèraï tèdjarèt*.

Factotum, s. m., همه كاره *hèmè-karè*.

Facture, s. f., سياهه *siahè*.

Facultatif, **ive**, adj., a. منوط باختيار شخص *mènout bè-èkhtiaré chèkhs*, بسته باختيار *bèstè bè-èkhtiar*, a. اختيارى *èkhtiari*.

Faculté, s. f., a. قوه *qouvvè*, قوت *qouvvèt*, pl. قوا *qouva*; — les facultés de l'âme, a. قواى نفس *qouvaï nèfs*, قواى روحانيه *qouvaï rouhaniyè*; — animales, قواى حيوانيه *qouvaï hèivaniyè*; — talent, facilité, a. قابليت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*, استعداد *èstè'èdad*, pr. t. *isti'dad*; — pouvoir, moyen de faire, a. اختيار *èkhtiar*, pr. t. *ikhtiar*, قدرت *qoudrèt*; — autorisation, a. رخصت *roukhsèt*, pr. t. *roukhsat*, اذن *èzn*, pr. t. *izn*; — terme de méd. a. خاصيت *khassiyèt*, pl. خواص *khèvass*, pr. t. *khavass*.

FADAISE, s. f., بی معنی *bi-mè'èni*, بی مـزگی *bi-mèzègui*, هرزگی *hèrzègui.*

FADE, adj. des 2 g., بی مزه *bi-mèzè*,

FADEUR, s. f., بی مزگی *bi-mèzègui*, بی نمکی *bi-nèmèki.*

FAGOT, s. m., پشته *pouchtè*, دسته *dèstè*; — fig., faire des fagots, بیهوده گفتن *bi-houdè goftèn.*

FAGOTAGE, s. m., پشته‌بندی *pouchtè-bèndi.*

FAGOTER, v. a., پشته بستن *pouchtè bèstèn*, دسته بستن *dèstè bèstèn.*

FAGOTIN, s. m., بوزینهٔ رخت پوشیده *bouzinèyé rèkht pouchidè.*

FAIBLE, adj. des 2 g., ناتوان *na-tèvan*, زبون *zèboun*, a. ضعیف *zè'if*, pr. t. *za'if*; — mince, باریک *barik*, نازك *nazèk.*

FAIBLEMENT, adv., بسستی *bè-sousti*, بعاجز *bè-èdjz*, عاجزانه *'âdjèzanè*, ضعیفانه *zè'ïfanè*, pr. t. *za'ifanè*, a. بالضعف *bèz-zè'èf*, pr. t. *biz-za'f.*

FAIBLESSE, s. f., ناتوانی *na-tèvani*, ضعیفی *zè'ifi*, عاجزی *'âdjèzi*, a. ضعف *zè'èf*, pr. t. *za'f.*

FAIBLIR, v. n., ناتوان شدن *na-tèvan choudèn*, سست شدن *soust choudèn*, بی قوت شدن *bi-qouvvèt choudèn*, کم قوت شدن *kèm-qouvvèt choudèn*, از قوت افتادن *èz qouvvèt ouftadèn.*

FAÏENCE, s. f., کاشی *kachi.*

FAÏENCERIE, s. f., کارخانهٔ کاشی *kar-khanèyé kachi*, کارخانهٔ کاشی‌سازی *kar-khanèyé kachi-çazi.*

FAÏENCIER, IÈRE, s., کاشی‌ساز *kachi-çaz*, آجرپز *âdjour-pèz*; — qui vend de la faïence, کاشی فروش *kachi-fèrouch.*

Failli, s. m., ورشکست *vèr-chèkèst*, a. مفلس *mouflès*, pr. t. *muflis*.

Faillible, adj. des 2 g., a. قابل سهو و خطا *qabèlé sèhv-ou-khèta*, a. قابل الخطا *qabèl-oul-khèta*.

Faillir, v. n., se tromper, خبط کردن *khèbt kèrdèn*, سهو کردن *sèhv kèrdèn*; — faire banqueroute, ورشکست شدن *vèr-chèkèst choudèn*; — manquer, کم ماندن *kèm mandèn*; — j'ai failli tomber, کم مانده بود زمین بخورم *kèm mandè boud zémïn be-khourèm*.

Faillite, s. f., ورشکستگی *vèr-chèkèstègui*, a. افلاس *èflas*, pr. t. *iflas*.

Faim, s. f., گرسنگی *gourèsnègui*, a. جوع *djou'*; — je meurs de faim, از گرسنگی مردم *èz gourèsnègui mourdèm*.

Fainéant, e, adj., تنبل *tèmbèl*, a. کاهل *kahèl*, pr. t. *kiahil*.

Fainéantise, s. f., تنبلی *tèmbèli*, a. کهالة *kèhalèt*.

Faire, v. a., créer, produire, آفریدن *âfèridèn*, ایجاد کردن *idjad kèrdèn*, خلق کردن *khèlq kèrdèn*; — fabriquer, درست کردن *droust kèrdèn*, ساختن *sakhtèn*, کردن *kèrdèn*; — faire une maison, خانهٔ ساختن *khanèyé sakhtèn*, خانهٔ درست کردن *hhanèyé droust kèrdèn*, خانهٔ بنا کردن *khanèyé bèna kèrdèn*; — faire sa prière, نماز کردن *nèmaz kèrdèn*; — faire quelque chose, کاری کردن *kari kèrdèn*; — faire faire, دادن که بسازند *dadèn ké bè-çazènd*; — faire cas, معتبر داشتن *mou'tèbèr dachtèn*; — que ferons-nous? چه بکنیم *tchè bè-kounim*, ou چه خواهیم کرد *tchè khahim kèrd*; — cela ne fait rien, این عیب ندارد *ïn 'èib nè-darèd*; — que faites-vous?

چه کار میکنید *tchè kar mi-kounid*; — que faire? چه بایِد کرد *tchè bayèd kèrd*.

Faisable, adj. des 2 g., کردنی *kèrdèni*, قابل درست کردن *qabèlé droust kèrdèn*, a. ممکن *moumkèn*, pr. t. *mumkin*, قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*.

Faisan, s. m., قرقاول *qèrqavoul*, تذرو *tèzèrv*, تزنگ *tourèng*, a. تدرج *tèdroudj*.

Faisandeau, s. m., بچه قرقاول *bètchè-qèrqavoul*, فرۀ قرقاول *fèrèyé qèrqavoul*.

Faisander, v. a., بيات كردن *bèyat kèrdèn*.

Faisanderie, s. f., قرقاولخانه *qèrqavoul-khanè*.

Faisane, s. f., مادۀ قرقاول *madèyé qèrqavoul*.

Faisceau, s. m., دسته *dèstè*.

Faiseur, se, s., كننده *kounèndè*, سازنده *sazèndè*, a. عامل *'âmèl*, pr. t. *'âmil*.

Fait, s. m. action, كردار *kèrdar*, a. معمول *mè'èmoul*, عمل *'èmèl*, pr. t. *'amèl*, فعل *fè'èl*, pr. t. *fi'l*; — évènement, a. واقعه *vaqè'è*, pr. t. *vaqa'a*, ظهور *zouhour*; — être au fait, آگاه بودن *âgah boudèn*, مطّلع بودن *mouttèlè' boudèn*, واقف بودن *vaqèf boudèn*; — mettre au fait, آگاه كردن *âgah kèrdèn*, اطّلاع دادن *èttèla' dadèn*; — tout à fait, بكلّى *bè-koulli*; — au fait et au prendre, در هر حال *dèr hèr hal*; — de fait, a. واقعًا *vaqè'èn*, فى الواقع *fil-vaqè'*, pr. t. *fil-vaqi'*, فى الحقيقه *fil-hèqiqè*, pr. t. *fil-haqiqa*; — en fait de, در باب *dèr bab*, در خصوص *dèr khouçous*; — conter le fait, ماجرارا نقل كردن *ma-djèra-ra nèql kèrdèn*, واقعه را نقل كردن *vaqè'è-ra nèql kèrdèn*.

Faîte, s. m. comble d'un édifice, بام خانه *bamé khanè*; — sommet, سر *sèr*, بالا *bala*, كلّه *kèllè*.

Faix, s. m., بار *bar*, a. حمل *hèml*, pr. t. *haml*, pl. احمال *èhmal*, pr. t. *ahmal*.

Falaise, s. f., پشتهٔ لب دریا *pouchtèyé lèbé dèria*, بلندی کنار دریا *boulèndiï kènaré dèria*.

Falbala, s. m., ارغاج *èrghadj*.

Fallacieusement, adv., بفریب *bè-fèrib*, a. غدراً *ghèdrèn*, pr. t. *ghadrèn*.

Fallacieux, euse, adj., فریبنده *fèribèndè*, حیله باز *hilè-baz*, حیله کار *hilè-kar*, pr. t. *hilè-kiar*.

Falloir, v. imp., بایستن *bayèstèn*, لازم بودن *lazèm boudèn*, اقتضا کردن *èqtèza kèrdèn*; — il faut باید *bayèd*, لازم است *lazèm est*; — il ne faut pas, نباید *nè-bayèd*, لازم نیست *lazèm nist*; — autant qu'il en faut, هر قدر لازم است *hèr qèdr lazèm èst*, هر قدریکه لازم شود *hèr qèdri-ké lazèm chèvèd*; — il faut faire quelque chose, یک کاری باید کرد *yèk kari bayèd kèrd*; — il faut aller, باید رفت *bayèd rèft*; — il faut écrire, باید نوشت *bayèd nèvècht*; — peu s'en faut, peu s'en est fallu, کم مانده بود که *kèm mandè boud ké*.

Falot, s. m. grande lanterne, فانوس بزرگ *fanoucé bouzourg*.

Falot, e, adj., خنده انگیز *khèndè-ènguiz*, a. مسخره *mèskhèrè*.

Falourde, s. f., یک بغل هیزم *yèk bèghèlé hizoum*.

Falsificateur, s. m., ساخته کار *sakhtè-kar*.

Falsification, s. f., ساخته کاری *sakhtè-kari*, ساختگی

sakhtègui, قلبزنی *qèlb-zèni*, a. تقلّب *tèqèlloub*.

Falsifier, v. a., تقلّب کردن *tèqèlloub kèrdèn*, ساخته کاری کردن *sakhtè-kari kèrdèn*, قلب سازی کردن *qèlb-sazi kèrdèn*.

Famé, **e**, adj., نامدار *nam-dar*, a. مشهور *mèchhour*; — mal famé, بدنام *bèd-nam*, رسوا *rousva*, pr. t. *rusva*.

Famélique, adj. des 2 g., گرسنه *gourèsnè*,

Fameux, **euse**, adj., نامدار *nam-dar*, a. مشهور *mèchhour*.

Familiariser, v. a., عادت دادن *'âdèt dadèn*, مأنوس کردن *mè'ènous kèrdèn*; — se familiariser, v. pr., محرم شدن *mèhrèm choudèn*, مأنوس شدن *mè'ènous choudèn*, انس گرفتن *ouns guèrèftèn*; — s'accoutumer, عادت کردن *'âdèt kèrdèn*, ساختن *sakhtèn*; — familiarisez-vous avec la dou'eur, با درد بسازید *ba dèrd bè-sazid*; — prendre des manières trop familières, بی تکلیف شدن *bi-tèk-lif choudèn*.

Familiarité, s. f., بی تکلیفی *bi-tèklifi*.

Familier, **e**, adj., بی تکلیف *bi-tèklif*; — devenu facile, آسان *âçan*, a. سهل *sèhl*, pr. t. *sèhil*; — intime, a. محرم *mèhrèm*.

Familièrement, adv., بی تکلیفانه *bi-tèklifanè*, دوستانه *doustanè*.

Famille, s. f., اهل خانه *èhlé khanè*, a. عیال *'èyal*, pr. t. *'ayal*, اهل بیت *èhlé bèit*, pr. t. *èhli bèit*; — maison, race, خاندان *khanè-dan*, a. نسل *nèsl*, آل *âl*.

Famine, s. f., قحطی *qèhti*, a. قحط *qèht*, pr. t. *qaht*.

Fanage, s. m. action de faner, خشکانیدن علف *'èlèf*

khochkanidèn; — salaire du faneur, مزد علف خشکانیدن *mouzdé 'èlèf khochkanidèn.*

Fanaison, s. f., موسم خشکانیدن علف *mooucèmé khoch-kanidèné 'èlèf.*

Fanal, s. m., فانوس *fanous.*

Fanatique, adj. des 2 g., a. متعصّب *moutè'èssèb*, pr. t. *mu-tè'assib.*

Fanatiser, v. a., متعصّب کردن *moutè'èssèb kèrdèn.*

Fanatisme, s. m., a. تعصّب *tè'èssoub*, pr. t. *tè'assub*, *tè'-assoub.*

Faner, v. a., علف خشکانیدن *'èlèf khochkanidèn*; — se faner, v. pron., پژمرده شدن *pèjmourdè choudèn.*

Faneur, s. m., علف خشک کن *'èlèf khochk-koun.*

Fanfare, s. f., شیپورزنی *chèïpour-zèni.*

Fanfaron, adj. qui fait le brave, شجاعت فروش *choudja'èt-fourouch*; — se dit aussi de celui qui se vante trop, بادبر *bad-bèr*, باد پرّان *bad-pèrran*, خودستا *khoud-sèta*, لافزن *laf-zèn*, pr. t. *lafazan*, a. فیّاش *fèiyach.*

Fanfaronnade, s. f., لافزنی *laf-zèni*, خود ستائی *khoud-sètayi*, a. ترّهه *tourrèhè*, pl. ترّهات *tourrèhat.*

Fanfreluche, s. f., خرده مرده *khourdè-moudè.*

Fange, s. f., گل *guèl*, لجن *lèdjèn*, a. وحل *vèhl*; — basse extraction, پست نژاد *pèst-nèjad.*

Fangeux, se, adj., گل آلود *guèl-âloud*, پرگل *pour guèl.*

Fanon, s. m. peau qui pend sous la gorge du bœuf, پوست آویختهٔ زیر گلوی گاو *pousté âvikhtèyé ziré guèlouï gav*; — appareil chirurgical, شکسته بند *chèkèstè-bènd*, تخته بند *tèkhtè-bènd.*

Fantaisie, s. f. faculté imaginative, a. قوّة متخيّلة *qouvvèyé moutèkhèiyèlè*, pr. t. *qouvvèï mutèkhaïlé*; — esprit, pensée, a. خيال *khial*, pr. t. *khayal*, فكر *fèkr*, pr. t. *fikr*, pl. افكار *èfkar*, pr. t. *èfkiar*; — envie, خواهش دل *khahèché dèl*, a. ميل *mèil.*

Fantasmagorie, s. f., نقش مجاز *nèqché mèdjaz.*

Fantasque, adj. des 2 g., a. عجيب *'èdjib*, pl. عجايب *'èdjaïb.*

Fantassin, s. m., سرباز *sèr-baz*, پياده *piadè*, پيادۀ نظام *pèyadèyé nèzam.*

Fantastique, adj. des 2 g., a. خيالى *khiali*, واهى *vahi*; — qui est sans réalité, بى اصل *bi-èsl.*

Fantôme, s. m. spectre, سنبات *sènbat*, ou سنبوت *sènbout*, a. طيف *tif*, chimère, a. خيال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil*, صورت وهميّه *sourèté vèhmiyè*, pr. t. *sourèti vèhmiyè.*

Faon, s. m., آهوبره *âhou-bèrè*, بچۀ آهو *bètchèyé âhou.*

Faquin, s. m., ناكس *na-kès*, آدم پوچ *âdèmé poutch.*

Faquinerie, s. f., نامردى *nâ-mèrdi*, عمل پوچ *'èmèlé poutch.*

Farce, s. f. hachis, قيمه *qèimè*, pr. t. *qiïmè*, دولمه *dolmè*, pr. t. *dolma*; — bouffonnerie, لاغ *lagh*, بقّالبازى *baqqal-bazi*, مسخركى *mèskhèrègui.*

Farceur, euse, s., زنجكار *zèndj-kar*, a. مضحك *mouzhèk*, pr. t. *mouzhak*, مقلّد *mouqèllèd*, pr. t. *muqallid.*

Farcin, s. m., جرب اسپان *djèrèbé èspan.*

Farcineux, euse, adj. cheval farcineux, اسب جربدار *èspé djèrèb-dar.*

Farcir, v. a., بگوشت آكندن *bè-goucht âkèndèn*, دولمه كردن *dolmè kèrdèn.*

Fard, s. m., سرخاب *sourkh-âb*, سرك *sèrk*, سفیداب *sèfid-âb*; — dissimulation, a. تصنّع *tècènnou'*.

Fardeau, s. m., پشت بست *poucht-bèst*, بار *bar*.

Fardé, e, adj. qui a mis du fard, سرخاب زده *sourkh-âb-zèdè*; — orné, آراسته *ârastè*, زینت کرده *zinèt-kèrdè*.

Farder, v. a. et se farder v. pron., سرخاب زدن *sourkh-âb zèdèn.*; — parer, آراستن *ârastèn*, آرایش دادن *ârayèch dadèn*.

Farfadet, s. m., غول بیابان *ghoulé biaban*, a. جنّ *djènn*, pr. t. *djinn*.

Farfouiller, v. a., زیر و زبر کردن *zir-ou-zè-bèr kèrdèn*.

Faribole, s. f., بیهوده *bi-houdè*, بی مال *bi-mè'âl*, یاوه *yavè*, a. عبث *'èbès*, pr. t. *'abès*, pl. عبثیّات *'èbèciyat*, pr. t. *'abèciyat*.

Farine, s. f., آرد *ârd*.

Fariner, v. a., آرد پاشیدن *ârd pachidèn*.

Farineux, se, adj., آردوار *ârd-var*, آردی *ârdi*.

Farouche, adj. des 2 g., a. وحشّی *vèhchi*, pr. t. *vahchi*.

Fascicule, s. m., دستهٔ گل *dèstèyé goul*, کتابچه *kètabtchè*.

Fasciner, v. a., چشم بندی کردن *tchèchm-bèndi kèrdèn*, سیمیا کاری کردن *simia-kari kèrdèn*; — fig. charmer, مسحور کردن *mèshour kèrdèn*; — fasciné, e, a. مسحور *mèshour*, مفتون *mèftoun*; — fasciner signifie aussi tromper, گول زدن *goul zèdèn*, فریب دادن *fèrib dadèn*.

Fascination, s. f., چشم بندی *tchèchm-bèndi*, a. سحر *sèhr*, pr. t. *sihir*.

Fascine, s. f., بستهٔ خاشاك *bèstèyé khachak*.

Faséole, s. f., لوبیه ou لوبیا *loubia*.

Faste, s. m. vaine ostentation, خودنمائی *khoud-nèmayi*, اظهار جلال *èzharé djèlal*, خویشتن نمائی *khichtèn-nèmayi*, تشخّص فروشی *tèchèkhkhous-fourouchi*; — au pluriel il signifie calendrier, table des anciens romains, a. تقویم *tèqvim*, pr. t. *taqvim*.

Fastidieusement, adv., بزحمت افزایی *bè-zèhmèt-èfzayi*, بزحمت *bè-zèhmèt*.

Fastidieux, euse, adj., زحمت افزا *zèhmèt-èfza*.

Fastueusement, adv., بخود نمائی *bè-khoud-nèmayi* بتشخّص *bè-tèchèkhkhous*.

Fastueux, euse, adj., خود نما *khoud-nèma*, تشخّص فروش *tèchèkhkhous-fourouch*.

Fat, s. m., خود پسند *khoud-pècènd*.

Fatal, e, adj. qui dépend du sort, قضایی *qèzayi*, pr. t. *qazayi*, تقدیری *tèqdirii*, pr. t. *taqdirii*, مقدّر *mouqèddèr*, pr. t. *mouqaddar*; — qui cause le malheur, بد *bèd*, بد یمن *bèd-youmn*, شوم *choum*.

Fatalement, adv., a. بحکم قضا و قدر *bè-hèukmé qèza-o-qèdèr*.

Fatalisme, s. m., مذهب جبرّی *mèzhèbé djèbri*, a. مذهب الجبریّه *mèzhèb-oul-djèbriyè*, مذهب القدریّه *mèzhèb-oul-qèdèriyè*, pr. t. *mèzhèb-ul-qadèriyè*.

Fataliste, adj. des 2 g., جبرّی مذهب *djèbri-mèzhèb*.

Fatalité, s. f., قضا و قدر *qèza-ou-qèdèr*, ou simplement قضا *qèza*, pr. t. *qaza*, قدر *qèdèr*, pr. t. *qadèr*, تقدیر *tèqdir*.

Fatidique, adj. des 2 g., غیب گو *ghèib-gou*, غیب دان *ghèib-dan*, کاشف احکام قدر *kachèfé èhkamé qèdèr*.

Fatigant, e, adj., زحمت دهنده *zèhmèt-dèhèndè*, زحمت افزا *zèhmèt-èfza*; — ennuyeux, ملال انگیز *mèlal-ènguiz*, درد سر دهنده *dèrdé sèr-dèhèndè*, a. مصدّع *moucèddè'*, pr. t. *muçaddi'*.

Fatigue, s. f. travail pénible, رنج *rèndj*, a. زحمت *zèhmèt*, مشقّت *mèchèqqèt*; — lassitude, خستگی *khèstègui*, کوفتگی *kouftègui*.

Fatiguer, v. a., خسته کردن *khèstè kèrdèn*; — importuner, زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, مزاحم شدن *mouzahèm choudèn*, مصدّع شدن *moussèddè' choudèn*; — se fatiguer, خسته شدن *khèstè choudèn*; — prendre la peine, زحمت کشیدن *zèhmèt kèchidèn*; — fatigué, e, خسته شده *khèstè-choudè*, خسته *khèstè*, کوفته *kouftè*.

Fatras, s. m., نخالات *noukhalat*, خرده مرده *khèrdè-mourdè*; — de paroles, هرزگی *hèrzègui*, a. ترّهات *tèrrèhat*, pr. t. *turrèhat*, خلطیات *khèltiat*, pr. t. *khaltiat*.

Fatuité, s. f., پنداری *pèndari*, خود پسندی *khoud-pècèndi*.

Faubourg, s. m., آبادی بیرون شهر *âbadiï bırouné chèhr*.

Fauchage, s. m., علف‌چینی *'èlèf-tchini*, درو *dèroou*.

Fauchaison, s. f., موسم علف‌چینی *moouсèmé 'èlèf-tchini*.

Faucher, v. a., علف چیدن *'èlèf tchidèn*, علف بریدن *'èlèf bouridèn*, علف درو کردن *'èlèf dèroou kèrdèn*; — fauché, e, چیده شده *tchidè-choudè*.

Fauchée, s. f., علف چیدهٔ یکروزه *'èlèfé tchidèyé yèk-rouzè*.

Fauchet, s. m., علفکش *'èlèf-kèch*.

Faucheur, s. m., درو کننده *dèroou-kounèndè*, علف بر *'èlèf-bour*, علف چین *'èlèf-tchïn*.

Faucille, s. f., داس *das*, a. منجل *moundièl.*

Faucillon, s. m., دهره *dèhrè.*

Faucon, s. m., قوش *qouch*, شاهین *chahïn.*

Fauconnerie, s. f., قوشچی گری *qouchtchi-guèri.*

Fauconnier, s. m., قوشچی *qouchtchi.*

Fauconnière, s. f., توبرهٔ قوشچی *toubrèyé qouchtchi.*

Faufiler, v. a., بخیه زدن *bèkhiè zèdèn*, کوك گرفتن *kouk guèrèftèn*; — se faufiler, خودرا بمیان انداختن *khoud-ra bè-mian èndakhtèn*, خودرا تپاندن *khoud-ra tèpandèn.*

Faussaire, s. m., قلبزن *qèlb-zèn*, p. t. ساخته کار *sakhtè-kar*, pr t. *sakhtè-kiar.*

Fausse-alarme, s. f., ترس بی جا *tèrsé bi-dja.*

Fausse-attaque, s. f., هجوم جعلی *houdjoumé djè'èli.*

Fausse-couche, s. f., a. وضع حمل قبل از وقت *vèz'é hèml qèbl èz véqt*, بچه انداختن *bètchè èndakhtèn.*

Faussement, adv., دروغـی *douroughi*, از روی دروغ *èz rouï dourough*, a. کاذبًا *kazèbèn*, pr. t. *kiazibèn.*

Fausse-monnaie, s. f., پول قلب *poulé qèlb.*

Fausse-porte, s. f., در جعلی *dèré djè'èli.*

Fausser, v. a. faire ployer, خم کردن *khèm kèrdèn.* کج کردن *kèdj kèrdèn*; — enfreindre, violer, خلاف کردن *khèlaf kèrdèn*; — fausser sa parole, خلاف حرف خود حرکت کردن *khèlafé hèrfé khoud hèrèkèt kèrdèn*, سر حرف خود نیستادن *sèré hèrfé khoud nè-istadèn.*

Fausseté, s. f., دروغ *dourough*, a. کـذب *kèzb*, pr. t. *kizb*, خلاف *khèlaf*, pr. t. *khilaf.*

Faute, s. f. manquement contre son devoir, گناه *gounah*, بـزه *bèzè*, a. تقصیر *tèqsir*, pr. t. *taqsir*; — ce n'est pas

de sa faute, گناه او نیست *gounahé ou nist*, تقصیر ندارد *tèqsir nè-darèd*, تقصیر او نیست *tèqsiré ou nist*; — ce n'est pas ma faute, تقصیر من نیست *tèqsiré mèn nist*; — erreur, خبط *khèpt*, a. غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat*, خطا *khèta*, pr. t. *khata*, سهو *sèhv*; — sans faute, certainement, بی تخلّف *bi-tèkhèllouf*, a. یقین *yèqīn*, pr. t. *yaqīn*, البتّه *èlbèttè*, مطلقا *moutlèqa*, pr. t. *moutlaqa*; — faute d'argent, از بی پولی *èz bi-pouli*; — en faute, گناهکار *gounah-kar*, a. مقصّر *mouqèssèr*, pr. t. *muqassir*; — ce livre est plein de fautes, این کتاب سر تا سر غلط است *īn kètab sèr-ta-sèr ghèlèt èst*, ou پر غلط است *pour ghèlèt èst*.

Fauteuil, s. m., صندلی بازودار *sèndèliï bazou-dar*.

Fauteur, **trice**, s., هوادار *hèva-dar*, طرفدار *tèrèf-dar*.

Fautif, **ive**, adj. sujet a faillir, قابل سهو کردن *qabèlé sèhv kèrdèn*; — plein de fautes, a. غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat*; — En faute, گناهکار *gounah-kar*, a. مقصّر *mouqèssèr*, pr. t. *muqassir*.

Fauve, adj. des 2 g., برنگ آهو *bè-rèngué âhou*.

Fauvette, a. صعف *sè'èf*, pr. t. *sa'f*.

Faux, s. f., داس *das*.

Faux, **sse**, adj. qui n'est pas vrai, دروغ *dèrough*, *dourough*, بی اصل *bi-èsl*, a. کاذب *kazèb*, pr. t. *kiazib*; — altéré, contrefait, ساخته *sakhtè*, a. عملی *'èmèli*, pr. t. *'amali*, بدل *bèdèl*, مصنوعی *mèsnou'ï*; — c'est faux, دروغ است *dourough èst*; — fausses dents, دندان مصنوعی *dèndané mèsnou'ï*; — hypocrite, دو روئی *dou-rouyi*, a. مزوّر *mouzèvvèr*, pr. t. *muzèvvir*; — à faux, از روی سهو

èz rouï sèhv, سهوًا *sèhvèn*; — fig. faire faux bond خلاف وعده كردن *khèlafé vè'èdè kèrdèn*, خلف وعده كردن *khoulfé vè'èdè kèrdèn*.

Faux-accord, بى آهنكى *bi-âhèngui*.

Faux-brillant, s. m., الماس مصنوعى *èlmacé mèsnou'ï*.

Faux-frais, s. m. pl., a. اخراجات جزئيّه *èkhradjaté djouz'iyè*, اخراجات متفرّقه *èkhradjatè moutèfèrrèqè*.

Faux-frère, s. m., برادر ظاهرى *bradèré zahèri*.

Faux-fuyant, s. m., راه كريز *rahé gouriz*; — fig. une défaite, une échappatoire, بهانه *bèhanè*.

Faux-monnayeur, s. m., قلبزن *qèlb-zèn*, pr. t. *qabzan*.

Faux-pas, s. m., لغزش پا *lèghzèché pâ*; -- fig. faute, a. خطا *khèta*, pr. t. *khata*.

Faux-semblant, s. m., a. ظاهر كاذب *zahèré kazèb*, pr. t. *zahiri kiazib*, صورت ظاهر *sourèté zahèr*, pr. t. *sourèti zahir*.

Faux-témoin, s. m., a. شاهد كاذب *chahèdé kazèb*.

Faveur, s. f. marque de bienveillance, a. التفات *èltèfat*, pr. t. *iltifat*, لطف *loutf*, pl. الطاف *èltaf*, عنايت *'ènayèt* pr. t. *'inayèt*; — les faveurs du roi, التفات پادشاه *èltèfaté padèchah*, لطف شاهانه *loutfé chahanè*, pr. t. *loutfi chahanè*; — protection, a. حمايت *hèmayèt*, pr. t. *himayèt*; — bonnes graces, a. حسن توجّه *housné tèvèddjouh*, pr. t. *husni tèvèddjuh*, نظر التفات *nèzèré èltèfat*, pr. t. *nazari iltifat*; — en faveur de, براى خاطر *bèraï khatèr*, بنا بخاطر *bèna bè-khatèr*, a. اعتبارًا *è'ètèbarèn*, pr. t. *i'tibarèn*; — en faveur de lui, بنا بخاطر

او *bèna bè-khatèré ou*; — en faveur de moi, براى خاطر من *bèraï khatèré mèn.*

Favorable, propice adj. des 2 g., a. موافق *mouvafèq*, pr. t. *muvafiq*, مساعد *mouça'èd*, pr. t. *muça'id*; — avantageux, سودمند *soudmènd*, با فايده *ba-faïdè*, a. نافع *nafè'*, pr. t. *nafi'*.

Favorablement, adv., بنوازش *bè-nèvazèch*, با التفات *ba-èltèfat*, بلطف و خوشى *bè-loutf-ou-khochi.*

Favori, te, adj., خوشتر *khochtèr*; — c'est ma couleur favorite, از اين رنگ خوشترم ميايد *èz ïn rèng khochtèrèm mi-âyèd*; — d'un prince, a. نديم *nèdim.*

Favoriser, v. a. traiter favorablement, نوازش كردن *nèvazèch kèrdèn*, مهربانى كردن *mèhrèbani kèrdèn*, التفات كردن *èltèfat kèrdèn*; — appuyer, ياورى كردن *yavèri kèrdèn*, اعانت كردن *è'anèt kèrdèn.*

Féal, pl. féaux, s. m., راست *rast*, a. صادق *sadèq*, pr. t. *sadiq.*

Fébrifuge, s. m., تب ريز *tèb-riz*, دفع كننده تب *dèf'-kounèndèyé tèb*, دافع تب *dafè'é tèb.*

Fébrile, adj. des 2 g., بتب متعلّق *moutè'èllèqé bè-tèb*, a. حموى *koummavii.*

Fécale, adj. f. matière fécale, a. نجاست *nèdjacèt.*

Fécond, e, adj., en parlant des femmes, بسيارزا *bèciar-za*, a. ناتق *natèq*, pr. t. *natiq*; — en parlant des terres, پر حاصل *pour hacèl*, a. منبت *mèmbèt.*

Fécondant, e, adj., پر حاصل كننده *pour-hacèl-kounèndè*, a. نامى *nami.*

Fécondation, s. f. action de féconder. V. ce mot.

Féconder, v. a., پر حاصل کردن *pour-hacèl kèrdèn*, حاصلخیز کردن *hacèl-khiz kèrdèn.*

Fécondité, s. f., en parlant des animaux, بسیار زائیدن *bèciar zaïdèn*; — en parlant des produits de la terre, پر حاصلی *pour-hacèli*, برکت زمین *bèrèkèté zèmïn.*

Fécule, s. f., درد *dourd*, ته نشین *tèh-nèchïn*, a. خلط *khèlt*, pr. t. *khilt.*

Féculence, s. f., ته شاش *tèhé chach*, a. راسب البول *racèb-oul-booul*, pr. t. *racib-ul-bèvl.*

Féculent, e, adj., بدرد آمیخته *bè-dourd âmikhtè*, ناصاف *na-çaf.*

Fédéraliser, v. a., بعهد یگانگی آوردن *bè-'èhdé yèganègui âvourdèn*; — se fédéraliser, v. pron., همپیمان شدن *hèm-pèïman choudèn*, اتّحاد کردن *èttèhad kèrdèn*, اتّفاق کردن *èttèfaq kèrdèn.*

Fédératif, ive, adj., متعلّق بهمپیمانی *moutè'èllèqé bè-hèm-pèïmani*, a. اتّحادی *èttèhadi*, pr. t. *ittihadi.*

Fédération, s. f., همپیمانی *hèm-pèïmani*, a. اتّفاق *èttè-faq*, pr. t. *ittifaq*, اتّحاد *èttèhad*, pr. t. *ittihad.*

Fédéré, e, adj., همپیمان *hèm-pèïman*, هم عهد *hèm-'èhd*, a. متّفق *mouttèfèq*, pr. t. *muttèfiq.*

Fée, s. f., پری *pèri*, a. سحّاره *sèhharè*, pr. t. *sahharè.*

Féerie, s. f., جادوبی *djadouyi.*

Feindre, v. a., وا نمودن *va-nèmoudèn*, وا نمود کردن *va-nè-moud kèrdèn*, سالوسی کردن *salouci kèrdèn.*

Feint, e, adj., دروغی *douroughi*, بی اصل *bi-èsl.* ساختگی *sakhtègui.*

Feinte, s. f., سالوسی *salouci*, ساختگی *sakhtègui*, a. تزویر *tèzvir*, ریا *ria*.

Fêler, v. a., ترکانیدن *tèrèkanidèn*, رخنهدار کردن *rèkhnè-dar kèrdèn*; — fêlé, e, ترکیده *tèrèkidè*.

Félicitation, s. f., مبارکبادی *moubarèk-badi*, مبارك باد *moubarèk-bad*, تبریك *tèbrik*, تهنیه *tèhniè* ou تهنیت *tèhnièt*; — lettre de félicitation, تبریکنامه *tèbrik-namè*.

Félicité, s. f., فرخندگی *fèrkhoundègui*, a. سعادت *sè'adèt*.

Féliciter, v. a., مبارکباد گفتن *moubarèk-bad goftèn*, تبریك کردن *tèbrik kèrdèn*; — en félicitant quelqu'un sur sa bonne arrivée, en persan on emploie cette phrase: چشم ما روشن *tchèchmé ma roouchèn*; — se féliciter, خوشوقت بودن *khoch-vèqt boudèn*, حظ کردن *hèzz kèrdèn*.

Félon, onne, s., a. خاین *khayèn*, pr. t. *khaïn*.

Félonie, s. f., a. خیانت *khianèt*.

Felouque, s. f., زورق بار کش *zoourèqé bar-kèch*.

Fêlure, s. f., ترك *tèrèk*, شکاف *chèkaf*, a. فلّ *fèll*, pl. فلول *fèloul*.

Femelle, s. f., ماده *madè*; — le mâle et la femelle, نر و ماده *nèr-ou-madè*.

Féminin, ine, adj., زنانه *zènanè*, مخصوص زن *mèkhsoucé zèn*; — terme de gram., a. مؤنث *mou'ènnès*, pr. t. *mu'ènnis*; — le féminin et le masculin, مؤنث و مذکر *mou'ènnès vè mouzèkkèr*, pr. t. *mu'ènnis vè muzzèkkèr*.

Femme, s. f., زن *zèn*, a. ضعیفه *zè'ifè*, a. نساء *nèça'*, pl. نسوان *nèsvan*; — femme veuve, بیوه زن *bivè-zèn*; —

grosse, زن آبستن *zènè âbèstèn*, زن حـامـلـه *zènè hamèlè*; — femme de chambre, كنيز *kèniz*, a. خدمه *khèdèmè*; — publique, جنده *djèndè*, a. فـاحشه *fahèchè*, pr. t, *fahichè*, قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahpè*.

Femmelette, s. f. femme d'humeur légère, زن سبكرفتار *zènè sèbouk-rèftar*; — homme frivole, efféminé, مرد بى پا *mèrdé bi-pâ*, مرد سبك مغز *mèrdé sèbouk-mèghz*.

Fémur, s. m., استخوان سرين *èstoukhané sourïn*, a. عظم فخذ *'èzmé fèkhèz*, pr. t. *'azmi fakhiz*.

Fenaison, s. f., وقت درو علف *vèqté dèrooué 'èlèf*.

Fendeur, s. m. de bois, هيزمشكن *hizoum-chèkèn*.

Fendiller (Se), v. pron., تركيدن *tèrèkidèn*.

Fendre, v. a., تركانيدن *tèrèkanidèn*, شكافتن *chèkaftèn*; — se fendre, تركيدن *tèrèkidèn*, شكافته شدن *chèkaftè choudèn*; — fendu, e, تركيده *tèrèkidè*, شكافته *chèkaftè*.

Fenêtre, s. f., روزنه *roouzènè*, پنجره *pèndjèrè*.

Feuil, s. m., انبار علف خشك *ènbaré 'èlèfé khochk*.

Fenouil, s. m., شود *chèvèd*, شويد *chèvid*.

Fente, s. f., ترك *tèrèk*, شكاف *chèkaf*, رخنه *rèkhnè*.

Fenu grec, s. m., شنبليله *chèmbèlilè*, a. حبله *hèblè*.

Féodal, e, adj., تيولى *tiouli*.

Féodalement, adj., از روى قاعدهٔ تيول *èz rouï qa'èdèyé tioul*.

Féodalité, s. f., تيول *tioul*.

Fer, s. m., آهن *âhèn*, a. حديد *hèdid*; — mine de fer, معدن آهن *mè'èdèné âhèn*; — fer à repasser, اوتو *outou*; — à cheval, a. نعل *nè'èl*; — de charrue, آهن جفت

âhèné djouft, سپار *soupar*; — de lance, سر نیزه *sèré nèïzè*; — fig. poignard, خنجر *khèndjèr*, fig. chaînes, captivité, بندگی *bèndègui*, اسیری *èciri*; — mettre aux fers, زنجیر کردن *zèndjir kèrdèn.*

Fer-blanc, s. m., تنکه *tènèkè.*

Ferblantier, s. m., تنکه ساز *tènèkè-çaz.*

Férir, v. a., sans coup férir, بدون محاربه *bè-douné mouharèbè.*

Ferler, v. a., بادبانهارا بستن *bad-banha-ra bèstèn.*

Fermage, s. m., وجه اجارهٔ ملك *vèdjhé èdjarèyé mèlk.*

Ferme, adj. des 2 g. qui offre de la consistance, سفت *sèft*, سخت *sèkht*, قرص *qours*, a. قوی *qèvi*, pr. t. *qavi*; — fixe, stable, استوار *oustèvar*, پایدار *paï-dar*, a. محکم *mouhkèm*, مستحکم *moustèhkèm*; — terre ferme, خشکی *khochki*, a. برّ *bèrr*; — tenir ferme, ثابت قدم بودن *sabèt-qèdèm boudèn*, قوی استادن *qèvi istadèn.*

Ferme, s. f., ملك در اجاره *mèlké dèr èdjarè*, ملك *mèlk*; — chose donnée à ferme, باجاره داده *bè-èdjarè-dadè*, اجاره شده *èdjarè-choudè*, a. مقاطعه *mouqatè'è*, pr. t. *mouqati'a*; — donner à ferme, باجاره دادن *bè-èdjarè dadèn.*

Fermement, adv., سخت *sèkht*, بطور قوی *bè-tooure qèvi*; — parler fermement ou ferme, سخت حرف زدن *sèkht hèrf zèdèn*; — attacher fermement استوار بستن *oustèvar bèstèn*, قایم بستن *qayèm bèstèn*, محکم بستن *mouhkèm bèstèn*; — croire fermement, اعتقاد راسخ داشتن *è'tèqadé racèkh dachtèn*; — vouloir fermement, در خواهش خود ثابت قدم بودن *dèr khahèché khoud sabèt-qèdèm boudèn*, بتأکید خواستن *bè-tè'èkid khastèn.*

Ferment, s. m., مایه *mayè*, pr. t. *maya*, a. خمیره *khèmirè*, pr. t. *khamirè*; — fig., a. باعث *ba'ès*, سبب *sèbèb*.

Fermentation, s. f., جوش *djouch*; — fig. en parlant des esprits, a. هیجان *hèyèdjan*, pr. t. *hèidjan*.

Fermenter, v. n., جوش کردن *djouch kèrdèn*, جوشیدن *djouchidèn*, بجوش آمدن *bè-djouch âmèdèn*; — fig., بحرکت آمدن *bè-hèrèkèt âmèdèn*, هیجان کردن *hèyè-djan kèrdèn*.

Fermer, v. a., بستن *bèstèn*, پیش کردن *pich kèrdèn*, مسدود کردن *mèsdoud kèrdèn*; — lier, بستن *bèstèn*; — fermer les yeux, چشم بستن *tchèchm bèstèn*; — fig. اغماض کردن *èghmaz kèrdèn*; — se fermer, بسته شدن *bèstè choudèn*; — fermé, e, بسته شده *bèstè-choudè*, بسته *bèstè*, a. مسدود *mèsdoud*; — la porte est fermée, در بسته است *dèr bèstè èst*; — les yeux fermés, چشم بسته *tchèchm-bèstè*.

Fermeté, s. f. état de ce qui est ferme, solide, استواری *oustèvari*, a. استحکام *èstèhkam*, pr. t. *istihkiam*, متانت *mètanèt*; — fig. constance, a. رسوخ *rouçoukh*, ثبات *sèbat*; — fermeté de cœur, ثبات قلب *sèbaté qèlb*, pr. t. *sèbati qalb*; — courage, a. غیرت *ghèirèt*, pr. t. *ghaïrèt*; — fermeté de caractère, استقامت مزاج *èstèqamèté mèzadj*, pr. t. *istiqamèti mizadj*.

Fermeture, s. f., آلت بستن در و پنجره *âlèté bèstèné dèr-ou-pèndjèrè*.

Fermier, e, s. m., اجاره دار ملك *èdjarè-daré mèlk*, مقاطعه دارنده *mouqatè'è-darèndè*.

Fermoir, s. m., قلّابه *qoullabè*, بندینه *bèndinè*.

Féroce, adj. des 2 g., درنده *dèrèndè*, a. سبع *sèbè'*, pl. سباع *sèba'*, pr. t. *siba'*; — fig. se dit des hommes, تند مزاج *tound-mèzadj*, آتش مزاج *âtèch-mèzadj*, a. وحشيّ *vèhchi*, pr. t. *vahchi*.

Férocité, s. f., درندگي *dèrèndègui*, a. سبعيّت *sèba'iyèt*.

Ferrage, s. m., نعل بندي *nè'èl-bèndi*.

Ferraille, s. f., اهن بار *âhèn-bar*, كهنه آهن *keuhnè-âhèn*.

Ferrailler, v. n., شمشير بشمشير زدن *chèmchir bè-chèmchir zèdèn*, چكاچاك كردن *tchèkatchak kèrdèn*.

Ferrailleur, s. m., جنگجوی *djèng-djoui*, پرخواشجوی *pèrkhach-djoui*.

Ferrant, maréchal ferrant, s. m., نعلبند *nè'èl-bènd*, pr. t. نالبند *nal-bènd*.

Ferrer, v. a., بآهن گرفتن *bè-âhèn guèrèftèn*; — en parlant de chevaux, نعل كردن *nè'èl kèrdèn*; — ferré, e, نعل شده *nè'èl-choudè*, نعل كرده *nè'èl-kèrdè*.

Ferronnerie, s. f., محلّ آهن فروشي *mèhèllé âhèn-fourouchi*.

Ferronnier, s. m., آهن فروش *âhèn-fourouch*.

Ferrugineux, euse, adj., آهن آلود *âhèn-âloud*, a. حديديّ *hèdidii*.

Ferrure, s. f., اسباب آهني *èsbabé âhèni*.

Fertile, adj. des 2 g., پر حاصل *pour-hacèl*, حاصل برخيز *hacèl-bèr-khiz*, حاصل خيز *hacèl-khiz*.

Fertiliser, v. a., پر حاصل گردانيدن *pour-hacèl guèrdanidèn*, زمين را قوّت دادن *zèmïn-ra qouvvèt dadèn*.

Fertilité, s. f., پر حاصلي *pour-hacèli*, a. بركت *bèrèkèt*.

Férule, s. f., plante, سکبینه *sèg-binè*, a. سکینج *sèkinèdj*; — palette avec laquelle on frappe sur la main des écoliers, تازیانهٔ چوبی *tazianèyé tchoubi*; — fig. être sous la férule de quelqu'un, در اختیار کسی بودن *dèr èkhtiaré kèci boudèn*, محکوم بودن *mèhkoum boudèn*.

Fervent, **e**, adj., دل سوزان *dèl-souzan*, با غیرت *ba-ghèirèt*, دل گرم *dèl-guèrm*, a. غیّور *ghaïour*.

Ferveur, s. f., سوزش دل *souzèché dèl*, دلسوزی *dèl-souzi*, a. غیرت *ghèirèt*, pr. t. *ghaïrèt*.

Fesse, s. f., سرین *sourïn*; — en parlant des animaux, صغری *saghri*.

Fesser, v. n., بسرین کسی زدن *bè-souriné kèci zèdèn*, کوتك زدن *koutèk zèdèn*.

Fessier, s. m., سرین *sourïn*.

Festin, s. m., جشن *djèchn*, مهمانی *mèhmani*, a. ضیافت *ziafèt*; — de noce, ضیافت عروسی *ziafèté 'èrouci*; — inviter à un festin, بضیافت دعوت کردن *bè-ziafèt dè'è-vèt kèrdèn*.

Feston, s. m., شاخهٔ درخت سبز *chakhèyé dèrèkté sèbz*, دستهٔ گل و میوه *dèstèyé goul-ou-mivè*.

Festonner, v. a., حاشیه‌دار کردن *hachiè-dar kèrdèn*.

Festoyer, v. a., مهمانداری کردن *mèhman-dari kèrdèn*, رسوم مهمانداری باجا آوردن *rouçoumé mèhman-dari bè-dja âvourdèn*.

Fête, s. f., a. عید *'id*, pl. اعیاد *è'èyad*; — je vous souhaite une bonne fête, عید شما مبارك *'idé chouma moubarèk*; — réjouissance publique et particulière,

جشن *dièchn*; — célèbrer une fête, عيد گرفتن *'id guèrèftèn.*

Fêter, v. a., عيد گرفتن *'id guèrèftèn*; — bien accueillir, نوازش كردن *nèvazèch kèrdèn*, اظهار التفات كردن *èzharé èltèfat kèrdèn.*

Fétiche, s. m., بت *bout.*

Fétichisme, s. m., a. بت پرستی *bout-pèrèsti.*

Fétide, adj. des 2 g., بدبوی *bèd-boui*, a. متعفّن *moutè'èffèn*, كريه الرايحه *kèrih-our-raïhè.*

Fétidité, s. f., بدبويی *bèd-bouyi*, a. تعفّن *tè'èffoun*, pr. t. *tè'affun.*

Fétu, s. m., ريزهٔ كاه *rizèyé kah.*

Feu, s. m., آتش *âtèch*, a. نار *nar*; — incendie, آتش *âtèch*; — allumer le feu, آتش روشن كردن *âtèch roouchèn kèrdèn*, آتش افروختن *âtèch èfroukhtèn*; — éteindre le feu, آتش را خاموش كردن *âtèch-ra khamouch kèrdèn*; — le feu de l'enfer, آتش جهنّم *âtèché djèhènnèm.*

Feu, e, adj., a. مرحوم *mèrhoum*, متوفّى *moutèvèffa.*

Feudataire, s. m., صاحب تيول *sahèbé tioul.*

Feuillage, s. m., برگ درختان *bèrgué dèrèkhtan.*

Feuillaison, s. f., موسم سبز شدن درختان *moouccèmé sèbz choudèné dèrèkhtan.*

Feuille, s. f. en parlant des arbres, برگ درخت *bèrgué dèrèkht*; — une feuille de rose, برگ گل *bèrgué goul*, گلبرگ *goul-bèrg*; — d'or, زرورق *zèr-vèrèq*, ورق طلا *vèrèqé tèla*; — de papier, يك ورق كاغذ *yèk vèrèqé kaghèz.*

Feuillée, s. f., سايه‌بان از برگ درخت *sayè-bané èz bèrgué dèrèkht.*

Feuiller, v. a. ter. de peinture, برگ درخت نقش کردن *bèrgué dèrèkht nèqch kèrdèn*; — se couvrir de feuilles, پر از برگ شدن *pour èz bèrg choudèn.*

Feuillet, s. m. de papier, نیم ورق کاغذ *nim-vèrèqé kaghèz*, a. ورق *vèrèq*, pr. t. *varaq*, pl. اوراق *oouraq*, pr. t. *èvraq.*

Feuilletage, s. m., بورك ورق ورق *bourèké vèrèq-vèrèq.*

Feuilleter, v. a., اوراق كتابرا بركردانيدن *oouraqé kètab-ra bèr-guèrdanidèn*; — étudier, كتاب مطالعه كردن *kètab moutalè'è kèrdèn.*

Feuilleton, s. m., حکایت روزنامه *hèkayèté rouz-namè.*

Feuillu, e, adj., پر برگ *pour-bèrg.*

Feutre, s. m., نمد *nèmèd.*

Feutrier, s. m., نمدمال *nèmèd-mal.*

Fève, s. f., کوسک *koucèg*, بقله *bèqlè*, pr. t. *baqla*, a. باقلا *baqla.*

Fèverole, s. f., باقلای ریزه *baqlaï rizè.*

Février, s. m., a. شباط *chèbat*, pr. t. *chubat.*

Fez, ville, شهر فس *chèhré fès.*

Fi, interjection, تف *touf*, تفو *tèfou.*

Fiacre, s. m., کالسکهٔ کرایه *kalèskèyé kèrayè.*

Fiançailles, s. f., pl. شیرینی خوران *chirini-khouran*, رسم نامزد کردن *rèsmé nam-zèd kèrdèn.*

Fiancé, s. m., داماد *damad*, نامزد *nam-zèd.*

Fiancée, s. f., نامزد *nam-zèd*, عروس *'èrous.*

Fiancer, v. a., نامزد کردن *nam-zèd kèrdèn*; — se fiancer, نامزد شدن *nam-zèd choudèn.*

Fibre, s. f., رگ باریك *règué barik*, a. لیف *lif*, pl. الیاف *èliaf.*

Fibreux, euse, adj., رگدار *règ-dar*, رگ رگ *règ-règ*, ليفدار *lif-dar*.

Ficeler, v. a., بريسمان بستن *bè-risman bèstèn*.

Ficelle, s. f., ريسمان *risman*, قاطمه *qatmè*.

Fiche, s. f., مهرهٔ بازی *meuhrèyé bazi*.

Ficher, v. a., كوبيدن *koubidèn*, سپوختن *soupoukhtèn*.

Fichu, s. m., دستمال گردن *dèst-malé guèrdèn*, گردن بند *guèrdèn-bènd*, a. مقرمه *maqrama*.

Fictif, ve, adj., a. خيالى *khiali*, موهومى *moouhoumi*, pr. t. *mèvhoumi*.

Fiction, s. f., a. خيال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil*, تصوّر وهمى *tècèvvouré vèhmi*, pr. t. *tèçavvuri vahmi*.

Fidéicommis, s. m., a. وديعه *vèdi'è*, pr. t. *vèdi'a*, امانت *èmanèt*.

Fidéicommissaire, s. m., a. متصرّف بشرط *moutècèrrèfé bè-chèrt*, pr. t. *mutèçarrifi bè-chart*, مشروطًا متصرّف *mèch-routèn moutècèrrèf*, pr. t. *mèchroutèn mutèçarrif*.

Fidéjusseur, s. m., a. كفيل *kèfil*.

Fidéjussion, s. f., a. كفالت *kèfalèt*.

Fidèle, adj. des 2 g., وفادار *vèfa-dar*, a. صادق *sadèq*, pr. t. *sadiq*; — vrai, راست *rast*, درست *droust*, a. صحيح *sèhih*, pr. t. *sahih*; — attaché à la foi, ديندار *dïn-dar*, اهل ايمان *èhlé iman*, pr. t. *èhli iman*, a. مؤمن *mou'ou-mèn*, pr. t. *mu'min*, pl. مؤمنين *mou'oumènïn*, et مومنون *mou'oumènoun*.

Fidèlement, adv., بوفادارى *bè-vèfa-dari*, بصداقت *bè-sèda-qèt*, از روى صدق *èz rouï sèdq*, p. t. صادقانه *sadèqanè*, pr. t. *sadiqanè*.

Fidélité, s. f., وفاداری *vèfa-dari*, a. صداقت *sèdaqèt*, pr. t. *sadaqat.*

Fief, s. m., تيول *tioul*, a. زعامت *zè'amèt*, pr. t. *zi'amèt.*

Fieffé, e, adj., a. محض *mèhz*, pr. t. *mahz*, صرف *sèrf*, pr. t. *sirf.*

Fiel, s. m., زهره *zèhrè*, a. مرّة *mèrrèt*, pr. t. *mirrèt.*

Fiente, s. f., گه *goh*; — d'animaux, سرگين *sèrguïn*, a. فضلهٔ حيوانات *fèzlèyé hèivanat*, pr. t. *fazlèï haïvanat.*

Fienter, v. n., ريدن *ridèn.*

Fier, v. a., بدست سپردن *bè-dèst soupourdèn*, دست سپردن *dèst soupourdèn*, امانت دادن *èmanèt dadèn*; — se fier, اعتماد كردن *è'ètèmad kèrdèn*, اعتماد داشتن *è'ètèmad dachtèn.*

Fier, ère, adj., a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour*, متكبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir*; — grand, élevé, سنگين *sènguïn*, با وقار *ba-vèqar.*

Fièrement, adv., با تكبّر *ba-tèkèbbour*, با غرور *ba-ghourour*, مغرورانه *mèghrouranè*, متكبّرانه *moutèkèbbèranè*, pr. t. *mutèkèbbiranè.*

Fierté, s. f., a. مغروری *mèghrouri*, a. غرور *ghourour*, كبر *kibr*, تكبّر *tèkèbbour.*

Fièvre, s. f., تب *tèb*, a. حمّا *houmma*; — il a la fièvre, تب دارد *tèb darèd*, تب ميكند *tèb mi-kounèd*, نوبه ميكند *nooubè mi-kounèd.*

Fiévreux, se, adj., تب آور *tèb-âvèr*, تب آورنده *tèb-âvèrèndè.*

Fifre, s. m., نی *nèi*, نای *naï*; — celui qui joue du fifre, نيزن *nèi-zèn.*

Figer, v. a., انبسته کردن *èmbèstè kèrdèn*, فسرده کردن *fouçourdè kèrdèn*; — se figer, انبسته شدن *èmbèstè choudèn*, فسرده شدن *fouçourdè choudèn*, یخ کردن *yèkh kèrdèn*; — figé, e, انبسته شده *èmbèstè-choudè*, a. منجمد *moundjèmèd*, pr. t. *mundjèmid*.

Figue, s. f., انجیر *èndjir*, pr. t. *indjir*.

Figuier, s. m., درخت انجیر *dèrèkhté èndjir*.

Figuratif, **ive**, adj., a. تمثیلیّ *tèmcilii*, رمزی *rèmzi*.

Figurativement, adv., از روی تمثیل *èz roui tèmcil*, a. تمثیلاً *tèmcilèn*, مرموزاً *mèrmouzèn*.

Figure, s. f. forme extérieure du corps, نگار *nègar*, a. شکل *chèkl*, pr. t. *chèkil*, pl. اشکال *èchkal*, pr. t. *èchkial*, صورت *sourèt*, pl. صور *souvèr*, pr. t. *sivèr*, وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*; — visage, روی *roui*, رو *rou*, چهره *tchèchrè*, سیما *sima*, a. وجه *vèdjh*, pl. وجوه *voudjouh*.

Figuré, **e**, adj. représenté, نگاریده *nègaridè*, نگاشته *nègachtè*; — métaphorique, a. مجازی *mèdjazi*.

Figurer, v. a., نقش کردن *nèqch kèrdèn*, نگاریدن *nègaridèn*, نگاشتن *nègachtèn*; — se figurer, v. pron., انگار کردن *èngar kèrdèn*, انگاشتن *èngachtèn*, تصوّر کردن *tècèvvour kèrdèn*; — avoir de la convenance, de la symétrie, زیبیدن *zibidèn*.

Fil, s. m., نخ *nèkh*, تار *tar*; — de métal, a. مفتول *mèftoul*; — Le fil, le tranchant d'une épée, دم شمشیر *dèmé chèmchir*; — passer au fil de l'épée, طعمهٔ شمشیر کردن *teu'eumèyé chèmchir kèrdèn*.

Filage, s. m., ریسمانریسی *risman-rici*; — des soies, ابریشم کشی *èbrichoum-kèchi*, a. غزل *ghazl*; — Le prix

du filage, اجرت ریسمانریسی *eudjrèté risman-rici*, a. اجرت غزل *eudjrèté ghazl*, pr. t. *eudjrèti ghazl.*

FILAMENT, s. m., a. لیف *lif*, pl. لیاف *liaf.*

FILAMENTEUX, SE, adj., لیفدار *lif-dar.*

FILANDIÈRE, s. f., زن ریسمانریس *zèné risman-ris.*

FILANDREUX, EUSE, adj., رگ رگ *règ-règ*, ریشه ریشه *richè-richè.*

FILASSE, s. f., ریزهٔ ریسمان کتان *rizèyé rismané kètan.*

FILATURE, s. f., کارخانهٔ ریسمانریسی *kar-khanèyé risman-rici.*

FILE, s. f., راسته *rastè*, رده *rèdè*, رسته *rèstè*, a. صفّ *sèff*, pr. t. *saff*, pl. صفوف *soufouf.*

FILÉ, s. m. or ou argent tiré, سیم زر *simé zèr*, مفتول طلا *mèftoulé tèla.*

FILER, v. a., رشتن *rèchtèn*, ریسیدن *ricidèn*; — aller à la file, صف کشیده راه رفتن *sèff-kèchidè rah rèftèn*; — couler v. n., ریختن *rikhtèn*, چکیدن *tchèkidèn*; — s'esquiver, در رفتن *dèr rèftèn*, رفتن *rèftèn*; — filé, e, ریسیده شده *ricidè-choudè.*

FILET, s. m. fil délié, نخ باریك *nèkhé barik*, رشتهٔ باریك *rèchtèyé barik*; — ligament élastique qui est sous la langue, رشتهٔ زیر زبان *rèchtèyé ziré zèban*; — un rets pour prendre des poissons ou des oiseaux, دام *dam.*

FILEUR, EUSE, s., ریسنده *ricèndè.*

FILIAL, E, adj., فرزندی *fèrzèndi.*

FILIALEMENT, adv., فرزندانه *fèrzèndanè*, چنانکه فرزندرا شاید *tchènan-ké fèrzènd-ra chayèd.*

Filiation, s. f., نژاد *nèjad*, a. سلسلهٔ نسل *sèlsèlèyé nèsl*, a. ذرّيّت *zourriyèt*.

Filière, s. f., آلت سيم كشى *âlèté sim-kèchi*, a. حدّه *hèddè*.

Filigrane, s. m., مليله *mèlilè*, a. شبكه *chèbèkè*, pr. t. *chèbikè*.

Filipendule, s. f., plante, a. القندول *èl-qèndoul*.

Fille, s. f., دختر *doukhtèr*, a. بنت *bènt*, pr. t. *bint*; — belle fille, عروس *'èrous*, زن پسر *zèn-pècèr*; — fille de joie ou publique, جنده *djèndè*, a. قحبه *qèhbè*, pr. t. *qahpè*, فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè*.

Fillette, s. f., دختر كوچك *doukhtèré koutchèk*, دخترك *doukhtèrèk*.

Filleul, s. m., a. ولد تعميد *vèlèdé tè'èmid*, pr. t. *vèlèdi ta'mid*.

Filleule, s. f., دختر تعميد *doukhtèré tè'èmid*.

Filon, s. m., رگ معدن *règué mè'èdèn*.

Filoselle, s. f., ابريشم پست *èbrichoumé pèst*.

Filou, s. m., دزد *douzd*, كيسه بر *kicè-bour*.

Filouter, v. a., دزديدن *douzdidèn*, سرقت كردن *sèrquèt kèrdèn*.

Filouterie, s. f., كيسه برى *kicè-bouri*, دزدى *douzdi*.

Fils, s. m., فرزند *fèrzènd*, پسر *pècèr*, a. ابن *èbn*, pr. t. *ibn*; — c'est mon fils, پسر من است *pècèré mèn est*, بنده زاده است *bèndè zadè èst*; — fils légitime, حلال زاده *hèlal-zadè*, pr. t. *halal-zadè*; — illégitime, حرامزاده *hèram-zadè*, ولد زنا *vèlèdé zèna*, pr. t. *vèlèdi zina*; — adoptif, پسر خوانده *pècèr-khandè*, — fils de famille, بگزاده *bèg-zadè*, pr. t. *bèi-zadè*.

Filtration, s. f., پالودگی *paloudègui.*

Filtre, s. m., پالونه *palounè*, صافکن *saf-koun.*

Filtrer, v. a., پالودن *paloudèn*, plus usité, صاف کردن *saf kèrdèn*; — v. n., چکه کردن *tchèkè kèrdèn*, تراویدن *tèravidèn*; — filtré, e, پالوده *paloudè*, صاف کرده *saf-kèrdè.*

Fin, s. f., پایان *payan*, انجام *èndjam*, a. آخر *âkhèr*, pr. t. *âkhir*, انتها *èntèha*, pr. t. *intiha*, نهایت *nèhayèt*, pr. t. *nihayèt*; — bout, سر *sèr*; — but, a. غرض *ghèrèz*, pr. t. *gharaz*, مقصود *mèqsoud*, pr. t. *maqsoud*, مرام *mèram*; — résultat, a. نتیجه *nètidjè*; — mettre fin, موقوف کردن *moouqouf kèrdèn*, تمام کردن *tèmam kèrdèn*; — à la fin, در آخر *dèr âkhèr*, a. بالآخره *bèl-âkhèrè*, pr. t. *bil-âkhira*, آخرالامر *âkhèr-oul-èmr*, pr. t. *âkhir-ul-amr.*

Fin, e, adj., باریك *barik*, نازك *nazouk*, ou *nazèk*, a. رقیق *rèqiq*, pr. t. *raqiq*, ظریف *zèrif*, pr. t. *zarif*; — rusé, زیرك *zirèk*, vulg. *zrèng*, هوشیار *houchiar*; — pur, sans mélange, a. خالص *khalès*, pr. t. *khalis*, اصل *èsl*, pr t. *asl*, ou *acil*; — très beau, خیلی خوب *khèili khoub*, فرد اعلا *fèrdé è'èla.*

Final, e, adj., a. آخری *âkhèri*, pr. t. *âkhiri*, قطعی *qèt'i*, pr. t. *qat'i*; — compte final, حساب قطعی *hèçabé qèt'i*; — objet, cause finale, مقصود اصلی *mèqsoudé èsli*, pr. t. *maqsoudi asli*, اصل مقصود *èslé mèqsoud*, pr. t. *asli maqsoud*, غرض *ghèrèz*, pr. t. *gharaz*; — lettre finale, حرف آخر کلمه *hèrfé âkhèré kèlèmè*, a. حرف الآخر *hèrf-oul-âkhèr*, pr. t. *harf-ul-âkhir.*

Finalement, adv., a. بالآخره *bèl-âkhèrè*, pr. t. *bil âkhira*, آخرالامر *âkhèr-oul-èmr*, pr. t. *âkhir-ul-èmr*, خلاصه *kholacè*, pr. t. *khilaça*, vulg. *khoulaça*, عاقبت *'âquèbèt*, pr. t. *'âqibèt*.

Finance, s. f., پول *poul*, پول نقد *poulé nèqd*; — les finances, پول خزینه *poulé khèzinè*, وجه مالیات *vèdjhé maliat*, پول دولت *poulé dooulèt*, a. مالیّه *maliyè*; — ministre des finances, معیّر الممالك *mouèiyèr-oul-mèmalèk*; — deniers publics, a. بیت المال *bèit-oul-mal*, اموال میریّه *èmvalé miriyè*, pr. t. *èmvali miriyè*.

Financer, v. n., پول دادن *poul dadèn*.

Financier, ière, s. adj., متعلّق بنقود میریّه *moutè'èllèqé bè-nèqoudé miriyè*; — s. m. homme de finance, a. مأمور عمل خزینه *mè'èmouré 'èmèlé khèzinè*; — opulent, دولتمند *dooulètmènd*, پولدار *poul-dar*.

Finasser, v. n., زیرکی کردن *zirèki kèrdèn*, حیله بکار بردن *hilè bè-kar bourdèn*.

Finasserie, s. f., رنگ *rèng*, حیله‌بازی *hilè-bazi*.

Finassier, ière, finasseur, euse, s., حیله‌باز *hilè-baz*.

Finement, adv., بنزاکت *bè-nèzakèt*; — se dit aussi au moral, باوستادی *bè-oustadi*.

Finesse, s. f., نزاکت *nèzakèt*, باریکی *bariki*, ظریفی *zèrifi*, a. رقاقت *rèqaqèt*, pr. t. *rèqaqat*; — ruse, زیرکی *zirèki*, اوستادی *oustadi*.

Finir, v. a., تمام کردن *tèmam kèrdèn*, بانجام رسانیدن *bè-èndjam rèçanidèn*, ختم کردن *khètm kèrdèn*; — v. n., تمام شدن *tèmam choudèn*; — fini, e, تمام شده *tèmam-choudè*, بانجام رسیده *bè-èndjam-rè-*

cidè; — travail fini, ساخته شده *sakhtè-choudè.*

Fiole, s. f., شیشهٔ کوچك *chichèyé koutchèk.*

Firmament, s. m., آسمان *âsman.*

Firman, s. m., فرمان *fèrman*, pr. t. *firman.*

Fisc, s. m., a. بیت المال *bèit-oul-mal.*

Fiscal, e, adj., a. متعلّق به بیت المال *moutè'èllèqé bè-bèit-oul-mal.*

Fiscalité, s. f., a. قانون بیت المال *qanouné bèit-oul-mal*, pr. t. *qanouni bèit-ul-mal.*

Fissure, s. f., ترك *tèrèk*, شكاف *chèkaf.*

Fistule, s. f., a. ناسور *naçour*, pl. نواسر *nèvacèr*, pr. t. *nèvacir.*

Fixation, s. f. action de fixer, نصب کردن *nèsb kèrdèn*, بر قرار کردن *bèr qèrar kèrdèn*; — d'un prix, قیمت مقرّر کردن *qèimèt mouqèrrèr kèrdèn*, نرخ گذاشتن *nèrkh gouzachtèn*; — d'un terme, a. تعیین وقت *tè'yiné vèqt*, pr. t. *ta'yini vaqt*; — d'un corps solide, a. سکونت *sèkounèt*, pr. t. *sèkiounèt.*

Fixe, adj. des 2 g., استاده *istadè*, p. t. بر قرار *bèr-qèrar*, pr. t. *bèr-qarar*, a. ساكن *sakèn*, pr. t. *sakïn*, ثابت *sabèt*, pr. t. *sabit*; — jour fixe, روز معیّن *rouzé mouèiyèn*; — arrêté, a. مقرّر *mouqèrrèr.*

Fixement, adv., چشم دوخته *tchèchm-doukhtè*, نظر دوخته *nèzèr-doukhtè*; — regarder fixement une chose, بچیزی چشم دوختن *bè-tchizi tchèchm doukhtèn.*

Fixer, v. a. attacher, rendre solide, بستن *bèstèn*, محکم کردن *mouhkèm kèrdèn*; — déterminer, مقرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*, معیّن کردن *mouèiyèn kèrdèn*; —

le prix, قيمت معيّن كردن *qèimèt mouèiyèn kèrdèn*, نرخ گذاشتن *nèrkh gouzachtèn*; — se fixer, مسكن گرفتن *mèskèn guèrèftèn*, طرح اقامت انداختن *tèrhé èqamèt èndakhtèn*, نشستن *nèchèstèn*; — fixer ses regards, چشم دوختن *tchèchm doukhtèn*; — fixé, ée, محكم شده *mouhkèm-choudè*; — arrêté, déterminé, مقرّر شده *mouqèrrèr-choudè*.

Fixité, s. f., a. ثبوت *soubout*, قرار *qèrar*, pr. t. *qarar*, ثبات *sèbat*, سكونت *sèkounèt*, pr. t. *sèkiounèt*.

Flacon, s. m., شيشهٔ كوچك *chichèyé koutchèk*.

Flagellation, s. f. action de flageller, V. ce mot.

Flageller, v. a., تازيانه زدن *tazianè zèdèn*; — flagellé, e, تازيانه خورده *tazianè-khourdè*.

Flageolet, s. m., نى *nèi*, توتك *toutèk*, بيشه *bichè*; — jouer du flageolet, نى زدن *nèi zèdèn*, توتك زدن *toutèk zèdèn*.

Flagorner, v. a., چاپلوسى كردن *tchapèlouci kèrdèn*, تملّق كردن *tèmèllouq kèrdèn*.

Flagornerie, s. f., چاپلوسى *tchapèlouci*, a. تملّق *tèmèllouq*, مداهنه *moudahènè*.

Flagrant, e, adj., a. حين *hïn*, pl. احيان *èhyan*, وقت *vèqt*; — en flagrant délit, حين ارتكاب عمل *hiné èrtèkabé 'èmèl*, حين ارتكاب گناه *hiné èrtèkabé gounah*.

Flairer, v. a., بوييدن *bouyidèn*, استشمام كردن *èstèchmam kèrdèn*.

Flamant, s. m. oiseau, p. t. كاپلان *kaplan*.

Flambant, e, adj., شعله‌ور *cheu'eulè-vèr*.

Flambart, s. m., چوب نيم سوخته *tchoubé nim-soukhtè*.

Flambe, s. f. iris des marais, سوسن *sooucèn*, pr. t. *soucèn*.

Flambé, e, adj. passé par la flamme, روی شعله گذارده *rouï cheu'eulè gouzardè*; — fig. ruiné, a. خراب *khèrab.*

Flambeau, s. m. torche, a. مشعل *mèch'èl*, pr. t. *mèch'al*, pl. مشاعل *mècha'èl*, pr t. *mècha'il.*

Flamber, v. a. passer par la flamme, روی شعله گذاشتن *rouï cheu'eulè gouzachtèn*; — v. n. jeter de la flamme, شعله‌ور شدن *cheu'eulè-vèr choudèn.*

Flamberge, s. f., شمشیر *chèmchir*, a. سیف *sèif.*

Flamboyant, e, adj., درخشنده *dèrèkhchèndè*, a. برّاق *bèrraq.*

Flamboyer, v. n., درخشیدن *dèrèkhchidèn*, برق زدن *bèrq zèdèn.*

Flamme, s. f., زبانۀ آتش *zèbanèyé âtèch*, علو *'èloou*, a. شعله *cheu'eulè.*

Flammèche, s. f., ابیز *èbiz*, خدره *khoudrè*, شرارۀ آتش *chèrarèyé âtèch*, a. شراره *chèrarè.*

Flanc, s. m., پهلو *pèhlou.*

Flanelle, s. f., فلنل *fèlènèl.*

Flaner, v. n., ول گشتن *vèl guèchtèn*, بی کار گردیدن *bikar guèrdidèn.*

Flaneur, euse, s. et adj., ولگرد *vèl-guèrd.*

Flanquer, v. a., garnir, fortifier, قوّت دادن *gouvvèt dadèn*; — jeter, انداختن *èndakhtèn*; — appliquer, زدن *zèdèn.*

Flaque, s. f., گودال آب *gooudalé âb.*

Flasque, adj. des 2 g., شل *cheul*, سست *soust*, نرم *nèrm.*

Flatter, v. a., استمالت کردن *èstèmalèt kèrdèn*, مداهنه کردن *moudahènè kèrdèn*; — aduler, تملّق کردن *tèmèl-*

louq kèrdèn; — se flatter, v. pron., امیدوار بودن *oumid-var boudèn.*

Flatterie, s. f., چاپلوسی *tchapèlouci*, a. مداهنه *mouda-hènè*; — adulation, تملّق *tèmèllouq.*

Flatteur, euse, s. et adj., چاپلوس *tchapèlous*, a. متملّق *moutèmèllèq*, pr. t. *mutèmèlliq*, pl. متملّقین *moutèmèl-lèqīn*, مداهن *moudahèn*, pr. t. *mudhun*, pl. مداهنین *moudahènīn.*

Flatteusement, adv., a. بملاطفت *bè-moulatèfèt*, بدلنوازی *bè-dèl-nèvazi.*

Flatuosité, s. f., باد *bad*, a. ریح *rih*, pl. ریاح *riah.*

Fléau, s. m., رده *rèdè*, ستنج *sètèndj*, جون *djoun*, vulg. کتك چوب *keutèk-tchoub*; — de balance, شاهین ترازو *chahiné tèrazou*; — calamité, a. آفت *âfèt*, pl. آفات *âfat*, بلا *bèla.*

Flèche, s. f., تیر *tir*, a. سهم *sèhm*, pl. سهام *sèham.*

Fléchir, v. a., خم کردن *khèm kèrdèn*, خمیده کردن *khèmidè kèrdèn*; — fléchir le genou, زانورا خم کردن *zanou-ra khèm kèrdèn*; — au fig., نرم دل کردن *nèrm-dèl kèrdèn*, برقّت آوردن *bè-rèqqèt âvourdèn*; — v. n. plier, s'affaisser, خمیدن *khèmidèn*, خم شدن *khèm-choudèn*, خمیده شدن *khèmidè choudèn*; — au fig. céder, سست شدن *soust choudèn*, pr. t. *sust choudèn.*

Fléchissement, s. m., خمیدگی *khèmidègui*, خم شدن *khèm choudèn.*

Flegmatique, adj. des 2 g., a. بلغمی مزاج *bèlghèmi-mè-zadj*, pr. t. *balghami-mizadj*; — fig. froid, insensible, خنك *khounouk*, سرد دل *sèrd-dèl*, a. بارد *barèd*, pr. t.

barid, بارد القلب *barèd-oul-qèlb*, pr. t. *barid-ul-qalb*.

Flegme, s. m., a. بلغم *bèlghèm*, pr. t. *balgham*.

Flegmon, s. m., a. ورم دموى *vèrèmé dèmèvi*, pr. t. *vèrèmi dèmèvi*, خيرجل *khirdjèl*, فلغمونى *fèlèghmouni*.

Flétrir, v. a., پژمرده كردن *pèjmourdè kèrdèn* رسوا كردن *rousva kèrdèn*; — se flétir, پژمرده شدن *pèjmourdè choudèn*; — flétri, e, پژمرده *pèjmourdè*, افسرده *èfsourdè*.

Flétrissure, s. f., پژمردگى *pèjmourdègui*, افسردگى *èfsourdègui*; — fig., رسوائى *rousvayi*.

Fleur, s. f., گل *goul*; — d'arbre fruitier, شكوفه *chèkoufè*; — fleur de lis a. زنبق *zèmbèq*, pr. t. *zambaq*; — un bouquet de fleurs, دستهٔ گل *dèstèyé goul*; — fleur printanière, گل بهار *goulé bèhar*; — au fig. fleur de l'âge, عنفوان جوانى *'ounfèvané djèvani*, a. عنفوان *'ounfèvan*, pr. t. *'ounfuvan*, شباب *chèbab*; — à fleur de terre, برابر زمين *bèrabèré zèmïn*.

Fleuraison, s. f. époque des fleurs, موسم گل *moouсèmé goul*; — épanouissement des fleurs, وا شدن گل *vachoudèné goul*, شكوفه كردن *chèkoufè kèrdèn*.

Fleurer, v. n., بوى افشاندن *bouï èfchandèn*, نشر عطر كردن *nèchré 'ètr kèrdèn*, a. نشر الرايحه *nèchr-our-raïhè*.

Fleurir, v. n., گل دادن *goul dadèn*, گل كردن *goul kèrdèn*, شكوفه كردن *chèkoufè kèrdèn*; — fleuri, e, گل كرده *goul-kèrdè*.

Fleurissant, e, adj., گل كنان *goul-kounan*, a. زاهر *zahèr*, pr. t. *zahir*.

Fleuriste, s. des 2 g., qui aime, cultive les fleurs, گل

دوست *goul-doust*, گل باز *goul-baz*; — qui fait des fleurs artificielles, گل ساز *goul-saz*.

Fleuron, s. m., گل *goul*; — ornement, زینت از گل *zinèté èz goul.*

Fleuve, s. m., رودخانهٔ بزرگ *roud-khanèyé bouzourg*, a. نهر *nèhr.*

Flexibilité, s. f., نرمی *nèrmi*, a. لدونت *lèdounèt*, لیانت *lianèt.*

Flexible, adj. des 2 g., نرم *nèrm.*

Flexion, s. f., کج شدن *kèdj chouden.*

Flocon, s. m., تکه *tèkè*, پارچه *partchè*, ریزه *rizè*, a. جالحه *djalèhè*, pr. t. *djalihè.*

Florissant, e, adj., با رونق *ba-roounèq*, آباد *âbad*, رو بترقّی *rou bè-tèrèqqi*, a. معمور *mè'èmour*, pr. t. *ma'mour.*

Flot, s. m., کوهه *kouhè*, a. موج *mooudj*, pr. t. *mèvdj*, pl. امواج *èmvadj*; — les flots de la mer, امواج دریا *èmvadjé dèria*; — le battement des flots, تلاطم امواج *tèlatoumé èmvadj*, pr. t. *tèlatumi èmvadj.*

Flottable, adj. des 2 g., قابل کلک راندن *qabèlé kèlèk randèn.*

Flottant, e, adj., روی آب جنبان *rouï âb djoumban*; — incertain v. ce mot.

Flottage, s. m., حمل و نقل چوب از روی آب *hèml-ou-nèqlé tchoub èz rouï âb.*

Flottaison, s. f., زیر کشتی که توی آب است *ziré kèchti-ké touï âb èst.*

Flotte, s. f., جهازات جنگی *djèhazaté djèngui*; — la

flotte francaise, جهازات جنگی فرانسه *djèhazaté djènguiï francè.*

Flottement, s. f., جنبش روی آب *djoumbèché rouï âb,*

Flotter, v. n., روی آب جنبیدن *rouï âb djoumbidèn,* روی آب جنبان بودن *rouï âb djoumban boudèn*; — être incertain, تردید داشتن *tèrdid dachtèn.*

Flottille, s. f., فروندی چند از جهازات جنگی *fèrvèndi tchènd èz djèhazaté djèngui.*

Fluctuation, s. f., جنبش *djoumbèch*; — des opinions, a. تذبذب افکار *tèzèbzoubé èfkar*, pr. t. *tèzèbzubi èfkiar.*

Fluctueux, euse, adj., a. متموّج *moutèmèvvèdj*, pr. t. *mutèmevvidj.*

Fluet, ette, adj., a. ضعیف *zè'if,* نحیف *nèhif.*

Flueurs-blanches, s. f. pl., حیض سفید *hèizé sèfid.*

Fluide, adj. des 2 g., a. آبکی *âbèki,* روان *rèvan*, a. سایل *sayèl*, pr. t. *saïl,* مایع *maï'.*

Fluide, s. m., چیزی روان *tchizi rèvan,* چیزی سایل *tchizi sayèl.*

Fluidité, s. f., a. مایعیّت *maï'yèt,* سایلیّت *sayèliyèt.*

Flûte, s. f., نی *nèi*, ou نای *naï*, a. قصّابه *qèssabè*, pr. t. *qoussabè.*

Fluvial, e, adj., متعلّق برودخانه *moutè'èllèqé bè-roudkhanè.*

Flux, s. m., مدّ آب دریا *mèddé âbé dèria*; — le flux et reflux, a. جزر و مدّ *djèzr-ou-mèdd*; — flux, dévoiement, روش شکم *rèvèché chèkèm,* شکمرانی *chèkèm-rani*, a. اسهال *èshal*, pr. t. *ishal.*

Fluxion, s. f., a. نزله *nèzlè*, نازله *nazèlè*, pl, نوازل *nèvazèl*, pr. t. *nèvazil.*

Foetus, s. m., a. جنين *djènïn.*

Foi, s. f., la vertu par laquelle on croit, a. ايمان *iman*; — religion, دين *dïn*; — confiance, اعتماد *è'ètèmad*, pr. t. *i'timad*; — article de foi, عقيده *'èqidè*, pr t. *'aqidè*, pl. عقايد *'èqayèd*, pr. t. *'aqaïd*; — digne de foi, معتمد *meu'eutèmèd*, pr. t. *mu'tèmèd*; — de bonne foi, راست كو *rast-gou*, a. صادق *sadèq*, pr. t. *sadiq*; — bonne foi, راست كويى *rast-gouyi*, a. صدق *sèdq*, pr. t. *sidq*; — ma foi! par ma foi! با يمانم *bè-imanèm*, بدينم *bè-dinèm.*

Foie, s. m., جكر *djèguèr*, pr. t. *djiyèr*, a. كبد *kèbèd*, pr. t. *kèbid*, pl. اكباد *èkbad*; — maladie du foie, ناخوشى جكر *na-kochiï djèguèr.*

Foin, s. m., علف خشك *'èlèfé khochk.*

Foire, s. m., مكاريه *mèkariè*; — cours du ventre, شكمرانى *chèkèm-rani*, a. اسهال *èshal*, pr. t. *ishal.*

Foireux, euse, adj., a. اسهالى *èshali*, pr. t. *ishali.*

Fois, s. f., بار *bar*, باره *barè*, a. دفعه *dèf'è*, pr. t. *dèf'a*, pl. دفعات *dèf'at*, كرّه *kèrrè*, pl. كرّات *kèrrat*, مرّه *mèrrè*, pl. مرّات *mèrrat*; — une fois, يك بار *yèk bar*, يك دفعه *yèk dèf'è*; — la dernière fois, دفعهٔ آخر *dèf'èyé âkhèr*; — la première fois, دفعهٔ اوّل *dèf'èyé èvvèl*; — cette fois, اين دفعه *ïn dèf'è*; — quelquefois, بعضى دفعه *bè'èzi dèf'è*; — plusieurs fois, چندين دفعه *tchèndïn dèf'è*, a. بالدفعات *bèd-dèf'at*; — combien de fois? چند دفعه *tchènd dèf'è*; — une autre fois, بار ديكر

baré diguèr, دفعهٔ دیگر *dèf'èyé diguèr*; — mille fois, هزار دفعه *hèzar dèf'è*; — encore une fois, یک بار دیگر *yèk baré diguèr.*

Foison, s. f., بسیاری *bèciari*, انبوهی *èmbouhi*, a. کثرت *kèsrèt.*

Foisonner, v. n., انبوه بودن *èmbouh boudèn*, فراوان بودن *fèravan boudèn.*

Folâtre, adj. des 2 g., شوخ *choukh.*

Folâtrer, v. n., شوخی کردن *choukhi kèrdèn.*

Folichon, ne, adj., شوخ *choukh.*

Folie, s. f., دیوانگی *divanègui*, a. جنون *djènoun.*

Follement, adv., دیوانه وار *divanè-var.*

Follet, ette, adj. v. badin; — poil follet, خطّ سبز *khètté sèbz*, pr. t. *khatti sabz*; — esprit follet, غول بیابان *ghoulé biaban.*

Follicule, s. f., پوست *poust*, a. قشر *qèchr*, pr. t. *qichr*, pl. قشور *qouchour.*

Fomentation, s. f. ter. de medecine, a. کماد *kèmad*, pl. کمادات *kèmadat.*

Fomenter, v. a. appliquer une fomentation, کماد گذاشتن *kèmad gouzachtèn*; — fig. entretenir, faire durer, طول دادن *toul dadèn*, بطول انداختن *bè-toul èndakhtèn*, ادامه کردن *èdamè kèrdèn.*

Foncé, e, adj., سیر رنگ *sir-rèng*, تند رنگ *tound-rèng*; — fig. riche, دولتمند *dooulètmènd*; — habile, استاد *oustad*, a. ماهر *mahèr*, pr. t. *mahir.*

Foncer, v. a. mettre un fond à un tonneau, ته پیپ گذاشتن *tèhé pip gouzachtèn*; — foncer un puits, چاه

کندن *tchah kèndèn*; — charger une couleur, سیر رنگ کردن *sir-rèng kèrdèn*; — se foncer, v. pron., سیر رنگ شدن *sir-rèng choudèn.*

Foncier, ère, adj., متعلّق بزمین *moutè'èllèqé bè-zèmïn.*

Foncièrement, adv., a. بالتعمّق *bèt-tè'èmmouq*, pr. t. *bit-tè'ammuq.*

Fonction, s. f., a. مأموريّت *mè'èmouriyèt*, خدمت *khèd-mèt*, pr. t. *khidmèt*, شغل *choughl.*

Fonctionnaire, s. m., a. مأمور *mè'èmour*, pr. t. *mèèmour.*

Fond, s. m., ته *tèh*, بن *boun*, a. قعر *qè'èr*, pr. t. *qa'r*, pl. قعور *qou'our*; — à fond, a. كاملاً *kamèlèn*, بغوررسی تمام *bè-ghoour-rècïï tèmam*; — couler à fond, غرق کردن *ghèrq kèrdèn*; — aller, couler à fond, غرق شدن *ghèrq choudèn*; — du fond du cœur, از ته دل *èz tèhé dèl*; — il n'y a pas de fond, ته ندارد *tèh nè-darèd.*

Fondamental, e, adj., لازمهٔ بنیان کار *lazèmèyé bounïané kar*, اصل کار *èslé kar.*

Fondamentalement, adv., از روی بنیاد *èz rouï bouniad*, a. مؤسساً *mou'èssècèn.*

Fondant, e, adj., آبدار *âb-dar*, گداز پذیر *goudaz-pèzir*; — qui dissout, گدازنده *goudazèndè*, آب کننده *âb-kou-nèndè*, a. محلّل *mouhèllèl*, pr. t. *muhallil.*

Fondateur, trice, s., بنیاد گذار *bouniad-gouzar*, گذارندهٔ اساس *gouzarèndèyé èças*, a. بانی *bani*, مؤسّس *mou'ès-sès*, pr. t. *muèssis*, واضع الاساس *vazè'-oul-èças*, pr. t. *vazi'-ul-èças*; — d'un legs pieux, وقف کننده *vèqf-kounèndè*, a. واقف *vaqèf*, pr. t. *vaqif.*

Fondation, s. f., پایه *payè*, بنیاد *bouniad*, a. بنأ الاساس

bèna'-oul-èças; — les fondation d'un édifice, پایهٔ عمارت *payèyé 'èmarèt*; — fonds légués pour des œuvres de piété, a. وقف *vèqf*, pr. t. *vaqouf*, pl. اوقاف *oouqaf*, pr. t. *èvqaf*.

Fondé, e, adj. juste, raisonnable, راست *rast*, با اصل *ba-èsl*, a. صحیح *sèhih*, pr. t. *sahih*, محقّق *mouhèqqèq*; — fondé de pouvoir, a. وکیل *vèkil*.

Fondement, s. m., a. سبب *sèbèb*, اصل *èsl*, pr. t. *asl*; — se plaindre sans fondement, بی سبب شکایت کردن *bi sèbèb 'chèkayèt kèrdèn*; — cela n'a aucun fondement, این هیچ اصل ندارد *in hitch èsl nè-darèd*; — principal appui des choses, بنیاد *bouniad*, a. مبنا *mèbna*, pl. مبانی *mèbani*; — anus, بن *boun*, سوراخ مقعد *sourakhé mèq'èd*; — d'un empire, a. وضع اساس سلطنت *vèz'é èçacé sèltènèt*, pr. t. *vaz'i èçaci saltanèt*.

Fonder, v. a., بنیاد نهادن *bouniad nèhadèn*, اساس گذاشتن *èças gouzachtèn*, a. وضع الاساس *vèz'-oul-èças*; — instituer, بر قرار کردن *bèr qèrar kèrdèn*, مقرّر کردن *mouqèrrèr kèrdèn*; — fondé, e, بنیاد شده *bouniad-choudè*, a. مبنی *mèbni*, موسّس *mou'èssès*, pr. t. *muèssès*; — se fonder, اعتماد کردن *è'ètèmad kèrdèn*.

Fonderie, lieu ou l'on fond le métal, s. f., کارخانهٔ ریاختهگری *kar-khanèyé rikhtè-guèri*; — l'art de fondre les métaux, ریاختهگری *rikhtè-guèri*.

Fondeur, s. m., ریاختهگر *rikhtè-guèr*.

Fondre, v. a., آب کردن *âb kèrdèn*, گداختن *goudakhtèn*; — se fondre v. pron. et fondre v. n., آب شدن *âb choudèn*; — fondre sur, هجوم کردن *houdjoum kèr-*

dèn; — fondu, e, گداخته شده *goudakhtè-choudè*, آب شده *âb-choudè*.

Fondrière, s. f. terrain marécageux, بتلاق *bètlaq*, مشیله *mèchilè*.

Fonds, s. m. capital, سر مایه *sèr-mayè*; — argent, پول *poul*, a. وجه *vèdjh*; — immeubles, a. ملک *moulk*, pl. املاك *èmlak*, au fig. مایه *mayè*, a. بضاعت *bèza'èt*.

Fongible, adj. des 2 g., کشیدنی *kèchidèni*.

Fongueux, euse, adj., قارچ مانند *qartch-manènd*.

Fontaine, s. f., چشمه *tchèchmè*, a. عین *'èïn*, pl. عیون *'ouyoun*, pr. t. *'aïn*, pl. *'ouïoun*.

Fontainier, s. m., مباشر چشمه *moubachèré tchèchmè*, میر آب *mir-âb*.

Fonte, s. f, action de fondre, گداز *goudaz*, گداختن *goudakhtèn*; — la fonte des métaux, اب شدن فلزات *âb-choudèné fèlèzzat*, گداخته شدن فلزات *goudakhtè choudèné fèlèzzat*; — la fonte des neiges, آب شدن برف *âb-choudèné bèrf*; — fer de fonte, چدن *tcheudèn*.

Fonts, s. m. pl. fonts batismaux, ظرف آب تعمید *zèrfé âbé tè'èmid*.

For, s. m. for intérieur, a. باطن *batèn*, pr. t. *batin*.

Forage, s. m. سوراخ کردن توپ *sourakh kèrdèné toup*.

Forain, e, adj., بیگانه *biganè*, a. خارجی *kharèdji*.

Forban, s. m., دزد دریا *douzdé dèria*, رهزن دریا *rèh-zèné dèria*.

Forçage, s. m., زیادتی سکّه *ziadèti-sèkkè*.

Forçat, s. m., زندانی *zèndani*.

Force, s. f., توانایی *touvanayi*, یارا *yara*, نیرو *nirou*, زور

zour, a. قـوّت *qouvvèt*, pl. قـوا *qouva*, قـدرت *qoudrèt*, اقـتـدار *èqtèdar*, pr. t. *iqtidar*; — force de corps, a. قـوّت بدنيّه *qouvvèté bèdèniyè*, pr. t. *qouvvèti bèdèniyè*; — je n'ai pas de force, توانايى ندارم *touvanayi nè-darèm*, قوّت ندارم *qouvvèt nè-darèm*; — par force, بزور *bè-zour*; — force militaire, a. قـوّت عسكريّـه *qouvvèté 'èskèriyè*, pr. t. *qouvvèti `askèriyè*; — sans force, بى قـوّت *bi-qouvvèt*; — a force de bras, بـزور بـازو *bè-zouré bazou*; — Les forces de terre et de mer, a. عساكر برّيّه و بحريّه *'èçakèré bèrriyè vè bèhriyè*; — La force de résister, طاقت آوردن *taqèt âvourdèn*.

Forcé, e, adj., a. مجبور *mèdjbour*, مضطرّ *mouztèrr*.

Forcément, adv., بزور *bè-zour*, a. مـجـبوراً *mèdjbourèn*; — par une conséquence rigoureuse, لاجـرم *la-djèrèm*, a. اضطراراً *èztèrarèn*, pr. t. *iztirarèn*.

Forcené, e, adj., بـى شعـور *bi-chè'our*, ديـوانـه *divanè*, a. مجنون *mèdjnoun*.

Forceps, s. m., انبور جرّاحى *èmbouré djèrrahi*.

Forcer, v. a., زور آوردن *zour âvourdèn*, مجبور كردن *mèdjbour kèrdèn*; — forcer une porte, دريـرا بـزور باز كردن *dèri-ra bè-zour baz kèrdèn*; — une clef, كليديرا خـراب كردن *klidi-ra khèrab kèrdèn*; — rompre, شكستن *chèkèstèn*; — être forcé, مجبـور بـودن *mèdjbour boudèn*; forcé, e, a. مجبور *mèdjbour*, لابدّ *la-bèdd*, pr. t. *la-budd*.

Forer, v. a., سـوراخ كـردن *sourakh kèrdèn*; — foré, e, سوراخ شده *sourakh-choudè*, a. مثقوب *mesqoub*.

Foret, s. m., مته *mètè*, a. مثقب *mèsqèb*, pr. t. *misqab*.

Forêt, s. f., بيشه *bichè*, جنگل *djènguèl*.

Forfaire, v. n., خیانت کردن *khianèt kèrdèn.*

Forfait, s. m., گناه کبیر *gounahé kèbir*, جرم کبیر *djourmé kèbir.*

Forfaiture, s. f., a. خیانت *khianèt.*

Forfanterie, s. f., لاف گویی *laf-gouyi*, لافزنی *laf-zèni.*

Forge. s. f., کورهٔ آهنگری *kourèyé âhèn-guèri*; — boutique de maréchal, دکّان نعل بندی *doukkané nè'èl-bèndi.*

Forger, v. a., آهنگری کردن *âhèn-guèri kèrdèn.*

Forgeron, s. m., آهنگر *âhèn-guèr*, a. حدّاد *hèddad*, pr. t. *haddad.*

Forgeur, s. m., آهنکوب *âhèn-koub.*

Formaliser, (se), v. pron., رنجیدن *rèndjidèn*, رنجیده خاطر شدن *rèndjidè-khatèr choudèn.*

Formaliste, s. et adj. des 2 g., a. مدقّق *moudèqqèq*, pr. t. *mudaqqiq.*

Formalité, s. f., آیین معتاد *âyiné mou'outad*, a. رسم معتاد *rèsmé mou'outad*, pl. رسوم معتاده *rouçoumé mou'outadè*, pr. t. *rouçoumi mu'tadè.*

Format, s. m., اندازهٔ کتاب *èndazèyé kètab*, ترکیب کتاب *tèrkibé kètab*; — le format en est très joli, ترکیبش خیلی خوب است *tèrkibèch khèili khoub èst.*

Formation, s. f., صورت پذیری *sourèt-pèziri*, ترکیب یافتن *tèrkib yaftèn*, a. تشکیل *tèchkil*, تکوین *tèkvïn.*

Forme, s. f., a. ترکیب *tèrkib*, صورت *sourèt*, pl. صور *souvèr*, pr. t. *sivèr*, شکل *chèkl*, pl. اشکال *èchkal*, pr. t. *èchkial*, طرز *tèrz*, pr. t. *tarz*, هیئت *hèiyèt*; — modèle, a. قالب *qalèb*, pr. t. *qalib*; — pour la forme, بملاحظهٔ رسوم *bè-moulahèzèyé rouçoum.*

Formel, elle, adj., a. رسمی *rèsmi*, صریح *sèrih*, pr. t. *sarih*; — paroles formelles, کلمات صریحه *kèlèmatè sèrihè*, pr. t. *kèlèmati sarihè*.

Formellement, adv., a. صریحاً *sèrihèn*, pr. t. *sarihan*.

Former, v. a., donner l'être et la forme, خلق کردن *khèlq kèrdèn*; — Dieu a formé l'univers, خدا عالم را خلق کرد *khouda 'âlèm-ra khèlq kèrd*; — donner la forme, بترکیب آوردن *bè tèrkib âvourdèn*, صورت دادن *sourèt dadèn*; — produire, بعمل آوردن *bè-'èmèl âvourdèn*, ساختن *sakhtèn*; — former des vœux, دعا کردن *do'â kèrdèn*; — élever, instruire, تربیّت دادن *tèrbiyèt dadèn*; — former les temps, فعل تصریف کردن *fè'èl tèsrif kèrdèn*; — composer, ترکیب کردن *tèrkib kèrdèn*; — se former, صورت یافتن *sourèt yaftèn*, ترکیب پیدا کردن *tèrkib pèida kèrdèn*; — formé, e, صورت یافته *sourèt-yaftè*.

Formidable, adj. des 2 g., هولناک *hooulnak*, هراس انگیز *hèras-ènguiz*, با هیبت *ba-hèibèt*, a. هایل *hayèl*, pr. t. *haïl*, مهیب *mouhib*, pr. t. *muhib*.

Formier, s. m., قالب ساز *qalèb-saz*.

Formulaire, s. m., کتاب امثله *kètabé èmsèlè*.

Formule, s. f., امثلهٔ تحریرات *èmsèlèyé tèhrirat*, رسم تحریرات *rèsmé tèhrirat*.

Fornicateur, trice, s., زنا کار *zèna-kar*, a. زانی *zani*.

Fornication, s. f., زناکاری *zèna-kari*, a. زنا *zèna*, pr. t. *zina*.

Fort, s. m., a. قلعه *qèl'è*, pr. t. *qal'a* ou *qal'è*.

Fort, e, adj., زورمند *zourmènd*, نیرومند *niroumènd*,

توانا *tèvana*, پر قوّت *pour-qouvvèt*; — grand, épais de taille, تنومند *tènoumènd*; — rude, difficile, دشوار *douchvar*, a مشکل *mouchkèl*, pr. t. *muchkil*, صعب *sè'èb*, pr. t. *sa'b*; — en parlant des villes, des places, a. مستحکم *moustèhkèm*, متین *mètïn*.

Fort, adv. beaucoup, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*; — fort beau, خیلی زیبا *khèili ziba*, خیلی خوب *khèili khoub*.

Fortement, adv., سخت *sèkht*, بقوّت *bè-qouvvèt*, a. قویاً *qavièn*.

Forteresse, s. f., باره *barè*, a. قلعه *qèl'è*, pl. قلاع *goula'*, pr. t. *qal'a*, pl. *qila'*.

Fortifiant, e, adj. et s., a. مقوّی *mouqèvvi*, pr. t. *muqavvi*.

Fortification, s. f., a. استحکام *èstèhkam*, pl. استحکامات *èstèhkamat*, pr. t. *istihkiamat*.

Fortifier, v. a., محکم کردن *meuhkèm kèrdèn*, مستحکم کردن *moustèhkèm kèrdèn*; — donner du courage, بغیرت آوردن *bè-ghèirèt âvourdèn*; — fortifié, e, مستحکم شده *moustèhkèm-choudè*, قوّت پیدا کرده *qouvvèt pèida-kèrdè*.

Fortin, s. m., قلعهچه *qèl'ètchè*, قلعهٔ کوچك *qèl'èyé koutchèk*.

Fortracture, s. f., (en parlant d'un cheval), شدّت خستکی *chèddèté khèstègui*.

Fortuit, a. m., اتّفاقی *èttèfaqi*, pr. t. *ittifaqi*.

Fortuitement, adv., a. اتّفاقاً *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqa*.

Fortune, s. f., بخت *bèkht*, pr. t. *bakht*, a. قسمت *qèsmèt*, pr. t. *qismèt*, طالع *talè'* pr. t. *tali'*; — bonne

fortune, نیك بختی *nik-bèkhti*, بخت مساعد *bèkhté mouça'èd*, pr. t. *bakhti muça'id*, بخت سعید *bèkhté sè'id*, pr. t. *bakhti sa'id*, بخت میمون *bèkhté mèimoun*, pr. t. *bakhti maïmoun*, طالع میمون *talè'é mèimoun*, pr. t. *tali'ï maïmoun*; — mauvaise fortune, بد بختی *bèd-bèkhti*, بخت معکوس *bèkhté mè'èkous*, بخت نامساعد *bèkhté na-mouça'èd*; — bonheur, prospérité, a. اقبال *èqbal*, pr. t. *iqbal*, سعادت *sè'adèt*; — richesse, خواسته *khastè*, peu usité, a. مکنت *mèknèt*, دولت *dooulèt*, pr. t. *dèvlèt*, مال *mal*, pl. اموال *èmval*.

Fortuné, e, adj., نیك بخت *nik-bèkht*, خوش بخت *khoch-bèkht*, طالع مند *talè'mènd*, a. مسعود *mèç'oud*.

Fosse, s. f., pour enterrer, گور *gour*, a. قبر *qèbr*, pr. t. *qabr*, pl. قبور *qoubour*; — creux, گودال *gooudal*.

Fossé, s. m., a. خندق *khèndèq*, pl. خنادق *khènadèq*, pr. t. *khanadiq*; — les fossés d'une place forte, خندقهای قلعه *khèndèqhaï qèl'è*.

Fossette, s. f., چاه زنخدان *tchahé zènèkhdan*.

Fossile, s. m. et adj., زیر زمین پیدا شده *ziré zèmïn pèida-choudè*.

Fossoyer, v. a., کندن *kèndèn*, کاویدن *kavidèn*, حفر کردن *hèfr kèrdèn*.

Fossoyeur, s. m., گورکن *gour-kèn*, a. حفّار *hèffar*, pr. t. *haffar*.

Fou, fol, folle, adj., دیوانه *divanè*, a. مجنون *mèdjnoun*; — devenir, fou, دیوانه شدن *divanè choudèn*; — il est fou, دیوانه است *divanè èst*.

Fouailler, v. a., قمچی زدن *qèmtchi zèdèn*.

Foudre, s. f., آذرخش *âzèr-khèch*, بیر *bir*, (peu usités), a. صاعقه *sa'èqè*, pr. t. *saïqa*, pl. صواعق *sèva'èq*, pr. t. *savaïq*.

Foudroyant, **e**, adj., صاعقه بار *sa'èqè-bar*.

Foudroyer, v. a., صاعقه زدن *zèdèné sa'èqè*.

Fouet, s. m., قامچی ou قمچی *qèmtchi*; — donner le fouet, با قامچی زدن *ba-qamtchi zèdèn*, کوتك زدن *keutèk zèdèn*; – recevoir le fouet, کوتك خوردن *keutèk khourdèn*.

Fouetter, v. a., قامچی زدن *qamtchi zèdèn*, با قامچی زدن *ba-qamtchi zèdèn*.

Fouetteur, s. m., قمچی‌زن *qamtchi-zèn*.

Fougasse, s. f., لغم کوچك *lèghmé koutchèk*.

Fougère, s. f., کرف *kèrèf*.

Fougue, s. f., a. حدّت *hèddèt*, pr. t. *hiddèt*, تهوّر *tèhèvvour*, pr. t. *tèhavvur*.

Fougueux, **euse**, adj., با حدّت *ba-hèddèt*, آتش مزاج *âtèch-mèzadj*; — en parlant d'un cheval, سرکش *sèr-kèch*.

Fouille, s. f., کاویدن *kavidèn*, a. حفر *hèfr*, pr. t. *hafr*.

Fouiller, v. a., کاویدن *kavidèn*, زمین کندن *zèmïn kèndèn*; — dans sa poche, dans ses livres, گشتن *guèchtèn*, جستجو کردن *djoustè-djou kèrdèn*.

Fouine, s. f., دله *dèlè*, a. دلق *dèlèq*, pr. t. *dèlaq*.

Foulard, s. m., دستمال ابریشمی *dèstmalé èbrichoumi*.

Foule, s. f., a. ازدحام *èzdèham*, pr. t. *izdiham*, جمعیّت *djèm'iyèt*; — en foule, با جمعیّت *ba-djèm'iyèt*.

Fouler, v. a., پایمال کردن *paï-mal kèrdèn*; — fouler des

raisins, انگور لگد زدن *èngour lèguèd zèdèn*; — foulé, e, پایمال شده *paï-mal-choudè*.

Fouleur, s. m., لگدزن *lèguèd-zèn*.

Fouloir, s. m., منگنه *mènguènè*.

Foulon, s. m., a. قصّار *qèssar*, pr. t. *qassar*.

Foulure, s. f., افسردگی *èfsourdègui*.

Four, s. m., فر *fèr* تنور *tènour*.

Fourbe, adj. et s., دغل *dèghèl*, حیله‌باز *hilè-baz*, a. شیّاد *chèiyad*, pr. t. *chaïyad*, مکّار *mèkkar*, pr. t. *mèkkiar*, زرّاق *zèrraq*.

Fourberie, s. f., دغلی *dèghèli*, حیله و مکر *hilè-ou-mèkr*.

Fourbir, v. a., جلا دادن *djèla dadèn*.

Fourbisseur, s. m., جلا گر *djèla-guèr*.

Fourche, s. f., دو شاخه *dou-chakhè*.

Fourchette, s. f., چنگال *tchèngal*.

Fourgon, s. m., گردونهٔ بارکش *guèrdounèyé bar-kèch*; — instrument pour remuer la braise dans le four, گاو سر *gav-sèr*.

Fourgonner, v. a., با گاوسر برهم زدن *ba gav-sèr bèr-hèm zèdèn*.

Fourmi, s. f., مورچه *mourtchè*, مور *mour*.

Fourmilière, s. f., آشیانهٔ مورچه *âchianèyé mourtché*.

Fourmillement. s. m., گزندگی پوست بدن *guèzèndèguiï pousté bèdèn*.

Fourmiller, v. n., به بسیاری مورچه بودن *bè-bèciari mourtchè boudèn*, انبوه بودن *èmbouh boudèn*.

Fournaise, s. f., کورهٔ بزرگ *kourèyé bouzourg*, a. ساعور *sa'our*.

Fourneau, s. m., t. p. اوجاق *oudjaq*, pr. t. *odjaq*.

Fournée, s. f., une fournée de pain, بقدر يك تنور نان *bèqèdré yèk tènour nan*.

Fourni, e, adj. garni, آراسته *ârastè*, ساخته و پرداخته *sakhtè vè pèrdakhtè*; — bien fourni d'étoffe, پر قماش *pour-qoumach*; — livré, procuré, داده شده *dadè-choudè*; — épais, touffu, v. ces mots.

Fournier, ière, s., t. p. فرونجى *fouroundji*.

Fourniment, s. m., objets d'équipement, تدارك *tèdarèk*, pr. t. *tèdaruk*; — poire à poudre, دبّهٔ باروت *dèbbèyé barout*.

Fournir, v. a., دادن *dadèn*, تدارك ديدن *tèdarèk didèn*; — fourni, e, داده شده *dadè-choudè*; — garni, آراسته *ârastè*.

Fournisseur, s. m., ذخيره رسان *zèkhirè-rèçan*, امين ذخيره *èminé zèkhirè*.

Fourniture, s. f., a. ذخيره *zèkhirè*, pl. ذخاير *zèkhayèr*, تدارك *tèdarèk*, لوازمات *lèvazèmat*.

Fourrage, s. m., علف *'èlèf*, عليق *'èliq*; — fourrage vert, علف تر *'èlèfé tèr*, خصيل *khècil*; — sec, علف خشك *'èlèfé khochk*.

Fourrager, v. n., كياه درويدن *guiah dèrèvidèn*, علف چيدن *'èlèf tchidèn*, علف جمع كردن *'èlèf djèm' kèrdèn*.

Fourrageur, s. m., علفچين *'èlèf-tchïn*.

Fourreau, s. m., نيام *niam*, a. غلاف *ghèlaf*, pr. t. *ghilaf*.

Fourré, s. m., جاى پر درخت *djaï pour-dèrèkht*.

Fourrer, v. a., تپاندن *tèpandèn*, سپختن *soupoukhtèn*;

— se fourrer, خودرا تپاندن *khoud-ra tèpandèn*; — se mêler, مداخله کردن *moudakhèlè kèrdèn*, دخیل شدن *dèkhil choudèn*; — fourrer, garnir de peau, با پوست استر کردن *ba poust èstèr kèrdèn*; — fourré, e, سپخته *soupoukhtè*; — garni de fourrure, با پوست استر کرده *ba poust èstèr-kèrdè*.

Fourreur, s. m., پوستین دوز *poustīn-douz*.

Fourrier, s. m., مباشر منازل *moubachèré mènazèl*.

Fourrure, s. f., پوستین *poustīn*.

Fourvoyer, v. a., گمراه کردن *gom-rah kèrdèn*, گیر انداختن *guir èndakhtèn*; — se fouvoyer, گیر کردن *guir kèrdèn*; — fourvoyé, e, گیر کرده *guir-kèrdè*, گمراه شده *gom-rah-choudè*.

Foyer, s. m., t. p. اوجاق *oudjaq*, pr. t. *odjaq*; — fig. maison, خانه *khanè*; — patrie, a. وطن *vètèn*.

Fracas, s. m., rupture avec bruit, طروق و طراق *tèrouq-ou-tèraq*; — tout ce qui se fait avec bruit, آشوب *âchoub*, a. ولوله *vèlvèlè*.

Fracasser, v. a., خرد کردن *khourd kèrdèn*, شکستن *chèkèstèn*; — fracassé, e, خرد شده *khourd-choudè*.

Fraction, s. f. action de rompre, شکست *chèkèst*, a. کسر *kèsr*; — partie, پارچه *partchè*, pr. t. *partcha*, a. جزء *djouz'*, pr. t. *djuz'*; — partie d'unité, a. کسور *kouçour*, pl. کسورات *kouçourat*.

Fractionnaire, adj. des 2 g., a. ذو کسور *zou-kouçour*.

Fracturer, v. a., شکستن *chèkèstèn*; — fracturé, e, شکسته *chèkèstè*.

Fracture, s. f., شکست *chèkèst*, a. کسر *kèsr*.

Fragile, adj. des 2 g., شكستنی *chèkèstèni*; — de peu de durée, كم دوام *kèm-dèvam*, بی بقا *bi-bèqa.*

Fragilité, s. f., au fig., ناپايداری *na-paï-dari*, عدم دوام *'èdèmé dèvam.*

Fragment, s. m., تكه *tèkè*, پارچه *partchè.*

Frai, s. m., action de frayer, گشنی ماهيان *guèchnii mahian.*

Fraichement, adv., با هوای خنك *ba hèvaï khounouk*; — récemment, تازه *tazè.*

Fraicheur, s. f., خنكی *khounouki*; — la fraicheur de l'air, du tems, خنكی هوا *khounoukii hèva*; en parlant des fruit, تر و تازگی *tèr-ou-tazègui*, a. طراوت *tèravèt.*

Frais, s. m. pl., a. خرج *khèrdj*, pr. t. *khardj*, مصرف *mès-rèf*, pr. t. *masraf*, pl. مصارف *mèçarèf*, pr. t. *mèçarif*; — grands frais, خرج بسيار *khèrdjé bèciar*, خرج كلّی *khèrdjé koulli*; — frais de route, خرج راه *khèrdjé rah*; — à peu de frais, بخرج جزئی *bè-khèrdjé djouz'i*, بخرج كم *bè-kèrdjé kèm*; — faire des frais, خرج كردن *khèrdj kèrdèn.*

Frais, fraiche, adj., خنك *khounouk*; — un vent frais نسيم خنك *nècimé khounouk*; — eau fraiche, آب خنك *âbé khounouk*; — En parlant des fleurs, des fruits, ou de ce qui est fait récemment, تازه *tazè*; — des œufs frais, تخم مرغ تازه *tokhmé mourghé tazè.*

Fraise, s. f., توت فرنگی *touté frèngui*, چگلك *tchèguèlèk*, dans le Ghilan, چنبل *tchoumboul.*

Fraisier, s. m., گياه توت فرنگی *guiahé touté frèngui.*

Framboise, s. f., كيهه *kihè.*

FRAMBOISIER, s. m., درخت کیهه dèrèkhté kihè.

FRANC, s. m. monnaie de France, فرانك frank.

FRANC, CHE, adj. libre, آزاد âzad; — loyal, sincère, پاکدرون pak-dèroun, راست گو rast-gou.

FRANC, QUE, s. et adj.. فرنگی frèngui; — qartier Franc, محلّهٔ فرنگی mèhèllèyé frèngui.

FRANÇAIS, E, s. et adj., فرانسه francè; — la langue française, زبان فرانسه zèbané francè; — en français, بزبان فرانسه bè-zèbané francè; — le gouvernement français, دولت فرانسه dooulèté francè; — un français, فرانسه francè, فرانسوی francèvi.

FRANCE, s. f., مملکت فرانسه mèmlèkèté francè.

FRANCHEMENT, adv., از روی صدق èz rouï sèdq, از روی حقیقت èz rouï hèqiqèt, از روی خلوص قلب èz rouï khoulloucé qèlb, صادقانه sadèqanè.

FRANCHIR, v. a., گذشتن gouzèchtèn, رد شدن rèd choudèn.

FRANCHISE, s. f. liberté, آزادی âzadi; — exemption, a. معافیت mou'âfiyèt; — sincérité, یکروئی yèk-rouyi, صفوت قلب sèfvèté qèlb, پاکدرونی pak-dèrouni, راست گوئی rast-gouyi, a. صداقت sèdaqèt, pr. t. sadaqat.

FRANCISER, v. a., بصورت فرانسه در آوردن bè-sourèté francè dèr âvourdèn, فرانسه کردن francè kèrdèn; — se franciser, فرانسه شدن francè choudèn.

FRANC-MAÇON, s. m., اهل فراموش خانه èhlé fèramouch-khanè.

FRANCO, adv., بدون اجرت bè-douné oudjrèt.

FRANCOLIN, s. m., a. درّاج dourradj.

Frange, s. f., ریشه *richè*, تریشه *tèrichè*.

Franger, v. a., بریشه آراستن *bè-richè ârastèn*, تریشه تریشه کردن *tèrichè-tèrichè kèrdèn*; — frangé, e, بریشه آراسته *bè-richè ârastè*, ریشه دار *richè-dar*.

Frappant, e, adj., تأثیر کننده *tè'ècir-kounèndè*, a. مؤثّر *mou'èssèr*, کثیر التأثیر *kècir-out-tè'ècir*.

Frappe, s. f., نقش سکّه *nèqché sèkkè*.

Frappement, s. m. des mains, دست بدست زنی *dèst-bè-dèst-zèni*; — action de frapper, زنش *zènèch*.

Frapper, v. a., زدن *zèdèn*; — battre, کوتك زدن *keutèk zèdèn*; — à la porte, در را زدن *dèr-ra zèdèn*; — frapper monnaie, سکّه زدن *sèkkè zèdèn*; — des mains, دست بدست زدن *dèst-bè-dèst zèdèn*; — frapper d'étonnement, بشگفت انداختن *bè-chèguèft èndakhtèn*, حیران کردن *hèiran kèrdèn*, بحیرت انداختن *bè-hèirèt èndakhtèn*; — faire impression, تأثیر کردن *tè'ècir kèrdèn*; — frappé, e, زده شده *zèdè-choudè*, کوتك خورده *keutèk-khourdè*; — être frappé d'étonnement, در شگفت ماندن *dèr chèguèft mandèn*, متأثّر شدن *moutè'èssèr choudèn*; — se frapper, همدیگر را زدن *hèm-diguèr-ra zèdèn*; — frappé, e, étonné, e, در شگفت مانده *dèr chèguèft mandè*, متحیّر شده *moutèhèiyèr-choudè*, حیران شده *hèiran-choudè*; — en parlant des monnaies, a. مسکوك *mèskouk*.

Frappeur, euse, s., زننده *zènèndè*, a. ضارب *zarèb*, pr. t. *zarib*.

Fraternel, le, adj., برادر وار *bradèr-var*, برادری *bradèri*.

Fraternellement, adv., برادرانه *bradèranè*.

Fraterniser, v. n., برادر شدن *bradèr choudèn.*

Fraternité, s. f., برادری *bradèri*, a. اخوّت *oukhouvvèt.*

Fratricide, s. m., قاتل برادر خویش *qatèlé bradèré khich*, a. قاتل الاخ *qatèl-oul-èkh.*

Fraude, s. f., دغا *dègha*, دغلی *dèghèli*, ریو *riv*, a. مراوغه *mouravèghè*, pr. t. *muravagha*, احتیال *èhtial*, pr. t. *ihtial*; — en fraude, بریو و دغا *bè-riv-ou-dègha.*

Frauder, v. a., دغلی کردن *dèghèli kèrdèn*, فریفتن *fèriftèn*, گول زدن *goul zèdèn*; — faire la contrebande, مال از گمرك گریزانیدن *mal èz goumrouk gourizanidèn.*

Fraudeur, euse, s., دغل *dèghèl*, حیله باز *hilè-baz*, a. خادع *khadè'*, pr. t. *khadi'.*

Frauduleusement, adv., بحیله *bè-hilè.*

Frauduleux, euse, adj. des 2 g., حیلهئی *hilèyi*, دروغ *dourough.*

Frayer, v. a., راه وا کردن *rah va kèrdèn*; — en parlant des poissons, جفت شدن ماهیان *djouft choudèné mahian.*

Frayeur, s. f., ترس *tèrs*, هراس *hèras*, a. رعب *rou'oub*, pr. t. *rou'b.*

Fredaine, s. f. folie de jeunesse, جاهلی *djahèli.*

Fredonner, v. a., ترنّم کردن *tèrènnoum kèrdèn.*

Frégate, s. f., جهاز جنگی کوچك *djèhazé djènguiï koutchèk.*

Frein, s. m. ce qui se met dans la bouche du cheval, دهنه *dèhènè*, t. p. گم *guèm*; — fig., ce qui retient dans le devoir, جلو *djèloou*; — il faut mettre un frein à sa langue, جلو زبانش را باید گرفت *djèlooué zèbanèch-ra bayèd guèrèft.*

Frelater, v. a., شرابرا مخلوط کردن *chèrab-ra mèkhlout kèrdèn.*

Frêle, adj. des 2 g., زبون *zèboun*, a. نحیف *nèhif.*

Frelon, s. m., غلفچ *ghèlèftch*, زنبور سرخ *zèmbouré sourkh.*

Frémir, v. n., از ترس لرزیدن *èz tèrz lèrzidèn.*

Frémissement, s. m., لرزش *lèrzèch*, لرزه *lèrzè*, a. قشعریره *qouch'èrirè.*

Frêne, s. m., درخت زبانگنجشك *dèrèkhté zèban-goundjèchk.*

Frénésie, s. f., a. سرسام *sèrsam*, فرنطیس *fèrnètis.*

Frénétique, adj. des 2 g., گرفتار سرسام *guèrèftaré sèrsam.*

Fréquemment, adv., بسیار *bèciar*, a. مکرّر *moukèrrèr.*

Fréquent, e, adj., خیلی *khèili*, بسیار *bèciar.*

Fréqentation, s. f., آمیزش *âmizèch*, آمد و رفت *âmèd-ou-rèft*, a. معاشرت *mou'âchèrèt.*

Fréquenter, v. a., آمیزش کردن *âmizèch kèrdèn*, مماشات کردن *moumachat kèrdèn*, معاشرت کردن *mou'âchèrèt kèrdèn.*

Frère, s. m., برادر *bradèr*; — mon cher frère, برادر عزیز من *bradèré 'èzizé mèn.*

Fresque, s. f., نقش بر دیوار *nèqché bèr divar.*

Fret, s. m., اجرت کشتی *oudjrèté kèchti*, کرایهٔ کشتی *kèrayèyé kèchti.*

Fréter, v. a. donner en louage, کشتی بکرایه دادن *kèchti bè-kèrayè dadèn*; — prendre en louage, کشتی کرایه کردن *kèchti kèrayè kèrdèn.*

Fréteur, s. m., کرایه کنندهٔ کشتی *hèrayè-kounèndèyé kèchti.*

FRÉTILLANT, E, adj., لرزان *lèrzan*, جنبان *djoumban.*

FRÉTILLEMENT, s. m., جنبش *djoumbèch*, لرزه *lèrzè*, لرزش *lèrzèch*, a. اهتزاز *èhtèzaz*, pr. t. *ihtizaz.*

FRÉTILLER, v. n., لرزه كردن *lèrzè kèrdèn*, لرزيدن *lèrzidèn*, اهتزاز كردن *èhtèzaz kèrdèn.*

FRETIN, s. m., ماهى ريزه *mahiï rizè.*

FRIABILITÉ, s. f., فشار پذيرى *fèchar-pèziri*, قابليّت له شدن *qabèliyèté lèh choudèn*, ou نرم شدن *nèrm choudèn.*

FRIABLE, adj. des 2 g., قابل نرم شدن *qabèlé nèrm choudèn*, له شدنى *lèh-choudèni*, فشار پذير *fèchar-pèzir.*

FRIAND, E, adj., دوستدار اطعمهٔ لذيذه *doust-daré èt'èmèyé lèzizè.*

FRIANDISE, s. f. mets délicat, خوراك لذيذ *khourakè lèziz*, طعام لذيذ *tè'amé lèziz*; — goût pour la délicatesse, ميل بطعام لذيذ *mèil bè-tè'amé lèziz*; — sucreries, شيرينى *chirini.*

FRICASSÉE, s. f., گوشت در روغن سرخ كرده *goucht dèr roougkèn sourkh-kèrdè.*

FRICASSER, v. a., توى روغن سرخ كردن *touï roougkèn sourkh kèrdèn*, تفريدن *tèfridèn*, (peu usité), قاورمه كردن *qavourmè kèrdèn*; — fricassé, e, توى روغن سرخ كرده *touï roougkèn sourkh-kèrdè.*

FRICASSEUR, s. m., آشپز نا قابل *âchpèzé nâ-qabèl.*

FRICHE, s. f., زمين شيار نكرده *zèminé chiar nè-kèrdè*, زمين غير مزروع *zèminé ghèiré mèzrou'.*

FRICTION, s. f., مالش *malèch*, مشتمال *mouchtè-mal.*

FRICTIONNER, v. a., ماليدن *malidèn*, مالش كردن *malèch kèrdèn*, مشتمال كردن *mouchtè-mal kèrdèn.*

Frigorifique, adj. des 2 g., سردی انگیز *sèrdi-ènguiz*, سردی آور *sèrdi-âvèr*, سرد کننده *sèrd-kounèndè*, a. مبرّد *moubèrrèd*, pr. t. *mubèrrid*.

Frileux, euse, adj., در سرما آجز *dèr sèrma âdjèz*, زود چاهنده *zoud tchahèndè*, vulg. چاینده *tchayèndè*.

Frimas, s. m., مه یخ کرده *mèhé yèkh-kèrdè*, پژ *pouj*.

Fringant, e, adj., بازی کن *bazi-koun*.

Friper, v. a., فرسودن *fèrsoudèn*, کهنه کردن *keuhnè kèrdèn*.

Friperie, s. f., کهنه فروشی *keuhnè-fourouchi*.

Fripier, ère, s., کهنه فروش *keuhnè-fourouch*.

Fripon, onne, s. qui vole, دزد *douzd*, گوشبر *gouch-bour*, a. سارق *sarèq*, pr. t. *sariq*; — qui trompe, چاچول *tcha-tchoul*, فریبنده *fèribèndè*, a. خادع *khadè'*, pr. t. *khadi'*, متقلّب *moutèqèllèb*, pr. t. *mutèqallib*; — vaurien چاپچی *tchaptchi*, نادرست *na-droust*, ناپاك *na-pak*, a. شیّاد *chèiyad*, طرّار *tèrrar*, pr. t. *tarrar*.

Friponnerie, s. f., گوشبری *gouch-bouri*, چاپلوسی *tcha-pèlouci*, دزدی *douzdi*, طرّاری *tèrrari*.

Frire, v. a., توی روغن سرخ کردن *touï rooughèn sourkh kèrdèn*; — frit, e, توی روغن سرخ کرده *touï rooughèn sourkh-kèrdè*.

Frise, s. f. terme d'architecture, a. افریز *èfriz*, pl. افاریز *èfa-riz*, pr. t. *afariz*.

Friser, v. a., تاب دادن *tab dadèn*, مجعّد کردن *moudjè'èdd kèrdèn*; — v. n. et se friser, تاب خوردن *tab khour-dèn*, مجعّد شدن *moudjè'èdd choudèn*, پیچ پیچ شدن *pitch-pitch choudèn*; — frisé, e, تاب خورده *tab-khourdè*, a. مجعّد *moudjè'èdd*.

Frisson, s. m., لرز *lèrz*, لرزه *lèrzè*, لرزش *lèrzèch*; — frisson de la fièvre, فراشا *fèracha*, لرزهٔ تب *lèrzèyé tèb*.

Frissonner, v. n., لرزیدن *lèrzidèn*, لرزش کردن *lèrzèch kèrdèn*, لرز کردن *lèrz kèrdèn*.

Frisure, s. f., تاب گیسو *tabé guiçou*, پیچیدگی زلف *pitchidèguiï zoulf*.

Friture, s. f., t. p. قاورمه *qavourmè*.

Frivole, adj. des 2 g., بیهوده *bi-houdè*, a. لغو *lèghv*, pr. t. *laghv*; — parole frivole, حرف بیهوده *hèrfé bi-houdè*.

Frivolité, s. f., بیهودگی *bi-houdègui*.

Froc, s. m., a. خرقه *khèrqè*, pr. t. *khirqa*; — de derviche, خرقهٔ درویشی *khèrqèyé dèrvichi*.

Froid, s. m., سرما *sèrma*, چاهیدگی *tchahidègui*, vulg. *tchaïdègui*, a. برودت *bèroudèt*; — prendre froid, سرما خوردن *sèrma khourdèn*; — j'ai froid, چاهیدم *tchahidèm*, vulg. *tchaïdèm*, سردم است *sèrdèm-èst*; — à froid, گرم نکرده *guèrm nè-kèrdè*, سرد *sèrd*.

Froidement, adv., a. به برودت *bè-bèroudèt*, بطور سرد *bètouré sèrd*.

Froideur, s. f., سردی *sèrdi*, a. برودت *bèroudèt*, pr. t. *buroudèt*.

Froissement, s. m., افسردگی *èfsourdègui*, فسردگی *fèçourdègui*; — fig. offense, رنجش *rèndjèch*, دل افسردگی *dèl-èfsourdègui*.

Froisser, v. a., فرسودن *fèrsoudèn*; — froissé, e, فرسوده *fèrsoudè*; — fig. offensé, رنجیده *rèndjidè*.

Frôlement, s. m., a. مس *mès*.

Frôler, v. a., مس کردن *mès kèrdèn*.

Fromage, s. m., پنیر *pènir.*

Fromagerie, s. f., کارخانهٔ پنیر *kar-khanèyé pènir.*

Froment, s. m., گندم *guèndoum.*

Froncement, s. m., چین چین شدن *tchïn-tchïn choudèn.*

Fronce, s. f., چین *tchïn.*

Froncer, v. a., چین چین کردن *tchïn-tchïn kèrdèn*, چین زدن *tchïn zèdèn*; — froncer les sourcils, گره بر ابرو زدن *guèrèh bèr èbrou zèdèn*; — froncé, e, چین چین شده *tchïn-tchïn choudè*; — sourcils froncés, گره بر ابرو زده *guèrèh bèr èbrou zèdè.*

Fronde, s. f., دستا سنگ *dèsta-sèng*, فلاخان *fèlakhan.*

Fronder, v. a. et n., بفلاخان انداختن *bè-fèlakhan èndakhtèn*; — au fig., عیب گرفتن *'èib guèrèftèn*, طعن ou طعنه زدن *tè'èn*, ou *tè'ènè zèdèn.*

Frondeur, s. m., فلاخان انداز *fèlakhan-èndaz.*

Front, s. m., پیشانی *pichani*, a. جبین *djèbïn*, ناصیه *nacié*; — fig., روی *rouï*, رو *rou*, گستاخی *goustakhi.*

Frontal, **e**, adj., متعلّق به پیشانی *moutè'èllèqé bè-pichani*; — la veine frontale, رگ پیشانی *règué pichani.*

Frontal, ou fronteau, s. m., تسمهٔ پیشانی اسب *tèsmèyé pikhanïï èsp.*

Frontière, s. f., مرز *mèrz*, سرحدّ *sèr-hèdd*, a. حدّ *hèdd*, pl. حدود *houdoud.*

Frontispice, s. m., پیش رو *pich-rou*, رو *rou*; — d'un livre, سرنوشت کتاب *sèr-nèvèchté kètab*, عنوان کتاب *'ounvané kètab.*

Fronton, s. m., زینت بالای در *zinèté balaï dèr.*

Frottage, s. m., سایش *sayèch*, سابیدگی *sabidègui.*

Frottement, s. m., سایش *sayèch*, مالیدگی *malidègui.* سابیدگی *sabidègui.*

Frotter, v. a., سابیدن *sabidèn*, ساییدن *sayidèn*, سودن *soudèn*; — essuyer, پاك کردن *pak kèrdèn.*

Frotteur, s. m., ساینده *sayèndè.*

Fructifère, adj. des 2 g., باردار *bar-dar*, میوه‌دار *mivè-dar.*

Fructifier, v. a., بار دادن *bar dadèn*, میوه آوردن *mivè âvourdèn*; — au fig., مثمر ثمر شدن *mousmèré sèmèr choudèn*; — rapporter, فایده کردن *faïdè kèrdèn.*

Fructueusement, adv., سودمندانه *soudmèndanè*, با فایده *ba-faïdè.*

Fructueux, euse, adj., پر بار *pour-bar*, پر حاصل *pour-hacèl*; — au fig., سودمند *soudmènd*, با فایده *ba-faïdè*, a. نافع *nafè'*, pr. t. *nafi'.*

Frugal, e, adj., کم خوراك *kèm-khourak*; — un repas frugal, خوراك جزئی *khouraké djouz'i.*

Frugalité, s. f., کم خوراکی *kèm-khouraki.*

Frugalement, adv., بکم خوراکی *bè-kèm-khouraki.*

Frugivore, adj. des 2 g., میوه‌خور *mivè-khour.*

Fruit, s. m., میوه *mivè*, pr. t. *mèivè*, a. ثمر *sèmèr*, pl. اثمار *èsmar.*

Fruit, nouveau, نوبر *noou-bèr*; — avantage, سود *soud*, a. فائده *faïdè*, منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *mènfa'at.*

Fruiterie, s. f., دکّان میوه فروشی *doukkané mivè-fourouchi*; — commerce de fruits, میوه فروشی *mivè-fourouchi.*

Fruitier, ière, s. qui vend des fruits, میوه فروش *mivè-fourouch.*

Fruitier, ière, adj., میوه دار *mivè-dar.*

Frustrer, v. a., محروم کردن *mèhroum kèrdèn.*

Fugitif, ive, adj., گریزان *gourizan*, a. فراری *fèrari.*

Fuir, v. n., گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*,

Fuite, s. f., گریز *gouriz*, a. فرار *fèrar*, pr. t. *firar*; — prendre la fuite, گریختن *gourikhtèn*, فرار کردن *fèrar kèrdèn*, هزیمت کردن *hèzimèt kèrdèn*; — mettre en fuite, گریزانیدن *gourizanidèn.*

Fulminant, e, adj., صاعقه بار *sa'èquè-bar.*

Fulmination, s. f. publication d'une bulle, اصدار لعنت نامه *èsdaré lè'ènèt-namè*, pr. t. *isdari la'nèt-namè*, صدور لعنت نامه *soudouré lè'ènèt-namè*; -- explosion, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn.*

Fulminer, v. a. publier une excommunication, صادر کردن لعنت نامه *sadèr kèrdèné lè'ènèt-namé*; — s'emporter avec menace, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*, غضبناك شدن *ghèzèbnak choudèn*; — éclater, آتش گرفتن *âtèch guèrèftèn*, بر باد رفتن *bèr bad rèftèn.*

Fumage, s. m., دود دادن *doud dadèn*; — en parlant des terres, قوّت زمین *qouvvèté zèmïn*, قوت *qout.*

Fumant, e, adj., دود کننده *doud-kounèndè*, a. داخن *dakhèn*, pr. t. *dakhin.*

Fumée, s. f., دود *doud.*

Fumer, v. n. jeter de la fumée, دود دادن *doud dadèn*, دود کردن *doud kèrdèn*; — aspirer du tabac, کشیدن *kèchidèn*; — fumer la pipe, چبوق کشیدن *tchèbouq kèchidèn.*

Fumeron, s. m., زغال دودی *zoghalé doudi.*

Fumeterre, s. f. plante, شاهتره *chah-tèrè.*

Fumeur, euse, s., چبوق کش *tchèbouq-kèch*, غلیانکش *ghèlian-kèch.*

Fumeux, se, adj., a. مبخّر *moubèkhkhèr*, pr. t. *mubakhkhir.*

Fumier, s. m., سرگین *sèrguïn*, پیین *pèyïn.*

Fumigation, s. f., a. بخور *bèkhour.*

Fumiger, v. a., دود دادن *doud dadèn*, بخار دادن *boukhar dadèn.*

Fumiste, s. m., دودکش ساز *doud-kèch-saz*, بخاری ساز *boukhari-saz.*

Funambule, s. des 2 g., رسن باز *rècèn-baz.*

Funèbre, adj. des 2 g., متعلّق بجنازه *moutè'èllèqé bè-djènazè*; — au fig., lugubre, اندوه انگیز *èndouh-èn-guiz*; — triste, a. حزین *hèzïn*, pr. t. *hazïn.*

Funérailles, s. f., pl. رسوم برداشتن جنازه *rouçoumé bèr-dachtèné djènazè*, a. نعش *nè'èch*, pr. t. *na'ch*, میّت *mèyit.*

Funéraire, adj. des 2 g., متعلّق بجنازه *moutè'èllèqé bè-djènazè.*

Funeste, adj. des 2 g., بد فرجام *bèd-fèrdjam*, شوم *choum*, a. منحوس *mènhous.*

Funestement, adv., ببد فرجامی *bè-bèd-fèrdjami*, به بخت واژگون *bè-bèkhté vajgoun*, به بدبختی *bè-bèd-bèkhti*, بدبختانه *bèd-bèkhtanè.*

Fur (au) et à mesure adj., بفراخور آن *bè-fèrakhouré ân.*

Furet, s. m., جانورك خرگوشگیر *djanvèrèké khèr-gouch-guir*; — fig. personne qui s'enquiert de tout, جویای خبر همه چیز *djouyaï khèbèré hèmè tchiz.*

Fureter, v. n., chasser avec le furet, شکار خرگوش کردن *chèkaré khèr-gouch kèrdèn*; — fouiller partout, همه جا گشتن *hèmè dja guèchtèn*, تفحّص کردن *tèfèhhous kèrdèn.*

Fureteur, euse, s., جویای همه چیز *djouyaï hèmè tchiz.*

Fureur, s. f. rage, دیوانگی *divanègui*, a. حرص سبعی *hèrcé sèb'i*; — de colère, خشم *khèchm*, آتش غضب *âtèché ghèzèb.*

Furibond, e, adj., بشدّت خشمناك *bè-chèddèt khèchmnak.*

Furieusement, adv. avec furie, بخشم تمام *bè-khèchmé tèmam*; — extrêmement, a. بشدّت *bè-chèddèt*, بغایت *bè-ghayèt.*

Furieux, se, adj., دیوانه *divanè*, بشدّت خشمناك *bè-chèd-dèt khèchmnak*, a. مجنون *mèdjnoun.*

Furoncle, s. m., دمّل *doummèl.*

Furtif, ive, adj., نهان *nèhan*, پنهان *pènhan*, a. خفیّ *khèfi*, pr. t. *khafiï*, مخفی *mèkhfi*, pr. t. *makhfi.*

Furtivement, adv., پنهان *pènhan*, نهان *nèhan*, در پنهانی *dèr pènhani*, a. مخفیا *mèkhfièn*, pr. t. *makhfièn.*

Fusain, s. m. arbisseau, a. عرقیة الراهب *'èrqiyèt-our-ra-hèb*, pr. t. *'irqiyet-ur-rahib.*

Fuseau, s. m., دوك *douk*, a. مغزل *mèghzèl*, pr. t. *mighzèl*, pl. مغازل *mèghazèl*, pr. t. *mèghazil*; — petit fuseau qu'on place, garni de fil ou de soie, au milieu de la navette, ماشوره *machourè*, ماسوره *maçourè.*

Fusée, s. f. pièce d'artifice, فشنگ *fèchèng*, pr. t. *fichènk*, فشنگ آتش بازی *fèchèngué âtèch-bazi.*

Fusible, adj. des 2 g., قابل آب شدن *qabèlé âb choudèn*, گداز پذیر *goudaz-pèzir.*

Fusil, s. m., تفنگ *toufèng*, pr. t. *tufènk*.

Fusillier, s. m., تفنگچی *toufèngtchi*.

Fusillade, s. f., تفنگ اندازی *toufèng-èndazi*.

Fusiller, v. a., با تفنگ زدن *ba toufèng zèdèn*.

Fusion, s. f., آب شدن *âb choudèn*, a. زوبان *zouban*, pr. t. *zèvban*.

Fustigation, s. f., کوتک *keutèk*.

Fustiger, v. a., کوتك زدن *keutèk zèdèn*.

Fût, s. m., p. t. قونداق *qoundaq*.

Futaie, s. f. bois de haute futaie, جنگل درختان بلند *djènguèlé dèrèkhtané boulènd*.

Futaille, s. f., پیپ *pip*.

Futaine, s. f., قماش کتان و پنبه *goumaché kètan-ou-pèmbè*.

Futé, e, adj., زیرك *zirèk*, هوشیار *houchiar*.

Futile, adj. des 2 g., پوچ *poutch*, بیهوده *bi-houdè*, a. لا طایل *la-tayèl*, pr. t. *la-tayil*.

Futilité, s. f., بیهودگی *bi-houdègui*.

Futur, e, adj., آینده *âyèndè*, a. مستقبل *moustèqbèl*, pr. t. *mustaqbil*; — le futur, le fiancé, داماد *damad*; — la future, عروس *'èrous*.

Fuyant, e, adj., گریزان *gourizan*.

Fuyard, de, adj., گریزنده *gourizèndè*; — S., a. فراری *fèrari*, pr. t. *firari*.

G

Gabare, s. f., زورق بارکش *zoourèqué bar-kèch*.

Gabari, ou **Gabarit**, s. m., نمونهٔ کشتی *nèmounèyé kèchti*.

Gabelle, s. f., وجه گمرك نمك *vèdjhé goumrouké nèmèk*, باج نمك *badjé nèmèk.*

Gabier, s. m., كشيكچى *kèchiktchi*, پاسبان كشتى *pacèbané kèchti.*

Gabion, s. m., سبد بخاك آكنده *sèbèd bè-khak âkèndè.*

Gabionner, v. a., سبدهاى بخاك آكنده ترتيب دادن *sèbèdhaï bè-khak âkèndè tèrtib dadèn.*

Gâche, s. f., كليد دان *klid-dan.*

Gâcher, v. a., گچرا با آب آميختن *guèdj-ra ba âb âmikhten*; — fig. gâter, mal travailler, بد درست كردن *bèd droust kèrdèn*, خراب كردن *khèrab kèrdèn.*

Gâcheur, euse, s., شاگرد بنّا *chaguèrdé bènna*; — fam. qui travaille mal, كارگر ناقابل *kar-guèré na-qabèl.*

Gâchis, s. m., گل *guèl*, خلاش *khèlach.*

Gaffe, s. f., چنگك *tchènguèk*, جفته *djèftè.*

Gage, s. m., گرو *guèroou*, a. رهن *rèhn*, pr. t. *rèhïn*; — prendre des gages, گرو گرفتن *guèroou guèrèftèn*; — salaire, a. مواجب *mèvadjèb*, pr. t. *mèvadjib*, علوفه *'oulouf è*, pr. t. *'ulufè.*

Gager, v. a., مواجب دادن *mèvadjèb dadèn*; — v. n. parier, نذر بستن *nèzr bèstèn.*

Gageur, euse, s., نذر بند *nèzr-bènd.*

Gageure, s. f., a. نذر *nèzr*, مراهنه *mourahènè.*

Gagiste, adj. des 2 g., مواجبدار *mèvadjèb-dar.*

Gagnant, e, adj., برنده *bèrèndè.*

Gagne-denier, s. m., a. حمّال *hèmmal.*

Gagne-pain, s. m., a. كاسب *kacèb*, pr. t. *kiacib.*

GAGNE-PETIT, s. m., تیز کننده *tiz-kounèndè*, کـارد تیز کن *kard tiz-koun.*

GAGNER, v. a. faire un gain, سود کردن *soud kèrdèn*, نفع کردن *nèf' kèrdèn*, منفعت کردن *mènfè'èt kèrdèn*; — au jeu, بردن *bourdèn*; — vaincre, فیروز شدن *firouz choudèn*, غالب آمدن *ghalèb âmèdèn*; — sa vie, کاسبی کردن *kacèbi kèrdèn*, کسب کردن *kèsb kèrdèn*; — tirer avantage de, فایده کردن *faïdè kèrdèn.*

GAILLARD, E, adj., شاد *chad*, بـا دمـاغ *ba-dèmagh*; — un peu libre, بی پروا *bi-pèrva*, گستاخ *goustakh.*

GAILLARDEMENT, adv. joyeusement, بشادی *bè-chadi*; — hardiment, بجسارت *bè-djèçarèt.*

GAILLARDISE, s. f., شادی *chadi*; — paroles un peu libres, گستاخی *goustakhi*, بی پردهئی *bi-pèrdèyi.*

GAIN, s. m., سود *soud*, a. نفع *nèf'*, منفعت *mènfè'èt.* pr. t. *mènfa'at.*

GAÎNE, s. f., نیام *niam*, a. غلاف *ghèlaf*, pr. t. *ghilaf.*

GAÎNIER, s. m., غلافساز *ghèlaf-saz.*

GALA, s. m., a. ضیافت *ziafèt.*

GALAMMENT, adv., ظریفانه *zèrifanè*, معقولانه *mè'èqoulanè.*

GALANT, E, adj., خوش طبع *khoch-tèb'*, a. معقول *mè'èqoul*; — qui cherche a plaire aux femmes, زن پرست *zèn-pèrèst*, زندوست *zèn-doust*; — femme galante, زن خفیف رفتار *zèné khèfif-rèftar.*

GALANTERIE, s. f., خوشطبعی *khoch-tèb'i*, a. ظرافت طبع *zèrafèté tèb'*, معقولیّت *mè'èqouliyèt*; — auprès des femmes, زن پرستی *zèn-pèrèsti.*

GALE, s f., پریون *pèrioun*, گر *guèr* (peu usité) a. جرب *djèrèb.*

Galénisme, s. m., a. مذهب جالینوس *mèzhèbé djalinous*, pr. t. *mèzhèbi djalinos*.

Galéniste, adj. des 2 g., a. جالینوسی *djalinouci*, pr. t. *djalinoci*, pl. جالینوسیون *djalinouciyoun*, pr. t. *djalinociyoun*.

Galère, s. f., کشتی بارکش *kèchtiï bar-kèch*.

Galerie, s. f. longue pièce d'un bâtiment, طنابی *tènabi*; — corridor, دالان *dalan*; — balustrade, a. شبکه *chèbèkè*.

Galérien, s. m., زندانی *zèndani*.

Galet, s. m., سنگ کنار دریا *sèngué kènaré dèria*.

Galette, s. f., نان گرده *nané guèrdè*; — biscuit, نان خشک *nané khochk*.

Galeux, euse, adj., جربدار *djèrèb-dar*.

Galien, n. prop., a. جالینوس *djalinous*.

Galimatias, s. m., a. خلط کلام *khèlté kèlam*, pr. t. *khalti kèlam*, pl. خلطیات *khèltiat*.

Galion, s. m., قلیون *qèlioun* pr. t. *qalioun*.

Galiote, s. f., کشتی رودخانه *kèchtiï roud-khanè*.

Galle, s. f. noix de galle, مازو *mazou*.

Gallican, ne, adj., متعلّق بکلیسای فرانسه *moutè'èllèqé bè-kliçaï francè*.

Gallicisme, s. m., a. اصطلاح فرانسه *èstèlahé francè*, pr. t. *istilahi francè*.

Gallinacés, s. m., pl. پرندهٔ از جنس مرغ خانگی *pèrèndèyé èz djènsé mourghé khanègui*.

Galoches, s. f, pl. گالوش *galoch*, t. p. سرموزه *sèrmouzè*.

Galon, s. m., بند گلابتون *bèndé goulabètoun*.

Galonner, v. a., بند گلابتون دوختن *bèndé goulabètoun doukhtèn*; — galonné, e, گلابتون دوخته *goulabètoun-doukhtè*.

Galop, s. m., دو *doou*; — aller au galop, V. galoper.

Galopade, s. f., روش بدو *rèvèché bè-doou*.

Galoper, v. n., دو کردن *doou kèrdèn*, بدو رفتن *bè-doou rèftèn*.

Galopin, s. m., بچه *bètchè*.

Galvanique, adj. des 2 g., a. متعلّق به قوّهٔ الکتریقهٔ حیوانیّه *moutè'èllèqé bè-qouvvèyé èlèqtriqèyé hèivaniyè*.

Galvanisme, s. m., a. قوّهٔ الکتریقهٔ حیوانیّه *qouvvèyé èlèktriqèyé hèivaniyè*, a. قوّت الکتریقای حیوانیّه *qouvvèti èlèktriqaï hèïvaniyè*.

Galvauder, v. a., فحش دادن *feuhch dadèn*, دشنام دادن *douchnam dadèn*.

Gambade, s. f., جهش *djèhèch*.

Gambader, v. n., جستن *djèstèn*, جهیدن *djèhidèn*.

Gamelle, s. f., ظرف خوراك سربازان *zèrfé khouraké sèrbazan*.

Gamin, s. m., بچهٔ ول گردی *bètchèyé vèl-guèrdi*.

Gamme, s. f., a. درّ مفصّل *dourré moufèssèl*, pr. t. *durri mufassal*.

Ganache, s. f., چانهٔ زیرین اسپ *tchanèyé ziriné èsp*; — fig. qui a l'esprit lourd, بی خرد *bi-khèrèd*, کم عقل *kèm-'èql*.

Ganglion, s. m., a. شبکهٔ الاعصاب *chèbèkèt-oul-è'çab*.

Gangrène, s. f., غانغرایا *ghanghèraya*, a. شقاقلوس *chèqaqlous*.

Gangrener (se), v. pron., شقاقلوس شدن *chèqaqlous choudèn.*

Gangreneux, euse, adj., a. شقاقلوسی *chèqaqlouci.*

Ganse, s. f., قیاطان *qèitan*, pr. t. *qaïtan*; — se dit pour boutonnière v. ce mot.

Gant, s. m., دستکش *dèst-kèch*; — porter des gants, mettre ses gants, دستکش پوشیدن *dèst-kèch pouchidèn*; — jeter le gant, بمیدان جنگ طلب کردن *bè-mèidané djèng tèlèb kèrdèn.*

Gantelet, s. m., دستکش آهنین *dèst-kèché âhènïn.*

Ganter, v. a., دستکش پوشیدن *dèst-kèch pouchidèn.*

Ganterie, s. f., کارخانهٔ دستکش *kar-khanèyé dèst-kèch.*

Gantier, ière, دستکش ساز *dèst-kèch-saz*, دستکش فروش *dèst-kèch-fourouch.*

Garance, s. f., روناس *rounas.*

Garancer, v. a., برنگ روناس رنگ کردن *bè-rèngué rounas rèng kèrdèn.*

Garant, e, s. et adj., a. ضامن *zamèn*, pr. t. *zamïn*, کفیل *kèfil*, pl. کفلا *koufèla*, متکفّل *moutèkèffèl*; — se rendre garant, ضامن شدن *zamèn choudèn.*

Garantie, s. f., a. ضمانت *zèmanèt*, کفالت *kèfalèt.*

Garantir, v. a., ضامن شدن *zamèn choudèn*, کفالت کردن *kèfalèt kèrdèn*; — garanti e; a, مکفول له *mèkfoul lè-hou.*

Garce, s. f., جنده *djèndè*, a. قحبه *qèhbè*, فاحشه *fahèchè*, pr. t. *fahichè.*

Garçon, s. m. پسر *pècèr.*

Garde, s. f. partie d'une épée, قبضهٔ شمشیر *qèbzèyé chèm*

chir; — conservation, پاس *pas*, a. حفظ *hèfz*, pr. t. *hifz*, محافظه *mouhafèzè*; — action par laquelle on observe ce qui se passe, کشیك *kèchik*, دیدهبانی *di-dè-bani*; — action de garder, نگاهداری *nègah-dari*; — une garde, پاسبان *pacè-ban*, دیدهبان *didè-ban*, t. p. قراول *qèravoul*, کشیکچی *kèchiktchi*; — prendre garde, حذر کردن *hèzèr kèrdèn*; — monter la garde, کشیك کشیدن *kèchik kèchidèn*, قراول کشیدن *qèravoul kèchidèn*, پاسبانی کردن *pacè-bani kèrdèn*; — corps de garde, قراولخانه *qèravoul-khanè*.

Garde-boutique, s. m., مال مشکل فروش *malé mouchkèl-fourouch*.

Garde-côte, s. m., نگاهدار کنار دریا *nègah-daré kènaré dèria*.

Garde-chasse, s. m., t. p. قرقچی *qourouqtchi*.

Garde-des-sceaux, مهردار *meuhr-dar*, pr. t. *muhur-dar*.

Garde-fou, s. m., a. شبکه *chèbèkè*.

Garde-feu, s. m., شبکهٔ پیشبخاری *chèbèkèyé pich-boukhari*.

Garde-magasin, s. m., انباردار *èmbar-dar*, امین انبار *èminé èmbar*.

Garde-malade, s. des 2 g., پرستدار مریض *pèrèst-daré mèriz*.

Garde-manger, s. m., چاشتدان *tchacht-dan*, توشه دان *touchè-dan*.

Garde-nationale s. f., قشون ردیف *qouchouné rèdif*, قشون ملّتی *qouchouné mèllèti*.

Garder, v. a. conserver, نگاه داشتن *nègah-dachtèn*, حفظ

کردن *hèfz kèrdèn*, پاس داشتن *pas dachtèn*; — garder un malade, مریضی‌را پرستداری کردن *mèrizi-ra pèrèst-dari kèrdèn*; — garder le lit, بستری بودن *bèstèri boudèn*; — le silence, سکوت اختیار کردن *soukout èkh-tiar kèrdèn*; — la chambre, از اوطاق بیرون نیامدن *èz outaq biroun nè-yamèdèn*; — les moutons, چوبانی کردن *tchoubani kèrdèn*, گلّه‌بانی کردن *guèllè-bani kèr-dèn*; — se garder, خودرا محفوظ داشتن *khoud-ra mèh-fouz dachtèn*, احتراض کردن *èhtèraz kèrdèn*; — proté-ger, صیانت کردن *sianèt kèrdèn*; — gardé, e, نگاهداشته شده *nègah-dachtè-choudè*, a. محفوظ *mèhfouz*, pr. t. *mahfouz*, مصون *mèçoun*.

Garde-robe, s. f., لباسدان *lèbas-dan*, دولاب *doulab*; — lieu d'aisance, a. خلا *khèla*, مبرز *mèbrèz*.

Gardeur. euse, s. d'animaux, گلّه‌بان *guèllè-ban*.

Gardien, ne, s., پاسبان *pas-ban*, a. حافظ *hafèz*, pr. t. *hafiz*.

Gare! interj., خبردار *khèbèr-dar*, سر حساب *sèr-hèçab*.

Gare, s. f. abri pour les bateaux, سایه بان زورق *sayè-bané zoourèq*.

Garenne, s. f., جای خرگوش *djaï khèr-gouch*.

Garer (se), v. pron., خودرا حفظ کردن *khoud-ra hèfz kèrdèn*; — se ranger, خودرا پس کشیدن *khoud-ra pès kèchidèn*.

Gargariser (se), v. pron., غرغره کردن *ghèrghèrè kèrdèn*.

Gargarisme, s. m., غرغره *ghèrghèrè*, pr. t. *gharghara*.

Gargotage, s. m., خوراك بد *khourakè bèd*.

Gargote, s. f., مهمانخانهٔ پست *mèhman-khanèyé pèst*.

Gargotier, ière, s., آشپز ناقابل *âch-pèzé na-qabèl*.

GARGOUILLE, s. f., ناودان سنگی *nav-dané sèngui.*

GARGOUILLEMENT, s. m., صدای در شکم *sèdaï dèr chèkèm,* قراقر درونی *qèraqèré dèrouni.*

GARGOUSSE, s. f., مطاره *mètarè.*

GARNEMENT, s. m. mauvais garnement, مرد بی سر و پا *mèrdé bi-sèr-ou-pa,* ناکس *na-kès.*

GARNIR, v. a., fournir le nécessaire, تدارك دیدن *tèdarèk didèn*; — orner, آراستن *ârastèn.*

GARNISON, s. f., a. مستحفظین قلعه *moustèhfèziné qèl'è.*

GARNISSEUR, EUSE, s., آراینده *ârayèndè.*

GARNITURE, s. f., آرایش *ârayèch,* زینت *zinèt.*

GARROT, s. m., گردن اسب *guèrdèné èsp.*

GARROTTER, v. a., دست و پا بستن *dèst-ou-pa bèstèn.*

GASCON, NE, adj. fanfaron, لافزن *laf-zèn,* pr. t. *lafazan.*

GASCONNADE, s. f., لافزنی *laf-zèni.*

GASCONNER, v. n., لافزدن *laf-zèdèn.*

GASPILLAGE, s. m., a. اتلاف *ètlaf.*

GASPILLER, v. a., اسراف کردن *èsraf kèrdèn,* تلف کردن *tèlèf kèrdèn*; — gaspillé, e, تلف شده *tèlèf-choudè.*

GASPILLEUR, EUSE, s., تلف کننده *tèlèf-kounèndè,* a. مسرف *mousrèf,* pr. t. *musrif,* مبذر *moubèzzèr,* pr. t. *mubèzzir.*

GASTRIQUE, adj. des 2 g., a. معدوی *mè'èdèvi.* pr t. *mi'dèvi.*

GASTRITE, s. f. douleur vive à l'épigastre, a وجع مأنة *vèdjè'é mè'ènèt,* pr. t. *vadja'ï mèènet*; — inflammation de l'estomac, a. التهاب معده *èltèhabé mè'èdè,* pr t. *iltihabi mi'dè.*

Gastronome, adj. des 2 g., دوستدار اطعمهٔ لذیذه *doustdaré èt'èmèyé lèzizè.*

Gastronomie, s. f., a. علم اطعمهٔ لذیذه *'èlmé èt'èmèyé lèzizè*, pr. t. *'ilmi èt'èmèï lèzizè.*

Gastronomique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم اطعمهٔ لذیذه *moutè'èllèqé bè-'èlmè èt'èmèyé lèzizè.*

Gâteau, s. m., نان روغنی *nané roougheni.*

Gâter, v. a., خراب کردن *khèrab kèrdèn*, تباه کردن *tèbah kèrdèn*; — corrompre, فاسد کردن *facèd kèrdèn*; — salir, چرك کردن *tchèrk kèrdèn*; — se gâter, خراب شدن *khèrab choudèn*; — gaté, e, خراب شده *khèrab-choudè*; — corrompu, e, فاسد شده *facèd-choudè*; — sali, چرك شده *tchèrk-choudè.*

Gauche, adj., چپ *tchèp*, a. یسار *yèçar*; — la main gauche, دست چپ *dèsté tchèp*; — à gauche, بطرف چپ *bè-tèrèfé tchèp*; — maladroit, خیره دست *khirè-dèst.*

Gauchement, adv., باخیره‌دستی *bè-khirè-dèsti.*

Gaucher, **ère**, adj., چپه *tchèpè*, چپدست *tchèp-dèst.*

Gaucherie, s. f., خیره دستی *khirè-dèsti.*

Gaufre, s. f. rayon de miel, a. کُوارة *guèvarèt*, کواره *kèvarè*; — façon donnée à une étoffe, نقش بر قماش *nèqché bèr qoumach*; — pâtisserie, نان روغنی *nané roouguèni.*

Gaufrer, v. a., بر قماش نقش کردن *bèr qoumach nèqch kèrdèn.*

Gaufreur, **se**, s., نقس کنندهٔ بر قماش *nèqch-kounèndèyé bèr qoumach*, نقش کنندهٔ قماش *nèqch-kounèndèyé qoumach.*

Gaufrier, s. m., انبور نان پزی èmbouré nan-pèzi.

Gaufrure, s. f., نقش روی قماش nèqché rouï qoumach.

Gaule, s. f., چوب بلند tchoubé boulènd.

Gausser (se), v. pron., ریشخند کردن rich-khènd kèrdèn, استهزا کردن èstèhza kèrdèn.

Gausserie, s. f., ریشخندی rich-khèndi, a. استهزا èstèhza, pr. t. istihza.

Gaz, s. m., جوهر آتش djoouhèré âtèch, a. بخار رقیق boukharé rèqiq, pr. t. boukhari raqiq, بخار خفی boukharé khèfi, pr. t. boukhari khafiï, گاز gaz.

Gaze, s. f., برنجک bèrèndjèk; — au fig., پرده pèrdè.

Gazelle ,s. f., جیران djèiran, a. غزال ghèzal, pr. t. ghazal.

Gazer, v. a., با برنجک پوشاندن ba bèrèndjèk pouchandèn.

Gazetier, s. m., روزنامه نویس rouz-namè-nèvis.

Gazette, s. f., روزنامه rouz-namè; — gazette de Paris, روزنامهٔ پاریس rouz-namèyé paris.

Gazeux, euse, adj., کفدار kèf-dar, غاز دار ghaz-dar.

Gazon, s. m., سبزهٔ چمن sèbzèyé tchèmèn, سبزه sèbzè.

Gazonnement, s. m., سبزه شدن sèbzè choudèn.

Gazonner, v. a., سبزه‌زار کردن sèbzè-zar kèrdèn.

Gazouillement. s. m., زمزمهٔ مرغان zèmzèmèyé mourghan; — en parlant d'un ruisseau, زمزمهٔ آب جاری zèmzèmèyé âbé djari.

Gazouiller, v. n., شفیلیدن chèfilidèn, زمزمه کردن zèmzèmè kèrdèn, چاویدن tchavidèn.

Geai, s. m., قوقلاج qouqladj.

Géant, e, s., کوه پیکر kouh-pèikèr.

Géhenne, s. f., a. جهنّم *djèhènnèm.*

Geindre, v. n., ناله كردن *nalè kèrdèn,* مويه كردن *mouyè kèrdèn.*

Gélatine, s. f., خوراك يلمدار *khouraké yèlèm-dar,* ژله *gèlè,* هلمه *hèlmè,* هلام *houlam.*

Gélatineux, euse, adj., يلمى *yèlèmi.*

Gelée, s. f., يخ بندى *yèkh-bèndi,* سرماى شديد *sèrmaï chèdid;* — de fruits, رب *roub.*

Geler, v. a., انبسته كردن *èmbèstè kèrdèn,* منجمد كردن *moundjèmed kèrdèn;* — en parlant des plantes, سرما زدن *sèrma zèdèn;* — v. n., يخ بستن *yèkh bèstèn,* يخ شدن *yèkh choudèn;* — gelé, e, يخ كرده *yèkh-kèrdè;* — eau gelée, آب يخ كرده *âbé yèkh-kèrdè.*

Gélinotte, s. f., كبك صحرائى *kèpké sèhrayi.*

Géminaux, (les), s. m. pl., a. جوزا *djoouza,* pr. t. *djèvza.*

Gémir, v. n., ناليدن *nalidèn,* ناله كردن *nalè kèrdèn.*

Gémissement, s. m., ناله *nalè,* a. نوحه *noouhè,* pr. t. *nèvhè.*

Gémissant, e, adj., نالان *nalan.*

Gemme, adj. sel gemme, نمك معدنى *nèmèké mè'èdèni;* — s. f. pierre précieuse, سنگ جواهر *sèngué djèvahèr.*

Gênant, ante, adj., ثقلت انگيز *sèqlèt-ènguiz,* زحمت افزا *zèhmèt-èfza.*

Gencive, s. f., گوشت دندان *gouchté dèndan,* a. لثه *lècè,* pr. t. *licè,* pl. لثا *lèça,* pr. t. *liça,* et لثات *lèçat,* pr. t. *liçat.*

Gendarme, s. m., فرّاش ديوان *fèrraché divan;* — cavalier, سوار نظام *sèvaré nèzam.*

Gendarmer, (se), v. récip., بی جا خشمناك شدن *bi-dja khèchmnak choudèn.*

Gendarmerie, s. f., سوار نظام *souvaré nèzam.*

Gendre, s. m., داماد *damad.*

Gêne, s. f., torture, شکنجه *chèkèndjè*, pr. t. *chikèndjè* ; — situation pénible, رنج *rèndj*, a. ثقلت *sèqlèt*, pr. t. *siqlèt*, زحمت *zèhmèt*, pr. t. *zahmèt.*

Généalogie, s. f., a. نسب *nècèb*, شجرهٔ نسب *chèdjèrèyé nècèb*, p. t. سلسله نامه *sèlsèlè-namè.*

Généalogique, adj. des 2 g., a. متعلّق به نسب *moutè'èl-lèqé bè-nècèb.*

Généalogiste, s. m., a. نسّاب *nèssab.*

Gêner, v. a., اذیت رسانیدن *èziyèt rèçanidèn*, زحمت دادن *zèhmèt dadèn*, مخلّ شدن *moukhèll choudèn* ; — gêné, e, بزحمت افتاده *bè-zèhmèt ouftadè* ; — être dans le besoin, بحالت احتیاج افتاده *bè-halèté èhtiadj ouftadè*, گرفتار تنگدستی شده *guèrèftaré tèng-dèsti choudè*, a. محتاج *mouhtadj.*

Général, e, adj., a. عمومی *'oumoumi*, عامّ *'amm* ; — en général, généralement, عموماً *'oumoumèn.*

Général, s. m., سردار *sèr-dar*, جنرال *djènèral*, — les persans assimilent le grade de سرتیپ *sèrtip*, à celui de général.

Généralissime, s. m., سردار کلّ *sèr-daré koull.*

Généraliser, v. a., عمومی کردن *'oumoumi kèrdèn.*

Généralité, s. f., a. عمومیّت *'oumoumiyèt.*

Générateur, trice, s., a, والد *valèd*, pr. t. *valid*, مولّد *mouvèllèd*, pr. t. *muvèllid.*

Génératif, ive, adj., زاینده *zayèndè*.

Génération, s. f., پشت *poucht*, نژاد *nèjad*, a. تولید *toou-lid*, pr. t. *tèvlid*, تناسل *tènaçoul*, نسل *nèsl*, ذرّیت *zour-riyèt* ; — de génération en génération. پشت اندر پشت *poucht èndèr poucht*, a. نسلاً بعد نسلٍ *nèslèn bè'èd nèslèn*, pr. t. *nèslèn ba'd nèslïn* ; — époque, a. عصر *'èsr*, pr. t. *'asr*.

Généreusement, adv., d'une manière noble, کریمانه *kèri-manè*, بعلوّ همّت *bè-'oulouvvé hèmmèt* ; — libéralement, باجوانمردی *bè-djèvan-mèrdi*, بسخاوت *bè-sèkhavèt*.

Généreux, euse, adj. de nature noble, بلند همّت *bou-lènd-hèmmèt*, a. عالی همّت *'âli-hèmmèt*, pr. t. *'âli-him-mèt* ; — libéral, جوانمرد *djèvan-mèrd*, a. سخیّ *sèkhi*, کریم *kèrim*.

Générique, adj. des 2 g., a. جنسی *djènsi*, pr. t. *djinsi*, اسم جنس *èsmé djèns*. pr. t. *ismi djins*.

Générosité, s. f. magnanimité, a. علوّ همّت *'oulouvvé hèmmèt* ; — libéralité, جوانمردی *djèvan-mèrdi*, a. سخاوت *sèkhavèt*.

Genèse, s. f., کتاب آفرینش جهان *kètabé âfèrinèché djè-han*, a. سفر تکوین المخلوقات *sèfré tèkvïn-oul-mèkhlou-qat*, pr. t. *sifri tèkvïn-ul-makhlouqat*.

Genêt, s. m., a. رتم *rètèm*.

Genèvrier, s. m., راسن *racèn* (vieux) درخت اردج *dè-rèhhté èrdèdj*.

Génie, s. m. esprit ou démon qui accompagne l'homme depuis sa naissance jusqu'à sa mort, همزاد *hèm-zad*, a. جنّ *djènn*, pr. t. *djinn*, pl. جانّ *djann* ; — talent,

فرهنگ *fèrhèng*, a. استعداد عقل *èstè'èdadé 'èql*, عقل *'èql*, pr. t. *'aql*, معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*; — art a. فنّ *fènn*; — militaire, فنّ هندسۀ حربيّه *fènné hèndècèyé hèrbiyè*, pr. t. *fènni hèndècèï harbiyè*; — le génie d'une langue, شيوۀ زبان *chivèyé zèban*.

Génie, s. m. corps des ingénieurs, مهندسين نظام *mouhèndèciné nèzam*.

Genièvre, s. f., آردج *ârdèdj*, pr. t. *ârdidj*.

Génisse, s. f., مادّه گاو نازائيده *madè-gavé nâ-zayidè*, a. عجلة *'èdjlèt*, pr. t. *'idjlèt*, pl. عجل *'èdjèl*, pr. t. *'idjèl*.

Génital, e, adj., متعلّق به تناسل *moutè'èllèqé bè-tènaçoul*; — parties génitales, a. آلات تناسل *âlaté tènaçoul*.

Génitif, s, m, a. جرّ *djèrr*, اضافه *èzafè*, pr. t. *izafè*.

Genou, s. m., زانو *zanou*; — se mettre à genoux, بزانو افتادن *bè-zanou ouftadèn*.

Genouillère, s. f. زانوپوش *zanou-pouch*.

Genouillet, s. m. plante, a. خاتم سليمان *khatèmé soulèiman*, pr. t. *khatèmi solèiman*.

Genre, s. m., a. جنس *djèns*, pr. t. *djins*, pl. اجناس *èdjnas*, نوع *noou'*, pr. t. *nèv'*, pl. انواع *ènva'*; — le genre humain, a. جنس آدم *djènsé âdèm*, a. بني نوع انسان *bèni nou'é ènsan*, pr. t. *bèni nèv'i insan*.

Gens, s. f. pl., a. ملّت *mèllèt*, pr. t. *millèt*, pl. ملل *mèlèl*, pr. t. *milèl*, le droit des gens, a. حقوق ملل *houqouqé mèlèl*, pr. t. *houqouqi milèl*; — personnes, مردم *mèrdoum*, a. خلق *khèlq*, pr. t. *khalq*; — il y a certaines gens qui, بعضي مردم هست كه *bè'èzi mèrdoum hèst-ké*; — en parlant de classes d'hommes on emploie les mots

a. اهل *èhl*, ارباب *èrbab*; — gens de lettres, ارباب علوم *èrbabé 'ouloum*, pr. t. *èrbabi 'ouloum*; — de guerre, اهل جنك *èhlé djèng*, ارباب محاربه *èrbabé mouharèbè*, pr. t. *èrbabi mouharèbè*.

GENTIANE, s. f., جنطياناى رومى *djèntianaï roumi*.

GENTIL, s. m., بت پرست *bout-pèrèst*, pr. t. *pout-pèrèst*.

GENTIL, ILLE, adj., قشنك *qèchèng*, a. ظريف *zèrif*, pr. t. *zarif*.

GENTILHOMMERIE, s. f., نجيب زادكى *nèdjib-zadègui*.

GENTILLESSE, s. f., شرين كارى *ckèrïn-kari*, a. ظرافت *zèrafèt*.

GENTILLEMENT, adv., بشرين كارى *bè-chèrïn-kari*.

GÉNUFLEXION, s. f., زانو بر زمين نهادن *zanou bèr zèmïn nèhadèn*.

GÉODÉSIE, s. f., a. علم المساحة *'èlm-oul-mèçahèt*, pr. t. *'ilm-ul-mèçahat*.

GÉOGRAPHE, s. m., اهل جغرافيا *èhlé djoughrafia*, pr. t. *èhli djoghrafia*.

GÉOGRAPHIE, s. f., جغرافيا *djoughrafia*, علم جغرافيا *'èlmé djoughrafia*, pr. t. *'ilmi djoghrafia*; — carte de géographie, نقشهٔ جغرافيا *nèqchèyé djoughrafia*.

GÉOGRAPHIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بجغرافيا *moutè'èllèqé bè-djoughrafia*.

GEÔLE, s. f., زندان *zèndan*, حبس خانه *hèbs-khanè*, pr. t. *zindan*, *haps-khanè*.

GEÔLIER, s. m., زندانبان *zèndan-ban*.

GÉOLOGIE, s. f., a. وصف الارض *vèsf-oul-èrz*, pr. t. *vasf-ul-arz*.

Géomètre, s. m., a. مسّاح *mèssah*, مهندس *mouhèndès*, pr. t. *muhèndis*.

Géométrie, a. علم مساحة *'èlmé mèçahèt*, pr. t. *'ilmi mèçahat*.

Géomètrique, adj. des 2 g., a. متعلّق بعلم مساحة *moutè'èllèqé bè-'èlmé mèçahèt*.

Géomètriquement, adv., از روی علم مساحه *èz rouï 'èlmé mèçahèt*.

Géorgie, s. f., گورجستان *gourdjèstan*, pr. t. *gurdjistan*.

Géorgien, ne, adj. et s., گورجی *gourdji*, pr. t. *gurdji*.

Géranium, s. m., گل شمعدان *goulé chèm'-dan*, a. ابرة الراعی *èbrèt-our-ra'ï*, pr. t. *ibrèt-ur-ra'i*.

Gérant, e, s. et adj., جا نشین *dja-nèchīn*, a. نایب *nayèb*, pr. t. *naïb*.

Gerbe, s. f., دستهٔ گندم *dèstèyé guèndoum*, a. دمت *dèmèt*.

Gerber, v. a., گندمرا دسته دسته بستن *guèndoum-ra dèstèdèstè bèstèn*.

Gercer, v. a., ترکانیدن *tèrèkanidèn*; — se gercer, ترکیدن *tèrèkidèn*, ترکیده شدن *tèrèkidè choudèn*; — gercé, e, ترکده *tèrèkidè*, ترکیده شده *tèrèkidè-choudè*.

Gerçure, s. f., ترك *tèrèk*, شکاف *chèkaf*.

Gérer, v. a., رتق و فتق کردن *rètq vè fètq kèrdèn*, بامورات رسیدن *bè-oumourat rècidèn*.

Germain, aine, adj. cousin germain, cousin issu de deux frères, عمو زاده *'èmou-zadè*, issu de de deux sœurs, خاله زاده *khalè-zadè*.

Germanique, adj. des 2 g., نمسوی *nèmsèvi*.

Germe, s. m., مایۀ تخم *mayèyé tokhm*, رخ نباتات *roukhé nèbatat*; — le germe de la division, مایۀ نفاق *mayèyé nèfaq*.

Germer, v. n., نمو کردن *noumouvv kèrdèn*, رخ زدن نباتات *roukh zèdèné nèbatat*, سبز شدن تخم *sèbz choudèné tokhm*.

Germination, s. f., رستنی *rèstèni*, ou *roustèni*, a. نبت *nèbt*, نمو *noumouvv*, pr. t. *numuvv*, نبوت *noubout*.

Gésier, s. m., سنگدان *sèng-dan*, گژاژ *guèjaj* (peu usité) a. حوصله *hooucèlè*, pr. t. *havcèlè*.

Gestation, s. f., a. مدت حمل *mouddèté hèml*.

Geste, s. m., a. اشاره *ècharè*, pr. t. *icharè*; — exprimer par le geste, باشاره فهمانیدن *bè-ècharè fèhmanidèn*.

Gesticulation, s. f., حرکت پا و دست *hèrèkèté pa-ou-dèst*.

Gesticuler, v. n., باشاره حرکت کردن *bè-ècharè hèrèkèt kèrdèn*, دست و پا زدن *dèst-ou-pa zèdèn*.

Gestion, s. f., کار پردازی *kar-pèrdazi*, a. اداره *èdarè* pr. t. *idarè*,

Gibecière, s. f., توبرۀ شکار *toubrèyé chèkar*.

Gibelotte, s. f., خورش خرگوش *khourèché khèr-gouch*.

Giberne, s. f., فشنگدان *fèchèng-dan*.

Gibet, s. m., دار *dar*, قپوق *qèpouq*, a. دار الصلب *dar-ous-sèlb*.

Gibier, s. m., شکار *chèkar*, pr. t. *chikiar*, a. صید *sèid*, pr. t. *saïd*.

Giboyeux, euse, adj., پر شکار *pour-chèkar*.

Gifle, s. f. V. soufflet, coup du plat de la main.

Gifler, v. a., V. souffleter.

GIGANTESQUE, adj. des 2 g., کوه پیکر *kouh-pèikèr*, دیو پیکر *div-pèikèr*.

GIGOT, s. m., ران گوسفند *rané gousfènd*, ران *ran*.

GIGOTTER, v. n., پارا جنباندن *pa-ra djoumbandèn*.

GILET, s. m., جلتکه *djèlètkè*.

GILETIÈRE, s. f., جلتکه‌دوز *djèlètkè-douz*.

GINGEMBRE, s. m., a. زنجبیل *zèndjèbil*, زنجفیل *zèndjèfil*.

GIRAFE, s. f., زراف *zèraf*, شترگاوپلنگ *choutour-gav-pèlèng*, a. زرافه *zèrafè*.

GIROFLE, s. m. clou de girofle, میخك *mikhèk*.

GIROFLÉE, s. f., شب بوی *chèb-bouï*, شب انبوی *chèb-èmbouï*.

GIROFLIER, s. m., درخت میخك *dèrèkhté mikhèk*.

GIRON, s. m., فاصلهٔ از کمر بزانو *facèlèyé èz kèmèr bè-zanou*; — fig. le giron de l'église, a. حجر الدین الحق *hèdjr-oud-dïn-èl-haqq*.

GIROUETTE, s. f., بادنما *bad-nèma*, pr. t. *badi-numa*; — fig. inconstant, a. متلون‌مزاج *moutèlèvvèn-mèzadj*, pr. t. *mutèlèvvïn-mizadj*.

GISEMENT, s. m., position des côtes de la mer, حالت لب دریا *halèté lèbé dèria*; — position des masses de minéraux dans la terre, حالت معادن زیر زمین *halèté mè'adèn ziré zèmïn*.

GÎT (ci), در اینجا خوابیده است *dèr ïn-dja khabidè èst*; — fig. consiste, a. منوط *mènout*; — tout gît en cela, همه منوط ازاوست *hèmè mènout èz oust*.

GÎTER, v. n., خفتن *khouftèn*, خوابیدن *khabidèn*.

GLAÇANT, E, adj., یخ‌بند *yèkh-bènd*.

Glace, s. f. eau gelée, يخ *yèkh*; — miroir, آينه *âïnè.*

Glacer, v. a., يخ كردن *yèkh kèrdèn*, منجمد كردن *moundjèmèd kèrdèn*; — se glacer, يخ كردن *yèkh kèrdèn*, يخ شدن *yèkh choudèn*, منجمد شدن *moundjèmèd choudèn*; — glacé, e, يخ بسته *yèkh-bèstè*, يخ شده *yèkh-choudè*, a. منجمد *moundjèmèd*, pr. t. *mundjèmid.*

Glacial, ale, adj., بشدّت سرد *bè-chèddèt sèrd*; — mer glaciale, a. بحر منجمد *bèhré moundjèmèd*, pr. t. *mundjèmid.*

Glacier, s. m., بستنی ساز *bèstèni-saz.*

Glacière, s. f., يخ چال *yèkh-tchal.*

Glaçon, s. m., پارچهٔ يخ *partchèyé yèkh*, تکهٔ يخ *tèkèyé yèkh.*

Gladiateur, s. m., کشتی گیر *kouchti-guir*, پهلوان *pèhlèvan*, pr. t. *pèhluvan.*

Glaïeul, s. m., plante, زنبق آبی *zèmbèqé âbi.*

Glaire, s. f., a. بلغم *bèlghèm.*

Glaireux, euse, adj., a. بلغمی *bèlghèmi.*

Glaise, s. et adj., گل زرد *guèlé zèrd*, شلك *chèlk.*

Glaive, s. m., شمشیر *chèmchir*, a. سیف *sèif.*

Glanage, s. m., خوشه چینی *khouchè-tchini.*

Gland, s. m., fruit du chêne, بلوط *bèlout*; — ornement, منگله *mèngoulè.*

Glande, s. f., دشبل *douchboul*, a. غدّه *ghouddè*, pl. غدد *ghoudèd.*

Glandée, s. f., بلوط چینی *bèlout-tchini.*

Glanduleux, euse, adj., دشبلدار *douchboul-dar*, a. ذوالغدد *zoul-ghoudèd*, pr. t. *zèvi-ul-ghoudèd.*

Glane, s. f., دستهٔ گندم *dèstèyé guèndoum*.

Glaner, v. a., خوشه چینی کردن *khouchè-tchini kèrdèn.*

Glaneur, euse, s., خوشه چین *khouchè-tchïn.*

Glapir, v. n., زوزه کردن *zouzè kèrdèn*, زنویه کردن *zènouyè kèrdèn*, مویه کردن *mouyè kèrdèn*.

Glapissant, e, adj., زوزه کنان *zouzè-kounan.*

Glapissement, s. m., زوزه *zouzè*, مویه *mouyè.*

Glas, s. m., صدای ناقوس عزا *sèdaï naqoucé 'èza.*

Glèbe, s. f., زمین *zèmïn*, a. ارض *èrz*, pr. t. *arz*.

Glissade, s. f., لیز *liz.*

Glissant, e, adj., لیز *liz.*

Glissement, s. m., لیزش *lizèch*, لیزش پا *lizèché pa.*

Glisser, v. n. لیزیدن *lizidèn*, لیز کردن *liz kèrdèn*, لیز خوردن *liz khourdèn*; — fig. se glisser, خودرا رسانیدن *khoud-ra rèçanidèn*, خودرا تپاندن *khoud-ra tèpandèn.*

Glisseur, s. m., لیزنده *lizèndè*, لیز کننده *liz-kounèndè.*

Globe, s. m., a. کره *kourè*; — globe terrestre, کرهٔ زمین *kourèyé zèmïn*, کرهٔ ارض *kourèyé èrz*, pr. t. *kurèï èrz*; — objet en forme de globe, a. حباب *houbab*, کره *kourè.*

Globule, s. m., a. حباب *houbab*, pl. حبب *houbèb.*

Gloire, s. f., نام *nam*, نام و ننگ *nam-ou-nèng*, a. عزّ *'èzz*, pr. t. *'izz*, عزّت *'èzzèt*, pr. t. *'izzèt*, افتخار *èftè-khar*, pr. t. *iftikhar*; — grandeur, شکوه *chèkouh*, a. عظمت *'èzèmèt*, pr. t. *'azamèt*, جلالت *djèlalèt*, جلال *djèlal.*

Glorieusement, adv., با شکوه *ba-chèkouh*, بافتخار *bè-èftèkhar.*

Glorieux, euse, adj., با افتخار *ba-èftèkhar*, با فرّ و كوكبه *ba-fèrr-ou-kooukèbè*, a. جليل *djèlil*, غرّا *ghourra*.

Glorification, s. f., élévation à la gloire éternelle, a. سعادت سرمدى *sè'âdèté sèrmèdi*, pr. t. *sè'âdèti sèrmèdi*, سعادت ابدى *sè'âdèté èbèdi*, pr. t. *sè'âdèti èbèdi*; — action de glorifier, a. تمجيد *tèmdjid*.

Glorifier, v. a., تمجيد كردن *tèmdjid kèrdèn*; — se glorifier, فخر كردن *fèkhr kèrdèn*; — glorifié, e, تمجيد كرده شده *tèmdjid-kèrdè-choudè*.

Gloriole, s. f., a. غرور *ghourour*.

Glose, s. f., a. شرح *chèrh*, تفسير *tèfsir*, حاشيه *hachiè*.

Gloser, v. a., شرح كردن *chèrh kèrdèn*.

Gloseur, euse, s., عيب جو *'èib-djou*, حرفگير *hèrf-guir*, a. طعّان *tè'ân*, لايم *layèm*.

Glossaire, s. m., a. لغت الفاظ غير مأنوس *loughèté èlfazé ghèiré mè'ènous*, لغت الفاظ غامضه *loughèté èlfazé ghamèzè*.

Glossateur, s. m., a. مفسّر *moufèssèr*, pr. t. *mufèssir*.

Glotte, s. f., a. ممرّ نفس *mèmèrré nèfès*, a. غلصمه *ghoulsèmè*, pr. t. *ghoulsamè*.

Glouglou, s. m., a. قلقل *goulqoul*.

Gloussement, s. m., قوغوغ مرغ *qoughoughé mourgh*.

Glousser, v. n., صدا كردن مرغ *sèda kèrdèné mourgh*, قوقوغ كردن *qouqough kèrdèn*.

Glouton, ne, s. et adj., شكم خواره *chèkèm-kharè*, شكم بنده *chèkèm-bèndè*.

Gloutonnerie, s. f., شكم خوارگى *chèkèm-kharègui*.

Glu, s. m., a. دبن *dèbèn*, دبق *dèbq*, لزاق *lèzaq*.

GLUANT, E, adj., چسپنده *tchèspèndè*, a. لزیق *lèziq.*

GLUAU, s. m., چوب لزاقدار *tchoubé lèzaq-dar.*

GLUER, v. a., چسپان کردن *tchèspan kèrdèn*, لزیق کردن *lèziq kèrdèn.*

GLUTINEUX, EUSE, adj., چسپان *tchèspan.*

GOBELET, s. m., پیاله *pialè*, استکان *èstèkan*, a. طاس *tas*; — servant aux escamoteurs, حقّه *hoqqè*, pr. t. *houqqa.*

GOBE-MOUCHES, s. m. oiseau qui se nourrit de mouches, مرغ مگسخور *mourghé mèguès-khour*; — fig. homme crédule, زود باور *zoud-bavèr.*

GOBER, v. a., فرو بردن *fourou bourdèn*, بلعیدن *bèl'idèn.*

GOBERGER (se), ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*; — prendre ses aises, راحت شدن *rahèt choudèn.*

GODAILLER, v. n., خیلی شراب خوردن *khèili chèrab khourdèn.*

GODELUREAU, s. m., جوان نازنده *djèvané na-zèndè.*

GODET, s. m., جام *djam*, پیاله *pialè*, a. قدح *qèdèh*, pr. t. *qadèh.*

GODICHE, s. et adj., a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq.*

GOËLAND, s. m., مرغ دریائی *mourghé dèriayi*, a. جقله *djouqèlè.*

GOËLETTE, s. f., کشتی دو دیرکی *kèchtiï dou-dirèki.*

GOGO (à), adv., فراوان *fèravan*, انبوه *èmbouh.*

GOGUENARD, E, adj., ریشخند مانند *rich-khènd-manènd.*

GOGUENARDER, v. n., ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn.*

GOGUENARDERIE, s. f., ریشخندی *rich-khèndi.*

GOGUETTES, s. f. pl. propos joyeux, حرف شادی آمیز *hèrfé chadi-âmiz.*

Goinfre, s. m., بسیار خور *bèciar-khour*, خورندهٔ بسیار *khourèndèyé bèciar.*

Goinfrerie, s. f., بسیار خوری *bèciar-khouri.*

Goître, s. m., چاخش *tchèkhèch*, a. سلعه *sèl'è*, جدره *djèdrè.*

Goîtreux, euse, adj., چاخشدار *tchèkhèch-dar.*

Golfe, s. m., دهنه *dèhènè*, a. خلیج *khèlidj*, pr. t. *khalidj*, pl. خلج *khoulèdj.*

Gomme, s. f., a. صمغ *sèmgh*, pr. t. *samgh*; — arabique, صمغ عربی *sèmghé 'èrèbi*, pr. t. *samghi 'arabi.*

Gomme-gutte, s. f., a. راتین *ratïn.*

Gommer, v. a., بصمغ اندودن *bè-sèmgh èndoudèn.*

Gommeux, euse, adj., صمغدار *sèmgh-dar.*

Gommier, s. m., درخت صمغدار *dèrèkhté sèmgh-dar.*

Gond, s. m., a. رزه *rèzè.*

Gondole, s. f., زورق *zoourèq.*

Gondolier, s. m., زورقچی *zoourèqtchi.*

Gonflement, s. m., آماس *âmas*, a. ورم *vèrèm*, نفخ *nèfèkh* pr. t. *nafakh.*

Gonfler, v. a., پر از باد کردن *pour èz bad kèrdèn*, v. n., باد کردن *bad kèrdèn*, نفخ کردن *nèfèkh kèrdèn*; — gonflé, e, باد کرده *bad-kèrdè*, پر از باد شده *pour-èz-bad choudè*, آماس کرده *âmas-kèrdè*; — d'orgueil, a. مغرور *mèghrour*, pr. t. *maghrour.*

Gorge, s. f., گلو *guèlou*; — il l'a pris par la gorge, گلویش را گرفت *guèlouï-èch-ra guèrèft*; — le sein d'une femme, سینه *sinè*, پستان *pèstan*; — passage entre des montagnes, درّه *dèrrè.*

Gorgée, s. f., a. جرعه *djour'è*, a. نغبه *nèghbè*, pr. t. *naghèbè*, pl. نغب *noughèb*.

Gorger, v. a., بسیا خورانیدن *bèciar khouranidèn*; — se gorger, بسیار خوردن *bèciar khourdèn*; — gorgé, e, بسیا خورده *bèciar-khourdè*, تا بگلو خورده *ta bèguèlou khourdè*.

Gosier, s. m., گلو *guèlou*, a. حلق *hèlq*, pr. t. *houlq*, pl. حلقوم *houlqoum*.

Gothique, adj. des 2 g., تاتاری *tatari*.

Goudron, s. m., کتران *kètran*, کتیران *kètiran*.

Goudronner, v. a., کتران مالیدن *kètran malidèn*.

Gouffre, s. m., گرداب *guèrd-ab*, pr. t. *guird-ab*, a. ورطه *vèrtè*, pr. t. *varta*.

Goujat, s. m., آدم پست *âdèmé pèst*.

Goujon, s. m. petit poisson blanc, ماهی ریزه سفید *mahıï rizè sèfid*; — cheville de fer, میخ آهنین *mikhé âhènïn*.

Goulet, s. m., a. اکول *èkoul*, pr. t. *èkioul*.

Goulot, s. m., گلوی شیشه *guèlouï chichè*.

Goulette, s. f., راه آب کوچك *rahé âbé koutchèk*.

Goulu, e, adj., بسیار خور *bèciar-khour*.

Goulument, adv., بشکم خوارگی *bè-chèkèm-kharègui*.

Goupille, s. f., میخ کوچك *mikhé koutchèk*.

Goupillon, s. m., آبپاش *âb-pach*, a. مرش *mèrèch*.

Gourde, s. f., کدوی آبخوری *kèdouï âb-khouri*.

Gourdin, s. m., چوب کلفت *tchoubé koulouft*.

Gourgandine, s. f., جنده *djèndè*, a. قحبه *qèhbè* pr t. *qahba*.

GOURMADE, s. f., ضربۀ مشت *zèrbèyé moucht.*

GOURMAND, E, adj., شکم پرست *chèkèm-pèrèst.*

GOURMANDER, v. a., سرزنش کردن *sèr-zènèch kèrdèn,* نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn.*

GOURMANDISE, s. f., شکم پرستی *chèkèm-pèrèsti.*

GOÚRME, s. f. maladie des chevaux, کتو *kètoou,* pr. t. *kètèv;* — fausse, gourme, منقو *mènqoou,* pr. t. *manqèv.*

GOURMET, s. m., شرابشناس *chèrab-chènas.*

GOURMETTE, s. f., زنجیر دهنه *zèndjiré dèhènè.*

GOUSSE, s. f., دانه *danè;* — gousse d'ail, دانۀ سیر *danèyé sir;* — enveloppe qui couvre certaines graines. پوست *poust.*

GOÛT, s. m. un des cinq sens, a. ذایقه *zaïqè,* pr. t. *zaïqa,* قوّۀ ذایقه *qouvvèyé zaïqè;* — saveur, مزه *mèzè,* a. طعم *tè'èm,* pr. t. *ta'am;* — inclination, a. میل *mèil,* هوس *hèvès;* — il a du goût pour elle, باو میل دارد *bè-ou mèil darèd;* — plaisir, a. حظّ *hèzz,* pr. t. *hazz;* — prendre goût, حظّ کردن *hèzz kèrdèn;* — finesse de jugement, a. سلیقه *sèliqè,* pr. t. *saliqa,* مزاج *mèzadj,* pr. t. *mizadj;* — selon son goût, موافق سلیقۀ او *mouvafèqé sèliqèyé ou.*

GOÛTER, v. a. essayer le goût, چشیدن *tchèchidèn,* بذایقه سپردن *bè-zaïqè soupourdèn;* — au fig. essayer, éprouver, تجربه کردن *tèdjroubè kèrdèn;* — approuver, پسندیدن *pècèndidèn,* پسند کردن *pècènd kèrdèn,* قبول کردن *qèboul kèrdèn.*

GOÛTER, s. m., چاشت *tchacht.*

Goutte, s. f., چکه *tchèkè*, a. قطره *qètrè*, pr. t. *qatra*, pl. قطرات *qètèrat*, pr. t. *qatarat.*

Goutte, s. f. maladie, a. نقرس *nèqrès*, pr. t. *niqris*, وجع المفاصل *vèdjè'-oul-mèfacèl*, pr. t. *vèdja'-ul-mèfacil.*

Gouttière, s. f., ناودان *nav-dàn.*

Gouvernail, s. m., سكّان كشتى *soukkané kèchti.*

Gouvernants, s. m. pl., حكمداران *heukm-daran*, pr. t. *hukum-daran.*

Gouvernante, s. f., بانوى حكمران *banouï heukm-ran*; — la femme du gouverneur, زن حاكم *zèné hakèm*; — femme qui soigne les enfants, t. p. لالا *lala.*

Gouvernement, s. m., a. دولت *dooulèt*, pr. t. *dèvlèt*; — le gouvernement français, دولت فرانسه *dooulèté francè*; — d'une province, a. حكومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt.*

Gouverner, v. a., حكمرانى كردن *heukm-rani kèrdèn*, حكومت كردن *houkoumèt kèrdèn*; — avoir la conduite de quelque chose, مباشرت كردن *moubachèrèt kèrdèn*; — faire l'éducation, تربيّت دادن *tèrbiyèt dadèn.*

Gouverneur, s. m., a. حاكم *hakèm*, والى *vali*; — qui a soin de l'éducation d'un jeune homme, t. p. لالا *lala*, a. مربّب *mourèbbèb*, pr. t. *murèbbib.*

Grabat, s. m., بستر بد *bèstèré bèd.*

Grabuge, s. m., ستيز *sètiz*, ستيزه *sètizè*, t. p. غوغا *ghoou-gha*, pr. t. *ghavgha.*

Grâce, s. f. faveur, a. التفات *èltèfat*, pr. t. *iltifat*, لطف *loutf*, كرم *kèrèm*, عنايت *'ènayèt*, pr. t. *'inayèt*; — par-

don, a. عفو *'èfv*, pr. t. *'af'*, گذشت *gouzècht*; — remerciment, a. شكر *choukr*, pr. t. vulg. *chukur*, تشكّر *tèchèkkour*; — rendre grâce, تشكّر كردن *tèchèkkour kèrdèn*; — faire grâce, گذشت كردن *gouzècht kèrdèn*, بخشيدن *bèkhchidèn*, عفو كردن *'èfv kèrdèn*; — bonnes grâces, a. التفات *èltèfat*, pr. t. *iltifat*; — il est dans ses bonnes grâces, التفات باو دارد *èltèfat bèou darèd*, مظهر التفات او است *mèzhèré èltèfaté oust*; — de grâce, التفات بفرمايد *èltèfat bè-fèrmayèd*; — grâce à Dieu, شكر خدا *choukr khouda*, a. الحمد لله *èl-hèmdou lèllah*, pr. t. *èl-hèmdu-lillah*; — par grâce, از روى التفات *èz rouï èltèfat*, a. لطفاً و كرماً *loutfèn vè kèrèmèn*.

Graciable, adj. des 2 g., عفو پذير *'èfv-pèzir*.

Gracieusement, adv., بدلنوازى *bè-dèl-nèvazi*, بالتفات *bè-èltèfat*.

Gracieux, euse, adj. qui a de la grâce, خوش اطوار *khoch-ètvar*, خوش آيند *khoch-âyènd*, a. ظريف *zèrif*, مطبوع *mètbou'*; — poli, doux, a. مؤدّب *mou'èddĕb*.

Gracieuseté, s. f., a. ملاطفت *moulatèfèt*.

Gradation, s. f., a. تدريج *tèdridj*, تدرّج *tèdèrroudj*; — par gradation, بتدريج *bè-tèdridj*, درجه بدرجه *dèrèdjè bè-dèrèdjè*.

Grade, s. m., جاه *djah*, t. p. پايه *payè*, a. رتبه *routbè*, مرتبه *mèrtèbè*, pl. مراتب *mèratèb*, pr. t. *mèratib*.

Gradin, s. m., a. طبقه *tèbèqè*, pr. t. *tabaqa*.

Graduation, s. f., بخش بخش *bèkhch-bèkhch*, تقسيم بدرجه *tèqsimé bè-dèrèdjè*.

Graduel, le, adj.. درجه درجه *dèrèdjè-dèrèdjè.*

Graduellement, adv., بتدریج *bè-tèdridj.*

Gradué, e, adj., بخش بخش *bèkhch-bèkhch.*

Graduer, v. a., درجات کشیدن *dèrèdjat kèchidèn*, درجه بدرجه تقسیم کردن *dèrèdjè bè-dèrèdjè tèqsim kèrdèn.*

Graillon, s. m., پس ماندهٔ خوراك *pès-mandèyé khourak.*

Grain, s. m., دانه *danè*, a. حبّه *hèbbè*, pr. t. *habbè*, pl. حبّات *houbbat* et حبوبات *houboubat*; — un grain de blé, دانهٔ گندم *danèyé guèndoum*; — en général, غلّه *ghèllè*, a. حنطه *hèntè*, pr. t. *hinta.*

Graine, s. f., تخم *tokhm*, pr. t. *tokhoum*, دانه *danè*, a. بزر *bèzr*, pl. بزورات *bèzourat*, ou *bouzourat.*

Graissage, s. m., روغن مالی *rooughèn-mali*, a. تدهین *tèdhïn.*

Graisse, s. f., چربی *tchèrbi*, پیه *pih*, a. شحم *chèhm.*

Graisser, v. a., چرب کردن *tchèrb kèrdèn*, پیه مالیدن *pih malidèn.*

Graisseux, euse, adj., چرب *tchèrb*, بپیه آلوده *bè-pih âloudè.*

Graminée, s. et adj., از جنس گندم *èz djènsé guèndoum.*

Grammaire, s. f., a. صرف *sèrf*, pr. t. *sarf*, علم صرف *'èlmé sèrf*, pr. t. *'ilmi sarf*; — la grammaire et la syntaxe, صرف و نحو *sèrf-ou-nèhv*, pr. t. *sarf-u-nahv.*

Grammairien, s. m., دانندهٔ قواعد صرف *danèndèyé qèva'èdé sèrf*, ازباب علم صرف *èrbabé 'èlmé sèrf*, a. صرفیّ *sèrfiï*, pr. t. *sarfiï*, pl. صرفیون *sèrfiyoun*, pr. t. *sarfiyoun.*

Grammatical, e, adj., موافق قواعد علم صرف *mouvafèqé qèva'èdé 'èlmé sèrf.*

Grammaticalement, adv., از روی قواعد علم صرف *èz roui qèva'èdé 'èlmé sèrf.*

Grand, **e**, adj., بزرگ *bouzourg*, کلان *kèlan*, a. کبیر *kèbir*; — élevé de taille, بلند قد *boulènd-qèdd*; — le grand monde, a. نجبا *noudjèba*, بزرگان *bouzourgan*; — le grand seigneur, سلطان روم *soultané roum*; — faire le grand, تشخص فروختن *tèchèkhkhous fouroukhtèn*; — Dieu est grand, خدا بزرگ است *khouda bouzourg èst*; — les grands, بزرگان *bouzourgan*, a. اعیان *è'èyan*, pr. t. *a'ïan*; — à la grande, بـه بزرگواری *bè-bouzourgvari*, بزرگانه *bouzourganè.*

Grand-conseil, s. m., V. Conseil.

Grand-mère, s. f., مادر بزرگ *madèré bouzourg*, نیای مادری *niaï madèri*, a. جدّه *djèddè.*

Grand-oncle, s. m., عمّ بزرگ *'èmmé bouzourg*, a. عمّ کبیر *'èmmé kèbir*, pr. t. *'oummi kèbir.*

Grand-oeuvre, s. m., کیمیاگری *kèmia-guèri*, a. کیمیا *kimia.*

Grand-père, s. m., پدر بزرگ *pèdèré bouzourg*, نیا *nia*, a. جدّ *djèdd.*

Grand'rue, s. f., کوچهٔ بزرگ *koutchèyé bouzourg.*

Grandement, adv., بزرگانه *bouzourganè*, باجلال *ba djèlal*; — beaucoup, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar.*

Grandeur, s. f., بزرگی *bouzourgui*, a. عظمت *'èzèmèt*, pr. t. *'azamèt*; — d'âme, a. علوّ همّت *'oulouvvé hèmmèt*, pr. t. *'uluvvi himmèt*, کرامت *kèramèt*; — mesure, اندازه *èn-dazè*, a. مقدار *mèqdar*, pr. t. *miqdar*; — élévation, بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'*. pr. t. *irtifa'*; —

puissance, a. جلال *djèlal*, عظمت *'èzèmèt*, pr. t. *'azamèt.*

GRANDIOSE, adj. des 2 g., با شکوه *ba-chèkouh*, با دبدبه *ba-dèbdèbè*, با کرّ و فرّ *ba-kèrr-ou-fèrr*, با احتشام *ba-èh-tècham.*

GRANDIR, v. n., بزرگ شدن *bouzourg choudèn*, رشد کردن *rouchd kèrdèn*; — grandi, e, بزرگ شده *bouzourg-choudè*, رشد کرده *rouchd-kèrdè.*

GRANGE, s. f., انبار غلّه *èmbaré ghèllè.*

GRANIT, s. m., سنگ خارا *sèngué khara.*

GRAPPE, s. f., خوشه *khouchè*; — une grappe de raisin, یك خوشهٔ انگور *yèk khouchèyé èngour.*

GRAPPILLON, s. m., خوشهٔ کوچك *khouchèyé koutchèk.*

GRAPPIN, s. m., چنگك *tchènguèk.*

GRAS, ASSE, adj., فربه *fèrbèh*, چاغ *tchagh.*

GRAS, s. m., چربی *tchèrbi*, پیه *pih*, a. شحم *chèhm*, pr. t. *chahm.*

GRAS-DOUBLE, s. m., شکنبه *chèkèmbè.*

GRASSEMENT, adv., خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*, فراوان *fèravan.*

GRASSEYEMENT, s. m., a. تلفّظ حلقی *tèlèffouzé hèlqi*, pr. t. *tèlaffuzi halqi.*

GRASSEYER, v. n., از حلق تلفّظ کردن *èz hèlq tèlèffouz kèrdèn.*

GRASSOUILLET, TE, adj. V. Grasset.

GRATIFICATION, s. f., بخشش *bèkhchèch*, pr. t. *bakhchich*, a. انعام *èn'am*, pr. t. *in'am*, احسان *èhsan*, pr. t. *ihsan*; — en Persan, en parlant d'un apprenti qu'on gratifie, شاگردانه *chaguèrdanè*, درستان *dèrèstan*, درستاران *dèrèstaran*, (ces deux derniers mots son inusités).

Gratifier, v. a., بخشیدن *bèkhchidèn*, انعام دادن *èn'am dadèn*; — gratifié, e, انعام گرفته *èn'am-guèrèftè*, مظهر انعام شده *mèzhèré èn'am choudè*.

Gratis, adv. V. Gratuitement.

Gratitude, s. f., سپاس *sèpas*, نعمت شناسی *nè'èmèt-chènaci*; — de la gratitude, سپاس داشتن *sèpas dachtèn*, منّت داشتن *mènnèt dachtèn*.

Grattelle, s. f., خارش *kharèch*.

Gratter, v. a., خاریدن *kharidèn*, خراشیدن *khèrachidèn*; — ratisser, تراشیدن *tèrachidèn*; — la terre, کاویدن *kavidèn*; — se gratter, خاریدن *kharidèn*.

Grattoir, s. m., گزلك *guèzlèk*, pr. t. *kèzlèk*, a. محکّ *mèhèkk*, pr. t. *mahakk*.

Gratuit, e, adj. qui ne coûte rien, رایگان *raïgan*, a. مفت *mouft*, pr. t. *muft*.

Gratuité, s. f., رایگانی *raïgani*.

Gratuitement, adv., رایگان *raïgan*, a. مفت *mouft*, pr. t. *muft*; — fig. sans fondement, بی سبب *bi-sèbèb*, بیجا *bi-dja*, a. عبث *'èbès*.

Grave, adj. des 2 g. pesant, سنگین *sènguïn*, گران *guèran*, a. ثقیل *sèqil*, pr. t. *saqil*; — important, a. مهمّ *mouhèmm*, pr. t. *muhimm*; — sérieux, با وقار *ba-vèqar*. با تمکین *ba-tèmkïn*.

Graveleux, euse, adj., ریگدار *rig-dar*, ریگناك *rig-nak*.

Gravelle, s. f., ریگ *rig*.

Gravement, adv., سنگین *sènguïn*, بسنگینی *bè-sènguini*, با وقار *ba vèqar*; — dangereusement, خطرناك *khètèrnak*, بطور خطرناك *bè-tooùré khètèrnak*.

GRAVER, v. a., کندن *kèndèn*, حك کردن *hèkk kèrdèn*; — gravé, e, کنده *kèndè*, a. محکوك *mèhkouk*, pr. t. *mahkiouk*.

GRAVEUR, s. m., مهر کن *meuhr-kèn*, a. حکّاك *hèkkak*, pr. t. *hakkiak*.

GRAVIER, s. m., ریگ درشت *rigué droucht*.

GRAVIR, v. a., بالا رفتن *bala rèftèn*.

GRAVITATION, s. f., میل اجرام بهمدیگر *mèilé èdjram bèhèm-diguèr*.

GRAVITÉ, s. f. pesanteur, سنگینی *sènguini*; — qualité d'une personne grave, a. وقار *vèqar*; — importance, a. جسامت *djèçamèt*, عظمت *'èzèmèt*, pr. t. *'azamèt*.

GRAVITER, v. n., مایل بمرکز بودن *mayèl bè-mèrkèz boudèn*.

GRAVURE, s. f. art., کنده کاری *kèndè-kari*, a. حکّاکی *hèkkaki*; — objet, کار حکّاکی *karé hèkkaki*; — dessin, نقش *nèqch*, a. صورت *sourèt*, تصویر *tèsvir*, pr. t. *tasvir*.

GRÉ, s. m., a. اختیار *èkhtiar*, pr. t. *ikhtiar*, رضا *rèza*, pr. t. *riza*; — il y est allé de son gré, باختیار خود انجا رفته است *bè-èkhtiaré khoud ôn-dja rèftè èst*; — de bon gré, باختیار خود *bè-èkhtiaré khoud*; — bon gré malgré, خواه و نخواه *khah-ou-nè-khah*, a. طوعاً و کرهاً *toou'èn-vè-kèrhèn*, pr. t. *tav'èn-vè-kèrihèn*; — savoir gré, ممنون بودن *mèmnoun boudèn*, راضی بودن *razi boudèn*.

GREC, QUE, adj., *moderne*, روم *roum*; — *ancien*, یونانی *younani*.

GRÈCE, s. f., یونانستان *younanèstan*, pr. t. *younanistan*.

Gréement, s. m., اسباب کشتی *èsbabé kèchti.*

Gréer, v. a., تدارك اسباب کشتی دیدن *tèdarèké èsbabé kèchti didèn.*

Greffe, s. f., پیوند *pèivènd*; — dépôt des registres, s. m., دفتر خانه *dèftèr-khanè.*

Greffer, v. a., پیوند کردن *pèivènd kèrdèn.*

Greffier, s. m., a. کاتب محکمه *katèbé mèhkèmè.*

Greffoir, s. m., چاقوی پیوندی *tchaqouï pèivèndi.*

Grége, adj. et s., ابریشم از پیله کشیده *èbrichoum èz pilè kèchidè.*

Grégeois, s. m., آتش بر آب سوزان *âtèché bèr âb souzan.*

Grêle, adj. des 2 g., *mince*, باریك *barik*, a. رقیق *rèqiq.*

Grêle, s. f. pluie gelée, تگرك *tèguèrk.*

Grêler, v. imp., تگرك آمدن *tèguèrk âmèdèn*, ou باریدن *baridèn.*

Grêlon, s. m., تگرك درشت *tèguèrké droucht.*

Grelot, s. m., زنگ *zèng.*

Grelotter, v. n., از سرما لرزیدن *èz sèrma lèrzidèn.*

Grenade, s. f., انار *ènar*, نار *nar*, a. رمّان *roumman*; — boulet, خنپارهٔ دستی *khoumparèyé dèsti.*

Grenadier, s. m., درخت انار *dèrèkhté ènar.*

Grenaille, s. f., t. p. ساچمه *satchmè.*

Grenat, s. m., سیلان *sèilan.*

Grener, v. n., تخم دادن *tokhm dadèn*, دانه دادن *danè dadèn.*

Grèneterie, s. f., تخم فروشی *tokhm-fèrouchi.*

Grènetier, ère, s., دانه فروش *danè-fèrouch*, تخم فروش *tokhm-fèrouch.*

GRENIER, s. m., انبار *èmbar.*

GRENOUILLE, s. f., غوك *ghouk*, وزغ *vèzègh.*

GRENOUILLÈRE, s. f., معدن وزغ *mè'èdènè vèzègh.*

GRENOUILLET, s. m. plante, خاتم سليمان *khatèmé soulèiman*, pr. t. *khatèmi solèiman.*

GRENU, E, adj., پر دانه *pour-danè.*

GRÈS, s. m., سنگ *sèng.*

GRÉSIL, s. m., تگرك ريزه *tèguèrké rizè.*

GRÉSILLEMENT, s. m., بارندگی تگرك ريزه *barèndèguiï tèguèrké rizè.*

GRÉSILLER, v. n., باريدن تگرك ريزه *baridènè tèguèrké rizè.*

GRÈVE, s. f., ريگستان *riguèstan.*

GREVER, v. a. léser, ضرر زدن *zèrèr zèdèn*; — charger, accabler, زياد كردن *ziad kèrdèn*, سنگين كردن *sènguīn kèrdèn.*

GRIBOUILLAGE, s. m., خطّ بد *khètté bèd.*

GRIEF, ÈVE, adj., بزرگ *bouzourg*, a. كبير *kèbir.*

GRIEF, s. m. dommage, زيان *zian*, a. ضرر *zèrèr*, pr. t. *zarar*; — plainte, a. شكايت *chèkayèt*, pr. t. *chikiayèt.*

GRIÈVEMENT, adv., سخت *sèkht*, خيلی *khèili*, بشدّت *bè-chèddèt.*

GRIÈVETÉ, s. f., a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*, جسامت *djèçamèt.*

GRIFFADE, s. f., ضرب پنجه *zèrbé pèndjè.*

GRIFFE, s. f., چنگ *tchèng*, چنگال *tchèngal*, a. مخلب *mèkhlèb*, pr. t. *mikhlèb.*

GRIFFER, v. a., چنگ زدن *tchèng zèdèn*, بچنگ گرفتن *bè-tchèng guèrèftèn.*

Griffon, s. m., a. عنقا *'ounqa*, pr. t. *'anqa*.

Griffonnage, خطّ پیچیده *khètté pitchidè*, بد خطّ *bèd-khètt*.

Griffonner, v. a., بد خطّ نوشتن *bèd-khètt nèvèchtèn*, کاغذ سیاه کردن *kaghèz siah kèrdèn*.

Grignoter, v. a., آهسته آهسته جویدن *âhèstè-âhèstè djèvidèn*.

Gril, s. m., سیخ شبکه دار *sikhé chèbèkè-dar*, سیخ فرنگی *sikhé frèngui*.

Grillade, s. f., گوشت برشته *gouchté bèrèchtè*.

Grillage, s. m., شبکه *chèbèkè*.

Grille, s. f., a. شبکه *chèbèkè*, غلبکن *ghèlbèkèn*.

Griller, v. a., برشته کردن *bèrèchtè kèrdèn*; — entourer de grilles, شبکه بستن *chèbèkè bèstèn*.

Grillon, s. m., جرغه *djèrghè*, زنجره *zèndjèrè*.

Grimace, s. f., کج دهانی *kèdj-dèhani*; — faire la grimace, کج دهانی کردن *kèdj-dèhani kèrdèn*.

Grimacier, ière, s., دهان کج کن *dèhan kèdj-koun*.

Grimoire, s. m., کتاب افسونه *kètabé èfsounè*.

Grimpant, e, adj., بالا رو *bala-roou*.

Grimper, v. n., V. gravir.

Grincement, s. m., صدای بهمزدن دندان *sèdaï bè-hèm-zèdèné dèndan*, ou بهم مالیدن دندان *bè-hèm-malidèné dèndan*.

Grincer, v. n., دندان بهم مالیدن *dèndan bè-hèm malidèn*.

Griotte, s. f., آلوبالو *âlou-balou*.

Grippe, s. f., سرما خوردگی *sèrma-khourdègui*, a. زکام

zoukam, pr. t. *zukiam*, نزله *nèzlè*; — prendre en grippe, بی زار شدن *bi-zar choudèn*, کینه داشتن *kinè dachtèn*.

Gris, e, adj., خاکستر رنگ *khakèstèr-rèng*, رنگ خاکستری *rèngué khakèstèri*; — ivre, مست *mèst*, a. مخمور *mèkhmour*, pr. t. *makhmour*.

Grisâtre, adj. des 2 g., مایل برنگ خاکستری *mayèl bè-rèngué khakèstèri*.

Griser, v. a., مست کردن *mèst kèrdèn*; — se griser, مست شدن *mèst choudèn*.

Grisette, s. f., زن بی پرده *zèné bi-pèrdè*.

Grisonner, v. n., سفید شدن موی *sèfid choudèné mouï*.

Grive, s. f., سار *sar*.

Grivelé, e, adj., رنگ خاکستری با رنگ سفید آمیخته *rèngué khakèstèri ba rèngué sèfid âmikhtè*.

Grivois, e, adj., سر دماغ *sèré dèmagh*.

Grognard, e, adj. et s., زیر لب حرفزن *ziré lèb hèrf-zèn*.

Grognement, s. m., صدای خوك *sèdaï khouk*.

Grogner, v. n., صدا کردن خوك *sèda kèrdèné khouk*; — fig. murmurer, زیر لب حرفزدن *ziré lèb hèrf-zèdèn*.

Grogneur, euse, adj. et s. V. grognard.

Groin, s. m., پوزهٔ گراز *pouzèyé gouraz*.

Grommeler, v. n., زیر لب حرفزدن *ziré lèb hèrf-zèdèn*.

Grondement, s. m., a. صدای خفی *sèdaï khèfi*.

Gronder, v. n. murmurer, V. ce mot; — en parlant du tonnerre, غریدن رعد *ghouridèné rè'èd*; — v. a., réprimander, سرزنش کردن *sèr-zènèch kèrdèn*, نکوهش کردن *nèkouhèch kèrdèn*, دشنام دادن *douchnam dadèn*.

Gronderie, s. f., سرزنش *sèr-zènèch*.

Grondeur, euse, adj., سرزنش کننده *sèr-zènèch-kounèndè.*

Gros, s. m., a. اکثر *èksèr*; — le gros de l'armée, اکثر قشون *èksèré qouchoun.*

Gros, sse, adj., کلفت *koulouft*; — de corps, تنومند *tènoumènd*; — une grosse femme, زن تنومند *zèné tènoumènd*; — une femme grosse (enceinte), زن آبستن *zènè âbèstèn*, a. حامله *hamèlè*, pr. t. *hamilè*; — la mer est grosse, دریا کولاك است *dèria koulak èst.*

Groseille, s. f., انگور فرنگی *èngouré frèngui.*

Groseillier, s. m., درخت انگور فرنگی *dèrèkhté èngouré frèngui.*

Grossesse, s. f., آبستنی *âbèstèni*, a. حمل *hèml*, pr. t. *haml.*

Grosseur, s. f., بزرگی *bouzourgui*, کلفتی *kouloufti*, a. ضخامت *zèkhamèt*, pr. t. *zakhamèt*, جسامت *djèçamèt.*

Grossier, ère, adj., زبر *zèbr*, خشن *khèchèn*; — impoli, ناتراشیده *na-tèrachidè*, روستا *rousta*, بی ادب *bi-èdèb.*

Grossièrement, adv., روستاواری *roustavari*, بدرشتی *bèdrouchti*, بی ادبانه *bi-èdèbanè.*

Grossièreté, s. f., زبریّت *zèbriyèt*; — impolitesse, روستایی *roustayi*, بی ادبی *bi-èdèbi.*

Grossir, v. a., کلفت کردن *koulouft kèrdèn*; — v. n., کلفت شدن *koulouft choudèn*; — grossi, e, کلفت شده *koulouft-choudè.*

Grotesque, adj. des 2 g., a. صورت غریب *sourèté ghèrib*, هجو *hèdjv*, مسخره *mèskhèrè*, pr. t. *maskhara.*

Grotesquement, adv., بمسخرگی bè-mèskhèrègui, بطور هاجو bè-toouré hèdjv.

Grotte, s. f., a. غار ghar, مغاره mègharè, pr. t. maghara.

Grouillant, e, adj., حرکت کنان hèrèkèt-kounan, جنبان djoumban, جنبش کنان djoumbèch-kounan.

Grouillement, s. m., جنبش djoumbèch, a. حرکت hèrè-kèt, pr. t. harèkèt.

Grouiller, v. n., جنبش کردن djoumbèch kèrdèn, جنبیدن djoumbidèn.

Groupe, s. m., جمع آوری djèm'-âvèri, فراهم آوری fèra-hèm-âvèri.

Grouper, v. a., جمع کردن djèm' kèrdèn, یکجا جمع کردن yèk-dja djèm' kèrdèn; — se grouper, یکجا جمع شدن yèk-dja djèm' choudèn; — groupé, e, یکجا جمع شده yèk-dja djèm'-choudè.

Gruau, s. m., برغول bourghoul, ou بلغور boulghour.

Grue, s. f. oiseau, کلنک koulèng, t. p. طورنا tourna, pr. t. dourna; — machine, منجنیق mèndjèniq.

Gruger, v. a., بدندان شکستن bè-dèndan chèkèstèn; — — signifie aussi manger, خوردن khourdèn.

Grumeau, s. m. de sang, خون انبسته khouné èmbestè.

Grumeler, (se), v. pron., تکه تکه انبسته شدن tèkè-tèkè èmbèstè choudèn.

Grumeleux, se, adj., تکه تکه انبسته شده tèkè-tèkè èmbèstè-choudè.

Gué, s. m., پایاب paï-ab, گذر gouzèr.

Guéable, adj. des 2 g., پا یاب paï-ab.

Guèbre, s. des 2 g., گبر guèbr.

Guenille, s. f., رخت مندرس *rèkhté moundèrès.*

Guenon, s. f., میمون ماده *mèimouné madè*, بوزینهٔ ماده *bouzinèyé madè.*

Guêpe, s. f., زنبور سرخ *zèmbouré sourkh.*

Guêpier, s. m., آشیانهٔ زنبور سرخ *âchianèyé zèmbouré sourkh.*

Guère, adv., نه چندان *nè-tchèndan.*

Guéret, s. m., زمین شیار کرده و هنوز نکاشته *zèminé chiar-kèrdè vè hènouz nè-kachtè.*

Guéridon, s. m., میز گرده *mizé guèrdè.*

Guérir, v. a., چاغ کردن *tchagh kèrdèn*, شفا دادن *chèfa dadèn*; — v. n., چاغ شدن *tchagh choudèn*, شفا یافتن *chèfa yaftèn*, معالجه شدن *mou'âlèdjè choudèn*; — guéri, e, چاغ شده *tchagh-choudè.*

Guérison, s. f., a. شفا *chèfa*, pr. t. *chifa.*

Guérissable, adj. des 2 g., شفا پذیر *chèfa-pèzir.*

Guérisseur, s. m., شفا دهنده *chèfa-dèhèndè.*

Guérite, s. f., پناه گاه کشیکچی *pènah-gahé kèchiktchi*, t. p. قراولخانه *qèravoul-khanè.*

Guerre, s. f., جنگ *djèng*, کارزار *kar-zar*, نبرد *nèbèrd*, a. محاربه *mouharèbè*, حرب *hèrb*, pr t. *harb*; — déclarer la guerre, اعلام جنگ کردن *è'èlamé djèng kèrdèn.*

Guerrier, ière, adj., جنگی *djèngui*, a. حربیّ *hèrbii*, pr. t. *harbii*; — s., مرد جنگی *mèrdé djèngui*, مبارز *moubarèz*, a. محارب *mouharèb*, pr. t. *muharib.*

Guerroyer, v. n., جنگیدن *djènguidèn*, محاربه کردن *mouharèbè kèrdèn*, جنگ کردن *djèng kèrdèn.*

Guet, s. m., دیدهبانی *didè-bani*, کشیك *kèchik*; — ceux

qui font le guet, کشیکچی‌ها *kèchiktchi-ha*, قراول *qèravoul.*

Guet-apens, s. m., کمین *kèmïn.*

Guêtre, s. f., پالنگ *palèng* (peu usité), چارغ *tcharough.*

Guetter, v. a., مترصّد فرصت بودن *moutèrèssèdé foursèt boudèn*, منتظر فرصت بودن *mountèzèré foursèt boudèn.*

Gueule, s. f., en parlant des animaux, دهان *dèhan*, a. فم *foum.*

Gueuse, s. f. pièce de fer brut, آهن خام *âhèné kham*; — femme de mauvaise vie, جنده *djèndè*, a. قحبه *qèhbè.*

Gueuser, v. n., mendier, گدایی کردن *gèdayi kèrdèn.*

Gueuserie, s. f., گدایی *guèdayi.*

Gueux, euse, adj. et s., گدا *guèda.*

Guichet, s. m., دریچه *dèritchè.*

Guichetier, s. m., زندانبان *zèndan-ban.*

Guide, s. m., بلد *bèlèd*, راه نما *rah-nèma*, راه بر *rah-bèr*, a. دلیل *dèlil.*

Guides, s. f. pl., جلو اسپ کالسکه *djèlooué èspé kalèskè.*

Guider, v. a., رهبری کردن *rèh-bèri kèrdèn*, راه نمائی کردن *rah-nèmayi kèrdèn.*

Guidon, s. m., بیدق سوار نظام *bèidèqé sèvaré nèzam.*

Guigner, v. n., بگوشهٔ چشم نگاه کردن *bè-gouchèyé tchèchm nègah kèrdèn.*

Guignon, s. m., بد بختی *bèd-bèkhti.*

Guilleret, ette, adj., سر دماغ *sèré dèmagh.*

Guillotine, s. f., دار *dar*, قتلگاه *qètl-gah*, pr. t. *qatl-guiah.*

Guillotiner, v. a., سر از تن جدا کردن *sèr èz tèn djèda*

kèrdèn, قتل كردن *qètl kèrdèn*; — guillotiné, e, سر بريده *sèr-bouridè*.

Guimauve, s. f., گل خطمی *goulé khètmi*.

Guinée, s. f., ليره *lirè*, pr. t. *lira*.

Guinguette, s. f., ميخانه *mèi-khanè*.

Guirlande, s. f., تاجيى از گل و رياحين ساخته *tadjiï èz goul-ou-riahïn sakhtè*, بساك *bèçak*.

Guise, s. f., a. طرز *tèrz*, pr. t. *tarz*, طور *toour*, pr. t. *tavr*, اسلوب *ousloub*.

Guitare s. f., تنبور ou طنبور *tèmbour*, pr. t. *tambour*.

Guitariste, s. des 2 g., طنبور زن *tèmbour-zèn*.

Gustation, s. f., مزه *mèzè*, چاشنی *tchachni*, a. طعم *tè'èm*, pr. t. *ta'am*.

Guttural, e, adj., گلوئی *guèlouyi*, a. حلقی *hèlqui*, pr. t. *halqiï*.

Gymnase, s. m., ميدان زوربازی *mèidané zour-bazi*, ميدان ورزش *mèidané vèrzèch*, زورخانه *zour-khanè*; — en Allemagne, grande école, مدرسهٔ بزرگ *mèdrèçèyé bouzourg*.

Gymnastique, s. f., ورزش *vèrzèch*.

Gynécée, s. f., اندرون *èndèroun*, حرمخانه *hèrèm-khanè*, a. حرم *hèrèm*, pr. t. *harèm*.

Gypse, s. m., گچ *guèdj*.

Gypseux, euse, adj., گچ آلود *guèdj-âloud*, بگچ آلوده *bè-guèdj âloudè*.

H

Ha! int. de surprise, به *bèh*, t. p. وای *vaï*, واه *vah*; — de douleur, ای وای *èi-vaï*.

HABILE, adj. des 2 g., باهنر *ba-hounèr*, هنرمند *hounèr-mènd*, با استعداد *ba-èstè'èdad*, با قابليّت *ba-qabèliyèt*, a. قابل *qabèl*, pr. t. *qabil*, ماهر *mahèr*, pr. t. *mahir*.

HABILEMENT, adv., باستادى *bè-oustadi*.

HABILETÉ, s. f., استادى *oustadi*, هنر *hounèr*, a. قابليّت *qabèliyèt*, pr. t. *qabiliyèt*.

HABILITÉ, s. f. jurisp. a. استحقاق *èstèhqaq*, pr. t. *istihqaq*, لياقت *lèyaqèt*.

HABILLEMENT, s. m., رخت *rèkht*, پوشاك *pouchak*, جامه *djamè*, a. ثوب *sooub*, pr. t. *sèvb*, pl. اثواب *èsvab*, لباس *lèbas*, pr. t. *libas*, pl. البسه *èlbècè*, pr. t. *èlbicè*.

HABILLER, v. a., جامه پوشانيدن *djamè pouchanidèn*, رخت پوشاندن *rèkht pouchandèn*; — s'habiller, رخت پوشيدن *rèkht pouchidèn*; — habillé, e, رخت پوشيده *rèkht-pouchidè*, a. ملبّس *moulèbbès*.

HABIT, s. m., رخت *rèkht*, جامه *djamè*, a. لباس *lèbas*, pr. t. *libas*, pl. البسه *èlbècè*, pr. t. *èlbicè*.

HABITABLE, adj. des 2 g., قابل نشستن *qabèlé nèchèstèn*, a. قابل سكنى *qabèlé soukna*, pr. t. *qabili sukna*.

HABITANT, E, s., a. اهل *èhl*, pl. اهالى *èhali*, ساكن *sakèn*, pr. t. *sakin*, pl. سكّان *soukkan*, pr. t. *sukkian*, et ساكنين *sakènïn*; — les habitants de Paris, a. اهالى پاريس *èhalïi paris*; — participe présent, نشين *nèchïn*, a. مقيم *mouqim*, pr. t. *muqim*, متمكّن *moutèmèkkèn*, pr. t. *mutèmèkkïn*; — habitant Paris, a. مقيم پاريس *mouqimé paris*, pr. t. *muqimi paris*, ساكن پاريس *sakèné paris*, pr. t. *sakini paris*.

HABITATION, s. f., نشيمن *nèchimèn*, نشيمنگاه *nèchimèn-*

gah, a. منزل *mènzèl*, pr. t. *mènzil*, مسكن *mèskèn*, pl. مساكن *mèçakèn*, pr. t. *mèçakïn*, محلّ اقامت *mèhèllé èqamèt*, pr. t. *mahalli iqamèt*.

Habiter, v. a., نشستن *nèchèstèn*, منزل كردن *mènzèl kèrdèn*, اقامت داشتن *èqamèt dachtèn*.

Habitude, s. f., a. عادت *'âdèt*, pl. عادات *'âdat*, معتاد *mou' tad*; — selon l'habitude, از روى عادت *èz rouï 'âdèt*.

Habituel, le, adj., عادتى *'âdèti*, a. معتاد *mou'tad*, pr. t. *mu'tad*.

Habituellement, adv., بحسب عادت *bè-hècèbé 'âdèt*, a. عادتاً *'âdètèn*, pr. t. *'âdèta*.

Habituer, v. a., عادت دادن *'âdèt dadèn*, عادى كردن *'âdi kèrdèn*; — s'habituer, عادت كردن *'âdèt kèrdèn*; — habitué, e, عادت كرده *'âdèt-kèrdè*, a. مالوف *mè'èlouf*.

Hâbleur, euse, s., هرزه گو *hèrzè-gou*, هرزه دراى *hèrzè-dèraï*, ول گو *vèl-gou*.

Hâbler, v. n., هرزه دراثى كردن *hèrzè-dèrayi kèrdèn*, ول گفتن *vèl gouftèn*.

Hâblerie, s. f., ياوه گوئى *yavè-gouyi*.

Hache, s. f., تبر *tèbèr*.

Hacher, v. a., كوفتن *kouftèn*, قيمه كردن *qèimè kèrdèn*; — haché, e, قيمه شده *qèimè-choudè*, كوفته *kouftè*.

Hachette, s. f., تبر كوچك *tèbèré koutchèk*.

Hachis, s. m., گوشت كوفته *gouchté kouftè*, t. p. قيمه *qèimè*, pr. t. *qiïma*.

Hachoir, s. m., تختهٔ قيمه *tèkhtèyé qèimè*.

Hagard, e, adj., a. وحشى *vèhchi*, pr. t. *vahchi*.

Haie, s. f., چپر *tchèpèr*.

Haillon, s. m., رخت مندرس *rèkhté moundèrès.*

Haine, s. f. action de haïr, كين *kîn*, كينه *kinè*, a. بغض *boughz*; — inimitié, دشمنی *douchmèni.*

Haineux, euse, adj., كينه‌ور *kinè-vèr*, كينه‌كش *kinè-kèch*, كينه‌دار *kinè-dar.*

Haïr, v. a., دوست نداشتن *doust nè-dachtèn*, دشمن داشتن *douchmèn dachtèn.*

Haïssable, adj. des 2 g., اكراه كردنی *èkrah-kèrdèni*, p. t. ناپسند *na-pècènd.*

Halage, s. m., يدك كشيدن زورق *yèdèk kèchidèné zoourèq.*

Haleine, s. f., a. نفس *nèfès.*

Haler, v. a., زورق يدك كشيدن *zoourèq yèdèk kèchidèn*; — hâler., en parlant du soleil qui hâle le visage, سياه كردن *siah kèrdèn.*

Hâlé, e, adj., آفتاب زده *âftab-zèdè.*

Haletant, e, adj., تنگ نفس شده *tèng-nèfès choudè.*

Haleur, s. m., كشندهٔ كشتی *kèchèndèyé kèchti.*

Haleter, v. n., تنگ نفس شدن *tèng-nèfès choudèn.*

Halle, s. f., بازار *bazar*, a. سوق *souq.*

Hallebarde, s. f., خشت *khècht*, pr. t. *khicht*, a. حربه *hèrbè*, pr. t. *harba.*

Hallebardier, s. m., حربه‌دار *hèrbè-dar.*

Hallier, s. m., buisson épais, جنگلك *djènguèlèk*; — gardien d'une halle, كشيكچی بازار *kèchiktchiï bazar.*

Hallucination, s. f. V. illusion.

Halluciné, e, adj. V. illusionné.

Halte, s. f., لنگ *lèng*, a. توقف *tèvèqqouf*; — faire

halte, لنگ کردن *lèng kèrdèn*; — halte! وايست *va-ïst.*

Hamac, s. m., ننّی *nènni.*

Hameau, s. m., ده کوچك *dèhé koutchèk.*

Hameçon, s. m. غمازك *ghèmazèk*, نشپيل *nèchpil.*

Hampe, s. f., دسته *dèstè*, a. قبضه *qèbzè*, pr. t. *qabza*, مقبض *mèqbèz*, pr. t. *maqbaz.*

Hanche, s. f., بالای سرين *balaï sourïn.*

Hangar, s. m., انبار عرّاده ها *èmbaré 'èrradè-ha.*

Hanneton, s. m., خوزدوك *khèvèzdouk*, سرگين گردانك *sèrguïn-guèrdanèk.*

Hanter, v. a., آمد و رفت كردن *âmèd-ou-rèft kèrdèn*, ou داشتن *dachtèn*, مراوده داشتن *mouravèdè dachtèn.*

Happer, v. a., با دهان گرفتن *ba dèhan guèrèftèn.*

Harangue, s. f., سخن *soukhèn*, گفتار *goftar*, a. كلام *kèlam*, خطاب *khètab*, pr. t. *khitab*, خطبه *khètèbè.*

Haranguer, v. a., سخن گفتن *soukhèn goftèn*, خطاب كردن *khètab kèrdèn.*

Harangueur, s. m., خطاب كننده *khètab-kounèndè*; — fig. qui parle beaucoup, بسيار حرفزن *bèciar hèrf-zèn.*

Haras, s. m., ايلخی *ilkhi*, كوپال *koupal* (peu usité), a. حرجله *hèrdjèlè.*

Harasser, v. a., خسته كردن *khèstè kèrdèn*, بتعب آوردن *bè-tè'èb âvourdèn*; — harcelé, e, خسته شده *khèstè-choudè.*

Harceler, v. a., تنگ فرا گرفتن *tèng fèra guèrèftèn*, اغرا كردن *èghra kèrdèn.*

Hardes, s. f. pl., رخت و پخت *rèkht-ou-pèkht*, a. ملبوسات *mèlbouçat*, اثواب *èsvab.*

Hardi, e, adj., دلیر *dèlir*, a. جسور *djèçour*.

Hardiesse, s. f., دلیری *dèliri*, a. جسارت *djèçarèt*; — se prend aussi pour licence, گستاخی *goustakhi*.

Hardiment, adv. sans crainte, دلیرانه *dèliranè*, به بی باکی *bè-bi-baki*, بی پروا *bi-pèrva*; — avec hardiesse, licence, گستاخانه *goustakhanè*.

Harem, s. m., اندرون *ènderoun*, حرمخانه *hèrèm-khanè*, a. حرم *hèrèm*, pr. t. *harèm*.

Hareng, s. m., شاه ماهی *chah-mahi*.

Hargneux, euse, adj., بدخو *bèd-khou*, شریش *chèrich*; — en parlant des animaux, گزند *guèzènd*, شرور *chèrour*, ou شریر *chèrir*.

Haricot, s. m., لوبیه *loubiè*.

Harmonie, s. f., a. آهنگ *âhèng*, a. موافقت الاصوات *mouvafèqèt-oul-èsvat*, pr. t. *muvafaqat-ul-èsvat*; — se dit aussi d'une seule voix, d'un seul instrument, خوش الحان *khoch-èlhan*; — fig. accord, همدمی *hèm-dèmi*, سازش *sazèch*, a. حسن اتفاق *heusné èttèfaq*, pr. t. *husni ittifaq*; — proportion des choses, برازندگی *bè-razèndègui*, قرینه *qèrinè*, a. تناسب *tènaçoub*.

Harmonieusement, adv., بخوش الحانی *bè-khoch-èlhani*, بآهنگ دلپذیر *bè-âhèngué dèl-pèzir*.

Harmonieux, euse, adj., خوش آهنگ *khoch-âhèng*.

Harmonique, adj. des 2 g., متعلق بآهنگ *moutè'èllèqé bè âhèng*.

Harmoniser, v. a., موافق قاعدهٔ آهنگ کردن *mouvafèqé qa'èdèyé âhèng kèrdèn*, بقاعدهٔ آهنگ بر آوردن *bè-qa'è-dèyé âhèng bèr âvourdèn*.

Harmoniste, s. m., موسیقیدان *mouciqi-dan.*

Harnachement, s. m. action de harnacher, زین یراق بستن *zïn-yèraq bèstèn*; — l'ensemble des harnais, زین یراق *zïn-yèraq*, اسباب اسپ *èsbabé èsp.*

Harnacher, v. a., زین یراق بر اسپ بستن *zïn-yèraq bèr èsp bèstèn*; — harnaché, e, زین یراق بسته *zïn-yèraq-bèstè*; — un cheval harnaché, اسپ زین یراق بسته *èspé zïn-yèraq-bèstè.*

Harnais, زین یراق *zïn-yèraq.*

Harpagon, s. m., a. خسیس *khècis*, pr. t. *khacis.*

Harpe, s. f., چنگ *tchèng*, pr. t. *tchènk.*

Harper, v. a., ساخت بدست گرفتن *sèkht bè-dèst guèrèftèn.*

Harpiste, s. m., چنگزن *tchèng-zèn.*

Harpon, s. m., شست *chèst*, چنگال *tchèngal*, a. قلاب *qoullab.*

Harponner, v. a., بچنگال گرفتن *bè-tchèngal guèrèftèn.*

Hasard, s. m., باخت *bèkht*, a. اتفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*; — à tout hasard, هرچه بادا باد *hèr-tchè bada bad*; — par hasard, از قضا *èz qèza*, a. اتفاقاً *èttèfaqèn*, pr. t. *ittifaqa*; — au hasard, به باخت *bè-bèkht.*

Hasardeusement, adv., a. با وصف خطر *ba vèsfé khètèr*, a. مع وجود الخطر *mè'è voudjoud-oul-khètèr*, pr. t. *ma' vudjud-ul-khatar.*

Hasardeux, euse, adj., hardi, a. جسور *djèçour*; — périlleux, با خطر *ba-khètèr.*

Hasarder, v. a., بمعرض خطر گذاشتن *bè-mè'èrèzé khètèr gouzachtèn*, ou انداختن *èndakhtèn.*

Hase, s. f., خرکوش ماده *khèr-gouché madè.*

Hâte, s. f., شتاب *chètab*, a. تعجيل *tè'èdjil*, عجله *'èdjèlè*, pr. t. *'adjèlè*; — à la hâte, بشتاب *bè-chètab*, بتعجيل *bè-tè'èdjil.*

Hâter, v. a., بعجله راه انداختن *bè-èdjèlè rah èndakhtèn*, اغرا كردن *èghra kèrdèn*; — se hâter, شتاب كردن *chètab kèrdèn*, تعجيل كردن *tè'èdjil kèrdèn*; — hâté, e, a. مستعجل *moustè'èdjèl*, pr. t. *musta'djil.*

Hâtif, ive, adj., پيش رس *pich-rès.*

Hâtivement, adv., بطور پيش‌رسی *bè-toouré pich-rèci.*

Hauban, s. m., طناب ستون كشتی *tènabé*, ou *tènèfé sètoun kèchti.*

Hausse, s. f., ترقّی قيمت *tèrèqqiï qèimèt*, بالا رفتن قيمت *bala rèftèné qèimèt.*

Haussement, s. m. action de hausser, V. ce mot.

Hausser, v. a., بلند كردن *boulènd kèrdèn*, بالا بردن *bala bourdèn*; — v. n., زياد شدن *ziad choudèn*, بالا تر شدن *bala-tèr choudèn*, ترقّی كردن *tèrèqqi kèrdèn*; — haussé, e, زياد شده *ziad-choudè*, ترقّی كرده *tèrèqqi-kèrdè.*

Haut, e, adj., بلند *boulènd*, a. مرتفع *mourtèfè'* pr. t. *murtèfi'*, رفيع *rèfi'*; — haut de taille, بلند قدّ *boulènd-qèdd*; — S., le haut, بلندی *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'*, pr. t. *irtifa'*; — en haut, بالا *bala*; — le Très Haut, a. حقّ تعالی *hèqq-tè'âla*, pr. t. *haqq-ta'ala*; — parler haut, بلند حرف زدن *boulènd hèrf zèdèn*, سخت حرف زدن *sèkht hèrf zèdèn*; — à haute voix, بآواز بلند *bè-âvazé boulènd.*

Hautain, e, adj., بافيس *ba-fis*, باغرور *ba-ghourour*, a. متكبّر *moutèkèbbèr*, pr. t. *mutèkèbbir.*

Hautainement, adv., منتكبّرانه *moutèkèbbèranè.*

Hautbois, s. m., نفير *nèfir.*

Haut-bord, s. m. vaisseau de haut bord, كشتى بزرگ *kèchtiï bouzourg.*

Haut-de-chausses, s. m., شلوار *chèlvar.*

Haute-futaie, s. f., درختان بلند *dèrèkhtané boulènd.*

Hautement, adv., آشكارا *âchkara*; — fièrement, با تكبّر *ba tèkèbbour.*

Hautesse, s f., a. شوكتمآب *choouk èt-mèab*, pr. t. *chèvkèt-mèab.*

Hauteur, s. f., بلندى *boulèndi*, a. ارتفاع *èrtèfa'* pr. t. *irtifa'*; — arrogance, a. تكبّر *tèkèbbour*, نخوت *nèkhvèt*; — éminence, بلندى *boulèndi.*

Haut-mal, a. صرع *sèr'*, pr. t. *sara'.*

Hâve, adj. des 2 g., pâle, رنگ پريده *rèng-pèridè*, پژمرده *pèjmourdè*; — maigre, لاغر *laghèr.*

Havre-sac, s. m., توشه‌دان *touchè-dan.*

Hé! interj., اى *èi*, a. ياهو *ya-hou*; — pour appeler, نگاه كن *nègah koun.*

Hebdomadaire, adj. des 2 g., هفته بهفته *hèftè-bè-hèftè.*

Héberger, v. a., مهمانكردن *mèhman kèrdèn.*

Hébéter, v. a., احمق كردن *èhmèq kèrdèn*; — hébété, e, a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq.*

Hébraïque, adj. des 2 g., عبرانى *'èbrani*, pr. t. *'ibrani*, موسوى *moucèvi.*

Hébraïsme, s. m., a. اصطلاح عبرانى *èstèlahé 'èbrani*, pr. t. *istilahi 'ibrani.*

Hébreu, s. m., يهودى *yahoudi*, عبرانى *'èbrani*, pr. t. *'ibrani.*

Hécatombe, s. f., a. ذبيحة *zèbihèt.*

Hégire, s. f., a. هجرت ou هجرة *hèdjrèt,* pr. t. *hidjrèt.*

Hélas! ای وای *èi vaï,* a. افسوس *èfsous,* حيف *hèif,* pr. t. *haïf.*

Héler; v. a., ناخوداى كشتىرا آواز كردن *nakhoudàï kèchti-ra âvaz kèrdèn.*

Héliotrope, s. f. fleur, آفتاب پرست *âftab-pèrèst.*

Hélléniqué, adj. des 2 g., يونانى *younani;* — le gouvernement hellénique, دولت يونان *dooulèté younan.*

Hellespont, s. m., بوغاز قليپولى *boughazé quèlipouli,* خليج قليپولى *kkèlidjé quèlipouli.*

Helvétie, la Suisse, s. f., مملكت سويس *mèmlèkèté sèvis.*

Hémicycle, s. m., نيم دايره *nim-daïrè.*

Hémisphérique, adj. des 2 g., بشكل نيم كره *bè-chèklé nim-kourè.*

Hémistiche, s. m., a. مصراع *mèsra',* pr. t. *misra'.*

Hémorragie, s. f., آمدن خون *âmèdèné khoun.*

Hémorroïdes, s. f. pl., a. بوسير *boucir,* pl. بواسير *bèvacir.*

Hémostasie, s. f., a. سكون الدم *sèkoun-oud-dèm,* pr. t. *sukioun-ud-dèm.*

Hennir, v. n., شيهه زدن *chèihè zèdèn.*

Hennissement, s. m., شيهه *chèihè.*

Hépatique, adj. des 2 g., متعلّق بجگر *moutè'èllèq bèdjèguèr.*

Hépatite, s. f., a. التهاب الكبد *èltèhab-oul-kèbèd,* pr. t. *iltihab-ul-kèbèd.*

Herbacé, e, adj. plante herbacée, نبات بى بقا *nèbaté bi-bèqa.*

Heptagone, adj. des 2 g., هفت گوشه‌یی *hèft-gouchèyi.*

Héraut, s. m., جارچی *djartchi*, a. منادی *mounadi.*

Herbage, s. m., سبزی *sèbzi*, pl. سبزیات *sèbziat.*

Herbe, s. f., گیاه *guiah*, a. علف *'èlèf*; — herbe des prés, گیاه چمن *guiahé tchèmèn*, سبزه *sèbzè.*

Herbeux, euse, adj., پر گیاه *pour-guiah.*

Herbier, s. m., مجموعهٔ نباتات خشك *mèdjmouèyé nèbatatè khochk.*

Herbière, s. f., زن سبزی فروش *zènè sèbzi-fèrouch.*

Herbivore, s. m. et adj., علف خور *'èlèf-khour.*

Herborisation, s. f., جستجوی نباتات *djoustè-djouï nèbatat.*

Herboriser, v. n., نباتات جمع کردن *nèbatat djèm' kèrdèn*, گیاه جمع کردن *guiah djèm' kèrdèn.*

Herboriste, s. m., شناسای نباتات *chènaçaï nèbatat*; — celui qui vend des plantes, نباتات فروش *nèbatat-fèrouch.*

Herbu, e, adj., پر گیاه *pour-guiah.*

Hère, s. m., pauvre hère, مرد بی نام و نشان *mèrdé bi-nam-ou-nèchan.*

Héréditaire, adj. des 2 g., موروثی *moourouci*, ارثی *èrci.*

Héréditairement, adv., از روی میراث *èz rouï miras*, بارث *bè-èrs.*

Hérédité, s. f., a. ارث *èrs*, pr. t. *irs*, وراثت *vèracèt*, میراث *miras*; — biens qu'on laisse en mourant, ترکه *tèrèkè*, a. مخلّفات *moukhèllèfat*, متروکات *mètroukat*, pr. t. *mètroukiat.*

Hérésie, s. f., a. رفض *rèfz*, pr. t. *rafz.*

Hérétique, adj. des 2 g., a. رافض *rafèz*, pr. t. *rafiz.*

Hérissement, s. m., راست شدن مو *rast choudèné mou.*

Hérisser, v. a., راست کردن مو *rast kèrdèn mou*; — se hérisser, راست شدن مو *rast choudèné mou*; — hérissé, e, مو راست شده *mou-rast-choudè.*

Hérisson, s. m., خارپشت *khar-poucht.*

Héritage, s. m., a. ارث *èrs*, pr. t. *irs*, میراث *miras*; — par héritage, a. ارثاً *èrsèn*, pr. t. *irsèn.*

Hériter, v. n., وارث شدن *varès choudèn*, بالارث صاحب ترکه شدن *bèl-èrs sahèbé tèrèkè choudèn.*

Héritier, e, s., a. وارث *varès*, pr. t. *varis*, pl. ورثه *vèrècè*; — légitime, وارث شرعی *varècé chèr'i*, pr. t. *varici chèri'*; — général, a. وارث مطلق *varècè moutlèq*, pr. t. *varici moutlaq*; — du trône, a. ولیعهد *vèli-'èhd*, ولی العهد *vèli-oul-'èhd*, pr. t. *vèli-ul-'ahd*; — fig., خلف *khèlèf*, pr. t. *khalèf.*

Hermaphrodite, adj. et s. des 2 g., a. خنثی *khounça*, pr. t. *khunça.*

Hermétiquement, adv., محکم بسته *meuhkèm bèstè.*

Hermine, s. f., قاقم *qaqèm*, ou *qaqoum.*

Herniaire, adj. des 2 g., متعلّق بدبه *moutè'èllèq bèdèbè.*

Hernie, s. f., غر *ghour*, (vieux) دبه *dèbè*, a. فتق *fètq*, pr. t. *fataq.*

Héroïne, s. f., زن قهرمان صفت *zèné qèhrèman-sèfèt.*

Héroïque, adj. des 2 g., قهرمانی *qèhrèmani*, pr. t. *qahrèmani.*

Héroïquement, adv., قهرمان اسا *qèhrèman-èça*, قهرمانوار *qèhrèman-var.*

Héroïsme, s. m., قهرمانی *qèhrèmani*, a. جلادت *djèladèt*.

Héron, s. m., حقّار *hoqqar*.

Héros, s. m., t. p. بهادر *bèhadèr*, pr. t. *bèhadir*, قهرمان *qèhrèman*, pr. t. *qahrèman*, a. غازی *ghazi*.

Hersage, s. m., گرّا کشی *guèrra-kèchi*.

Herse, s. f., گرّا *guèrra*, a. مسفله *mèsfèlè*.

Herser, v. a., گرّا کشیدن *guèrra kèchidèn*.

Herseur, s. m., گرّا کش *guèrra-kèch*.

Hésitation, s. f. hésitation en parlant, درنگ در سخن *dèrèng dèr soukhèn*; — dans l'action, a. تردید *tèrdid*, تردّد *tèrèddoud*.

Hésiter, v. n. ne pas trouver aisément ce qu'on veut dire, در سخن درنگ کردن *dèr soukhèn dèrèng kèrdèn*; — dans une action, تردید کردن *tèrdid kèrdèn*, تردید داشتن *tèrdid dachtèn*.

Hétéroclite, adj. des 2 g., a. غیر قیاسی *ghèiré qiaci*.

Hétérodoxe, adj. des 2 g., a. مخالف مذهب *moukhalèfé mèzhèb*, pr. t. *mukhalifi mèzhèb*.

Hétérodoxie, s. f., a. اختلاف الدّین *èkhtèlaf-oud-dïn*, pr. t. *ikhtilaf-ud-dïn*.

Hétérogène, adj. des 2 g., a. مختلف الجنس *moukhtèlèf-oul-djèns*, pr. t. *mukhtèlif-ul-djins*.

Hêtre, s. m., a. شاجر النبع *chèdjèr-oun-nèb'*.

Heure, s. f., a. ساعت *sa'èt*, pr. t. *sa'at*; — une demi-heure, نیم ساعت *nim-sa'èt*; — une heure et demie, یکساعت و نیم *yèk sa'èt-ou-nim*; — quelle heure est-il? ساعت چند است *sa'èt tchènd-èst*; — de bonne heure, زود *zoud*; — tout à l'heure, همین ساعت *hè-*

mïn sa'èt; — à la bonne heure, حسابی *hèçabi.*

HEUREUSEMENT, adv., بخوش بختی *bè-khoch-bèkhti,* بمیمنت *bè-mèimènèt.*

HEUREUX, EUSE, adj., نیك بخت *nik-bèkht.*

HEURT, s. m., a. صدمه *sèdmè.*

HEURTER, v. a., تنه زدن *tènè zèdèn*; — heurter la porte, در را کوفتن *dèr-ra kouftèn,* در را زدن *dèr-ra zèdèn.*

HEXAGONE, s. m., شش گوشه‌یی *chèch-gouchèyi.*

HIATUS, s. m., a. ثقلة التلفظ *sèqlèt-out-tèlèffouz,* pr. t. *saqlèt-ut-tèlèffuz.*

HIBOU, s. m., بوم *boum.*

HIDEUSEMENT, adv., بطرِ مکروه *bè toouré mèkrouh.*

HIDEUX, EUSE, adj., a. کریه المنظر *kèrih-oul-mènzèr,* اکراه انگیز *èkrah-ènguiz,* ترسناك *tèrsnak.*

HIÈNE, s. f., کفتار *kèftar.*

HIER, adv., دیروز *di-rouz*; — hier au soir, دیروز عصری *di-rouz 'èsri.*

HIÉRARCHIE, s. f., اصول شأن و رتبه *ouçoulé chè'èn vè routbè.*

HIÉRARCHIQUE, adj. des 2 g., a. موافق اصول رتبه و شأن *mouvafèqé ouçoulé routbè-ou-chè'èn,* pr t. *muvafiqi ouçouli rutbè-vè-cha'n.*

HIÉROGLYPHE, s. m., a. شکل مرموز *chèklé mèrmouz,* pr. t. *chèkli mèrmouz.*

HIÉROGLYPHIQUE, adj. des 2 g., a. متعلّق بشکل مرموز *moutè'èllèq bè-chèklé mèrmouz.*

HILARITÉ, s. f., شادی *chadi,* خوشحالی *khoch-hali.*

HIPPODROME, s. m., میدان اسپ دوانی *mèidané èsp-dèvani.*

Hippopotame, s. m., اسپ دریایی èspé dèriayi, اسپ آبی èspé âbi.

Hirondelle, s. f., پرستو pèrèstou, a. خطاف khouttaf, pl. خطاطیف khètatif, pr. t. khatatif.

Hisser, v. a., بلند کردن boulènd kèrdèn.

Histoire, s. f., a. تاریخ tarikh, pl. تواریخ tèvarikh; — conte, داستان dastan, a. حکایت hèkayèt, pr. t. hikia-yit, قصّه qèssè, pr. t. qissa.

Historien, s. m., تاریخ نویس tarikh-nèvis, a. مورّخ mou-vèrrèkh, pl. مورّخین mouvèrrèkhïn, pr. t. muvèrrikh, pl. muvèrrikhïn.

Historiette, s. f., a. حکایت مختصر hèkayèté moukh-tècèr.

Historiographe, s. m., مأمور بتاریخ نویسی mè'èmour bè-tarikh-nèvici, وقایع نویس vèqaqyè'-nèvis.

Historiquement, adv., بصورت تاریخ bè-sourèté tarikh.

Historique, adj. des 2 g., مخصوص تاریخ mèkhsoucé tarikh.

Histrion, s. m., a. مقلّد mouqèllèd, pr. t. muqallid.

Hiver, s. m. زمستان zèmèstan; — en hiver, در زمستان dèr zèmèstan.

Hivernal, e, adj., زمستانی zèmèstani.

Hiverner, v. n., قشلاق کردن qèchlaq kèrdèn.

Ho! interj. pour appeler, ای èi, a. یاهو ya-hou; — pour marquer de la surprise, په pèh, وای vaï.

Hochement, s. m., de tête, جنبش سر djoumbèché sèr.

Hocher, v. a., سر جنبانیدن sèr djoumbanidèn, تکان دادن tèkan dadèn.

Hochet, s. m., اسباب بازی *èsbabé bazi.*

Hoirie, s. f. terme de prat., a. وراثت *vèracèt.*

Hola ! interj., ای نگاه کن *èi nègah koun*, a. یاهو *ya-hou.*

Hollande, nom de pays, a. مملکت فلمنک *mèmlèkèté fèlèmèng.*

Hollandais, e, adj. et s., فلمنکی *fèlèmèngui.*

Holocauste, s. m., a. قربان *qourban.*

Homard, s. m., خرچنک دریایی *khèrtchèngué dèriayi*, خرچنک درشت *khèrtchèngué droucht.*

Homélie, s. f., a. وعظ *vè'èz*, pr. t. *va'z*, موعظه *moou'èzè*, pr. t. *mèv'iza.*

Homicide, s. m. meurtre, آدم کشی *âdèm-kouchi*, a. قتل نفس *qètlè nèfs*, pr. t. *qatli nèfs* ; — meurtrier, آدم خونی *âdèmé khouni.* آدم کش *âdèm-kouch*, خونی *khouni*, a. قاتل *qatèl*, pr. t. *qatil.*

Hommage, s. m. terme de jurisp. — le devoir d'un vassal, a. عبودیّت *'ouboudiyèt*, — au pl. respects, عرض بندگی *'èrzé bèndègui*, اظهار عبودیت *èzharé 'ouboudiyèt.*

Homme, s. m., مرد *mèrd*, a. آدم *âdèm*, رجل *rèdjoul*, pr. t. *rèdjul*, pl. رجال *roudjal*, انسان *ènsan*, pr t. *insan* ; — jeune homme, مرد جوان *mèrdé djèvan* ; — un homme d'honneur, مرد با عرض و ناموس *mèrdé ba èrz-ou-namous* ; — les hommes et les femmes, مرد و زن *mèrd-ou-zèn.*

Homogène, adj. des 2 g., همجنس *hèm-djèns*, pr. t. *hèm-djïns*, a. متجانس *moutèdjanès.*

Homogénéité, s. f., همجنسی *hèm-djènsi.*

HOMOLOGATION, s. f., a. تصديق شرعی *tèsdiqé chèr'i*, pr. t. *tastiqi chèr'i.*

HOMOLOGUES, adj. des 2 g. — côtés homologues, a. اضلاع متقابله *èzla'é moutèqabèlè*, pr. t. *azla'ï mutèqabèlè.*

HOMOLOGUER, v. a., شرعاً تصديق کردن *chèr'èn tèsdiq kèrdèn.*

HOMONYME, adj. des 2 g., همنام *hèm-nam*, هم اسم *hèm-èsm.*

HONGRE, adj., m. اخته *èkhtè.*

HONGRIE, nom de pays, ماجارستان *mèdjarèstan*, pr. t. *madjaristan.*

HONGROIS, E, ماجار *mèdjar*, pr. t. *madjar.*

HONNÊTE, adj. des 2 g. homme d'honneur, پاکدامن *pak-damèn*, پاکنهاد *pak-nèhad*, درست *droust*, با عرض *ba-'èrz*; — convenable, poli, با ادب *ba-èdèb*, a. موّدب *mouèddèb*, معقول *mè'èqoul*, pr. t. *ma'qoul.*

HONNÊTETÉ, s. f. conforme à l'honneur, پاکدامنی *pak-damèni*, پاکنهادی *pak-nèhadi*, پاکدلی *pak-dèlı*, a. عرض *'èrz*, pr. t. *'irz*; — bienséance, civilité, a. ادب *èdèb*, معقوليّت *mè'èqouliyèt.*

HONNÊTEMENT, adv., از روی پاکدلی *èz rouï pak-dèli*, از روی صدق *èz rouï sèdq.*

HONNEUR, s. m., آبرو *âb-rou*, a. عرض *'èrz*, pr. t. *'irz*, ناموس *namous*; — gloire, نام و ننگ *nam-ou-nèng*, a. عزّت *'èzzèt*, pr. t. *'izzèt*, حرمت *heurmèt*, شرافت *chèrafèt*; — égards, a. احترام *èhtèram*, pr. t. *ihtiram*, اکرام *èkram*, pr. t. *ikram*, تعظيم *tè'èzim*, pr. t. *ta'zim*, تکريم *tèkrim*; — faire honneur, مراسم اکرام بجا آوردن *mèracèmé èkram bè-dja âvourdèn*; — dignité, جاه *djah*, a. منصب

mènsèb, pr. t. *mansab*, pl. مناصب *mènacèb*, pr. t. *mènacib*.

Honorable, adj. des 2 g., شايسته *chayèstè*, a. مشرّف *mouchèrrèf*, محترم *mouhtèrèm*, معزّز *mou'èzzèz*, pr. t. *mu'azziz*.

Honorablement, adv., بشايستگى *bè-chayèstègui*, باحترام *bè-'èhtèram*, بعزّت *bè-'èzzèt*.

Honoraire, adj. des 2 g., a. لقبى *lèqèbi*, pr. t. *laqabi*.

Honoraires, s. m., pl. حقّ زحمت *hèqqé zèhmèt*, a. حقّ القدم *hèqq-oul-qèdèm*, pr. t. *haqq-ul-qadèm*.

Honorer, v. a., محترم داشتن *mouhtèrèm dachtèn*, توقير كردن *toouqir kèrdèn*, عزّت كردن *'èzzèt kèrdèn*; — honoré, e, محترم شده *mouhtèrèm-choudè*, عزّت ديده *'èzzèt-didè*, a. مكرّم *moukèrrèm*, معزّز *mou'èzzèz*, pr. t. *mu'azzèz*.

Honte, s. f., شرم *chèrm*, a. خجالت *khèdjalèt*, حيا *hèya*, عار *'âr*, حجاب *hèdjab*, pr. t. *hidjab*; — avoir honte, شرم داشتن *chèrm dachtèn*, خجالت كشيدن *khèdjalèt kèchidèn*; — faire honte, خجالت دادن *khèdjalèt dadèn*, محجوب كردن *mèhdjoub kèrdèn*, شرمسار كردن *chèrmsar kèrdèn*; — n'as-tu pas honte? خجالت نميكشى *khèdjalèt nè-mi-kèchi*; — déshonneur, a. رذالت *rèzalèt*, افتضاح *èftèzah*, pr. t. *iftizah*.

Honteusement, adv., برذالت *bè-rèzalèt*.

Honteux, euse, adj. qui a honte, شرمسار *chèrmsar*, شرمنده *chèrmèndè*, a. خجل *khèdjèl*, pr. t. *khadjil*, محجوب *mèhdjoub*, pr. t. *mahdjoub*; — déshonorant, رذالت آميز *rèzalèt-âmiz*, a. رذيل *rèzil*.

Hôpital, s. m., مریض خانه *mèriz-khanè*, t. p. بیمار خانه *bimar-khanè*, a. دار الشفا *dar-ouch-chèfa*, pr. t. *dar-èch-chifa*.

Hoquet, s. m., اسکرك *èskèrèk*, زغگك *zèghèguèg*, زغنك *zèghèng*; — avoir le hoquet, سکسکه کردن *sèksèkè kèrdèn*.

Horde, s. f., گروه *guèrouh*, a. جمعيّت *djèm'iyèt*, طايفه *taïfè*, عشيرت *'èchirèt*, pr. t. *'achirèt*, قوم *qooum*, pr. t. *qavm*.

Horizon, s. m., a. افق *oufouq*, pl. آفاق *âfaq*.

Horizontal, e, adj., a. افقىّ *oufouqiï*, متساوى بالافق *moutèçavi bèl-oufouq*, pr. t. *mutèçavi bil-oufouq*.

Horizontalement, adv., a. متساوياً بالافق *moutèçavièn bèl-oufouq*.

Horloge, s. f., ساعت مجلسى *sa'èté mèdjlèci*.

Horloger, s. m., ساعت ساز *sa'èt-saz*.

Horlogerie, s. f., ساعت سازى *sa'èt-sazi*.

Hormis, prép., وراى *vèraï*, a. ماعده *ma'èdè*, pr. t. *ma'ada*, سوا *sèva*; — hormis cela, وراى اين *vèraï ïn*, سواى اين *sèvaï ïn*, بغير از اين *bè-ghèir èz ïn*.

Horoscope, s. m., a. فال *fal*, طالع *talè'* pr. t. *tali'*; — tirer l'horoscope, فال گرفتن *fal guèrèftèn*.

Horreur, s. f., هراس *hèras*, a. دهشت *dèhchèt*, هول *hooul*, pr. t. *hèvl*; — dégoût, aversion, a. نفرت *nèfrèt*, تنفّر *tènèffour*, pr. t. *tènèffur*.

Horrible, adj. des 2 g., هراس انگيز *hèras-ènguiz*, دهشت انگيز *dèhchèt-ènguiz*, هولناك *hooulnak*, a. هايل *hayèl*, pr. t. *haïl*, مهول *mèhooul*, pr. t. *mèhoul*, مهيب *mouhib*.

Horriblement, adv. excessivement, خیلی *khèili*, بسیار *bèçiar*, a. بغایت *bè-ghayèt*, pr. t. *bi-ghayèt*; — d'une manière horrible, بطور دهشت انگیز *bè-tooouré dèhchèt-ènguiz*, دهشت انگیزانه *dèhchèt-ènguizanè*.

Hors, prép., بیرون *biroun*, a. خارج *kharèdj*, pr. t. *kharidj*; — hors de la ville, بیرون شهر *birouné chèhr*.

Hospice, s. m., رهبان خانه *rèhban-khanè*, pr. t. *ruhban-khanè*; — des orphelins, یتیم خانه *yètim-khanè*; — des pauvres, فقرا خانه *fouqèra-khanè*, pr. t. *fouqara-khanè*.

Hospitalier, ère, adj., مهمان نواز *mèhman-nèvaz*, مهماندوست *mèhman-doust*.

Hospitalité, s. f., مهمانداری *mèhman-dari*. مهمان نوازی *mèhman-nèvazi*.

Hospodar, s. m., a. میر *mir*.

Hostie, s. f., a. قربان *qourban*, pl. قرابین *qèrabïn*, pr. t. *qarabïn*.

Hostile, adj. des 2 g., a. عدوّی *'èdouvvïi*, pr. t. *'adouvvïi*, ضدّ *zèdd*, pr. t. *zidd*, مخالف *moukhalèf*, pr. t. *mu-khalif*.

Hostilement, adv., از روی دشمنی *èz rouï douchmèni*, از روی عداوت *èz rouï 'èdavèt*, خصمانه *khèsmanè*.

Hostilité, s. f., دشمنی *douchmèni*, a. عداوت *'èdavèt*, pr. t. *'adavèt*.

Hôte, hôtesse, s. qui tient une auberge, صاحب مهمانخانه *sahèbé mèhman-khanè*; — qui donne l'hospitalité, مهماندار *mèhman-dar*, pr. t. *mihman-dar*; — qui la reçoit, مهمان *mèhman*, pr. t. *mihman*, a. مسافر *mou-çafèr*, pr. t. *muçafir*.

Hôtel, s. m. grande maison, a. عمارت *'èmarèt*, pl. عمارات *'èmarat*; — auberge, مهمانخانه *mèhman-khanè*; — des monnaies, ضرابخانه *zèrrab-khanè*; — hôtel d'ambassade, سفارتخانه *sèfarèt-khanè*; — consulaire, قونسولگری *qonsoulguèri*; — maitre d'hôtel, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*.

Hôtelier, ière, s., صاحب مهمانخانه *sahèbé mèhman-khanè*.

Hôtellerie, s. f., مهمانخانه *mèhman-khanè*.

Houblon, s. m., رازك *razèk*.

Houe, s. f., كنند *kènènd* (peu usité) بيل *bil*, a. مسحات *mèshat*, pr. t. *mishat*.

Houer, v. a., بيل زدن *bil zèdèn*.

Houille, s. f., زغال سنگ *zoghalé sèng*.

Houillière, s. f., معدن زغال سنگ *mè'èdèné zoghalé sèng*.

Houle, s. f., موج بعد از طوفان *mooudj bè'èd èz toufan*.

Houlette, s. f., چوب شبان *tchoubé chèban*, عصای چوبان *'èçaï tchouban*.

Houleux, euse, adj., موجزن *mooudj-zèn*, a. متلاطم *moutèlatèm*, pr. t. *mutèlatim*.

Houppe, s. f., شنگله *chèngoulè*, منگوله *mèngoulè*.

Houppette, s. f., منگولهٔ كوچك *mèngoulèyé koutchèk*.

Houri, s. f., a. حور *hour*, حوری *houri*.

Housse, s. f., زينپوش *zïn-pouch*; — housse de chaise, صندلی پوش *sèndèli-pouch*.

Houssine, s. f., چوب نازك *tchoubé nazouk*, چوب دست *tchoubé dèst*.

Houx, s. m., درخت مورد *dèrèkhté mourd*.

Hoyau, s. m., کلنگ دو شاخه *koulèngué dou-chakhè.*

Huche, s. f., لاوك *lavèk,* تغار نانوایی *tègharé nan-vayi.*

Huée, s. f., های و هوی *haï-ou-houï.*

Huer, v. a., های و هوی کردن *haï-ou-houï kèrdèn.*

Huile, s. f., روغن *roougheèn*; — d'olive, روغن زیتون *roou-ghèné zèitoun.*

Huiler, v. a., روغن زدن *rooughèn zèdèn,* روغن مالیدن *rooughèn malidèn,* بروغن اندودن *bè-rooughèn èn-doudèn.*

Huileux, euse, adj , روغندار *rooughèn-dar,* روغنی *roou-ghèni.*

Huilier, s. m., ظرف روغن *zèrfé rooughèn.*

Huissier, s. m., پردهدار *pèrdè-dar,* دربان *dèr-ban,* a. محضر *mouhzèr,* pr. t. *muhzir.*

Huit, adj. num., هشت *hècht.*

Huitain, s. m., هشت بیتی *hècht-bèiti.*

Huitaine, s. f., هشت روزه *hècht-rouzè*; — une huitaine, بقدر هشت دانه *bè-qèdré hècht danè.*

Huitième, adj. des 2 g., هشتم *hèchtoum,* هشتمین *hèch-toumïn*; — le huitième, از هشت یکی *èz hècht yèki,* هشت یك *hècht-yèk.*

Huitièmement, adv., هشتمین *hèchtoumïn,* a. ثامناً *samènèn.*

Huître, s. f., صدف دریائی *sèdèfé dèrıayi.*

Humain, e, adj., آدمی *âdèmi,* a. انسانی *ènsani,* pr. t. *in-sani,* بشری *bèchèri*; — le corps humain, بدن آدمی *bèdèné âdèmi*; — l'entendement humain, a. ادراك بشر *èdraké bèchèr,* pr. t. *idraki bèchèr*; — sensible à la pitié, با مروّت *ba-mourouvvèt,* با انسانیّت *ba-ènsanıyèt*;

— s. les humains, مردم *mèrdoum*, ادميان *âdèmian*, a. بنى نوع آدم *bèni noou'é âdèm*, pr. t. *bèni nèv'i âdèm*, بنى نوع بشر *bèni noou'é bèchèr*, pr. t. *bèni nèv'i bèchèr*, بنى آدم *bèni âdèm*, a. انسانيّت *ènsaniyèt*, pr. t. *insaniyèt*, مروّت *mourouvvèt*, pr. t. *muruvvèt*.

Humainement, adv., بقدر قوّهٔ بشر *bè-qèdré qouvvèyé bèchèr*, a. على قدر لانسان *'èla qèdr-oul-ènsan*, pr. t. *'ala qadr-ul-insan*; — avec bonté, از روى انسانيّت *èz rouï ènsaniyèt*.

Humaniser, v. a. rendre humain, civiliser, تربيّت كردن *tèrbiyèt kèrdèn*, آدم كردن *âdèm kèrdèn*; — rendre plus traitable, بسر مروّت آوردن *bè-sèré mourouvvèt âvourdèn*; — s'humaniser, آدم شدن *âdèm choudèn*; — s'adoucir, بسر مروّت آمدن *bè-sèré mourouvvèt âmèdèn*; — humanisé, e, بسر مروت آمده *bè-sèré mourouvvèt âmèdè*, آدم شده *âdèm-choudè*.

Humaniste, s. m., ادب آموز *èdèb-âmouz*.

Humble, adj. des 2 g., خاكينهاد *khaki-nèhad*, فروتن *fourou-tèn*, خاكسار *khak-sar*, a. اهل تواضع *èhlé tèvazou'*, pr. t. *èhli tèvazu'*, متواضع *moutèvazè'*, pr. t. *mutèvazi'*; — votre très humble serviteur, نوكر خاكسار شما *nooukèré khak-saré chouma*; — de peu d'importance, ناقابل *na-qabèl*, پست *pèst*, a. محقّر *mouhèqqèr*, pr. t. *muhaqqar*.

Humblement, adv., حقيرانه *hèqiranè*, pr. t. *haqiranè*; — prier humblement, بتواضع التماس كردن *bè-tèvazou' èltèmas kèrdèn*, حقيرانه التماس كردن *hèqiranè èltèmas kèrdèn*.

Humectant, e, adj. et s., تر كننده *tèr-kounèndè*, a. مرطّب *mourèttèb*, pr. t. *murèttib*.

Humecter, v. a., تر كردن *tèr kèrdèn*, نمناك كردن *nèmnak kèrdèn*.

Humer, v. a., نفس كشيده تناول كردن *nèfès kèchidè tènavoul kèrdèn*.

Humérus, s. m., استخوان بالای بازو *èstoukhané balaï bazou*.

Humeur, s. f. substance ténue, fluide, a. مادّه *maddè*, خلط *khèlt*, pr. t. *khilt*, pl. اخلاط *èkhlat*, pr. t. *akhlat*; — qualité de tempérament, a. مزاج *mèzadj*, pr. t. *mizadj*, خلق *khoulq*; — disposition d'esprit, a. دماغ *dèmagh*, a. كيف *kèif*; — il est de bonne humeur, خوش خلق است *khoch-khoulq èst*, دماغ دارد *dèmagh darèd*; — il est de mauvaise humeur, كج خلق است *kèdj-khoulq èst*, دماغ ندارد *dèmagh nè-darèd*; — d'humeur inégale, a. متلوّن مزاج *moutèlèvvèn-mèzadj*, a. متلوّن المزاج *moutèlèvvèn-oul-mèzadj*, pr. t. *mutèlèvvïn-ul-mizadj*.

Humide, adj. des 2 g., تر *tèr*, نمناك *nèmnak*, رطوبت دار *routoubèt-dar*.

Humidité, s. f., نم *nèm*, a. رطوبت *routoubèt*.

Humiliant, e, adj., موجب خواری *mooudjèbé khari*, موجب تحقير *mooudjèbé tèhqir*.

Humiliation, s. f., خواری *khari*, a. تحقير *tèhqir*, pr. t. *tahqir*, حقارت *hèqarèt*, pr. t. *haqarèt*, مذلّت *mèzèllèt*.

Humilier, v. a., خوار گردانيدن *khar guèrdanidèn*, ذليل

ذلیل کردن *zèlil kèrdèn*, تحقیر کردن *tèhqir kèrdèn*; — s'humilier, خواری کردن *khari kèrdèn*, خوار شدن *khar choudèn*, خودرا خوار شمردن *khoud-ra khar choumourdèn*; — humilié, e, خوار شده *khar-choudè*, a. ذلیل *zèlıl*.

Humilité, s. f., فروتنی *fourou-tèni*, a. خضوع *khouzou'*.

Humoriste, adj. des 2 g., کج خلق *kèdj-khoulq*.

Hune, s. f., چنبر ستون کشتی *tchèmbèré soutouné kèchti*.

Huppe, s. f., شانه سر *chanè-cèr*, a. هدهد *houdhoud*.

Hure, s. f., کلّه *kèllè*.

Hurlement, s. m., صدای سگ *sèdaï sèg*.

Hurler, v. n., لاییدن *layidèn*, هو هو کردن *hèv-hèv kèrdèn*; — en parlant des personnes, فغان کردن *fèghan kèrdèn*.

Hussard, s. m., نظام سوار *nèzamé sèvar*.

Hutte, s. f., کریچه *kèritchè*, کازه *kajè*; — la hutte d'un berger, کریچهٔ شبان *kèritchèyé chèban*.

Hyacinthe, s. f. fleur, a. سنبل *soumboul*; — pierre précieuse, یاقوت زرد *yaqouté zèrd*.

Hyades, s. f. constellation, a. الدّبران *èd-dèbèran*.

Hybride, adj. des 2 g., دو رگی *dou-règui*.

Hydraulique, adj. des 2 g., متعلّق بفنّ جاری کردن آب *moutè'èllèq bè-fènné djari kèrdèné âb.*; — s. f. art qui enseigne à conduire les eaux, فنّ جاری کردن آب *fènné djari kèrdèné âb*.

Hydre, s. f., مار آبی *maré âbi*.

Hydrocèle, s. f., a. استسقأ الخصیة *èstèsqa-oul-khouciètt*, pr. t. *istisqa-ul-khouciètt*.

Hydrocéphale, s. f., a. استسقاءُ الدماغ *èstèsqa-oud-dèmagh*, pr. t. *istisqa-ud-damagh.*

Hydrodynamique, s. f., a. علم التقدير المياه *'èlm-out-tèqdir oul-miah*, pr. t. *'ilm-ut-taqdir-ul-miah.*

Hydrogène, s. m., a. مولّد الماء *mouvèllèd-oul-ma'*, pr. t. *muvèllid-ul-ma'.*

Hydrographe, s. m., شناساى دريا *chènaçaï dèria.*

Hydrographie, s. f., شرح احوال دريا *chèrhé èhvalé dèria.*

Hydromel, s. m., شهدآب *chèhd-âb*, آب انكبين *âbé èngue-bïn*, a. ماء العسل *ma'-oul-'ècèl.*

Hydromètre, s. m., ميزان آب *mizané âb*, a. ميزان الماءُ *mi-zan-oul-ma'.*

Hydrophobe, s. des 2 g., از آب ترسان *èz âb tèrsan.*

Hydrophobie, s. f., ترسيدن از آب *tèrsidèné èz âb*, رم كردن از آب *rèm kèrdèné èz âb.*

Hydropique, s. et adj. des 2 g., a. مستسقى *moustèsqi*, pr. t. *mustèsqi.*

Hydropisie, s. f., a. استسقاءُ *èstèsqa*, pr. t. *istisqa.*

Hydrothérapie, s. f., معالجهٔ باب *mou'alèdjèyé bè-âb.*

Hydrostatique, s. f., فنّ معيّن كردن وزن آب *fènné mouè-yèn kèrdèné vèzné âb*, a. فنّ ميزان مياه *fènné mizané miah*; — adj., متعلّق بميزان آب *moutè'èllèq bè-mi-zané âb.*

Hyène, V. hiène.

Hygiène, s. f., علم حفظ صحّت *'èlmé hèfzé sèhhèt*, pr. t. *'ilmi hifzi sahhat.*

Hygromètre, s. m., ميزان رطوبت هوا *mizané routoubèté hèva.*

Hymen, ou **Hyménée**, s., عروسی *'èrouci*, a. ازدواج *èzdèvadj*, pr. t. *izdivadj*, نكاح *nèkah*, pr. t. *nikiah*.

Hymne, s. m., تسبیح خوانی *tèsbih-khani*, a. تسبیح *tès-bih*, pl. تسبیحات *tèsbihat*.

Hyperbole, s. f., a. مبالغه *moubalèghè*, pr. t. *mubalagha*.

Hyperbolique, adj. des 2 g., مبالغه آمیز *moubalèghè-âmiz*.

Hyperboliquement, adv., بطور مبالغه *bè-toouré moubalèghè* بمبالغه *bè-moubalèghè*.

Hypnotique, adj. des 2 g. خواب آور *khab-âvèr*, a. منوّم *mounèvvèm*, pr. t. *munèvvim*.

Hypocondre, s. m. parties latérales du bas ventre, a. مراق البطن *mèraqq-oul-bètn*.

Hypocondriaque, adj. des 2 g., سودائی *sooudayi*, مالیخولیائی *malikhouliayi*, گرفتار مالیخولیا *guèrèftaré malikhoulia*.

Hypocondrie, s. f., مالیخولیا *malikhoulia*, سودا *soouda*, pr. t. *sèvda*, a. مراق *mèraq*.

Hypocrisie, s. f., زرق *zèrq*, سالوسی *salouci*, a. ریا *ria*.

Hypocrite, adj. et s. des 2 g., سالوس *salous*, زرق بیشه *zèrq-bichè*, زرد گوش *zèrd-gouch*.

Hypocritement, adv., از روی زرق *èz rouï zèrq*, از روی سالوسی *èz rouï salouci*.

Hypogastre, s. m., زیر ناف *ziré naf*, a. اسفل البطن *èsfèl-oul-bètn*.

Hypothécaire, adj. des 2 g., گرودار *guèroou-dar*, امانتکار *èmanèt-kar*, pr. t. *imanèt-kiar*, a. مرتهن *mourtèhèn*, pr. t. *murtèhïn*.

Hypothécairement, adv., a. بالرهن *bèr-rèhn*, pr. t. *bir-rèhn.*

Hypothèque, s. f., گرو *guèroou*, a. رهن *rèhn*, pl. رهان *rèhan.*

Hypothéquer, v. a., گرو گذاشتن *guèroou gouzachtèn.* رهن گذاشتن *rèhn gouzachtèn*; — hypothèqué, e, رهن گذاشته شده *rèhn-gouzachtè-choudè*, a. مرهون *mèrhoun.*

Hypothèse, s. f., گمان *gouman*, a. فرض *fèrz*, pr. t. *farz*, قياس *qias.*

Hypothétique, adj. des 2 g., گمانی *goumani*, a. فرضی *fèrzi*, قياسی *qiaci.*

Hypothétiquement, adv., از روی گمان *èz rouï gouman*, از روی فرض *èz rouï fèrz*, a. فرضاً *fèrzèn*, pr. t. *farazan*, *faraza.*

Hyssope, ou Hysope, a. زوفی et زوفا *zoufa.*

Hystérie, s. f., درد رحم *dèrdé rèhèm.*

Hystérique, adj. des 2 g. a. متعلّق برحم *moutè'èllèq bè-rèhèm.*

Hystérocèle, s. f., دبهٔ رحم *dèbèyé rèhèm*, a. عفلة *'èflet*, عفل *'èfèl.*

I

Ibis, s. m., a. جمل الماء *djèmèl-oul-ma'.*

Ichneumon, petit quadrupède adoré par les Egyptiens, s. m., a. نمس *nèms*, pr. t. *nims*; — insecte, a. حلمه *hèlèmè*, pl. حلم *hèlèm.*

Ichtyologie, s. f., شرح احوال ماهيان *chèrhé èhvalé mahian.*

Ichtyophage, s. et adj., ماهیخور *mahi-khour*, ماهیخوار *mahi-khar*.

Ichtyophile, adj. des 2 g., ماهی دوست *mahi-doust*.

Ici, adv., اینجا *ïn-dja*, در اینجا *dèr ïn-dja*; — venez ici, بیایید اینجا *bi-ayid ïn-dja*; — sors d'ici, از اینجا برو *èz ïn-dja be-roou*; — jusqu'ici je n'ai rien vu, تا حالا چیزی ندیدم *ta-hala tchizi nè-didèm*; — il est venu jusqu'ici, تا اینجا آمد *ta-ïn-dja âmèd*; — restez ici, اینجا بمانید *ïn-dja bi-manid*, اینجا باشید *ïn-dja ba-chid*; — il fait trop chaud ici, اینجا زیاد گرم است *ïn-dja ziad guèrm èst*.

Iconium, ville, قونیه *qouniè*, pr. t. *qonia*.

Iconoclaste, s. m., صورت شکن *sourèt-chèkèn*.

Iconographie, s. f., a. وصف التصویرات *vèsf-out-tèsvirat*.

Iconologie, s. f., a. شرح احوال تصویرات *chèrhé èhvalé tès-virat*, pr. t. *chèrhi ahvali tasvirat*.

Idéal, e, adj., a. خیالی *khiali*, pr. t. *khayali*, موهومی *moouhoumi*, pr. t. *mèvhoumi*, موهومه *moouhoumè*, pr. t. *mèvhoumè*; — pouvoir idéal, قوّت موهومه *qouvvèté moouhoumè*, pr. t. *qouvvèti mèvhoumè*.

Idéal, s. m., منتهای زیبائی *mountèhaï zibayi*, a. غایت الحسن *ghayèt-oul-heusn*.

Idée s. f., اندیشه *èndichè*, a. خیال *khial*, pr. t. *khayal*, قیاس *qias*, تصوّر *tècèvvour*, ظنّ *zènn*, pr. t. *zann*.

Identifier, v. a., یکی کردن *yèki kèrdèn*; — s'identifier, یکی شدن *yèki choudèn*.

Identique, adj. des 2 g., یکی *yèki*, مثل هم *mèslé hèm*, یکسان *yèk-san*.

Identiquement, adv., يكسان *yèk-san.*

Identité, s. f., يكى بودن *yèki boudèn*, خود بودن *khoud boudèn.*

Idiôme, s. m., زبان *zèban*, a. لسان *lèçan*, pr. t. *liçan.*

Idiot, e, adj. et s., كودن *koudèn*, نادان *na-dan*, a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*, ابله *èblèh.*

Idiotisme, s. m. tour particulier à une langue, اصطلاحات زبان *èstèlahaté zèban* : — caractère de l'idiot, كودنى *koudèni*, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat*, سفهت *sèfahèt.*

Idolâtre, s. et adj., بت پرست *bout-pèrèst*, pr. t. *pout-pèrèst.*

Idolâtrer, v. a., fig. بشدت دوست داشتن *bè-chèddèt doust dachtèn* ; — v. n. adorer les idoles, بت پرستيدن *bout pèrèstidèn.*

Idolâtrie, s. f., بت پرستى *bout-pèrèsti.*

Idole, s. f., بت *bout*, a. صنم *sènèm* ; — fig. a. معبود *mè'è-boud*, pr. t. *ma'boud.*

Idylle, s. f, a. قصيده *qècidè*, pr. t. *qacidè*, pl. قصايد *qèçayèd*, pr. t. *qaçaïd.*

Ignare, adj. des 2 g., نادان *na-dan*, بى سواد *bi-sèvad.*

Igné, e, adj., آتشى *âtèchi*, a. نارى *narii.*

Ignicole, adj. des 2 g., آتش پرست *âtèch-pèrèst.*

Ignoble, adj. des 2 g., فرومايه *fourou-mayè*, رذالت آميز *rè-zalèt âmiz*, a. قبيح *qèbih*, pr. t. *qabih*, رذيل *rèzil.*

Ignoblement, ad., برذالت *bè-rèzalèt.*

Ignominie, s. f., رسوائى *rousvayi*, a. رذالت *rèzalèt*, قباحت *qèbahèt*, pr. t. *qabahat*, افتضاح *èftèzah*, pr t. *iftizah.*

Ignominieusement, adv., برسوائی *bè-rousvayi*, برذالت *bè-rèzalèt.*

Ignominieux, euse, adj., ذالت آمیز *rèzalèt-âmiz.*

Ignoramment, adv., بنادانی *bè-na-dani*, ندانسته *nè-danèstè.*

Ignorance, s. f., نادانی *na-dani*, a. جهل *djèhl*, جهالت *djèhalèt*, جاهلیّت *djahèliyèt.*

Ignorant, e, adj. et s., نادان *na-dan*, a. جاهل *djahèl*, pr. t. *djahil.*

Ignorer, v. a., ندانستن *nè-danèstèn*; — ignoré, e, نامعلوم *na mè'èloum*, a. مجهول *mèdjhoul*, غیر معلوم *ghèiré mè'è-loum*, pr. t. *ghaïri ma'loum.*

Il, elle, pron. de la 3e pers., En persan et en turc ce pronom est rarement exprimé dans les verbes; ainsi dans les exemples suivants on peut le conserver ou le supprimer; — il ne mange pas, نمیخورد *nè-mi-khou-rèd*, او نمیخورد *ou nè-mi-khourèd*; — il écrit, مینویسد *mi-nèvicèd*, او مینویسد *ou mi-nèvicèd.*

Ile, s. f., a. جزیره *djèzirè*, pl. جزایر *djèzayèr.*

Illégal, e, adj., a. خلاف شرع *khèlafé chèr'* منافی قانون *mounafiï qanoun.*

Illégalité, s. f., خلاف قانون بودن *khèlafé qanoun boudèn.*

Illégalement, adv., a. خلاف قانون *khèlafé qanoun.*

Illégitimement, ناحقّ *na-hèqq*, pr. t. *na-haqq*, بغیر حقّ *bè-ghèiré hèqq*, pr. t. *bè-ghaïri haqq.*

Illégitime, adj. des 2 g., a. حرام *hèram*, pr. t. *haram*; — enfant illégitime, حرامزاده *hèram-zadè*, pr. t. *haram-zadè.*

Illicitement, adv., a. غیر جایز *ghèiré djayèz.*

Illicite, adj. des 2 g., a. غیر جایز *ghèiré djayèz*, pr. t. *ghaïri djaïz*, ممنوع *mèmnou'.*

Illimité, e, adj., بی حدّ *bi-hèdd*, نامحدود *na-mèhdoud*, pr. t. *na-mahdoud*, a. غیر محدود *ghèiré mèhdoud*, pr. t. *ghaïri mahdoud.*

Illisible, adj. des 2 g., ناخواندنی *na-khandèni* ; — écriture illisible, خطّ ناخواندنی *khètté na-khandèni.*

Illumination, s. f., چراغان *tchèraghan.*

Illuminer, v. a., روشن کردن *roouchèn kèrdèn*, چراغان کردن *tchèraghan kèrdèn* ; — illuminé, e, روشن شده *roouchèn-choudè*, چراغان کرده *tchèraghan-kèrdè.*

Illusion, s. f. pensée chimérique, خیال بیهوده *khialé bi-houdè*, a. خیال باطل *khialé batèl*, pr. t. *khayali batil.*

Illusoire, adj. des 2 g., بی پا *bi-pa*, فریب آمیز *fèrib-âmiz*, خادع *khadè'*, pr. t. *khadi'.*

Illusoirement, adv., بطور فریب *bè-toouré fèrib*, a. خادعاً *khadè'èn.*

Illustration, s. f., نام و ننگ *nam-ou-nèng*, فر *fèr*, a. شرف *chèrèf*, مفخرت *mèfkhèrèt*, شهرت *cheuhrèt.*

Illustre, adj. des 2 g., با نام و ننگ *ba nam-ou-nèng*, نامدار *nam-dar*, a. مشهور *mèchhour.*

Illustrer, v. a., نامدار گردانیدن *nam-dar guèrdanidèn*, مشهور کردن *mèchhour kèrdèn* ; — s'illustrer, نامدار شدن *nam dar choudèn*, شهرت یافتن *cheuhrèt yaftèn* ; — illustré, e, نامدار شده *nam-dar choudè.*

Ilot, s. m., جزیرهٔ کوچك *djèzirèyé koutchèk.*

Image, s. f., نگار *nègar*, نقش *nèqch*, a. صورت *sourèt*, pl.

صور *souvèr*, تمثيل *tèmsil*, تمثال *tèmsal*, pl. تماثيل *tèmacil*, تصوير *tèsvir*, pr. t. *tasvir*, pl. تصاوير *tèçavir*.

Imaginable, adj. des 2 g., نزديك بذهن *nèzdik bè-zèhn*, تصوّر كردنى *tècèvvour-kèrdèni*, a. ممكن التصوّر *moumkèn-out-tècèvvour*, pr. t. *mumkïn-out-tèçavvur*.

Imaginaire, adj. des 2 g., بى اصل *bi-èsl*, a. خيالىّ *khiali*, pr. t. *khayali*.

Imaginatif, ive, adj., a. سريع التخيّل *sèri' out-tèkhèiyoul*.

Imagination, s. f., a. تخيّل *tèkhèiyoul*, pr. t. *tèkhaïyul*, قوّة متخيّلة *qouvvèyé moutèkhèiyèlè*, pr. t. *qouvvèï mutèkhaïyèlè*, ذهن *zèhn*, pr. t. *zihn*, فكر *fèkr*, pr. t. *fikr*, خيال *khial*, pr. t. *khayal*; — il a l'imagination vive, تند ذهن است *tound-zèhn est*.

Imaginer, v. a., خيال كردن *khial kèrdèn*, فكر كردن *fèkr kèrdèn*; — s'imaginer, گمان داشتن *gouman dachtèn*, پنداشتن *pèndachtèn*, ظنّ كردن *zènn kèrdèn*.

Imam, s. m., a. امام *èmam*, pr. t. *imam*.

Imbécile, adj. et s. des 2 g., تهى مغز *touhi mèghz*, قالوس *qalous*, نافهم *na-fèhm*, a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*, ابله *èblèh*.

Imbécilement, adv., از روى ابلهى *èz rouï èblèhi*, از روى خريّت *èz rouï khèriyèt*.

Imbécilité, s. f., خريّت *khèriyèt*, ابلهى *èblèhi*, a. حماقت *hèmaqèt*, pr. t. *hamaqat*.

Imberbe, adj. m., ساده رو *sadè-rou*, بى ريش *bi-rich*.

Imbiber, v. a., سير آب كردن *sir-âb kèrdèn*, خيس كردن *khis kèrdèn*, خيساندن *khiçandèn*.

Imbibition, s. f., خيس شدن *khis choudèn*, سيرآب شدن

sir-âb choudèn; — imbibé, e, خیسیده *khicidè*, خیس شده *khis-choudè*.

IMBROGLIO, s. m., هرج و مرج *hèrdj-ou-mèrdj*, شلوغ *chou-lough*, a. اغتشاش *èghtèchach*, pr. t. *ightichach*.

IMBU, E, adj., آگاه *âgah*, a. متنبّه *moutènèbbèh*, pr. t. *mu-tènèbbih*, واقف *vaqèf*, pr. t. *vaqif*; — il est déjà imbu de cette affaire, از حالا از این امر آگاه است *èz hala èz ïn èmr âgah-èst*; — infatué, بذهن خود جا داده *bè-zèhné khoud dja-dadè*.

IMITABLE, adj. des 2 g., تقلیدش ممکن *tèqlid-èch moumkèn*.

IMITATEUR, TRICE, adj. et s., تقلید کننده *tèqlid-kounèndè*, شبیه ساز *chèbih-saz*, a. مقلّد *mouqèllèd*, pr. t. *muqal-lid*; — qui suit l'exemple d'un autre, پیروی کننده *pèi-rèvi kounèndè*, اقتدا کننده *èqtèda-kounèndè*, a. مقتدی *mouqtèdi*.

IMITATIF, IVE, adj., a. ادات تشبیه *èdatè tèchbih*, pr. t. *adati tèchbih*.

IMITATION, s. f., شبیه سازی *chèbih-sazi*, a. تقلید *tèqlid*, pr. t. *taqlid*.

IMITER, v. a., شبیه ساختن *chèbih sakhtèn*, تقلید کردن *tèqlid kèrdèn*; — prendre exemple, پیروی کردن *pèi-rèvi kèrdèn*, اقتدا کردن *èqtèda kèrdèn*.

IMMACULÉ, E, adj., پاکدامن *pak-damèn*, از گناه منزّه *èz gounah mounèzzèh*.

IMMANQUABLE, adj. des 2 g., غیر خطا پذیر *ghèiré khèta pèzir*, بی شبهه *bi-cheubhè*, بی تخلّف *bi-tèkhèllouf*, بی شایبهٔ تخلّف *bi-chaïbèyé tèkhèllouf*.

IMMANQUABLEMENT, adv., هر آینه *hèr aïnè,* بی تخلّف *bi tèkhèllouf,* a. البتّه *èlbèttè,* یقیناً *yèqinèn.*

IMMATÉRIALITÉ, s. f., a. عدم جسمیّت *'èdèmé djèsmiyèt,* pr. t. *'adèmi djismiyèt,* تجرّد من المادّة *tèdjèrroud mèn-èl-maddè,* pr. t. *tèdjèrrud min-èl-maddè.*

IMMATÉRIEL, LE, adj., a. غیر جسمی *ghèiré djèsmi,* غیر مادّه *ghèiré maddè,* pr. t. *ghaïri maddè.*

IMMATRICULATION, s. f., a. قید *qèid,* pr. t. *qaïd,* ثبت *sèbt.*

IMMATRICULER, v. a., ثبت کردن *sèbt kèrdèn,* قید کردن *qèid kèrdèn.*

IMMÉDIAT, E, adj., بی واسطه *bi-vacètè,* بی وسیله *bi-vècilè,* a. بالذات *bèz-zat,* pr. t. *biz-zat.*

IMMÉDIATEMENT, adv. d'une manière immédiate, V. immédiat; — immédiatement après, همان ساعت *hèman sa'èt,* a. فی الفور *fil-foour,* pr. t. *fil-fèvr.*

IMMÉMORIAL, E, adj., از قوّهٔ حافظهٔ بشر خارج *èz quouvvèyé hafèzèyé bèchèr kharèdj,* بغایت قدیم *bè-ghayèt qèdim.*

IMMENSE, adj. des 2 g., بی پایان *bi-payan,* بی حدّ *bi-hèdd,* بی حساب *bi-hèçab.*

IMMENSÉMENT, adv., بی حدّ و غایت *bi-hèdd-ou-ghayèt,* بی اندازه *bi-èndazè,* a. فوق الغایه *foouq-oul-ghayè,* pr. t. *fèvq-ul-ghayè.*

IMMENSITÉ, s. f., عدم نهایت *'èdèmé nèhayèt.*

IMMERGER, v. a., غوطه دادن *ghoutè dadèn,* به آب فرو بردن *bè âb fourou bourdèn.*

IMMÉRITÉ, E, adj., a. غیر مستحق *ghèiré moustèhèqq,* pr. t. *ghaïri mustahaqq.*

IMMERSION, s. f., غوطه *ghoutè,* a. غسل *ghousl.*

Immeuble, s. et adj. des 2 g., a. مـلـک *mèlk*, pr. t. *mulk*, pl. املاك *èmlak*, عقارت *'èqarèt*, pr. t. *'aqarèt*, pl. عقارات *'èqarat*, pr. t. *'aqarat*.

Immigration, s. f., ترك وطن كرده بجاى مقيم شدن *tèrké vètèn kèrdè bè-djaï mouqim choudèn*.

Immigrer, v. n. V. immigration.

Imminence, s. f., نزديك بودن *nèzdik boudèn*, a. تـقـرّب *tèqèrroub*, pr. t. *tèqarrub*.

Imminent, e, adj., نـزديـك *nèzdik*, a. قـريـب *qèrib*; — la guerre est imminente, نزديك است جنگ بشود *nèzdik-èst djèng bè-chèvèd*.

Immiscer (s') v. pron. s'ingérer, مـداخلـه كـردن *moudakhèlè kèrdèn*, دخيل شدن *dèkhil choudèn*.

Immixtion, s. f., a. مداخله *moudakhèlè*.

Immobile, adj. des 2 g., پا بر جا *pa-bèr-dja*, غـيـر جنبـن *ghèiré djoumban*, a. سـاكن *sakèn*, pr. t. *sakïn*, ثـابـت *sabèt*, pr. t. *sabit*.

Immobilier, ère, adj., a. متعـلّـق باملاك *moutè'èltèq bè-èmlak*.

Immobilité, s. f., عـدم جنبش *'èdèmé djoumbèch*, a. عدم حركت *'èdèmé hèrèkèt*, pr. t. *'adèmi harèkèt*, سكـونـت *sèkounèt*, pr. t. *sukiounèt*, ثبات *soubat*.

Immodéré, e, adj., از حـدّ اعتدال بـيـرون *èz hèddé è'ètèdal biroun*.

Immodérément, adv., بغير اعتدال *bè-ghèiré è'ètèdal*, به بى اعتدالى *bè-bi-è'ètèdali*, بافراط *bè-èfrat*.

Immolateur, s. m., a. زابح *zabèh*, pr. t. *zabih*.

Immolation, s. f. action d'immoler v. ce mot.

Immoler, v. a., قربان کردن *qourban kèrdèn*; — poét. égorger, ذبح کردن *zèbh kèrdèn*; — s'immoler, فدا شدن *fèda choudèn*.

Immonde, adj. des 2 g., ناپاك *na-pak*, a. نجس *nèdjès*, pr. t. *nèdjis*.

Immondices, s. f. pl., خاشاك *khachak*, خلاشه *khèlachè*.

Immoral, **e**, adj., a. خلاف حسن اخلاق *khèlafé heusné èkhlaq*, pr. t. *khilafi husni akhlaq*.

Immoralité, s. f., a. سوء اخلاق *sou'é èkhlaq*, pr. t. *sou'i akhlaq*, فساد الاخلاق *fèçad-oul-èkhlaq*, pr. t. *fèçad-ul-akhlaq*, ردايت الاخلاق *rèdayèt-oul-èkhlaq*, pr. t. *rida-yèt-ul-akhlaq*, سوء الاخلاق *sou'-oul-èkhlaq*, pr. t. *sou' ul-akhlaq*.

Immortaliser, v. a., بنام زنده کردن *bè-nam zèndè kèr-dèn*, جاودان کردن *djavèdan kèrdèn*; — s'immortaliser, اسم جاودانی حاصل کردن *èsmé djavèdani hacèl kèrdèn*.

Immortalité, s. f., عدم مرگ *'èdèmé mèrg*, حیات جاودانی *hèyaté djavèdani*.

Immortel, **le**, adj., از مرگ آزاده *èz mèrg âzadè*, جاوید *djavid*, a. خالد *khalèd*, pr. t. *khalid*, باقی *baqi*, ابدی *èbèdiï*, لایموت *la-yèmout*; — le corps est mortel, mais l'âme est immortelle, بدن فانی ولی روح باقی است *bèdèn fani vèli rouh baqist*.

Immuabilité, s. f., a. عدم تغییر *'èdèmé tèghyir*, pr. t. *'adèmi tèghyir*, a. عدم التغییر *'èdèm-out-tèghyir*, pr. t. *'adèm-ut-tèghyir*, امتناع التغییر *èmtèna'-out-tèghyir*, pr. t. *imtina'-ut-tèghyir*.

IMMUABLE, adj. des 2 g., غير تغيير پذير *ghèiré tèghyir pèzir*, a. ممتنع التغيير *moumtènè'-out-tèghyir*, pr. t. *mumtèni'-ut-tèghyir*, لا يتغيّر *la-youtèghèiyèr*, لا يغيّر *la-youghèiyèr*, pr. t. *la-yughaïyir*.

IMMUABLEMENT, adv., a. بلا تغيّر *bè-la-tèghèiyour*, pr. t. *bi-la-tèghaïyur*.

IMMUNITÉ, s. f., معاف بودن *mou'af boudèn*, a. معافيّت *mou'afiyèt*.

IMMUTABILITÉ, s. f., بی تغییری *bi-tèghyiri*, a. عدم التغيير *'èdèm-out-tèghyir*, pr. t. *'adèm-ut-taghyir*, عدم التغيّر *'èdèm-out-tèghèiyour* pr. t. *'adèm-ut-tèghaïyur*.

IMPAIR, E, adj., تك *tèk*.

IMPALPABLE, adj. des 2 g., غير پرماسيدنی *ghèiré pèrmacidèni*, a. ممتنع اللمس *moumtènè'-oul-lèms*, pr. t. *mumtèni'-ul-lèms*.

IMPARDONNABLE, adj. des 2 g., غير پوزش پذير *ghèiré pouzèch pèzir*, عفو ناپذير *èfv na-pèzir*.

IMPARFAIT, E, adj., ناتمام *na-tèmam*, a. ناقص *naqès*, pr. t. *naqis*.

IMPARFAITEMENT, adv., بطور ناقص *bè-tooure naqès*, a. ناقصاً *naqècèn*, pr. t. *naqicèn*.

IMPARTIAL, E, adj., بی جانبداری *bi-djanèb-dari*, بی غرض *bi-ghèrèz*.

IMPARTIALEMENT, adv., بی جانبداری *bi-djanèb-dari*, بی طرفداری *bi-tèrèf-dari*, بی غرضانه *bi-ghèrèzanè*.

IMPARTIALITÉ, s. f., بی طرفی *bi-tèrèfi*, عدم غرض *'èdèmé ghèrèz*.

IMPASSE, s. f., كوچهٔ بی بن *koutchèyé bi-boun*.

IMPASSIBILITÉ, s. f., بی حسّی *bi-hèssi.*

IMPASSIBLE, adj. des 2 g., غیر درد پذیر *ghèiré dèrd-pèzir,* از درد و غم بری *èz dèrd-ou ghèm bèri,* بی حسّ *bi-hèss.*

IMPATIEMMENT, adv., به بی شکیبائی *bè-bi-chèkibayi,* به بی صبری *bè-bi-sèbri.*

IMPATIENCE, s. f., ناشکیبائی *na-chèkibayi,* عدم تحمّل *'èdèmé tèhèmmoul,* بی صبری *bi-sèbri.*

IMPATIENT, E, adj., ناشکیبا *na-chèkiba,* بی حوصله *bi-hooucèlè.*

IMPATIENTER, v. a., به تنگ آوردن *bè-tèng âvourdèn,* بستوه آوردن *bè-sètouh âvourdèn*; — s'impatienter, اضطراب کردن *èztèrab kèrdèn*; — impatienté, e, به تنگ آمده *bè-tèng âmèdè,* ناشکیبا *na-chèkiba,* بی صبر شده *bi-sèbr choudè.*

IMPAYABLE, adj. des 2 g., بی قیمت *bi-qèimèt.*

IMPECCABLE, adj. des 2 g., بری از گناه *bèri èz gounah.*

IMPECCABILITÉ, s. f., گناه نکردن *gounah nè-kèrdèn,* بی گناهی *bi-gounahi.*

IMPÉNÉTRABILITÉ, s. f., a. امتناع النفوذ *èmtèna'-oun-noufouz.*

IMPÉNÉTRABLE, adj. des 2 g., غیر ممکن نفوذ *ghèiré moumkèné noufouz,* a. ممتنع النفوذ *moumtènè'-oun-noufouz,* pr. t. *mumtèni'-un-nufouz,* ممتنع الدخول *moumtènè'-oud-doukhoul,* pr. t. *mumtèni'-ud-doukhoul*; — fig. profond, inexplicable, وصفش ناممکن *vèsf-èch na-moumkèn,* به عقل نمیگنجد *bè-èql nè-mi-goundjèd.*

IMPÉNITENCE, s. f., توبه نکردن *tooubè nè-kèrdèn,* a. عدم توبه *'èdèmé tooubè.*

Impénitent, e, adj., توبه نکرده *tooubè nè-kèrdè.*

Impératif, ive, adj., فرمایشی *fèrmayèchi*, a. متحکّم *moutèhèkkèm*, pr. t. *mutèhakkim*; — terme de gram., a. امر *èmr.*

Impérativement, adv., متحکّمانه *moutèhèkkèmanè*, بطور تحکّم *bè-toouré tèhèkkoum.*

Impératrice, s. f., زن امپراطور *zèné èmpèratour.*

Imperceptible, adj. des 2 g., ناپیدا *na-pèida*, نادیدنی *na-didèni*, نابدید *na-bèdid*, ناپدید *na-pèdid*, a. غیر مرئی *ghèiré mèrii*, pr. t. *ghaïri mèrii.*

Imperceptiblement, adv., بطور ناپیدا *bè-toouré na-pèida.*

Imperdable, adj. des 2 g., غیر گم کردنی *ghèiré gom kèrdèni.*

Imperfection, s. f., ناتمامی *na-tèmami*, a. نقص *nèqs*, pr. t. *naqs*, نقصان *nouqsan*, pr. t. *noqsan.*

Impérial, e, adj., امپراطوری *èmpèratouri*, شاهنشاهی *cha-hèn-chahi*, همایونی *houmayouni*, pr. t. *humayouni*, سلطانی *soultani.*

Impérieusement, adv., بزبردستی *bè-zèbèr-dèsti*, به تحکّم *bè-tèhèkkoum.*

Impérieux, euse, adj., زبر دست *zèbèr-dèst*, a. متحکّم *moutèhèkkèm*, pr. t. *mutèhakkim.*

Impérissable, adj. des 2 g., بی زوال *bi-zèval*, a. لایزال *la-yèzal.*

Impéritie, s. f., بی وقوفی *bi-vèqoufi.*

Imperméable, adj. des 2 g., که نشر نمیکند *kè nèchr nè-mi-kounèd*, که آب نفوذ نمیکند *kè âb noufouz nè-mi-kounèd.*

Impertinemment, adv., بگستاخی *bè-goustakhi.*

Impertinence, s. f., گستاخی *goustakhi*, بی ادبی *bi-èdèbi.*

Impertinent, e, adj., گستاخ *goustakh*, بی ادب *bi-èdèb.*

Imperturbable, adj. des 2 g., بیری از تشویش *bèri èz tèchvich*, عاری از اضطراب *'âri èz èztèrab.*

Imperturbablement, adv., بی تشویشانه *bi-tèchvichanè*, بی تشویش *bi-tèchvich.*

Impétrable, adj. des 2 g., a. ممکن التحصیل *moumkèn-out-tèhsil*, pr. t. *mumkin-ut-tahsil.*

Impétrant, e, adj., دانندە *danèndè*, a. متصرّف *moutècèrrèf*, pr. t. *mutèçarrif.*

Impétrer, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, تحصیل کردن *tèhsil kèrdèn.*

Impétueusement, adv., بە تندی *bè-toundi*, بحدّت *bè-hèddèt.*

Impétueux, euse, adj., تند *tound*, با حدّت *ba-hèddèt.*

Impétuosité, s. f., تندی *toundi*, a. حدّت *hèddèt*, pr. t. *hiddèt*, شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt.*

Impie, adj. et s. des 2 g., بی دین *bi-dïn*, a. کافر *kafèr*, pr. t. *kiafir*, pl. کفّار *kouffar.*

Impiété, s. f., بی دینی *bi-dini*, a. کفر *koufr*, pr. t. *kufr*, الحاد *èlhad*, pr. t. *ilhad.*

Impitoyable, adj. des 2 g., بی مروّت *bi-mourouvvèt*, بی رحم *bi-rèhm.*

Impitoyablement, adv., بە بی رحمی *bè bi-rèhmi.*

Implacable, adj. des 2 g., غیر تسکین‌پذیر *ghèiré tèskïn-pèzir*, سخت دل *sèkht-dèl.*

Implanter, v. a., در جای نشاندن *dèr djaï nèchandèn.*

Implicite, adj. des 2 g., a. ضمنی *zèmni*, pr. t. *zimni.*

Implicitement, adv., a. ضمناً *zèmnèn*, pr. t. *zimnèn.*

Impliquer, v. a., دخیل کردن *dèkhil kèrdèn.*

Implorer, v. a., بزاری التماس کردن *bè-zari èltèmas kèrdèn*, تمنّی کردن *tèmènna kèrdèn.*

Impoli, e, adj., بی ادب *bi-èdèb*, بی تربیّت *bi-tèrbiyèt.*

Impoliment, adv., بی ادبانه *bi-èdèbanè.*

Impolitesse, s. f., بیّ ادبی *bi-èdèbi.*

Impolitique, adj. des 2 g., a. خلاف صلاح دولت *khèlafé sèlahé dooulèt*, pr. t. *khilafi sèlahi dèvlèt.*

Impolitiquement, adv., بطور خلاف صلاح دولت *bè-tooure khèlafé sèlahé dooulèt.*

Impondérable, adj. des 2 g., وزنش نامعلوم *vèzn-èch namè'èloum.*

Importance, s. f., a, مهمّیّت *mouhèmmiyèt.*

Important, e, adj., a. مهمّ *mouhèmm*, pr. t. *muhimm*, لازم الاعتنا *lazèm-oul-è'ètèna*; — j'ai des affaires bien importantes, کارهای خیلی مهمّ دارم *kar-haï khèili mouhèmm darèm*; — mission importante, a. مأموریت مهمّه *mè'èmouriyèté mouhèmmè*, pr. t. *mè'èmourièti muhimmè.*

Importation, s. f., a. ادخال امتعه *èdkhalé èmtè'è*, pr. t. *idkhali èmti'a.*

Importer, v. a., بمملکت آوردن *bè-mèmlèkèt âvourdèn.*

Importer, v. n. impers., لازم بودن *lazèm boudèn*, اقتضا کردن *èqtèza kèrdèn*; — qu'importe? چه لازم *tchè lazèm*; — que vous importe? بشما چه *bè-chouma tchè*; — n'importe qui, هر که باشد *hèr ké bachèd*; — n'im-

porte, چه عیب دارد *tchè 'èib darèd,* ضرر ندارد *zè-rèr nè-darèd;* — il importe que, لازم است که *lazèm èst ké.*

Importun, e, adj., زحمت دهنده *zèhmèt-dèhèndè,* a. مزاحم *mouzahèm,* pr. t. *muzahim,* مصدّع *moucèddè',* pr. t. *muçaddi'.*

Importunément, adv., a. بتصدیع *bè-tèsdi'.*

Importuner, v. a., زحمت دادن *zèhmèt dadèn,* مصدّع شدن *moucèddè' choudèn.*

Importunité, s. f., a. زحمت *zèhmèt,* pr. t. *zahmèt,* تصدیع *tèsdi',* pr. t. *tasti',* تعاجیز *tè'èdjiz,* pr. t. *ta'djiz.*

Imposable, adj. des 2 g., خراجگذار *khèradj-gouzar,* pr. t. *kharadj-guzar.*

Imposant, e, adj., با هیبت *ba-hèibèt,* a. مهیب *mouhib.*

Imposer, v. a. mettre dessus, رو گذاشتن *rou gouzachtèn,* گذاشتن *gouzachtèn,* نهادن *nèhadèn;* — en parlant d'impôt, باج نهادن *badj nèhadèn;* — charger quelqu'un de quelque chose, بعهده گذاشتن *bè-'euhdè gouzach-tèn,* بگردن گذاشتن *bè-guèrdèn gouzachtèn,* ou انداختن *èndakhtèn;* — inspirer du respect, بدایرهٔ توقیر در آوردن *bè-daïrèyé toouqir dèr âvourdèn;* — imposer silence, بسکوت ملزم کردن *bè-sèkout moulzèm kèrdèn,* اسکات کردن *èskat kèrdèn;* — s'imposer à soi-même, بر خود روا داشتن *bèr khoud rèva dachtèn,* بر خود واجب دانستن *bèr khoud vadjèb danèstèn,* بر خود لازم شمردن *bèr khoud lazèm choumourdèn;* — en imposer, tromper, گول زدن *goul zèdèn,* فریب دادن *fèrib dadèn.*

Imposition, s. f., action d'imposer v. ce mot; — il signi-

fie aussi impôt, گزیت *guèzit*, (vieux), مالیات *maliat*, t. p. باج *badj*, a. خراج *khèradj*, pr. t. *kharadj*, تکلیف *tèklif*.

Impossibilité, s. f., ناممکنی *na-moumkèni*, ناممکن بودن *na-moumkèn boudèn*, a. عدم الامکان *'èdèm-oul-èmkan*, pr. t. *'adèm-ul-imkian*.

Impossible, adj. des 2 g., ناممکن *na-moumkèn*, a. غیر ممکن *ghèiré moumkèn*, a. محال *mèhal*, pr. t. *mouhal*; — c'est impossible, غیر ممکن است *ghèiré moumkèn èst*, محال است *mèhal èst*; — cela est impossible, این ممکن نیست *in moumkèn nist*.

Imposteur, s. m., qui trompe, فریبنده *fèribèndè*, a. خادع *khadè'* pr. t. *khadi'*; — qui calomnie, a. مفتری *mouftèri*, a. قتّات *qèttat*, pr. t. *qattat*; — qui tâche de tromper le public, دروغ گو *dourough-gou*.

Imposture, s. f. action de tromper, فریب *fèrib*; — ruse, رنگ *rèng*, pr. t. *rènk*; — mensonge, دروغ *dourough*, a. کذب *kèzb*, pr. t. *kizb*.

Impôt, s. m., مالیات *maliat*, گزیت *guèzit* (vieux) t. p. باج *badj*, a. خراج *khèradj*, pr. t. *kharadj*.

Impotent, e, adj., شل *chèl*, a. سقط *sèqèt*, pr t. *saqat*, فالج *falèdj*, pr. t. *falidj*, افلیج *èflidj*, pr. t. *iflidj*.

Impraticable, adj. des 2 g. qui ne peut se faire, که از قوّه بفعل نمیاید *kè èz qouvvè bè-fè'èl nè-mi-ayèd*, غیر صورت پذیر *ghèiré sourèt-pèzir*, a. ممتنع الاجرا *moumtènè'-oul-èdjra*, pr. t. *mumtèni'-ul-idjra*; — en parlant d'un chemin, راه ممتنع العبور *rahé moumtènè'-oul-'oubour*.

Imprécation, s. f., بد دعا *bèd-do'â*, a. لعن *lè'èn*, pr. t. *la'n*, لعنت *lè'ènèt*, pr. t. *la'nèt.*

Imprégner, v. a., خیسانیدن *khiçandèn*, اشباع کردن *èch-ba' kèrdèn*; — s'imprégner, بر خود کشیدن *bèr khoud kèchidèn*, خیسیده شدن *khicidè choudèn*; — imprégné, بر خود کشیده *bèr khoud kèchidè*, خیس شده *khis-choudè.*

Imprenable, adj. des 2 g., a. غیر تسخیر پذیر *ghèiré tès-khir-pèzir*, گرفتنش محال *guèrèftèn-èch mèhal*, a. ممتنع التسخیر *moumtènè'-out-tèskhir*, pr. t. *mumtèni' ut-tèskhir.*

Imprescriptibilité, s. f., a. عدم نهایت مدّت تصرّف *'èdèmé nèhayèté mouddèté tècèrrouf.*

Imprescriptible, adj. des 2 g., بی نهایت مدّت تصرّف *bi-nèhayèté mouddèté tècèrrouf.*

Impression, s. f. trace, vestige, نشان *nèchan*, pr. t. *ni-chan*; — impression que fait une chose sur une autre, a. تاثیر *tè'ècir*; — gravure, t. p. باصمه *basmè*; — en parlant d'imprimerie, باصمه et بصمه *basmè*, چاپ *tchap*, a. طبع *tèb'*, pr. t. *tab'*; — faire impression, v. impressionner.

Impressionner, v. a., تاثیر کردن *tè'ècir kèrdèn*; — être impressionné, متأثر شدن *moutè'èssèr choudèn.*

Imprévoyance, s. f., عدم عاقبت اندیشی *'èdèmé 'âqèbèté èndichi*, a. غفلت *ghèflèt*, pr. t. *ghaflèt.*

Imprévoyant, e, adj., غیر عاقبت اندیش *ghèiré 'âqèbèt-èndich*, بی بصیرت *bi-bècirèt*, a. غافل *ghafèl*, pr. t. *ghafil.*

IMPRÉVU, E, adj., ناگهان *naguèhan*, ناگاه *nagah*, a. على الغفله *'èlèl-ghèflè*, pr. t. *'alal-ghaflè*, غفلتاً *ghèf-lètèn.*

IMPRIMER, v. a., چاپ کردن *tchap kèrdèn*, ou زدن ou *zè-dèn*, باصمه کردن *basmè kèrdèn*, طبع کردن *tèb' kèr-dèn*; — s'imprimer, چاپ شدن *tchap choudèn*; — imprimé e, چاپ شده *tchap-choudè*, a. مطبوع *mètbou'* pr. t. *matbou'*.

IMPRIMERIE, s. f. art., فن چاپ زدن *fènné tchap zèdèn*; — lieu où l'on imprime, باصمه خانه *basmè-khanè*, pr. t. *basma-khanè*, چاپ خانه *tchap-khanè*, a. مطبع *mèt-bè'*, pr. t. *matba'*.

IMPRIMEUR, s. f., چاپزن *tchap-zèn*, باصمه‌زن *basmè-zèn*.

IMPROBABLE, adj. des 2 g., a. غیر محتمل *ghèiré mouh-tèmèl.*

IMPROBABILITÉ, s. f., احتمال نبودن *èhtèmal nè-boudèn.*

IMPROBATION, s. f., a. استقباح *èstèqbah*, pr. t. *istiqbah.*

IMPROBITÉ, s. f., نادرستی *na-drousti.*

IMPRODUCTIF, IVE, adj., بی ثمر *bi-sèmèr*, بی حاصل *bi-hacèl.*

IMPROMPTU, s. m., a. بدیهه *bèdihè*, بداهت *bèdahèt*, pl. بدایه *bèdayè.*

IMPROPRE, adj. des 2 g., نامناسب *na-mounacèb*, بی مناسبت *bi-mounacèbèt*, a. غیر مناسب *ghèiré mounacèb*, pr. t. *ghaïri munacib.*

IMPROPREMENT, adv., a. بعدم مناسبت *bè-'èdèmé mouna-cèbèt.*

IMPROPRIÉTÉ, s. f., a. عدم مناسبت *'èdèmé mounacèbèt.*

Improuver, v. a., نپسندیدن *nè-pècèndidèn*, مذمّت کردن *mèzèmmèt kèrdèn.*

Improvisateur, trice, adj. et s., بدیهه گو *bèdihè-gou*, a. مرتجل *mourtèdjèl*, pr. t. *murtèdjil*, pl. مرتجلین *mourtèdjèlïn.*

Improviser, v. a., بدیهه گفتن *bèdihè goftèn.*

Improviste, (à l') adv., ناگهان *naguèhan*, t. p. ناگاه *nagah*, pr. t. *naguiah*, a. بغتةً *bèghtètèn*, pr. t. *baghtètèn.*

Imprudemment, adv., به بی احتیاطی *bè bi-èhtiati*, t. p. غافلانه *ghafèlanè*, pr. t. *ghafilanè.*

Imprudence, s. f., بی احتیاطی *bi-èhtiati*, a. عدم احتیاط *'èdèmé èhtiat*, pr. t. *'adèmi ihtiat*, غفلت *ghèflèt*, pr. t. *ghaflèt.*

Imprudent, e, adj., بی احتیاط *bi-èhtiat*, a. غافل *ghafèl*, pr. t. *ghafil.*

Impubère, adj. des 2 g., نابالغ *na-balègh*, pr. t. *na-baligh*, بحدّ بلوغ نرسیده *bè-hèddé boulough nè-rècidè.*

Impudemment, adv., به بی آزرم *bè bi-âzèrm*, به بی شرمی *bè bi-chèrmi*, a. بالوقاحة *bèl-vèqahèt*, pr. t. *bil-vaqahat.*

Impudence, s. f., بی شرمی *bi-chèrmi*, عدم شرمساری *'èdèmé chèrmsari*, بی حیائی *bi-hèyayi*, a. وقاحت *vèqahèt*, pr. t. *vaqahat.*

Impudent, e, adj., بی آزرم *bi-âzèrm*, بی شرم *bi-chèrm*, بی حیا *bi-hèya*, a. وقح *vèqèh*, pr. t. *vaqih*, واقح *vaqèh*, pr. t. *vaqih.*

Impudicité, s. f., پرده دریدگی *pèrdè-dèridègui*, دامن

آلودگی *damèn-âloudègui*, a. عهارت *'èharèt*, وقاحت *vèqahèt*, pr. t. *vaqahat.*

Impudique, adj. des 2 g., پرده دریده *pèrdè-dèridè*, دامن آلوده *damèn-âloudè*, بی حیا *bi-hèya*, وقح *vèqèh*, pr. t. *vaqih.*

Impudiquement, adv., بطور پرده دریده *bè-tooouré pèrdè-dèridè.*

Impuissance, s. f., ناتوانائی *na-tèvanayi*, بی قوتی *bi-qouvvèti*, a. عاجز *'èdjz*, pr. t. *'adjz*, عدم قوت *'èdèmé qouvvèt*, pr. t. *'adèmi qouvvèt*; — se dit d'un homme inhabile à la génération, بی مردی *bi-mèrdi*, عدم مردی *'èdèmé mèrdi*, عدم رجلیت *'èdèmé rèdjouliyèt*, a. عنینه *'ènninèt*, pr. t. *'inninèt.*

Impuissant, e, adj., ناتوان *na-tèvan*, بی قدرت *bi-qoudrèt*, a. عاجز *'âdjèz*, pr. t. *'âdjiz*; — incapable d'avoir des enfants, مردی که ندارد *mèrdi kè nè-darèd*, a. عنین *'ènnïn*, pr. t. *'innïn.*

Impulsif, ive, adj., a. دفعی *dèf'i*; — force impulsive, قوة دفعیة *qouvvèté dèf'iyè*, pr. t. *qouvvèti dèf'iyè.*

Impulsion, s. f., a. دفع *dèf'* pr. t. *dèf'*, قوت دفعیة *qouvvèté dèf'iyè*, pr. t. *qouvvèti dèf'iyè.*

Impunément, adv., بی محابا *bi-mouhaba*, بدون بیم جزا *bè-douné bimé djèza.*

Impuni, e, adj., تنبیه نشده *tènbih nè-choudè.*

Impunité, s. f., عدم مکافات *'èdèmé moukafat*, عدم جزا *'èdèmé djèza.*

Impur, e, adj., ناصاف *na-saf*, ناپاك *na-pak*, a. نجس *nèdjès*, pr. t. *nèdjis*, دنس *dènès*, pr. t. *dènis.*

IMPURETÉ, s. f., ناپاکی *na-paki*, a. نجاست *nèdjacèt*, دناست *dènacèt.*

IMPUTATION, s. f., a. اسناد *èsnad*, pr. t. *isnad*, pl. اسنادات *èsnadat*, pr. t. *isnadat*, افترا *èftèra*, pr. t. *iftira*, بهتان *bouhtan*, pr. t. *buhtan*; — en terme de finance, a. محسوبيّت *mèhsoubiyèt*, pr. t. *mahsoubiyèt.*

IMPUTER, v. a., اسناد دادن *èsnad dadèn*; — en terme de finance, محسوب کردن *mèhsoub kèrdèn.*

INABORDABLE, adj. des 2 g., غير مساحلت پذير *ghèiré mouçahèlèt-pèzir*, نزديك نتوان شد *nèzdik nè-tèvan choud*, a. ممتنع التقرّب *moumtènè'-out-tèqèrroub*, pr. t. *mumtèni'-ut-tèqarroub.*

INACCEPTABLE, adj. des 2 g., قبول ناکردنی *qèboul na-kèr-dèni.*

INACCESSIBLE, adj. des 2 g., a. منيع *mèni'*, ممتنع الوصول *mumtènè'-oul-vouçoul*, pr. t. *mumtèni'-ul-vouçoul.*

INACCOMMODABLE, adj. des 2 g., a. ممتنع الاصلاح *moum-tènè'-oul-èslah*, pr. t. *mumtèni'-ul-isla*, غير اصلاح پذير *ghèiré èslah-pèzir.*

INACCORDABLE, adj. des 2 g., غير دادني *ghèiré dadèni*; — qu'on ne peut accorder, a. ممتنع الامتزاج *moumtènè'-oul-èmtèzadj*, pr. t. *mumtèni'-ul-imtizadj.*

INNACCOUTUMÉ, E, adj., نا معتاد *na-mou'outad*, عادت نشده *'âdèt nè-choudè*, a. غير معتاد *ghèiré mou'outad*, pr. t. *ghaïri mu'tad.*

INACHEVÉ, E, adj., ناتمام *na-tèmam.*

INACTIF, IVE, adj., کاهل *kahèl*, بی کاره *bi-karè*, a. غير عامل *ghèiré 'âmèl*, pr. t. *ghaïri 'âmil.*

Inaction, s. f., بی کاری *bi-kari.*

Inactivité, s. f., بی کارهکی *bi-karègui*; — en inactivité, از خدمت معاف *èz khèdmèt mou'af.*

Inadmissible, adj. des 2 g., غیر قبول پذیر *ghèiré qèboul-pèzir*, a. ممتنع القبول *mumtènè'-oul-qèboul*, pr. t. *mumtèni'-ul-qaboul.*

Inadvertance, s. f., a. غفلت *ghèflèt*, pr. t. *ghaflèt*, نسیان *nècian*, pr. t. *nician.*

Inaliénable, adj. des 2 g., a. ممتنع الانتقال *moumtènè' oul-èntèqal*, pr. t. *mumtèni'-ul-ïntiqal.*

Inaltérable, adj. des 2 g., غیر تغییر پذیر *ghèiré tèghyir-pèzir*, a. ممتنع التغیّر *moumtènè'-out-tèghèiyour*, pr. t. *mumtèni'-ut-tèghaïyur*, لا یتغیّر *la-youtèghèiyur*, pr. t. *la-yutèghaïyur.*

Inamovibilité, s. f., a. عدم العزل *'èdèm-oul-'èzl*, pr. t. *'adèm-ul-'azl.*

Inamovible, adj. des 2 g., غیر عزل پذیر *ghèiré 'èzl-pèzir.*

Inanimé, e, adj., بی جان *bi-djan*, بی روح *bi-rouh*, a. غیر ذی روح *ghèiré zi-rouh*, pr. t. *ghaïri zi-rouh.*

Inanité, s. f., بی هودهکی *bi-houdègui.*

Inanition, s. f., نخوردن *nè-khourdèn.*

Inaperçu, e, adj., دیده نشده *didè nè-choudè*, a. غیر مشهود *ghèiré mèchhoud*, pr. t. *ghairi mèchhoud.*

Inapplicable, adj. des 2 g., غیر نسبت دادنی *ghèiré nèsbèt-dadèni.*

Inapplication, s. f., عدم کوشش *'èdèmé kouchèch.*

Inappliqué, e, adj., بی کوشش *bi-kouchèch.*

Inappréciable, adj. des 2 g., بی قیمت *bi-qèimèt.*

Inaptitude, s. f., بی استعدادی *bi-èstè'èdadi.*

Inarticulé, e, ناگفته *na-goftè*, گفته نشده *goftè-nè-choudè.*

Inattaquable, adj. des 2 g., غیر حمله پذیر *ghèiré hèmlè-pèzir.*

Inattendu, e, adj. a. غیر مترقب *ghèiré moutèrèqqèb*, pr. t. *ghaïri mutèraqqib*, غیر مأمول *ghèiré mè'èmoul*, pr. t. *ghaïri ma'moul.*

Inattentif, ive, adj., بی دقت *bi-dèqqèt.*

Inattention, s. f., بی دقتی *bi-dèqqèti*, a. عدم دقت *'èdèmé dèqqèt*, pr. t. *'adèmi diqqat.*

Inauguration, s. f., رسم مبارکبادی *rèsmé moubarèk-badi*, رسم تبریك *rèsmé tèbrik*, a. تبرّك *tèbèrrouk*, pr. t. *tèbèr-ruk*, تبریك *tèbrik*, تقدیس *tèqdis*, pr. t. *taqtis.*

Inaugurer, v. a., اجرای رسوم تبریك کردن *èdjraï rouçoumé tèbrik kèrdèn*, تقدیس کردن *tèqdis kèrdèn.*

Incalculable, adj. des 2 g., بی شمار *bi-choumar*, بی حساب *bi-hèçab.*

Incandescence, s. f., شدّت حرارت آتش *chèddèté hèrarèté âtèch*, تلهّب *tèlèhhoub.*

Incandescent, e, adj., بغایت سوزان *bè-ghayèt souzan*, متلهّب *moutèlèhhèb.*

Incantation, s. f., جادوئی *djadouyi.*

Incapable, adj. des 2 g., ناقابل *na-qabèl*, pr. t. *na-qabil.*

Incapacité, s. f., بی قابلیّتی *bi-qabèliyèti*, عدم قابلیّت *'èdèmé qabèliyèt.*

Incarcération, s. f., a. حبس *hèbs*. pr. t. *habs*, محبوسیّت *mèhbouciyèt*, pr. t. *mahbouciyèt.*

Incarcérer, v. a., بزندان انداختن *bè-zèndan èndakhtèn*, حبس كردن *hèbs kèrdèn*; — incarcéré e, زندانى *zèndani*, a. محبوس *mèhbous*, pr. t. *mahbous*.

Incarnation, s. f., جسد پذيرى *djècèd-pèziri*, جسم پذيرى *djèsm-pèziri*, a. تجسّد *tèdjèssoud*.

Incarnat, s. m., سرخى *sourkhi*, رنگ گل *rèngué goul*; — adj., گلگون *goul-goun*, pr. t. *gul-gun*.

Incarner, (s') v. pron., قبول جسد كردن *qèboulé djècèd kèrdèn*, جسد پذيرفتن *djècèd pèzirouftèn*, a. تجسّد *tèdjèssoud*; — incarné, e, جسد قبول كرده *djècèd quèboul-kèrdè*, جسد پذيرفته *djècèd pèzirouftè*, a. متجسّد *moutèdjèssèd*.

Incendiaire, s. des 2 g. auteur d'un incendie, آتش افكن *âtèch-èfkèn*, آتشزن *âtèch-zèn*; — fig. a. مفسد *moufsèd*, pr. t. *mufsid*.

Incendie, s. f., آتش *âtèch*, a. حريق *hèriq*, pr. t. *hariq*.

Incendier, v. a., آتش زدن *âtèch zèdèn*, سوزاندن *souzandèn*; — incendié, e, سوخته *soukhtè*, a. محروق *mèhrouq*, pr. t. *mahrouq*.

Incertain, adj., نامعلوم *na-mè'èloum*, pr. t. *na-ma'loum*, a. غير معلوم *ghèiré mè'èloum*, pr. t. *ghaïri ma'loum*, غير محقّق *ghèiré mouhèqqèq*, pr. t. *ghaïri muhaqqaq*.

Incertainement, adv., a. مشكوكاً *mèchkoukèn*, pr. t. *mèchkioukèn*.

Incertitude, s. f., a. ترديد *tèrdid*, شبهه *choubhè*, مشكوكيّت *mèchkoukiyèt*; — en parlant du temps, بى قرارى *bi-qèrari*, بى ثباتى *bi-soubati*.

Incessamment, adv. sans délai, بى فاصله *bi-facèlè*, بى

تــأخيـر *bi tè'èkhir*, a. بــلا تأخيـر *bè-la-tè'èkhir*, pr. t. *bi-la-tèèkhir*; — continuellement, پيـوسته *pèivèstè*, a. لاينقطع *la-yènqètè'*, pr. t. *la-younqati'*.

Incessible, adj. des 2 g., غير ترك كردنى *ghèiré tèrk-kèrdèni*.

Inceste, s. m., a. زنا القرابه *zèna-oul-qèrabè*, pr. t. *zina-ul-qarabè*.

Incestueusement, adv., a. زنا طور *zèna-toour*.

Incestueux, euse, adj., a. زنائى *zènayi*.

Incidemment, adv., a. عارضيا *'ârèzièn*, pr. t. *'ârazien*.

Incident, s. m., a. عارضه *'ârèzè*, pr. t. *âriza*, pl. عــارضات *'ârèzat*, pr. t. *'ârizat*, et عــوارض *'èvarèz*, pr. t. *'avariz*, حــادثه *hadècè*, pr. t. *hadiça*, pl. حادثات *hadèçat*, pr. t. *hadiçat*, ظهورات *zouhourat*, اتّفاق *èttèfaq*, pr. t. *ittifaq*, pl. اتّفاقات *èttèfaqat*, pr. t. *ittifaqat*.

Incident, e, adj., a. عارضىّ *'ârèzii*, pr. t. *'ârizi*, اتّــفــاقــى *èttèfaqi*, pr. t. *ittifaqi*.

Incinérer, v. a., خاكستر كردن *khakèstèr kèrdèn*, بحالت خاكستر بر آوردن *bè-halèté khakèstèr bèr âvourdèn*; — inciné́ré, e, خاكستر شده *khakèstèr-choudè*.

Incirconcis, e, adj., ختنه نشده *khètnè nè-choudè*.

Incise, s. f., a. عــبارهٔ صغيره *'èbarèyé sèghirè*, pr. t. *'ibarèï saghirè*.

Inciser, v. a., بريدن *bouridèn*.

Incisif, ive, adj. terme de médecine, a. مفتّت الاخــلاط *moufèttèt-oul èkhlat*; — fig. mordant, tranchant, برنده *bourèndè*, بران *bouran*.

Incision, s. f., برش *bourèch*, شكاف *chèkaf*, a. شقّ *chèqq*, pr. t. *chaqq*, pl. شقوق *chouqouq*.

Incitation, s. f., آغالش *aghalèch*, a. تحریك *tèhrik*, pr. t. *tahrik*, تحریض *tèhriz*, pr. t. *tahriz*, اغوا *èghva*, pr. t. *ighva*.

Inciter, v. a., آغالیدن *aghalidèn* (vieux) تحریك کردن *tèhrik kèrdèn*.

Incivil, e, adj., بی ادب *bi-èdèb*.

Incivilement, adv., بی ادبانه *bi-èdèbanè*.

Incivilité, s. f., بی ادبی *bi-èdèbi*.

Incivisme, s. m., a. عدم غیرت وطن *'èdèmé ghèirèté vètèn*, pr. t. *'adèmi ghaïrèti vètèn*.

Inclémence, s. f., سختی *sèkhti*, a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt*.

Inclinaison, s. f., a. انحراف *ènhèraf*, pr. t. *inhiraf*; — action de pencher la tête, سرفرودی *sèr-fouroudi*.

Inclination, s. f. disposition, penchant, a. میل *mèil*, رغبت *règhbèt*, pr. t. *raghbèt*, هوس *hèvès*.

Incliner, v. a., خم کردن *khèm kèrdèn*, فرود آوردن *fouroud âvourdèn*; — v. n., خم شدن *khèm choudèn*; — avoir du penchant pour quelque chose, گراییدن *guèraïidèn*, میل کردن *mèil kèrdèn*; — s'incliner, سر فرود آوردن *sèr fouroud âvourdèn*.

Inclus, e, adj., در جوف *dèr djoouf*, a. لفّاً *lèffèn*.

Inclusivement, adv., a. محسوباً *mèhsoubèn*, pr. t. *mahsoubèn*, معاً *mè'èn*, pr. t. *ma'èn*.

Incohercible, adj. des 2 g., غیر گنجایش پذیر *ghèiré goundjaï-èch-pèzir*.

Incognito, adv., به تبدیل لباس *bè-tèbdil lèbas*, a. تبدیلاً *tèbdilèn*.

Incohérence, s. f., a. عدم امتزاج *'èdèmé èmtèzadj*, عدم رابطه *'èdèmé rabètè*, عدم اتّصال *'èdèmé èttèçal*.

Incohérent, e, adj. بی ربطه *bi-rabètè*.

Incohésion, s. f., a. عدم رابطه *'èdèmé rabètè*, pr. t. *'adèmi raboutè*.

Incolore, adj. des 2 g., بی رنگ *bi-rèng*.

Incomber, v. n., بگردن افتادن *bè-guèrdèn ouftadèn*, بعهده افتادن *bè-'euhdè ouftadèn*.

Incombustibilité, s. f., a. امتناع الاحتراق *èmtèna'-oul-èh-tèraq*, pr. t. *imtina'-ul-ihtiraq*.

Incombustible ممتنع الاحتراق *moumtènè'-oul-èhtèraq*, pr. t. *mumtèni'-ul-ihtiraq*.

Incommensurabilité, s. f., a. امتناع المساحه *èmtèna'-oul-mèçahè*, pr. t. *imtina'-ul-mèçaha*.

Incommensurable, adj. des 2 g., a. ممتنع المساحه *moum-tènè'-oul-mèçahè*, pr. t. *mumtèni'-ul-mèçaha*.

Incommodant, e, adj., زحمت دهنده *zèhmèt-dèhèndè*.

Incommode, adj. des 2 g., ناراحت *na-rahèt*.

Incommoder, v. a., زحمت دادن *zèhmèt dadèn*; — incommodé, e, بزحمت افتاده *bè-zèhmèt ouftadè*; — indisposé, بی احوال *bi-èhval*.

Incommutabilité, s. f., a. امتناع از عدم تصرّف *èmtèna' èz 'èdèmé tècèrrouf*.

Incommutable, adj. des 2 g., a. ممتنع از عدم تصرّف *moum-tènè' èz 'èdèmé tècèrruf*.

Incomparable, adj. des 2 g., بی نظیر *bi-nèzir*; — beauté incomparable, حسن بی نظیر *heusné bi-nèzir*, pr. t. *husni bi-nazir*.

Incomparablement, adv., بی تشبیه *bi-tèchbih*. بی نسبت *bi-nèsbèt*, pr. t. *bi-nispèt*, a. بلا تشبیه *bè-la-tèchbih*, pr. t. *bi-la-tèchbih*.

Incompatibilité, s. f., a. عدم امتزاج *'èdèmé èmtèzadj*.

Incompatible, adj. des 2 g., بهمدیگر نمیسازند *bè-hèm-diguèr nè-mi-çazèd*, a. ممتنع الامتزاج *moumtènè'-oul-èmtèzadj*, pr. t. *mumtèni'-ul-imtizadj*.

Incompétence, s. f., عدم استحقاق حکم کردن *'èdèmé ès-tèhqaqé heukm kèrdèn*.

Incompétent, e, adj., غیر مستحق حکم کردن *ghèiré mous-tèhèqqé heukm kèrdèn*, غیر اهل خبره *ghèiré èhlé khèbrè*.

Incomplet, e, adj., ناتمام *na-tèmam*, a. ناقص *naqès*, pr. t. *naqis*.

Incompréhensible, adj. des 2 g., نافهمیدنی *na-fèhmidèni*, a. غیر مفهوم *ghèiré mèfhoum*, pr. t. *ghaïri mèfhoum*.

Incompressible, adj. des 2 g., غیر فشردنی *ghèïré fou-chourdèni*.

Inconcevable, adj. des 2 g., از قوّهٔ فهم بیرون *èz qouvvèyé fèhm biroun*, از قوّهٔ تصور خارج *èz qouvvèyé tècèvvour kharèdj*.

Inconciliable, adj. des 2 g., en parlant des personnes, غیر آشتی پذیر *ghèiré âchti-pèzir*; — des choses, غیر موافقت پذیر *ghèiré mouvafèqèt-pèzir*.

Inconduite, s. f., بد سلوکی *bèd-soulouki*, a. سوء حرکت *sou'é hèrèkèt*, pr. t. *sou'i harèkèt*.

Incongru, e, adj., a. خلاف قاعدهٔ نحو *khèlafé qa'èdèyé nèhv*, pr. t. *khilafi qa'ïdèï nahv*; — contre les bienséances, ناشایسته *na-chayèstè*.

INCONGRUMENT, adv., مغايراً بقواعد النحو *moughayèrèn bèqèva'èd-oun-nèhv*; — avec inconvenance, بطور ناشايسته *bè-tooouré na-chayèstè*, نامربوط *na-mèrbout*.

INCONGRUITÉ, s. f., a. غلط نحويّه *ghèlèté nèhviyè*, pr. t. *ghalati nahviyè*; — faute contre la bienséance, a. ناشايستگى *na-chayèstègui*.

INCONNU, E, adj., نامعلوم *na-mè'èloum*, a. مجهول *mèdjhoul*.

INCONSÉQUENCE, s. f., بى ربطى *bi-rèbti*, عدم رابطه *'èdèmé rabètè*.

INCONSÉQUENT, E, adj., بى رابطه *bi-rabètè*, بى مناسبت *bi-mounacèbèt*.

INCONSIDÉRÉMENT, adv., غافلانه *ghafèlanè*, pr. t. *ghafilanè*.

INCONSIDÉRÉ, E, بى انديشه *bi-èndichè*.

INCONSOLABLE, adj. des 2 g., غير تسلّى پذير *ghèiré tècèlli-pèzir*.

INCONSOLABLEMENT, adv., از حدّ تسلّى بيرون *èz hèddé tècèlli biroun*, بى امكان تسلّى *bi èmkané tècèlli*.

INCONSTAMMENT, adv., از روى بى ثباتى *èz rouï bi-soubati*.

INCONSTANCE s. f., ناپايدارى *na païdari*, بى ثباتى *bi-soubati*, a. عدم الثبات *'èdèm-ous-soubat*, pr. t. *'adèm-us-sèbat*.

INCONSTITUTIONNEL, LE, adj., a. خلاف قرار مملكت *khèlafé qèraré mèmlèkèt*, خلاف قانون مملكت *khèlafé qanouné mèmlèkèt*.

INCONTESTABLE, adj. des 2 g., غير ممكن ستيزه *ghèiré moumkèné sètizè*, بى امكان باحث *bi èmkané bèhs*, a. برى من الاعتراض *bèri mèn-èl-è'ètèraz*, pr. t. *bèri min-èl-i'tiraz*.

Incontestablement, adv., بی حرف *bi-hèrf*, a. بلا حرف *bè-la hèrf*, pr. t. *bi-la harf.*

Incontesté, e, adj., بی مجادله *bi-moudjadèlè.*

Incontinence, s. f., ناپرهیزی *na-pèrhizi.*

Incontinent, e, adj., ناپرهیزکار *na-pèrhiz-kar.*

Incontinent, adv. aussitôt, همانِدم *hèman-dèm*, همانساعت *hèman-sa'èt*, a. فی الفور *fil-foour*, pr. t. *fil-fèvr.*

Inconvenable, adj. des 2 g., نالایق *na-layèq*, pr. t. *na-laïq.*

Inconvenance, s. f., ناشایستگی *na-chayèstègui*, a. عدم لیاقت *'èdèmé lèyaqèt*, pr. t. *'adèmi liaqat.*

Inconvenant, e, adj., ناشایسته *na-chayèstè*, ناسزاوار *na-sèzavar.*

Inconvénient, s. m., a. مانع *manè'*, pr. t. *mani'*, pl. موانع *mèvanè'*, pr. t. *mèvani'*, عیب *'èib*, pr. t. *'aïb.*

Incorporalité, s. f., غیر جسمی بودن *ghèiré djèsmi boudèn*, a. عدم جسمیّت *'èdèmé djèsmiyèt*, pr. t. *'adèmi djismiyèt.*

Incorporation, s. f., a. الحاق *èlhaq*, علاوه *'èlavè*, pr. t. *'ilavè*, ضمّ *zèmm*, ضمیمه *zèmimè.*

Incorporel, le, adj., بی جسم *bi-djèsm*, a. غیر متجسّد *ghèiré moutèdjèssèd*, pr. t. *ghaïri mutèdjèssid.*

Incorporer, v. a., بهم قاطی کردن *bè-hèm qati kèrdèn*, ملحق کردن *moulhèq kèrdèn*, ضمّ کردن *zèmm kèrdèn*; — s'incorporer, بهم قاطی شدن *bè-hèm qati choudèn*, منضمّ شدن *mounzèmm choudèn*, ملحق شدن *moulhèq choudèn*; — incorporé, e, قاطی شده *qati-choudè*, الحاق شده *èlhaq-choudè*, a. ملحق *moulhèq*, pr. t. *mulhaq.*

Incorrect, e, adj., نامربوط *na-mèrbout*, a. غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat.*

Incorrectement, adv., a. غلط *ghèlèt*, pr. t. *ghalat.*

Incorrection, s. f., a. عدم اصلاح *'èdèmé èslah*, pr. t. *'adèmi islah.*

Incorrigibilité, عدم اصلاح پذیری *'èdèmé èslah-pèziri.*

Incorrigible, adj. des 2 g. غیر اصلاح پذیر *ghèiré èslah-pèzir.*

Incorruptibilité, s. f., a. عدم الانفساد *'èdèm-oul-ènfèçad*, pr. t. *'adèm-ul-ïnfiçad.*

Incorruptible, adj. des 2 g., غیر افساد پذیر *ghèiré èfsad-pèzir.*

Incorruption, s. f., a. عدم الانفساد *'èdèm-oul-ènfèçad*, pr. t. *'adèm-ul-ïnfiçad.*

Incrédule, adj. des 2 g., دیر اعتقاد *dir-è'ètèqad*, بی اعتقاد *bi-è'ètèqad*, باورنمیکند *bavèr-nè-mi-kounèd*; — en matière de religion, بی ایمان *bi-iman*, بی دین *bi-dïn.*

Incrédulité, s. f., بی اعتقادی *bi-è'ètèqadi*; — en matière de foi, بی دینی *bi-dini*, بی ایمانی *bi-imani.*

Incréé, e, adj., آفریده نشده *âfèridè nè-choudè*, a. غیر مخلوق *ghèiré mèkhlouq*, pr. t. *ghaïri makhlouq.*

Incroyable, adj. des 2 g., qu'on ne peut croire, غیر باور کردنی *ghèiré bavèr-kèrdèni*; — excessif, از قوّهٔ تصوّر بیرون *èz qouvvèyé tècèvvour biroun*, از حیّز وصف بیرون *èz hèiyèzé vèsf biroun*; — extraordinaire, بعقل نمیگنجد *bè-'èql nè-mi-goundjèd.*

Incroyablement, adv., بطوریکه باور نتوان کرد *bè-toouré ké bavèr nè-tèvan kèrd.*

Incrustation, s. f. ornement appliqué, a. ترصیع *tèrsi'*.

Incruster, v. a. couvrir d'un enduit, گل مالیدن *guèl malidèn*; — de pierres précieuses, مرصّع کردن *mourèssè' kèrdèn*.

Incubation, s. f. action de couver, v. ce mot.

Inculpation, s. f., a. اسناد *èsnad*, pr. t. *isnad*, pl. اسنادات *èsnadat*, pr. t. *isnadat*.

Inculper, v. a., اسناد دادن *èsnad dadèn*; — inculpé, e, متّهم شده *mouttèhèm-choudè*, a. متّهم *mouttèhèm*, pr. t. *muttèhim*.

Inculquer, v. a., بزور فهمانیدن *bè-zour fèhmanidèn*.

Inculte, s. f., زراعت نشده *zèra'èt nè-choudè*, a. غیر مزروع *ghèiré mèzrou'*, pr. t. *ghaïri mèzrou'*; — fig. تربیّت نشده *tèrbiyèt nè-choudè*, بی تربیّت *bi-tèrbiyèt*.

Incurabilité, s. f., بی درمانی *bi-dèrmani*.

Incurable, adj. des 2 g., بی درمان *bi-dèrman*, غیر معالجه‌پذیر *ghèiré mou'alèdjè-pèzir*.

Incurie, s. f, بی اهتمامی *bi-èhtèmami*, a. اهمال *èhmal*.

Incursion, s. f., تاخت و تاز *takht-ou-taz*, a. غارت *gharèt*, pl. غارات *gharat*; — voyage, گردش *guèrdèch*, a. سیاحت *siahèt*, pr t. *siahat*.

Inde, contrée, هندوستان *hèndoustan*, pr. t. *hïndoustan*; — couleur, رنگ نیل *rèngué nil*

Indébrouillable, adj. des 2 g., غیر حلّ‌پذیر *ghèiré hèll-pèzir*, a. ممتنع الحلّ *moumtènè'-oul-hèll*, pr. t. *mumtèni'-ul-hall*.

Indécemment, adv., بی ادبانه *bi-èdèbanè*, بطور ناشایسته *bè-toouré na-chayèstè*.

Indécence, s. f., بی شرمی *bi-chèrmi,* بی حیائی *bi-hèyayi,* بی ادبی *bi-èdèbi,* ناشایستگی *na-chayèstègui,* a. سؤ ادب *sou'é èdèb,* pr. t. *souï èdèb.*

Indécent, e, adj., بی آزرم *bi-âzèrm,* بی ادب *bi-èdèb,* بی حیا *bi-hèya,* ناشایسته *na-chayèstè.*

Indéchiffrable, adj. des 2 g., غیر خوانا *ghèiré khana.*

Indécis, e, adj., مقرر نشده *mouqèrrèr nè-choudè,* a. معوّق *mou'èvvèq,* pr. t. *mou'avaq;* — incertain, douteux, نامعلوم *na-mè'èloum,* pr. t. *na-ma'loum,* a. غیر معلوم *ghèiré mè'èloum,* pr. t. *ghaïri ma'loum,* مشکوك *mèch-kouk,* pr. t. *mèchkiouk;* — irrésolu, دودل شده *dou-dèl-choudè,* a. متردّد *moutèrèddèd,* pr. t. *mutèraddid,* متذبذب *moutèzèbzèb,* pr. t. *mutèzèbzib.*

Indécision, s. f., بی قراری رأی *bi qèrari rè'i,* a. تردّد الرأی *tèrèddoud-our-rè'i,* ارتیاب *èrtiab,* pr. t. *irtiab.*

Indéclinabilité, s. f., a. بنا *bèna,* pr. t. *bina.*

Indéclinable, adj. des 2 g., a. مبنی *mèbni* لا ینصرف *la-yènsèrf.*

Indécrottable, adj. des 2 g., گلش پاك ناشدنی *guèl-èch pak na-choudèni;* — fig. intraitable, غیر معاشرت پذیر *ghèiré mou'achèrèt-pèzir,* a. ممتنع المعاشرة *moumtè-nè'-oul-mou'achèrèt,* pr. t. *mumtèni'-ul-mouachèrèt.*

Indéfectibilité, s. f., بی زوالی *bi-zèvali,* a. عدم الزوال *'èdèm-ouz-zèval,* pr. t. *'adèm-uz-zèval.*

Indéfectible, adj. des 2 g., بی زوال *bi-zèval.*

Indéfini, e, adj., نامحدود *na-mèhdoud,* pr. t. *na-mahdoud,* نامعیّن *na-mou'èiyèn,* pr. t. *na-mou'aïyèn,* a. غیر محدود *ghèiré mèhdoud,* pr. t. *ghaïri mahdoud.* غیر معیّن *ghèiré mou'èiyèn,* pr. t. *ghaïri mou'aïyèn.*

Indéfiniment, adv., معیّن نکرده *mou'èiyèn nè-kèrdè*, بطور غیر معیّن *bè-toouré ghèiré mou'èiyèn.*

Indéfinissable, adj. des 2 g., از حیّز بیان بیرون *èz hèiyèzé bèyan biroun.*

Indélébile, adj. des 2 g., غیر محو شدنی *ghèiré mèhv-choudèni.*

Indemniser, v. a., تلافی زیان کردن *tèlafiï zian kèrdèn.*

Indemnité, s. f., تلافی زیان *tèlafiï zian*, عوض خسارت *'èvèzé khèçarèt*, a. تضمین *tèzmïn*, pr. t. *tazmïn.*

Indépendamment, adv. d'une manière indépendante, بی علاقه *bi-'èlaqè*, a. بلا تعلّق *bè-la tè'èllouq*, pr. t. *bi-la tè'alluq*; — sans aucun égard, a. قطع نظر *qèt'é-nèzèr*, pr. t. *qat'i nazar*, ماعده *ma'èdè*; — indépendamment de cela, قطع نظر از این *qèt'é nèzèr èz ïn*, علاوه بر این *'èlavè bèr ïn.*

Indépendance, s. f., آزادی *âzadi*, خود سری *khoud-sèri*, a. استقلال *èstèqlal*, pr. t. *istiqlal.*

Indépendant, e, adj., آزاد *âzad*, خودسر *khoud-sèr*, خودرأی *khoud-rè'i*, a. مستقلّ *moustèqèll*, pr. t. *mustaqill.*

Indestructibilité, s. f., a. عدم الانهدام *'èdèm-oul-ènhèdam*, pr. t. *'adèm-ul-ïnhidam.*

Indestructible, adj. des 2 g., غیر خراب شدنی *ghèiré khèrab-choudèni.*

Indétermination, s. f., a. تردّد *tèrèddoud*, تردید *tèrdid.*

Indéterminé, e, adj. a. غیر معیّن *ghèiré mou'èiyèn*, pr. t. *ghaïri mu'aïyèn.*

Indévotement, adv., به بی دیانت *bè-bi-dianèt*, از روی بی دیانت *èz rouï bi-dianèt.*

Indévotion, s. f., بی دیانتی *bi-dianèti*, a. عدم الدیانت *'èdèm-oud-dianèt.*

Index, s. m. table d'un livre, فهرست *fèhroust*, pr. t. *fihrist*; — doigt, انکشت شهادت *èngouchté chèhadèt*, a. سبابه *sèbabè.*

Indicateur, trice, s., نشان دهنده *nèchan-dèhèndè.*

Indicatif, s. m., زمان حال *zèmané hal*; — présent et futur (aoriste), مضارع *mouzarè'*, pr. t. *muzari'.*

Indicatif, ive, adj., نماینده *nèmayèndè*, دلالت کننده *dèlalèt-kounèndè.*

Indication, s. f., a. اشارت *ècharèt* ou اشاره *èchare*, pr. t. *icharèt*, a. دلالت *dèlalèt.*

Indice, s. f., نشان *nèchan*, pr. t. *nichan*, a. علامت *'èlamèt*, pr. t. *'alamèt*, اثر *ècèr.*

Indicible, adj. des 2 g., از احاطهٔ وصف بیرون *èz èhatèyé vèsf biroun.*

Indienne, s. f., چیت *tchit.*

Indien, ne, adj. et s., هندی *hèndi*, pr. t. *hïndi*; — langue indienne, زبان هندی *zèbané hèndi*, pr. t. *zèbani hïndi.*

Indifféremment, adv. avec indifférence, به بی اعتنائی *bè-bi-è'ètènayi*; — sans distinction, بی تفاوت *bi-tèfavout*, a. علی السویّه *'èlès-sèviyè*, بلا استثنا *bè-la èstèsna*, pr. t. *bi-la istisna.*

Indifférence, s. f., بی اعتنائی *bi-è'ètènayi*, بی قیدی *bi-qèidi.*

Indifférent, 'e, adj. qui peut se faire également bien de différentes manières, یکی *yèki*, فرق ندارد *fèrq nè-da-*

rèd, يكسان *yèk-san*; — qni ne se soucie pas, بی قید *bi qèid*, بی طرف *bi-tèrèf*.

Indigence, s. f., بی نوائی *bi-nèvayi*, گدائی *guèdayi*, تنگدستی *tèng-dèsti*, a. فقر *fèqr*, pr. t. *faqr*.

Indigène, adj. et s. des 2 g., بومی *boumi*, ولایتی *vèlayèti*.

Indigent, **e**, adj., بی نوا *bi-nèva*, گدا *guèda*, a. فقیر *fèqir*, pr. t. *faqir*, pl. فقرا *fouqèra*, pr. t. *fouqara*, محتاج *mouhtadj*.

Indigeste, adj. des 2 g., ناگوار *na-guèvar*, دیر هضم *dir-hèzm*.

Indigestion, s. f., ناگواری *na-guèvari*, دیری هضم *dirii hèzm*, a. سؤ الهضم *sou'-oul-hèzm*, pr. t. *sou'-ul-hazm*.

Indignation, s. f. colère, خشم *khèchm*, غشیان *ghèchian*, a. غضب *ghèzèb*, pr. t. *ghazab*.

Indigne, adj. des 2 g., ناسزاوار *na-sèzavar*, ناشایسته *na-chayèstè*, نالایق *na-layèq*.

Indignement, adv., بطور ناشایسته *bè-toouré na-chayèstè*, بطور غیر لایق *bè-toouré ghèiré layèq*.

Indigner, v. a., بخشم آوردن *bè-khèchm âvourdèn*, خشمناك کردن *khèchmnak kèrdèn*, کج خلق کردن *kèdj-khoulq kèrdèn*; — s'indigner, در خشم شدن *dèr khèchm choudèn*, خشمناك شدن *khèchmnak choudèn*, کج خلق شدن *kèdj-khoulq choudèn*.

Indignité, s. f, ناشایستگی *na-chayèstègui*, ناسزائی *na-sèzayi*, a, عدم لیاقت *'èdèmé lèyaqèt*.

Indigo, s. m., نیل *nil*.

Indiquer, v. a., نشان دادن *nèchan dadèn*, نمودن *nèmoudèn*.

Indirect, e, adj., ناراست *na-rast*, کج *kèdj*, a. غیر مستقیم *ghèiré moustèqim*, pr. t. *ghaïri mustaqim*, منعرج *moun'è-rèdj*, pr. t. *mun'arèdj*, معوّج *mou'èvvèdj.*

Indirectement, adv., از راه غیر مستقیم *èz rahé ghèiré mous-tèqim*, بواسطهٔ دیگری *bè-vacètèyé diguèri*, از راه دیگر *èz rahé diguèr.*

Indiscernable, adj. des 2 g., a. ممتنع التمیز *moumtènè'-out-tèmiz*, pr. t. *mumtèni' out tèmiz.*

Indiscernement, s. m., a. عدم تشخیص *'èdèmé tèchkhis*, امتناع التشخیص *èmtèna'-out-tèchkhis*, pr. t. *imtina'-ut-tèchkhis.*

Indisciplinable, adj. des 2 g., غیر انضباط پذیر *ghèiré ènzèbat-pèzir.*

Indiscipline, s. f., بی نظمی *bi-nèzmi*, عدم ضابطه *'èdèmé zabètè*, عدم تعلیم *'èdèmé tè'èlim.*

Indiscipliné, e, adj., بی تعلیم *bi-tè'èlim*, بی نظم *bi-nèzm.*

Indiscret, e, adj. imprudent, étourdi, بی احتیاط *bi-èhtiat*, بی حزم *bi-hèzm*, بی ملاحظه *bi-moulahèzè*; — qui ne tient aucun secret, دهان دریده *dèhan-dèridè.*

Indiscrètement, adv., ملاحظه نکرده *moulahèzè nè-kèrdè*, بی ملاحظه *bi-moulahèzè.*

Indiscrétion, s. f., بی احتیاطی *bi-èhtiati*, a. عدم ملاحظه *'èdèmé moulahèzè*, pr. t. *'adèmi mulahaza.*

Indispensable, adj. des 2 g., ناگزیر *na-gouzir*, a. واجب *vadjèb*, pr. t. *vadjib*, الزم *èlzèm.*

Indispensablement, adv., بطور ناگزیر *bè-tooré na-gouzir*, ناچار *natchar.*

Indisponible, adj. des 2 g. terme de jurisp. Biens indisponibles, a. مال ممتنع الوصاية *malé moumtènè'-oul-vèçayèt.*

Indisposé, e, adj., بی احوال *bi-èhval*; — contre quelqu'un رنجیده *rèndjidè*, قهر کرده *qèhr-kèrdè.*

Indisposer, v. a., رنجانیدن *rèndjanidèn*, دل آزرده کردن *dèl-âzourdè kèrdèn*; — s'indisposer, رنجیدن *rèndjidèn*, قهر کردن *qèhr kèrdèn.*

Indisposition, s. f., بی احوالی *bi-èhvali*, a. انحراف مزاج *ènhèrafé mèzadj.*

Indissoluble, adj. des 2 g., غیر انحلال پذیر *ghèiré ènhèlal-pèzir*, a. ممتنع الانحلال *mumtènè'-oul-ènhèlal*, pr. t. *mumtèni'·ul ïnhilal*, لا ینحل *la-younhèll*; — fig., غیر انفساخ پذیر *ghèiré ènfèçakh-pèzir*, a. ممتنع الانفساخ *moumtènè'-oul-ènfèçakh*, pr. t. *mumtèni'-ul-ïnfiçakh.*

Indissolublement, adv., a. بلا انفساخ *bè-la ènfèçakh*, pr. t. *bi-la ïnfiçakh.*

Indistinct, e, adj., a. غیر معلوم *ghèiré mè'èloum*

Indistinctement, adv., بطور غیر واضح *bè-tooure ghèiré vazèh*; — sans distinction, بی فرق *bi-fèrq*, pr. t. *bi-farq*, بی استثنا *bi-èstèsna*, pr. t. *bi-istisna.*

Individu, s. m., مرد *mèrd*, a. شخص *chèkhs*, pr. t. *chakhs*, pl. اشخاص *èchkhas.*

Individuel, le, adj., a. شخصی *chèkhsi*, pr. t. *chakhsi.*

Individuellement, adv., a. شخصاً *chèkhsèn*, pr. t. *chakhsèn.*

Indivis, e, adj., بخش نشده *bèkhch nè-choudè*, تقسیم نشده *tèqsim nè-choudè.*

Indivisibilité, s. f., a. عدم الانقسام *'èdèm-oul-ènqèçam*, pr. t. *'adèm-ul-ïnqiçam.*

Indivisible, adj des 2 g., غیر تقسیم پذیر *ghèiré tèqsim-pèzir*, غیر تجزیه پذیر *ghèiré tèdjziè-pèzir*, غیر ممکن تجزی *ghèiré moumkèné tèdjèzza.*

Indivisiblement, adv., بطور غیر تقسیم پذیر *bè-toouré ghèiré tèqsim-pèzir.*

Indocile, adj. des 2 g., سرکش *sèr-kèch*, بی اطاعت *bi-èta'èt.*

Indocilité, s. f., سرکشی *sèr-kèchi*, a. عدم اطاعت *'èdèmé èta'èt.*

Indolemment, adv., a. بمسامحه *bè-mouçamèhè.*

Indolence, s. f., بی قیدی *bi-qèidi*, کاهلی *kahèli*, a. اهمال *èhmal*, pr. t. *ihmal*, مسامحه *mouçamèhè*, pr. t. *mu-çamaha.*

Indolent, e, adj., کاهل *kahèl*, pr. t. *kiahil*, بی قید *bi-qèid*, a. مسامح *mouçamèh*, pr. t. *muçamih.*

Indomptable, adj. des 2 g., رام ناپذیر *ram na-pèzir*, غیر فرمانبردار *ghèiré fèrman-bèr-dar.*

Indompté, e, adj., رام نشده *ram nè-choudè.*

Indu, e, adj., ناموقع *na-moouqè'*, غیر موقع *ghèiré moouqè'*, بی وقت *bi-vèqt.*

Indubitable, adj. des 2 g., بی شبهه *bi-choubhè*, a. غیر مشکوك *ghèiré mèchkouk*, pr. t. *ghaïri mèchkiouk.*

Indubitablement, adv., a. بدون شبهه *bè-douné choubhè*, بدون شك *bè-douné chèk.*

Induction, s. f., a. نتیجه *nètidjè*, استدلال *èstèdlal*, pr. t. *istidlal.*

Induire, v. a. porter, pousser, تحريك كردن tèhrik kèrdèn, تحريض كردن tèhriz kèrdèn, اغوا كردن èghva kèrdèn; — induire en erreur, گول زدن goul zèdèn, فريب دادن fèrib dadèn.

Indulgence, s. f., a. اغماض èghmaz, pr. t. ighmaz, اغماض عين èghmazé 'èin, pr. t. ighmazi 'aïn; — bonté, douceur, مهربانى mèhrèbani, a. شفقت chèfèqèt, pr. t. chèfaqat.

Indulgent, e, adj. qui a de l'indulgence, آمرزگار âmourzègar, صاحب عفو sahèbé 'èfv, a. كثير العفو kècir-oul-'èfv, pr. t. kècir-ul-'afv; — compatissant, مهربان mèhrèban, pr. t. mihruban.

Indument, adv., ناحقّ na-hèqq.

Industrie, s. f. adresse, چيره دستى tchirè-dèsti, اوستادى oustadi, p. t. هنر hounèr, pr. t. hunèr, a. معرفت mè'èrèfèt, pr. t. ma'rifèt; — métier, profession, پيشه pichè, a. حرفت hèrfèt, pr. t. hirfèt, صنعت sèn'èt, pr. t. san'at et sana'at, pl. صنايع sènayè', pr. t. sanaï'.

Industriel, le, adj. qui appartient à l'industrie, a. متعلّق بصنعت moutè'èllèq bè-sèn'èt; — qui provient de l'industrie, a. مصنوعى mèsnou'ï, حاصل صنايع hacèlé sènayè', pr. t. hacili sanaï'; — qui se livre à l'industrie, پيشه‌ور pichè-vèr, كارگر kar-guèr, صنعتكار sèn'èt-kar, a. اهل صنايع èhlé sènayè'.

Industrieux, euse, adj., هنرمند hounèrmènd, با هنر ba-hounèr.

Inébranlable, adj. des 2 g., پايدار paï-dar, تكان نميخورد tèkan nè-mi-khourèd.

Inébranlablement, adv., بی تکان خوردن *bi tèkan khourdèn.*

Inédit, e, adj., گفته نشده *goftè nè-choudè*, ابراز نشده *èbraz nè-choudè*, چاپ نشده *tchap nè-choudè.*

Ineffable, adj. des 2 g., از احاطهٔ تعریف بیرون *èz èhatèyé tè'èrif biroun.*

Ineffaçable, adj. des 2 g., غیر محو شدنی *ghèiré mèhv-choudèni*, محو ناشدنی *mèhv na-choudèni.*

Inefficace, adj. des 2 g., بی اثر *bi-ècèr*, بی عمل *bi-'èmèl*, بی ثمر *bi-sèmèr*; — ce remède est inefficace, این دوا بی ثمر است *ïn dèva bi-sèmèr èst*, ou این دوا کارگر نیست *ïn dèva kar-guèr nist.*

Inefficacité, s. f., بی فایدگی *bi-faïdègui*, بی ثمری *bi-sèmèri*, بی تأثیری *bi tè'èciri*, a. عدم تأثیر *'èdèmé tè'ècir*, pr. t. *'adèmi tèècir.*

Inégal, e, adj., ناهموار *na-hèmvar*, p. t. نامساوی *na-mouçavi*, pr. t. *na-muçavi*, a. غیر متساوی *ghèiré moutèçavi*, pr. t. *ghaïri mutèçavi*; — en parlant des personnes, متلوّن مزاج *moutèlèvvèn-mèzadj*, pr. t. *mutèlèvvïn mizadj*, a. مختلف الاحوال *moukhtèlèf-oul-èhval*, pr. t. *mukhtèlèf-ul-ahval.*

Inégalement, adv., ناهموار *na-hèmvar.*

Inégalité, s. f., ناهمواری *na-hèmvari*, a. عدم مساوات *'èdèmé mouçavat*, pr. t. *'adèmi muçavat.*

Inélégance, s. f., نازیبائی *na-zibayi*, a. عدم ظرافت *'èdèmé zèrafèt*, pr. t. *'adèmi zarafèt.*

Inélégant, e, adj., نازیبا *na-ziba*, a. غیر ظریف *ghèiré zèrif*, pr. t. *ghaïri zarif.*

Inéligible, adj. des 2 g., a. غير مستحقّ انتخاب *ghèiré moustèhèqqé èntèkhab.*

Inénarrable, adj. des 2 g., غيـر نقل كردنى *ghèiré nèql-kèrdèni.*

Inepte, adj. des 2 g., sans aptitude, نـاقابل *na-qabèl*, بى استعـداد *bi-èstè'èdad*; — sot, niais, نادان *na-dan*, a. ابله *èblèh*, احـمـق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*; — absurde, بيهوده *bi-houdè.*

Ineptie, s. f. caractère d'un homme inepte, a. عدم قابليّت *'èdèmé qabèliyèt*, pr. t. *'adèmi qabiliyèt*; — parole, action inepte, بـيـهـودگـى *bi-houdègui*, پـوچ *poutch*, ول *vèl.*

Inépuisable, adj. des 2 g. بى كاست *bi-kast*, غـيـر تـمـام شدنى *ghèiré tèmam-choudèni.*

Inerte, adj. des 2 g., بى حركت *bi-hèrèkèt*, a. ساكن *sa-kèn*, pr. t. *sakïn.*

Inertie, s. f., بى حركتى *bi-hèrèkèti*, a. سكونت *soukou-nèt*, pr t. *sukiounèt*, عدم حركت *'èdèmé hèrèkèt*, pr. t. *'adèmi harèkèt.*

Inespéré, e, adj., a. غير مأمول *ghèiré mè'èmoul*, pr. t. *ghaïri ma'amoul*, غير مترقّب *ghèiré moutèrèqqèb*, pr. t. *ghaïri mutèraqqib*; — par une occasion inespérée, بـوصيلـهٔ غير مترقّب *bè-vècilèyé ghèiré moutèrèqqèb.*

Inespérément, adv., بـطـور غـيـر مـأمـول *bè-tooué ghèiré mè'èmoul.*

Inestimable, adj. des 2 g., بى قيمت *bi-qèimèt.*

Inévitable, adj. des 2 g., ناگريز *na-gouriz.*

Inévitablement, adv., ناگريزانه *na-gourizanè*, بطور نـاگـريز

bè-tooure na-gouriz, a. البتّه *èlbèttè*, حتماً *hètmèn*, لامحاله *la-mouhalè*.

Inexact, e, adj, a. غير صحيح *ghèiré sèhih*, pr. t. *ghaïri sahih*; — en parlant des personnes, بی دقّت *bi-dèqqèt*.

Inexactitude, s. f., a. عدم صحّت *'èdèmé sèhhèt*, pr. t. *'adèmi sihhat*, غلط *ghèlèt*. pr. t. *ghalat*, manque d'attention, a. عدم دقّت *'èdèmé dèqqèt*, pr. t. *'adèmi diqqat*.

Inexécutable, adj. des 2 g., a. ممتنع الاجرا *moumtènè'-oul-èdjra*, pr. t. *mumtèni'-ul-idjra*.

Inexécution, s. f., a. عدم الاجرا *'èdèm-oul-èdjra*, pr. t. *'adèm-ul idjra*.

Inexorable, adj. des 2 g., سخت دل *sèkht-dèl*, بی مرحمت *bi-mèrhèmèt*.

Inexorablement, adv., بطور سخت دلی *bè-toouré sèkht-dèli*.

Inexpérience, s. f., عدم آزمایش *'èdèmé âzmayèch*, a. عدم تجربه *'èdèmé tèdjroubè*, pr. t. *'adèmi tèdjrubè*.

Inexpérimenté, e, adj., بی آزمایش *bi-âzmayèch*, بی تجربه *bi tèdjroubè*, p. t. خام *kham*.

Inexpiable, adj. des 2 g., a. ممتنع الکفاره *moumtènè'-oul-kèfarèt*, pr. t. *mumtèni'-ul-kèfarèt*.

Inexplicable, adj. des 2 g., غير تعبير پذير *ghèiré tè'èbir-pèzir*, a. ممتنع التفسير *moumtènè'-out-tèfsir*, pr. t. *mumtèni'-ut-tèfsir*.

Inexprimable, adj. des 2 g., غير بيان شدنی *ghèiré bèyan-choudèni*, از حيطهٔ بيان خارج *èz hèitèyé bèyan kharèdj*.

Inexpugnable, adj. des 2 g., غیر تسخیر پذیر *ghèiré tès-khir-pèzir.*

Inextinguible, adj. des 2 g., غیر خاموش شدنی *ghèiré khamouch choudèni*; — en parlant de la soif, غیر تسکین پذیر *ghèiré tèskïn-pèzir.*

Inextricable, adj. des 2 g., a. ممتنع الکشف *moumtènè'-oul-kèchf*, pr. t. *mumtèni'-ul-kèchf.*

Infaillibilité, s. f., a. البراءت من الخطا *èl-bèra'ètou mèn-èl-khèta.*

Infaillible, adj. des 2 g. qui ne peut se tromper, بری از سهو و خطا *bèri èz sèhv-ou-khèta*; — qui est certain, بی تخلّف *bi-tèkhèllouf*, a. محقّق *mouhèqqèq*, pr. t. *muhaqqaq*, یقین *yèqïn*, pr. t. *yaqïn.*

Infailliblement, adv., بی شبهه *bi-cheubhè*, بی گمان *bi-gouman*, a. محقّقاً *mouhèqqèqèn*, pr. t. *muhaqqaqan.*

Infaisable, adj. des 2 g., نا کردنی *na-kèrdèni.*

Infamant, e, adj., رسوا کننده *rousva-kounèndè*, باعث رسوائی *ba'ècé rousvayi.*

Infâme, adj. des 2 g., بدنام *bèd-nam*, رسوا *rousva*, pr. t. *risva*, ou *rusva.*

Infamie, s. f., بدنامی *bèd-nami*, رسوائی *rousvayi*.

Infanterie, s. f., قشون پیاده *qouchouné piadè*, نظام پیاده *nèzamé piadè.*

Infanticide, s. m. meurtre, a. قتل طفل *qètlé tèfl*; — meurtrier, قاتل طفل *qatèlé tèfl*, pr. t. *qatili tifl.*

Infatigable, adj. des 2 g., خستگی ناپذیر *khèstègui na-pèzir*, خسته نمیشود *khèstè nè-mi-chèvèd.*

Infatigablement, adv., بی خسته شدن *bi khèstè choudèn.*

INFATUATION. s. f., a. مفتونيّت *mèftouniyèt.*

INFATUER, v. a., مفتون كردن *mèftoun kèrdèn*; — s'infatuer, مفتون شدن *mèftoun choudèn*; — infatué, e, a. مفتون *mèftoun.*

INFÉCOND, E, adj., بى حاصل *bi-hacèl*, غير حاصل برخيز *ghèiré hacèl-bèr-khiz*, a. عاقر *'âqèr*, pr. t. *'âqir.*

INFÉCONDITÉ, s. f., بى حاصلى *bi-hacèli*, a. عاقرة *'âqèrèt.*

INFECT, E, adj., بد بو *bèd-bou*, a. متعفّن *moutè'èffèn*, pr. t. *mutè'affïn.*

INFECTER, v. a., بد بو كردن *bèd-bou kèrdèn*, متعفّن كردن *moutè'èffèn kèrdèn*; — au fig., آلوده كردن *âloudè kèrdèn.*

INFECTION, s. f., بدبوئى *bèd-bouyi*, a. تعفّن *tèèffoun*, عفونت *'oufounèt.*

INFÉLICITÉ, s. f., بدبختى *bèd-bèkhti.*

INFÉODATION, s. f., تيول *tioul.*

INFÉODER, v. a., تيول دادن *tioul dadèn.*

INFÉRER, v. a., استنباط كردن *èstènbat kèrdèn*, استدلال كردن *èstèdlal kèrdèn.*

INFÉRIEUR, E, adj. qui est placé au dessous, زيرى *ziri*, زيرين *zirïn*, a. اسفل *èsfèl*; — qui est au dessous d'un autre en rang, پستر *pèstèr*, زيردست *zir-dèst*; — s., كوچك *koutchèk*, pr. t. *kutchuk*, زير دست *zir-dèst*, a. دون *doun.*

INFÉRIORITÉ, s. f., پستى رتبه *pèstïi routbè*, a. دونيّت *douniyèt*, دونى *douni.*

INFÉRIEUREMENT, adv., پست *pèst*, زير *zir.*

INFERNAL, E, adj., دوزخى *douzèkhi.*

Infertile, adj. des 2 g., غیر حاصل خیز *ghèiré hacèl-khiz*, بی حاصل *bi-hacèl*.

Infertilité, s. f., بی حاصلی *bi-hacèli*.

Infestation, s. f., تاخت و تاز *takht-ou-taz*.

Infester, v. a., تاخت و تاز کردن *takht-ou-taz kèrdèn*.

Infidèle, adj. des 2 g., بی وفا *bi-vèfa*, بی صداقت *bi-sèdaqèt*; — s. des 2 g. qui n'a pas la vraie foi, بی دین *bi-dïn*, a. کافر *kafèr*, pr. t. *kiafir*, pl. کفّار *kouffar*.

Infidélité, s. f., بی وفائی *bi-véfayi*; — état de ceux qui n'ont pas la foi, بی دینی *bi-dini*.

Infiltration, s. f., a. نفوذ *noufouz*, pr. t. *nufouz*.

Infiltrer, (s') v. pron., نفوذ کردن *noufouz kèrdèn*.

Infime, adj. des 2 g., پسترین *pèstèrïn*, a. ادنا *èdna*.

Infini, e, adj., innombrable, بی شمار *bi-choumar*, بی حدّ *bi-hèdd*, بی نهایت *bi-nèhayèt*; — qui n'a ni commencement ni fin, بی ابتدا و انتها *bi-èbtèda-ou-èntèha*.

Infiniment, adv. sans borne, بی اندازه *bi-èndazè*, بی حدّ *bi-hèdd*, a. فوق الغایه *foouq-oul-ghayè*, pr. t. *fèvq-ul-ghayè*; — extrêmement, beaucoup, خیلی *khèili*, بسیار *bèciar*.

Infinité, s. f., a. qualité de ce qui est infini, عدم نهایت *'èdèmé nèhayèt*, pr. t. *'adèmi nihayèt*; — grande quantité, فراوانی *fèravani*, انبوهی *èmbouhı*, بسیاری *bèciari*, a. کثرت *kèsrèt*, وفرت *vèfrèt*.

Infinitif, s. m., a. مصدر *mèsdèr*, pr. t. *masdar*, pl. مصادر *mèçadèr*, pr. t. *mèçadir*.

Infirme, adj. et s. des 2 g., ناخوش *na-khoch*, بیمار *bimar*, a. علیل *'èlil*, pr. t. *'alil*; — verbe infirme, a. فعل معتلّ

fè'èlé mou'voutèll, pr. t. *fi'ili mou'tèll*; — lettres infirmes, حروف علّه *houroufé 'èllè*, pr. t. *houroufi 'illè.*

Infirmer, v. a., باطل کردن *batèl kèrdèn.*

Infirmerie, s. f., بیمار خانه *bimar-khanè.*

Infirmier, ière, s., پرستار بیمارها *pèrèstaré bimar-ha*, مباشر بیمار خانه *moubachèré bimar-khanè.*

Infirmité, s. f., maladie, بیماری *bimari*, ناخوشی *na-khochi*, a. علّت *'èllèt*, pr. t. *'illèt*, pl. علل *'èlèl*, pr. t. *'ilèl*; — faiblesse, imperfection, ناتوانی *na-tèvani*, a. ضعف *zè'èf*, pr. t. *za'f.*

Inflammabilité, s. f., قابلیّت شعلهور شدن *qabèliyè'é cheu'eulè-vèr choudèn.*

Inflammable, adj. des 2 g. شعلهور شدنی *cheu'eulè-vèr choudèni*, سوختنی *soukhtèni.*

Inflammatoire, adj. des 2 g., a. التهابی *èltèhabi*, pr. t. *iltihabi.*

Inflexibilité, s. f. qualité de ce qui est inflexible, عدم امکان خم شدن *'èdèmé èmkané khèm choudèn* ou کج شدن *kèdj choudèn*; — fig. dureté, insensibilité, ساخت دلی *sèkht-dèli*, a. عدم رقّت *'èdèmé rèqqèt*, pr. t. *'adèmi riqqat.*

Inflexible, adj. des 2 g., خمیدگی ناپذیر *khèmidègui na-pèzir*; — fig., سخت دل *sèkht-dèl*, سنگدل *sèng-dèl*, بی رقّت *bi-rèqqèt*, a. قاسی القلب *qaci-oul-qèlb*, pr. t. *qaci-ul-qalb.*

Inflexiblement, adv., بسخت دلی *bè-sèkht-dèli.*

Inflexion, s. f., خمیدگی *khèmidègui*; — en parlant de la voix, گردش صدا *guèrdèché sèda*, a. انعطاف الصوت

èn'ètaf-ous-soout; — en terme de grammaire, a. بنا *bèna*, pr. t. *bina*, اعراب *è'èrab*, pr. t. *i'rab*.

INFLICTIF, IVE, adj. a., متعلّق بحدّ شرعی *moutè'èllèq bè-hèddé chèr'i*.

INFLICTION, s. f., a. حکم جزا *heukmé djèza*.

INFLIGER, v. a., مجری داشتن *moudjra dachtèn*, حکم کردن *heukm kèrdèn*; — infliger la bastonnade, کوتککاری را مجرا داشتن *keutèk-kari-ra moudjra dachtèn*, ou کوتك زدن *keutèk zèdèn*; — une amende, جریمه کردن *djèrimè kèrdèn*; — on lui a infligé la peine de mort, بقتلش حکم کردند *bè-qètl-èch heukm kèrdènd*, بقتلش رسانیدند *bè-qètl-èch rèçanidènd*.

INFLUENCE, s. f. action d'une chose qui influe sur une autre, a. تأثیر *tè'ècir*, pr. t. *tèècir*, اثر *ècèr*; — crédit, a. اعتبار *è'ètèbar*, pr. t. *i'tibar*, نفوذ *nèfouz*, pr. t. *nufouz*.

INFLUENCER, v. a., اغوا کردن *èghoa kèrdèn*, تحریك کردن *tèhrik kèrdèn*.

INFLUENT, E, adj., a. صاحب نفوذ *sahèbé nèfouz*, a. نافذ *nafèz*, pr. t. *nafiz*.

INFLUER, v. n., تأثیر کردن *tè'ècir kèrdèn*, اثر کردن *ècèr kèrdèn*.

INFORMATION, s. f. terme de jurisp. استشهادنامه *èstèch-had-namè*; — recherche, رسیدگی *rècidègui*, a. استفسار *èstèfsar*, pr. t. *istifsar*, استخبار *èstèkhbar*, pr. t. *istikhbar*, استعلام *èstè'èlam*, pr. t. *isti'lam*.

INFORMER, v. a., آگاه کردن *âgah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, اطّلاع دادن *èttèla' daden*, مطّلع کردن *mouttèlè'*

kèrdèn; — v. n. faire une information, v. information; — s'informer, رسیدن *rècidèn*, رسیدگی کردن *rècidègui kèrdèn*, پرسیدن *poursidèn*, استفسار کردن *èstèfsar kèrdèn*, سؤال کردن *sou'al kèrdèn*, استخبار کردن *èstèkhbar kèrdèn*; — informé, e, آگاه *âgah*, خبردار شده *khèbèr-dar-choudè*, a. مطّلع *mouttèlè'*, pr. t. *muttali'*.

Infortune, s. f., بد بختی *bèd-bèkhti*, a. عدم سعادت *'èdèmé sè'âdèt*.

Infortuné, e, adj., بد بخت *bèd-bèkht*.

Infracteur, s. m., نقض کننده *nèqz-kounèndè*.

Infraction, s. f., a. نقض *nèqz*, pr. t. *naqz*; — infraction au traité, نقض عهد *nèqzé 'èhd*, pr. t. *naqzi 'ahd* ou *'aht*.

Infructueux, euse, adj., بی حاصل *bi-hacèl*, بی ثمر *bisèmèr*, بی فائده *bi-faïdè*.

Infructueusement, adv., بیهوده *bi-houdè*, بی ثمر *bisèmèr*.

Infuser, (faire) v. a., خیساندن *khiçandèn*, خیسانیدن *khiçanidèn*, نقع کردن *nèq' kèrdèn*.

Infusible, adj. des 2 g., غیر گداز پذیر *ghèiré goudaz-pèzir*.

Infusion, s. f., خیسیدگی *khicidègui*.

Ingambe, adj. des 2 g., چست *tchoust*, چالاک *tchalak*.

Ingénier, (s'), تدبیر کردن *tèdbir kèrdèn*, تمهید کردن *tèmhid kèrdèn*.

Ingénieur, s. m., a. مهندس *mouhèndès*, pr. t. *muhèndis*.

Ingénieusement, adv., باوستادی *bè-oustadi*, با تدبیر *ba-tèdbir*.

Ingénieux, euse, adj., صاحب تدبیر *sahèbé tèdbir*, با تدبیر *ba-tèdbir*, هنرمند *hounèrmènd*.

Ingénu, e, adj., ساده دل *sadè-dèl*, ساده لوح *sadè-loouh*, pr. t. *sadè-lèvh*, a. صافی القلب *safi-oul-qèlb*, pr. t. *safi-ul-qalb*.

Ingénuité, s. f., ساده دلی *sadè-dèli*, ساده لوحی *sadè-loouhi*, a. صفوة القلب *sèfvèt-oul-qèlb*, pr. t. *safvèt-ul-qalb*.

Ingénument, adv., از روی ساده دلی *èz rouï sadè-dèli*.

Ingérer, (s'), v. pron., مداخله کردن *moudakhèlè kèrdèn*, دخیل شدن *dèkhil choudèn*.

Ingrat, e, adj., نعمت ناشناس *nè'èmèt-na-chènas*; — fig., بی حاصل *bi-hacèl*, بی برکت *bi-bèrèkèt*.

Ingratitude, s. f., نعمت ناشناسی *nè'èmèt-na-chènaci*, کفران نعمت *koufrané nè'èmèt*.

Ingrédient, s. m., a. جزء *djouz'* pr. t. *djuz'*, pl. اجزا *èdjza'*.

Inguérissable, adj. des 2 g., غیر معالجه پذیر *ghèiré mou'âlèdjè-pèzir*.

Inguinal, e, adj., a. متعلّق بمغبن الفخذ *moutè'èllèq bè-mèghbèn-oul-fèkhz*, pr. t. *mutè'alliq bè-maghbïn-ul-fakhz*.

Inhabile, adj. des 2 g., بی سرشته *bi-sèrèchtè*, ناقابل *na-qabèl*, بی استعداد *bi-èstè'èdad*.

Inhabilement, adv., بعدم سرشته *bè-'èdèmé sèrèchtè*.

Inhabileté, s. f., عدم سرشته *'èdèmé sèrèchtè*.

Inhabitable, adj. des 2 g., a. غیر قابل سکنی *ghèiré qabèlé soukna*.

Inhabité, e, adj., نامسکون *na-mèskoun*, pr. t. *na-mèskioun*,

a. غیر مسکون *ghèiré mèskoun*, pr. t. *ghaïri mèskioun*, غیر معمور *ghèiré mè'èmour*, pr. t. *ghaïri ma'mour.*

INHÉRENCE, s. f., پیوستگی *pèivèstègui.*

INHÉRENT, E, adj., پیوسته *pèivèstè*, a. لازم و ملزوم *lazèm-ou-mèlzoum*, pr. t. *lazim-u-malzoum.*

INHIBITION, s. f., قدغن *qèdèghèn.*

INHOSPITALIER, IÈRE, adj., مهمان ناپذیر *mèhman-na-pèzir*, غیر مهمان پذیر *ghèiré mèhman-pèzir.*

INHOSPITALITÉ, s. f., عدم مهمان پذیری *'èdèmé mèhman-pèziri.*

INHUMAIN, E, adj., بی انسانیّت *bi-ènsaniyèt*, بی مروّت *bi-mourouvvèt.*

INHUMAINEMENT, adv., از روی بی انسانیّت *èz rouï bi-ènsaniyèt*, از روی عدم مروّت *èz rouï 'èdèmé mourouvvèt.*

INHUMANITÉ, s. f., a. عدم انسانیّت *'èdèmé 'ènsaniyèt*, pr. t. *'adèmi ïnsaniyèt.*

INHUMATION, s. f., a. دفن *dèfn.*

INHUMER, v. a., دفن کردن *dèfn kèrdèn*, خاك کردن *khak kèrdèn.*

INIMAGINABLE, adj. des 2 g., غیر تصوّر کردنی *ghèiré tècèvvour-kèrdèni.*

INIMITABLE, adj. des 2 g., بی مانند *bi-manènd*, بی مثل *bi-mèsl*, بی همتا *bi-hèm-ta*, بی نظیر *bi-nèzir.*

INIMITIÉ, s. f., دشمنی *douchmèni*, a. عداوت *'èdavèt*, خصومت *khouçoumèt.*

ININTELLIGIBILITÉ, s. f., a. عدم مفهومیّت *'èdèmé mèfhoumiyèt*, pr. t. *'adèmi mèfhoumiyèt.*

ININTELLIGIBLE, adj. des 2 g., نافهمیدنی *na-fèhmidèni*, a.

ممتنع الفهم *moumtènè'-oul-fèhm*, pr. t. *mumtèni'-ul-fèhm*, غير مفهوم *ghèiré mèfhoum*.

Inique, adj. des 2 g., بيداد گر *bi-dadguèr*, بى عدل *bi-'èdl*, p. t. ناحق *na-hèqq*, pr. t. *na-haqq*, a. غدّار *ghèddar*, pr. t. *ghaddar*.

Iniquement, adv., بناحقّ *bè-na-hèqq*, بجور *bè-djoour*.

Iniquité, s. f., بيدادگرى *bi-dadguèri*, a. ظلم *zoulm*, تعدّى *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*, جور *djoour*, pr. t. *djèvr*, جفا *djèfa*.

Initial, e, adj., a. اوّلى *èvvèli*; — lettre initiale, سر حروف *sèré hourouf*, حرف نخستين *hèrfé nèkhoustïn*.

Initiation, s. f., a. ادخال *èdkhal*.

Initiative, s. f., پيش دستى *pich-dèsti*, a. سبقت *sèbqèt*, تقدّم *tèqèddoum*, pr. t. *tèqaddum*.

Initier, v. a., داخل زمره كردن *dakhèlé zoumrè kèrdèn*, منسلك كردن *mounsèlèk kèrdèn*; — au fig., محرم راز كردن *mèhrèmé raz kèrdèn*, محرم اسرار كردن *mèhrèmé èsrar kèrdèn*, واقف اسرار كردن *vaqèfé èsrar kèrdèn*, محرم كردن *mèhrèm kèrdèn*; — initié, e, محرم شده *mèhrèm-choudè*, a. محرم *mèhrèm*, محرم الاسرار *mèhrèm-oul-èsrar*.

Injecter, v. a., با آبدوزك آب پاشيدن *ba âb-douzèk âb pachidèn*.

Injection, s, f. action d'injecter, v. ce mot.

Injonction, s. f., فرمايش *fèrmayèch*, فرمان *fèrman*, a. تنبيه *tènbih*, امر *èmr*, حكم *heukm*, pr. t. *hukm*.

Injure, s. f. action injuste, بيدادگرى *bi-dadguèri*, a. تعدّى *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*, ستم *sètèm*, pr. t. *sitèm*, غدر

ghèdr, pr. t. *ghadr*; — parole offensante, دشنام *douchnam*, a. شتم *chètm*, فحش *feuhch*, pr. t. *fahch*.

INJURIER, v. a., دشنام دادن *douchnam dadèn*, ناسزا گفتن *na-sèza goftèn*, فحش دادن *feuhch dadèn*; — s'injurier, همدیگر را دشنام دادن *hèm-diguèr-ra douchnam dadèn*.

INJURIEUSEMENT, adv., به بی حرمتی *bè-bi-heurmèti*, بطور ناسزا *bè-toouré na-sèza*.

INJURIEUX, EUSE, adj., دشنام آمیز *douchnam-âmiz*, خلاف حرمت *khèlafé heurmèt*.

INJUSTE, adj. des 2 g., ناحقّ *na-hèqq*, pr. t. *na-haqq*, a. خلاف عدل *khèlafé 'èdl*, pr. t. *khilafi 'adl*; — en parlant des personnes, بیدادگر *bi-dadguèr*, ستم کار *sètèm-kar*, a. ظالم *zalèm*, pr. t. *zalim*.

INJUSTEMENT, adv., بطور ناحقّ *bè-toouré na-hèqq*, بناحقّ *bè-na-hèqq*.

INJUSTICE, s. f., بیدادگری *bi-dadguèri*, بی حسابی *bi-hèçabi*, a. ظلم *zoulm*, ستم *sètèm*, pr. t. *sitèm*, جور *djoour*, pr. t. *djèvr*, تعدّی *tè'èddi*, pr. t. *tè'addi*.

INNAVIGABLE, adj. des 2 g., غیر قابل تردّد کشتی *ghèiré qabèlé tèrèddoudé kèchti*.

INNÉ, E, adj., مادر زاد *madèr-zad*, ou مادرزا *madèr-za*, a. جبلّی *djèbèlli*, pr. t. *djibilli*, فطری *fètri*, pr. t. *fitri*, مجبول *mèdjboul*.

INNOCEMMENT, adv., بی غرضانه *bi-ghèrèzanè*, از روی ساده لوحی *èz rouï sadè-loouhi*.

INNOCENCE, s. f., بی گناهی *bi-gounahi*.

INNOCENT, E, adj., بی گناه *bi-gounah*, بی تقصیر *bi-tèqsir*;

— simple, crédule, ساده دل *sadè-dèl*, pr. t. *sadè-dil*, ساده لوح *sadè-loouh*, pr. t. *sadè-lèvh* ; — imbécile, بی شعور *bi-chou'our*, a. احمق *èhmèq*, pr. t. *ahmaq*, ابله *èblèh*.

Innocenter, v. a., بری از تهمت کردن *bèri èz teuhmèt kèrdèn*.

Innombrable, adj. des 2 g., بی شمار *bi-choumar*, بی حساب *bi-hèçab*.

Innombrablement, adv., از حدّ حساب بیرون *èz hèddé hèçab biroun*, بطور بی شمار *bè-toouré bi-choumar*, انبوه *èmbouh*.

Innommé, e, adj., بی نام *bi nam*.

Innovateur, trice, s., بدعتگذار *bèd'èt-gouzar*, a. اهل بدعت *èhlé bèd'èt*, pr. t. *ahli bid'at*, a. محدث *mouhdès*, pr. t, *muhdis*, موجد *moudjèd*, pr. t. *mudjid*, مبدع *moubdè'*, pr. t. *mubdi'*.

Innovation, s. f., بدعتگذاری *bèd'èt-gouzari*, a. بدعت *bèd'èt*, pr. t. *bid'at*.

Innover, v. a., بدعت گذاشتن *bèd'èt gouzachtèn*, احداث کردن *èhdas kèrdèn*.

Inobservation, s. f., مرعی نداشتن *mèr'ii nè-dachtèn*.

Inobservé, e, adj., مرعی نشده *mèr'ii nè-choudè*.

Inoccupé, e, بی کار *bi-kar*.

Inoccupation, s. f., بی کاری *bi-kari*.

Inoculateur, s. m., ابله کوب *âbèlè-koub*.

Inoculer, v. a., آبله کوبیدن *âbèlè koubidèn*.

Inodore, adj. des 2 g., بی بو *bi-bou*.

Inoffensif, ive, adj., بی ضرر *bi-zèrèr*, بی تعرّض *bi-tè'èrrouz*.

Inondation, s. f., تنداب *tound-ab*, طغیان آب *toughiané-âb*, سیلاب *sèil-ab*, a. سیل *sèil.*

Inonder, v. a. غرقآب کردن *ghèrq-âb kèrdèn.*

Inopiné, **e**, adj., v. inopinément.

Inopinément, adv., ناگرفت *na-guèrèft* (vieux) ناگهان *na-guèhan*, p. t. ناگاه *nagah*, pr. t. *naguiah*, a. على الغفله *'èlèl-ghèflè*, pr. t. *'alal-ghaflè*, بغتةً *bèghtètèn.*

Inopportun, **e**, adj., بی وقت *bi-vèqt*, غیر موقع *ghèiré moouqè'.*

Inouï, **e**, adj., کسی نشنیده *kèci nè-chènidè*, a. غیر مسموع *ghèiré mèsmou'*, pr. t. *ghaïri mèsmou'.*

Inquiet, **e**, adj., نگران *nèguèran*, دلفگار *dèlfègar*, a. مضطرب البال *mouztèrèb-oul-bal*, pr. t. *mouztarib-ul-bal.*

Inquiétant, **e**, adj., باعث نگرانی *ba'ècé nèguèrani*, باعث اضطراب *ba'ècé èztèrab.*

Inquiéter, v. a., باعث اضطراب کسی شدن *ba'ècé èztèrabé kèci choudèn*; — s'inquiéter, نگران بودن *nèguèran boudèn*, وسوسه کردن *vèsvècè hèrdèn*, مضطرب شدن *mouztèrèb choudèn.*

Inquiétude, s. f., نگرانی *nèguèrani*, a. اضطراب *èztèrab*, pr. t. *iztirab.*

Inquisiteur, s. m., a. مفتّش *moufèttèch*, pr. t. *mufèttich.*

Inquisition, s. f., جستوجو *djoust-ou-djou*, a. تفتيش *tèftich*, استطلاع *èstètla'*, pr. t. *istitla'*; — tribunal établi pour rechercher les hérétiques, محكمهٔ تفتيش عقايد مردم *mèhkèmèyé tèftiché 'èqayèdé mèrdoum.*

Insaisissable, adj. des 2 g., گیر نمیآید *guir nè-mi-âyèd*, بدست نتوان گرفت *bè-dèst nè-tèvan guèrèft*, بدست

نمیآید *bè-dèst nè-mi-âyèd*; — qui ne peut être légalement saisi, از ضبط دیوان مبرّا *èz zèbté divan moubèrra.*

Insalubre, adj. des 2 g., a. غیر سالم *ghèiré salèm*, pr. t. *ghaïri salim*, a. وخیم *vèkhim*, pr. t. *vakhim.*

Insalubrité, s. f., بد هوائی *bèd-hèvayi*, a. وخامت الهوا *vèkhamèt-oul-hèva*, pr. t. *vèkhamèt-ul-hava.*

Insatiabilité, s. f., سیر نشدن *sir nè-choudèn*; — fig., آزمندی *âzmèndi.*

Insatiable, adj. des 2 g., سیر نمیشود *sir nè-mi-chèvèd*, غیر سیر شدنی *ghèiré sir-choudèni*; — fig., آزمند *âzmènd*, گدا چشم *guèda-tchèchm.*

Insatiablement, adv., بطور غیر سیر شدن *bè-toouré ghèiré sir choudèn.*

Insciemment, adv., ندانسته *nè-danèstè.*

Inscription, s. f., سرنوشت *sèr-nèvècht*, a. خط *khètt*, pl. خطوط *khoutout.*

Inscrire, v. a., در دفتر نوشتن *dèr dèftèr nèvèchtèn*, ou قید کردن *qèid kèrdèn*, ou ثبت کردن *sèbt kèrdèn*; — s'inscrire, قول کشیدن *qooul kèchidèn.*

Insecte, s. m., خستر *khèstèr* (vieux) a. حشره *hèchèrè*, pr. t. *hachèrè*, pl. حشرات *hèchèrat.*

Insectivore, adj. des 2 g., حشره خور *hèchèrè-khour.*

Insensé, e, adj., بی شعور *bi-chou'our*, دیوانه *divanè*, a. سفیه *sèfih.*

Insensibilité, s. f., بی حسّی *bi-hèssi*, a. عدم الحسّ *'èdèm-oul-hèss*, pr. t. *'adèm-ul-hiss.*

Insensible, adj. des 2 g., بی حسّ *bi-hèss*, مرده دل *mourdè-dèl.*

Insensiblement, adv., بطور غیر محسوس *bè-toouré ghèiré mèhsous.*

Inséparable, adj. des 2 g., جدائی ناپذیر *djèdayi na-pè-zir*, a. لازم و ملزوم *lazèm-ou-mèlzoum.*

Inséparablement, adv., بدون امکان جدائی *bè-douné èmkané djèdayi*, a. بلا مفارقت *bè-la moufarèqèt*, pr. t. *bi-la mufaraqat.*

Insérer, v. a., داخل کردن *dakhèl kèrdèn*, درج کردن *dèrdj kèrdèn*; — inséré, e, درج شده *dèrdj-choudè*, a. مندرج *moundèrèdj*, pr. t. *mundèridj.*

Insertion, s. f. action d'insérer, a. درج *dèrdj*, ادخال *èd-khal*, pr. t. *idkhal.*

Insidieusement, adv., از روی فریب *èz rouï fèrib*, بمکر و حیله *bè-mèkr-ou-hilè.*

Insidieux, euse, adj., حیله باز *hilè baz*, فریب آمیز *fèrib-âmiz*, مکر آمیز *mèkr-âmiz.*

Insigne, adj. des 2 g., نمایان *nèmayan*, بزرگ *bouzourg*, a. جلیل *djèlil.*

Insignifiant, e, adj., بی معنی *bi-mè'èni*, بی مآل *bi-mè'al*, a. عدیم المآل *'èdim-oul-mè'al.*

Insinuant, e, adj., تقرّبجوی *tèqèrroub-djouï*, مزاجگوی *mè-zadj-gouï.*

Insinuation, s. f. action d'insinuer, v. ce mot.

Insinuer, v. a. introduire, فرو کردن *fourou kèrdèn*, فرو بردن *fourou bourdèn*, تو کردن *tou kèrdèn*; — faire entendre adroitement, بکنایه رسانیدن *bè-kènayè rèçanidèn*, باشاره رسانیدن *bè-ècharè rèçanidèn*; — s'insinuer, نفوذ کردن *noufouz kèrdèn*, فرو رفتن *fourou rèf-*

tèn; — fig., تـقـرّب جستن *tèqèrroub djoustèn*, بـيـك نوعى خودرا رسانيدن *bè-yèk noou'i koud-ra rèçanidèn*; — en persan on dit aussi, بـادنجان دور قـاب چيدن *badèndjan doouré qab tchidèn*.

Insipide, adj. des 2 g., بى مزه *bi-mèzè*, بى نمك *bi-nèmèk*.

Insipidement, adv., بطور بى مزه *bè-tooure bi-mèzè*, بـه بى مزگى *bè-bi-mèzègui*.

Insipidité, s. f., بـى مـزگى *bi-mèzègui*, بى نـمـكـى *bi-nèmèki*.

Insister, v. n., اصرار كردن *èsrar kèrdèn*, ابرام كردن *èbram kèrdèn*.

Insociabilité, s. f., a. عدم المعاشرة *'èdèm-oul-mou'âchèrèt*.

Insociable, adj. des 2 g., غـيـر الـفت پذير *ghèiré oulfèt-pèzir*, a. ممتنع المعاشرة *moumtènè'-oul-mouâcherèt*, pr. t. *mumtèni'-ul-mou'âchèrèt*.

Insolation, s. f., در آفتاب گذاشتن *dèr âftab gouzachtèn*.

Insolemment, adv., بى ادبانه *bi-èdèbanè*, فـضـولانه *fèzou-lanè*, بوقاحت *bè-vèqahèt*.

Insolence, s. f., گستاخى *goustakhi*, فضولى *fèzouli*, بـى ادبى *bi-èdèbi*, a. وقاحت *vèqahèt*, pr. t. *vaqahat*.

Insolent, e, adj., گـسـتـاخ *goustakh*, pr. t. *kustakh*, بـى ادب *bi-èdèb*, a. فضول *fouzoul*, وقح *vèqèh*, pr. t. *vaqih*.

Insolite, adj. des 2 g., نامـعـتـاد *na-mou'outad*, pr. t. *na-mu'tad*, خارج از رسم و عادت *kharèdj èz rèsm-ou-'âdèt*, a. غير معتاد *ghèiré mou'outad*, pr. t. *ghaïri mu'tad*.

Insolubilité, s. f., عدم امكان آب شدن *'èdèmé èmkané âb choudèn*, گداز ناپذير *goudaz-na-pèzir*, a. عدم الانحلال *'èdèm-oul-ènhèlal*, pr. t. *'adèm-ul-ïnhilal*.

Insoluble, adj. des 2 g. qui ne peut se dissoudre, ناگداختنی *na-goudakhtèni*, غیر آب شدنی *ghèiré âb choudèni*; — qui ne peut se résoudre, غیر حل شدنی *ghèiré hèll-choudèni*, a. ممتنع الحل *moumtènè'-oul-hèll*, pr. t. *mumtèni'-ul-hall*, لاینحل *la-younhèll.*

Insolvabilité, s. f., a. عدم قدرت باداى دین *'èdèmé qoud-rèt bè-èdaï dèin.*

Insolvable, adj. des 2 g., a. غیر قادر باداى دین *ghèiré qadèr bè-èdaï dèin*, بی چیز *bi-tchiz.*

Insomnie, s. f., بی خوابی *bi-khabi.*

Insondable, adj. des 2 g., بی ته *bi-tèh.*

Insouciant, e, adj., بی قید *bi-qèid*, بی اهتمام *bi-èhtèmam*, کاهل *kahèl.*

Insouciance, s. f., پرویش *pèrvich*, vieux, بی قیدی *bi-qèidi*, بی اهتمامی *bi-èhtèmami*, a. اهمال *èhmal*, pr. t. *ihmal*, عدم اهتمام *'èdèmé èhtèmam*, pr. t. *'adèmi ih-timam.*

Insoumis, e, adj., نافرمانبر *na-fèrman-bèr*, سرکش *sèr-kèch*, غیر مطیع *ghèiré mouti'.*

Insoutenable, adj. des 2 g. qu'on ne peut soutenir, justifier, ثابت نکردنی *sabèt nè-kèrdèni*; — qu'on ne peut supporter, غیر تحمل کردنی *ghèiré tèhèmmoul-kèr-dèni.*

Inspecter, v. a., وارسی کردن *varèci kèrdèn*, نظارت کردن *nèzarèt kèrdèn*; — en parlant des troupes, سان دیدن *san didèn.*

Inspecteur, s. m., مباشر *moubachèr*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir.*

Inspection, s. f., وارسی *varèci*, a. نظارت *nèzarèt*; — en parlant des troupes, سان *san*.

Inspiration, s. f., فرو رفتن نفس *fourou rèftèné nèfès*; — fig., a. الهام *èlham*, pr. t. *ilham*; — divine, a. الهام ربّانی *èlhamé rèbbani*, pr. t. *ilhami rèbbani*, الهام الهی *èlhamé èlahi*, pr. t. *ilhami ilahi*, وحی *vèhi*, pr. t. *vahi*.

Inspirer, v. a., souffler, دمیدن *dèmidèn*; — faire naître dans les cœurs des sentiments, بدل انداختن *bè-dèl èndakhtèn*, بذهن القا کردن *bè-zèhn èlqa kèrdèn*; — en parlant de l'inspiration divine, الهام کردن *èlham kèrdèn*.

Instabilité, s. f., ناپایداری *na-paï-dari*, بی ثباتی *bi-soubati*.

Instable, adj. des 2 g., ناپایدار *na-paï-dar*, بی بقا *bi-bèqa*, pr. t. *bi-baqa*.

Installation, s. f., action d'installer. v. ce mot.

Installer, v. a., نشاندن *nèchandèn*, نصب کردن *nèsb kèrdèn*, جا بجا کردن *dja-bè-dja kèrdèn*; — installé, e, جابجا شده *dja-bè-dja-choudè*.

Instamment, adv., باصرار *bè-èsrar*, بابرام *bè-èbram*.

Instance, s. f., a. اصرار *èsrar*, ابرام *èbram*, pr. t. *ibram*, الحاح *èlhah*, pr. t. *ilhah*.

Instant, e, adj., a. اکید *èkid*, مؤکّد *mou'èkkèd*.

Instant, s. m., un instant, یکدم *yèk-dèm*, یک آن *yèk ân*, یک لحظه *yèk lèhzè*; — à l'instant, همان‌دم *hèman-dèm*, در حال *dèr hal*, a. الآن *èl-ân*, فی الحال *fil-hal*.

Instantané, e, adj., یکدمی *yèk-dèmi*, یک دمه *yèk-dèmè*.

Instar, (à l') adv., بسان *bè-san*, بطرز *bè-tèrz*, بطور *bè-toour*.

Instigateur, trice, s., تحریك کننده *tèhrik-kounèndè*, a. محرّك *mouhèrrèk*, pr. t. *muharrik*.

Instigation, s. f., a. تحریك *tèhrik*, pr. t. *tahrik*, تحریض *tèhriz*, pr. t. *tahriz*.

Instinct, s. m., a. طبع *tèb'*, pr. t. *tab'*, میل طبیعی *mèilé tèbi'ï*, pr. t. *mèili tabi'ï*.

Instinctif, ive, adj., a. طبیعی *tèbi'ï*.

Instinctivement, adv., a. بالطّبع *bèt-tèb'*, pr. t. *bit-tèb'*.

Instituer, v. a., بر پا کردن *bèr pa kèrdèn*, بر قرار نمودن *bèr qèrar nèmoudèn*; — institué, e, بر قرار شده *bèr qèrar choudè*, a. موضوع *moouzou'*, pr. t. *mèvzou'*.

Institut, s. m. ordre religieux, a. طریقت *tèriqèt*, pr. t. *tariqat*; — régle, آیین *âyïn*, a. قانون *qanoun*, pl. قوانین *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*; — établissement scientifique, a. مدرسه *mèdrècè*, pl. مدارس *mèdarès*, pr. t. *mèdaris*, دار العلوم *dar-oul-'ouloum*.

Instituteur, trice, s. qui institue, بر قرار کننده *bèr qèrar kounèndè*, قرار دهنده *qèrar-dèhèndè*, وضع کننده *vèz'-kounèndè*, a. واضع *vazè'*, pr. t. *vazi'*, بانی *bani*; — qui enseigne, آموزگار *âmouzègar*, آموزنده *âmouzèndè*, a. معلّم *mou'èllèm*, pr. t. *mu'allim*, مدرّس *moudèrrès*, pr. t. *mudèrris*.

Institution, s. f., بر قراری *bèr qèrari*, a. وضع *vèz'*, pr. t. *vaz'*; — régle, a. قانون *qanoun*, pl. قوانین *qèvanïn*, pr. t. *qavanïn*; — maison d'éducation, a. مدرسه *mèdr cè*, مکتب *mèktèb*.

Instructeur, s. m., آموزنده *âmouzèndè*, a. معلّم *mou'èllèm*, pr. t. *mu'allim*, مشّاق *mèchchaq*.

Instructif, ive, adj., دانش افزا *danèch-èfza*, a. مفيد المعارف *moufid-oul-mè'arèf*, pr. t. *mufid-ul-mè'arif*.

Instruction, s. f., éducation, دانش آموزی *danèch-âmouzi*, a. تربيّه *tèrbiyè*, تعليم *tè'èlim*, pr. t. *ta'lim*; — savoir, دانش *danèch*, a. علم *'èlm*, pr. t. *'ilm*, معرفت *mè'èrèfèt*, pr. t. *ma'rifèt*; — (au pluriel), ordres qu'on donne, a. دستور العمل *dèstour-oul-'èmèl*, تعليمات *tè'èlimat*, pr. t. *ta'limat*; — connaissance qu'on donne à quelqu'un d'un fait qu'il ignore, آگاهی *âgahi*, a. خبر *khèbèr*, pr. t. *khabèr*, اطّلاع *èttèla'*, pr. t. *ittila'*.

Instruire, v. a. enseigner, آموختن *âmoukhtèn*, درس دادن *dèrs dadèn*; — informer, آگاه كردن *âgah kèrdèn*, خبر دادن *khèbèr dadèn*, اطّلاع دادن *èttèla' dadèn*; — instruire un procès, بمرافعه پرداختن *bè-mourafè'è pèrdakhtèn*, ou اقدام كردن *èqdam kèrdèn*; — s'instruire, آموختن *âmoukhtèn*, تحصيل علم كردن *tèhsilé 'èlm kèrdèn*; — prendre connaissance, مخبر شدن *moukhbèr choudèn*, آگاه شدن *âgah choudèn*, خبر گرفتن *khèbèr guèrèftèn*.

Instruit, e, adj., informé, آگاه *âgah*, p. t. خبردار *khèbèr-dar*, pr. t. *khabèr-dar*, a. واقف *vaqèf*, pr. t. *vaqif*, مخبر *moukhbèr*, مطّلع *mouttèlè'*, pr. t. *muttali'*; — qui a reçu de l'instruction, علم آموخته *'èlm-âmoukhtè*, a. عالم *âlèm*, pr. t. *âlim*.

Instrument, s. m., افزار *èfzar*, a. اسباب *èsbab*, آلت *âlèt*, pl. آلات *âlat*, ادوات *èdèvat*; — de musique, ساز *saz*.

Instrumental, e, adj., a. آلتی *âlèti*; — musique instrumentale, a. مسقی *mouciqi.*

Instrumenter, v. n., حجّت و سند تحریر کردن *houddjèt-ou-sènèd tèhrir kèrdèn.*

Insu, s. m. (à l'), ندانسته *nè-danèstè*, بی خبر *bi khèbèr*, بی اطّلاع *bi èttèla'*; — à votre insu, بی اطّلاع شما *bi èttèla'é chouma.*

Insubmersible, adj. des 2 g., غیر غرق شدنی *ghèiré ghèrq-choudèni.*

Insubordination, s. f., عدم فرمانبری *'èdèmé fèrman-bèri*, a. عدم اطاعت *'èdèmé èta'èt*, a. تمرّد *tèmèrroud.*

Insubordonné, e, adj., بی اطاعت *bi-èta'èt*, غیر مطیع *ghèiré mouti'*, a. متمرّد *moutèmèrrèd*, pr. t. *mutèmèrrid.*

Insuccès, s. m., a. عدم نتیجه *'èdèmé nètidjè* غبن *ghèbn.*

Insuffisamment, adv., بطور غیر کافی *bè-toouré ghèiré kafi*, غیر کافی *ghèiré kafi.*

Insuffisance, s. f., a. عدم کفایت *'èdèmé kèfayèt*, عدم قابلیّت *'èdèmé qabèliyèt.*

Insuffisant, e, adj., بی کفایت *bi-kèfayèt*; — cela est insuffisant, این کفایت نمیکند *ïn kèfayèt nè-mi-kounèd*, ou اکتفا نمیکند *èktèfa nè-mi-kounèd*, ou کافی نیست *kafi nist.*

Insulaire, s. et adj. des 2 g., جزیره نشین *djèzirè-nèchïn*, اهل جزیره *èhlé djèzirè.*

Insultant, e, adj., a. باعث کسر شأن *ba'ècé kèsré chè'èn.*

Insulte, s. f., a. کسر شأن *kèsré chè'èn*, هتک حرمت *hètké heurmèt.*

Insulter, v. a., بی حرمتی کردن *bi-heurmèti kèrdèn*, هتك حرمت کردن *hètké heurmèt kèrdèn.*

Insupportable, adj. des 2 g., طاقت شکن *taqèt-chèkèn*, غیر ممکن تحمّل کردن *ghèiré moumkèné tèhèmmoul kèrdèn*, a. ما لا يطاق *ma la youtaq.*

Insupportablement, adv., a. بطور غیر امکان تحمّل *bètouré ghèiré èmkané tèhèmmoul.*

Insurgé, e, adj., سرکشی کرده *sèr-kèchi-kèrdè*, از ربقهٔ اطاعت بیرون آمده *èz rèbqèyé èta'èt biroun-âmèdè*, a. عاصی *'âci*; — s. les insurgés, یاغیگران *yaghiguèran*, a. عصاة *'ouçat.*

Insurger, (s') v. pron., یاغی شدن *yaghi choudèn*, عاصی شدن *âci choudèn.*

Insurmontable, adj. des 2 g., a. ممتنع الاندفاع *moumtènè'-oul-èndèfa'*, pr. t. *mumtèni'-ul-ïndifa'*, ممتنع الدفع *moumtènè'-oud-dèf'*, pr. t. *mumtèni'-ud-dèf'.*

Insurrection, s. f., سرکشی *sèr-kèchi*, یاغیگری *yaghiguèri*, a. عصیان *'oucian*, pr. t. *'ician.*

Insurrectionnel, le, adj., عصیانی *'ouciani*, مخصوص یاغیگری *mèkhsoucé yaghiguèri.*

Intact, e, adj., درست *droust*, دست نخورده *dèst-nè-khourdè*, ou دست ناخورده *dèst-na-khourdè.*

Intangible, adj. des 2 g., ممتنع اللمس *moumtènè'-oul-lèms*, pr. t. *mumtèni'-ul-lèms.*

Intarissable, adj. des 2 g., غیر تمام شدنی *ghèiré tèmam-choudèni*, خشك نمیشود *khochk nè-mi-chèvèd.*

Intégral, e, adj., بی کم و زیاد *bi-kèm-ou-ziad*, a. تامّ *tamm*, تمام *tèmam.*

Intégralement, adv., بی کم و زیاد *bi kèm-ou-ziad*, a. تماماً *tèmamèn.*

Intégralité, s. f., a. تمامیّت *tèmamiyèt.*

Intégrant, **e**, adj., a. متممة *moutèmmèmèt*, pr. t. *mutèmmimèt* ; — parties intégrantes, a. اجزأ متممة *èdjza'é moutèmmèmèt.*

Intègre, adj. des 2 g., درست *droust*, پاکدامن *pak-damèn*, پاك *pak* ; — c'est un homme intègre, درست آدمیست *droust âdèm-ist*, آدمیست درست *âdèm-ist droust*, ou پاکدامن *pak-damèn.*

Intégrité, s. f. qualité d'une personne intègre, درستی *drousti*, پاکدامنی *pak-damèni*, پاکیزکی *pakizègui.*

Intellect, s. m., هوش *houch*, a. ادراك *èdrak*, قوّة فاهمة *qouvvèyé fahèmé*, pr. t. *qouvvèï fahimè.*

Intellectuel, **le**, adj., خردی *khèrèdi*, a. عقلی *'èqli*, pr. t. *'aqliï*, ذهنی *zèhni*, pr. t. *zihni*, فهمی *fèhmi* ; — faculté intellectuelle, a. قوّة عقلیّة *qouvvèyé 'èqliyè*, pr. t. *qouvvèï 'aqliyè*, مدركة *moudrèkè*, pr. t. *mudrikè*, قوّة فاهمة *qouvvèyé fahèmè*, pr. t. *qouvvèï fahimè*, ou قوّت فاهمة *qouvvètè fahèmè*, pr. t. *qouvvèti fahimè.*

Intelligemment, adv., بهوشیاری *bè-houchiari*, p. t. مدركانه *moudrèkanè*, pr. t. *mudrikianè.*

Intelligence, s. f., هوش *houch*, هوشیاری *houchiari*, خرد *khèrèd*, a. فهم *fèhm*, ادراك *èdrak*, pr. t. *idrak*, ذكاوت *zèkavèt*, pr. t. *zikiavèt*, فراست *fèracèt*, pr. t. *firacèt.*

Intelligent, **e**, adj., هوشیار *houchiar*, هوشمند *houchmènd*, a. عاقل *'âqèl*, pr. t. *'âqil*, فهیم *fèhim*, مدرك *moudrèk*, pr. t. *mudrik.*

Intelligible, adj. des 2 g. qu'on peut entendre distinctement, روشن, *roouchèn*, a. واضح *vazèh*, pr. t. *vazih*; — aisé à comprendre, نزدیک بفهم *nèzdik bè-fèhm*, a. ممکن الفهم *moumkèn-oul-fèhm.*

Intelligiblement, adv., بطور روشن *bè-tooure rooucèn.*

Intempéramment, adv., بناپرهیزی *bè-na-pèrhizi.*

Intempérance, s. f., ناپرهیزی *na-pèrhizi.*

Intempérant, e, adj., ناپرهیزکار *na-pèrhiz-kar*, بی اعتدال *bi-è'ètèdal.*

Intempéré, e, adj., نامعتدل *na-mou'outèdèl*, pr. t. *na-mu'tèdil.*

Intempérie, s. f., بی اعتدالی *bi-è'ètèdali*, عدم اعتدال هوا *'èdèmé è'ètèdalé hèva.*

Intempestif, ive, adj., بی وقت *bi-vèqt*, بی موقع *bi-moouqè'.*

Intendance, s. f., مباشری *moubachèri*. a. نظارت *nèzarèt*, ریاست *riacèt.*

Intendant, e, s., مباشر *moubachèr*, a. ناظر *nazèr*, pr. t. *nazir*, رئیس *rè'is*, pl. رؤسا *rou'ouça.*

Intense, adj. des 2 g., سخت *sèkht*, a. شدید *chèdid.*

Intensité, s. f., سختی *sèkhti*, a. شدّت *chèddèt*, pr. t. *chiddèt.*

Intensivement, adv., بسختی *bè-sèkhti*, با حدّت *ba hèddèt.*

Intenter, v. a., بمرافعه اقدام کردن *bè-mourafè'è èqdam kèrdèn*, بدعوی برخواستن *bè-dè'èvi bèr khastèn*, ادّعا کردن *èddè'â kèrdèn.*

Intention, s. f., a. اراده *èradè*, pr. t. *iradè*, نیّت *niyèt*,

pl. نيّات *niyat*, قصد *qèsd*, pr. t. *qasd*, مرام *mèram*.

Intentionné, e, adj. bien intentionné, خيرخواه *khèir-khah*, pr. t. *khaïr-khah*, a. خالص النيّت *khalès-oun-niyèt*, pr. t. *khalis-un-niyèt* ; — mal intentionné, بدخواه *bèd-khah*, a. فاسد النيّت *facèd-oun-niyèt*, pr. t. *facid-un-niyèt*.

Intentionnel, le, adj., a. قصدى *qèsdi*, pr. t. *qasdi*.

Intercadent, e, (pouls), adj., a. نبض غير متساوى *nèbzé ghèiré moutèçavi*, pr. t. *nabzi ghaïri mutèçavi*.

Intercalaire, adj. des 2 g., a. منضمّ *mounzèmm*, pr. t. *mun-zamm* ; — année intercalaire سال كبيسه *salé kèbicè*, pr. t. *sali kèbicè*.

Intercalation, s. f., a. ضمّ *zèmm*, pr. t. *zamm*, انضمام *ènzèmam*, pr. t. *ïnzimam*.

Intercaler, v. a., ميان گذاشتن *mian gouzachtèn*, افزودن *èfzoudèn*, علاوه كردن *'èlavè kèrdèn*, منضمّ كردن *moun-zèmm kèrdèn*.

Intercéder, v. n., شفاعت كردن *chèfa'èt kèrdèn*, وساطت كردن *vèçatèt kèrdèn*.

Intercepter, v. a., گرفتن *guèrèftèn*, ضبط كردن *zèbt kèrdèn* ; — intercepter le chemin, سر راه گرفتن *sèré rah guèrèftèn*.

Interception, s. f., بريدگى *bouridègui*, گرفتگى *guèrèf-tègui*, a. قطع *qèt'*, pr. t. *qat'*, انقطاع *ènqèta'*, pr. t. *ïnqita'*.

Intercesseur, s. f., شفاعت كننده *chèfa'èt-kounèndè*, a. شفيع *chèfi'*, pr. t. *chèfi'*.

Intercession, s. f., a. شفاعت *chèfa'èt*, pr. t. *chèfa'at*.

INTERDICTION, s. f., قدغن *qèdèghèn*, a. منع *mèn'*, ممانعت *moumanè'èt*, pr. t. *mumana'at*, نهی *nèhi*.

INTERCOSTAL, E, adj., میان دنده *miané dèndè*.

INTERCUTANÉ, E, adj., میان گوشت و پوست بدن *miané goucht-ou-pousté bèdèn*.

INTERDIRE, v. a., قدغن کردن *qèdèghèn kèrdèn*, منع کردن *mèn' kèrdèn*; — interdit, e, قدغن شده *qèdèghèn-choudè*, a. ممنوع *mèmnou'*; — troubler, déconcerter, پریشان کردن *pèrichan kèrdèn*.

INTERDIT, s. m., عزل کشیش *'èzlé kèchich*.

INTÉRESSANT, E, adj., qui attire l'attention, دلچسپ *dèl-tchesp*, خوش آیند *khoch-âyènd*; — digne d'attention, a. واجب الاعتنا *vadjèb-oul-è'ètèna*, pr. t. *vadjib-ul-i'tina*.

INTÉRESSÉ, E, s. et adj. actionnaire, شریك *chèrik*, حصّه دار *hèssè-dar*, pr. t. *hissè-dar*, سهمدار *sèhm-dar*; — celui qui a intérêt à quelque chose, سود جوی *soud-djouï*, طالب منفعت *talèbé mènfè'èt*.

INTÉRESSER, v. a. faire entrer quelqu'un dans une affaire, حصّه دار کردن *hèssè-dar kèrdèn*, شریك کردن *chèrik kèrdèn*; — donner quelque chose à quelqu'un pour le rendre favorable, پیشکش دادن *pich-kèch dadèn*, تطمیع کردن *tètmi' kèrdèn*; — importer. en quoi cela vous interesse-t'il, این برای شما چه فایده دارد *ïn bèraï chouma tchè faïdè darèd*; — émouvoir, toucher, بمیل در آوردن *bè-mèil dèr âvourdèn*, دل بدست آوردن *dèl bè-dèst âvour-dèn*; — s'intéresser, دخیل شدن *dèkhil choudèn*, حصّه دار شدن *hèssè-dar choudèn*, شریك شدن *chèrik*

choudèn; — faire attention, دقّت کردن *dèqqèt kèrdèn.*

Intérêt, s. m., سود *soud*, a. صلاح *sèlah*, مصلحت *mèslèhèt*, pr. t. *maslahat*; — l'intérêt de l'état, a. صلاح دولت *sèlahé dooulèt*; — intérêt public, مصلحت عامّه *mèslèhèté 'âmmè*, pr. t. *mashlahati 'âmmè*; — c'est votre intérêt, مصلحت شما است *mèslèhèté choumast*; — intérêt de l'argent, فرع پول *fèr'é poul*, a. معامله *mou'âmèlè*, فیض *fèiz*, pr. t. *faïz*, منفعت *mènfè'èt*, pr. t. *manfa'at*, مرابحه *mourabèhè*, pr. t. *murabaha.*

Intérieur, s. m., اندرون *èndèroun*, درون *dèroun*; — l'intérieur de la maison, اندرون خانه *èndèrouné khanè*, a. داخل *dakhèl*, pr. t. *dakhil*; — pensée secrète, a. باطن *batèn*, pr. t. *batïn.*

Intérieur, e, adj., درونی *dèrouni*, اندرونی *èndèrouni*, a. داخلی *dakhèli*, pr. t. *dakhèli*; — en parlant de pensée, a. باطنی *batèni*, pr. t. *batini.*

Intérieurement, adv., توی *touï*, در اندرون *dèr èndèroun*, a. فی الداخل *fid-dakhèl*, pr. t. *fid-dakhil*; — au dedans de l'âme, در باطن *dèr batèn*, pr. t. *dèr batïn*, a. فی الباطن *fil-batèn*, pr. t. *fil-batïn.*

Intérim, s. m. par interim, a. موقّتاً *mouvèqqètèn*, در اثنا *dèr èsna.*

Interjection, s. f., a. حرف ندا *hèrfé nèda*, pr. t. *harfi nida.*

Interjeter, v. a., appel, مرافعه را بمحکمهٔ دیگر بردن *mourafè'è-ra bè-mèhkèmèyé diguèr bourdèn.*

Interligne, s. m., میان دو سطر *miané dou sètr*, مابین دو سطر *ma bèiné dou sètr.*

Interlinéaire, adj. des 2 g., میان دو سطر نوشته *miané dou sètr nèvèchtè*, a. محرّر بین السطور *mouhèrrèr bèin-ous-soutour.*

Interlocuteur, trice, s., سخن گوی *soukhèn-gouï*, a. متکلّم *moutèkèllèm*, pr. t. *mutèkèllim*, pl. متکلّمین *moutèkèl-lèmïn*, مخاطب *moukhatèb*, pr. t. *mukhatib*, pl. مخاطبین *moukhatèbïn.*

Interloquer, v. n. ordonner un jugement préparatoire, امر بتمهید مقدّمهٔ مرافعه کردن *èmr bè-tèmhidé mou-qèddèmèyé mourafè'è kèrdèn*; — v. a. troubler, مضطرب کردن *mouztèrèb kèrdèn*, به تشویش انداختن *bè-tèch-vich èndakhtèn.*

Intermède, s. m., a. فاصله *facèlè*, pr. t. *facila.*

Intermédiaire, s., a. واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita*, میانجی *miandji.*

Intermédiaire, adj. des 2 g. qui est entre deux, میانه *mianè*, میان *mian*, a. وسط *vècèt*; — s. m. entremise, a. توسّط *tèvèssout*, واسطه *vacètè*, pr. t. *vacita.*

Interminable, adj. des 2 g., بی انجام *bi-èndjam*, غیر تمام شدنی *ghèiré tèmam-choudèni.*

Intermission, s. f., a. فاصله *facèlè*, انقطاع *ènqèta'* pr. t. *ïnqita'.*

Intermittence, s. f., a. تناوب *tènavoub.*

Intermittent, e, adj., یک اندر میان *yèk èndèr mian*, a. متناوب *moutènavèb*, pr. t. *mutènavib.*

Interne, adj. des 2 g., درونی *dèrouni*, اندرونی *èndèrouni*, a. داخلی *dakhèli*, pr. t. *dakhili.*

Interpellation, s. f., پرسش *poursèch*, a. سؤال *sou'al*, خطاب

khètab, pr. t. *khitab*, استفسار *èstèfsar*, pr. t. *istifsar*.

Interpeller, پاسخ خواستن, *pacèkh khastèn*, خطاب كردن *khètab kèrdèn*, سؤال كردن *sou'al kèrdèn*.

Interpolation, s. f., a. تخليل الكلام *tèkhlil-oul-kèlam*.

Interpoler, v. a., درج كردن *dèrdj kèrdèn*, مندرج كردن *moundèrèdj kèrdèn*, داخل كردن *dakhèl kèrdèn*.

Interposer, v. a., در وسط گذاشتن *dèr vècèt gouzachtèn*, حايل كردن *hayèl kèrdèn*; — s'interposer, حايل شدن *hayèl choudèn*; — fig., توسّط كردن *tèvèssout kèrdèn*, واسطه شدن *vacètè choudèn*.

Interposition, s. f. action d'interposer, a. توسّط *tèvèssout*.

Interprétatif, ive, adj., معنى كننده *mè'èni-kounèndè*, a. مبيّن *moubèiyèn*, pr. t. *mubèiyïn*.

Interprétation, s. f., a. تعبير *tè'èbir*, pr. t. *ta'bir*, تفسير *tèfsir*, شرح *chèrh*, بيان *bèyan*.

Interprète, s. m., a. ترجمان *tèrdjouman*, مترجم *moutèrdjèm*, pr. t. *mutèrdjim*.

Interpréter, v. a., ترجمه كردن *tèrdjoumè kèrdèn*; — expliquer, بيان كردن *bèyan kèrdèn*, معنى كردن *mè'èni kèrdèn*, تعبير كردن *tè'èbir kèrdèn*.

Interrègne, s. m., a. فترت *fètrèt*, pr. t. *fitrèt*, pl. فترات *fètèrat*, pr. t. *fitirat*.

Interrogateur, trice, s., استفسار كننده *èstèfsar-kounèndè*.

Interrogatif, ive, adj., a. استفهامى *èstèfhami*, pr. t. *istifhami*; — particule interrogative, a. حرف استفهام *hèrfé èstèfham*, pr. t. *harfi istifham*.

Interrogation, s. f., پـرسـش *poursèch*, a. استفسار *èstèfsar*, pr. t. *istifsar*, سؤال *sou'al*, استفهام *èstèfham*, pr. t. *istifham*.

Interrogatoire, s. m., a. استـنـطـاق *èstèntaq*, pr. t. *istintaq*.

Interroger, v. a., پـرسيدن *poursidèn*, سؤال كـردن *sou'al kèrdèn*, استفسار نمودن *èstèfsar noumoudèn*.

Interrompre, v. a., بـريـدن *bouridèn*, قـطـع كـردن *qèt' kèrdèn*.

Interruption, s. f., a. انـقـطـاع *ènqèta'* pr. t. *inqita'*, انفصال *ènfèçal*, pr. t. *infiçal*.

Intersection, s. f., a. مقطع *mèqtè'*, pr. t. *maqta'*.

Interstice, s. m., فرجـه *fourdjè*, a. فـاصـلـه *facèlè*, pr. t. *facilè*.

Intervalle, s. f., a. فاصله *facèlè*, pr. t. *facilè*.

Intervenant, e, adj., دخيل شونده *dèkhil-chèvèndè*.

Intervenir, v. n., دخيل شدن *dèkhil choudèn*, مـداخله كـردن *moudakhèlè kèrdèn*; — se rendre médiateur, تـوسّـط كردن *tèvèssout kèrdèn*, واسـطـه شـدن *vacètè choudèn*.

Intervention, s. f. action de se mêler d'une chose, a. مداخله *moudakhèlè*; — action d'intervenir dans une contestation, a. توسّط *tèvèssout*, وساطت *vèçatèt*.

Interversion, s. f., a. انـقـلاب *ènqèlab*, pr. t. *inqilab*, انعكاس ترتيب *èn'èkacé tèrtib*, pr. t. *in'ikaci tèrtib*.

Intervertir, v. a., زير و زبر كردن *zir-ou-zèbèr kèrdèn*, منقلب كردن *mounqèlèb kèrdèn*, مـنـعـكـس كردن *moun'èkès kèrdèn*.

Intervertissement, s. m., a. اخلال نظم *èkhlalé nèzm.*

Intestat, adj., وصيّت نـنـوشـتـه *vèciyèt-nè-nèvèchtè*, بی وصيّت *bi-vèciyèt.*

Intestin, **e**, adj., درونی *dèrouni*, a. داخلیّ *dakhèli*, pr. t. *dakhili.*

Intestin, s. m., روده *roudè.*

Intestinal, **e**, adj., متعلّق بروده *moutè'èllèq bè-roudè.*

Intimation, s. f., a. حكم *heukm*, pr. t. *hukm*, امر *èmr.*

Intime, adj. des 2 g., a. نـديـم *nèdim*, مـحـرم *mèhrèm*, صميميّ *sèmimi*, قلبيّ *qèlbi*, عزيز *'èziz*, pr. t. *'aziz*; — il est mon ami intime, نديـم مـن است *nèdimé mèn èst*, دوسـت مـحـرم مـن است *dousté mèhrèmé mèn èst*; — intérieur, a. بـاطـنـيّ *batèni*; -- conviction intime, a. يقين باطنيّ *yèqiné batèni*, pr. t. *yaqini batini*, اعتقاد بـاطنيّ *è'tèqadé batèni*, pr. t. *i'tiqadi batini.*

Intimement, adv., از صميم قلب *èz sèmimé qèlb*, a. قـلـبـاً *qèlbèn*, a. عـن صميم الـبال *'èn sèmim-oul-bal*, pr. t. *'an samim-ul-bal.*

Intimer, v. a., signifier avec autorité, فرمودن *fèrmoudèn*, حـكـم كـردن *heukm kèrdèn*; — appeler en justice, بمحكمه احـضـار كـردن *bè-mèhkèmè èhzar kèrdèn*, از جـانـب شـرع احـضـار شـدن *èz djanèbé chèr' èhzar choudèn.*

Intimidation, s. f., a. تخويف *tèkhvif.*

Intimider, v. a., ترسانذن *tèrsandèn*, تـرسـانيدن *tèrsanidèn*; — intimidé, e, ترسيده *tèrsidè.*

Intimité, s. f., يكدلی *yèk-dèli*, a. محرميّت *mèhrèmiyèt*, pr. t. *mahrèmiyèt.*

INTITULÉ, s. m., a. عنوان *'ounvan*, عنوان الكتاب *'ounvan-oul-kètab*, pr. t. *'invan-ul-kitab.*

INTITULER, v. a., عنوان گذاشتن *'ounvan gouzachtèn.*

INTOLÉRABLE, adj. des 2 g., طاقت شكن *taqèt-chèkèn*, نميتوان متحمّل شد *nè-mi-tèvan moutèhèmmèl choud*, a. ما لا يطاق *ma la youtaq.*

INTOLÉRABLEMENT, adv., بطوريكه تحمّل نتوان كرد *bè-toouri-ké tèhèmmoul nè-tèvan kèrd.*

INTOLÉRANCE, s. f., a. عدم تحمّل *'èdèmé tèhèmmoul*, pr t. *'adèmi tèhammul*; — en matière de religion, عدم مسامحه در دين غير *'èdèmé mouçamèhè dèr dīn ghèir*, a. عدم المسامحه فى امور الدين الآخر *'èdèm-oul-mou-çamèhè fi oumour oud-dīn oul-âkhèr*, pr. t. *'adèm-ul-muçamaha fi oumour ud-dīn ul-âkhar.*

INTOLÉRANT, E, adj., بى تحمّل *bi-tèhèmmoul*; — en matière de religion, متعصّب در دين *mutè'èssèb dèr dīn*, a. غير مسامح فى امور الدين آلآخر *ghèiré mouçamèh fi oumour oud-dīn oul-âkhèr*, pr. t. *ghaïri muçamih fi oumour-ud-dīn ul-âkhar.*

INTONATION, s. f., نغمه پردازى *nèghmè-pèrdazi.*

INTRADUISIBLE, adj. des 2 g., a. غير قابل ترجمه *ghèiré qabèlè tèrdjoumè*, غير ممكن ترجمه *ghèiré moumkèné tèrdjoumè.*

INTRAITABLE, adj. des 2 g., غير الفت پذير *ghèiré oulfèt-pè-zir*, بد خوى *bèd-khouï*, امتزاج ناپذير *èmtèzadj na-pè-zir*, a. عديم الامتزاج *'èdim-oul-èmtèzadj*, pr. t. *'adim-ul-imtizadj.*

INTRANSITIF, IVE, adj., a. لازم *lazèm* pr. t. *lazim*, غير متعدّى *ghèiré moutè'èddi.*

Intrépide, adj. des 2 g., دلیر *dèlir*, بی باك *bi-bak.*

Intrépidement, adv., دلیرانه *dèliranè.*

Intrépidité, s. f., دلیری *dèliri*, a. جرائت *djour'èt.*

Intrigant, e, adj., زیرہ پردہرو *ziré pèrdè roou*, p. t. دسیسه کار *dècicè-kar*, pr. t. *dècicè-kiar.*

Intrigue, s. f., دسیسه کاری *dècicè-kari*, a. دسیسه *dècicè*; — galanterie secrète, عشقبازی نهانی *èchq-bazii nèhani.*

Intriguer, v. n., دسیسه کردن *dècicè kèrdèn*; — v. a. embarrasser, بدغدغه انداختن *bè-dèghdèghè èndakhtèn*; — s'intriguer, se donner de la peine, دست و پا زدن *dèst-ou-pa zèdèn*, تقلّی کردن *tèqèlla kèrdèn.*

Intrinsèque, adj. des 2 g., a. اصل *èsl*, pr. t. *asl*, vulg. *acil*, اصلی *èslii*, pr. t. *aslii*, ذاتی *zati.*

Introducteur, trice, s., اندرون برنده *èndèroun-bèrèndè*, a. مدخل *moudkhèl*, pr. t. *mudkhil*; — des ambassadeurs, t. p. ایشیک اقاسی *ichik-agaci.*

Introductif, ive, adj., a. فاتحة الامر *fatèhèt-oul-èmr*, pr. t. *fatihat-ul-èmr.*

Introduction, s. f., a. دخول *doukhoul*, ادخال *èdkhal*, pr. t. *idkhal*; — discours préliminaire, a. مقدّمه *mouqèddèmè*, pl. مقدّمات *mouqèddèmat.*

Introduire, v. a., توی بردن *toui bourdèn*, فرو بردن *fourou bourdèn*, داخل کردن *dakhèl kèrdèn*; — en parlant des personnes que l'on présente, بردن *bourdèn*, تقدیم کردن *tèqdim kèrdèn.*

Intromission, s. f., a. نفوذ *noufouz.*

Intronisation, s. f. action d'introniser, v. ce mot.

Intronisèr, v. a., برتخت نشاندن *bèr tèkht nèchandèn.*

Introuvable, adj. des 2 g., نایاب *na-yab.*

Intrus, e, adj., بغیر استحقاق داخل شده *bè-ghèiré èstèh-qaq dakhèl-choudè*, ناخوانده داخل شده *na-khandè dakhèl choudè.*

Intrusion, s. f., ناخوانده داخل شدن *na-khandè dakhèl choudèn.*

Intuitif, ive, adj. terme de théologie (vision intuitive) a. خلستی *khèlsèti*, حضوری *houzouri*; — fig. qui se perçoit par l'esprit, عقلی *'èqlii*, pr. t. *'aqlii.*

Intuition, s. f. terme de théologie, a. خلسه *khèlsè*, pr. t. *khilsè*, حضور *houzour*; — terme de philosophie, a. عقل *'èql*, pr. t. *'aql*, ادراك *èdrak*, pr. t. *idrak.*

Intuitivement, adv. terme de théologie, a. خلسةً *khèlsètèn*, pr. t. *khilsètèn*, حضوراً *houzourèn*; — terme de philosophie, از روی عقل *èz roui 'èql*, a. عقلاً *'èqlèn*, pr. t. *'aqlèn*, بالنظر العقلی *bèn-nèzèr-oul-'èqli*, pr. t. *bïn-nazèr-ul-'aqli.*

Intumescence, s. f., a. انتفاخ *èntèfakh*, pr. t. *ïntifakh.*

Inusité, e, adj., a. غیر مستعمل *ghèiré moustè'èmèl*, pr. t. *ghaïri musta'mèl.*

Inutile, adj. des 2 g., بی مصرف *bi-mèsrèf*, بی فائده *bi-faïdè.*

Inutilement, adv., بی جا *bi-dja*, a. عبث *èbès.*

Inutilité, s. f., بی مصرف بودن *bi mèsrèf boudèn*, a. عدم فائده *'èdèmé faïdè*, pr. t. *'adèmi faïdè.*

Invaincu, e, adj., هیچ مغلوب نشده *hitch mèghloub nèchoudè*, a. غیر مغلوب *ghèiré mèghloub*, pr. t. *ghaïri maghloub.*

Invalide, adj. des 2 g., ناتوان *na-tèvan*, a. سقیم *sèqim*, pr. t. *saqim*, سقط *sèqèt*, pr. t. *saqat*; — en parlant d'un soldat, p. t. عمل‌مانده *'èmèl-mandè*.

Invalider, v. a. باطل کردن *batèl kèrdèn*, منسوخ کردن *mènsoukh kèrdèn*.

Invariabilité, s. f., a. عدم تغیّر *'èdèmé tèghèiyour*, pr. t. *'adèmi tèghaïyur*.

Invariable, adj. des 2 g., تحویل ناپذیر *tèhvil na-pèzir*, غیر تغییر پذیر *ghèiré tèghyir-pèzir*, p. t. بی اختلاف *bi-èkhtèlaf*, pr. t. *bi-ikhtilaf*, a. ممتنع التحویل *moumtènè'-out-tèhvil*, pr. t. *mumtèni'-ut-tahvil*, لایتغیّر *la-youtèghèiyour*.

Invariablement, adv., بدون شایبهٔ تغییر *bè-douné chaïbèyé tèghyir*.

Invasion, s. f., خروج دشمن *khouroudjé douchmèn*, a. استیلا *èstila*, pr. t. *istila*.

Invective, s. f., دشنام *douchnam*, a. فحش *feuhch*, pr. t. *fahch*, شتم *chètm*.

Invectiver, v. a., دشنام دادن *douchnam dadèn*, فحش گفتن *feuhch goftèn*.

Invendable, adj. des 2 g., بفروش نمیرود *bè-fourouch nè-mirèvèd*.

Invendu, e, بفروش نرفته *bè-fourouch nè-rèftè*.

Inventaire, s. m., سیاهه *siahè*, اواره *èvarè*, a. دفتر *dèftèr*, pl. دفاتر *dèfatèr*, pr. t. *dèfatir*.

Inventer, v. a., پیدا کردن *pèida kèrdèn*, ایجاد کردن *idjad kèrdèn*, اختراع کردن *èkhtèra' kèrdèn*, احداث کردن *èhdas kèrdèn*.

INVENTEUR, TRICE, s., پیدا کننده *pèida-kounèndè*, a. مخترع *moukhtèrè'*, pr. t. *mukhtari'*, موجد *moudjèd*, pr. t. *mudjid*, مبدع *moubdè'*, pr. t. *mubdi'*.

INVENTIF, IVE, adj., a. موجد *moudjèd*, pr. t. *mudjid*.

INVENTION, s. f., a. اختراع *èkhtèra'*, pr. t. *ikhtira'*, احداث *èhdas*, pr. t. *ihdas*.

INVENTORIER, v. a., در دفتر قید کردن *dèr dèftèr qèid kèrdèn*.

INVERSE, adj. des 2 g., a. عکس *'èks*, pr. t. *'aks*; — à l'inverse, بر عکس *bèr 'èks*.

INVERSION, s. f., a. انقلاب سیاق الکلام *ènqèlabé sèyaq-oul-kèlam*, pr. t. *ïnqilabi siyaq-ul-kèlam*.

INVESTIGATEUR, TRICE, s., جستجو کننده *djoustè-djou-kounèndè*, a. مفتّش *moufèttèch*, pr. t. *mufèttich*.

INVESTIGATION, s. f., جست وجو *djoust-ou-djou*, جستجو *djoustè-djou*, a. تفتیش *tèftich*, تفحّص *tèfèhhous*, pr. t. *tèfahhus*.

INVESTIR, v. a. entourer, احاطه کردن *èhatè kèrdèn*, محاصره کردن *mouhacèrè kèrdèn*; — mettre en possession, بمنصبی سرافراز کردن *bè-mènsèbi sèr-èfraz kèrdèn*, ou فرمودن *fèrmoudèn*.

INVESTISSEMENT, s. m., a. محاصره *mouhacèrè*, pr. t. *muhaçara*.

INVESTITURE, s. f., فرمان منصب *fèrmané mènsèb*, t. p. یرلیغ *yèrligh*.

INVÉTÉRÉ, E, adj., دیرینه *dirinè*, قدیم شده *qèdim-choudè*.

INVÉTÉRER, (s') v. pron., قدیم شدن *qèdim choudèn*.

INVINCIBLE, adj. des 2 g., a. غیر مغلوب *ghèiré mèghloub*,

pr. t. *ghaïri maghloub,* غیر مقهور *ghèiré mèqhour,* pr. t. *ghaïri maqhour.*

Invinciblement, adv., a. بطور غیر مغلوب *bè-toouré ghèiré mèghloub,* به عدم مغلوبیّت *bè-'èdèmé mèghloubiyèt.*

Inviolabilité, s. f., a. عدم النقض *'èdèm-oun-nèqz,* pr. t. *'adèm-un-naqz.*

Inviolable, adj. des 2 g., غیر نقض پذیر *ghèiré nèqz-pèzir.*

Inviolablement, adv., بطور غیر نقض پذیر *bè-toouré ghèiré nèqz-pèzir.*

Invisibilité, s. f., ناپدیدی *na-pèdidi.*

Invisible, adj. des 2 g., ناپدید *na-pèdid,* ناپیدا *na-pèida,* a. غیر منظور *ghèiré mènzour* pr. t. *ghaïri manzour.*

Invisiblement, adv., بطور ناپیدا *bè-toouré na-pèida.*

Invitation, s. f., a. دعوت *dè'èvèt,* pr. t. *da'vèt,* وعده *vè'èdè*; — billet d'invitation, کاغذ دعوت *kaghèzé dè'èvèt.*

Inviter, v. a., وعده خواستن *vè'èdè khastèn,* دعوت کردن *dè'èvèt kèrdèn.*

Invocation, s. f, a. دعا *do'â,* pr. t. *dou'â,* دعوت *dè'èvèt,* pr. t. *da'vèt.*

Involontaire, adj. des 2 g., نخواسته *nè-khastè,* بی اختیار *bi-èkhtiar.*

Involontairement, adv., نخواسته *nè-khastè,* بی اختیار *bi èkhtiar,* a. من غیر اختیار *mèn ghèiré èkhtiar,* pr. t. *mïn ghaïri ikhtiar.*

Invoquer, v. a., استمداد کردن *èstèmdad kèrdèn,* امداد خواستن *èmdad khastèn,* استعانت کردن *èstè'ânèt kèrdèn,* یاوری خواستن *yavèri khastèn*; — invoquer l'aide

de Dieu, از خدا استعانت کردن *èz khouda èstè'ânèt kèrdèn.*

INVRAISEMBLABLE, adj. des 2 g., بی احتمال *bi-èhtèmal,* بدون احتمال *bè-douné èhtèmal,* a. غیر محتمل *ghèiré mouhtèmèl,* pr. t. *ghaïri muhtèmil.*

INVRAISEMBLABLEMENT, adv., a. بعدم احتمال *bè-'èdèmé èhtèmal.*

INVRAISEMBLANCE, s. f., a. عدم احتمال *'èdèmé èhtèmal,* pr. t. *'adèmi ihtimal.*

INVULNÉRABLE, adj. des 2 g., غیر زخم پذیر *ghèiré zèkhm-pèzir,* غیر زخم بردار *ghèiré zèkhm-bèr-dar.*

IONIE, s. f., یونانستان قدیم *younanèstané qèdim.*

IONIEN, NE, adj., یونانی *younani.*

IPÉCACUANHA, s. m., ایپکا *ipèka.*

IRAN, pays, ایران *iran.*

IRASCIBILITÉ, s. f., خشمناکی *khèchmnaki.*

IRASCIBLE, adj. des 2 g., خشمناك *khèchmnak,* غضبناك *ghèzèbnak.*

IRIS, s. m. arc-en-ciel, v. ce mot; — plante, زنبق *zèmbèq,* سوسن *sooucèn,* pr. t. *souçan.*

IRONIE, s. f., ریشخندی *rich-khèndi,* a. استهزا *èstèhza,* pr. t. *istihza*

IRONIQUEMENT, adv., از روی استهزا *èz roui èstèhza.*

IRONIQUE, adj. des 2 g., a. ریشخند گونه *rich-khènd-gounè* استهزا آمیز *èstèhza âmiz.*

IRRADIATION, s. f., پرتو اندازی *pèrtoou-èndazi.*

IRRÉCONCILIABLE, adj. des 2 g., آشتی ناپذیر *âchti-na-pèzir,* غیر اصلاح پذیر *guèiré èslah-pèzir.*

Irréconciliablement, adv., بی امید آشتی *bi-oumidé âchti.*

Irrécusable, adj. des 2 g., ایراد ناپذیر *irad-na-pèzir*, جرح ناپذیر *djèrh-na-pèzir.*

Irréfléchi, e, adj., بی اندیشه *bi-èndichè*, نیندیشیده *nè-yèndichidè.*

Irréflexion, s. f., عدم اندیشه *'èdèmé èndichè.*

Irréfragable, adj. des 2 g., بی حرف *bi-hèrf*, بی امکان تعرّض *bi-èmkané tè'èrrouz*, ردّ نمیشود کرد *rèdd nè-mi-chèvèd kèrd.*

Irrégularité, s. f., a. عدم قاعده *'èdèmé qa'èdè*, pr. t. *'adèmi qa'ïdè.*

Irrégulier, e, adj., خلاف آیین *khèlafé âyïn*, خلاف قاعده *khèlafé qa'èdè*, بی رابطه *bi-rabètè.*

Irrégulièrement, adv., از روی بی قاعده *èz rouï bi-qa'èdè*, از روی بی رابطه *èz rouï bi-rabètè.*

Irréligieusement, adv., به بی دینی *bè-bi-dini.*

Irréligieux, se, adj. qui offense la religion, a. خلاف رسوم دینیّه *khèlafé rouçoumé diniyè*; — qui n'a pas de religion, بی دین *bi-dïn.*

Irréligion, s. f., بی دینی *bi-dini.*

Irrémédiable, adj. des 2 g., غیر اصلاح پذیر *ghèiré èslah-pèzir*, چاره اش ممکن نیست *tcharè-èch moumkèn nist*, ناعلاج *na-'èladj*, چاره ناپذیر *tcharè-na-pèzir.*

Irrémédiablement, adv., بطور غیر چاره پذیر *bè-toouré ghèiré tcharè-pèzir.*

Irrémissible, adj. des 2 g., آمرزش ناپذیر *âmourzèch na-pèzir*, غیر عفو پذیر *ghèiré 'èfv-pèzir*, a. ممتنع العفو *moumtènè'-oul-'èfv.*

Irrémissiblement, adv., بدون امید آمرزش *bè-douné oumidé âmourzèch*, بدون امید عفو *bè-douné oumidé 'èfv.*

Irréparable, adj. des 2 g., تعمیر ناپذیر *tè'èmir-na-pèzir*, غیر مرمّت پذیر *ghèiré mèrèmmèt-pèzir*, a. ممتنع التعمیر *moumtènè'-out-tè'èmir*, pr. t. *mumtèni'-ut-ta'mir.*

Irréparablement, adv., بدون امید آمرزش *bè-douné oumidé âmourzèch*, بدون امید عفو *bè-douné oumidé 'èfv.*

Irrépréhensible, adj., غیر سرزنش کردنی *ghèiré sèr-zènèch-kèrdèni*, غیر مؤاخذه کردنی *ghèiré mou'akhèzè-kèrdèni.*

Irréprochable, adj. des 2 g., بی عیب *bi-'èib*, غیر طعن کردنی *ghèiré tè'èn-kèrdèni.*

Irréprochablement, adv., بطور بی عیب *bè-tooúré bi-'èib.*

Irrésistible, adj. des 2 g., مقاومتش محال *mouqavèmèt-èch-mèhal*, a. ممتنع المقاومت *moumtènè'-oul-mouqavèmèt*, pr. t. *mumtèni'-ul-muqavèmèt.*

Irrésistiblement, adv., a. بلا مقاومت *bè-la mouqavèmèt*, pr. t. *bi-la muqavèmèt.*

Irrésolu, e, adj., بی عزم *bi-'èzm*, a. متردّد الرأی *moutèrèd-dèd-our-rè'i*, pr. t. *mutèrèddid-ur-rèi.*

Irrésolument, adv., a. بعدم عزم *bè-'èdèmé 'èzm.*

Irrésolution, s. f., بی عزمی *bi-'èzmi*, بی قراری رأی *bi-qèrarii rè'i*, a. تردید *tèrdid*, تردّد الرأی *tèrèddoud-our-rè'i.*

Irrévérence, s. f., بی حرمتی *bi-heurmèti*, a. عدم حرمت *'èdèmé heurmèt*, pr. t. *'adèmi hurmèt.*

Irrévérent, e, adj., بی حرمت *bi-heurmèt*, بی ادب *bi-èdèb.*

Irrévocabilité, s. f., a. عدم الامكان النسخ *'èdèm-oul-èm-kan-oun-nèskh*, pr. t. *'adèm-ul-imkian-un-nèskh.*

Irrévocable, adj. des 2 g., نسخ ناپذير *nèskh-na-pèzir*, غير منسوخ شدنى *ghèiré mènsoukh-choudèni*, a. غير منسوخ *ghèiré mènsoukh*, pr. t. *ghaïri mansoukh.*

Irrévocablement, adv., a. بلا امكان النسخ *bè-la èmkan-oun-nèskh*, pr. t. *bi-la imkian-un-nèskh.*

Irrigation, s. f. arroser par irrigation, بآب جارى شادآب كردن *bè-âbé djari chad-âb kèrdèn*, بآب روان سيرآب كردن *bè-âbé rèvan sir-âb kèrdèn.*

Irritabilité, s. f., a. استعداد للحدّت *èstè'èdad-lèl-hèddèt*, pr. t. *isti'dad-lil-hiddèt.*

Irritable, adj. des 2 g., زود رنج *zoud-rèndj*, a. سريع الحدّت *sèri'-oul-hèddèt.*

Irritation, s. f., تيزى *tizi*, تندى *toundi*, a. حدّت *hèddèt*, pr. t. *hiddèt.*

Irriter, v. a. mettre en colère, بخشم در آوردن *bè-khèchm dèr âvourdèn*, بخشم آوردن *bè-khèchm âvourdèn*, كجخلق كردن *kèdj-khoulq kèrdèn*; — provoquer, exciter, انگيختن *ènguikhtèn*, تحريك كردن *tèhrik kèrdèn*, تحريض كردن *tèhriz kèrdèn*; — s'irriter, خشمناك شدن *khèchmnak choudèn*, غضبناك شدن *ghèzèbnak choudèn*, كجخلق شدن *kèdj-khoulq choudèn*, بغضب آمدن *bè-ghèzèb âmèdèn*; — irrité, e, خشمناك *khèchmnak*, غضبناك *ghèzèbnak*, كجخلق *kèdj-khoulq.*

Irruption, s. f., تاخت وتاز *takht-ou-taz*, a. غارت *gharèt.*

Isabelle, adj. des 2 g., p. t. قله *qoulè.*

ISLAMISME, s. m., a. اسلام *èslam*, pr. t. *islam.*

ISOLEMENT, s. m., تنهائی *tènhayi*, گوشه‌نشینی *gouchè-nèchini*, a. انزوا *ènzèva*, pr. t. *inziva.*

ISOLÉMENT, adv., جداگانه *djèdaganè*, از هم جدا *èz hèm djèda*, به تنهائی *bè-tènhayi*, a. منفرداً *mounfèrèdèn*, pr. t. *munfèridèn.*

ISOLER, v. a., جدا کردن *djèda kèrdèn*, از هم جدا کردن *èz hèm djèda kèrdèn*, متفرّق کردن *moutèfèrrèq kèrdèn*; — s'isoler, کناره جستن *kènarè djoustèn*, جدا شدن *djèda choudèn*, منزوی شدن *mounzèvi choudèn*; — isolé, e, در کنار *dèr kènar*, تنها *tènha*, a. منفرد *mounfèrèd*, pr. t. *munfèrèd.*

ISOCÈLE, adj. des 2 g., a. شکل مثلّث متساوی الضلعین *chèklé moucèllès moutèçavi-ouz-zèl'èïn.*

ISPAHAN, (ville), اصفهان *èsfèhan*, pr. t. *isfahan.*

ISRAËL, n. pr., a. اسرائل *èsra'ïl*, pr. t. *israïl*, le peuple d'Israël, a. بنی اسرائل *bèni èsra'ïl.*

ISRAÉLITE, adj. et s. des 2 g., یهودی *yahoudi.*

ISSU, E, adj., نژاد *nèjad*, زاییده *zayidè*, از نسل *èz nèsl.*

ISSUE, s. f., خروجگاه *khouroudj-gah*, راهرو *rah-roou*, a. محلّ تردّد *mèhèllé tèrèddoud*, مخرج *mèkhrèdj*, pr. t. *makhradj.*

ISTHME, s. m., زبانهٔ خاك میان دریا *zèbanèyé khak miané dèria*, زبانهٔ خاك میان دو آب *zèbanèyé khak miané dou âb.*

ITALIE. ایتالیا *italia*, مملکت ایتالیا *mèmlèkèté italia.*

ITALIEN, NE, adj. et s., ایتالیائی *italiayi.*

ITÉRATIF, IVE, adj., a. مکرّر *moukèrrèr.*

Itérativement, adv., بتکرار *bè-tèkrar*, a. مکرّراً *moukèr-rèrèn.*

Itinéraire, s. m., فهرست منازل راه *fèhrousté mèna-zèlé rah.*

Ivoire, s. m., دندان فیل *dèndané fil*, a. عاج *'âdj.*

Ivraie, s. f., زوان *zouvan*, شیلم *chilèm*, vulg. گندم دیوانه *guèndoumé divanè*, a. عسق *'èçèq*, pr. t. *'açaq.*

Ivre, adj. des 2 g., مست *mèst.*

Ivresse, s. f., مستی *mèsti.*

Ivrogne, adj. et s., شرابخوار *chèrab-khar.*

Ivrognerie, s. f., بد مستی *bèd-mèsti*, شرابخوری مدامی *chèrab-khourii moudami.*

J.

Jabot, s. m., گژاژ *goujaj*, سنگدان *sèng-dan*, چینه‌دان *tchi-nè-dan*, a. حوصله *hooucèlè*, pr. t. *havsèlè.*

Jachère, s. f., زمین شیار نکرده *zèminé chiar-nè-kèrdè*, زمین بی شاخم مانده *zèminé bi chokhm mandè.*

Jacinthe, ou **Hyacinthe**, s. f., a. سنبل *soumboul* ; — oig-non de jacinthe, پیاز سنبل *piazé soumboul.*

Jactance, s. f , لافزنی *laf-zèni*, بادپیری *bad-pèri*, a. فخریّه *fèkhriyè*, pr. t. *fakhriyè.*

Jade, s. m., a. یشم *yèchm*, pr. t. *yèchim.*

Jadis, adv., یك وقتی *yèk vèqti*, پیش از این *pich èz ïn*, a. سابقاً *sabèqèn*, pr. t. *sabiqa*, مقدّماً *mouqèddèmèn*, pr. t. *muqaddèma.*

Jaillir, v. n., جستن آب *djèstèné âb*, فوّاره زدن *fèvvarè zèdèn.*

Jaillissant, e, adj., فـوّاره كـنـان *fèvvarè-kounan*, a. فـوّار *fèvvar.*

Jaillissement, adv., جهش *djèhèch*, a. فوّاره *fèvvarè*, فوران *fèvèran.*

Jais, s. m., كهرباى سياه *kèh-roubaï siah.*

Jalon, s. m., ميخ چوبين *mikhé tchoubïn*, ميخ چادر *mikhé tchadèr.*

Jalonner, v. a., مـيـخ چـادر زدن *mikhé tchadèr zèdèn.*

Jalouser, v. a., رشك بردن *rèchk bourdèn*, حسد بردن *hècèd bourdèn.*

Jalousie, s. f., رشك *rèchk*, a. حسد *hècèd*, pr. t. *hacèd.*

Jaloux, ouse, adj., رشكن *rèchkèn*, a. حسود *hèçoud*, pr. t. *haçoud*; — fig., غيرت‌دار *ghèirèt-dar*, باغيرت *ba-ghèirèt*, a. غيّور *ghèiyour*, pr. t. *ghaïour.*

Jamais, adv., هرگز *hèr-guèz*, هيچ وقت *hitch-vèqt*, a. ابداً *èbèdèn*; — à jamais, هميشه *hèmichè*, a. دايماً *daïmèn*, pr. t. *daïma.*

Jambe, s. f., پا *pa*, ساق پا *saqé pa*, a. ساق *saq.*

Jambon, s. m., ران خوك بوداده *rané khouk boudadè.*

Janina, ville, يانيه *yaniè*, pr. t. *yania.*

Janissaire, s. m., t. ينيچرى *yèni-tchèri.*

Janvier, a., كـانـون ثـانـى *kanouné sani*, pr. t. *kianouni sani.*

Japon, s., مملكت فغفور *mèmlèkèté faghfour*, ژاپون *japoun.*

Japer, v. n., لايـيدن *laïdèn*, vulg. عـوعـو كـردن *'èv-'èv kèrdèn.*

Japement, s. m., لاييدن سگ *laïdèné sèg*, صداى سگ *sèdaï sèg.*

Jaquette, s. f., نیم تنه *nim-tènè*, کولجهٔ نیم تنه *koulèdjèyé nim-tènè*.

Jardin, s. m., بستان *boustan*, بوستان *boustan*, t. p. باغچه *baghtchè*, باغ *bagh*.

Jardinage, s. m., باغبانی *bagh-bani*.

Jardiner, v. n., باغبانی کردن *bagh-bani kèrdèn*.

Jardinier, ère, s. m., باغبان *bagh-ban*.

Jardinière, s. f., کوزهٔ گل *kouzèyé goul*, گلدان *goul-dan*.

Jargon, s. m., زبان نامربوط *zèbané na-mèrbout*.

Jarnac, s. m. petit poignard, کوچك خنجر *koutchèk khèndjèr*, pr. t. *kutchuk-khèndjèr*; — coup de jarnac, حیله کاری *hilè-kari*.

Jarre, s. f., خمره *khoumrè*, خم *khoum*.

Jarret, s. m., پشت زانو *pouchté zanou*.

Jarretière, s. f., بند جوراب *bèndé djourab*.

Jaser, v. n., ژاژ خائی کردن *jaj-khayi kèrdèn*.

Jaseur, euse, s., ژاژ خای *jaj-khaï*, بسیار گوی *bèciar-gouï*.

Jaserie, s. f., ژاژ خایی *jaj-khayi*.

Jasmin, s. m., یاس *yas*, یاسمین *yacèmïn*, pr. t. *yasmïn*.

Jaspe, s. m., a. یشم *yèchm*.

Jatte, s. f., دوری *doouri*.

Jauge, s. f., a. عیار *'èyar*, pr. t. *'ayar*.

Jaugeage, s. f., a. عیاری *'èyari*, pr. t. *'ayari*.

Jauger, v. a., عیار کردن *'èyar kèrdèn*.

Jaugeur, s. m., عیار کننده *èyar-kounèndè*.

Jaunâtre, adj. des 2 g., مایل بزردی *mayèl bè-zèrdi*.

Jaune, adj. des 2 g., زرد *zèrd*; — d'œuf, زردهٔ تخم مرغ *zèrdèyé tokhmé mourgh*.

Jaune, s. m. le jaune, رنگ زرد *rèngué zèrd.*

Jaunir, v. a., زرد کردن *zèrd kèrdèn*; — v. n., زرد شدن *zèrd choudèn.*

Jaunisse, s. f., کاخه *kakhè*, a. یرقان *yèrèqan*, pr. t. *yaraqan.*

Javelle, s. f., خوشهٔ گندم بر زمین پهن کرده *khochèyé guèndoum bèr zèmîn pèhn-kèrdè.*

Javelot, s. m., شل *chèl*, vieux, جرید *djèrid*, خشت *khècht*, pr. t. *khicht*, a. جریدة *djèridèt.*

Je, pron. sing. de la 1re pers., من *mèn*; — dans les verbes il est représenté en persan et en turc par l'affixe ام ou م *èm*; — je parle, حرف میزنم *hèrf mi-zèn-èm*; — j'ai dit, گفتم *goft-èm.*

Jean, nom. pr., a. یوحنّا *youhanna*; — Jean-Baptiste, a. یاحیی *yahya.*

Jérémiades. s. f., pl. شکایات بی پایان *chèkayaté bi-payan.*

Jérusalem, ville, a. بیت المقدّس *bèit-oul-mouqèddès*, قدس شریف *qoudsé chèrif*, pr. t. *qoudsi chèrif.*

Jésuite, s. m., ژزویت *jèzouit*, یزویت *yèzouit*; — hypocrite, V. ce mot.

Jésuitisme, s. m. hypocrisie, v. ce mot.

Jésus ou Jésus-Christ, a. حضرت عیسی *hèzrèté 'içа*, pr. t. *hazrèti 'içа.*

Jet, s. m., انداخت *èndakht*, a. رمی *rèmi*; — d'eau, a. فوّاره *fèvvarè.*

Jetée, s. f., سدّی از سنگ *sèddi èz sèng.*

Jeter, v. a., انداختن *èndakhtèn*; — se jeter, خودرا انداختن *khoud-ra èndakhtèn*; — sur quelqu'un, خودرا

انداختن بروی کسی khoud-ra bè-rouï kèci èndakhtèn.

Jeton, s. m., مهرهٔ قمار بازی meuhrèyé qoumar-bazi.

Jeu, s. m., بازی bazi; — de carte, گنجفه بازی guèndjèfè-bazi; — de hasard, a. قمار qoumar, قمار بازی qoumar-bazi.

Jeudi, s. m., پنجشنبه pèndj-chèmbè, pr. t. pèntch-chèmbè.

Jeun, (à) adverbe, ناشتاب na-chètab.

Jeune, adj. des 2 g., جوان djèvan, a. شابّ chabb.

Jeûne, s. m., روزه rouzè, a. صیام siam.

Jeûner, v. n., روزه گرفتن rouzè guèrèftèn.

Jeunesse, s. f., جوانی djèvani, a. عهد شباب 'èhdé chèbab, pr. t. 'ahdi chèbab, fleur de la jeunesse, عنفوان جوانی 'ounfouvané djèvani. a. عنفوان شبوبیّه 'ounfouvané chouboubiyèt, pr. t. 'unfuvani chububiyèt.

Jeunesse, les jeunes gens, جوانها djèvan-ha, a. اهل شباب èhlé chèbab, pr. t. ahli chèbab.

Jeûneur, euse, s., روزه‌دار rouzè-dar, a صایم sayèm, pr. t. saïm.

Joaillerie, s. f., جواهر سازی djèvahèr-sazi, زرگری zèr-guèri.

Joaillier, ère, جواهری djèvahèri.

Jobard, s. m., تهی مغز touhi-mèghz, a. ابله èölèh, احمق èhmèq, pr. t. ahmaq.

Jobarderie, s. f., a. ابلهی èblèhi, حماقت hèmaqèt, pr. t. hamaqat.

Joie, s. f., شادی chadi, شادمانی chad-mani, a. سرور sou-rour, مسرّت mècèrrèt.

JOIGNANT, E, adj., پیوسته *pèivèstè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttacil*.

JOINDRE, v. a., بهم پیوستن *bè-hèm pèivèstèn*, جفت کردن *djouft kèrdèn*, وصل کردن *vèsl kèrdèn*; — ajouter, علاوه کردن *'èlavè kèrdèn*, ضمّ کردن *zèmm kèrdèn*; — v. n. et se joindre, بهم پیوستن *bè-hèm pèivèstèn*, بهم پیوسته شدن *bè-hèm pèivèstè choudèn*, یکی شدن *yèki choudèn*, یکجهت شدن *yèk-djèhèt choudèn*, اتّفاق کردن *èttèfaq kèrdèn*; — se rencontrer, دو چار شدن *dou tchar choudèn*, بهمدیگر رسیدن *bè-hèm-diguèr rècidèn*; — se joindre, en parlant des choses, چسپیدن *tchès-pidèn*, جفت شدن *djouft choudèn*; — joint, e, بهم پیوسته *bè-hèm-pèivèstè*, ملحق شده *moulhèq-choudè*, a. متّصل *mouttècèl*, pr. t. *muttècil*; — ajouté, منضمّ شده *mounzèmm-choudè*; — ci-joint, در این جوف *dèr ïn djoouf*, a. مصحوباً *mèshoubèn*, pr. t. *mashoubèn*, لفّاً *lèffèn*, ملفوفاً *mèlfoufèn*.

JOINTURE, s. f., بندگاه *bènd-gah*, a. مفصل *mèfsèl*, pr. t. *mèfsil*, pl. مفاصل *mèfacèl*, pr. t. *mèfacil*; — en parlant de pierres de menuiserie, درز *dèrz*, جفتگیری *djouft-guiri*.

JOLI, E, adj., خوشگل *khock-guèl*, زیبا *ziba*, a. ظریف *zèrif*, pr. t. *zarif*, وجیه *vèdjih*.

JOLIMENT, adv., بطور خوش *bè-toouré khoch*, بطور خوب *bè-tooué khoub*; — beaucoup, خیلی *khèili*.

JONC, s. m., روخ *roukh*.

JONCHER, v. a., افشاندن *èfchandèn*, گل افشاندن *goul èf-chandèn*.

JONCTION, s. f., action de joindre, پیوستگی *pèivèstègui*, a. اتّصال *èttèçal*, pr. t. *ittiçal*; — en parlant de fleuves, a. التقا *èltèqa*, pr. t. *iltiqa*.

JONGLERIE, s. f., حقّه‌بازی *hoqqè-bazi*, شعبده بازی *cheu'eu-bèdè-bazi*.

JONGLEUR, s. m., حقه‌باز *hoqqè-baz*, pr. t. *hoqqa-baz*.

JONQUILLE, s. f, نسرین *nèsrïn*.

JOUE, s. f., رخساره *roukhsarè*, رخسار *roukhsar*, a. خدّ *khèdd*, les deux joues, خدّان *khèddan*, pl. خدود *khou-doud*, وجنة *vèdjnèt*, pl. وجنات *vèdjnat*.

JOUER, v. n., بازی کردن *bazi kèrdèn*; — d'un instrument, زدن *zèdèn*; — v. a., tromper, گول زدن *goul zèdèn*, بازی دادن *bazi dadèn*; — se jouer ریشخند کردن *rich-khènd kèrdèn*.

JOUET, s. m., اسباب بازی *èsbabé bazi*, بازیچه *bazitchè*; — fig., اسباب سخریه *èsbabé soukhriyè*, p. t. مسخره *mèskhèrè*, pr. t. *maskhara*.

JOUEUR, EUSE, s. et adj., qui joue, بازی کننده *bazi-kou-nèndè*; — d'instrument, زننده *zènèndè*, سازنده *sazèndè*; — qui a la passion du jeu, قمارباز *qoumar-baz*.

JOUFFLU, E, adj., گنده رخساره *goundè-roukhsarè*.

JOUG, s. m., یوغ *yough*; — servitude, ربقهٔ بندگی *rèb-qèyé bèndègui*, بند فرمانبری *bèndé fèrman-bèri*, a. رقّیّت *rèqqiyèt*, pr. t. *riqqiyat*.

JOUIR, v. n. avoir l'usage d'une chose, بهره‌مند بودن *bèh-rèmènd boudèn*, خیر دیدن *khèir didèn*; — goûter le plaisir, لذّت بردن *lèzzèt bourdèn*, حظّ کردن *hèzz kèrdèn*.

Jouissance, s. f., بهرەمندی *bèhrèmèndi*, a. تصرّف *tècèr-rouf*, pr. t. *tèçarruf*, تمتّع *tèmèttou'*, pr. t. *tèmèttu'* استمتاع *èstèmta'*, pr. t. *istimta'*; — plaisir, a. لذّت *lèzzèt*, حظّ *hèzz*, pr. t. *hazz*.

Jour, s. m., روز *rouz*, a يوم *yooum*, pr. t. *yèvm*, pl. ايّام *èiyam*; — jour de fête, روزعيد *rouz-'èid*; — chaque jour, هر روز *hèr rouz*; — pendant le jour, در روز روشن *dèr rouzé roouchèn*; — jour et nuit, شب و روز *chèb-ou-rouz* ces jours-ci, اين روزها *ïn rouz-ha*; — par jour, روزی *rouzi*; — pour un jour, يكروزە *yèk-rouzè*, براى يكروز *bèraï yèk-rouz*.

Jourdain, fleuve, اردن *èrdèn*, a. نهرالاردن *nèhr-oul-èrdèn*.

Journal, pl. journaux, s. m., روزنامە *rouz-namè*.

Journalier, ière, adj., هر روزی *hèr-rouzi*.

Journaliste, s. m., روزنامەنويس *rouz-namè-nèvis*.

Journalisme, s. m., روزنامە نويسى *rouz-namè-nèvici*.

Journellement, adv., هر روز *hèr rouz*, روز بروز *rouz bè-rouz*.

Joûter, v. n., جنك نيزە كردن *djèngué nèizè kèrdèn*.

Joûteur, s. m., جنك نيزە كنندە *djèngué nèizè kounèndè*.

Jouvence, s. f. V. jeunesse.

Jouvenceau, s. m., جوانك *djèvanèk*.

Jouvencelle, s. f., دخترك جوان *doukhtèrèké djèvan*.

Jovial, e, adj., خوش احوال *khoch-èhval*.

Jovialement, adv., بخوش احوالى *bè-khoch-èhvali*.

Jovialité, s. f., خوش احوالى *khoch-èhvali*.

Joyau, s. m., جوهر *djoouhèr*, pr. t. *djèvhèr*, pl. جواهر *djè-vahèr*, pr. t. *djèvahir*.

Joyeusement, adv., بخوشحالى *bè-khoch-hali*, بدلخوشى

bè-dèl-khochi, بشادی *bè-chadi*, بخرسندی *bè-khour-sèndi*, بخرّمی *bè-khourrèmi*, a. مسروراً *mèsrourèn*.

JOYEUX, EUSE, adj., شاد *chad*, خرسند *khoursènd*, شادمان *chadman*, خوشحال *khoch-hal*, دلشاد *dèl-chad*, a. مسرور *mèsrour*.

JUBILATION, s. f., شادمانی *chad-mani*, عیش و عشرت *'èich-ou-'èchrèt*, جشن *djèchn*.

JUBILÉ, s. m., آیین بخشیدگی گناهان مردم *âyiné bèkh-chidèguiï gounahané mèrdoum*, a. عموماً عفو ذنوب *'oumoumèn 'èfvé zounoub*.

JUCHER, v. n., بر آده نشستن *bèr âdè nèchèstèn*.

JUCHOIR, s. m., آده *âdè*.

JUDAÏQUE, adj. des 2 g., یهودی *yèhoudi*; — la loi judaïque, شریعت یهودی *chèri'èté yèhoudi*, pr. t. *chèri'ati yahoudi*.

JUDAÏSME, s. m., آیین یهودیها *âyiné yèhoudi-ha*, دین یهودی *diné yèhoudi*.

JUDAS, n. pr., یهودا *yèhouda*.

JUDÉE, pays., مملکت یهودیها *mèmlèkèté yèhoudi-ha*.

JUDICATURE, s. f., قاضیگری *qaziguèri*.

JUDICIAIRE, adj. des 2 g., a. شرعی *chèr'i*.

JUDICIAIREMENT, adv., a. شرعاً *chèr'èn*.

JUDICIEUSEMENT, adv., عاقلانه *'âqèlanè*.

JUDICIEUX, EUSE, adj. qui a le jugement bon, صاحب بصیرت *sahèbé bècirèt*, با درایت *ba dèrayèt*, a. عاقل *'âqèl*, pr. t. *'âqil*, صائب الرأی *sayèb-our-rè'i*; — ce qui est fait avec jugement, از روی عقل *èz rouï 'èql*, از روی درایت *èz rouï dèrayèt*.

Juge, s. m., a. حاکم *hakèm*, pr. t. *hakim*, pl. حکّام *houkkam*, pr. t. *hukkiam*, قاضی *qazi*, pr. t. *qadi*; — celui qui est capable de juger, a. ممیّز *moumèiyèz*, pr. t. *mumèïz*, حکم *hèkèm*.

Jugement, s. m., a. حکم *heukm*, pr. t. *hukm*, pl. احکام *èhkam*, pr. t. *ahkiam*, حکم شرع *heukmé chèr'*, pr. t. *hukmi chèr'*, فتوی *fètva*; — faculté de l'esprit, a. شعور *chou'our*, قوّهٔ ممیّزه *qouvvèyé moumèiyèzè*, pr. t. *qouvvèti mumèïizè*; — avis, a. قیاس *qias*, رأی *rè'i*, pl. آرا *âra*.

Juger, v. a. rendre la justice, دیوان کردن *divan kèrdèn*, احقاق حقّ کردن *èhqaqé hèqq kèrdèn*; — décider un différend en justice, حکم کردن *heukm kèrdèn*, فتوی دادن *fètva dadèn*; — penser, قیاس کردن *qias kèrdèn*, ظنّ کردن *zènn kèrdèn*.

Jugulaire, adj., گلوئی *guèlouyi*, a. حلقی *hèlqi*, pr. t. *halqi*.

Juif, ive, s. et adj., یهودی *yèhoudi*, pr. t. *yahoudi*.

Juillet, مرداد *mourdad*, a. تموز *tèmouz*.

Juin, s. m., تیر *tir*, a. حزیران *hèziran*.

Juiverie, s. f., محلّهٔ یهودیها *mèhèllèyé yèhoudi-ha*.

Jujube, s. f., ریزفون *rizfoun*, چیلان *tchilan*, سنجد گرگان *sèndjèdé gourgan*, a. عنّاب *'ounnab*.

Jujubier, s. m., درخت چیلان *dèrèkhté tchilan*, درخت عنّاب *dèrèkhté 'ounnab*.

Julep, s. m., a. جلاب *djoulab*.

Jumeau, elle, adj. et s., جنابه *djounabè*, a. توام *toouèm*, ou *tèvam*, pr. t. *tèvèm*, توامان *tèvaman*.

Jument, s. f., مادیان *madian.*

Jupe, s. f., زیرجامهٔ زنانه *zir-djamèyé zènanè.*

Jupiter, s. m., زوش *zèvèch* (vieux) برجیس *bèrdjis*, هرمز *hourmouz*, a. مشتری *mouchtèri.*

Jupon, s. m. V. jupe.

Juratoire, adj. des 2 g. caution juratoire, a. التعهد بالیمین *èt-tè'èhhoud bèl-yèmïn*, pr. t. *èt-tè'ahhud bil-yèmïn.*

Jurement, s. m., سوگند *soouguènd*, a. قسم *qècèm*, pr. t. *qacèm*, یمین *yèmïn*; — blasphème, a. کفر *koufr*, pr. t. *kufr.*

Jurer, v. a., سوگند خوردن *soouguènd khourdèn*, قسم خوردن *qècèm khourdèn*; — v. n. blasphémer, کفر گفتن *koufr goftèn.*

Jureur, s. m., کفر گوینده *koufr-gouyèndè.*

Juridiction, s. f., a. حکومت *houkoumèt*, pr. t. *hukioumèt*, قضاوت *qèzavèt*, pr. t. *qazavèt*; — sous votre juridiction, زیر حکومت شما *ziré houkoumèté chouma*, در تحت حکومت شما *dèr tèhté houkoumèté chouma.*

Juridiquement, adv., به حسب حکم شرع *bè-hècèbé heukmé chèr'*, a. شرعا *chèr'èn.*

Juridique, adj. des 2 g., a. شرعی *chèr'i*; — formes juridiques, رسوم شرعیّه *rouçoumé chèr'iyè*, pr. t. *rouçoumi chèr'iyè.*

Jurisconsulte, s. m., a. فقیه *fèqih*, pr. t. *faqih*, pl. فقها *fouqèha*, pr. t. *fuqaha.*

Jurisprudence, s. f., a. علم فقه *'èlmé fèqh*, pr. t. *'ilmi fiqh.*

Juriste, s. m., ارباب علم شریعت *èrbabé 'èlmé chèri'èt.*

JURY, s. m., حکم *hèkèm*, حکم شرعی *hèkèmé chèr'i*, pr. t. *hèkèmi chèr'i.*

JURON, s. m., a. کفر *koufr*, pr. t. *kufr.*

JUS, s. m., آب *âb*, a. عصاره *'ouçarè*, pr. t. *uçarè*; — jus de citron., آبلیمو *âbé-limou.*

JUSQUE, prép., تا *ta*, a. الی *èla*, pr. t. *ila*; — jusqu'à présent, تا حالا *ta-hala*; — jusqu'ici, تااینجا *ta-ïn-dja.*

JUSQUIAME, s. f. plante, a. بزرالبنج *bèzr-oul-bèndj*, بنج *bèndj.*

JUSTE, adj. des 2 g., درست *droust*, موافق عدل *mouvafèqé 'èdl*, a. حقّ *hèqq*, pr. t. *haqq*, صحیح *sèhih*, pr t. *sahih*; — ceci est juste, این درست است *ïn droust èst*, این حقّ است *ïn hèqq èst*; — ce calcul est juste, این حساب درست است *ïn hèçab droust èst*; — poids juste, وزن درست *vèzné droust*, سنگ درست *sèngué droust*; — précisément, juste à l'heure, درست بوقت *droust bè-vèqt*; — en parlant d'une personne, دادگر *dad-guèr*, a. عادل *'âdèl*, pr. t. *'âdil.*

JUSTEMENT, adv., از روی حقّ *èz rouï hèqq*, بر وفق عدل *bèr vèfqé 'èdl*; — précisément, همین *hèmïn*, همین طور *hèmïn-toour.*

JUSTESSE, s. f., درستی *drousti*, a. صحّت *sèhhèt*, pr. t. *sihhat.*

JUSTICE, s. f., داد *dad*, دادگری *dad-guèri*, a. عدل *'èdl*, pr. t. *'adl*, عدالت *'èdalèt*, pr. t. *'adalèt*; — la loi, a. شریعت *chèri'èt*, pr. t. *chèri'at*; — tribunal, a. محکمه *mèhkèmè*, pr. t. *mahkèmè*; — rendre justice à quelqu'un, بکسی حقّ دادن *bè-kèci hèqq dadèn*; — faire droit,

احـقـاق حقّ كردن *èhqaqé hèqq kèrdèn*; — par voie de justice, بمعرفت شرع *bè-mè'èrèfèté chèr'*.

Justifiable, adj. des 2 g., عذر پذير *'euzr-pèzir*.

Justifiant, e, adj., a. مفيض نورحق *moufizé nouré hèqq*.

Justificatif, ive, adj., a. مثبت *mousbèt*, pr. t. *musbit*, مصدّق *moucèddèq*, pr. t. *muçaddiq*; -- qui sert à la justification d'un accusé, اثبات كنندهٔ عدم گناه *èsbat-kounèndèyé 'èdèmé gounah*.

Justification, s. f., اثبات بى گناهى *èsbaté bi-gounahi*.

Justifier, v. a., اثبات بى گناهى كردن *èsbaté bi-gounahi kèrdèn*, روسفيد كردن *rou-sèfid kèrdèn*, از تقصير مبرّا كردن *èz tèqsir moubèrra kèrdèn*; — se justifier, بى گناهى خودرا اثبات كردن *bi-gounahiï khoud-ra èsbat kèrdèn*, ou ثابت كردن *sabèt kèrdèn*; — justifié, e, روسفيد در آمده *rou-sèfid dèr âmèdè*, برى الذمّه شده *bèri-ouz-zèmmè choudè*.

Juteux, euse, adj., آبدار *âb-dar*, a. كثير الماء *kècir-oul-ma'*.

Juvénil, e, adj., مخصوص جوانى *mèkhsoucé djèvani*.

K.

Kaba, (la) nom prop., a. كعبه *kè'èbè*, pr. t. *kia'bé*.

Kabin, s. m., a. كابين *kabïn*, pr. t. *kiabïn*.

Kali, s. m., soude, plante, اشنان سبز *èchnané sèbz*, a. قاليه *qaliè*.

Kan, s. m., كاروانسراى *karvan-sèraï*.

Karat, s. m., t. p. قيرات *qirat*.

Karata, s. m., عود صحرائى *'oudé sèhrayi*.

Kandjar, s. m., خنجر *khèndjèr*, pr. t. *khandjar*.

KÉRATOGLOSSE, s. m., عضلة بن زبان *'èzèlèyé bouné zèban*, a. عضلة الحرقد *'èzèlèt-oul-hèrqèd*, pr. t. *'azalèt-ul-harqad.*

KERMÈS, s. m., a. قرمز *qèrmèz*, pr. t. *qirmiz*, قرمزى *qir-mèzi.*

KHAN, s. m., titre, خان *khan.*

KIOSQUE, s. m., كاخ *kakh*, كيوشك *kiochq*, كلاهفرنكى *kou-lah-frèngui.*

KORAN ou ALCORAN, a., قرآن *qouran*, القرآن *èl-qouran*, فرقان *fèrqan*, pr. t. *furqan.*

KNOUT, s. m., t. p. قامچى *qamtchi.*

KOUFIQUE, adj. des 2 g., a. كوفى *koufi.*

KYRIELLE, s. f., راسته *rastè.*

KYSTE, s. m. terme d'anat., a. سلعه *sèl'è*; — kyste de la vulve, سلعة فرج *sèl'èyé fèrdj*, pr. t. *sèl'èï fèrdj.*

KYSTÉOTOMIE, ou KYSTIOTOMIE, s. f., شكافتن مثانه *chèkaf-tèné mèçanè*, a. اثقاب المثانه *èsqab-oul-mèçanè*, pr. t. *is-qab-ul-mèçanè.*

FIN DU TOME PREMIER.

